

සූත්‍රාන්ත පිටකයෙහි

සකලොස් වැනි ග්‍රන්ථය

අඛණ්ඩතනත්තිකාය

ප්‍රථම භාගය

දසක - එකාදසක නිපාත

ලඬකා බෞද්ධ මණ්ඩලයේ ආරාධනයෙන්

ත්‍රිපිටක පරිවර්තන සංස්කාරක සභාවේ

අඛණ්ඩතනත්තිකාය ශෝධක මණ්ඩලය

විසින් කරන ලද

සිංහල පරිවර්තනය

ත්‍රිපිටක සම්පාදක මණ්ඩලයේ සංස්කරණයෙන් යුක්ත යි.

ශ්‍රී ලඬකා ජනරජය මගින් ප්‍රකාශිත යි.

බු: ව: 2520

ක්‍රි: ව: 1977

THE SEVENTEENTH BOOK

IN

THE SUTTANTAPITAKA

ANGUTTARA NIKĀYA

PART VI

WITH THE SINHALESE TRANSLATION

BY

The Anguttaranikaya Editorial Board

of

The Tripitaka Translation Committee

PUBLISHED

UNDER THE PATRONAGE

OF

THE REPUBLIC OF SRI LANKA

B. E. 2520

C. E. 1977

සුත්‍රාන්තපිටකේ

අඬගුනතර්තිකායෝ

ජට්ඨා භාෂා

සුත්‍රාන්තපිටකයෙහි

අඬගුනතර්තිකාය

ප්‍රථම භාගය

“තථාගතපපච්චේදිකො භික්ඛවෙ ධම්මවිනයො විචටො විරොචති,
නො පටිච්ඡනෙනා.”

“මහණෙනි, තථාගතයන් වහන්සේ විසින් දෙශනා කරන ලද ධර්මය
හා විනය විවෘත වූයේ බබළයි. වැසුණේ නො ම බබළයි.”

(අභිතුක්ඛරනිකාය, තිකතිපාත - භරණ්ඩුවගා, 9 පූත්‍රය)

පටුන

CONTENTS

සංඝකාරක නිවේදනය	ix
ත්‍රිපිටක සම්පාදක මණ්ඩලය	xi
සංඥාපනය	xiii
පාළි භෝධිය	xix
සංකේත නිරූපණය	xxi
විසයසූචි	xxiii
ගුණාගුණ දර්ශනය	xxxiii
සිංහල පරිවර්තනය	2-683
දසකතිපානය	2-583
එකාදසකතිපානය	584-683
භාෆාදිපාද සූචි	685
සංකෘතාම සූචි	686-688
විෂයසපදනුකකමණිකා	689-697

සංස්කාරක නිවේදනය

සුත්‍රාන්තරිකයට අයත් චතුරාගමයන් අතුරෙහි අඛණ්‍යතරනිකායෙහි ‘දසක එකාදසක’ නිපාතයන්ගෙන් සමන්විත වූ මේ සවන භාගය බුද්ධජයනාභි ත්‍රිපිටක ග්‍රන්ථාලායෙහි තෙවිසිවන (23) ග්‍රන්ථය වෙයි. මෙයින් අඛණ්‍යතර සහියද සමාජික වේ.

ලඞ්කාබොද්ධමණ්ඩලයේ ආරාධනය පරිදි මෙහි සිංහල පරිවර්තනය භාර ගෙන සිටි පණ්ඩිත සථවිරයන් වහන්සේ යථාකාලයෙහි එම පරිවර්තනය ත්‍රිපිටකමණ්ඩලය වෙත පත් නො කළ හෙයින් ත්‍රිපිටක පරිවර්තන සංස්කාරකමණ්ඩලයේ සමූහය පරිදි, වර්තමාන බුද්ධග්‍රාමකධම්පියාධිපති කොදුගොඩ සිරි ඤාණාලෝකාභිධාන දක්ෂිණලඞ්කායේ ප්‍රධාන සභිසනයක සථවිරයන් වහන්සේ යැ, දෙමටගොඩ පධානසරවිභාරාධිපති පරවාහර සිරි පඤ්ඤානන්ද කොළඹ නවකෝරළයේ ප්‍රධාන නායක සථවිරයන් වහන්සේ යැ, කොළඹ කුප්පියාවත්තේ ජයශෙඛරාරාමාධිපති තලල්ලේ සිරි ධම්මානන්ද නායක සථවිරයන් වහන්සේ යැ යන අඛණ්‍යතරනිකාය සංගොධක මණ්ඩලය විසින් මෙහි සිංහල පරිවර්තනය ද කරන ලද්දේ ය. මුද්‍රණ අවස්ථාවට පැමිණ වර්තමාන ත්‍රිපිටක සම්පාදකමණ්ඩලයේ ශාස්ත්‍රාගමධර මහතෙරවරුන්ගේ මෙන් පරිශ්‍රමයෙන් ශොධාසථාන හා බොහෝ තැන්හි පරිවර්තන ද සංස්කරණය කරන ලද වෙයි. එහෙත් ප්‍රමාණය ඉක්මවාගිය මුද්‍රණවේගය නිසා නො වළඟාලියැ හෙන යම් උනන්දුවකින් විසුරුනු නම් එයින් මුද්‍රණ අපරිමික්ත බව කියැ යුතුව ඇත. ශොධාපත්‍රයෙන් එයට පිළියම් යෙදේ.

පුස්තකාල පොත්වල මතු නොවැ මුද්‍රිත අඛණ්‍යතරනිකායග්‍රන්ථයන්හි පවා පද-වාක්‍ය සංකලනයෙන් ව්‍යාකූල වැ පැවැති පාළිප්‍රදේශයන් අක්ඛණ්‍යතරනිකායට පහසුවන සේ පද බෙදීම හා වාක්‍යවිවේඡය ද කොට අසාන පතිත පෙය්‍යාලයන් ද මේ සංස්කරණයෙහි ලා නිසිසේ තබන ලද්දේ ය. කිසිතැනෙක පෙය්‍යාලය සඳහා “-” මෙබඳු රේඛා ද යොදා ඇත. තවද ඒ ඒ සූත්‍රයන්හි වැළ දසකාදි අඛණ්‍යතරනිකාය වෙන් කොට ගත හැකි වන සේ අවශ්‍යයෙන් දක්වාලියැ යුතු තැන්හි ඡේදයක් පාසා අඛණ්‍ය යොදා ඇත. ජකකනිපාතාදියෙහිද එසේ අංක යොදා ඇති සැටි සලකනු මැනවි.

තවද ඉතා අල්පකාලයක් තුළ ත්‍රිපිටක ග්‍රන්ථ බොහෝ ගණනක් පළකරවාලීමට අවස්ථාව ලැබීමෙන් මේ වන විට ‘දීඝනිකාය, මජ්ඣිමනිකාය, හා අඛණ්‍යතරනිකාය’ ද අවසාන කරන්නට ලැබීම ත්‍රිපිටක

සමපාදකමණ්ඩලයේ අමතනුයුත්තුව හෙතු වෙයි. ධර්මකාමී සජ්ජනයන්ගේ ද ප්‍රමොදයට හෙතු වනු නියත යැ. මෙසේ බුද්ධිජයනී ත්‍රිපිටක ග්‍රන්ථමාලාව අප්‍රමාදව පළ කරවාලීම සඳහා ආවශ්‍යක විධිවිධාන සලසාලූ ගරු අග්‍රාමාත්‍ය තන්පත් සිරිමාවෝ බණ්ඩාරනායක උත්තමාවට ද, මෙහි ලා ක්‍රියාකාරී ප්‍රයත්නයක යෙදෙන ගරු සංස්කෘතික අමාත්‍යවර පී. බී. තෙන්නකෝන් මැතිතුමාණන්ට ද, සංස්කෘතික ලේකම් එච්.ඇම්. සුමතිපාල මහතාණන්ට හා පී. ඒ. අභයවික්‍රම අධ්‍යක්ෂ තුමාට ද විශේෂයෙන් සාකච්ඡා විවේකය ද නොතකා මේ අධිකාරයෙහි නතු ව ක්‍රියාකරන සභකාර අධ්‍යක්ෂ සෝමපාල ජයවර්ධන හෙතාණන්ට ද බොද්ධිලෝකයාගේ ආශීර්වාදය හිමිවිය යුතුය.

දෙහිවල තිසර මුද්‍රණාලයාධිකාරී තුමා ඇතුළු තත් සේවක මණ්ඩලය ද මහානායක චාරිකාරාමයේ භාරකාර ඒ. ඇම්. පී. සමරසිංහ මහතා ද ආශීර්වාදමුඛයෙන් සඳහන් කරමිහ. ශාසනායු වර්ධනයට කාරණ වූ මේ සත්ක්‍රියාඵලයෙන් හැමදෙනම සුඛභාගී වෙත්වයි ආශංසනය කරමිහ.

මේ වගට

ලබුගම ලිඛානඤ්ඤ සංවිත
ත්‍රිපිටක මණ්ඩලයේ ප්‍රධාන සමපාදක

10. 7. 1977 ත්‍රිපිටක කායභාලය,
115, විජේරාම මාවත,
කොළඹ 7.

ත්‍රිපිටක සම්පාදක මණ්ඩලය

උපදෙශක:

මහරගම වටයවත්තපාර-ශ්‍රී චන්ද්‍රශෙඛරාරාමාධිපති අග්‍රාමහාපණ්ඩිත බළන්ගොඩ ආනන්දමෙත්‍රෙය මහානායක මහාසථිවිරපාදයන් වහන්සේ.

සහායක:

අනුරාධපුර බුද්ධශ්‍රාවක ධර්මපියයෙහි (හික්කු වික්‍රමවිද්‍යාලයෙහි) අධිපති ත්‍රිපිටකවාග්ගිඤ්චාරාචාර්ය, රාජකීය පණ්ඩිත කෝදගොඩ ශ්‍රී ඡත්‍රාලොක දක්ෂිණ ලඛ්‍යායෙහි ප්‍රධාන සභ්‍යනායක සථිවිරයන් වහන්සේ.

ප්‍රධාන සම්පාදක:

මොල්ලිගොඩ, ප්‍රච්චන්‍යොදය පිරිවෙන්හි උපප්‍රධානාරාචාර්ය, ත්‍රිපිටක වාග්ගිඤ්චාර, විමලකිරිති ශ්‍රී රාජකීය පණ්ඩිත, ලබුගම ලඛ්‍යානන්‍ද ශ්‍රී කල්‍යාණි සාමග්‍රිධර්ම මහාසභ්‍යසහායෙහි අනුනායක සථිවිරයන් වහන්සේ.

සම්පාදක:

කිරුළපන පූර්වාරාම, නාරාහේන්පිට අභයාරාම යන විහාරආයාධිපති ශාස්ත්‍රපති, විද්‍යාවිශාරද, රාජකීය පණ්ඩිත, රද්දල්ලේ සිරි පඤ්ඤාලොක ශ්‍රී කල්‍යාණිසාමග්‍රිධර්ම මහාසභ්‍යසහායෙහි අනුනායක සථිවිරයන් වහන්සේ.

හෙරලියාවල, සුදර්ශනාරාමාධිපති ශාස්ත්‍රපති, විද්‍යාවිශාරද, රාජකීය පණ්ඩිත, වේඩරුවේ සිරි අනොමදස්සී බටහිර දිශායෙහි ප්‍රධාන සභ්‍යනායක සථිවිරයන් වහන්සේ.

හිඟුලේ - මාකඩවර විහාරාධිපති රාජකීය පණ්ඩිත, කරහමපිටිගොඩ සිරි සුමනසාර සථිවිරයන් වහන්සේ.

කොළඹ නිකිට්ගස්සායේ අශෝකාරාමාධිපති රාජකීය පණ්ඩිත කරදන සිරි පඤ්ඤාලොකාර නායක සථිවිරයන් වහන්සේ.

ලෙඛකාධිකාරී:

කොළඹ, බෞද්ධාලොක මාවතෙහි බෞද්ධාලොක විහාරාධිපති, පණ්ඩිත, දෙරගමුවේ සිරි ධම්මපාල - කොළඹ පළාතේ ප්‍රධානසභ්‍යනායක සථිවිරයන් වහන්සේ.

සංඥාපනය

අප බුදුරජුන් 'සුමධ' නම් මහනවුස් වැදිවතුරු බුදුන් පා මුලා දිවි පුද හෙව නියතවිවරණසිරි ලත් තැන් පටන් වෙසතුරු අත්බැව දක්වා සියලු බුදුතුරු දහම් සපුරා තුසිපුර ඉපදූ එහි ආපමණින් සිට අවසන් පිළිසඳ විසින් මිනිස් ලොවැ ඉපදූ මහඛිනික්මන් කොටින් සාවුරුද්දක් දවස් මහා-ප්‍රධන්වියම් කොට බෝමුලා විදුරසුන් අරා වැඩිහිඳ සවාසන සකල ක්ලෙශයන් බිඳූ බුදුවැ සාමීන්ට පනනසෙත්‍ර වූ බරණැස මුවලැවිති දහම්සක් පැවැත් වූ තැන් පටන් කොට සුහද පිරිවැජියා විනයනය කළ තැන් හිමි කොට පන්සාලිස් හවුරුද්දක් දවස් මුළුල්ලෙහි කෘතයුග මහා මෙසයක් සෙසින් දහම් අමාවැසි වස්වා පිරිනිවන් පැවදුළ කල්හි ආදාන-නොත්සව පූජායෙහි ලිඳුන් සත්ලක්‍ෂයක් හික්ෂුන්ට සබ්බ සථවිර වූ බුදු රජුන් පාසුකුල මහාවිවරයෙහි සාධාරණ පරිභොගයෙන් අනුග්‍රහ කළ අනුබුදු මහසුප් මහරහතුන් වහන්සේ ප්‍රමුඛ පන්සියක් මහරහතුන් විසින් පිටක නිකායාදී විසින් සංගීත වැදෙවැනි තෙවැනි සංගීතීන්හි දී අනුසංගීත වැපවත්නා ධර්මික සංඛ්‍යාත නවාංග ශාසනාශාසනය සදෙව සබ්බමික ලොකයට නිවන්මහවන් හෙළිකරමින් මෙ දවස පවා නිර්මල වැපවත්නේයැ.

බුදුන් පිරිනිවි මුල් සියවස ඉක්මැ යත් ම නිකායානතරවාසීහු පෙළ දහම් ගෙන විවිධ දුර්මත උපදවාලූහ. ඒ හැම දුර්වාද බණ්ඩනය කරමින් මොගගලී පුතක කිසස මහරහතුන් වහන්සේ කරාවඤ්ඤ දෙශනා කළ පවත ශාසනයෙහි පළට වැ ඇත. පෙළ පොත් හා අටුවා හා සංගීති කරාදිය ද ගෙන මෙ දවස දක්වා පරවාදීන් හා විතණ්ඩවාදීන් විසිනුදු පවසාලන හිසරු වාදයනට හිසි පිළිතුරු සපයමින් ත්‍රිපිටක මණ්ඩලයෙහි ප්‍රධාන සම්පාදක ධුරය ධැරූ තෙවළා දහම්හි කළ පරිචය ඇති දඹන විසාරද පරවාහැර සිරි වජිරඤ්ඤ නාහිමිපාණන් වහන්සේ බුද්ධචයනත් ත්‍රිපිටක ග්‍රන්ථාලයෙහි මහාවග්ග පාළියට ලියූ සංඥාපනය බලන්නේ මැනැවි.

අධගුණතර මහා නිකාය පිළිබඳ කොට එහි ධර්මානුච සදහා දතයුතු දය අනුරාධපුර බුද්ධග්‍රාමක ධර්මිකාධිපති කෝදගොඩ සිරි ඤාණාලොක දක්‍ෂිණ ලක්‍ෂ්‍යයෙහි ප්‍රධාන සබ්බන්‍යයක සථවිරයන් වහන්සේ අධගුණතර නිකාය ප්‍රථම භාගයට ලියූ සංඥාපනයෙහි පළව ඇත.

භාණකසම්ප්‍රදය

යළි ධර්මකර්ම ප්‍රබන්ධයට විචිත්‍ර ප්‍රතිභාන දනවන ආගමග්‍රන්ථය සේ බුද්ධසෞභාගාරීන් විසින් පසස්තා ලද අමෙඛානර සභිය පරිශීලනය කරනු-
වත් විසින් විමසුවමනා කතිපයසානයක් ගෙන මෙහි ලා පවසමහ:
අභිගුණනර නිකාය සංගීතියට නභාලු අවසායෙහි “මෙය ඔබගේ ආශ්‍රිත-
යනට උගන්වාලුව මැනවැ”යි දිවැස් ලදුවත් කෙරෙහි අගනැත් පැමිණි
අනුරුද්ධ තෙරණුවනට දක්වා දුන්හ. එයින් ඔබ ඇසිරි කළෝ ‘අභිගුණනර
භාණක’ නම් වූහ. යමෙක් අභිගුණනර භාණක වී නම් ඔහුට අභිගුණනර
නිකාය පෙළ විසින් අටුවා විසින් සපුරා ග්‍රහණ ධාරණයෙන් එහි ප්‍රතිෂ්ඨිත
නොවන තාක් දීඝාගමාදී අන්‍යත් ග්‍රන්ථයක් පුහුණු කිරීමට අවසර නැතිවිය.
ශක්ති ඇතියනට අනුක්‍රමයෙන් තෙවළාධර විමට ද බාධායෙක් නො තිබිණ.
ග්‍රන්ථලෙඛන සංගීතිය තෙක් නිර්මල වැ පැවැති මේ භාණක සම්ප්‍රදය එයින්
පසුව ද කාලාන්තරයක් පැවැති සේ සිතියැ හෙයි.

ඒ ඒ භාණකයන්ගේ වාචනාමාගීයෙහි කිසි තැනෙක පද වණියන්ගේ
නානාත්වය ද දක්නට ලැබේ. මේ විමසන්න: අභිගුණනරනිකාය - නික
හිපාත සාරිපුත්ත සූත්‍රයෙහි අර්භත් ඵල සමාධිය වදරණ තැන බුදුරදුන් විසින්
“ඉදං ච පන මෙනං සාරිපුත්ත, සන්ධාය භාසිතං පාරායනෙ උදය පඤ්ඤා”යි
පාරායන උදය සූත්‍රයෙහි එන පළමුවන විස්සජන ගාථා දෙක වදරණ
ලද්දේය. එය අලුතිමාර - ග්‍රන්ථලෙඛන සබ්බාසනාවේ දී අභිගුණනර
භාණකයෝ-

“පභානං කාම සඤ්ඤානං - දෙමනස්සාන වු ගයං

ථිතස්ස ච පනුදනං - කුකකුච්චානං නිවාරණං”

(අභිගුණනර - ප්‍රථම භාග 246 පිට)

යනාදි විසින් ලෙඛන ගත කළහ. එහෙත් සුක්කතිපාත (340 පිට) හා
නිද්දෙස (334 පිට) පරිභරණය කළ ආවායථිවරයෝ “පභානං
කාමච්ඡදානං” යනාදි විසින් ඒ ගය හදළහ. අටුවා ඇදුරෝ “උදය
පඤ්ඤා ච පන එතං පදං පභානං කාමච්ඡදානන්ති ආගතං, ඉධ පන
අභිගුණනර භාණකෙහි කාමසඤ්ඤාන’න්ති ආරොපිතං තත්ථ ව්‍යඤ්ඤනමෙව
නානං, අපො පන එකො යෙ ව”යි ‘කාමච්ඡදා, කාම සඤ්ඤා’ යන
පදයන්ගේ ව්‍යඤ්ඤනයෙහි විනා අක්කියෙහි නානාත්වයෙක් නැති සේ දක්වා
ලූහ. අද පවා භාණක සම්ප්‍රදය ඵලෙසින් ම දක්නා ලැබෙන කරුණෙන්
ටෙරිය වංසයෙහි ඇදුරුවරයෝ ජිනවචන පාළිය කෙතරම් සුරක්ෂිත ව
ගෙන ආවාහු දැයි හිශ්වය කළ හැකිය.

තවද, බුදුරදුන් විසින් තිකඩගුහකර ආනයන සූත්‍රයෙහි වෙනොව්මුහනි පඤ්ඤවිමුක්ති වදළ තැන “ඉදං ව පන මෙතං ආනයන සන්ධාය භාසිතං පාරායනෙ පුණ්ණකපඤ්ඤා” යි (අං. නි: 346 පිට) සුත්තනිපාත-පුණ්ණක සූත්‍රයෙහි වදළ “සන්ධාය ලොකසමී පරොවරානි” (සු. නි. 320 පිට) යනාදි ගාථාව මැ වදරණ ලද්දේය. දගක නිපාත - කාළී සූත්‍රයෙහි (අ: ඡව්ඨභාග 86 පිට) කුරරසරවාසි කාළී උචුඤ්ඤා මහකසයින් තෙරුන් කරා එළැඹ “වුත්තපිදං හතොත හගචිතා කුමාරි පඤ්ඤාසු: ‘අත්ඤා පතති. හදයසා සතතිං - පෙ - කථං විත්ථාරොන අඤ්ඤා දට්ඨබ්බා’” යි විවාරන ලදුව සංයුත්සහියා මාරසංයුත්තයෙහි එන මාරධිතු සූත්‍රයෙහි යට කී ගාථාව මහකසයින් තෙරණුවෝ කාළී සූත්‍රයෙහි විස්තර කොට වදළහ. එය අඩගුහකරභාණකයන් කුමාරිපඤ්ඤා යයි හදරන ලද්දේය. මෙපරිදි සහිපොත්වල එන භාණකයන්ගේ වාචනාමාණිය විමසන්නේ මැනැවි.

අඩගුහකර සූත්‍ර සංඛ්‍යා

අඩගුහකරාගමයෙහි සූත්‍ර නව දහස් පන්සිය සත්පණසක් (9557) ඇතැයි සඟිහිනි කථායෙහි ලා පවසන ලද්දේය. සච්ඡරිශ්‍රමයෙන් බලත් මැ අපට හමුවූ සූත්‍ර සංඛ්‍යා මෙසේය:

1.	එකක නිපාතයෙහි සූත්‍ර	1000
2.	දුක ,, ,,	753
3.	තික ,, ,,	359
4.	චතුකක ,, ,,	752
5.	පඤ්ඤක ,, ,,	1167
6.	ඡකක ,, ,,	662
7.	සත්තක ,, ,,	1124
8.	අට්ඨක ,, ,,	627
9.	නවක ,, ,,	432
10.	දසක ,, ,,	756
11.	එකාදසක ,, ,,	1151
		<hr/>
		8777

මෙහි සූත්‍ර 780, උභ්‍යන්ධයක් ඇතිබව පෙනේ. මෙසේ සූත්‍ර බොහෝ ගණනක් ම ගිලිහී යෑමට හේතු කිමැ යි විමසත් හොත්: දුක තිකාදි නිපාතාවසානයෙහි පෙය්‍යාල මුඛයෙන් සිය ගණන් සූත්‍ර සංග්‍රහ කොට ඇත. යම් හෙයකින් කිසියම් නිපාතයෙක පෙය්‍යාල කීපයක් ලෙබ්බකයන් අතින් ගිලිහී ගියානම් මේ උභ්‍යන්ධය සිදුවිය හැක්කේ මැ ය. මේ ද විමසනු මැනවි:

වතුකක නිපානයේ තුන්වැනි පණ්ණාසකයේ පළමුවැනි වලාහක වග්ගයේ සවැනි සූත්‍රය කිසිදු පිටපතක මෙතාක් හමු නොවීය. අට්ඨකථායෙහි “ජංඝං උත්තානස්මෙව” යි සවැනි සූත්‍රය නොගැඹුරු අරුත් ඇතැයි පවසමින් එක පදයකුදු උච්චරණය කොට නැත. එහෙයින් මේ සූත්‍රයෙහි කෙබඳු දහමක් තිබේ දැයි සිතනු පවා නොහැකිය. වර්තමානායෙහි උද්දන ගාථාවකුදු නො වූයෙන් ගිලිහි ගිය සූත්‍රය කිනට වී දැයි සිතනු ද නොහැකිය. මෙයේ ලෙඛකයන්ගේ ප්‍රමාදයෙන් යට දැක්වූ සූත්‍ර සඛ්ඛාව නො පෙනී ගිය බව සිතිය යුතු ය.

සමාන සූත්‍ර :

අභිගුහ්‍යර නිකායෙහි බුදුරදුන්ගේ දෙගනා කෞශල්‍යය නිසා අත්තජ්ඣාසය වශයෙන් ද ග්‍රාන්ථාස්තයන්ගේ අධ්‍යායානුරූප කොට පරජ්ඣාසය වශයෙන් ද වදුරනලද එක දෙයෙකින් සමානකම් ඇති බොහෝ සූත්‍ර දැක්ක හැකි ය. නිපාතාවසානයෙහි සංගාහිත වූ රාගපෙය්‍යාලාදියෙහි එන සිය ගණන් සූත්‍රයන් තබා අට්ඨකථාපානයෙහි ද එකාදසක නිපානයෙහි ද වදුළු මමකා සූත්‍ර වැනි සූත්‍රයන් විමසුව මැනවි. විගෙපයෙන් ඡක්කනිපානයෙහි ද (6. 1. 5. 2) දසකනිපානයෙහි ද (10. 2. 3. 5) ‘මිගසාලා’ නමින් සූත්‍ර දෙකක් ඇත. ඒ සූත්‍රදෙක ම මිගසාලා උවැසිය විසින් බුදුරදුන්ගේ ඉන්ද්‍රියපරාවර්තාඥනයෙහි ගරා අනදතෙරණුවන්ගෙන් විවාළු ප්‍රශ්නයක් සඳහා එක් මැ අවස්ථාවක වදුළු දෙගනාවක් බව සිතිය යුතුය. එයින් ඡක්කනිපානයෙහි භානගාමී පුභුලන් නිදෙනකු හා විසෙසගාමී පුභුලන් නිදෙනකු ද, දසකනිපානයෙහි භානගාමී පුභුලන් පස්දෙනකු හා විසෙසගාමී පුභුලන් පස්දෙනකු ද වදුළුහ. මෙබඳු සූත්‍ර ද මැනවින් අවබෝධ කළ යුතු ය.

ධම්මකට්ඨකයෝ :

ප්‍රග්‍යාන වූ ධම්මකට්ඨකයන්ට විවිත්‍ර වූ ප්‍රතිභාන ජනනය කරන ආගමී වරය ලෙස පසස්නාලද අභිගුහ්‍යරනිකාය ගිහි පැවිදි දෙපක්ෂයෙහි මැ වූ වනට උභය ලොකාක්සිද්ධියට ඉවහල් වූ විමුක්ති පරිපාවනිය මහෝපදේශක වූ ලොකික පලාකොත්තරාක්ඛිප්‍රකාශක අනෙකසන සූත්‍රයෙන් ප්‍රතිමණ්ඩිත වූයේ ය. එහෙයින් ධම්මකට්ඨකයන්ට විවිත්‍ර ප්‍රතිභාන දැනවන සේ අභිගුහ්‍යර සහිත පසස්නාලද පවසී. දහම් දෙසනුවන් ඇත ද පරහට දහම් දෙසනු පහසු කරුණක් නොවේ යයි බුදුරදුන් විසින් ම වදුරාලද්දේය : “න මො ආනන්ද සුඛරං පරෙසං ධම්මං දෙසෙතුං පරෙසං ආනන්ද ධම්මං දෙසෙතෙනා පඤ්ඤා ධම්මෙ අජ්ඣානං උපට්ඨපෙත්වා පරෙසං ධම්මො දෙසෙතබ්බො” (පඤ්ඤාභිගුහ්‍යර - 5. 4. 1. 9) දෙශකයා විසින් අනුපූර්ව කථාව - මාතෘකා කළ සූත්‍ර පදයට හෝ ගාථාවට අනුරූප කථාව කියයුතු වෙයි. ඒ ඒ අතීය පැහැදිලි කිරීමට කරුණු දැක්විය යුතුය. අනුකම්පා

පෙරදැරි විආමිභාපෙක්ෂා නැතිව ආත්මෝක්ෂමණ පරවක්ෂන නො කොට දහම් දෙසිය යුතු වේ. සුත්‍රාන්තාදියෙහි නිදන වස්තු පුද්ගලාදිය නොවීමසා අස්ථි විපරිත කොට දහම් දෙසීම ලොවට අවැඩ සිදුකරනුයේ මෑ ශාසන විලෝපයට ද හේතු වන්නේ මැනු.

තිකතිපාතයෙහි (3.2.2.5) කාලාම සූත්‍රය ගෙන ‘අනුශ්‍රවයෙන් හෝ පරමපරා කපායෙන් හෝ ඉතිහාසයෙන් තර්කයෙන් හෝ භය හේතුයෙන් හෝ තමන්ගේ දහමට ගැළැපෙන නිසා හෝ ගුරුවරයා කී නිසා හෝ කිසිවක් නො පිළිගෙන, මැනැවැයි කියා තමන්ට වැටහේ නම් එය පිළිගත යුතු’ යයි බුදුරදුන් විසින් වදන ලදී යි කියති. කවුරුන් විසින් හෝ නොපැහැදිලි කොට මුලදී ප්‍රකාශ කළ මේ සුත්‍රාත්‍ය දැන් බුදුන් වදළ දෙය පවා තමා විසින් නො විමසා නො පිළිගතයුතු’ යයි කියන තත්‍වයට අතිධාවනය කොට ඇත. දහම් පාසැල් ශිෂ්‍යයාට ද එසේ උගන්වති. ටේ සූත්‍රයෙහි වස්තුව හෝ නිගමනය නො පවසා ලෙගමාත්‍රයක් දක්වීමෙන් සිදුවන අන්‍යාත්‍ය ගැන දෙශකයා මදකුඩු නො සිතූ බව පෙනේ.

කාලාමයන්ගේ කෙසෙසුන නිගමය පිහිටියේ බොහෝ දෙන යන එන මාගියක් සම්පයෙහි ය. එහි පැමිණෙන ඇතැම් මහණ බමුණු කෙනෙක් සාධකය ලබ්ධිය (ගාභ්‍රත හෝ උච්ඡද) ප්‍රකාශ කොට එය ම සැබව ය, අන්‍යයන්ගේ ලබ්ධිය මුසා යැ හළ යුතු යයි උගන්වා යෙති. අනතුරුව පැමිණෙන මහණ බමුණු කෙනෙක් පළමු කී ලබ්ධිය මුසා යැ හළ යුතු යැ අපගේ ලබ්ධිය සැබැවයි විරුද්ධවාදයක් උගන්වා යෙති. මෙසේ ඇති අවස්ථායෙක කාලාමයෝ බුදුන් කරා එළඹ මේ කරුණ දන්වා මේ දෙපක්ෂයෙන් කවුරුන්ගේ වාදය සැබැද කවුරුන්ගේ වාදය බොරු දැ යි විචාළහ. බුදුහු ඒ වාද දෙකින් එකකුත් සැබැය යි හෝ බොරු යැයි හෝ නොවද්‍රා, ‘අනුශ්‍රවාදී විසින් ඒ වාද එකකුදු නොගෙන යමක් අකුසල් නම් සාවද්‍ය නම් අවැඩ පිණිස පවති නම් එය දුරුකොට, යුසල් වූ නිදෙස් වූ නිත පිණිස පවත්නා දෑ විමසා පිළිපදනා ලෙස වදළහ. මෙසේ හෙයින් සුත්‍රාත්‍ය නො පිරිහෙළා අනුදයනා පෙරදැරි කොටගෙන දහම් දෙසීම ප්‍රතිහාසමපන්න ධර්මකථිකයාගේ ලක්ෂණය වේ. ටේ අස්ථි සඳහා අධ්‍යක්ෂකරනිකායෙන් ලැබෙන පිටුවහල අටුවා ඇදුරන් විසින් පවසන ලද්දේ යි.

මේ වගට:

ලබ්ගම ලබ්කානඤ්ඤ

අනුත්‍රායක සථවිර

1977 ජූලි 10 දින

ප්‍රචචනොදය පිරිවෙන,

මොල්ලිගොඩ,

වාද්දුව.

පාලි මෝඩිය
THE PALI ALPHABET
IN SINHALA CHARACTERS

VOWELS

ආ ආ ඉි ට් ටු ටූ ටෙ ටො

CONSONANTS

කක	ඛක	ගග	ඝඝ	ඛ්ඛ			
චච	ඡඡ	ජ්ජ	ඤ්ඤ	ඤ්ඤ			
ට්ට	ඨ්ඨ	ඳ්ඳ	ධ්ධ	ඤ්ඤ			
තත	ථ්ථ	ද්ද	ධ්ධ	නන			
ප්ප	ඵඵ	බ්බ	භ්භ	ම්ම			
ය්‍ය	ර්‍ර	ල්‍ර	ව්‍ර	ස්‍ර	හ්‍ර	ළ්‍ර	ං
කක	කඛ	කිකි	කිකි	කුකු	කුකු	කෙකෙ	කොකො
ඛක	ඛඛ	ඛිඛි	ඛිඛි	ඛුඛු	ඛුඛු	ඛෙඛෙ	ඛොඛො
ගග	ගඛ	ගිගි	ගිගි	ගුගු	ගුගු	ගෙගෙ	ගොගො

CONJUNCT - CONSONANTS

කකkka	කෙකේkka	භුtra	මම්mpha
කකkkha	කෙකේkha	දදdda	මම්mba
කාkya	කෙකේkca	දධddha	මම්mbha
ක්rikri	කෙකේ, කිcha	දුdra	මම්mma
කවkva	කෙකේ, කිja	ද්වා, වdva	මම්mbha
කාkhya	කෙකේkijha	ධධdhva	යය, යayya
කචkhva	ධට්ṭṭa	නතnta	යොyha
කගgga	වය්, ධට්ṭṭha	නන්tha	ලල්lla
කගgggha	ධධddda	නුndā	ලාlyā
කකකkā	ධධddha	කඳndha	ලාlha
ගgrā	කෙකේkna	නතnna	වහwha
කිකිkkha	කෙකේkta	නහnhā	සසssa
කිකikga	කෙකේkṭha	පපppa	සමsma
කිකිṅgha	කෙකේkṇda	පපppha	සමsva
වචcca	නතtta	බබbbba	හම්hma
වචcccha	නත්ttha	බහbbha	හම්hva
ජජjja	නත්tvā	බ්බbra	ලෝlha
ජකjjha		මම්mpa	

සංකේත නිරූපණය

සී.-සීහළකඛර-තාලපණ්ණ පොතක

සීචු.-සීහළකඛර - මුද්දිත - පොතක

මජ්ඣ.-මජ්ඣ ජට්ඨසංගීති - සොධිත පොතක

සංයා-සංයම - කායසකඛර - මුද්දිත පොතක

කතථවි-ගතථකරානි

අට්ඨකථා-මනොරථපුරණි

PTS - Pali Text Society, Anguttara Nikaya

අඛණ්ඩකරනිකාය - ජලධනාග

විසයසූචි

දසකතිපාතො

2-581

1 - 1. ආනිසංසවගො 2 - 27

විසයානි				පිටපතකා
1. කිමනීය	සුතං	2— 5
2. චෙතනාකරණිය	,,	6— 7
3. පඨම උපනිස	,,	8— 9
4. දුතිය උපනිස	,,	10— 11
5. තතිය උපනිස	,,	10— 13
6. සමාධි	,,	14— 17
7. සාරිපුත	,,	16— 19
8. සද්ධි	,,	20— 23
9. සත්තවිමොක්ඛ	,,	22— 25
10. විජ්ජා	,,	24— 27

1 - 2. නාඨවගො 28 - 61

1. සෙනාසන	සුතං	28— 31
2. පඤ්ඤා	,,	30— 33
3. සංයොජන	,,	32— 33
4. චෙතොබිල	,,	34— 41
5. අප්පමාද	,,	40— 43
6. ආහුනෙය්‍ය	,,	42— 43
7. පඨම නාඨ	,,	44— 49
8. දුතිය නාඨකරණ	,,	48— 55
9. පඨම අරියවාස	,,	54— 55
10. දුතිය අරියවාස	,,	56— 61

1 - 3. මහාවගො 62 - 123

1. සිහනාද	සුතං	62— 69
2. අබ්බිකතිපද	,,	68— 73
3. කාය	,,	72— 77
4. මහාචුඤ්ඤා	,,	78— 85

අඩගුහරනිකායෙ ඡව්දහාග විසයසූචි

විසයානි	සූත්තං	පිට්ඨකං
5. කසිණ	„ ...	84—85
6. කාලි	„ ...	86—89
7. පඨම මහාපඤ්ඤා	„ ...	88—99
8. දුතිය මහාපඤ්ඤා	„ ...	100—107
9. පඨම කොසල	„ ...	106—115
10. දුතිය කොසල	„ ...	116—123

1 - 4. උපාලිවග්ගො 124 - 137

1. උපාලි	සූත්තං ...	124—125
2. පානිමොක්ඛවට්ඨපන	„ ...	124—125
3. උබ්බාහිකා	„ ...	126—127
4. උපසම්පද	„ ...	126—129
5. නිසසය	„ ...	128—129
6. සාමණේර	„ ...	130—131
7. සංඝභෙද	„ ...	130—131
8. සංඝසාමග්ගි	„ ...	132—133
9. පඨමානන්ද	„ ...	134—135
10. දුතියානන්ද	„ ...	136—137

1 - 5. අකෙකාසවග්ගො 138 - 165

1. විවාද	සූත්තං ...	138—139
2. පඨම විවාදමූල	„ ...	140—141
3. දුතිය විවාදමූල	„ ...	140—141
4. කුසිනාරා	„ ...	142—145
5. රාජකෙතපුරපච්චෙසන	„ ...	146—149
6. සකක	„ ...	148—155
7. මහාලි	„ ...	154—157
8. දසධම්ම	„ ...	156—159
9. සරීරව්ඨම්ම	„ ...	158—159
10. භණ්ඩන	„ ...	160—165

අඩුකරනිකායෙ ජව්‍යාග විසයසූචි

දුතියප ඡායාසකෙ

2 - 1. සවිකවගෙහා 166 - 203

විසයානි				පිට්ඨකං
1. සවිතන	සුතනං	166—169
2. සාරිපුතන	,,	168—171
3. ධීති	,,	172—177
4. සමථ	,,	176—183
5. පරිහාන	,,	184—189
6. පයමසඤ්ඤා	,,	188—189
7. දුතියසඤ්ඤා	,,	190—191
8. මූලක	,,	190—193
9. පබ්බජ්ජා	,,	192—195
10. ගිරිමානඤ්ඤා	,,	194—203

2 - 2. යමකවගෙහා 204 - 235

1. අවිජ්ජා	සුතනං	204—209
2. තණ්හා	,,	210—215
3. නිට්ඨංගන	,,	216—217
4. අවෙච්චප්පසන්න	,,	216—217
5. පයම සුඛ	,,	218—219
6. දුතිය සුඛ	,,	218—221
7. පයම නළකපාන	,,	220—227
8. දුතිය නළකපාන	,,	226—231
9. පයම කථාවත්ථු	,,	230—233
10. දුතිය කථාවත්ථු	,,	232—235

2 - 3. ආකඛ්ඛවගෙහා 236 - 267

1. ආකඛ්ඛයා	සුතනං	236—239
2. කණ්ටක	,,	240—243
3. ඉට්ඨධම්ම	,,	242—245
4. වඩ්ඪි	,,	244—247
5. මිගසාලා	,,	246—257
6. තයොධම්ම	,,	256—265
7. කාක	,,	264—265
8. නිගණ්ඨ	,,	266—267
9. ආසාතවත්ථු	,,	266—267
10. ආසාතපටිච්ඡය	,,	266—267

අභ්‍යන්තර නීතියේ ජවයාග වියයසුවි

2 - 4. ථේරවගෙගා 268—315

වියයානි					පිටයඬකා
1. බාහුන	සුතතං		268—269
2. ආනතු	„		268—275
3. පුණණිය	„		274—277
4. බ්‍යාකරණ	„		276—281
5. කජ්ඵ	„		280—289
6. අබ්මාන	„		288—295
7. අබ්කරණික	„		294—303
8. අකෙකාසක	„		302—305
9. කොකාලික	„		304—313
10. බ්ණාසවබල	„		312—315

2-5. උපාලිවගෙගා 316—377

1. කාමහොගි	සුතතං		316—327
2. භය	„		326—333
3. කිඤ්චික	„		332—339
4. වජ්ජයමාහිත	„		340—347
5. උතනිය	„		346—351
6. කොකනද	„		350—357
7. ආහුනෙය්‍ය	„		356—361
8. ථේර	„		360—363
9. උපාලි	„		362—377
10. භබ්බාභබ්බ	„		376—377

තතිය පණණාසකෙ

3 - 1. සමණසංක්කාවගෙගා 378—451

1. සමණසංක්කා	සුතතං		378—379
2. බොජ්ඣබග	„		378—381
3. මිච්ඡතත	„		380—381
4. බ්ජ	„		382—385
5. විජ්ජා	„		384—387
6. නිජජර	„		386—389
7. ධොවන	„		388—393
8. තිකිච්ජක	„		392—395
9. වමන	„		394—397

අබ්‍යුත්තරනිකායෙ ජට්ඨාංගෙ විසයසූචි

විසයානි				පිට්ඨකය
10. නිද්ධමනිය	සුත්තං	396—399
11. අසෙබ්	,,	398—399
12. අසෙබ්බිදමම	,,	400—401

3-2. පච්චාරොහණිවග්ගො 402—423

1. පඨම අධමම.	සුත්තං	402—403
2. දුතිය අධමම	,,	402—407
3. තතිය අධමම	,,	406—415
4. අජිත	,,	416—421
5. සඤ්ඤාව	,,	420—423
6. ඔරිමතිර	,,	422—425
7. පඨම පච්චාරොහණි	,,	424—429
8. දුතිය පච්චාරොහණි	,,	430—431
9. පුබ්බඤ්ඤම	,,	430—431
10. ආසව්‍යකිය	,,	432—433

3-3. පරිසුද්ධවග්ගො 434—439

1. පඨම	සුත්තං	434—435
2. දුතිය	,,	,, ,,
3. තතිය	,,	,, ,,
4. චතුස්	,,	,, ,,
5. පඤ්ඤම	,,	436—437
6. ජට්ඨම	,,	,, ,,
7. සත්තම	,,	,, ,,
8. අට්ඨම	,,	,, ,,
9. නවම	,,	438—439
10. දසම	,,	,, ,,
11. එකාදසම	,,	,, ,,

3 - 4. සාධුචග්ගො 440—445

1. සාධු	සුත්තං	440—441
2. අරියධමම	,,	,, ,,
3. කුසල	,,	,, ,,
4. අත්	,,	442—443
5. ධමම	,,	,, ,,
6. සාසව	,,	,, ,,
7. සාවජ්ජ	,,	,, ,,

අභිසංකරනිකායෙ ඡව්ඨසාග විසයසූචි

විසයානි				පිට්ඨකං
8. තපනිය	සූතං	444—445
9. ආවයගාමී	„	„ „
10. දුක්ඛද්‍රය	„	„ „
11. දුක්ඛවිපාක	„	„ „

3 - 5. අරියවග්ගෙ 446 - 451

1. අරියවග්ග	සූතං	446—447
2. සුක්කවග්ග	„	„ „
3. සඤ්චම	„	„ „
4. සපපුරිසධමම	„	448—449
5. උප්පාදෙතබ්බ	„	„ „
6. ආසෙවිතබ්බ	„	„ „
7. භාවෙතබ්බ	„	„ „
8. බහුලිකත්තබ්බ	„	450—451
9. අනුසාරිතබ්බ	„	„ „
10. සච්ඡිකාතබ්බ	„	„ „

චතුස්සංඝසංකො

4 - 1. පුග්ගලවග්ගෙ 452-455

1. සෙවිතබ්බ	සූතං	452—453
2-12 හජිතබ්බාදිඡ්ඤාදාය සූතානි		452—455

4 - 2. ජාණ්දසංඝානිවග්ගෙ 456-499

1. බ්‍රාහ්මණපච්චේදාරොහණී සූතං	456—459
2. අරියපච්චේදාරොහණී	„	...	460—461
3. සඛාරව	„	...	460—463
4. බ්‍රිමර්	„	...	462—465
5. පඨම අධමම	„	...	464—465
6. දුතිය අධමම	„	...	466—477
7. තතිය අධමම	„	...	476—477
8. කමමනිදා	„	...	478—479
9. සපරික්කමනා	„	...	478—481
10. චුද්ද	„	...	480—491
11. ජාණ්දසංඝානි	„	...	490—499

අභිගුණකරනිකායෙ ඡන්දිහාග විසයසූචි

4 - 3. සාධුවගෙහා 500 - 507

විසයානි				පිටුවකයා
1. සාධු	සුත්තං	500-501
2. අරියධම්ම	"	" "
3. කුසල	"	502-503
4. අත්ථ	"	" "
5. ධම්ම	"	" "
6. සාසවධම්ම	"	504-505
7. සාවජජ	"	" "
8. තපනිය	"	" "
9. ආවයගාමී	"	506-507
10. දුක්ඛද්‍රය	"	" "
11. දුක්ඛවිපාක	"	" "

4-4. අරියමග්ගවගෙහා 508 - 515

1. අරියමග්ග	සුත්තං	508-509
2. කණ්ණමග්ග	"	" "
3. සද්ධම්ම	"	" "
4. සප්පරිසධම්ම	"	510-511
5. උප්පාදෙතබ්බධම්ම	"	" "
6. ආසෙවිතබ්බධම්ම	"	" "
7. භාවෙතබ්බධම්ම	"	512-513
8. බහුලිකාතබ්බධම්ම	"	" "
9. අනුසාරිතබ්බධම්ම	"	" "
10. සච්ඡිකාතබ්බධම්ම	"	514-515

4-5 (අපර) පුග්ගලවගෙහා 516-519

1-12	සෙවිතබ්බාදිද්වෘද්ධසුත්තානි	516-519
------	----------------------------	-----	-----	---------

පණණසාතිරෙකසුත්තනානි

1. කරජකායවගෙහා 520-563

1. පඨම නිරය	සුත්තං	520-527
2. දුතිය නිරය	"	526-529
3. මාතුගාම	"	528-531

අභිතුකරනිකායෙ ඡද්ධිභාග විසයසූචි

විසයානි	සූත්තං	පිට්ඨකං
4. උපාසිකා	„ ...	530—531
5. විසාරද	„ ...	532—533
6. සංසංපතියපට්ඨාය	„ ...	532—539
7. පඨම සංඝඤ්ඤානික	„ ...	538—551
8. දුතිය සංඝඤ්ඤානික	„ ...	550—555
9. කරජකාය	„ ...	554—559
10. අබ්බවරියා	„ ...	558—563

2. සාමඤ්ඤවග්ගො 564—577

1. පඨම	සූත්තං	... 564—565
2. දුතිය	„	... 564—567
3. තතිය	„	... 568—571
4. චතුස්	„	... 570—575
5-16 පඤ්ඤාමාදිසූත්තානි 574—577

රාගාදිපෙය්‍යාලං 578—581

1-510. රාගාදි-පමාදත්තසූත්තානි 578—583
-------------------------------	-----	-------------

එකාදසකනිපාටො 584—683

1. නිසංඝයවග්ගො 584-617

1. කිම්බුද්ධිය	සූත්තං	... 584—587
2. නාවෙනනාකරණිය	„	... 586—591
3. පඨම උපනිස	„	... 590—593
4. දුතිය උපනිස	„	... 592—595
5. තතිය උපනිස	„	... 594—597
6. ව්‍යසන	„	... 596—599
7. පඨමසංඤ්ඤා	„	... 598—605
8. මනසිකාර	„	... 604—607
9. සන්ධි	„	... 608—613
10. මොරනිවෘප	„	... 614—617

අඩගුතරනිකායෙ ජට්ඨහාග විසයසූචි

2. අනුසසතිවගෙහා 618-675

විසයානි				පිට්ඨකයා
1. පට්ඨ මහානාම	සුත්තං	618—625
2. දුතිය මහානාම	,,	626—629
3. නන්දිය	,,	630—635
4. සුභුති	,,	634—645
5. මෙත්තනානිසංස	,,	644—645
6. අට්ඨකනාගර	,,	646—656
7. ගොපාලක	,,	652—665
8. පට්ඨ සමාධි	,,	664—667
9. දුතිය සමාධි	,,	668—671
10. තතිය සමාධි	,,	670—673
11. චතුස් සමාධි	,,	672—675

3. සාමඤ්ඤවගෙහා 676-678

1-960 අනිව්වානුපසංනාදිසුත්තානි	676—678
--------------------------------	---------

4. රාගාදිපෙය්‍යාලො 682-683

1-170 රාගාදි සුත්තානි	682—683
-----------------------	---------

රාගාදිපෙය්‍යාලො නිවසිනො.

අඩගුතරනිකායො සමනෙතා.

අඩගුතකර දසක - එකාදසකනිපාත

ශුද්ධාශුද්ධ දර්ශනය

පිටුව	පෙළ	ශුද්ධ	අශුද්ධ
8	11	සෙය්‍යරාපි	සෙය්‍යරාපි
15	16	පාරිච්ඡිංඤ නොවේ නම්	පාරිච්ඡිංඤ වේ නම්
65	30	පසසකුදු	පසසකුදු
86	10	තසම ජනෙන	තසම ජනෙ
87	12	සමග	කෙරෙහි
88	18	සමයං	සමං
104	22	භගවා	භවා
122	15	සම්පසමානො	සම්පසමානො
131	17	සඤ්ඤෙද වේ දැයි	සඤ්ඤ වේ දැයි
146	16	ගුණමනනා	ගුණවනනා
178	8	සමප්පසා'ති	සමතසසා'ති
228	20	වඤ්ඤි	වඤ්ඤි
256	13	සමනනාගතො	සමනනාගතෙ
256	25	ධම්මෙ	ධම්මා
264	26	ධංසි	ධංසි
350	2	උපමං තෙ	උපමතෙ
356	4	ජානාමහං	ජානාහං
364	21	වනපඤ්ඤාති	වනපඤ්ඤාති
364	29	රතකං	රතකං
366	17	ගහපති වා ගහපති	ගහපති සුතො වා සුතො වා
372	9	ඉමෙ	ඉමිනා
382	9	කොසාතකිඤ්ඤං වා	කොසාතකි ඤ්ඤං
392	11	විජජ්ජතිපි	විජජ්ජතිපි
394	17	පිත්තසමුදයානානාමපි	පිත්තසමුදයානානා
408	6	නිසින්නා	නිසින්නො
414	17	ආයසමනනං	ආයසමා
417	23	මහණෙනි	වහන්ස
444	3	භික්ඛවෙ තපනියො	භික්ඛවෙ කතමො ව තපනියො

ශ්‍රද්ධාශ්‍රද්ධ දර්ශනය

පිටුව	පෙළ	ශ්‍රද්ධ	අශ්‍රද්ධ
444	4	කතමො ව හික්කවෙ	හික්කවෙ
457	13	බ්‍රාහ්මණයන්ගේ	බ්‍රාහ්මණයන්
457	18	ගය්‍යා	ගය්‍යා
474	32	ධාරෙය්‍යාමාති	ධාරෙසසමමාති
490	3	අඤ්චි සත්තා	අඤ්චි සත්තා
538	23	දිට්ඨි වා ධම්මෙ	දිට්ඨි ව ධම්මෙ
554	1	නඤ්චි චො	නඤ්චි චො
568	13	සමච්ඡාද්‍යාපෙ ව	සමච්ඡාද්‍යා -පෙ- ව
574	15	අත්තනා	අත්තනා
586	5	කිම්බු	කිම්බු
586	16	සිලානි	සිල හි
598	1	අධිගතා	අධිගතං
599	1	අධිගතයෙන්	අධිගතය
599	1	විගෙහය	ගොගය
600	16	ආකි ඤ්චිඤ්චයනන- සඤ්චි	ආකි ඤ්චිඤ්චයනන- සසඤ්චි
604	11	න සද්දං	සද්දං
604	12	න රසං මනසිකරෙය්‍යා	(ඉදං ගලිතං .)
612	8	න ක්කායනි	ක්කායනි
618	18	ආරාධකො	ආරාධකෙ
635	12	විසලි	විසල්
654	15	ආයසමනො	ආයසමනෙ
672	26	ලොකෙ	ලෙ කෙ

සුභතනපිටකෙ අඩගුතතරනිකායෙ

දසකනිපාතො

අප්‍රග්‍යාතර්තකායෙ

දසකතිපාඨො

නමො තසසු හගවතො අරහතො සමමාසමබ්බදධසසු

1. ආනිසංසවගෙගා

10. 1. 1. 1

කිමඤ්චසුත්තං

එවං ටෙ සුත්තං: එකං සමයං හගවා යාචක්‍ෂ්‍යං විහරති ජෙනවනෙ අනාථපිණ්ඩකසසු ආරාමෙ. අප්ථ ඛො ආයස්මා ආනන්දෙ යෙන හගවා තෙනුපසඞ්කරි. උපසඞ්කරිත්වා හගවන්තං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං නිසිද්දි. එකමන්තං නිසිදෙනො ඛො ආයස්මා ආනන්දෙ හගවන්තං එතදවොච:

කිමඤ්ඤාති හන්තෙ කුසලාති සීලාති, කිමානිසංසානිති?

අවිජ්ජාපිසාරත්ථාති ඛො ආනන්ද කුසලාති සීලාති, අවිජ්ජාපිසාරානි-සංසානිති.

අවිජ්ජාපිසාරො පන හන්තෙ කිමඤ්ඤො, කිමානිසංසොති?

අවිජ්ජාපිසාරො ඛො ආනන්ද පාමොජ්ජත්ථො, පාමොජ්ජානිසංසො¹ති.

පාමොජ්ජං පන හන්තෙ කිමඤ්ඤං, කිමානිසංසනිති?

පාමොජ්ජං ඛො ආනන්ද පිඤ්ඤං, පිඤ්ඤානිසංසනිති.

පිඤ්ඤා පන හන්තෙ කිමඤ්ඤො, කිමානිසංසානිති?

පිඤ්ඤා ඛො ආනන්ද පසසඤ්ඤාත්ථො, පසසඤ්ඤානිසංසානිති.

1. පාමුජ්ජත්ථො-පාමුජ්ජානිසංසොති-සිමු. සුඛා, P.T.S.

අධ්‍යාපනකර සහිත

දසකතිපාතය

ඒ භාග්‍යවත් අර්භත් සම්මා සම්බුදුරජාණන් වහන්සේට
නමස්කාර වේවා!

1. ආනිසංසවගීය

10. 1. 1. 1

කිමත්තිය සූත්‍රය

මා විසින් මෙසේ අසනලද: එක් සවයෙක්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැවැත්තුවර සමීපයෙහි ජනවතා නම් අනේපිඬු සිටුහුගේ අරමිහි වැඩවසන සේක. එකල්හි ආයුෂ්මත් ආනන්ද තෙරණුවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා එළඹියහ. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සකසා වැද එකත්පස්ව හුන්හ. එකත්පස්ව හුන් ආයුෂ්මත් ආනන්ද තෙරණුවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල සැලකළහ:

වහන්ස, කුශල ශීලයෝ කුමක් අතී කොට කුමක් අනුසස් කොට ඇත්තාහු ද?

ආනන්දය, කුශලශීලයෝ අවිප්‍රතිසාරය (නො විපිළිසරබව) අතී කොට අවිප්‍රතිසාරය අනුසස් කොට ඇත්තාහ යි.

වහන්ස, අවිප්‍රතිසාරය කුමක් අතී කොට කුමක් අනුසස් කොට ඇද්ද?

ආනන්දයෙනි, අවිප්‍රතිසාරය ප්‍රාමොද්‍යය අතී කොට ප්‍රාමොද්‍යය අනුසස් කොට ඇත.

වහන්ස, ප්‍රාමොද්‍යය කුමක් අතී කොට කුමක් අනුසස් කොට ඇද්ද?

ආනන්දයෙනි, ප්‍රාමොද්‍යය ප්‍රීතිය අතී කොට ප්‍රීතිය අනුසස් කොට ඇත.

වහන්ස, ප්‍රීතිය කුමක් අතී කොට කුමක් අනුසස් කොට ඇද්ද?

ආනන්දයෙනි, ප්‍රීතිය ප්‍රශ්‍රබ්ධිය අතී කොට ප්‍රශ්‍රබ්ධිය අනුසස් කොට ඇත.

පසුදාසී පන හතෙක කිමසියා, කිමානිසංසානි?

පසුදාසී ඛො ආනඤ පුබ්බා, පුබ්බානිසංසානි.

පුබ්බං පන හතෙක කිමසියං, කිමානිසංසනති?

පුබ්බං ඛො ආනඤ සමාධිකං, සමාධානිසංසනති.

සමාධි පන හතෙක කිමසියො, කිමානිසංසොති?

සමාධි ඛො ආනඤ යථාභුතඤ්ඤාදසසනකෙට්ඨා, යථාභුතඤ්ඤාදසසනානිසංසොති.

යථාභුතඤ්ඤාදසසනං පන හතෙක කිමසියං, කිමානිසංසනති?

යථාභුතඤ්ඤාදසසනං ඛො ආනඤ නිබ්බද්ධිවිරාගකං, නිබ්බද්ධිවිරාගානිසංසනති.

නිබ්බද්ධිවිරාගො පන හතෙක කිමසියො, කිමානිසංසොති?

නිබ්බද්ධිවිරාගො ඛො ආනඤ විමුක්තිඤ්ඤාදසසනකෙට්ඨා, විමුක්තිඤ්ඤාදසසනානිසංසොති.

ඉති ඛො ආනඤ කුසලානි සීලානි අවිසුච්ඡාරකානි අවිසුච්ඡාරානිසංසානි. අවිසුච්ඡාරො පාමොජ්ජකෙට්ඨා, පාමොජ්ජානිසංසො. පාමොජ්ජං පිතකං පිතානිසංසං. පිති පසුදාසී, පසුදාසීනිසංසං. පසුදාසී පුබ්බා පුබ්බානිසංසං. පුබ්බං සමාධිකං සමාධානිසංසං. සමාධි යථාභුතඤ්ඤාදසසනකෙට්ඨා යථාභුතඤ්ඤාදසසනානිසංසො. යථාභුතඤ්ඤාදසසනං නිබ්බද්ධිවිරාගකං නිබ්බද්ධිවිරාගානිසංසං. නිබ්බද්ධිවිරාගො විමුක්තිඤ්ඤාදසසනකෙට්ඨා විමුක්තිඤ්ඤාදසසනානිසංසො. ඉති ඛො ආනඤ කුසලානි සීලානි අනුපුබ්බෙන අග්ගාය පරෙතනි¹ති.

1. අරහත්තාය පුරෙතනි ති-සාං

වහන්ස, ප්‍රග්‍රබ්බිය කුමක් අතී කොට කුමක් අනුසස් කොට ඇද්ද?

ආනන්දයෙනි, ප්‍රග්‍රබ්බිය සුඛය අතී කොට සුඛය අනුසස් කොට ඇත.

වහන්ස, සුඛය කුමක් අතී කොට කුමක් අනුසස් කොට ඇද්ද?

ආනන්දයෙනි, සුඛය සමාධිය අතී කොට සමාධිය අනුසස් කොට ඇත.

වහන්ස, සමාධිය කුමක් අතී කොට කුමක් අනුසස් කොට ඇද්ද?

ආනන්දයෙනි, සමාධිය යථාභූතඤ්ඤානාදර්ශනය අතී කොට යථාභූතඤ්ඤානාදර්ශනය අනුසස් කොට ඇත.

වහන්ස, යථාභූතඤ්ඤානාදර්ශනය කුමක් අතී කොට කුමක් අනුසස් කොට ඇද්ද? ,

ආනන්දයෙනි, යථාභූතඤ්ඤානාදර්ශනය නිබ්බිද්ධචරාගය අතී කොට නිබ්බිද්ධචරාගය අනුසස් කොට ඇත.

වහන්ස, නිබ්බිද්ධචරාගය කුමක් අතී කොට කුමක් අනුසස් කොට ඇද්ද?

ආනන්දයෙනි, නිබ්බිද්ධචරාගය විමුක්තිඤ්ඤානාදර්ශනය අතී කොට විමුක්තිඤ්ඤානාදර්ශනය අනුසස් කොට ඇතැ යි.

ආනන්දයෙනි, චෙට්‍යේ කුශලශීලයෝ අවිප්‍රතිසාරය අතී කොට අවිප්‍රතිසාරය අනුසස් කොට ඇතියහ. අවිප්‍රතිසාරය ප්‍රාමොද්‍යය අතී කොට ප්‍රාමොද්‍යය අනුසස් කොට ඇත. ප්‍රාමොද්‍යය ප්‍රීතිය අතී කොට ප්‍රීතිය අනුසස් කොට ඇත. ප්‍රීතිය ප්‍රග්‍රබ්බිය අතී කොට ප්‍රග්‍රබ්බිය අනුසස් කොට ඇත. ප්‍රග්‍රබ්බිය සුඛය අතී කොට සුඛය අනුසස් කොට ඇත. සුඛය සමාධිය අතී කොට සමාධිය අනුසස් කොට ඇත. සමාධිය යථාභූතඤ්ඤානාදර්ශනය අතී කොට යථාභූතඤ්ඤානාදර්ශනය අනුසස් කොට ඇත. යථාභූතඤ්ඤානාදර්ශනය නිබ්බිද්ධචරාගය අතී කොට නිබ්බිද්ධචරාගය අනුසස් කොට ඇත. නිබ්බිද්ධචරාගය විමුක්තිඤ්ඤානාදර්ශනය අතී කොට විමුක්තිඤ්ඤානාදර්ශනය අනුසස් කොට ඇත. ආනන්දයෙනි, චෙට්‍යේ කුශලශීලයෝ අනුපිළිවෙළින් අර්හත්ත සංකිත්ත අග්‍රයට පැමිණෙන්නාහයි.

වෙනනාකරණය පුත්තං

[සාවකීනිදනං]

සීලවතො හික්ඛවෙ සීලසම්පන්නස්ස න වෙනනාය කරණියං
 “අවිප්පට්ඨාරො මෙ උප්පජ්ජතු”ති. ධම්මතා එසා හික්ඛවෙ යං සීලවතො
 සීලසම්පන්නස්ස අවිප්පට්ඨාරො උප්පජ්ජති. අවිප්පට්ඨාරිස්ස¹ හික්ඛවෙ න
 වෙනනාය කරණියං. “පාමොජ්ජං මෙ උප්පජ්ජතු”ති. ධම්මතා එසා හික්ඛවෙ
 යං අවිප්පට්ඨාරිස්ස පාමොජ්ජං උප්පජ්ජති. පමුදිතස්ස හික්ඛවෙ න වෙනනාය
 කරණියං. “පිති මෙ උප්පජ්ජතු”ති. ධම්මතා එසා හික්ඛවෙ යං පමුදිතස්ස
 පිති උප්පජ්ජති. පිතිමනස්ස හික්ඛවෙ න වෙනනාය කරණියං. ‘කායො මෙ
 පසංඝෙතතු’ති. ධම්මතා එසා හික්ඛවෙ යං පිතිමනස්ස කායො පසංඝෙති.
 පසංඛකායස්ස හික්ඛවෙ න වෙනනාය කරණියං. ‘සුඛං වෙදියාමි’ති.
 ධම්මතා එසා හික්ඛවෙ යං පසංඛකායො සුඛං වෙදියති. සුඛිනො
 හික්ඛවෙ න වෙනනාය කරණියං. ‘චිත්තං මෙ සමාධියතු’ති. ධම්මතා එසා
 හික්ඛවෙ යං සුඛිනො චිත්තං සමාධියති. සමාහිතස්ස හික්ඛවෙ න වෙනනාය
 කරණියං. ‘යථාභූතං ජානාමි පසුසාමි’ති. ධම්මතා එසා හික්ඛවෙ යං
 සමාහිතො යථාභූතං ජානාමි පසුසාමි. යථාභූතං හික්ඛවෙ ජානතො
 පසුසතො න වෙනනාය කරණියං, ‘නිබ්බිද්දමි වීරජ්ජාමි’ති. ධම්මතා
 එසා හික්ඛවෙ යං යථාභූතං ජානං පසුසං නිබ්බිද්දති වීරජ්ජති. නිබ්බිද්දස්ස
 හික්ඛවෙ වීරජ්ජනස්ස න වෙනනාය කරණියං. ‘විමුත්තිඤ්ඤාදස්සනං
 සච්ඡිකරොමි’ති. ධම්මතා එසා හික්ඛවෙ යං නිබ්බිද්දෙණ² වීරතො
 විමුත්තිඤ්ඤාදස්සනං සච්ඡිකරොමි.

ඉති ඛො හික්ඛවෙ නිබ්බිද්ධරාගො විමුත්තිඤ්ඤාදස්සනං වීමුත්ති-
 ඤ්ඤාදස්සනානිසංඝො. යථාභූතඤ්ඤාදස්සනං නිබ්බිද්ධ වීරාගතං.
 නිබ්බිද්ධ වීරාගානිසංඝං. සමාධි යථාභූතඤ්ඤාදස්සනං යථාභූතඤ්ඤා-
 දස්සනානිසංඝො. සුඛං සමාධිතං සමාධානිසංඝං. පසංඛි සුඛතං
 සුඛානිසංඝං. පිති පසංඛිතං පසංඛානිසංඝං. පාමොජ්ජං පිතතං.
 පිතානිසංඝං. අවිප්පට්ඨාරො පාමොජ්ජතො පාමොජ්ජානිසංඝො. කුසලානි
 සීලානි අවිප්පට්ඨාරකානි අවිප්පට්ඨාරානිසංඝානි.

ඉති ඛො හික්ඛවෙ ධම්මාවධම්මෙ අභිසංඤ්ඤා, ධම්මාවධම්මෙ
 පටිපුරෙණි අපාරාපාරං ගමනායාති.

1. අවිප්පට්ඨාරස්ස-මජ්ඣ.
 2. නිබ්බිද්ද-සුමු

වෙනනාකරණීය සූත්‍රය

[සැවැත්තිදන සි]

මහණෙනි, සිල්සපත් සිල්වත් හට 'මට අවිප්‍රතිසාරය උපදිව'යි වෙනනායෙන් කරණී නැත. මහණෙනි, යම්හෙයෙකින් සිල්සපත් සිල්වත්හට අවිප්‍රතිසාරය උපදනේය යන තෙල ධර්මයා යි. මහණෙනි, 'මට ප්‍රාමොදය උපදිව'යි අවිප්‍රතිසාරිහට වෙනනායෙන් කරණී නැත. මහණෙනි, අවිප්‍රතිසාරිහට ප්‍රාමොදය උපදනේය යන තෙල ධර්මයා යි. මහණෙනි, ප්‍රමුදිත වුවහුට 'මට ප්‍රීතිය උපදිව'යි වෙනනායෙන් කරණී නැත. මහණෙනි, ප්‍රමුදිතයාහට ප්‍රීතිය උපදනේය යන තෙල ධර්මයා යි. මහණෙනි, ප්‍රීතිමනස්කයාට 'මාගේ කය සන්තිදේව'යි වෙනනායෙන් කරණී නැත. මහණෙනි, ප්‍රීතිමනස්කයාගේ කය සන්තිදේය යන තෙල ධර්මයා යි. මහණෙනි, සන්තුන් කය ඇතියහට 'සුව විදිනෙමව'යි වෙනනායෙන් කරණී නැත. මහණෙනි, සන්තුන් කය ඇතියේ සුව විදුනේ ය යන තෙල ධර්මයා යි. මහණෙනි, 'මාගේ සිත සමාහිත වේවා'යි සුව ඇතියහට වෙනනායෙන් කරණී නැත. මහණෙනි, සුව ඇතියහුගේ සිත සමාහිත වන්නේය යන තෙල ධර්මයා යි. මහණෙනි, සමාහිතයාහට 'යථාභූතය දන්තෙමවයි දක්තෙමව'යි වෙනනායෙන් කරණී නැත. මහණෙනි, සමාහිත වූයේ යථාභූතය දන්නේය, දක්නේය යන පතල ධර්මයා යි. මහණෙනි, යථාභූතය දන්නහුට දක්නහුට 'නිවේද කරමවයි විරාග කරමව'යි වෙනනායෙන් කරණී නැත. මහණෙනි, යථාභූතය දන්නේ දක්නේ නිවේදය කෙරේය, නො ඇලේය යන තෙල ධර්මයා යි. මහණෙනි, නිවේදකරනුවහට විරාග කරනුවහට 'විමුක්තිඥානදර්ශනය පසක් කරනෙමව'යි වෙනනායෙන් කරණී නැත. මහණෙනි, නිර්විත්ත වූයේ විරක්ත වූයේ විමුක්තිඥානදර්ශනය පසක් කරණේය යන තෙල ධර්මයා යි.

මහණෙනි, මෙසෙයින් නිබ්බදිවිරාගය විමුක්තිඥානදර්ශනය අතී කොට විමුක්තිඥානදර්ශනය අනුසස් කොට ඇත්තේ ය. යථාභූතඥානදර්ශනය නිබ්බදිවිරාගය අතී කොට නිබ්බදිවිරාගය අනුසස් කොට ඇත. සමාධිය යථාභූතඥානදර්ශනය අතී කොට යථාභූතඥානදර්ශනය අනුසස් කොට ඇත. සුඛය සමාධිය අතී කොට සමාධිය අනුසස් කොට ඇත. ප්‍රග්‍රහිතිය සුඛය අතී කොට ප්‍රග්‍රහිතිය අනුසස් කොට ඇත. ප්‍රීතිය ප්‍රග්‍රහිතිය අතී කොට ප්‍රග්‍රහිතිය අනුසස් කොට ඇත. ප්‍රාමොදය ප්‍රීතිය අතී කොට ප්‍රීතිය අනුසස් කොට ඇත. අවිප්‍රතිසාරය ප්‍රාමොදය අතී කොට ප්‍රාමොදය අනුසස් කොට ඇත. කුශලශීලයෝ අවිප්‍රතිසාරය අතී කොට අවිප්‍රතිසාරය අනුසස් කොට ඇතියහ.

මහණෙනි, මෙසෙයින් (ත්‍රෛභුමකවතී සක්කායන) ශරීරමතීරයෙන් නිබ්බානපාර සක්කායන පාරිමතීරයට යාම සඳහා ධර්මයෝ ම ධර්මයන් පවත්වන්නාහ, ධර්මයෝ ම ධර්මයන් පුරන්නාහයි.

10. 1. 1. 3

පශ්චාත් උපනිස සූත්තං

[සාවකීයං]

දුස්සීලස්ස භික්ඛවෙ සීලවිපක්කස්ස හතුපනිසො හොති අවිජ්ජාපිසාරො. අවිජ්ජාපිසාරෙ අසති අවිජ්ජාපිසාරවිපක්කස්ස හතුපනිසං හොති පාමොජ්ජං. පාමොජ්ජෙ අසති පාමොජ්ජවිපක්කස්ස හතුපනිසා හොති පිති. පිතියා අසති පිතිවිපක්කස්ස හතුපනිසා හොති පසසද්ධි. පසසද්ධියා අසති පසසද්ධි-විපක්කස්ස හතුපනිසං හොති සුඛං. සුඛෙ අසති සුඛවිපක්කස්ස හතුපනිසො හොති සමමාසමාධි. සමමාසමාධිමහි අසති සමමාසමාධිවිපක්කස්ස හතුපනිසං හොති යථාභූතඤ්ඤාදස්සනං. යථාභූතඤ්ඤාදස්සනෙ අසති යථාභූතඤ්ඤාදස්සනවිපක්කස්ස හතුපනිසො හොති නිබ්බද්ධිරාගො. නිබ්බද්ධිරාගෙ අසති නිබ්බද්ධිරාගවිපක්කස්ස හතුපනිසං හොති විමුත්ති-ඤ්ඤාදස්සනං.

සෙය්‍යාපි භික්ඛවෙ රුකෙඛා සාධාපලාසවිපකෙතා. තස්ස පපටිකාපි න පාරිසුරිං ගච්ඡති, තවොපි ඵෙගගුපි සාරොපි න පාරිසුරිං ගච්ඡති. ඵම්මෙව ඛො භික්ඛවෙ දුස්සීලස්ස සීලවිපක්කස්ස හතුපනිසො හොති අවිජ්ජාපිසාරො, අවිජ්ජාපිසාරෙ අසති හතුපනිසං හොති -පෙ - විමුත්තිඤ්ඤාදස්සනං.

සීලවතො භික්ඛවෙ සීලසම්පන්නස්ස උපනිසසම්පන්නො හොති අවිජ්ජාපිසාරො. අවිජ්ජාපිසාරෙ සති අවිජ්ජාපිසාරසම්පන්නස්ස උපනිස-සම්පන්නං හොති පාමොජ්ජං. පාමොජ්ජෙ සති පාමොජ්ජසම්පන්නස්ස උපනිසසම්පන්නො හොති පිති. පිතියා සති පිතිසම්පන්නස්ස උපනිස-සම්පන්නො හොති පසසද්ධි. පසසද්ධියා සති පසසද්ධිසම්පන්නස්ස උපනිස-සම්පන්නං හොති සුඛං. සුඛෙ සති සුඛසම්පන්නස්ස උපනිසසම්පන්නො හොති සමමාසමාධි. සමමාසමාධිමහි සති සමමාසමාධිසම්පන්නස්ස උපනිසසම්පන්නං හොති යථාභූතඤ්ඤාදස්සනං. යථාභූතඤ්ඤාදස්සනෙ සති යථාභූතඤ්ඤාදස්සනසම්පන්නස්ස උපනිසසම්පන්නො හොති නිබ්බද්ධි-රාගො. නිබ්බද්ධිරාගෙ සති නිබ්බද්ධිරාගසම්පන්නස්ස උපනිස-සම්පන්නං හොති විමුත්තිඤ්ඤාදස්සනං.

සෙය්‍යාපි භික්ඛවෙ රුකෙඛා සාධාපලාසසම්පකෙතා තස්ස පපටිකා පි පාරිසුරිං ගච්ඡති තවොපි ඵෙගගුපි සාරොපි පාරිසුරිං ගච්ඡති. ඵම්මෙව ඛො භික්ඛවෙ සීලවතො සීලසම්පන්නස්ස උපනිසසම්පන්නො හොති අවිජ්ජාපිසාරො, අවිජ්ජාපිසාරෙ සති අවිජ්ජාපිසාරසම්පන්නස්ස උපනිස-සම්පන්නං හොති -පෙ- විමුත්තිඤ්ඤාදස්සනන්ති.

ප්‍රථම උපනිස සූත්‍රය

[සැවැත්තුවර]

මහණෙනි, ශීලවිපන්න වූ දුශ්ශීලහට අවිප්‍රතිසාරය නටහෙතු ඇතියේ වෙයි. අවිප්‍රතිසාරය නැතිවත් ම අවිප්‍රතිසාර විපන්නහට ප්‍රාමොදාය නටහෙතු ඇතියේ වෙයි. ප්‍රාමොදාය නැතිවත් ම ප්‍රාමොදායවිපන්නහට ප්‍රීතිය නටහෙතු ඇති වෙයි. ප්‍රීතිය නැතිවත් ම ප්‍රීතිවිපන්නහට ප්‍රග්‍රබ්ධිය නටඋපනි:ශ්‍රය ඇත්තේ වෙයි. ප්‍රග්‍රබ්ධිය නැතිවත් ම ප්‍රග්‍රබ්ධිවිපන්නහට සුඛය නටඋපනි:ශ්‍රය ඇතියේ වෙයි. සුඛය නැතිවත් ම සුඛවිපන්නහට සමාසමාධිය නටඋපනි:ශ්‍රය ඇතියේ වෙයි. සමාසමාධිය නැතිවත් ම සමාසමාධිවිපන්නහට යථාභූතඥානදර්ශනය නටඋපනි:ශ්‍රය ඇතියේ වෙයි. යථාභූතඥානදර්ශනය නැතිවත් ම යථාභූතඥානදර්ශනවිපන්නහට නිබ්බද්ධචරාගය නටඋපනි:ශ්‍රය ඇති වෙයි. නිබ්බද්ධචරාගය නැතිවත් ම නිබ්බද්ධචරාගවිපන්නහට විමුක්තිඥානදර්ශනය නටඋපනි:ශ්‍රය ඇත්තේ වේ.

මහණෙනි, යම් යේ රුකෙක් අතුකොළින් ශීලිභූතේ නම් එහි පිට පොතුදු පිරිපුන්බවට නොයෙයි. ඇතුළුපොතුදු, උලදු හරදු පිරිපුන්බවට නොයේ, මහණෙනි, එසෙයින් ම ශීලවිපන්න දුශ්ශීලහට අවිප්‍රතිසාරය නටඋපනි:ශ්‍රය ඇත්තේය. අවිප්‍රතිසාරය නැතිවත් ම...විමුක්තිඥානදර්ශනය නටඋපනි:ශ්‍රය ඇත්තේ යි.

මහණෙනි, සිල්සපත් සිල්වත්හට අවිප්‍රතිසාරය උපනි:ශ්‍රයසමපන්න වෙයි. අවිප්‍රතිසාරය ඇතිවත් ම අවිප්‍රතිසාරසමපන්නහට ප්‍රාමොදාය උපනි:ශ්‍රයසමපන්න වෙයි. ප්‍රාමොදා ඇතිවත් ම ප්‍රාමොදාසමපන්නහට ප්‍රීතිය උපනි:ශ්‍රයසමපන්න වෙයි. ප්‍රීතිය ඇතිවත් ම ප්‍රීතියමපන්නහට ප්‍රග්‍රබ්ධිය උපනි:ශ්‍රයසමපන්න වෙයි. ප්‍රග්‍රබ්ධිය ඇතිවත් ම ප්‍රග්‍රබ්ධියමපන්නහට සුඛය උපනි:ශ්‍රයසමපන්න වෙයි. සුඛය ඇතිවත් ම සුඛසමපන්නහට සමාසමාධිය උපනි:ශ්‍රයසමපන්න වෙයි. සමාසමාධිය ඇතිවත් ම සමාසමාධියමපන්නහට යථාභූතඥානදර්ශනය උපනි:ශ්‍රයසමපන්න වෙයි. යථාභූතඥානදර්ශනය ඇතිවත් ම යථාභූතඥානදර්ශනසමපන්නහට නිබ්බද්ධචරාගය උපනි:ශ්‍රයසමපන්න වෙයි. නිබ්බද්ධචරාගය ඇතිවත් ම නිබ්බද්ධචරාගසමපන්නහට විමුක්තිඥානදර්ශනය උපනි:ශ්‍රයසමපන්න වේ.

මහණෙනි, යම් යේ ශාඛාපලාස සමාදාය වෘක්ෂයෙක් වේ ද, එහි පිට පොතුදු පිරිපුන්බවට යෙයි. ඇතුළුපොතුදු බොරුද හරදු පිරිපුන් බවට යෙයි. මහණෙනි, එසෙයින් ම සිල්සපත් සිල්වත්හට අවිප්‍රතිසාරය උපනි:ශ්‍රයසමපන්න වෙයි. අවිප්‍රතිසාරය ඇතිවත් ම අවිප්‍රතිසාරසමපන්න හට ... විමුක්තිඥානදර්ශනය උපනි:ශ්‍රයසමපන්න වේ යි.

10. 1. 1. 4

දුනිය උපනිස සුතතං

[සාවකීයං]

තත්‍ර ඛො ආයස්මා සාරිපුතො භික්ඛු ආමනෙයි: දුස්සිරස්ස ආවුසො සීලවිපක්කස්ස හතුපනිසො හොති අවිසුට්ඨාරො. අවිසුට්ඨාරෙ අසති අවිසුට්ඨාරවිපක්කස්ස හතුපනිසං හොති -පෙ- විමුක්තිඤ්ඤාණදස්සනං.

සෙය්‍යථාපි ආවුසො රුකෙඛා සාධාපලාස වීජනො, තස්ස පපටිකාපි න පාරිපුරිං ගච්ඡති, තථොපි ඵෙගගුපි සාරොපි න පාරිපුරිං ගච්ඡති. එවමෙව ඛො ආවුසො දුස්සිරස්ස සීලවිපක්කස්ස හතුපනිසො හොති අවිසුට්ඨාරො. අවිසුට්ඨාරෙ අසති අවිසුට්ඨාරවිපක්කස්ස හතුපනිසං හොති -පෙ- විමුක්තිඤ්ඤාණදස්සනං.

සීලවතො ආවුසො සීලසම්පන්නස්ස උපනිසසම්පන්නො හොති අවිසුට්ඨාරො. අවිසුට්ඨාරෙ සති අවිසුට්ඨාරසම්පන්නස්ස උපනිසසම්පන්නං හොති -පෙ- විමුක්තිඤ්ඤාණදස්සනං.

සෙය්‍යථාපි ආවුසො රුකෙඛා සාධා පලාසසම්පන්නො, තස්ස පපටිකාපි පාරිපුරිං ගච්ඡති, තථොපි ඵෙගගුපි සාරොපි පාරිපුරිං ගච්ඡති. එවමෙව ඛො ආවුසො සීලවතො සීලසම්පන්නස්ස උපනිසසම්පන්නො හොති අවිසුට්ඨාරො. අවිසුට්ඨාරෙ සති අවිසුට්ඨාරසම්පන්නස්ස උපනිසසම්පන්නං හොති -පෙ- විමුක්තිඤ්ඤාණදස්සනං.

10. 1. 1. 5

තනිය උපනිස සුතතං

[සාවකී]

තත්‍ර ඛො ආයස්මා ආනන්දො භික්ඛු ආමනෙයි: දුස්සිරස්ස ආවුසො සීලවිපක්කස්ස හතුපනිසො හොති අවිසුට්ඨාරො. අවිසුට්ඨාරෙ අසති අවිසුට්ඨාරවිපක්කස්ස හතුපනිසං හොති පාමොජ්ජං. පාමොජ්ජෙ අසති පාමොජ්ජවිපක්කස්ස හතුපනිසො හොති පිනි. පිනියා අසති පිනිවිපක්කස්ස හතුපනිසො හොති පසංඤ්ඤා. පසංඤ්ඤා අසති පසංඤ්ඤාවිපක්කස්ස හතුපනිසං හොති සුඛං. සුඛෙ අසති සුඛවිපක්කස්ස හතුපනිසො හොති සම්මාසමාධිං.

10. 1. 1. 4

දුතිය උපනිස සූත්‍රය

[සැවැත්තුවර]

එකල්හි ආයුෂ්මත් සැරියුත් තෙරණුවෝ මහණුන් ඇමතුහ: ඇවැත්ති, ශීලවිපතනියට පැමිණි දුසිල්හට අවිප්‍රතිසාරය නටඋපනි:ශ්‍රය ඇති වෙයි, අවිප්‍රතිසාරය නැතිවත් ම අවිප්‍රතිසාරවිපතනහට ... විමුක්තිඥානදර්ශනය නටඋපනි:ශ්‍රය ඇති වේ.

ඇවැත්ති, යම්සේ රුකෙක් නට අතුකොළ ඇත්තේ වේ ද, එහි පිට පොතුදු පිරිපුන් බවට උනායෙයි. ඇතුළු පොතුදු, බොරුදු, හරදු පිරිපුන් බවට නො යේ, ඇවැත්ති, එපරිදි ම ශීලවිපතනියට පැමිණි දුසිල්හට අවිප්‍රතිසාරය නටඋපනි:ශ්‍රය ඇත්තේ වෙයි, අවිප්‍රතිසාරය නැතිවත් ම... විමුක්තිඥානදර්ශනය නටඋපනි:ශ්‍රය ඇත්තේ වේ.

ඇවැත්ති, සිල්සපත් සිල්වත්හට අවිප්‍රතිසාරය උපනි:ශ්‍රය සමපතන වෙයි. අවිප්‍රතිසාරය ඇතිවත් ම අවිප්‍රතිසාරසමපතනහට ... විමුක්තිඥානදර්ශනය උපනි:ශ්‍රය සමපතන වේ.

ඇවැත්ති, යම්සේ රුකෙක් ශාඛාපලාශසමපතන වේ ද, එහි පිට පොතුදු පිරිපුන් බවට යෙයි. ඇතුළු පොතුදු බොරුදු හරදු පිරිපුන් බවට යේ, ඇවැත්ති, එසෙයින් ම සිල්සපත් සිල්වත්හට අවිප්‍රතිසාරය උපනි:ශ්‍රය සමපතන වෙයි. අවිප්‍රතිසාරය ඇති වත් ම අවිප්‍රතිසාරසමපතන හට ... විමුක්තිඥානදර්ශනය උපනි:ශ්‍රය සමපතන වේ යි.

10. 1. 1. 5

තතිය උපනිස සූත්‍රය

[සැවැත්]

එකල්හි ආයුෂ්මත් ආනන්ද තෙරණුවෝ මහණුන් ඇමතුහ: 'ඇවැත්ති, ශීලවිපතනියට පැමිණි දුසිල්හට අවිප්‍රතිසාරය නටඋපනි:ශ්‍රය සමපතන වෙයි. අවිප්‍රතිසාරය නැතිවත් ම අවිප්‍රතිසාරවිපතනහට ප්‍රාමොද්‍යය නටඋපනි:ශ්‍රය ඇති වෙයි. ප්‍රාමොද්‍යය නැතිවත් ම ප්‍රාමොද්‍යවිපතනහට ප්‍රීතිය නටඋපනි:ශ්‍රය ඇති වෙයි. ප්‍රීතිය නැතිවත් ම ප්‍රීතිවිපතනහට ප්‍රග්‍රබ්ධිය නටඋපනි:ශ්‍රය ඇති වෙයි. ප්‍රග්‍රබ්ධිය නැතිවත් ම ප්‍රග්‍රබ්ධිවිපතනහට සුඛය නටඋපනි:ශ්‍රය ඇති වෙයි. සුඛය නැතිවත් ම සුඛවිපතනහට සමාසමාධිය නටඋපනි:ශ්‍රය ඇති වෙයි.

සමාසමාධිමති අසති සමාසමාධිවිපනනස්ස හතුපනිසං හොති යථාභුත-
ඤ්ඤාදස්සනං. යථාභුතඤ්ඤාදස්සනෙ අසති යථාභුතඤ්ඤාදස්සනවිපනනස්ස
හතුපනියො හොති. නිබ්බද්ධිරාගො. නිබ්බද්ධිරාගෙ අසති නිබ්බද්ධි-
විරාග විපනනස්ස හතුපනිසං හොති විමුක්තිඤ්ඤාදස්සනං.

සෙය්‍යථාපි ආවුසො රුකෙබ්බා සාධාපලාසවිපනනො තස්ස පපටිකාපි
න පාරිපුරිං ගච්ඡති, තචොපි ඵෙග්ගුපි සාරොපි න පාරිපුරිං ගච්ඡති.
ඵවමෙව ඛො ආවුසො දුස්සීලස්ස සීලවිපනනස්ස හතුපනියො හොති.
අවිප්පට්ඨාරො, අවිප්පට්ඨාරෙ අසති අවිප්පට්ඨාර විපනනස්ස හතුපනිසං
හොති -පෙ- විමුක්තිඤ්ඤාදස්සනං.

සීලවතො ආවුසො සීලසම්පන්නස්ස උපනිසසම්පන්නො හොති
අවිප්පට්ඨාරො. අවිප්පට්ඨාරෙ සති අවිප්පට්ඨාරසම්පන්නස්ස උපනිස-
සම්පන්නො හොති පාමොජ්ජං. පාමුජ්ජෙ සති පාමුජ්ජසම්පන්නස්ස උපනිසා
සම්පන්නො හොති පිති. පිතියා සති පිතිසම්පන්නස්ස උපනිසසම්පන්නො
හොති පසංඤ්ඤා. පසංඤ්ඤා සති පසංඤ්ඤාසම්පන්නස්ස උපනිසසම්පන්නො
හොති සුඛං. සුඛෙ සති සුඛසම්පන්නස්ස උපනිසසම්පන්නො හොති සමා-
සමාධි. සමාසමාධිමති සති සමාසමාධිවිපනනස්ස උපනිසසම්පන්නො
හොති යථාභුතඤ්ඤාදස්සනං. යථාභුතඤ්ඤාදස්සනෙ සති යථාභුතඤ්ඤා-
දස්සනසම්පන්නස්ස උපනිසසම්පන්නො හොති නිබ්බද්ධිරාගො. නිබ්බද්ධි-
විරාගෙ සති නිබ්බද්ධිරාග සම්පන්නස්ස උපනිසසම්පන්නො හොති විමුක්ති-
ඤ්ඤාදස්සනං.

සෙය්‍යථාපි ආවුසො රුකෙබ්බා සාධාපලාසසම්පන්නො තස්ස පපටිකාපි
පාරිපුරිං ගච්ඡති, තචොපි ඵෙග්ගුපි සාරොපි පාරිපුරිං ගච්ඡති.
ඵවමෙව ඛො ආවුසො සීලවතො සීලසම්පන්නස්ස උපනිසසම්පන්නො
හොති අවිප්පට්ඨාරො. අවිප්පට්ඨාරෙ සති අවිප්පට්ඨාරසම්පන්නස්ස
උපනිසසම්පන්නො හොති -පෙ- විමුක්තිඤ්ඤාදස්සනනති.

සත්ථාසමාධිය නැතිවත් ම සමත්ථාසමාධිවිපක්‍ෂානතං යථාභූතඤ්ඤාදර්ශනය නට්ඨපනි:ශ්‍රය ඇති වෙයි. යථාභූතඤ්ඤාදර්ශනය නැතිවත් ම යථාභූත-ඤ්ඤාදර්ශනවිපක්‍ෂානතං නිබ්බිද්ධිරාගය නට්ඨපනි:ශ්‍රයසම්පන්න වෙයි. නිබ්බිද්ධිරාගය නැතිවත් ම නිබ්බිද්ධිරාගවිපක්‍ෂානතං විමුක්තිඤ්ඤාදර්ශනය නට්ඨපනි:ශ්‍රය ඇති වේ.

ඇවැත්නි, යම්සේ ශාඛාපලාශවිපක්‍ෂානත වාක්ඡයෙක් වේද, එහි පිට පොතුදු පිරිපුන්බවට නොයෙයි, ඇතුළුපොතුදු බොරුදු හරුදු පිරිපුන්බවට නොයේ, ඇවැත්නි, එසෙයින් ම ශිලවිපක්‍ෂයට පැමිණි දුසිල්හට අවිප්‍රතිසාරය නට්ඨපනි:ශ්‍රය ඇති වෙයි. අවිප්‍රතිසාරය නැතිවත් ම ... විමුක්තිඤ්ඤාදර්ශනය නට්ඨපනි:ශ්‍රය ඇතියේ වේ.

ඇවැත්නි, සිල්සපත් සිල්වත්හට අවිප්‍රතිසාරය උපනි:ශ්‍රයසම්පන්න වෙයි. අවිප්‍රතිසාරය ඇතිවත් ම අවිප්‍රතිසාරසම්පන්නතං ප්‍රාමොද්‍යය උපනි:ශ්‍රයසම්පන්න වෙයි. ප්‍රාමොද්‍යය ඇතිවත් ම, ප්‍රාමොද්‍යසම්පන්නතං ප්‍රීතිය උපනි:ශ්‍රයසම්පන්න වෙයි. ප්‍රීතිය ඇතිවත් ම ප්‍රීතියම්පන්නතං ප්‍රගුබ්ධිය උපනි:ශ්‍රයසම්පන්න වෙයි. ප්‍රගුබ්ධිය ඇතිවත් ම ප්‍රගුබ්ධියම්පන්න-තං සුඛය උපනි:ශ්‍රයසම්පන්න වෙයි. සුඛය ඇතිවත් ම සුඛසම්පන්නතං සත්ථාසමාධිය උපනි:ශ්‍රයසම්පන්න වෙයි. සත්ථාසමාධිය ඇතිවත් ම සත්ථාසමාධිසම්පන්නතං යථාභූතඤ්ඤාදර්ශනය උපනි:ශ්‍රයසම්පන්න වෙයි. යථාභූතඤ්ඤාදර්ශනය ඇතිවත් ම යථාභූතඤ්ඤාදර්ශනසම්පන්නතං නිබ්බිද්ධිරාගය උපනි:ශ්‍රයසම්පන්න වෙයි. නිබ්බිද්ධිරාගය ඇතිවත් ම නිබ්බිද්ධිරාගසම්පන්නතං විමුක්තිඤ්ඤාදර්ශනය උපනි:ශ්‍රයසම්පන්න වේ.

ඇවැත්නි, යම්සේ ශාඛාපලාශයෙන් යුක්ත වාක්ඡයෙක් වේ නම්, එහි පිටපොතුදු පිරිපුන්බවට යෙයි. ඇතුළුපොතුදු බොරුදු හරුදු පිරිපුන්බවට යෙයි. ඇවැත්නි, එසෙයින් ම සිල්සපත්සිල්වත්හට අවිප්‍රතිසාරය උපනි:ශ්‍රයසම්පන්න වෙයි. අවිප්‍රතිසාරය ඇතිවත් ම අවිප්‍රතිසාරසම්පන්නතං ... විමුක්තිඤ්ඤාදර්ශනය උපනි:ශ්‍රයසම්පන්න වේ යි.

10. 1. 1. 6

සමාධි සුතතං

[සාවකීයං]

අපං බො ආයස්මා ආනන්දො යෙන හගවා තෙනුපසඬාමි.
උපසඬාමිත්වා හගවන්තං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං නිසීදි. එකමන්තං
නිසින්නො බො ආයස්මා ආනන්දො හගවන්තං එතදවොච:

සියා නු බො හන්ත භික්ඛුහො තථාරූපො සමාධිපට්ටාහො යථා
නෙව පඨවියං පඨවියඤ්ඤාදී අස්ස, න ආපඤ්චං ආපොසඤ්ඤාදී අස්ස, න
තෙජඤ්චං තෙජොසඤ්ඤාදී අස්ස, න වායඤ්චං වායොසඤ්ඤාදී අස්ස, න
ආකාශානඤ්චායතනෙ ආකාශානඤ්චායතනසඤ්ඤාදී අස්ස, න විඤ්ඤාණඤ්චා-
යතනෙ විඤ්ඤාණඤ්චායතනසඤ්ඤාදී අස්ස, න ආකිඤ්ඤාසුඤ්ඤායතනෙ
ආකිඤ්ඤාසුඤ්ඤායතනසඤ්ඤාදී අස්ස, න නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනෙ නෙව-
සඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනසඤ්ඤාදී අස්ස, න ඉධ ලොකෙ ඉධ ලොකසඤ්ඤාදී අස්ස.
න පරලොකෙ පරලොකසඤ්ඤාදී අස්ස, සඤ්ඤාදී ච පන අස්සාති?

සියා ආනන්ද භික්ඛුහො තථාරූපො සමාධිපට්ටාහො යථා නෙව
පඨවියං පඨවි සඤ්ඤාදී අස්ස, න ආපඤ්චං ආපොසඤ්ඤාදී අස්ස, න තෙජඤ්චං
තෙජොසඤ්ඤාදී අස්ස, න වායඤ්චං වායොසඤ්ඤාදී අස්ස, න ආකාශානඤ්චා-
යතනෙ ආකාශානඤ්චායතනසඤ්ඤාදී අස්ස, න විඤ්ඤාණඤ්චායතනෙ
විඤ්ඤාණඤ්චායතනසඤ්ඤාදී අස්ස, න ආකිඤ්ඤාසුඤ්ඤායතනෙ ආකිඤ්ඤාසු-
ඤ්ඤායතනසඤ්ඤාදී අස්ස, න නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනෙ නෙවසඤ්ඤා-
නාසඤ්ඤායතනසඤ්ඤාදී අස්ස, න ඉධ ලොකෙ ඉධ ලොකසඤ්ඤාදී අස්ස,
න පරලොකෙ පරලොකසඤ්ඤාදී අස්ස. සඤ්ඤාදී ච පන අස්සාති.

යථා කථමපන හන්ත සියා භික්ඛුහො තථාරූපො සමාධි පට්ටාහො
යථා නෙව පඨවියං පඨවියඤ්ඤාදී අස්ස, න ආපඤ්චං ආපොසඤ්ඤාදී අස්ස,
න තෙජඤ්චං තෙජොසඤ්ඤාදී අස්ස, න වායඤ්චං වායොසඤ්ඤාදී අස්ස,
න ආකාශානඤ්චායතනෙ ආකාශානඤ්චායතනසඤ්ඤාදී අස්ස, න
විඤ්ඤාණඤ්චායතනෙ විඤ්ඤාණඤ්චායතනසඤ්ඤාදී අස්ස, න නෙවසඤ්ඤා-
නාසඤ්ඤායතනෙ නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනසඤ්ඤාදී අස්ස, න ඉධ ලොකෙ
ඉධ ලොක සඤ්ඤාදී අස්ස, න පරලොකෙ පරලොකසඤ්ඤාදී අස්ස. සඤ්ඤාදී ච
පන අස්සාති?

[සැවැත්වුවර]

එකල්හි ආයුෂ්මත් ආනන්ද තෙරණුවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත පැමිණියහ, පැමිණ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සකසා දැද එකත්පස්ව හුන්න, එකත්පස් ව හුන් ආයුෂ්මත් ආනන්ද තෙරණුවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල සැලකළහ:

වහන්ස, යම්සේ පඨවිකසිණයෙහි පාර්විසංඥා ඇති නො ම වේ නම්, මහණහට ඵලද්‍ර සමාධිප්‍රතිලාභයෙක් වන්නේද? ආපොකසිණයෙහි අප්පසංඥා ඇති නො වේ නම්, තෙජොකසිණයෙහි තෙජ්‍යසංඥා ඇති නො වේ නම්, වායොකසිණයෙහි වායුසංඥා ඇති නො වේ නම්, ආකාශානුක්‍රියායතනයෙහි ආකාශානුක්‍රියායතනසංඥා ඇති නො වේ නම්, විඤ්ඤාණඤ්චායතනයෙහි විඤ්ඤාණඤ්චායතනසංඥා ඇති නො වේ නම්, ආකිඤ්චක්ඛායතනයෙහි ආකිඤ්චක්ඛායතන සංඥා ඇති නො වේ නම්, නෙවසක්ඛාන සක්ඛායතනයෙහි නෙවසක්ඛානාසක්ඛායතන සංඥා ඇති නො වේ නම් මෙලොවිහි මෙලෝ යන සංඥා ඇති නො වේ නම්, පරලොවිහි පරලෝ යන සංඥා ඇති නො වේ නම්, ඵලද්‍ර සමාධි ප්‍රතිලාභයක් මහණහට වන්නේද? යළි සංඥා ඇතියේත් වන්නේද යි?

ආනන්දයෙනි, යම්සේ පඨවිකසිණයෙහි පාර්විසංඥා වේ නම්, මහණහට ඵලද්‍ර සමාධි ප්‍රතිලාභයෙක් වන්නේ යැ ආපො කසිණයෙහි ආපොසංඥා ඇති නො වේ නම්, තෙජො කසිණයෙහි තෙජ්‍යසංඥා ඇති නො වේ නම්, වායොකසිණ සමාපන්නයෙහි වායුසංඥා ඇති නො වේ නම්, ආකාශානුක්‍රියායතනයෙහි ආකාශානුක්‍රියායතනසංඥා ඇති නො වේ නම් විඤ්ඤාණඤ්චායතනයෙහි විඤ්ඤාණඤ්චායතනසංඥා ඇති නො වේ නම්, ආකිඤ්චක්ඛායතනයෙහි ආකිඤ්චක්ඛායතනසංඥා ඇති නො වේ නම්, නෙවසක්ඛානාසක්ඛායතනයෙහි නෙවසක්ඛානාසක්ඛායතනසංඥා ඇති නො වේ නම්, මෙලොවිහි මෙලෝ යන සංඥා ඇති නො වේ නම්, පරලොවිහි පරලෝ යන සංඥා ඇති නො වේ නම්, මහණහට ඵලද්‍ර සමාධිප්‍රතිලාභයෙක් වන්නේ යැ. යළි සංඥා ඇතියේත් වන්නේ යි.

වහන්ස, කිසෙයින් පඨවිකසිණයෙහි පාර්විසංඥා නො ම ඇති වේ නම් ආපොකසිණයෙහි අප්පසංඥා ඇති නො වේ නම්, තෙජොකසිණයෙහි තෙජ්‍යසංඥා ඇති නො වේ නම් වායොකසිණයෙහි වායුසංඥා ඇති නො වේ නම් ආකාශානුක්‍රියායතනයෙහි ආකාශානුක්‍රියායතනසංඥා ඇති නො වේ නම් විඤ්ඤාණඤ්චායතනයෙහි විඤ්ඤාණඤ්චායතනසංඥා ඇති නො වේ නම් ආකිඤ්චක්ඛායතනයෙහි ආකිඤ්චක්ඛායතනසංඥා ඇති නො වේ නම් නෙවසක්ඛානාසක්ඛායතනයෙහි නෙවසක්ඛානාසක්ඛායතන සංඥා ඇති නො වේ නම් මෙලොවිහි මෙලෝ යන සංඥා ඇති නො වේ නම් පරලොවිහි පරලෝ යන සංඥා ඇති නො වේ නම් මහණහට ඵලද්‍ර සමාධිප්‍රතිලාභයෙක් වන්නේද? යළි සංඥා ඇතියේත් වන්නේද? යි.

ඉධානඤ්ඤා භික්ඛු ඵලං සඤ්ඤා භොති; ඵතං සන්තං, ඵතං උඤ්ඤං
 යදිදං සබ්බසංඝාරසමප්පං සබ්බපට්ඨපට්ඨිනිසංගො තණ්හකුට්ඨො විරාගො
 නිරෝධො නිබ්බානන්ති. ඵලං ඛො ආනඤ්ඤා සියා භික්ඛුනො තථාරූපො
 සමාධිපට්ඨානො යථා නෙව පඨවියං පඨවිසඤ්ඤා අස්ස, න ආපස්මිං
 ආපොසඤ්ඤා අස්ස, න තෙජස්මිං තෙජොසඤ්ඤා අස්ස, න වායස්මිං
 වායොසඤ්ඤා අස්ස, න ආකාශානඤ්ඤායතනෙ ආකාශානඤ්ඤායතනසඤ්ඤා
 අස්ස, න විඤ්ඤාණඤ්ඤායතනෙ විඤ්ඤාණඤ්ඤායතනසඤ්ඤා අස්ස,
 න ආකිඤ්ඤායතනෙ ආකිඤ්ඤායතනසඤ්ඤා අස්ස, න නෙවසඤ්ඤා-
 නාසඤ්ඤායතනෙ නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනසඤ්ඤා අස්ස, න ඉධිලොකෙ
 ඉධිලොකසඤ්ඤා අස්ස, න පරිලොකෙ පරිලොකසඤ්ඤා අස්ස, සඤ්ඤා ඵ
 පන අසානති.

10. 1. 1. 7

සාරිපුත්ත පුත්තං

[සාවකියං]

අථ ඛො ආයස්මා ආනඤ්ඤා යෙනායස්මා සාරිපුත්තො තෙනුපසංකම්.
 උපසඤ්ඤා ආයස්මා සාරිපුත්තෙන සද්ධිං සම්මොදි. සම්මොදනියං
 කථං සාරාණියං විනිසාරෙඤ්ඤා ඵකමන්තං නිසීදි. ඵකමන්තං නිසීනෙතො ඛො
 ආයස්මා ආනඤ්ඤා ආයස්මන්තං සාරිපුත්තං ඵතදවොච:

සියානු ඛො ආවුසො සාරිපුත්ත භික්ඛුනො තථාරූපො සමාධි-
 පට්ඨානො, යථා නෙව පඨවියං පඨවිසඤ්ඤා අස්ස, න ආපස්මිං
 ආපොසඤ්ඤා අස්ස, න තෙජස්මිං තෙජොසඤ්ඤා අස්ස, න වායස්මිං
 වායොසඤ්ඤා අස්ස, න ආකාශානඤ්ඤායතනෙ ආකාශානඤ්ඤායතනසඤ්ඤා
 අස්ස, න විඤ්ඤාණඤ්ඤායතනෙ විඤ්ඤාණඤ්ඤායතනසඤ්ඤා අස්ස,
 න ආකිඤ්ඤායතනෙ ආකිඤ්ඤායතනසඤ්ඤා අස්ස, න නෙවසඤ්ඤා-
 නාසඤ්ඤායතනෙ නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනසඤ්ඤා අස්ස, න ඉධිලොකෙ
 ඉධිලොකසඤ්ඤා අස්ස, න පරිලොකෙ පරිලොකසඤ්ඤා අස්ස. සඤ්ඤා ඵ
 පන අසානති?

ආනන්දයෙනි, මෙ සස්තෙනි භෞත මෙ ඛණ්ඩ සංඥා ඇතියේ වෙයි; “යම් සම්පංශකාරයන්ගේ සමථයෙක් සමාපදිතත්වයෙන් දුරලිමෙක් තෘප්තියක් ප්‍රසාදයෙන් විරාගයෙන් නිරෝධයෙන් නිව්‍යාණයෙන් වේ නම් තෙල යාන්ත යැ, තෙල ප්‍රණීත යැ” යි. ආනන්දයෙනි, මෙසෙයින් යම් සේ පටිච්ඡේදයෙහි පාටිච්ඡේද ඇතියේ නොම වේ නම් ආපොකම්භයෙහි අප්පංඥ නැතියේ වේ නම් තෙජොකම්භයෙහි තෙජස් සංඥා නැතියේ වේ නම් වායොකම්භයෙහි වායුසංඥා නැතියේ වේ නම් ආකාශානන්දවායනතයෙහි ආකාශානන්දවායනතසංඥා නැතියේ වේ නම් විඤ්ඤාණන්දවායනතයෙහි විඤ්ඤාණන්දවායනතසංඥා නැතියේ වේ නම් ආකිඤ්චඤ්ඤායනතයෙහි ආකිඤ්චඤ්ඤායනතසංඥා නැතියේ වේ නම් නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායනතයෙහි නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායනතසංඥා නැතියේ වේ නම් මෙ ලොව්හි මෙ ලෝ යන සංඥා නැතියේ වේ නම් පරලොව්හි පරලෝ යන සංඥා නැතියේ වේ නම් ඵනෙකුදුත් සංඤීත් වේ නම් මෙසේ මහණහට ඵබ්බ සමාධිප්‍රතිලාභයෙක් වන්නේ යි.

10. 1. 1. 7

සාර්වත්‍රික සූත්‍රය

[සැවැත්තුවර]

ඵකල්හි ආයුෂ්මත් ආනන්ද තෙරණුවෝ ආයුෂ්මත් සැරියුත් තෙරුන් කරා පැමිණියහ. පැමිණ ආයුෂ්මත් සැරියුත් තෙරුන් හා සතුටු වූහ. සතුටු වියයුතු සිහිකටයුතු කථාව කොට නිමවා ඵකත්පස්ව හුන්හ. ඵකත්පස්ව හුන් ආයුෂ්මත් ආනන්ද තෙරණුවෝ ආයුෂ්මත් සැරියුත් තෙරුන්ට තෙල කීහ;

ඇවැත් සාරිපුත්‍රයෙනි, යම් පරිද්දෙකින් පාටිච්ඡේදයෙහි පාටිච්ඡේදය නැතියේ වේ නම් ආපයෙහි අප්පංඥ නැතියේ වේ නම් තෙජස්හි තෙජස් සංඥා නැතියේ වේ නම් වායුයෙහි වායුසංඥා නැතියේ වේ නම් ආකාශානන්දවායනතයෙහි ආකාශානන්දවායනතසංඥා නැතියේ වේ නම් විඤ්ඤාණඤ්ඤායනතයෙහි විඤ්ඤාණන්දවායනතසංඥා නැතියේ වේ නම් ආකිඤ්චඤ්ඤායනතයෙහි ආකිඤ්චඤ්ඤායනත සංඥා නැතියේ වේ නම් නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායනතයෙහි නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤා නැතියේ වේ නම් මෙලොව්හි මෙලෝ සංඥා නැතියේ වේ නම් පරලොව්හි පරලෝ සංඥා නැතියේ වේ නම් ඵනෙකුදුත් සංඤීත් වේ නම් මෙසේ මහණහට ඵබ්බ සමාධි ප්‍රතිලාභයෙක් වේ ද යි.

සියා ආවුසො ආනතු භික්ඛුනා නථාරූපො සමාධි පටිලාභො යථා නෙව පඨවියං පඨවිසඤ්ඤි අස්ස -පෙ- න පරලොකෙ පරලොකසඤ්ඤි අස්ස, ස්ඤ්ඤි ච පන අස්සාති.

යථා කථං පනාවුසො සාරිඤ්ඤා සියා භික්ඛුනො නථාරූපො සමාධි- පටිලාභො, යථා නෙව පඨවියං පඨවිසඤ්ඤි අස්ස, -පෙ- න පරලොකෙ පරලොකසඤ්ඤි අස්ස. සඤ්ඤි ච පන අස්සාති?

එකමිදහං ආවුසො ආනතු සමයං ඉධෙව සාවකීයං විහරාමි අනවනසම් නත්තං නථාරූපං සමාධිං සමාපජ්ජං යථා නෙව පඨවියං පඨවිසඤ්ඤි අහොසිං, න ආපසම් ආපොසඤ්ඤි අහොසිං, න නෙජ්ජුං තෙජොසඤ්ඤි අහොසිං, න වායසම් වායොසඤ්ඤි අහොසිං. න ආකාශා- නඤ්ඤි යතනෙ ආකාශානඤ්ඤායතනසඤ්ඤි අහොසිං, න විඤ්ඤාණඤ්ඤා- යතනෙ විඤ්ඤාණඤ්ඤායතනසඤ්ඤි අහොසිං, න ආකිඤ්ඤායතනෙ ආකිඤ්ඤායතනසඤ්ඤි අහොසිං, න නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනෙ නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනසඤ්ඤි අහොසිං, න ඉධිලොකෙ ඉධිලොක- සඤ්ඤි අහොසිං, න පරිලොකෙ පරිලොකසඤ්ඤි අහොසිනි.

කිං සඤ්ඤි පනායස්මා සාරිඤ්ඤා නස්මිං සමයෙ අහොසිති?

භවතීරොධො නිබ්බානං, භවතීරොධො නිබ්බානන්ති ඛො මෙ ආවුසො අඤ්ඤාච සඤ්ඤා උප්පජ්ජති, අඤ්ඤාච සඤ්ඤා නිරුප්පජ්ජති, සෙය්‍යථාපි ආවුසො සකලිකස්මිංස්ස ක්කායමානස්ස අඤ්ඤාච අච්චි උප්පජ්ජති, අඤ්ඤාච අච්චි නිරුප්පජ්ජති, එවමෙව ඛො මෙ ආවුසො භවතීරොධො නිබ්බානං භවතීරොධො නිබ්බානන්ති අඤ්ඤාච සඤ්ඤා උප්පජ්ජති, අඤ්ඤාච සඤ්ඤා නිරුප්පජ්ජති. භවතීරොධො නිබ්බානන්ති සඤ්ඤි ච පනාහං ආවුසො නස්මිං සමයෙ අහොසිනි.

ඇවැත් ආනන්දයෙනි, යම් පරිදි පාරිච්ඡයෙහි පාරිච්ඡසංඤා ඇතියේ නො වේ නම් ... පරලෝකයෙහි පරලෝසංඤා නැතියේ වේ නම් සංඤිත් වේ නම් මහණහට එබඳු සමාධි ප්‍රතිලාභයක් වේ යයි.

ඇවැත් ශාරිපුත්තයෙනි, යම් පරිදි පාරිච්ඡයෙහි පාරිච්ඡසංඤා ඇතියේ නො වේ නම් ... පරලෝකයෙහි පරලෝකසංඤා ඇතියේ නො වේ නම් සංඤිත් වේ නම් මහණහට එබඳු සමාධිප්‍රතිලාභයක් කිසෙයින් වේ ද?

ඇවැත් ආනන්දයෙනි, එක්කලෙක මම් මෙ සැවැත්හි ම අනිවන්තයෙහි වාසය කරමි. එහි දී මම යම් පරිදි පාරිච්ඡයෙහි පාරිච්ඡසංඤා නො වීම නම් අප්ප් අප්පසංඤා නො වීම නම් තෙජස්හි තෙජස්සංඤා නො වීම නම් වායුච්ඡේදි වායුසංඤා නො වීම නම් ආකාශානන්දවායතනයෙහි ආකාශානන්දවායතනසංඤා නො වීම නම් වික්ඛාණන්දවායතනයෙහි වික්ඛාණන්දවායතනසංඤා නො වීම නම් ආකිඤ්චක්ඛායතනයෙහි ආකිඤ්චක්ඛායතනසංඤා නො වීම නම් නෙවසක්ඛානාසක්ඛායතනයෙහි නෙවසක්ඛානාසක්ඛායතනසංඤා නො වීම නම්, ඉධිලෝකයෙහි ඉධිලෝකසංඤා නො වීම නම් පරලෝකයෙහි පරලෝකසංඤා නො වීම නම් එබඳු සමාධියකට සමවන්මි.

ඇවැත්නි, එකල ශාරිපුත්‍ර තෙමේ කවර සංඤා ඇතියෙක් වූයේ ද යි.

ඇවැත්නි, භවනිරෝධය නිව්ඤාය, භවනිරෝධය නිව්ඤාය යි අන් ම සංඤාවක් උපදනේ ය. අන් ම සංඤායෙක් නිරුද්ධ වන්නේ ය. එ කෙසේ යැ: ඇවැත්නි, ගිනිගත් රුක්පොතු ගින්නක්හුගේ අන් ම ගිනිසිළෙක් උපදනේ ය, අන් ම ගිනිසිළෙක් නිරුද්ධ වන්නේ ය. ඇවැත්නි, එපරිදි ම භවනිරෝධය නිව්ඤාය, භවනිරෝධය නිව්ඤාය යි අන් ම සංඤායෙක් උපදනේ ය, අන් ම සංඤායෙක් නිරුද්ධ වන්නේ ය. ඇවැත්නි, එසමයෙහි මම භවනිරෝධය නිව්ඤාය යි යන සංඤා ඇතියෙමි ම විමි යි.

10. 1. 1. 8

සද්ධ සුත්තං

[සාවකීයං]

සද්ධො ව භික්ඛවෙ භික්ඛු හොති නො ව සීලවා. එවං සො තෙනඛෙත අපරිපුරො හොති. තෙන තං අඛං පරිපුරන්තබ්බං, “කිත්තාහං සද්ධො ව අස්සං සීලවා වා”ති. යතො ව ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු සද්ධො ව හොති සීලවා ව, එවං සො තෙනඛෙත පරිපුරො හොති.

සද්ධො ව භික්ඛවෙ භික්ඛු හොති, සීලවා ව, නො ව බහුසසුනො-පෙ- බහුසසුනො ව නො ව ධම්මකථිකො- ධම්මකථිකො ව නො ව පරිසාවචරො- පරිසාවචරො ව නො ව විසාරදෙ පරිසාය ධම්මං දෙසෙති- විසාරදෙ ව පරිසාය ධම්මං දෙසෙති නො ව විනයධරො- විනයධරො ව නො ව ආරක්ඛකො පනතසෙනාසනො-දාරක්ඛකො ව පනතසෙනාසනො නො ව චතුත්තං ක්කානානං ආභිචේතසිකානං දිට්ඨධම්මසුඛවිහාරානං ගිකාමලාභී හොති අකිච්ඡලාභී අකසිරලාභී- චතුත්තඤ්ඤා ක්කානානං ආභිචේතසිකානං දිට්ඨධම්මසුඛවිහාරානං නිකාමලාභී හොති අකිච්ඡලාභී අකසිරලාභී- නො ව ආසවානං බයා අනාසවං වෙතොවිමුත්තිං පඤ්ඤාචිමුත්තිං දිට්ඨව ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා සමුත්තකවා උපසම්පජ්ජ විහරති.

එවං සො තෙනඛෙත අපරිපුරො හොති, තෙන තං අඛං පරිපුරන්තබ්බං. “කිත්තාහං සද්ධො ව අස්සං සීලවා ව බහුසසුනො ව ධම්මකථිකො ව පරිසාවචරො ව විසාරදෙ ව පරිසාය ධම්මං දෙසෙය්‍යං, විනයධරො ව ආරක්ඛකො ව පනතසෙනාසනො ව චතුත්තඤ්ඤා ක්කානානං ආභිචේතසිකානං දිට්ඨධම්මසුඛවිහාරානං ගිකාමලාභී අස්සං අකිච්ඡලාභී අකසිරලාභී, ආසවානඤ්ඤා බයා අනාසවං වෙතොවිමුත්තිං පඤ්ඤාචිමුත්තිං දිට්ඨව ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා සමුත්තකවා උපසම්පජ්ජ විහරෙය්‍යා”ති.

සද්ධ සූත්‍රය

මහණෙනි, හික්ෂු සැදුහැනියෙන් වෙයි සිල්වත් නොද වෙයි, මෙසේ හේ ඵ අංගයෙන් අපරිපූණී වෙයි. උහු විසින් ඒ අංගය පිරිය යුතු. “කිසෙයින් මම් සැදුහැනියෙමිද, සිල් ඇතියෙමිද වන්නෙමිද”යි. මහණෙනි, යම් කලෙක මහණ සැදුහැනියෙන් සිල් ඇතියෙන් වෙද මෙසේ හේ ඵ අංගයෙන් අපරිපූණී වෙයි.

මහණෙනි, හික්ෂු සැදුහැනියෙන් සිල් ඇතියෙන් වෙයි. නොද බහුශ්‍රැත වෙයි ... බහුශ්‍රැත ද වෙයි. ධම්කථික නොද වෙයි... ධම්කථික වෙයි. පරිසාවචර නොද වෙයි... පරිසාවචර වූයෙන් විසාරද ව පිරිස්හි නොද දහම් දෙසයි... විසාරද වූයෙන් පිරිස්හි දහම් දෙසයි... නොද විනයධර වෙයි... විනයධරද වෙයි ප්‍රාන්තසෙනසුන් ඇති ආරණ්‍යක නො වෙයි... ප්‍රාන්තසෙනසුන්හි යෙදුණු ආරණ්‍යක වූයෙන් ආභිචේතසික වූ දිට්ඨධම්මසුඛවිහාර වූ සිවුදූහැන් නිකාමලාභියෙක් අකිල්ලාභියෙක් අකසිරලාභියෙක් නොද වෙයි... ආභිචේතසික, දිට්ඨධම්මසුඛවිහාර වූ සිවුදූහැන් නිකාමලාභියෙක් අකිල්ලාභියෙක් අකසිරලාභියෙක් ද වෙයි ආසුචක්ෂයයෙන් අනාසුච වික්ෂම්බ්‍රාණිය හා ප්‍රඥාවිමුක්තිය දිවුදූමියෙහි ම තෙමේ විශිෂ්ටඥානයෙන් දෑන පසක් කොට එයට එළඹ නො වෙසෙයි.

මෙසේ හේ ඵ අංගයෙන් අපරිපූණී වෙයි. ඔහු විසින් ඒ අංගය පිරිය යුතු වෙයි. “කිසෙයින් මම් සැදුහැනියෙමිද සිල් ඇතියෙමිද බහුශ්‍රැතයෙමිද ධම්කථිකයෙමිද ද වන්නෙමිද, පරිසාවචරයෙමිද විසාරද ව පිරිස්හි දහම් දෙසන්නෙමිද විනයධර වූයෙමි ප්‍රාන්තසෙනසුන් ඇතියෙමි ආරණ්‍යක ද වූයෙමි ආභිචේතසික වන දිට්ඨධම්මසුඛවිහාර වන සිවුදූහැන් නිකාමලාභියෙමි අකිල්ලාභියෙමි අකසිරලාභියෙමි වන්නෙමිද ආසුචයන්ගේ ක්ෂයයෙන් අනාසුච වික්ෂම්බ්‍රාණිය ප්‍රඥාවිමුක්ති දිවුදූමියෙහි ම තෙමේ විශිෂ්ටඥානයෙන් දෑන පසක් කොට එයට පැමිණ වාසය කරන්නෙමිද යි.

යනො ව ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු සද්දො ව හොති සීලවා ව බහුසසුනො වා
 ධම්මකථිකො ව පරිසාවචරො ව විසාරදෙ ව පරිසාය ධම්මං දෙසෙති,
 විනයධරො ව ආරක්ඛකො ව පනතසෙනාසනො, චතුත්තක්ඛ ක්කානානං
 ආභිචේතසිකානං දිට්ඨධම්මසුඛවිහාරානං තිකාමලංභි හොති අභිච්ඡලාභී
 අකසිරලාභී, ආසවානක්ඛ ඛයා අනාසවං වෙතොවිමුත්තිං පඤ්ඤවිමුත්තිං
 දිට්ඨොව ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤ සච්ඡිකත්වා උපසම්පජ්ජ විහරති. එවං සො
 තෙනබ්බෙතන පරිපුරො හොති.

ඉමෙහි ඛො භික්ඛවෙ දසහි ධම්මෙහි සමන්තාගතො භික්ඛු
 සමන්තපාසාදිකො ව හොති සබ්බාකාර පරිපුරොවාති.

10. 1. 1. 9

සන්තවිමොක්ඛ සුත්තං

[සාවක්ඛියං]

සද්දො ව භික්ඛවෙ භික්ඛු හොති, නො ව සීලවා -පෙ- සීලවා ව
 නො ව බහුසසුනො- බහුසසුනො ව නො ව ධම්මකථිකො- ධම්මකථිකො ව
 නො ව පරිසාවචරො- පරිසාවචරො ව නො ව විසාරදෙ- පරිසාය ධම්මං
 දෙසෙති- විසාරදෙ ව පරිසාය ධම්මං දෙසෙති නො ව විනයධරො-
 විනයධරො ව නො ව ආරක්ඛකො පනතසෙනාසනො- ආරක්ඛකො ව
 පනතසෙනාසනො නො ව යෙ තෙ සත්තා විමොක්ඛා අතික්කම්ම රූපෙ
 ආරුප්පා තෙ කායෙන එසසිත්වා විහරති- යෙ තෙ සත්තා විමොක්ඛා
 අතික්කම්ම රූපෙ ආරුප්පා තෙ ව කායෙන එසසිත්වා විහරති නො ව
 ආසවානං ඛයා අනාසවං වෙතොවිමුත්තිං පඤ්ඤවිමුත්තිං දිට්ඨොව
 ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤ සච්ඡිකත්වා උපසම්පජ්ජ විහරති. එවං සො
 තෙනබ්බෙතන අපරිපුරො හොති.

තෙන තං අඛණං පරිපුරෙත්තං. “කිත්තාහං සද්දො ව අසං. සීලවා ව
 බහුසසුනො ව ධම්මකථිකො ව පරිසාවචරො ව විසාරදෙ ව පරිසාය
 ධම්මං දෙසෙය්‍යාං, විනයධරො ව ආරක්ඛකො ව පනතසෙනාසනො යෙ
 තෙ සත්තා විමොක්ඛා අතික්කම්ම රූපෙ ආරුප්පා තෙ ව කායෙන එසසිත්වා
 විහරෙය්‍යාං ආසවානක්ඛ ඛයා අනාසවං වෙතොවිමුත්තිං පඤ්ඤවිමුත්තිං
 දිට්ඨොව ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤ සච්ඡිකත්වා උපසම්පජ්ජ විහරෙය්‍යානති.

මහණෙනි, යම් කලෙක පටන් මහණ සැදහැනියෙන් සිල් ඇතියෙන් බහුශ්‍රැත වූයෙන් ධර්මකර්ම වූයෙන් පරිසාවචර වූයෙන් විසාරද වූයෙන් පිරිස්හි දහම් දෙසාද විනයධර වූයෙන් ආරණ්‍යක වූයේ ප්‍රාන්තසෙනාසන ඇතියෙන් ආභිචේතසික දිට්ඨමමසුබවිහාර සතර ධ්‍යානයන්ගේ නිකාමලාභියෙක් අභිච්ඡාදාභියෙක් අකසිරලාභියෙක් වේ ද, ආසුචියන්ගේ ක්ෂයයෙනුදු අනාශ්‍රව වූ චිත්තවිමුක්තිය ප්‍රඥාවිමුක්තිය දිට්ඨමයෙහි ම තෙමේ විශිෂ්ටඥානයෙන් දැන පසක් කොට එයට පැමිණ වාසය කෙරේද, මෙසේ හේ එඅභිනි පරිපූර්ණ වෙයි.

මහණෙනි, මේ දසදහමින් සමන්වාගත මහණ සමන්තපාසාදික ද වෙයි. සර්වාකාර පරිපූර්ණ ද වෙයි.

10. 1. 1. 9

සත්තවිමෝක්ඛ සූත්‍රය

[සැවැත්නුවර]

මහණෙනි, භික්ෂු සැදහැනියෙන් වෙයි, නො ද සිල් ඇතියේ වෙයි... සිල් ඇතියෙන් නො ද බහුශ්‍රැත වෙයි... බහුශ්‍රැත වූයෙන් නො ද ධර්මකර්ම වෙයි... ධර්මකර්ම වූයෙන් නො ද පරිසාවචර වෙයි... පරිසාවචර වූයෙන් නො ද විසාරද වූයේ පිරිස්හි දහම් දෙසයි... විසාරද වූයෙන් පිරිස්හි දහම් දෙසයි... නො ද විනයධර වෙයි... විනයධර වූයෙන් ප්‍රාන්ත සෙනාසන ඇති ආරණ්‍යක නො ද වෙයි... ප්‍රාන්ත සෙනාසන ඇති ආරණ්‍යක වූයෙන් රූපයන් ඉක්ම ආරූප්‍ය වූ යම් ඒ ශාන්ත විමෝක්ඛ කෙනෙක් වෙත් නම් උන් කයින් පැහැස නොද වෙසෙයි... රූපයන් ඉක්ම සිටුනා ආරූප්‍ය වූ යම් ඒ ශාන්ත විමෝක්ඛ කෙනෙක් වෙත් නම් උතුදු නාමකයින් පැහැස වෙසෙයි. ආසුචක්ෂයෙන් අනාශ්‍රව වූ වෛතාවිමුක්ති ප්‍රඥාවිමුක්ති දිට්ඨමයෙහි තෙමේ විශිෂ්ටඥානයෙන් දැන පසක් කොට එයට එළඹ වාසය නො කෙරෙයි. මෙසේ හේ එඅභිනි අපරිපූර්ණ වෙයි.

ඔහු විසින් එ අංගය පිරිය යුතු, කියෙයින් මම් සැදහැනියෙම් සිල් ඇතියෙම් බහුශ්‍රැත වූයෙම් ධර්මකර්ම ද වූයෙම් පරිසාවචර ද වූයෙම් විසාරද ව පිරිස්හි දහම් දෙසනුයෙම් විනයධර ද වූයෙම් ප්‍රාන්ත-සෙනාසන ඇති ආරණ්‍යක ද වූයෙම්, රූපාවචර ධ්‍යානයන් ඉක්ම සිටුනා ආරූප්‍ය වූ යම් ඒ ශාන්ත විමෝක්ඛ කෙනෙක් වෙත් නම් උතුදු කයින් පැහැස වසනුයෙම් ආසුචියන්ගේ ක්ෂයයෙන් අනාශ්‍රව වූ චිත්තවිමුක්තිය ප්‍රඥාවිමුක්තිය තෙමේ විශිෂ්ටඥානයෙන් දැන පසක් කොට එයට පැමිණ වාසය කරන්නෙම් දැයි.

යනො ව බො භික්ඛවෙ භික්ඛු සදොධා ව හොති සීලවා ව බුහුසපුනො ව
 ධම්මකථිකො ව පරිසාවචරො ව විසාරදො ව පරිසාය ධම්මං දෙසෙති,
 විනයධරො ව ආරක්ඛකො ව පනතසෙනාසනො යෙ තෙ සත්තා
 විමොක්ඛා අතික්කම්ම රූපෙ ආරූපා තෙ ව කායෙන එසංඝා විහරති
 ආසවානංඛා බයා අනාසවං වෙතොවිමුත්තිං පඤ්ඤාවිමුත්තිං දිට්ඨවධම්මෙ
 සයං අභිඤ්ඤා සමිජ්ඣකා උපසම්පජ්ජ විහරති, එවං සො තෙනඛෙතන
 පරිපූරො හොති. ඉමෙහි බො භික්ඛවෙ දසහි ධම්මෙහි සමනනාගතො
 භික්ඛු සමනතපාසාදිකො ව හොති, සබ්බාකාර පරිපූරො වාති.

සනතවිමොක්ඛසුත්තං නවමං.

10. 1. 1. 10

විජජා සුත්තං

[සාවකීයං]

සදොධා ව භික්ඛව භික්ඛු හොති නො ව සීලවා එවං සො
 තෙනඛෙතන අපරිපූරො හොති, තෙන නං අබ්බං පරිපූරෙතබ්බං: “කිත්තාහං
 සදොධා ව අසං සීලවා වා”ති.

යනො ව බො භික්ඛව භික්ඛු සදොධා ව හොති සීලවා ව එවං සො
 තෙනඛෙතන පරිපූරො හොති.

සදොධා ව භික්ඛව භික්ඛු හොති සීලවා ව නො ව බුහුසපුනො-පෙ-
 බුහුසපුනො ව නො ව ධම්මකථිකො-ධම්මකථිකො ව නො ව පරිසාවචරො-
 පරිසාවචරො ව නො ව විසාරදො පරිසාය ධම්මං දෙසෙති- විසාරදො ව
 පරිසාය ධම්මං දෙසෙති නො ව විනයධරො- විනයධරො ව නො ව
 අනෙකවිහිතං පුබ්බෙතිවාසං අනුසාරති, සෙය්‍යාපීදං: එකමි ජාතිං දෙවපි
 ජාතියො -පෙ- ඉති සාකාරං සඋද්දෙසං අනෙකවිහිතං පුබ්බෙතිවාසං
 අනුසාරති -පෙ- අනෙකවිහිතං පුබ්බෙතිවාසං අනුසාරති සෙය්‍යාපීදං:
 එකමි ජාතිං දෙවපි ජාතියො -පෙ- ඉති සාකාරං සඋද්දෙසං අනෙකවිහිතං
 පුබ්බෙතිවාසං අනුසාරති, නො ව දිබ්බෙත චක්ඛුනා විපුදොධන
 අතික්කත්තමානුසකෙන-පෙ-යථාකම්මුපගෙ සතෙත පජානාති- දිබ්බෙත ව
 චක්ඛුනා විපුදොධන අතික්කත්තමානුසකෙන -පෙ- යථාකම්මුපගෙ සතෙත
 පජානාති, නො ව ආසවානං බයා -පෙ- සමිජ්ඣකා උපසම්පජ්ජ විහරති,
 එවං සො තෙනඛෙතන අපරිපූරො හොති.

මහණෙනි, මහණ යම් කලෙක සැදහැනියෙන්, සිල් ඇතියෙන් වේ ද, බහුශ්‍රැත වූයෙන්, ධර්මිකයෙකු වේ ද, පරිසාවචර වූයෙන්, විසාරද වූයෙන් උරිස්හි දහම් දෙසා ද, විනයධර වූයෙන්, ප්‍රාන්තසෙනාසුන් ඇති ආරණ්‍යක වූයෙන්, රූපධ්‍යානයන් ඉක්ම සිටුවනා අරූපධ්‍යාන වූ යම් ඒ ශාන්ත විමෝක්ෂ කෙනෙක් වෙන් නම් ඔවුහුදු නාමකයින් පැහැය වාසය කෙරේ ද, ආශ්‍රවයන්ගේ ක්ෂයයෙන් අනාසුථ වික්ෂම්භ්‍රාතීන් ප්‍රඥාවිමුක්ති ඉහාත්මයෙහි ම තෙමම් විශිෂ්ටඥානයෙන් දැන සාක්ෂාත් කොට එයට පැමිණ වාසය කෙරේ ද, මෙසේ හේ එ අභිත් පරිපූර්ණ වෙයි. මහණෙනි, මේ දශධර්මයන් සමත්වෘතත මහණ සමන්තපාසාදික ද වේ යයි.

10. 1. 1. 10

විජ්ජා සූත්‍රය

[සැවැත්තුවර]

මහණෙනි, මහණ සැදහැනියෙන් වෙයි. නො ද සිල්වත් වෙයි. මෙසේ හේ එ අංගයෙන් අපරිපූර්ණ වෙයි. ඔහු විසින් එ අංගය පිරියයුතු කියෙයින් මම් සැදහැනියෙම් ද සිල් ඇතියෙම් ද වන්නෙම් දැයි.

මහණෙනි, යම් කලෙක මහණ සැදහැනියෙන් සිල් ඇතියෙන් වේ ද මෙසේ හේ එ අභිත් පරිපූර්ණ වෙයි.

මහණෙනි, මහණ සැදහැනියෙන් සිල් ඇතියෙන් වෙයි. නො ද බහුශ්‍රැත වෙයි... බහුශ්‍රැත වූයෙන් නො ද ධර්මික වෙයි... ධර්මික ද වෙයි පරිසාවචර නො වෙයි... පරිසාවචර ද වෙයි, විසාරද වූයේ උරිස්හි දහම් නො ද දෙසයි... විසාරද වූයේ උරිස්හි දහම් ද දෙසයි, නො ද විනයධර වෙයි... විනයධර වූයෙන් අනෙකවිහිත පූර්වනිවාසයන් නො ද සිහිකෙරෙයි. එනම් එක් දෑයකුදු දෙදෑයකුදු ... මෙසේ ආකාර සහිත උදෙසා සහිත අනෙකවිහිත පූර්වනිවාසයන් සිහි කරයි ... අනෙකවිහිත පූර්වනිවාසයන් ද සිහි කරයි. එනම්: එක් දෑයකුදු දෙදෑයකුදු ... මෙසේ ආකාර සහිත උදෙසා සහිත අනෙකවිහිත පූර්වනිවාසයන් සිහිකරයි. විසුඬු වූ මිනිසැය ඉක්ම ගිය දිවැසින්... කම් වූ පරිදි යන සත්ත්වයන් නො ද දක්නේ යි... විශුඬු වූ මිනිසැය ඉක්ම ගිය දිවැසින්... කම් වූ පරිදි යන සත්ත්වයන් දක්නේ ය. ආසුට්ක්ෂයයෙන් ... සාක්ෂාත් කොට එයට පැමිණ නො ද වාසය කරයි. මෙසේ එ අභිත් අපරිපූර්ණ වෙයි.

තෙන තං අඛයං පරිපූරෙතබ්බං: “කිත්තාහං සදේධා ව අසං සීලවා ව බහුසසුතො ව ධම්මකපීකො ව පරිසාවචරො ව විසාරදෙ ව පරිසාය ධම්මං දෙසෙය්‍යං, විනයධරො ව අනෙකවිහිතං පුබ්බෙතිවාසං අනුසාරෙය්‍යං, සෙය්‍යාපීදං: එකමි ජාතිං දොපි ජාතියො-පෙ- ඉති සාකාරං සඋද්දෙසං අනෙකවිහිතං පුබ්බෙතිවාසං අනුසාරෙය්‍යං, දිබ්බෙන ව චක්ඛුනා විසුද්ධෙන අතික්කන්තමානුසකෙන -පෙ- යථාකමුපගෙ සතෙන පජානෙය්‍යං, ආසවානඤ්ඤා ඛයා-පෙ- සච්ඡිකත්වා උපසම්පජ්ජ විහරෙය්‍යන්ති.

යතො ව බො භික්ඛවෙ භික්ඛු සදේධා ව හොති සීලවා ව බහුසසුතො ව ධම්මකපීකො ව පරිසාවචරො ව විසාරදෙ ව පරිසාය ධම්මං දෙසෙති, විනයධරො ව අනෙකවිහිතං පුබ්බෙතිවාසං අනුසාරති, සෙය්‍යාපීදං: එකමි ජාතිං දොපි ජාතියො-පෙ- ඉති සාකාරං සඋද්දෙසං අනෙකවිහිතං පුබ්බෙතිවාසං අනුසාරති. දිබ්බෙන ව චක්ඛුනා විසුද්ධෙන අතික්කන්තමානුසකෙන -පෙ-යථාකමුපගෙ සතෙන පජානාති. ආසවානඤ්ඤා ඛයා අනාසවං චෙතො-විමුත්තිං පඤ්ඤා විමුත්තිං දිට්ඨෙවධම්මෙ සං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා උපසම්පජ්ජ විහරති, එවං සො තෙනධෙයන පරිපූරො හොති.

ඉමෙති බො භික්ඛවෙ දසති ධම්මෙහි සමන්තාගතො භික්ඛු හොති සමන්තපාසාදිකො ව හොති සබ්බාකාරපරිපූරොවාති.

ආනිසංසවගෙහා පට්ඨමො.

තසසුද්දනං

කිමඤ්ඤං චෙත්තා සීලං උපතිසා ආනන්ද පඤ්ඤමං,
සමාධි සාරිපුත්තො ව සදේධා සතෙත්ත විජ්ජයාති,¹

1. කිමඤ්ඤං චෙත්තා ව තයො උපතිසා පිච
සමාධිසාරිපුත්තො ව ක්කානං සතෙත්ත විජ්ජයාති-මජ්ඣ.

ඔහු විසින් එ අභ පිරියයුතු: කිසෙයින් මම සැදහැතියම ද බහුග්‍රහ වූයෙමි ද ධම්කට්ඨයෙමි ද පරිසාවචරයෙමි ද විසාරදව පිරිස්හි දම් දෙසාන්තෙමි චිත්තයධර වූයෙමි අනෙකවිහිත සුවිනිවාසයන් අනුස්මරණ කරන්නෙමි එනම්: එක් දයකුදු දෙදයකුදු ... මෙසේ සාකාර වූ සඋදෙස වූ අනෙකවිහිත වූ සුවිනිවාසය අනුස්මරණ කරන්නෙමි විශුද්ධ වූ මිනිසැස ඉක්ම ගිය දිවැසින්... කම් වූ පරිදි පරලොව ගිය සතුන් දක්නෙමි ද. ආසුවයන්ගේ ක්ෂයයෙන් ... සාක්ෂාත් කොට එයට පැමිණ වාසය කෙරෙමි දැයි.

මහණෙනි, යම් කලෙක මහණ සැදහැතියෙන් සිල් ඇතියෙන් බහුග්‍රහ වූයෙන් ධම්කට්ඨ වූයෙන් පරිසාවචර වූයෙන් වේ ද විසාරද වූයේ පිරිස්හි දම් දෙසා ද චිත්තයධර වූයෙන් අනෙකවිහිත සුවිනිවාසය අනුස්මරණ කෙරෙයි. එනම්: එක් දයකුදු දෙදයකුදු ... මෙසේ ආකාර සහිත උදෙස සහිත අනෙකවිහිත සුවිනිවාසය අනුස්මරණ කෙරේ ද, විශුද්ධ වූ මිනිසැස ඉක්ම ගිය දිවැසින් ... කම් වූ පරිදි පරලොව ගිය සත්ත්වයන් දක්නේ ද ආසුවයන්ගේ ක්ෂයයෙන් අනාසුව වූ විතතවිමුක්ති ප්‍රඥාවිමුක්ති දිවුදම්යෙහි ම තෙමේ විශිෂ්ටඥානයෙන් දැන සාක්ෂාත් කොට එයට පැමිණ වාසය කෙරේ ද මෙසේ හේ එ අභින් පරිපූර්ණ වෙයි.

මහණෙනි, මේ දසදහමින් සමන්වාගත මහණ සමන්තපාසාදික ද වෙයි. සචාකාර පරිපූර්ණ ද වේ යයි.

ප්‍රථම ආනිසංසවර්ග යි.

එහි උද්දනය:

කිමත්ථිය සූත්‍රය, චෝදනා සූත්‍රය, සීල සූත්‍රය, උපනිස සූත්‍රය, ආනතු සූත්‍රය, සමාධි සූත්‍රය, සාරිපුත්ත සූත්‍රය, සඤ්ඤා සූත්‍රය, සන්ත සූත්‍රය, චිත්ත සූත්‍රය දැයි දසයෙක.

2. තාථවගෙහා

10. 1. 2. 1

සෙනාසන සුතං

[සාවකීයං]

පඤ්ඤාබ්‍යවනනාගතො භික්ඛවෙ භික්ඛු පඤ්ඤාබ්‍යවනනාගතං සෙනාසනං සෙවමානො හජමානො න චිරසෙසව ආසවානං ඛයා අනාසවං චෙතොවිමුත්තිං පඤ්ඤාචිමුත්තිං දිට්ඨස්ථධම්මෙහ සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා උපසම්පජ්ජ විහරෙය්‍ය,

කථංඤ්ඤා භික්ඛවෙ භික්ඛු පඤ්ඤාබ්‍යවනනාගතො හොති:

1. ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු සද්ධො හොති, සද්දහති නථාගතස්ස බොධිං: ‘ඉති පි සො හගවා අරහං සමුත්ථාසලලුද්ධො විජ්ජාවරණසම්පන්නො සුගතො ලොකවිදු අනුත්තරො පුරිදම්මසාරථී සත්ථා දෙවමනුසසානං බුද්ධො හගවාති.

2. අප්පාඛාධො හොති අප්පාතඛෙතා සමචෙපාකිනියා ගහණියා සමනනාගතො නාතිඤ්ඤාය නාච්ඤ්ඤාය මජ්ඣිමාය පඛානකම්මාය.

3. අසයො හොති අමායාවී, යථාභූතං අත්තානං ආචිකත්තා සත්ථරි වා විඤ්ඤාසු වා සමුහමිවාරිසු.

4. ආරඤ්චිරියො විහරති අකුසලානං ධම්මානං පහානාය කුසලානං ධම්මානං උපසම්පද්‍ය ථාමවා දුලහපරිකකමො අතිකම්මනධුරො කුසලෙසු ධම්මෙසු.

5. පඤ්ඤවා හොති උදයත්ථගාමිනියා පඤ්ඤාය සමනනාගතො අරියාය නිබ්බේධිකාය සමුත්ථාසලකම්මායගාමිනියා.

ඵචං ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු පඤ්ඤාබ්‍යවනනාගතො හොති.

6. කථංඤ්ඤා භික්ඛවෙ සෙනාසනං පඤ්ඤාබ්‍යවනනාගතං හොති?

ඉධ භික්ඛවෙ සෙනාසනං නාච්ඤ්ඤා හොති නාච්ඤාසන්නං ගම්මාගමන-සම්පන්නං.

7. දිවා අප්පති ඤ්ඤා රත්ති අප්පසද්දං අප්පතිගෙසාසං.

8. අප්පඛංසමකසවාතාතපසිරිංසපසම්පද්දං.

2. නාට්‍යවර්ගය

10. 1. 2. 1

සෙනාසන සූත්‍රය

[සැවැත්තුවර]

මහණෙනි, අඛණ්ඩ පසෙකින් සමන්වාගත මහණ පසහෙකින් සමන්වාගත සෙනසුන් සෙවුනේ බජ්ජායේ නොබෝ කලෙකින් ම ආසුරවක්ෂයෙන් ඉගාන්මයෙහි ම විතර්කවිමුක්තිය හා ප්‍රඥාවිමුක්තිය තෙමේ පසක් කොට එයට පැමිණ වාස කරනේ ය.

මහණෙනි, කෙසේ මහණ පසහෙකින් සමන්වාගත වේ ද;

1. මහණෙනි, මේ සස්තෙහි මහණ සැදහැනියේ වෙයි. නරාගනයන් වහන්සේගේ සමෙකාධිය හඳහනේ ය; “මෙයේද ඒ හඟවත්හු අර්භත්හ. සමාක්සම්බුද්ධයහ. චිද්‍යාචරණසම්පන්නයහ, සුගතයහ. ලොකවිද්හ. අනුත්තරයහ. සුරූපද්‍රව්‍යසාරවිහ. දෙවිමිනිස්නට ශාක්‍යා හ. බුද්ධයහ. හඟවත්හ”යි.

2. අල්පාබාධ වූයේ අල්පානඛාන වූයේ අතිශ්ඨ නො වූ අන්‍යාසණ නො වූ ප්‍රධන්වීර්‍යයට ක්ෂම වූ මධ්‍යම වූ සමච පැසවන කම්පනෙජොධාතු යෙන් සමන්වාගත වෙයි.

3. සය නොවූයේ මායා නැතිවේ ඇති සැටියනමාශාක්‍යාන් කෙරෙහි වේටයි නුවණැති සමුම්සරුන් කෙරෙහි වේටයි පාළු කරනුයේ වෙයි.

4. අකුලලධම්මයන්ගේ ප්‍රභාණය සඳහා කුලලධම්මයන්ගේ උපසම්පත් සඳහා ස්වාම ඇතිවේ දළපැරකුම් ඇතිවේ කුසල්දහමි නො බහා තැබූ වීර්‍යධූර ඇතිවේ ඇරඹූ වැර ඇතිවේ වාසය කෙරෙයි.

5. ආයථි වූ ලොභස්කන්ධාදිය බිඳීමට සමන් ලොනොවට දුඃඛත්පයට පමුණුවන උද්‍යානාංගාමිනිප්‍රඥායෙන් සමන්වාගත වූයේ ප්‍රඥාවත් වෙයි.

මහණෙනි, මෙසේ මහණ පඤ්ඤාඛණ්ඩසමන්වාගත වෙයි.

මහණෙනි, කෙසේ සෙනසුන පඤ්ඤාඛණ්ඩසමන්වාගත වේ ද;

6. මහණෙනි, මේ සස්තෙහි සෙනසුන අතිදුර නො වූයේ අන්‍යාසනන නො වූයේ ගමනාගමනින් සපත් වූයේ වෙයි.

7. දහවල් (මිනිසුන්) නො ගැවසුණේ රාත්‍රී අල්පඛෙද වූයේ අල්ප-භිර්සොෂ වූයේ වෙයි.

8. මැසිමදුරු වා අවු දිගදැ පසස් නැතිවේ වෙයි.

9. තස්මිං ඛො පන සෙනාසනෙ විහරන්තස්ස අස්සනසිරිතෙව උපසස්තති විවරපිණ්ඩපාතසෙනාසනගිලානපච්ඡයගෙසස්පටිකකාරා.

10. තස්මිං ඛො පන සෙනාසනෙ ථෙරා භික්ඛු විහරන්ති බහුස්සුතා ආගතාගමා ධම්මධරා විනයධරා මානිකාධරා, තෙ කාලෙන කාලං උපසඩ්ධමිත්වා පරිපූර්ණති පටිඤ්ඤාති; ‘‘ඉදමභනෙන කථං ඉමස්ස කො අත්ථො’’ති. තස්ස තෙ ආයස්මනො අවිච්චකෙඤ්ච විවරන්ති, අනුත්තානි-කතාඤ්ච උත්තානිකරොන්ති. අනෙකච්ඡිතෙසු ච කඛොයානියෙසු ධම්මෙසු කඛිං පටිච්චනොදෙන්නි.

එවං ඛො භික්ඛවෙ සෙනාසනං පඤ්ඤාධර්මනනාගතං හොති, පඤ්ඤාධර්මනනාගතො ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු පඤ්ඤාධර්මනනාගතං සෙනාසනං සෙවමානො භජමානො න විරසෙස්ව ආසවානං බයා අනාසවං වෙතොවිමුත්තිං පඤ්ඤාචිමුත්තිං දිට්ඨොධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤාසප්පිකත්වා උපසම්පජ්ජ විහරෙය්‍යාති.

10. 1. 2. 2

පඤ්චඩග සුත්තං

[සාවස්ථියං]

පඤ්ඤාධර්මප්පහිතො භික්ඛවෙ භික්ඛු පඤ්ඤාධර්මසමනනාගතො ඉමස්මිං ධම්මෙතයෙ කෙවලි දුස්සිතවා උත්තමපුරිසොති වුච්ඡති.

කථංඤ්ච භික්ඛවෙ භික්ඛු පඤ්ඤාධර්මප්පහිතො හොති:

ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛුනො කාමච්ඡඤ්ඤා පහිතො හොති, ව්‍යාපාදෙ පහිතො හොති, ථිතථිද්ධං පහිතං හොති, උද්ධච්චකුක්කුච්චං පහිතං හොති, විචිකිච්ඡා පහිතා හොති, එවං ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු පඤ්ඤාධර්මප්පහිතො හොති.

කථංඤ්ච භික්ඛවෙ භික්ඛු පඤ්ඤාධර්මසමනනාගතො හොති:

ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු අප්‍රසංඛිතා සීලසංඛිතා සමනනාගතො හොති, අප්‍රසංඛිතා සමාධිසංඛිතා සමනනාගතො හොති, අප්‍රසංඛිතා පඤ්ඤාසංඛිතා සමනනාගතො හොති, අප්‍රසංඛිතා විමුක්තිසංඛිතා සමනනාගතො හොති, අප්‍රසංඛිතා විමුක්තිසංඛිතා සමනනාගතො හොති, එවං ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු පඤ්ඤාධර්මසමනනාගතො හොති.

9. එ සෙනස්තෙහි වසන්තහුට නිදුකින් ම සිවුරු පිඩුවා සෙනසුන් ගිලන්පස බෙහෙත් පිරිකර උපදනේ ය;

10. එ සෙනස්තෙහි බොහෝ ඇසු පිරු තැන් ඇති හසළ ආගම ඇති සුත්‍රපිටකධර විනයධර (ප්‍රාතිමොක්ෂදාය සංඛ්‍යාත) මාතෘකාධර තෙර මහණහු වෙසෙත්. කලින් කල උන් කරා එළඹ පුළුවුයේ ය, පිරිසිදුනේ ය: “වහන්ස, මේ කිසේ ය, මෙහි කවර අරුත් ද”යි. ඔහුට එ ඇවත්හු අවිවාහ වූත් අක්‍රීය විවර කෙරෙත්. නොපාළ වූවා පාළ කෙරෙත්. නන් වැදූරුම් සැකයට කරුණු වූ දහමිහි සැක දුරලත්.

මහණෙනි, මෙසේ සෙනස්ත පසහින් සමන්වාගත වෙයි; මහණෙනි පඤ්චායයන් සමන්වාගත මහණ පඤ්චායසමන්වාගත සෙනස්ත සෙවුනේ බෙජෙත්‍රයේ නො බේරී කලෙකින් ම ආසුචක්ෂයයෙන් දිට්‍ඨමියෙහි ම ආසුච රහිත වූ වික්ෂම්භිකත්වය ප්‍රඥාවිමුක්තිය විශිෂ්ට-ඥානයෙන් දැන සාක්ෂාත් කොට එයට පැමිණ වාසය කරනේ ය.

10. 1. 2. 2

පඤ්චාය සූත්‍රය

[සැවැත්වුවර]

මහණෙනි, පඤ්චායවිප්‍රතීණ වූ පඤ්චායසමන්වාගත මහණ මේ ධර්මවිනයෙහි සකලගුණසමන්වාගත වුසුබ්බසර ඇති උත්තමපුරුෂ යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, මහණ කෙසේ පඤ්චායවිප්‍රතීණ වේ ද යත්;

මහණෙනි, මෙ සස්තෙහි මහණහුගේ කාමච්ඡදය ප්‍රතීණ වෙයි. ව්‍යාපාදය ප්‍රතීණ වෙයි. චිත්තද්වය ප්‍රතීණ වෙයි. උද්ධවච්ඡාකතච්ඡාදය ප්‍රතීණ වෙයි. විවිකිච්ඡා ප්‍රතීණ වෙයි. මහණෙනි, මෙසේ මහණ පඤ්චායවිප්‍රතීණ වෙයි.

මහණෙනි, කෙසේ මහණ පඤ්චායසමන්වාගත වේ ද යත්;

මහණෙනි, මෙ සස්තෙහි මහණ අංශෙක්ෂ්‍ය ශීලස්කන්ධයෙන් සමන්වාගත වෙයි. අංශෙක්ෂ්‍ය සමාධිස්කන්ධයෙන් සමන්වාගත වෙයි. අංශෙක්ෂ්‍ය ප්‍රඥාස්කන්ධයෙන් සමන්වාගත වෙයි. අංශෙක්ෂ්‍ය විමුක්ති ස්කන්ධයෙන් සමන්වාගත වෙයි. අංශෙක්ෂ්‍ය විමුක්තිඥානදර්ශනස්කන්ධයෙන් සමන්වාගත වෙයි. මහණෙනි, මහණ මෙසේ පඤ්චායසමන්වාගත වෙයි.

පඤ්ඤාඛණ්ඩානං භික්ඛවෙ භික්ඛු පඤ්ඤාසම්මතනාමනො ඉමස්මි.
ධම්මවිනයෙ කෙවලි චූඨිතවා උත්තමජුරියාති චූච්චති.

1. කාමච්ඡදො ව ව්‍යාපාදො ථිතමිදංඤා භික්ඛුනො,
උද්ධවං. විචිකිච්ඡා ව සබ්බසොව න විජ්ජති.
2. අසංකමන ව. සිලෙන අසංකමන සමාධිනා
විමුක්ඛියා ව සම්පන්නො ඤාණෙන ව තථාවිබ්බො.
3. ස වෙ පඤ්ඤාසම්මතනො පඤ්ඤානිවිච්ඡයං.¹
ඉමස්මි. ධම්මවිනයෙ කෙවලිති පච්චචති.

10. 1. 2. 3

සංයොජන සූත්තං.

[සාවස්ථයං]

දසගුමාති භික්ඛවෙ සංයොජනාති, කතමාති දස: පඤ්ඤා රමණාගියාති
සංයොජනාති, පඤ්ඤා උමණාගියාති සංයොජනාති.

කතමාති පඤ්ඤා රමණාගියාති සංයොජනාති: සකකායද්ධි, විචිකිච්ඡා
සිලබ්බතපරාම.සො, කාමච්ඡදො, ධ්‍යාපාදො. ඉමාති පඤ්ඤා රමණාගිය
සංයොජනාති.

කතමාති පඤ්ඤා උමණාගියාති සංයොජනාති: රූපරාගො, අරූපරාගො,
මානො, උද්ධවං, අවිජ්ජා. ඉමාති බො පඤ්ඤා උමණාගියාති, සංයොජනාති.
ඉමාති බො භික්ඛවෙ දසසංයොජනාතිති.

1. පඤ්ඤාසම්මත විච්ඡයං - චජ්ජ.

මහණෙනි, පඤ්චාඛගච්ඡුහිණ පඤ්චාඛගසමන්වාගත මහණ තෙමේ මෙ සස්තෙනි සකලගුණ සමන්වාගත වුසු බලසර ඇති උත්තමපුරුෂ යයි කියනු ලැබේ.

1. කාමච්ඡදාය, ව්‍යාපාදය, ජීනමිඤය, උද්ධවචක්කකතුවය, විචිකිච්ඡාය යන මේ මහණහට සඵලකාරයෙන් අවිද්‍යාමාන වේ ද

2. අග්‍රෙක්ඝාශීලයෙනුදු අග්‍රෙක්ඝාසමාධියෙනුදු විමුක්තියෙනුදු අග්‍රෙක්ඝා විමුක්තිඥානදර්ශනයෙනුදු සමන්වාගත එබඳු වූ -

3. පඤ්චාඛගසමානත වූ හේ පඤ්චාඛග්‍යන් හරහේ මේ ධර්ම චිතයෙහි කෙවලි යි කියනු ලැබේ.

10. 1. 2. 3

සංයෝජන සූත්‍රය

[සැවැත්නුවර]

මහණෙනි, මේ දග සංයෝජනයෙකි. කවර දගයෙක යත්; ඔරමහාගිය සංයෝජන පසෙක, උද්ධමහාගිය සංයෝජන පසෙකැයි.

පඤ්චොරමහාගිය සංයෝජන කවර; සකකායදිට්ඨිය, විචිකිච්ඡාය, සීලබ්ධපරාමාසය, කාමච්ඡදාය, ව්‍යාපාද යි. මොහු පඤ්චොරමහාගිය සංයෝජන යි.

උද්ධමහාගිය සංයෝජන පස කවර; රූපරාග ය, අරූපරාග ය, මාන ය, උඤ්චය, අවිජ්ජා යි. මොහු පඤ්චුද්ධමහාගිය සංයෝජන යි. මහණෙනි, මොහු දගසංයෝජන වෙති යි.

වෙනොබිල සුතතං

[සාවකීයං]

යස්ස කස්සචි භික්ඛවෙ භික්ඛුස්ස වා භික්ඛුනියා වා පඤ්ඤා වෙනොබිලා අප්පභිතා පඤ්ඤා වෙනොසො විහිබ්බො අසමුච්ඡින්නා, තස්ස යා රතති වා දිවසො වා ආගච්ඡති භාතියෙව පාටිකඛො කුසලෙසු ධම්මෙසු නො වුඤ්ඤි.

කතමස්ස පඤ්ඤාවෙනොබිලා අප්පභිතා භොගති:

ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු සඤ්ඤා කඛිති විචිකිච්ඡති නාධිමුච්ඡති න සමපසිද්ධි, යො සො භික්ඛවෙ භික්ඛු සඤ්ඤා කඛිති විචිකිච්ඡති නාධිමුච්ඡති න සමපසිද්ධි තස්ස විතං න නමති ආතප්පාය අනුයොගාය සාතව්වාය පධානාය. යස්ස විතං න නමති ආතප්පාය අනුයොගාය සාතව්වාය පධානාය ඵම්මස්සායං පඨමො වෙනොබිලො අප්පභිතො භොගති.

පුනථපරං භික්ඛවෙ භික්ඛු ධම්මෙ කඛිති -පෙ- සංඝෙ කඛිති -පෙ- සික්ඛාය කඛිති -පෙ- සමුභමචාරිසු කුපිසො භොගි අනන්තමනො ආහතවිකේනාබිලජාතො. තස්ස විතං න නමති ආතප්පාය අනුයොගාය සාතව්වාය පධානාය. යස්ස විතං න නමති ආතප්පාය අනුයොගාය සාතව්වාය පධානාය. ඵම්මස්සායං පඤ්ඤමො වෙනොබිලො අප්පභිතො භොගති. ඉමස්ස පඤ්ඤා වෙනොබිලා අප්පභිතා භොගති.

කතමස්ස පඤ්ඤාවෙනොසො විහිබ්බො අසමුච්ඡින්නා භොගති:

ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු කාමෙසු අවිතරාගො භොගි අවිගතජ්ඣෙ අවිගත-පෙමො අවිගතපිපාසො අවිගතපරිලාභො අවිගතතණ්ණො. යො සො භික්ඛවෙ භික්ඛු කාමෙසු අවිතරාගො භොගි, අවිගතවජ්ඣෙ අවිගතපෙමො අවිගතපිපාසො අවිගතපරිලාභො අවිගතතණ්ණො, තස්ස විතං න නමති ආතප්පාය අනුයොගාය සාතව්වාය පධානාය. යස්ස විතං න නමති ආතප්පාය අනුයොගාය සාතව්වාය පධානාය, ඵම්මස්සායං පඨමො වෙනොසො විහිබ්බො අසමුච්ඡින්නා භොගි.

වෛතොතිල සූත්‍රය

[සැවැත්නුවර]

මහණෙනි, යම් කිසි මහණක්හුගේ වේවයි මෙහෙණකගේ වේවයි පඤ්ඤා වෛතොතිලයෝ අප්‍රහිණ වෙන් ද පඤ්ඤා වෛතොතිලිඛිතයෝ නුසුන්හු ද, ඔහුට යම් රැයක් වේවයි දිනක් වේවයි පැමිණේ නම් කුසල ධර්මයාහි භාතියෙක් ම කැමැති විය යුතු, වෘද්ධියෙක් නො වේ.

ඔහුගේ කවර පඤ්ඤා වෛතොතිලයෝ අප්‍රහිණ වෙන් ද යත්:

මහණෙනි, මෙසේනෙහි මහණ ශාස්තෘන් වහන්සේ කෙරෙහි සැක කරනේය, විවිකිල්ලා කරනේය, නිශ්චයට නො යෙයි. නො පහදනේ ය. මහණෙනි, යම් ඒ මහණෙක් ශාස්තෘන් වහන්සේ කෙරෙහි සැක කෙරේ ද, විවිකිල්ලා කෙරේ ද නිශ්චයට නො යේ ද නො පහදී ද, ඔහු සිත ආනාපයට අනුයෝගයට සාත්තායට ප්‍රධන්වියඪයට නො නැමෙයි. යමක්හුගේ සිත ආනාපයට අනුයෝගයට සාත්තායට ප්‍රධන්වියඪයට නො නැමේ නම් මෙසේ ඔහුගේ මේ ප්‍රථම වෛතොතිලය අප්‍රහිණ වෙයි.

තවද මහණෙනි, මහණ ධර්මය කෙරෙහි සැක කෙරෙයි, ... සංකයා කෙරෙහි සැක කෙරෙයි, ... ශික්ෂායෙහි සැක කෙරෙයි. ... යමුම්සරුන් කෙරෙහි කිසියේ නො සතුටු සිතැතියේ සැටුණු සිතැත්තේ හටගත් හුල් ඇතියේ වෙයි. ඔහු සිත ආනාපයට අනුයෝගයට සාත්තායට ප්‍රධන්වියඪයට නො නැමෙයි. යමක්හුගේ සිත ආනාපයට අනුයෝගයට සාත්තායට ප්‍රධන්වියඪයට නො නැමේ නම් මෙසේ ඔහුගේ මේ පඤ්ඤා වෛතොතිලය අප්‍රහිණ වෙයි. මේ පඤ්ඤා වෛතොතිලයෝ අප්‍රහිණ වෙත්.

ඔහුගේ කවර කවර පඤ්ඤා වෛතොතිලිඛිත කෙනෙක් නුසුන් වෙන් ද යත්:

මහණෙනි, මෙ සේනෙහි මහණ කාමයන්හි පහ නොවූ රාග ඇතියේ පහ නොවූ ඡන්ද ඇතියේ පහ නොවූ ප්‍රේම ඇතියේ පහ නොවූ පිපාසා ඇතියේ පහ නොවූ පරිද්ද ඇතියේ පහ නොවූ තෘප්තිය ඇතියේ වෙයි. මහණෙනි, යම් ඒ මහණෙක් කාමයන්හි අවිතරාග වේ ද, අවිගතඡන්ද වේ ද අවිගත පෙම වේ ද අවිගත පිපාසා වේ ද අවිගත පරිද්ද වේ ද අවිගත තණ්හා වේ ද, ඔහු සිත ආනාපයට අනුයෝගයට සාත්තායට ප්‍රධන්වියඪයට නො නැමෙයි. යමක්හුගේ සිත ආනාපයට අනුයෝගයට, සාත්තායට ප්‍රධානයට නො නැමේ නම්, මෙසේ මේ ඔහුගේ ප්‍රථම වෛතොතිලිඛිතය නුසුන් වෙයි.

පුනච්ඡරං භික්ඛවෙ භික්ඛු කායෙ අවිතරාගො හොති -පෙ- රූපෙ අවිතරාගො හොති -පෙ- උදරාවදෙහකං භුඤ්ජිතා සෙයාසුඛං ඵසාසුඛං මිඤ්ජුඛං අනුසුතො විහරති. අඤ්ඤතරං දෙවජිකායං පණ්ඩාය භ්‍රහ්ම-වරියං වරති “ඉමිනාහං සිලෙන වා වතෙන වා තපෙන වා භ්‍රහ්මවරියෙන වා දෙවො වා හවිසාමි දෙවඤ්ඤතරො වාති. යො සො භික්ඛවෙ භික්ඛු අඤ්ඤතරං දෙවතිකායං පණ්ඩාය භ්‍රහ්මවරියං වරති ඉමිනාහං සිලෙන වා වතෙන වා තපෙන වා භ්‍රහ්මවරියෙන වා දෙවො වා හවිසාමි දෙවඤ්ඤතරො වාති. තස්ස විතං න නමති ආතප්පාය අනුයොගාය සාතව්වාය පධානාය. යස්ස විතං න නමති ආතප්පාය අනුයොගාය සාතව්වාය පධානාය, ඵවමසායං පඤ්ඤමො වෙතසො විනිබ්බො අසමුප්පිනො හොති. ඉමස්ස පඤ්ඤවෙතසො විනිබ්බො අසමුප්පිනො හොති.

යස්ස කස්සවි භික්ඛවෙ භික්ඛුස්ස වා භික්ඛුනියා වා ඉමෙ පඤ්ඤවෙතොඛිලා අප්පජිනා ඉමෙ පඤ්ඤ වෙතසො විනිබ්බො අසමුප්පිනො, තස්ස යා රතති වා දිවසො වා ආගච්ඡති හානියෙව පාටිකඛිං කුසලෙසු ධම්මෙසු නො වුද්ධි.

සෙයාථාපි භික්ඛවෙ කාලපකෙඛි වජ්ජස්ස යා රතති වා දිවසො වා ආගච්ඡති. හායතෙව වණ්ණණින, හායති මණ්ඩලෙන, හායති ආභාය, හායති ආරොහපරිනාහෙන, ඵවමෙව ඛො භික්ඛවෙ යස්ස කස්සවි භික්ඛුස්ස වා භික්ඛුනියා වා ඉමෙ පඤ්ඤ වෙතොඛිලා අප්පජිනා, ඉමෙ පඤ්ඤ වෙතසො විනිබ්බො අසමුප්පිනො, තස්ස යා රතති වා දිවසො වා ආගච්ඡති හානියෙව පාටිකඛිං කුසලෙසු ධම්මෙසු නො වුද්ධි.

යස්ස කස්සවි භික්ඛවෙ භික්ඛුස්ස වා භික්ඛුනියා වා පඤ්ඤ වෙතොඛිලා පභීනා පඤ්ඤ වෙතසො විනිබ්බො සමුප්පිනො¹ තස්ස යා රතති වා දිවසො වා ආගච්ඡති, වුද්ධියෙව පාටිකඛිං කුසලෙසු ධම්මෙසු නො පරිහානි.

කතමස්ස පඤ්ඤ වෙතොඛිලා පභීනා හොති,

ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු සඤ්ඤා න කඛිති න විචිකිච්ඡති, අධිමුච්ඡති සමපසිද්ධති. යො සො භික්ඛවෙ භික්ඛු සඤ්ඤා න කඛිති න විචිකිච්ඡති අධිමුච්ඡති සමපසිද්ධති, තස්ස විතං නමති ආතප්පාය අනුයොගාය සාතව්වාය පධානාය. යස්ස විතං නමති ආතප්පාය අනුයොගාය සාතව්වාය පධානාය. ඵවමසායං පඤ්ඤමො වෙතොඛිලො පභීනො හොති.

1. සුසමුච්ඡිනා-මර්ග.

තවද මහණෙනි, මහණ කයෙහි අවිතරාග වෙයි. ... රූපයෙහි අවිතරාග වෙයි. ... කුසපුරා වළඳා ගයා සුඛයෙහි ස්පඨි සුඛයෙහි මිඬු සුඛයෙහි යෙදුනේ වාසය කරයි. එක්තරා දෙවනිකායක් පතා බලිසර සෙරෙයි: “මම මේ සිලින් හෝ චිතීන් හෝ නෙවෙන් හෝ බලිසරෙන් හෝ දෙවියෙක් හෝ අන්‍යාතර දෙවියෙක් හෝ වෙමිම” යි. මහණෙනි, යම් මහණෙක් එක්තරා දෙවනිකායක් පතා බලිසර සෙරේ නම්: “මම මේ සිලින් හෝ චිතීන් හෝ නෙවෙන් හෝ බලිසරින් හෝ දෙවියෙක් හෝ අන්‍යාතර දෙවියෙක් හෝ වෙමිම” යි. ඔහු සිත ආතාපයට අනුයෝගයට සාත්තායට ප්‍රධන්වියායට නො නැමේ. යමකුගේ සිත ආතාපයට අනුයෝගයට සාත්තායට ප්‍රධන්වියායට නො නැමේ නම්, මෙසේ ඔහුගේ මේ පඤ්ච වෙනොවිතිබන්ධය නුසුන් වෙයි, ඔහුගේ මේ පඤ්ච වෙනොවිතිබන්ධයෝ නුසුන් වෙත්.

මහණෙනි, යම් කිසි මහණකුගේ වේව යි, මෙහෙණකගේ වේව යි මේ පඤ්ච වෙනොබිලයෝ අප්‍රතිණ වෙත් ද, මේ පඤ්ච වෙනො විතිබන්ධයෝ නුසුන් වෙත් ද ඔහුගේ යම් රැයක් හෝ දවසක් හෝ ඒ නම් කුසල් දහමිහි භානියෙක් ම කැමැති විය යුතු, වෘද්ධියෙක් නො වේ.

මහණෙනි, යම් පරිදි පසඬමස්හි වන්ද්‍යාගේ යම් බදු රැයෙක් වේව යි දිනයෙක් වේව යි ඒ නම්, එය වණ්ණයනුදු පිරිහේ මැයි. මණ්ඩලයෙනුදු පිරිහෙයි, ආභායෙනුදු පිරිහෙයි, ආරොහ පරිණාමයෙනුදු පිරිහේ. මහණෙනි, යම් කිසි මහණක්හුගේ හෝ මෙහෙණකගේ මේ පඤ්ච වෙනොබිලයෝ අප්‍රතිණ වෙත් නම්, මේ පඤ්ච වෙනොවිතිබන්ධයෝ නුසුන් වෙත් නම් ඔහට යම් රැයෙක් වේව යි දවසෙක් වේව යි ඒ නම් කුශල ධර්මයන්හි භානියෙක් ම කැමැති විය යුතු. වෘද්ධියෙක් නො වේ.

මහණෙනි, යම් කිසි මහණක්හුගේ වේව යි මෙහෙණක්හුගේ වේව යි පඤ්ච වෙනොබිලයෝ ප්‍රතිණ වෙත් නම්, පඤ්ච වෙනොවිතිබන්ධයෝ සමුප්පින්න වෙත් නම්, ඔහට යම් රැයෙක් හෝ දවසක් හෝ ඒ නම් කුශල ධර්මයන්හි වෘද්ධියෙක් ම කැමැති විය යුතු. පරිභානියෙක් නො වේ.

ඔහුගේ කවර පඤ්ච වෙනොබිලයෝ ප්‍රතිණ වෙත් ද යත්:

මහණෙනි, මෙ සස්තෙහි මහණ ශාස්ත්‍රාග්‍රන්ථයේ කෙරෙහි සැක නො කරයි. විවිකිල්ලා නො කරයි. ජිශ්වයට යයි. පහදීයි. මහණෙනි, යම් ඒ මහණෙක් ශාස්ත්‍රාග්‍රන්ථයේ කෙරෙහි සැක නො කෙරේ ද, විවිකිල්ලා නො කෙරේ ද විනිශ්චයට යේ ද, පහදී ද ඔහු සිත ආතාපයට අනුයෝගයට සාත්තායට ප්‍රධන්වියායට නැමෙයි. මෙසේ ඔහුගේ මේ ප්‍රථම වෙනොබිලය ප්‍රතිණ වෙයි.

පුනවපරං හික්කවෙ හික්කු ධම්මෙ න කඛිති -පෙ- සඛෙත න කඛිති -පෙ- සික්කාය න කඛිති -පෙ- සමුභවාරිසු න කුටිනො හොති අත්තමනො න ආහනවිත්තො න ඛිලජාතො, යො සො හික්කවෙ හික්කු සමුභවාරිසු න කුටිනො හොති අත්තමනො න ආහනවිත්තො න ඛිලජාතො තස්ස විත්තං නමති ආනප්පාය අනුයොගාය සාතව්වාය පධානාය. එවමස්සායං පඤ්ඤමො චෙතොඛිලො පභිනො හොති. එවමස්ස පඤ්ඤ-චෙතොඛිලො පභිනො හොති.

කතමස්ස පඤ්ඤ චෙතසො විනිබ්බො සුසමුච්ඡිනො හොති:

ඉධ හික්කවෙ හික්කු කාමෙසු විතරාගො හොති විගතච්ඡෙදෙ විගත-පෙමො විගතපිපාසො විගතපරිලාහො විගතතණ්ඩා, යො සො හික්කවෙ හික්කු කාමෙසු විතරාගො හොති විගතච්ඡෙදෙ විගතපෙමො විගතපිපාසො විගතපරිලාහො විගතතණ්ඩා, තස්ස විත්තං නමති ආනප්පාය අනුයො-ගාය සාතව්වාය පධානාය. එවමස්සායං පඤ්ඤමො චෙතසො විනිබ්බො සුසමුච්ඡිනො හොති.

පුනවපරං හික්කවෙ හික්කු කාමෙ විතරාගො හොති -පෙ- ටුපෙ විතරාගො හොති -පෙ- න යාවද්ධං, උදරාවදෙහකං භුක්ඛ්ඛං සෙයාසුඛං පසාසුඛං මිඳියුඛං අනුයුත්තො විහරති. න අඤ්ඤතරං දෙවනිකායං පඤ්ඤාය ඉහමවරියං වරති: “ඉමිනාහං සිලෙන වා චතෙන වා තපෙන වා ඉහමවරියෙන වා දෙවො වා භවිස්සාමි, දෙවඤ්ඤතරො වා”ති.

යො සො හික්කවෙ හික්කු න අඤ්ඤතරං දෙවනිකායං පඤ්ඤාය ඉහමවරියං වරති ‘ඉමිනාහං සිලෙන වා චතෙන වා තපෙන වා ඉහමවරියෙන වා දෙවො වා භවිස්සාමි දෙවඤ්ඤතරො වා’ති. තස්ස විත්තං නමති ආනප්පාය අනුයොගාය සාතව්වාය පධානාය. යසා විත්තං නමති ආනප්පාය අනුයොගාය සාතව්වාය පධානාය එවමස්සායං පඤ්ඤමො චෙතසො විනිබ්බො සුසමුච්ඡිනො හොති. ඉමස්ස පඤ්ඤ චෙතසො විනිබ්බො සුසමුච්ඡිනො හොති.

තවද මහණෙනි, මහණ ධර්මයෙහි සැක නො කරයි .. සබ්බසා කෙරෙහි සැක නො කරයි. ශික්ෂායෙහි සැක නො කරයි සමුම්සරාත් කෙරෙහි නො කිසියේ සතුටු සිතැත්තේ නො සැටුණු සිතැත්තේ හටගත් හුල් නැතියේ වෙයි. මහණෙනි, යම් ඒ මහණෙක් සමුම්සරාත් කෙරෙහි නො කිසියේ සතුටු සිතැතියේ නො සැටුණු සිතැතියේ හටගත් හුල් නැතියේ වේද, ඔහුගේ සිත ආනාපයට අනුයෝගයට සාත්තායට ප්‍රධන්වියතියට නැමෙයි. මෙසේ ඔහුගේ මේ පස්වන වෙනොබිලය ප්‍රතිණ වෙයි. මෙසේ ඔහුගේ පඤ්ච වෙනොබිලයෝ ප්‍රතිණ වෙත්:

ඔහුගේ කවර පඤ්චවෙනොවිතිබ්බකි කෙතෙක් සුසම්ප්පින්න වෙත් ද යත්:

මහණෙනි, මේ සත්තෙහි මහණ කාමයන්හි විතරාග වූයේ විගතච්ඡද වූයේ විගතපෙම වූයේ විගතපිපාස වූයේ විගතපටිලාහ වූයේ විගතනණ වූයේ වෙයි. මහණෙනි, යම් ඒ මහණෙක් කාමයන්හි විතරාග වූයේ විගතච්ඡද වූයේ විගතපෙම වූයේ විගතපිපාස වූයේ විගතපටිලාහ වූයේ විගතනණ වූයේ වේ නම් ඔහුගේ සිත ආනාපයට අනුයෝගයට සාත්තායට ප්‍රධන්වියතියට නැමෙයි. මෙසේ ඔහුගේ මේ ප්‍රථම වෙනොවිතිබ්බකිය සුසම්ප්පින්න වෙයි.

තවද මහණෙනි, මහණ කයෙහි විතරාග වෙයි. ... රූපයෙහි විතරාග ... වෙයි, කමති තාක් කුසපුරා වළඳා සෙසාසුඛයෙහි එසාසුඛයෙහි විභිසුඛයෙහි යෙදුන් වාසය නො කරයි. එක්තරා දෙවනිකායක් පතා බබ්සර නො සරයි. “මම මේ සිලින් හෝ වනින් හෝ තෙවෙන් හෝ බබ්සරින් හෝ දෙවියෙක් හෝ එක්තරා දෙවියෙක් හෝ වෙමිවමි” යි.

මහණෙනි, යම් මහණෙක් එක්තරා දෙවනිකායක් පතා බබ්සර නො සරා නම්, “මම මේ සිලින් හෝ වනින් හෝ තෙවෙන් හෝ බුම්සරින් හෝ දෙවියෙක් හෝ එක්තරා දෙවියෙක් වෙමිව” යි. ඔහුගේ සිත ආනාපයට අනුයෝගයට සාත්තායට ප්‍රධන්වියතියට නැමෙයි. යමකුගේ සිත ආනාපයට, අනුයෝගයට සාත්තායට ප්‍රධන්වියතියට නැමේ නම්, මෙසේ ඔහුගේ මේ පස්වන වෙනොවිතිබ්බකිය සුසම්ප්පින්න වෙයි. මෙසේ ඔහුගේ පඤ්ච වෙනොවිතිබ්බකියෝ සුසම්ප්පින්න වෙත්.

යසස කසසචි භික්ඛවෙ භික්ඛුසු වා භික්ඛුනියා වා ඉමෙ පඤ්චවෙනො-
 ඛිලා පභිනා ඉමෙ පඤ්චවෙනසො විනිබ්බා සුසම්මජිනනා තසස යා
 රතති වා දිවසො වා ආගච්ඡති වුද්ධියෙව පාටිකඛිං කුසලෙසු ධම්මෙසු
 නො පරිභානි.

මෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ පුණ්ණපකෙඛි ව්‍යදසස යා රතති වා දිවසො වා
 ආගච්ඡති, වඩ්ඪිතෙව වණ්ණන වඩ්ඪති මණ්ඩලෙන වඩ්ඪති ආභාය
 වඩ්ඪති ආරොහපටිනාහෙන. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ යසස කසසචි
 භික්ඛුසු වා භික්ඛුනියා වා ඉමෙ පඤ්චවෙනොඛිලා පභිනා ඉමෙ පඤ්ච-
 වෙනසො විනිබ්බා සුසම්මජිනනා, තසස යා රතති වා දිවසො වා
 ආගච්ඡති වුද්ධියෙව පාටිකඛිං කුසලෙසු ධම්මෙසු නො පරිභානිති.

10. 1. 2. 5

අප්පමාද සුත්තං

1. යාවනා භික්ඛවෙ සත්තා අපද වා දිපද වා වතුපද වා ඛණ්ණපද වා
 රුපිනො වා අරුපිනො වා සඤ්ඤිතො වා අසඤ්ඤිතො වා නෙවසඤ්ඤිතා-
 සඤ්ඤිතොවා, තථාගතො තෙසං අභ්‍යමකඛායති අරහං සමමාසමුද්දො.
 එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ යෙ කෙච්ඡි කුසලා ධම්මා, සංඛිං තෙ අප්පමාදමුලකා
 අප්පමාදසමොසරණා, අප්පමාදෙ තෙසං ධම්මානං¹ අභ්‍යමකඛායති.

2. මෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ යාති කාගිච්ඡි ජබ්බමානං² පාණනා පද්ජානාති,
 සබ්බාති තාති හත්ථිපදෙ සමොධානං ගච්ඡන්ති, හත්ථිපදං තෙසං
 අභ්‍යමකඛායති, යදිදං මහන්නතෙන, එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ යෙ කෙච්ඡි
 කුසලා ධම්මා සංඛිං තෙ අප්පමාදමුලකා අප්පමාදසමොසරණා අප්පමාදෙ
 තෙසං ධම්මානං අභ්‍යමකඛායති.

3. මෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ කුටාගාරසු යා කාචි ගොපානසියො සබ්බා-
 තා කුටබ්බවා කුටනිනනා කුටසමොසරණා, කුටො තාසං අභ්‍යමකඛායති.
 එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ යෙ කෙච්ඡි කුසලා ධම්මා, සංඛිං තෙ අප්පමාදමුලකා
 අප්පමාදසමොසරණා, අප්පමාදෙ තෙසං ධම්මානං අභ්‍යමකඛායති.

1. තෙසං - මජ්ඣං.

2. ජබ්බමානං - මජ්ඣං.

මහණෙනි, යම් කිසි මහණකුගේ වේවයි මෙහෙණකගේ වේවයි මේ පඤ්ච වෙනොබ්බායා ප්‍රතිණ ද, මේ පඤ්ච වෙනොවිතිබ්බායා සුසමුච්ඡින්න ද ඔහට යම් රැයක් වේවයි දවසක් වේවයි පැමිණේ නම් කුසල ධර්මයන්හි වාද්ධියක් ම කැමැති විය යුතු. පරිභානියෙක් නොවේ.

මහණෙනි, යම් පරිදි පෙරධම්ම සදුගේ යම් රැයක් වේවයි, දවසක් වේවයි. පැමිණේ නම්, එය වණ්ණයෙකු වඩාත් වය, මඩුලු-යෙකු වඩාත් වය, ආභායෙකු වඩාත් වය. ආරොහපරිණාමයෙකු වඩාත් වය. මහණෙනි, එපරිදි ම යම් කිසි මහණක්ගේ හෝ මෙහෙණ-කගේ මේ පඤ්ච වෙනොබ්බායා ප්‍රතිණ ද, මේ පඤ්ච වෙනොවිති-බ්බායා සුසමුච්ඡින්න ද, ඔහට යම් රැයක් හෝ දවසක් හෝ පැමිණේ නම් කුසල ධර්මයන්හි වාද්ධියක් ම කැමැති විය යුතු. පරිභානියෙක් නොවේ.

10. 1. 2. 5

අප්‍රමාද සූත්‍රය

1. මහණෙනි, අපාද වෙන්වයි දව්‍යාද වෙන්වයි චක්‍රණ්ණාද වෙන්වයි බහුප්පාද වෙන් වයි රූපී වෙන් වයි අරූපී වෙන් වයි සංඤ්චි වෙන් වයි අසංඤ්චි වයි තොවසංඤ්චාසංඤ්චි වෙන්වයි යම් තාක් සන්තයෝ වෙන් නම්, නරාගන අරගන් සමාන් සමුද්ධායෝ උනට අග්‍රහි කියනු ලබන්. මහණෙනි, එපරිදි ම යම් කිසි කුසල ධර්ම කොපක් වෙන් නම් උහු හැම අප්‍රමාදය මුල් කොට අභියානු අප්‍රමාදයෙහි වැද නේතානු වෙන්. ඒ දහමුනට අප්‍රමාදය අග්‍රහි කියනු ලැබේ.

2. මහණෙනි, ජඛන්ධ ප්‍රාණයන්ගේ යවබ්බ පද ජාතයෙක් ඇත් ද එ හැම ඇත් පියෙහි සම්මධානයට යෙත්. ඇත් පිය උනට අග්‍රහි කියනු ලැබේ. මහත් බැටින. මහණෙනි, එපරිදි ම යම් කිසි කුසල් දඬු වෙන් නම්, එ හැම අප්‍රමාද මූලක වූවානු අප්‍රමාදයෙහි බැසගන්නානු වෙන්. ඒ ධර්මයන්ට අප්‍රමාදය අග්‍ර යයි කියනු ලැබේ.

3. මහණෙනි, යම් පරිදි කුළාරගෙහි යම් බඳු ගොනැස්සු වෙන් නම් එ හැම කුට්ඨන්ධ වූවානු කුට්ඨන්ධ වූවානු කුට්ඨයෙහි බැසගන්නානු වෙන්. ඔවුන්ට කුට්ඨය අග්‍ර යයි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, එපරිදි ම යම් කිසි කුසල ධර්මයන් වෙන් නම් ඔහු හැම අප්‍රමාද මූලක වූවානු අප්‍රමාදයෙහි බැසගන්නානු වෙන්. අප්‍රමාදය ඔවුන්ට අග්‍ර යයි කියනු ලැබේ.

4. සෙය්‍යථාපි හික්කවෙ යෙ කෙවි මුලගනි, කාළානුසාරියං තෙසං අග්ගමකකායති, එවමෙව ඛො හික්කවෙ -පෙ-

5. සෙය්‍යථාපි හික්කවෙ යෙ කෙවි සරගනි ලොහිතවන්දනං තෙසං අග්ගමකකායති, එවමෙව ඛො හික්කවෙ -පෙ-

6. සෙය්‍යථාපි හික්කවෙ යෙ කෙවි පුප්පගනි, වසිකං තෙසං අග්ගමකකායති, එවමෙව ඛො හික්කවෙ -පෙ-

7. සෙය්‍යථාපි හික්කවෙ යෙ කෙවි කුඬිරාජානා,¹සබ්බෙ තෙ රඤ්ඤ චක්කවත්තිසං අනුයතා භවන්ති, රාජා තෙසං චක්කවත්ති අග්ගමකකායති, එවමෙව ඛො හික්කවෙ -පෙ-

8. සෙය්‍යථාපි හික්කවෙ යා කාපි තාරකරුපානං පහා, සබ්බා තා වන්දෙහංසං කලං නාග්ගන්ති සොළසි. වන්දෙහංසං තෙසං අග්ගමකකායති, එවමෙව ඛො හික්කවෙ -පෙ-

9. සෙය්‍යථාපි හික්කවෙ සරදසමයෙ ටිදෙති විග්ගවලාහකො දෙවෙ ආදිංචවා නහං අබ්භුසුක්කවානො සබ්බං ආකාසගතං තචගතං දුගිච්ඡවච භාසතෙ ච තපතෙ ච විරොචති ච. එවමෙව ඛො හික්කවෙ -පෙ-

10. සෙය්‍යථාපි හික්කවෙ යා කාපි භොනදියො, සෙය්‍යථිදා ගඬකා, යමුතා අවිරවති, සරහු, මහී, සබ්බා පා සමුද්දායවා සමුද්දානිනා සමුද්දාපොතා සමුද්දාපනිනා, භොසමුද්දෙ තෙසං අග්ගමකකායති. එවමෙව ඛො හික්කවෙ යෙ කෙවි කුසලා, ධර්මා සබ්බෙ තෙ දුප්පොදමුලකා අසමාදසමොසරණා, අසමාදෙ තෙසං ධර්මානං අග්ගමකකායති.

10. 1. 2. 6

ආහුනෙය්‍ය සුත්තං

දස ඉමෙ හික්කවෙ පුගලා ආහුනෙය්‍යා පාහුනෙය්‍යා දක්ඛණෙය්‍යා අක්ඛලිකරණීයා අනුත්තරං පුඤ්ඤකෙබ්බතං ලොකස්ස. කතමෙ දස:

තථාගතො අරහං සම්මාසම්බුද්ධා, පච්චිකඛුද්ධා, උභතොභාග විමුක්තො, පඤ්ඤවිමුක්තො, කායසක්ඛි, දිට්ඨිප්පකො, සද්ධාචම්බුක්තො, ධර්මානුසාරී, සද්ධානුසාරී, ගොත්‍රහු.

ඉමෙ ඛො හික්කවෙ දස පුගලා ආහුනෙය්‍යා පාහුනෙය්‍යා, දක්ඛණෙය්‍යා, අක්ඛලිකරණීයා අනුත්තරං පුඤ්ඤකෙබ්බතං ලොකස්සාති.

1. බුදුරාජානො, මජ්ඣ.

4. මහණෙනි, යම් පරිදි කිසි මූලගත කෙනෙක් වෙත් නම්, කළු අඟිල් උනට අග්‍රය කියනු ලැබේ. මහණෙනි, එපරිදි ම ...

5. මහණෙනි, යම් පරිදි යම් කිසි සාර (හර) ගත කෙනෙක් වෙත් ද, රත්සඳුන් ඔවුනට අග්‍රය කියනු ලැබේ. එසෙයින් මැ මහණෙනි ...

6. මහණෙනි, යම් පරිදි යම් කිසි පුෂ්පගත කෙනෙක් වෙත් නම්, දැසමත් ඔවුනට අග්‍රය කියනු ලැබේ. මහණෙනි, එපරිදි ම ...

7. මහණෙනි, යම් පරිදි කිසි කුඩා රජකෙනෙක් වෙත් නම්, ඔහු හැම සක්විති මාරජ් අනුසත්තාහු වෙත්. සක්විති රජ ඔවුනට අග්‍රය කියනු ලැබේ. මහණෙනි, එපරිදි ම ...

8. මහණෙනි, තාරක රූපයන්ගේ යම් බදු ප්‍රභාසෙන් වේ නම් එ හැම වන්දු ප්‍රභාවගේ සොළොස් වන කලාවට නො අග්‍රී. වන්දු ප්‍රභාව ඔවුනට අග්‍රය කියනු ලැබේ. මහණෙනි, එපරිදි ම ...

9. මහණෙනි, යම් පරිදි සරාකල්හි පහවූ වලාකුළු ඇති පහත් අහස්හි අහසට නගනා හිරු ආකාශගත හැම අඳුරු නසා බබළා ද තවා ද රස් විහිදුවා ද මහණෙනි, එපරිදි ම ..

10. මහණෙනි, යම් පරිදි ගඟා ය, යමුනා ය, අවිරවනී ය, සරහු ය, මහී ය යන යම් කිසි මහානද්‍රව්‍ය වෙත් නම්, ඔහු හැම මුහුදට යන්තාහු සමුද්‍රනිම්න වූවාහු සමුද්‍ර ප්‍රවණ වූවාහු සමුද්‍ර ප්‍රාග්ධාර වූවාහු වෙත්. මහ සමුද්‍ර ඔවුනට අග්‍රය කියනු ලැබේ. මහණෙනි, එපරිදි ම යම් කිසි කුශලධර්ම කෙනෙක් වෙත් නම් ඔහු හැම අප්‍රමාද මූලක වූහු අප්‍රමාදයෙහි බැසගත්තාහු වෙත්. අප්‍රමාදය ඒ ධර්මයනට අග්‍රය කියනු ලැබේ යි.

10. 1. 2. 6

ආහුණෙයා සූත්‍රය

මහණෙනි, මේ පුද්ගලයෝ දස දෙන ආහුනාර්හ ද ප්‍රාසුණාර්හ ද දක්ඛණාර්හ ද අඤ්ඤාලිකරණාර්හ ද ලොකයට අනුතර පුණ්‍යක්ෂෙත්‍ර ද වෙත්. කවර දස දෙනෙක යත්:

තථාගත අර්හත් සමාසක් සම්බුද්ධියහ, ප්‍රත්‍යක් බුද්ධියහ, උභතො භාග විමුක්ත ය, ප්‍රභූ විමුක්ත ය, කායසාක්ෂී ය, දෘෂ්ටිප්‍රාප්ත ය, ග්‍රථා විමුක්ත ය, ධර්මානුසාරී ය, ග්‍රථානුසාරී ය, ගොත්‍රහු යි.

මහණෙනි, මේ දස පුහුල්ල ආහුනාර්හ. ප්‍රාසුණාර්හ. දක්ඛණාර්හයහ, අඤ්ඤාලිකරණාර්හ, ලොකයට අනුතර පුණ්‍යක්ෂෙත්‍ර යි.

10. 1. 2. 7

පද්ම නාට්‍යකරණ සූත්‍රය

සනාථා භික්ඛවෙ විහරං, මා අනාථා. දුක්ඛා භික්ඛවෙ අනාථො විහරති. අස ඉමෙ භික්ඛවෙ නාට්‍යකරණා ධම්මා. කතමෙ දස:

1. ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු සීලවා හොති පාතිමොක්ඛසංචරසංවුත්තො විහරති ආචාරගොචරසම්පන්නො, අණුමත්තෙසු චජ්ජසු භයදසුංචි සමාදය සික්ඛති සික්ඛාපදෙසු. යමපි භික්ඛවෙ භික්ඛු සීලවා හොති -පෙ- සමාදය සික්ඛති සික්ඛාපදෙසු, අයමපි ධම්මො නාට්‍යකරණො.

2. පුනචපරං භික්ඛවෙ භික්ඛු ඛුද්ධස්සුත්තො හොති සුතධරො සුතසන්නි-වයො, යෙ තෙ ධම්මා ආදිකල්‍යාණා මරේඛකල්‍යාණා පරියොසාන කල්‍යාණා සාත්ථා, සබ්බස්ඤ්ඤා කෙට්ඨපරිපුණ්ණං පරිපුද්ධං බ්‍රහ්මචරියං අභිච්ඡන්ති, නටාරුපාසසා ධම්මා ඛුද්ධස්සුත්තා හොත්ති ධතා චවසා පරිචිතා මනසානුපෙක්ඛතා දිල්ඛියා සුසංචිද්ධා, යමපි භික්ඛවෙ භික්ඛු ඛුද්ධස්සුත්තො හොති -පෙ- දිව්ඛියා සුසංචිද්ධා, අයමපි ධම්මො නාට්-කරණො.

3. පුනචපරං භික්ඛවෙ භික්ඛු කල්‍යාණමිත්තො හොති කල්‍යාණසහායො කල්‍යාණසම්පවචෙක්ඛා, යමපි භික්ඛවෙ භික්ඛු කල්‍යාණමිත්තො හොති, කල්‍යාණසහායො කල්‍යාණසම්පවචෙක්ඛා, අයමපි ධම්මො නාට්‍යකරණො.

4. පුනචපරං භික්ඛවෙ භික්ඛු සුච්චො හොති සොචචස්සකරණෙහි ධම්මෙහි සම්මතාගතො ධම්මො පදක්ඛිණ්ණාහි අනුසාසනිං. යමපි භික්ඛවෙ භික්ඛු සුච්චො හොති සොචචස්සකරණෙහි ධම්මෙහි සම්මතාගතො ධම්මො පදක්ඛිණ්ණාහි අනුසාසනිං, අයමපි ධම්මො නාට්‍යකරණො.

ප්‍රථම නාට්‍යකරණ සූත්‍රය

මහණෙනි, සනාථ වූවාහු වසවු, නහමක් අනාථවවු, මහණෙනි අනාථ වූයේ දුකසේ වසන්නේය. මහණෙනි, මේ නාට්‍යකරණධර්ම දශයෙක; කවර දසයෙක යත්:

1. මහණෙනි, මෙසස්තෙහි හික්කු සිල්වත් වෙයි. ප්‍රාතිමොක්ෂ සංවරයෙන් සංවෘත වූයේ ආචාර ගොචර සම්පන්න වූයේ වාසය කරයි. අණුමාත්‍ර වරදෙහිදු බිය දක්නා සුල්ලේ සමාදන් කොට ගෙන සික පෙදෙහි හික්මෙයි. මහණෙනි, යම් හෙයකින් මහණ සිල්වත් වේ ද ... සමාදන් කොටගෙන ශික්ෂාපදයන්හි හික්මේ නම්, මෙ ද නාට්‍යකරණ ධර්මයෙකි.

2. තවද මහණෙනි, මහණ ග්‍රහධර වූයේ මුළු කොටගත් ග්‍රහ ඇතියේ බහුග්‍රහ වෙයි. ආදියෙහි කලණ වූ මධ්‍යයෙහි කලණ වූ පර්යාවසාන-යෙහි කලණ වූ සාක්ෂි වූ සවාක්ෂණ වූ යම් ඒ දහම කෙනෙක් කෙවල පරිපූර්ණ පරිපූර්ණ භූමිවයාය කියත් නම්, ඔහු විසින් ඵලදු ධර්මයේ බහුග්‍රහ වෙත්, වචනයෙන් ධ්‍යාන වෙත්, උච්චිත වෙත්, මනසින් අනුප්‍රේක්ෂිත වෙත්, ප්‍රඥ දෘෂ්ටියෙන් සුප්‍රතිවිභව වෙත්, මහණෙනි, යම් හෙයකින් මහණ, බහුග්‍රහ වේ නම් ... දෘෂ්ටියෙන් සුප්‍රතිවිභව වෙත් නම්, මෙ දහම ද නාට්‍යකරණ වෙයි.

3. තවද මහණෙනි, මහණ කලණ මිතුරන් ඇතියේ කලණ යහළුවන් ඇතියේ කලාණ සම්ප්‍රවච්ඡා වෙයි. මහණෙනි, යම් හෙයකින් මහණ කලණ මිතුරන් ඇති කලණ යහළුවන් ඇති කලාණ සම්ප්‍ර-වච්ඡායෙක් වේ නම් මෙ ද නාට්‍යකරණ ධර්මයෙකි.

4. තවද මහණෙනි, මහණ සුවච බව කරන ධර්මයන්ගෙන් සමනාගත වූයේ සැතිය හැකියේ පැදකුණෙන් අනුශාසනය පිළිගන්නා සුල්ලේ සුවච වේ. මහණෙනි, යම් හෙයකින් මහණ සොච්චස්ස කරණ ධර්ම-යෙන් සමනාගත වූයේ සැතිය හැකියේ අනුසස්ත පැදකුණින් ගන්නා සුල්ලේ සුවච වේ නම්, මෙ ද නාට්‍යකරණ ධර්මයෙකි.

5. පුනවපරං භික්ඛවෙ භික්ඛු යාති තාති සමුභවාරිනං උච්චාවචාති කිංකරණියාති, තස් දසෙඛා හොති අනලසො තත්‍රූපායාය වීමංසාය සමනනාගතො අලං කාතුං අලං සංවිධාතුං. යමි භික්ඛවෙ භික්ඛු යාති-තාති සමුභවාරිනං උච්චාවචාති කිංකරණියාති, තස් දසෙඛා හොති අනලසො තත්‍රූපායාය වීමංසාය සමනනාගතො අලං කාතුං අලං සං-විධාතුං. අයමි ධම්මො නාථකරණො.

6. පුනවපරං භික්ඛවෙ භික්ඛු ධම්මකාමො හොති පියසමුද්දහාරො අභිධම්මෙ අභිවිනයෙ උපාරපාමොජ්ජා. යමි භික්ඛවෙ භික්ඛු ධම්මකාමො හොති පියසමුද්දහාරො අභිධම්මෙ අභිවිනයෙ උපාරපා-මොජ්ජා, අයමි ධම්මො නාථකරණො.

7. පුනවපරං භික්ඛවෙ භික්ඛු ආරඬ්චිරියො විහරති අකුසලානං ධම්මානං පහානාය කුසලානං ධම්මානං උපසම්පදාය ථාමවා දලහ-පරක්කමො අතික්ඛින්නධුරො කුසලෙසු ධම්මෙසු, යමි භික්ඛවෙ භික්ඛු ආරඬ්චිරියො විහරති අකුසලානං ධම්මානං පහානාය කුසලානං ධම්මානං උපසම්පදාය ථාමවා දලහපරක්කමො අතික්ඛින්නධුරො කුසලෙසු ධම්මෙසු, අයමි ධම්මො නාථකරණො.

8. පුනවපරං භික්ඛවෙ භික්ඛු සත්තුට්ඨා හොති ඉතරිතරවිචර පිණ්ඩපාතසෙනාසනගිලානපච්චයහෙසජ්ජපරික්ඛාරෙන, යමි භික්ඛවෙ භික්ඛු සත්තුට්ඨා හොති ඉතරිතරවිචරපිණ්ඩපාතසෙනාසන ගිලානපච්චයහෙසජ්ජපරික්ඛාරෙන, අයමි ධම්මො නාථකරණො.

9. පුනවපරං භික්ඛවෙ භික්ඛු සතිමා හොති පරමෙන සතිනෙපකෙකන සමනනාගතො චිරකතමි චිරභාසිතමි සරිතා අනුසාරිතා, යමි භික්ඛවෙ භික්ඛු සතිමා හොති පරමෙන සතිනෙපකෙකන සමනනාගතො චිරක-තමි චිරභාසිතමි සරිතා අනුසාරිතා, අයමි ධම්මො නාථකරණො.

5. තවද මහණෙනි, මහණ සබ්බසරුත්තේ යම් කුසුමහත් කුමකරණිහු වෙත් නම් එහි අනුරූප වූයේ තත්ත්වයන්ගෙන් සමන්විත වූයේ කරනට සමත් වූයේ සංවිධානයට සුදුසු වූයේ දක්ෂ වෙයි. මහණෙනි, යම් හෙයකින් මහණ සබ්බසරුත්තේ කුසුමහත් යම් කුමකරණිහු වෙත් නම්, එහි අනුරූප වූයේ තත්ත්වයන්ගෙන් සමන්විත වූයේ කිරීමට සමත් වූයේ සංවිධානයට සුදුසු වූයේ දක්ෂවේ නම්, මෙ ද නාට්‍යකරණ ධර්මයකි.

6. තවද මහණෙනි, මහණ තෙවළා දහම් කැමැතියේ පරහට දහම් දෙසනු කැමැතියේ අභිධර්මයෙහි අභිවිතයෙහි මහත් ප්‍රාමෝදය ඇතියේ වෙයි. මහණෙනි, යම් හෙයකින් මහණ දහම් කැමැතියේ පරහට ප්‍රිය දෙයක ඇතියේ අභිධර්මයෙහි අභිවිතයෙහි මහත් ප්‍රාමෝදය ඇතියේ වේ නම්, මෙ ද නාට්‍යකරණ ධර්මයකි.

7. තවද මහණෙනි, මහණ අකුසල් දහමුත්තේ ප්‍රභාණය සඳහා කුසල් දහමුත්තේ උපසම්පත් සඳහා ඇරඹූ වැර ඇතියේ ස්ථාවර වූයේ දළ පැරකුම් ඇතියේ කුසලධර්මයන්හි නො බහා තැබූ විශිෂ්ට ඇතියේ වාසය කරයි. මහණෙනි, යම් හෙයකින් මහණ අකුසල් දහමුත්තේ ප්‍රභාණය සඳහා කුසල් දහමුත්තේ උපසම්පත් සඳහා ඇරඹූ වැර ඇතියේ ස්ථාවර වූයේ දළ පැරකුම් ඇතියේ කුසල් දර්ම නො බහා තැබූ වැර ඇතියේ වාසය කෙරේ නම් මෙ ද නාට්‍යකරණ ධර්මයකි.

8. තවද මහණෙනි, මහණ ඉතරෙතර විවර පිණ්ඩපාත සෙනාසන ග්ලානප්‍රත්‍යය භෞමික පරිච්ඡාරයෙන් සතුටු වූයේ වෙයි. මහණෙනි, යම් හෙයකින් මහණ ඉතරෙතර විවර පිණ්ඩපාත ගෙනාසන ග්ලානප්‍රත්‍යය භෞමික පරිච්ඡාරයෙන් සතුටු වූයේ වේ නම් මෙ ද නාට්‍යකරණ ධර්මයකි.

9. තවද මහණෙනි, මහණ සිහි ඇතියේ පරම ස්මිති සම්ප්‍රජන්‍යයෙන් සමන්විත වූයේ චිරකාන්තයත් චිරහාමිතයත් සමරනුයේ අනුස්මරණ කරනුයේ වෙයි. මහණෙනි, යම් හෙයකින් මහණ සිහි ඇතියේ පරම ස්මිති සම්ප්‍රජන්‍යයෙන් සමන්විත වූයේ චිරකාන්තයත් චිරහාමිතයත් සමරනුයේ අනුස්මරණ කරනුයේ වේ නම්, මෙ ද නාට්‍යකරණ ධර්මයකි.

10. පුනවපරං හික්ඛවෙ හික්ඛු පඤ්ඤා වා හොති උදයත්ථගාමිනියා පඤ්ඤාය සමන්තාගතො අරියාය ගිබ්බෙධිකාය සමමා දුක්ඛක්ඛයගාමිනියා. යමෙ හික්ඛවෙ හික්ඛු පඤ්ඤා වා හොති උදයත්ථගාමිනියා පඤ්ඤාය සමන්තාගතො අරියාය ගිබ්බෙධිකාය සමමා දුක්ඛක්ඛයගාමිනියා. අයමෙ ධම්මො නාථකරණො.

සනාථා හික්ඛවෙ විහරථ, මා අනාථා. දුක්ඛං හික්ඛවෙ අනාථො විහරති, ඉමෙ චො හික්ඛවෙ දස නාථකරණා ධම්මාති.

10. 1. 2. 8

දුක්ඛනාථකරණ සූතනං

[සාවස්ථිතිදානං]

සනාථා හික්ඛවෙ විහරථ, මා අනාථා; දුක්ඛං හික්ඛවෙ අනාථො විහරති. දස ඉමෙ හික්ඛවෙ නාථකරණා ධම්මා. කතමෙ දස:

1. ඉධ හික්ඛවෙ හික්ඛු සීලවා හොති -පෙ- සමාදය සික්ඛති සික්ඛා පදෙසු. 'සීලවා වතායං හික්ඛු හොති පාතිමොක්ඛ සංවරසංවුත්තො විහරති ආචාරගොචරසම්පන්නො අණුමත්තෙසු වජ්ජෙසු හයදස්සාචි සමාදය සික්ඛති සික්ඛාපදෙසු'ති. ථෙරාපි නං හික්ඛු වත්තඛං අනුසාසිතඛං මඤ්ඤානති. මජ්ඣිමාපි හික්ඛු -පෙ- නවාපි හික්ඛු වත්තඛං අනුසාසිතඛං මඤ්ඤානති. තස්ස ථෙරානුකම්පිතස්ස ... මජ්ඣිමානුකම්පිතස්ස ... නවානුකම්පිතස්ස වුද්ධියෙව පාටිකඛිං කුසලෙසු ධම්මෙසු, නො පරිහානි. අයමෙ ධම්මො නාථකරණො.

2. පුනවපරං හික්ඛවෙ හික්ඛු ඛුසස්සුතො තොති -පෙ- දිට්ඨියා සුප්පටි විද්ධා. 'ඛුසස්සුතො වතායං හික්ඛු සුතධරො සුතසන්තිවයො, යෙ තෙ ධම්මා ආදිකල්පාණා -පෙ- සාත්ථා සබ්බාඤ්ඤා කෙවලපරිපුණ්ණං පරිපුද්ධං බ්‍රහ්මචරියං අභිවදන්ති. තථාරූපාස්ස ධම්මා ඛුසස්සුතා හොති ධතා වච්ඡා පරිචිතා මනසානුපෙක්ඛිතා දිට්ඨියා සුප්පටිවිද්ධා'ති. ථෙරාපි නං හික්ඛු වත්තඛං අනුසාසිතඛං මඤ්ඤානති. මජ්ඣිමාපි හික්ඛු -පෙ- නවාපි හික්ඛු වත්තඛං අනුසාසිතඛං මඤ්ඤානති. තස්ස ථෙරානුකම්පිතස්ස ... මජ්ඣිමානුකම්පිතස්ස ... නවානුකම්පිතස්ස වුද්ධියෙව පාටිකඛිං කුසලෙසු ධම්මෙසු, නො පරිහානි. අයමෙ ධම්මො නාථකරණො.

10. තවද මහණෙනි, මහණ ප්‍රඥාවත් වූයේ ආයුෂී වූ ක්ලෙශ නිර්-
වේධයට හිත වූ මොනොවට දුකක්ෂයයට යන උදයාසාගාරීනී ප්‍රඥයෙන්
සමන්වාගත වූයේ වෙයි. මහණෙනි, යම් හෙයකින් මහණ ප්‍රඥාවත්
වූයේ ආයුෂී වූ නිර්වේධයට හිත වූ මැනවින් දුක් නැසුමට යන උදයාසා-
ගාරීනී ප්‍රඥයෙන් සමන්වාගත වේ නම්, මෙ ද නාට්‍යකරණ ධර්මයෙකි.

මහණෙනි, සනාථ වූවෝ වසවු, නහමක් අනාථ වවු, මහණෙනි,
අනාථ වූයේ දුකසේ වාසය කරයි. මහණෙනි, මේ දස නාට්‍යකරණ
ධර්මයෝ යි.

10. 1. 2. 8

දුතිය නාට්‍යකරණ සූත්‍රය

[සැමැත්තියෙකු යි]

මහණෙනි, සනාථ වූවෝ වාසය කරවු, නහමක් අනාථ වවු.
මහණෙනි, අනාථ වූයේ දුකසේ වාසය කරයි. මහණෙනි, මේ නාට්‍ය
කරණ ධර්ම දශයෙක, කවර දශයෙක යත්:

1. මහණෙනි, මෙ සස්තෙහි මහණ සිල්වත් වෙයි. ... සමාදන්
කොට ගෙන සික පෙදෙහි හික්වෙයි. “මෙ මහණ එකැතින් සිල්වත්
වෙයි. ප්‍රාතිමොක්ෂ සංවරයෙන් සංවෘත වූයේ ආචාරගොචර සමානතා
වූයේ වාසය කරයි. අණුමාත්‍රවදායෙහිද භය දක්නා සුල්ලේ සමාදන්
කොට ගෙන සික පෙදෙහි හික්වේ ය” යි තෙර භෙණ්ණ ද ඔහු කිවයුතු
කොට අනුසැසිය යුතු කොට හඟිත්. මැදි මහණ හුද ... සගභෙණ-
හුද ඔහු කිවයුතු කොට අනුසැසිය යුතු කොට හඟිත්. ඉරුන් විසින්
අනුකම්පිත - මැදි භෙණ්ණ විසින් අනුකම්පිත - සග භෙණ්ණ විසින්
අනුකම්පිත භෙට කුශල ධර්මයන්හි වාදකියෙක් ම කැමැති විය යුතු. උරි-
හානියෙක් නොවේ. මෙ ද නාට්‍යකරණ ධර්මයෙකි.

2. තවද මහණෙනි, මහණ බහුශ්‍රැත වෙයි. ... දෘෂ්ටියෙන් සුප්‍රති-
විඳි වෙත්. “එකැතින් මේ මහණ බහුශ්‍රැත ය, ශ්‍රැතධර ය, ශ්‍රැතසන්නිව-
යෙක, ආදිකල්‍යාණ ... සාරි, සවාසකුරුන වූ යම් ධර්ම කෙනෙක්
කෙටල පරිපුර්ණ, පරිශුද්ධ, බ්‍රහ්මචරියා පවසත් නම් එබඳු ධර්මයෝ
මොහු විසින් බහුශ්‍රැතයහ, ධාතයහ, වචනයෙන් පරිච්ඡයහ, සිතින්
අනුප්‍රේක්ෂිතයහ. දිට්‍රිහයෙන් මොහොවට පිළිවිදුනහ” යි සථවිර භික්ෂූහුද
ඔහු කිවයුතු කොට අනුසැසිය යුතු කොට හඟිත්. මධ්‍යම භික්ෂූහුද
... නටක භික්ෂූහුද ඔහු වක්තව්‍යයකු කොට අනුශාසනිකව්‍ය කොට
හඟිත්. සථවිරානුකම්පිත - මධ්‍යමානුකම්පිත - නව්‍යානුකම්පිත භෙට කුශල
ධර්මයන්හි වාදකියෙක් ම කැමැති විය යුතු. පරිහානියෙක් නොවේ. මෙ ද
නාට්‍යකරණ ධර්මයෙකි.

3. පුනවපරං භික්ඛව භික්ඛු කල්‍යාණමිත්තො හොති කල්‍යාණ සහායො කල්‍යාණසම්පව්ඨෙතා. 'කල්‍යාණමිත්තො වතායං භික්ඛු කල්‍යාණසහායො කල්‍යාණසම්පව්ඨෙතා'ති ථෙරාපි නං වත්තඛං අනුසාසිතඛං මඤ්ඤන්ති. මජ්ඣිමාපි භික්ඛු -පෙ- නවාපි භික්ඛු වත්තඛං අනුසාසිතඛං මඤ්ඤන්ති. තස්ස ථෙරානුකම්පිතස්ස මජ්ඣිමානුකම්පිතස්ස නවානුකම්පිතස්ස වුද්ධියෙව පාටිකඛිං කුසලෙසු ධර්මෙසු, නො පරිහානි, අයමි ධර්මො නාථකරණො.

4. පුනවපරං භික්ඛව භික්ඛු සුවවො හොති සෙවවස්සකරණෙහි ධර්මෙහි සමන්තාගතො ධර්මො පදකම්මණාහි අනුසාසති. සුවවො වතායං භික්ඛු සෙවවස්සකරණෙහි ධර්මෙහි සමන්තාගතො ධර්මො පදකම්මණාහි අනුසාසතින්ති ථෙරාපි නං වත්තඛං අනුසාසිතඛං මඤ්ඤන්ති මජ්ඣිමාපි -පෙ- නවාපි භික්ඛු වත්තඛං අනුසාසිතඛං මඤ්ඤන්ති. තස්ස ථෙරානුකම්පිතස්ස මජ්ඣිමානුකම්පිතස්ස නවානුකම්පිතස්ස වුද්ධියෙව පාටිකඛිං කුසලෙසු ධර්මෙසු, නො පරිහානි. අයමි ධර්මො නාථකරණො.

5. පුනවපරං භික්ඛව භික්ඛු යාති තාති සමුහමචාරිතං උච්චාවචාති කිංකරණියාති, තස් දකෙඛා හොති අනලසො, තත්‍රූපායාය චිමංසාය සමන්තාගතො අලං කාතුං අලං සංවිධාතුං, යාති තාති සමුහමචාරිතං උච්චාවචාති කිංකරණියාති, තස් දකෙඛා වතායං භික්ඛු අනලසො තත්‍රූපායාය චිමංසාය සමන්තාගතො අලංකාතුං අලංසංවිධාන්ති. ථෙරාපි නං වත්තඛං අනුසාසිතඛං මඤ්ඤන්ති. මජ්ඣිමාපි භික්ඛු -පෙ- නවාපි භික්ඛු වත්තඛං අනුසාසිතඛං මඤ්ඤන්ති. තස්ස ථෙරානුකම්පිතස්ස මජ්ඣිමානුකම්පිතස්ස නවානුකම්පිතස්ස වුද්ධියෙව පාටිකඛිං කුසලෙසු ධර්මෙසු, නො පරිහානි. අයමි ධර්මො නාථකරණො.

3. තවද මහණෙනි, මහණ කලණ මිතුරන් ඇතියේ කලණ යහළුවන් ඇතියේ කලාණ සම්ප්‍රවේශයක් වෙයි. “මේ මහණ එකැතින් කලණ මිතුරන් ඇතියෙක, කලණ යහළුවන් ඇතියෙක, කලාණ සම්ප්‍රවේශයෙකැ”යි සථවිර භික්ෂුහු ද ඔහු චක්තව්‍යයකු කොට අනුශාසනයකු කොට හඟිත්. මධ්‍යම භික්ෂුහු ද ... නවක භික්ෂුහු ද ඔහු චක්තව්‍යයකු අනුශාසනයකු කොට හඟිත්. සථවිරානුකම්පිත - මධ්‍යමානුකම්පිත - නවකානුකම්පිත ඔහු කුශල ධර්මයන්හි වෘද්ධියෙන් ම වෙයි. පරිහානියෙන් නොවේ. මෙ ද නාට්‍යයක ධර්මයෙකි.

4. තවද මහණෙනි, මහණ සොච්චසසකාර ධර්මයෙන් සමන්වාගත වූයේ සැතිය හැකියේ අනුශාසනාව පැදැකුණින් ගන්නා සුල්ලේ සුවච වෙයි. ‘එකැතින් මේ මහණ සුවචය, සොච්චසසකාර ධර්මයෙන් සමන්වාගත - යෙක. සැතිය හැකියෙක, පැදැකුණින් අනුසස්ත ගන්නා සුල්ලෙකැ’යි සථවිර භික්ෂුහු ද ඔහු චක්තව්‍යයකු අනුශාසනයකු කොට හඟිත්. මධ්‍යම භික්ෂුහු ද ... නවක භික්ෂුහු ද ඔහු චක්තව්‍යයකු අනුශාසනයකු කොට හඟිත්. සථවිරානුකම්පිත - මධ්‍යමානුකම්පිත - නවකානුකම්පිත ඔහු කුශල ධර්මයන්හි වෘද්ධියෙන් ම කැමැති විය යුතු, පරිහානියෙන් නො වේ. මෙ ද නාට්‍යයක ධර්මයෙක.

5. තවද මහණෙනි, මහණ සබ්බසරුත්තේ යම් කුදු මහත් කුම්කරණි වෙන් නම් එහි දක්ෂ වූයේ අනලස් වෙයි. නත්‍රොපාය විමසා - යෙන් සමන්වාගත වූයේ කිරිමට සුදුසු වෙයි. සංවිධානයට සුදුසු වෙයි, “එකැතින් මේ මහණ සබ්බසරුත්තේ යම් ඒ කුදු මහත් කුම්කරණිහු වෙන් නම් එහි දක්ෂ වූයේ අනලස් වෙයි. නත්‍රොපාය විමසා - යෙන් සමන්වාගත වූයේ කිරිමට සලස් වෙයි. සංවිධාන කිරිමට සමත් වේ යයි සථවිර භික්ෂුහු ද ඔහු චක්තව්‍යයකු කොට අනුශාසනයකු කොට හඟිත්. මධ්‍යම භික්ෂුහු ද... නවක භික්ෂුහු ද ඔහු චක්තව්‍යයකු කොට අනුශාසනයකු කොට හඟිත්. සථවිරානුකම්පිත වූ - මධ්‍යමානුකම්පිත වූ - නවකානුකම්පිත වූ ඔහු කුශල ධර්මයන්හි වෘද්ධියෙන් ම කැමැති විය යුතු. පරිහානියෙන් නො වේ. මෙ ද නාට්‍යයක ධර්මයෙකි.

6. පුනවපරං භික්ඛවෙ භික්ඛු ධම්මකාමො හොති පියසමුද්දහාරො, අභිධාමෙ අභිචිතයෙ උළාරපාමොජ්ජා. 'ධම්මකාමො වනයං භික්ඛු පියසමුද්දහාරො අභිධාමෙ අභිචිතයෙ උළාරපාමොජ්ජා'ති පේරාපි නං භික්ඛු වත්තබ්බං අනුසාසිතබ්බං මඤ්ඤන්ති. මජ්ඣිමාපි -පෙ- නවාපි භික්ඛු වත්තබ්බං අනුසාසිතබ්බං මඤ්ඤන්ති. තස්ස පේරානුකම්මිතස්ස මජ්ඣිමානුකම්මිතස්ස නවානුකම්මිතස්ස වුද්ධියෙව පාටිකඝ්ඛා කුසලෙසු ධම්මෙසු, නො පරිහානි. අයමි ධම්මො නාථකරණො.

7. පුනවපරං භික්ඛවෙ භික්ඛු ආරද්ධවිරියො විහරති අකුසලානං ධම්මානං පහානාය, කුසලානං ධම්මානං උපසම්පදය ථාමවා දළහ-පරක්කමො අනිකඛිත්තධුරො කුසලෙසු ධම්මෙසු 'ආරද්ධවිරියො වනයං භික්ඛු විහරති අකුසලානං ධම්මානං පහානාය කුසලානං ධම්මානං උපසම්පදය ථාමවා දළහපරක්කමො අනිකඛිත්තධුරො කුසලෙසු ධම්මෙසු'ති පේරාපි නං භික්ඛු වත්තබ්බං අනුසාසිතබ්බං මඤ්ඤන්ති. මජ්ඣිමාපි භික්ඛු -පෙ- නවාපි භික්ඛු වත්තබ්බං අනුසාසිතබ්බං මඤ්ඤන්ති. තස්ස පේරානුකම්මිතස්ස මජ්ඣිමානුකම්මිතස්ස නවානුකම්මිතස්ස වුද්ධියෙව පාටිකඝ්ඛා කුසලෙසු ධම්මෙසු, නො පරිහානි. අයමි ධම්මො නාථ කරණො.

8. පුනවපරං භික්ඛවෙ භික්ඛු සන්තුට්ඨා හොති ඉතරිතරවිචර පිණ්ඩපාතසෙනාසනාලානපච්චයභෙසජ්ජපරික්ඛාරෙන 'සන්තුට්ඨා වනයං භික්ඛු ඉතරිතරවිචර පිණ්ඩපාතසෙනාසනා ලානපච්චය භෙසජ්ජපරික්ඛාරෙන'ති පේරාපි නං භික්ඛු වත්තබ්බං අනුසාසිතබ්බං මඤ්ඤන්ති, මජ්ඣිමාපි භික්ඛු -පෙ- නවාපි භික්ඛු වත්තබ්බං අනුසාසිතබ්බං මඤ්ඤන්ති. තස්ස පේරානුකම්මිතස්ස මජ්ඣිමානුකම්මිතස්ස නවානුකම්මිතස්ස වුද්ධියෙව පාටිකඝ්ඛා කුසලෙසු ධම්මෙසු, නො පරිහානි. අයමි ධම්මො නාථ කරණො.

6. නවද මහණෙනි, මහණ තෙවළා දම් කැමැතියේ ප්‍රිය කරා ඇතියේ අභිධම්මයෙහි අභිවිතයෙහි මහත් ප්‍රාමොද්‍ය ඇතියේ වෙයි. “එකැතින් මෙ මහණ ධම්මානුස්ථාන වූයේ ප්‍රිය කරා ඇතියේ අභිධම්මයෙහි අභිවිතයෙහි මහත් ප්‍රාමොද්‍ය ඇත්තෙකැ”යි සංවිතර හික්ෂුහු ද ඔහු වක්තව්‍යයකු කොට අනුශාසිතව්‍යයකු කොට හඟිත්. මධ්‍යම හික්ෂුහු ද ... නවක හික්ෂුහු ද ඔහු වක්තව්‍යයකු - අනුශාසිතව්‍යයකු කොට හඟිත්. සංවිතරානුකම්පිත වූ - මධ්‍යමානුකම්පිත වූ - නවකානුකම්පිත වූ ඔහුට කුසලධර්මයන්හි වෘද්ධියෙක් ම කැමැති විය යුතු. පරිහානියෙක් නො වෙයි. මෙ ද නාට්‍යයේ ධර්මයෙක.

7. නවද මහණෙනි, මහණ අකුසල ධර්මයන්ගේ ප්‍රභාණය පිණිස කුසල ධර්මයන්ගේ උපසම්පත් පිණිස ඇරඹූ වැර ඇතියේ ස්වාමවත් වූයේ දළපැරකුම් ඇතියේ කුසල දහම් හි බහා නො තැබූ වැර ඇතියේ වෙසෙයි, “එකැතින් මෙ මහණ අකුසල ධර්මයන්ගේ ප්‍රභාණය පිණිස කුසල ධර්මයන්ගේ උපසම්පත් පිණිස, ඇරඹූ වැර ඇතියේ ස්වාමවත් වූයේ දළ පැරකුම් ඇතියේ කුසල ධර්මයන්හි නො බහා තැබූ වියැබුරු ඇතියෙකැ”යි. සංවිතර හික්ෂුහු ද ඔහු වක්තව්‍යයකු කොට අනුශාසිතව්‍යයකු කොට හඟිත්. මධ්‍යම හික්ෂුහු ද ... නවක හික්ෂුහු ද ඔහු වක්තව්‍යයකු කොට අනුශාසිතව්‍යයකු කොට හඟිත්. සංවිතරානුකම්පිත - මධ්‍යමානුකම්පිත - නවකානුකම්පිත ඔහුට කුසල ධර්මයන්හි වෘද්ධියෙක් ම කැමැති විය යුතු. පරිහානියෙක් නො වෙයි. මෙ ද නාට්‍යයේ ධර්මයෙක.

8. නවද මහණෙනි, මහණ ඉතරෙතර විවර පිණිසානශ්‍යාසන ග්ලාන ප්‍රත්‍යය ගෞරවයෙන් පරික්කාරයෙන් සතුටු වෙයි. “එකැතින් මෙ මහණ ඉතරෙතර විවර පිණිසාන ශ්‍යාසන ග්ලානප්‍රත්‍යය ගෞරවයෙන් පරික්කාරයෙන් සතුටු වේ”යි. සංවිතර හික්ෂුහු ද ඔහු වක්තව්‍යයකු අනුශාසිතව්‍යයකු කොට හඟිත්. මධ්‍යම හික්ෂුහු ද ... නවක හික්ෂුහු ද ඔහු වක්තව්‍යයකු කොට අනුශාසිතව්‍යයකු කොට හඟිත්. සංවිතරානුකම්පිත මධ්‍යමානුකම්පිත - නවකානුකම්පිත ඔහුට කුසල ධර්මයන්හි වෘද්ධියෙක් ම වෙයි. පරිහානියෙක් නො වෙයි. මෙ ද නාට්‍යයේ ධර්මයෙකි.

9. පුනවපරං භික්ඛවෙ භික්ඛු සතිමා හොති පරමෙන සතිනෙ පකෙකන සමනනාගතො විරකතමි විරහාසිතමි සරිතා අනුසාරිතා. 'සතිමා වතායං භික්ඛු පරමෙන සතිනෙපකෙකන සමනනාගතො විරකතමි විරහාසිතමි සරිතා අනුසාරිතා'ති පෙරාපි නං භික්ඛු වතතඛං අනුසාසිතඛං මඤ්ඤන්ති. මජ්ඣිමා පි -පෙ- නවා පි භික්ඛු වතතඛං අනුසාසිතඛං මඤ්ඤන්ති. තස්ස පෙරානුකමිතස්ස මජ්ඣිමානුකමිතස්ස නවානුකමිතස්ස වුද්ධියෙව පාටිකඛිං කුසලෙසු ධම්මෙසු, නො පරිහානි. අයමි ධම්මො නාථකරණො.

10. පුනවපරං භික්ඛවෙ භික්ඛු පඤ්ඤවා හොති උදයස්ථගාමිනියා පඤ්ඤාය සමනනාගතො අරියාය නිබ්බදිකාය සමමාදුක්ඛකඛියගාමිනියා පඤ්ඤවා වතායං භික්ඛු උදයස්ථගාමිනියා 'පඤ්ඤාය සමනනාගතො අරියාය නිබ්බදිකාය සමමාදුක්ඛකඛියගාමිනියා'ති පෙරාපි නං භික්ඛු වතතඛං අනුසාසිතඛං මඤ්ඤන්ති, මජ්ඣිමා පි භික්ඛු -පෙ- නවා පි භික්ඛු වතතඛං අනුසාසිතඛං මඤ්ඤන්ති. තස්ස පෙරානුකමිතස්ස-මජ්ඣිමානුකමිතස්ස-නවානුකමිතස්ස වුද්ධියෙව පාටිකඛිං කුසලෙසු ධම්මෙසු, නො පරිහානි. අයමි ධම්මො නාථකරණො.

සනාථා භික්ඛවෙ විහරථ, මා අනාථා, දුක්ඛං භික්ඛවෙ අනාථො විහරති. ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ දසනාථකරණා ධම්මාති.

10. 1. 2. 9

පඨමාරියවාස සුතතං

[සාවස්ථිතිදනං]

දස ඉමෙ භික්ඛවෙ අරියවාසා යදරියා ආවසිංසු වා ආවසන්ති වා ආවසිස්සන්ති වා. කතමෙ දස:

ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු පඤ්ඤාඛම්පිතො හොති ජලඛනසමනනාගතො එකාරකෙඛා වතුරාජසෙසෙනො සනුණ්ණපච්චෙකසවෙවා සමවයසලොසනො අනාවලසඤ්ඤාපො පසාදධකායසඛිංරො සුචිත්තවිනේනා සුචිත්තපඤ්ඤා. ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ දස අරියවාසා යදරියා ආවසිංසු වා ආවසන්ති වා ආවසිස්සන්ති වා ති.

9. තවද මහණෙනි, මහණ සමාතිමත් වූයේ පරමසමාතිසම්ප්‍රජන්‍යයෙන් යුක්ත වූයේ චිරකාන්තය ද චිරභාෂිතය ද සමරත්‍රයේ අනුස්මරණය කරනුයේ වෙයි: “එකැතින් මේ මහණ සමාතිමත් වූයේ පරම සමාතිසම්ප්‍රජන්‍යයෙන් සමන්වාගත වූයේ චිරකාන්තය ද චිරභාෂිතය ද සමරත්‍රයේ අනුස්මරණය කරනුයේ වෙයි, සථවිර භික්ෂුහු ද ඔහු වක්තව්‍ය අනුශාසිතව්‍ය කොට හඟිත්. මධ්‍යම භික්ෂුහු ද ... නවක භික්ෂුහු ද ඔහු වක්තව්‍යයකු අනුශාසිතව්‍යයකු කොට හඟිත්. සථවිරානුකමිත - මධ්‍යමානුකමිත - නවකානුකමිත ඔහට කුශල ධර්මයන්හි වෘද්ධියෙක් ම වෙයි. පරිභානියෙක් නො වෙයි. මෙ ද නාට්කරණ ධර්මයෙකි.

10. තවද මහණෙනි, මහණ ප්‍රඥවත් වූයේ ආයතී වූ ක්ලෙශනිවේධය පිණිස පවත්නා මැනවින් දුක් කෙළවරට යන උද්‍යාඥාගාමිනී ප්‍රඥවෙන් සමන්වාගත වූයේ වෙයි: “එකැතින් මේ මහණ ප්‍රඥවත් වූයේ ආයතී වූ නිවේධයට හිත වූ මැනවින් දුක් කෙළවරට පමුණුවන උද්‍යාඥාගාමිනී ප්‍රඥයෙන් සමන්වාගත යයි සථවිර භික්ෂුහු ද ඔහු වක්තව්‍යයකු අනුශාසිතව්‍යයකු කොට හඟිත්. මධ්‍යම භික්ෂුහු ද ... නවක භික්ෂුහු ද ඔහු වක්තව්‍යයකු අනුශාසිතව්‍යයකු කොට හඟිත්. සථවිරානුකමිත - මධ්‍යමානුකමිත නවකානුකමිත ඔහට කුශල ධර්මයන්හි වෘද්ධියෙක් ම වෙයි. පරිභානියෙක් නො වෙයි. මෙ ද නාට්කරණ ධර්මයෙකි.

මහණෙනි, සනාථ වූවෝ වසවු, නහමක් අනාථ වවු, මහණෙනි, අනාථ වූයේ දුකයේ වෙසෙයි. මහණෙනි, මොහු දශ නාට්කරණ ධර්ම යි.

10. 1. 2. 9

පස්මාරියවාස සූත්‍රය

[සැමැත්තිදන යි]

මහණෙනි, යම් ආයතීවාසයෙකු ආයතීයෝ වුසුහු හෝ වසත් හෝ වසන්නාහු හෝ නම් මේ දස ආයතීවාස කෙනෙක කවර දශයෙක යත්:

මහණෙනි, මෙ සස්තෙනි මහණ පඤ්චාධ්‍ය විප්‍රතීණ වූයේ ංඛධ්‍ය - සමන්වාගත වූයේ එකාරක්ෂා ඇතියේ සතර අපසෙක්කයන් ඇතියේ බැහැර කළ ප්‍රත්‍යෙක සත්‍ය ඇතියේ වුහුටු හැම එසනා ඇතියේ නො කැලඹුණු සංකල්පනා ඇතියේ සත්හුත් කායසංස්කාර ඇතියේ මොනොවට මිදුණු සිත් ඇතියේ මොනොවට මුත් පැන ඇතියේ වෙයි. මහණෙනි, යම් ආයතීවාසයන් ආයතීයෝ වුසුහු නම් වසත් නම් වසන්නාහු නම් මේ ඒ දශ ආයතීවාස යි.

දුතිය අරියවාස සුත්තං

එකං සමයං හගවා කුරුසු විහරති කම්මාසසදම්මං නාම කුරුනං
 ගිගවො, නත්තං බො හගවා භික්ඛු ආමනෙතසි -පෙ- හගවා එතදවොච:
 දස ඉමෙ භික්ඛවෙ අරියවාසා යදරියා ආවසිංසු වා ආවසන්ති වා
 ආවසිස්සන්ති වා, කතමෙ දස:

ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු පඤ්ඤාධර්මපභින්නො හොති ජලඛය සමනනාගතො
 එකාරකෙඛා චතුරාර්ථසෙසනො, පත්තං මං මං පඤ්ඤාකසවෙවා සමවයසට්ඨ-
 සනො අනාවිලසඤ්ඤා පසංඤාකායසඛාරො සුචිත්තවින්නො
 සුචිත්තපඤ්ඤා.

1. කප්ඤ්ඤා භික්ඛවෙ භික්ඛු පඤ්ඤාධර්මපභින්නො හොති: ඉධ භික්ඛවෙ
 භික්ඛුනො කාමවජ්ඣෙද පභින්නො හොති, ඛ්‍යාපාදෙ පභින්නො හොති,
 ටිනම්ඤං පභින්නො හොති, උද්ධච්ඡකඤ්චං පභින්නො හොති, විචිකිල්පා
 පභින්නො හොති. එවං බො භික්ඛවෙ භික්ඛු පඤ්ඤාධර්මපභින්නො හොති.

2. කප්ඤ්ඤා භික්ඛවෙ භික්ඛු ජලඛයසමනනාගතො හොති: ඉධ
 භික්ඛවෙ භික්ඛු චක්ඛුනා රූපං දිස්වා නෙව සුමනො හොති, න
 දුමනො. උපෙබ්බකො විහරති සනො සමප්පානො. සොතෙන සද්දං
 සුඤ්ඤා -පෙ- සානෙන ගන්ධං සාගිඤ්ඤා -පෙ- ජීව්හය රසං සාගිඤ්ඤා
 -පෙ- කායෙන ථොට්ඨබ්බං චුස්සිඤ්ඤා -පෙ- මනසා ධම්මං විඤ්ඤා
 නෙව සුමනො හොති න දුමනො උපෙබ්බකො විහරති සනො සමප්පානො.
 එවං බො භික්ඛවෙ භික්ඛු ජලඛයසමනනාගතො හොති.

3. කප්ඤ්ඤා භික්ඛවෙ භික්ඛු එකාරකෙඛා හොති: ඉධ භික්ඛවෙ
 භික්ඛු සකාරකෙඛන වෙනසා සමනනාගතො හොති. එවං බො භික්ඛවෙ
 භික්ඛු එකාරකෙඛා හොති.

දෙවෙනි අරියවාස සූත්‍රය

එක් සමයෙක්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කුරුප්තපදයෙහි කම්මාසාදම්ම නම් කුරුන්ගේ නියමගමහි වාසය කෙරෙත්. එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ හික්මුන් ඇමතුහ. ... භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තෙල වදළ සේක. මහණෙනි, ආයතියෝ යම් වාසයෙකැ වුසුහු ද වෙසෙත් ද වසන්තාහු ද මේ ඒ ආයතියායෝ දගයෙක. කවර දගයෙක යත්:

මහණෙනි, මෙ සස්තෙහි මහණ පඤ්ඤාධර්මපාඨින වෙයි. ඡළඛග-සමනනාගත වෙයි. එකාරකඛ වෙයි; වතුරාපසෙසන වෙයි. පනුණණ-පචේකසච්ච වෙයි. සමවයසථෙය්‍යන වෙයි. අනාවල සංකප්ප වෙයි. පසාදධිකායසංකාර වෙයි. සුවිමුක්තවික්ත වෙයි, සුවිමුක්තපඤ්ඤ වෙයි.

1. මහණෙනි, කෙසේ නම් මහණ පඤ්ඤාධර්මපාඨින වෙයි යත්: මහණෙනි, මෙ සස්තෙහි මහණහුගේ කාමච්ඡදය ප්‍රතිණ වෙයි, ව්‍යාපාදය ප්‍රතිණ වෙයි. ථිනමිඳ්‍ධය ප්‍රතිණ වෙයි. උඤ්චචකුකුච්චය ප්‍රතිණය වෙයි. විවික්ච්ඡා ප්‍රතිණ වෙයි. මහණෙනි, මෙසේ මහණ පඤ්ඤාධර්මපාඨින වෙයි.

2. මහණෙනි, කිසෙයින් මහණ ඡළඛගසමනනාගත වෙයි යත්: මහණෙනි, මෙ සස්තෙහි මහණ එක්සුස්ප්‍රසාදයෙන් රූපාලම්භනයක් දැක නො ම සුමන වෙයි. නො ම දුමෙන වෙයි. උපෙක්ෂායෙන් යුක්ත වූයේ සමාති ඇතියේ සමාන්තප්‍රඥ ඇතියේ වාසය කරයි. ශ්‍රෝත්‍රප්‍රසාද-යෙන් ශබ්දලම්භනය අසා-ස්‍රාණප්‍රසාදයෙන් ගන්ධාලම්භනය ආස්‍රාණ කොට ජිහ්වාප්‍රසාදයෙන් රසාලම්භනය විඳි - කායප්‍රසාදයෙන් ස්ප්‍රෂ්ඨව්‍යාලම්භනය පැහැස - මනසින් ධර්මාලම්භනය දැන නො ම සුමන වෙයි. නො ම දුමෙන වෙයි. උපෙක්ෂා ඇතියේ සිහි ඇතියේ සමාන්තප්‍රඥ ඇතියේ වසයි. මහණෙනි, මෙසේ මහණ ඡළඛගසමනනාගත වෙයි.

3. මහණෙනි, කිසෙයින් මහණ එකාරකඛ වෙයි ද? මහණෙනි, මෙ සස්තෙහි මහණ සමාති සංසාරකා කොට ඇති සිතින් සමන්වාගත වෙයි. මහණෙනි, මෙසේ මහණ එකාරකඛ වෙයි.

4. කථංඤා භික්ඛවෙ භික්ඛු චතුරාපයෙසනො හොති: ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු සංඛායෙකං පටිසෙවති. සංඛායෙකං අධිවාසෙති, සංඛායෙකං පරිච්ඡෙදති. සංඛායෙකං විනොදෙති. එවං ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු චතුරාපයෙසනො හොති.

5. කථංඤා භික්ඛවෙ භික්ඛු පනුණ්ණපච්චෙකසචෙවා හොති: ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛුනො යාති තාති පුට්ඨාමණ්ඩාභමණානං පුට්ඨපච්චෙකසචවාති සෙයාථිදං: සසුනො ලොකොති වා අසසුනො ලොකොති වා අනන්වා ලොකොති වා අනන්වා ලොකොති වා තං ජීවං තං සරිරං වා අඤ්ඤං ජීවං අඤ්ඤං සරිරං වා හොති තථාගතො පරමමරණාති වා න හොති තථාගතො පරමමරණාති වා හොති ච න හොති ච තථාගතො පරමමරණාති වා නෙව හොති න න හොති තථාගතො පරමමරණාති වා, සංඛාති තාති නුණ්ණාති හොතති පනුණ්ණාති, චක්ඛාති චක්ඛාති මුත්තාති පභිනාති පටිතිසුචධාති, එවං ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු පනුණ්ණ පච්චෙකසචෙවා හොති.

6. කථංඤා භික්ඛවෙ භික්ඛු සමවයසචෙධසනො හොති: ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛුනො කාමෙසනා පභිනා හොති, භවෙසනා පභිනා හොති, බ්‍රහ්මචරියෙසනා පටිපසාදධා. එවං ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු සමවයසචෙධසනො හොති.

7. කථංඤා භික්ඛවෙ භික්ඛු අනාවිලසඤ්ඤා හොති: ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛුනො කාමසඤ්ඤා පභිනො හොති, ඛ්‍යාපාදසඤ්ඤා පභිනො හොති, විහිංසාසඤ්ඤා පභිනො හොති, එවං ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු අනාවිලසඤ්ඤා හොති.

8. කථංඤා භික්ඛවෙ භික්ඛු පසසඤ්ඤාසංඛාරො හොති: ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු සුඛස්ස ච පහානා දුක්ඛස්ස ච පහානා පුබ්බෙව සොමනස්ස දෙමනස්සානං අකුසලො අදුක්ඛමසුඛං උපෙක්ඛාසතිපාරිසුද්ධිං චතුස්කානං උපසමපජ්ජ විහරති. එවං ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු පසසඤ්ඤාසංඛාරො හොති.

4. මහණෙනි, කිසෙයින් මහණ චතුරාපසෙයන වෙයි ද? මහණෙනි, මෙ සස්තෙහි මහණ නුවණින් සලකා එකක් සෙවුනේ ය. නුවණින් සලකා එකක් ඉවසන්නේ ය. නුවණින් සලකා එකක් හරණේ ය. නුවණින් සලකා එකක් දුරලන්නේ ය. මහණෙනි, මෙසේ මහණ චතුරාපසෙයන වෙයි.

5. මහණෙනි, කිසෙයින් මහණ පනුණ්ණපච්චෙකසච්ච වේ ය යත්: මහණෙනි, මෙ සස්තෙහි මහණහට බොහෝ මහණ බමුණන්ගේ යම් ඒ බොහෝ ප්‍රත්‍යක්ෂසත්‍යයෝ වෙත් ද, ඒ කිසේ ය: ලොකය ශාශ්වතය කියා වේවයි, ලොකය අශාශ්වතය කියා වේවයි, ලොකය අත්‍යවත්ය කියා වේවයි, ලොකය අනත්‍යවත්ය කියා වේවයි, එය ම ජීවය එය ම ශරීරය වෙයි කියා වේවයි, ජීවය අනෙකෙක ශරීරය අනෙකෙක කියා වේවයි, සත්ත්ව තෙමේ මරණින් මතු (පුනර්භව විසින්) වේය කියා වේවයි, සත්ත්ව තෙමේ මරණින් මතු නො වේ ය කියා වේවයි සත්ත්ව තෙමේ මරණින් මතු වේ ය නො වේ ය කියා වේවයි, සත්ත්ව තෙමේ මරණින් මතු නොව වෙයි නොවන්නේ නොම වෙයි කියා වේවයි, එ හැම බැහැර ද්‍රවාහු මොනොවට බැහැර ද්‍රවාහු තැත්ත ද්‍රවාහු වාතන ද්‍රවාහු මුක්ත ද්‍රවාහු ප්‍රභිණ ද්‍රවාහු ප්‍රතිනිසසාභ ද්‍රවාහු වෙති. මහණෙනි, මෙසේ මහණ පනුණ්ණ පච්චෙකසච්ච වෙයි.

6. මහණෙනි, කිසෙයින් මහණ සමචයසට්ඨසන වේ ය යත්: මහණෙනි, මෙ සස්තෙහි මහණහට කාමෙසනා ප්‍රභිණ වෙයි. භවෙසනා ප්‍රභිණ වෙයි, බ්‍රහ්මචර්යෙසනා ප්‍රතිප්‍රග්‍රහිත ය, මහණෙනි, මෙසේ මහණ සමචයසට්ඨසන වෙයි.

7. මහණෙනි, මහණ කිසෙයින් අනාවිල සඤ්ඤා වේ ය යත්: මහණෙනි, මෙ සස්තෙහි මහණහුගේ කාමසඤ්ඤාපය ප්‍රභිණ වෙයි, ව්‍යාපාදසඤ්ඤාපය ප්‍රභිණ වෙයි, විහිංසා සංකල්පය ප්‍රභිණ වෙයි, මහණෙනි, මෙසේ මහණ අනාවිල සඤ්ඤා වෙයි.

8. මහණෙනි, කිසෙයින් මහණ පසාදාකාය සඤ්ඤා වේ ය යත්: මහණෙනි, මෙ සස්තෙහි මහණ දුඛයාගේ ද ප්‍රභාණයෙන් දුඛයාගේ ද ප්‍රභාණයෙන් පළමු වැ යොමනස් දෙමනසුන්ගේ අසාගමයෙන් අදුඛ වූ අසුඛ වූ උපෙක්ෂා පාරිශුද්ධි ඇති චතුර්ධානායට පැමිණ වෙසෙයි. මහණෙනි, මෙසේ මහණ පසාදාකායසඤ්ඤා වෙයි.

9. කථංඤා භික්ඛවෙ භික්ඛු සුචිත්තවිතොනා හොති: ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛුතො රාගා විතාං විමුක්තං හොති, දොසා විතාං විමුක්තං හොති, මොහා විතාං විමුක්තං හොති, එවං ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු සුචිත්තවිතොනා හොති.

10. කථංඤා භික්ඛවෙ භික්ඛු සුචිත්තපඤ්ඤා හොති: ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු රාගො මෙ පභීතො, උච්ඡින්නමුලො නාලාවඤ්ඤාතො අනභාවකතො. ආයතිං අනුසාදධම්මොති පජානාති. දෙසො මෙ පෙ-මොහො මෙ පභීතො උච්ඡින්නමුලො නාලාවඤ්ඤාතො අනභාවකතො ආයතිං අනුසාදධම්මොති පජානාති. එවං ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු සුචිත්තපඤ්ඤා හොති.

යෙ හි කෙවි භික්ඛවෙ අතිත්ථදානං අරියා අරියවාසෙ ආවසිංසු, සබ්බෙ තෙ ඉමෙව දස අරියවාසෙ ආවසිංසු. යෙ හි කෙවි භික්ඛවෙ අනාගතමදානං අරියා අරියවාසෙ ආවසිස්සන්ති, සබ්බෙ තෙ ඉමෙව දසඅරියවාසෙ ආවසිස්සන්ති. යෙ හි කෙවි භික්ඛවෙ එතරහි අරියා අරියවාසෙ ආවසන්ති සබ්බෙ තෙ ඉමෙව දසඅරියවාසෙ ආවසන්ති. ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ දසඅරියවාසා යෙ අරියා ආවසිංසු වා ආවසන්ති වා ආවසිස්සන්ති වාති.

නාථවගෙගා දුතියො.

තසසුද්දනං:

සෙනාසනඤ්ච අබ්බානි සංයොජනා

බිලෙන ව අපමාදෙ ආහුනෙය්‍යො දෙවනාථා දෙව අරියවාසා වා'ති.

1. සෙනාසනඤ්ච පඤ්චධිං. සංයොජනා බිලෙන ව අපමාදෙ ආහුනෙය්‍යො දෙව නාථා දෙව අරියවාසාති. - මජ්ඣ.

9. මහණෙනි, කිසෙයින් මහණ සුවිමුක්තවිත්ත වෙයි යත්: මහණෙනි, මෙ සස්තෙහි මහණහුගේ සිත රාගයෙන් විමුක්ත වෙයි, දොෂයෙන් සිත විමුක්ත වෙයි, මොහයෙන් සිත විමුක්ත වෙයි, මහණෙනි, මෙසේ මහණ සුවිමුක්තවිත්ත වෙයි.

10. මහණෙනි, කෙසේ මහණ සුවිමුක්තවිත්ත වෙයි යත්: මහණෙනි, මෙ සස්තෙහි මහණ මාගේ රාගය ප්‍රතික්ෂය, උසුන්වුල් ඇතියේ ය, කාලාවස්තුකායය, අනභාවකායය, මතුයෙහි නූපදනා සැහැවී ඇතියේ යි දන්නේ ය. මාගේ දොෂය ... මාගේ මොහය ප්‍රතික්ෂය, උච්ඡින්නවුල ය, කාලාවස්තුකායය, අනභාවකායය, මතුයෙහි නූපදනා සැහැවී ඇතියේ යි දන්නේ ය. මහණෙනි, මෙසේ මහණ සුවිමුක්තවිත්ත වෙයි.

මහණෙනි, අනිත්තාලයෙහි යම් කිසි ආයතියෝ ආයතීවාසයෙකු වුසුහු නම් ඒ හැම මේ දග ආයතීවාසයෙහි ම වුසුහ. මහණෙනි අනාගතයෙහි යම් කිසි ආයතියෝ ආයතීවාසයෙකු වසන්ට වු නම් ඒ හැම මේ දග ආයතීවාසයෙහි ම වසන්නාහ. මහණෙනි, මෙ කල්හි යම් ආයතියෝ ආයතීවාසයෙකු වසන් නම් ඒ හැම මේ දග ආයතීවාසයෙහි ම වසන්. මහණෙනි, යම් ආයතීවාසයෙකු ආයතියෝ වුසුහු නම්, වසන් නම්, වසන්නාවු නම් මොහු ඒ දඤායතීවාසයෝ යි.

දෙවන නාට්‍ය වග්ගි යි.

එහි උද්දාය :

සෙනාසන සූත්‍රය ද අඛණ්ඩ සූත්‍රය ද සංයෝජන සූත්‍රය ද බීජ සූත්‍රය ද අප්‍රමාද සූත්‍රය ද ආභුතෙය්‍ය සූත්‍රය ද නාට්‍ය සූත්‍ර දෙක ද අරියව්‍ය සූත්‍ර දෙක දැයි දගයෙකි.

3. මහාවග්ගො

10. 1. 3. 1

සීහනාද සුත්තං

[සාවකීනිදනං]

සීහො භික්ඛවෙ මිගරාජා සායනහසමයං ආසයා නික්ඛමති. ආසයා නික්ඛමිත්වා විජ්ජෙති; විජ්ජෙත්වා සමනතා චතුදදිසං¹ අනුච්චොකෙති. සමනතා චතුදදිසං අනුච්චොකෙත්වා නික්ඛන්තුං සීහනාදං නදති. නික්ඛන්තුං සීහනාදං නදිත්වා ගොචරාය පක්කමති. තං කිසස හෙතු; “මාහං චුද්දකෙ-පාණෙ විසමගතෙ සඛන්තං ආපාදෙසිත්ති”.

සීහොති ඛො භික්ඛවෙ තථාගතස්සෙතං අධිච්චනං අරහ්ණො සමමා සමුද්ධස්ස; යං ඛො භික්ඛවෙ තථාගතො පරිසාය ධම්මං දෙසෙති, ඉදම්සස හොති සීහනාදස්මිං.

දස ඉමානි භික්ඛවෙ තථාගතස්ස තථාගතබලානි යෙහි බලෙහි සමනතා-ගතො තථාගතො ආසහං යානං පටිජානාති, පරිසායු සීහනාදං නදති, ඔභමචක්කං පටිකෙත්ති. කතමානි දස:

1. ඉධ භික්ඛවෙ තථාගතො යානඤ්ඤා යානතො අට්ඨානඤ්ඤා අට්ඨා-නතො යථාභූතං පජානාති. යමි භික්ඛවෙ තථාගතො යානඤ්ඤා යානතො අට්ඨානඤ්ඤා අට්ඨානතො යථාභූතං පජානාති, ඉදමි භික්ඛවෙ තථාගතස්ස තථාගතබලං හොති. යං බලං ආගමි තථාගතො ආසහං යානං පටිජානාති, පරිසායු සීහනාදං නදති, ඔභමචක්කං පටිකෙත්ති.

2. පුනච්ච පරං භික්ඛවෙ තථාගතො අනිත්තානාගතපච්චුප්පන්නානං කම්මසමාදානානං යානසො හෙතුසො විපාකං යථාභූතං පජානාති. යමි භික්ඛවෙ තථාගතො අනිත්තානාගතපච්චුප්පන්නානං කම්මසමාදානානං යානසො හෙතුසො විපාකං යථාභූතං පජානාති, ඉදමි භික්ඛවෙ තථාගතස්ස තථාගතබලං හොති යං බලං ආගමි තථාගතො ආසහං යානං පටිජානාති, පරිසායු සීහනාදං නදති, ඔභමචක්කං පටිකෙත්ති.

3. පුනච්ච පරං භික්ඛවෙ තථාගතො සබ්බස්සාමිනිපටිපදං යථාභූතං පජානාති. යමි භික්ඛවෙ තථාගතො සබ්බස්සාමිනිපටිපදං යථාභූතං පජානාති, ඉදමි භික්ඛවෙ තථාගතස්ස තථාගතබලං හොති, යං බලං ආගමි තථාගතො ආසහං යානං පටිජානාති, පරිසායු සීහනාදං නදති, ඔභමචක්කං පටිකෙත්ති.

1. චතුදදිසා - සතා කා:

3. මහාවර්ගය

10. 1. 3. 1

සිංහනාද සූත්‍රය

[සැවැත්තිදන සි]

මහණෙනි, මෘගරාජන් වන සිංහ සවස් වේලෙහි ලැග්මෙන් නික්මෙයි. ලැග්මෙන් නික්ම වජ්‍රමන්තය. වජ්‍රමා වටා සිවු දිගුන් නගමයි. වටා සිවුදිගුන් නගමා තෙවරක් සිංහ නාද කරයි. තෙවරක් සිංහ නාද කොට ගොදුරට නික්ම යයි. එ කවර හෙයින් යත්: “විෂම ස්ථානගත ක්ෂුද්‍ර ප්‍රාණීන් නහමක් වධයට පමුණුව මැ”යි.

මහණෙනි සිහ යන තෙල අර්හත් සමාසක් සම්බුද්ධ තථාගතයාට නමෙකි. මහණෙනි, යම් හෙයකින් තථාගතයෝ (සිවුවණක්) පර්ෂද්භි දහම් දෙසත් ද මේ උත්චිතන්සේගේ සිංහනාද යයි.

මහණෙනි, යම්බඳු බලයෙකින් සමන්වාගත තථාගතයෝ ශ්‍රෙෂ්ඨ-ස්ථානය පිළින කෙරෙත් ද අට පිරිස්හි සිංහනාද කෙරෙත් ද විශිෂ්ට ධර්මවක්‍රය පවත්වත් ද තථාගතයන්ගේ එබඳු වූ මේ බලයෝ දග දෙනෙක. කවර දග කෙනෙක යත්:

1. මහණෙනි, මෙලොවහි තථාගතයෝ කාරණය කාරණ වශයෙන් ද අස්ථානය අස්ථානය විසින් ද යථාභූත ව දන්නාහ: මහණෙනි, යම් කරුණෙකින් තථාගතයෝ ස්ථානය ස්ථාන වශයෙන් ද අස්ථානය අස්ථාන වශයෙන් ද යථාභූතයෙන් දන්නාහු ද මහණෙනි, යම්බඳු බලයකට පැමිණ තථාගතයෝ ශ්‍රෙෂ්ඨ ස්ථානය ප්‍රතිඥ කෙරෙත් ද අට පිරිස්හි සිංහ නාද කරත් ද බ්‍රහ්ම වක්‍රය පවත්වත් ද තථාගතයන්ගේ මේ ද තථාගතබලයි.

2. තවද මහණෙනි, තථාගතයෝ අතිත, අනාගත, ප්‍රත්‍යුත්පන්න කම් සමාදානයන්ගේ විපාකය යථාභූත ප්‍රත්‍යය විසින් හෙතු විසින් දන්නාහ. මහණෙනි, යම් කරුණෙකින් තථාගතයෝ අතිතානාගත ප්‍රත්‍යුත්පන්න කම් සමාදානයන්ගේ විපාකය යථාභූත ව ප්‍රත්‍යය විසින් හෙතු විසින් දන්නාහු ද මහණෙනි, යම් බලයකට පැමිණ තථාගතයෝ ශ්‍රෙෂ්ඨ ස්ථානය පිළින කරත් ද පර්ෂද්භි සිංහනාද කරත් ද බ්‍රහ්මවක්‍රය පවත්වත් ද තථාගතයන්ගේ මේ ද තථාගතබල යි.

3 තවද මහණෙනි, යථාභූත වූ සචිත්‍රගාමිනිප්‍රතිපද් දන්නාහ. මහණෙනි, යම් ගෙයෙකින් තථාගතයෝ යථාභූතයෙන් සචිත්‍රගාමිනිප්‍රතිපද් දන්නාහු ද මහණෙනි, යම් බලයකට පැමිණ තථාගතයෝ ශ්‍රෙෂ්ඨස්ථාන පිළින කරත් ද පර්ෂද්භි සිංහනාද කරත් ද බ්‍රහ්මවක්‍රය පවත්වත් ද තථාගතයන්ගේ මේ ද තථාගතබල යි.

4. පුනවපරං හික්කවෙ තථාගතො අනෙකධාතු¹ නානාධාතු¹ ලොකං යථාභූතං පජානාති. යමි හික්කවෙ තථාගතො අනෙකධාතු නානාධාතු ලොකං යථාභූතං පජානාති, ඉදමි හික්කවෙ තථාගතස්ස තථාගතබලං හොති. යං බලං ආගමම තථාගතො ආසහං යානං පටිජානාති, පරිසාසු සිහනාදං නදති, බ්‍රහ්මචක්කං උච්ඡෙතති.

5. පුනවපරං හික්කවෙ තථාගතො සත්තානං නානාධිමුත්තකතං යථාභූතං පජානාති, යමි හික්කවෙ තථාගතො සත්තානං නානාධිමුත්තකතං යථාභූතං පජානාති, ඉදමි හික්කවෙ තථාගතස්ස තථාගතබලං හොති, යං බලං ආගමම තථාගතො ආසහං යානං පටිජානාති, පරිසාසු සිහනාදං නදති, බ්‍රහ්මචක්කං උච්ඡෙතති.

6. පුනවපරං හික්කවෙ තථාගතො පරසත්තානං පරපුග්ගලානං ඉන්ද්‍රිය පරොපරියක්ඛං යථාභූතං පජානාති. යමි හික්කවෙ තථාගතො පරසත්තානං පරපුග්ගලානං ඉන්ද්‍රියපරොපරියක්ඛං යථාභූතං පජානාති, ඉදමි හික්කවෙ තථාගතස්ස තථාගතබලං හොති, යං බලං ආගමම තථාගතො ආසහං යානං පටිජානාති, පරිසාසු සිහනාදං නදති, බ්‍රහ්මචක්කං උච්ඡෙතති.

7. පුනවපරං හික්කවෙ තථාගතො ක්කානවිමොක්ඛසමාධිසමාපත්තීනං සංකිලෙසං චොදනං වුට්ඨානං යථාභූතං පජානාති, යමි හික්කවෙ තථාගතො ක්කානවිමොක්ඛසමාධිසමාපත්තීනං සංකිලෙසං චොදනං වුට්ඨානං යථාභූතං පජානාති, ඉදමි හික්කවෙ තථාගතස්ස තථාගතබලං හොති, යං බලං ආගමම තථාගතො ආසහං යානං පටිජානාති, පරිසාසු සිහනාදං නදති බ්‍රහ්මචක්කං උච්ඡෙතති.

8. පුනවපරං හික්කවෙ තථාගතො අනෙකවිහිතං පුබ්බෙතිවාසං අනුසුරති, සෙය්‍යාට්ඨං: එකමි ජාතීං, දෙවමි ජාතියො, තිසෙය්‍යාටි ජාතියො, චතසෙය්‍යාටි ජාතියො, පඤ්චමි ජාතියො - පෙ - දසමි ජාතියො - විසමි ජාතියො, නිසමි ජාතියො, චතසාරිසමි ජාතියො, පඤ්ඤසමි ජාතියො, ජාතිසතමි, ජාතියහසමි, ජාතියහසමි, අනෙකෙපි සංවට්ටිකපෙය්‍ය, අනෙකෙපි විවට්ටිකපෙය්‍ය, අනෙකෙපි සංවට්ටිවට්ටිකපෙය්‍ය, අමුත්‍රාසිං එවනනාමො, එවංගොතෙතො, එවංවිමොක්ඛො එවිමානාරො එවං සුබද්දකං පටිසංවෙදි එවමාසුපටියතො. සො තතො වුතො අමුත්‍ර උපසාදිං,

1. අනෙකධාතු නානාධාතු - මජ්ඣ.

4. තවද මහණෙනි, තථාගතයෝ යථාභූත වූ (කාමධාතු ඇ) බ්‍රහ්මාතුක (විලක්ෂණ වීසින්) නානාධාතුක ස්කන්ධලොකය දන්තාහ. මහණෙනි, යම් හෙයෙකින් තථාගතයෝ අනෙකධාතු නානාධාතු ලොකය ඇති සැටියෙන් දන්තාහු ද, මහණෙනි, යම් බලයකට පැමිණ තථාගතයෝ ශ්‍රේෂ්ඨස්ථානය පිළින කරත් ද, පඨිද්ධි සිංහනාද කරත් ද, බ්‍රහ්මචක්‍රය පවත්වත් ද, මෙ ද තථාගතයන්ගේ තථාගත බල යි.

5. තවද මහණෙනි, තථාගතයෝ සත්ත්වයන්ගේ (හීනාදී) නානාධි-මුක්තික භාවය වූ යථාභූතය දන්තාහ. මහණෙනි, යම් හෙයෙකින් තථාගතයෝ සත්ත්වයන්ගේ යථාභූත කොට නානාධිමුක්තිකභාවය දනිත් ද, මහණෙනි, යම් බලයකට පැමිණ තථාගතයෝ ශ්‍රේෂ්ඨස්ථානය පිළින කරත් ද පඨිද්ධි සිංහනාද කරත් ද බ්‍රහ්මචක්‍රය පවත්වත් ද, තථාගතයන්ගේ මෙ ද තථාගත බල යි.

6. තවද මහණෙනි, තථාගතයෝ ප්‍රධාන සත්ත්වයන්ගේ හා හීන සත්ත්වයන්ගේ ඉන්ද්‍රියපරාවර්තාවය යථාභූත කොට දන්තාහ, මහණෙනි, යම් කරුණෙකින් තථාගතයෝ ප්‍රධානාප්‍රධාන සත්ත්වයන්ගේ ඉන්ද්‍රිය පරාවර්තාව යථාභූත කොට දනිත් ද, මහණෙනි, යම් බලයකට පැමිණ තථාගතයෝ සෘෂ්ටස්ථානය පිළින කරත් ද, පිරිස්හි සිංහනාද කරත් ද බ්‍රහ්මචක්‍රය පවත්වත් ද, තථාගතයන්ගේ මෙ ද තථාගත බල යි.

7. තවද මහණෙනි, තථාගතයෝ ධ්‍යාන, විමොක්ෂ, සමාධි සමාපත්තින්ගේ (භානභාගිය ධර්මසංඛ්‍යාත) සංක්ලේශයන් (විශේෂ භාගිය ධර්ම සංඛ්‍යාත) ව්‍යවදනයත් ප්‍රගුණධ්‍යාන හා හවාංඛ ඵලසමාපත්ති සංඛ්‍යාත) ව්‍යුත්පානයත් යථාභූතයෙන් දන්තාහ. මහණෙනි, යම් හෙයෙකින් තථාගතයෝ ධ්‍යානවිමොක්ෂ සමාධි සමාපත්තින්ගේ සංක්ලේශව්‍යවදන ව්‍යුත්පාන යථාභූතයෙන් දන්තාහු ද, මහණෙනි, යම් බලයකට පැමිණ තථාගතයෝ සෘෂ්ටස්ථානය ප්‍රතිඤ්ජකරත් ද, පඨිද්ධි සිංහනාද කරත් ද, ධර්මචක්‍රය පවත්වත් ද, තථාගතයන්ගේ මෙ ද තථාගත බල යි.

8. තවද මහණෙනි, තථාගතයෝ අනෙකවිධ පූච්චිවාසානු සමෘතිය, එනම් එක් ජාතියකුදු ජාති දෙකකුදු ජාති තුනකුදු ජාති සතරකුදු ජාති පසකුදු ජාති දශකුදු ජාති විස්සකුදු ජාති තිස්සකුදු ජාති සතලිසකුදු ජාති පසසකුදු ජාති සියයකුදු ජාති දහසකුදු ජාති සියදහසකුදු නොයෙක් සංවතී කල්පයනුදු නොයෙක් විවර්ත කල්පයනුදු නොයෙක් සංවර්ත විවර්ත කල්පයනුදු සිහි කරත්: “මෙසේ නම් ඇතියෙමි, මෙසේ ගොත්‍ර ඇතියෙමි, මෙසේ වණ් ඇතියෙමි, මෙසේ ආහාර ඇතියෙමි, මෙසේ සුවදුක් විදුනා සුල්ලෙමි, මෙසේ ආයුපරිඤ්ඤා ඇතියෙමි අයෝතනි වීම්. හෙ මම එයින් සැව අයෝ තැනිති උපන් මි.

තත්‍රාපාසි. එවිං නාමො එවිංගොතොනො එවිංවණේණො එවිමාහරො
 එවිංසුබද්දකපටිසංවේදි එවිමාසුපරියතොනො සො තතො චුතො
 දුඬුපතෙනාති. ඉති සාකාරං සඋද්දෙසං අනෙකවිහිතං පුබ්බෙතිවාසං
 අනුසාරති. යමි හික්ඛවෙ තථාගතො අනෙකවිහිතං පුබ්බෙතිවාසං
 අනුසාරති, සෙයාර්ථදං එකමි ජාතිං දෙවපි ජාතියො -පෙ- ඉති සාකාරං
 සඋද්දෙසං අනෙකවිහිතං පුබ්බෙතිවාසං අනුසාරති, ඉදමි හික්ඛවෙ
 තථාගතස්ස තථාගතබලං හොති, යං බලං ආගම්ම තථාගතො ආසභං යානං
 පටිජානාති, පරිසාසු සිහනාදං නදති, බ්‍රහ්ම චක්කං පටිකෙතති.

9. පුනචපරංහික්ඛවෙ තථාගතොදිබ්බෙන චක්ඛුනා විසුද්ධෙන අතික්කන්ත
 මානුසකෙන සතෙත පසස්සති වට්ඨමානෙ උපපජ්ජමානෙ හිතෙ පණිතෙ
 සුච්චණ්ණේ දුබ්බණ්ණේ සුගතෙ දුගතෙ යථාකමුච්ඡපගෙ සතෙත පජානාති:
 “ඉමෙ ච තොතොනො සත්තා කාය දුච්චරිතෙන සමන්තාගතා - වට්ඨ - පෙ -
 මනො දුච්චරිතෙන සමන්තාගතා ආරියානං උපවාදකා, මිච්ඡාදිට්ඨිකා මිච්ඡා-
 දිට්ඨිකමෙ සමාදනා, තෙ කායස්ස හෙද පරමෙරණා අපායං දුගතිං විනිපාතං
 භිරයං උපපන්නා. ඉමෙ චා පන තොතොනො සත්තා කායසුචරිතෙන
 සමන්තාගතා වට්ඨ - පෙ - මනො සුචරිතෙන සමන්තාගතා. දරියානං අනුප-
 වාදකා සමොදිට්ඨිකා සමොදිට්ඨිකමෙසමාදනා. තෙ කායස්ස හෙද
 පරමෙරණා සුගතිං සගං ලොකං උපපන්නාති. ඉති දිබ්බෙන චක්ඛුනා
 විසුද්ධෙන අතික්කන්ත මානුසකෙන සතෙත පසස්සති වට්ඨමානෙ
 උපපජ්ජමානෙ හිතෙ පණිතෙ සුච්චණ්ණේ දුබ්බණ්ණේ සුගතෙ දුගතෙ
 යථාකමුච්ඡපගෙ සතෙත පජානාති. යමි හික්ඛවෙ තථාගතො දිබ්බෙන
 චක්ඛුනා විසුද්ධෙන අතික්කන්ත මානුසකෙන සතෙත පසස්සති වට්ඨමානෙ
 උපපජ්ජමානෙ හිතෙ පණිතෙ සුච්චණ්ණේ දුබ්බණ්ණේ සුගතෙ දුගතෙ
 යථාකමුච්ඡපගෙ සතෙත පජානාති. යමි හික්ඛවෙ තථාගතො දිබ්බෙන
 චක්ඛුනා විසුද්ධෙන අතික්කන්ත මානුසකෙන - පෙ - යථාකමුච්ඡපගෙ
 සතෙත පජානාති. ඉදමි හික්ඛවෙ තථාගතස්ස තථාගතබලං හොති.
 යං බලං ආගම්ම තථාගතො ආසභං යානං පටිජානාති, පරිසාසු සිහනාදං
 නදති, බ්‍රහ්ම චක්කං පටිකෙතති.

එහිදු මෙසේ නමැතියෙමි මෙසේ ගොත්‍ර ඇතියෙමි මෙසේ වණ් ඇතියෙමි මෙසේ ආහාර ඇතියෙමි මෙසේ සුවදුක් විදුනෙමි මෙසේ ආපිරියත් ඇතියෙමි වීම්. හෙ මම ඉන් ව්‍යුත්තයෙමි මෙහි උපන්මි'යි. මෙසේ ආකාර සහිත, උදෙසා සහිත අනෙකවිධ පුච්ඡිවාසානු සමානිය සිහිකරත්. මහණෙනි, යම් හෙයෙකින් අනෙකවිධ පුච්ඡිවාසානු එ නම් එක්ජාතියකුදු, ජාති දෙකකුදු, ... සිහිකරත්, ... මෙසේ ආකාර සහිත උදෙසා සහිත අනෙකවිහිත පුච්ඡිවාසානු සිහිකරත් ද, මහණෙනි, යම් බලයකට පැමිණ තථාගතයෝ සෘෂ්ඨසානාය ප්‍රතිඥ කරත් ද, පඨිද්ගි සිංහනාද කරත් ද, බ්‍රහ්මචක්‍රය පවත්වන්නාහු ද, තථාගතයන්ගේ මෙ ද තථාගත බල යි.

9. තවද මහණෙනි, තථාගතයෝ විගුද්ධ වූ මිනිසැස ඉක්මගිය දිව්‍ය-වක්ඛසින් ව්‍යුත්තවන්නා වූ ද උපදනා වූ ද භීත වූ ද ප්‍රණීත වූ ද සුවණ් වූ ද දුච්ඡි වූ ද සුගත වූ ද දුගීත වූ ද සත්ත්වයන් දක්නාහ. කම් වූ පරිදි යන සත්ත්වයන් දක්නාහ: එකකින් මේ හවත් සත්ත්වයෝ කායදුශ්චරිතයෙන් සමන්වාගතහ. වාක්දුශ්චරිතයෙන් සමන්වාගතහ, මනෝ දුශ්චරිතයෙන් සමන්වාගතහ. ආයථීයනට උපවාද කරන්නාහ. මිසදිටු ඇතියහ, මිථ්‍යාදාෂ්ටික කමීසමාදන ඇතියහ. උහු කාබුත් මරණින් මතු අපාය නම් වූ දුගීති වූ විනිපාත නම් වූ ගිරයට (ප්‍රතිසන්ධි විසින්) පැමිණියාහු වෙති. මේ හවත්සත්ත්වයෝ ද කායසුචරිතයෙන් සමන්වාගත වූවාහු වාක් සුචරිතයෙන් සමන්වාගතවූවා මනස්සුචරිතයෙන් සමන්වාගත වූවාහු වෙති. ආයථීයනට උපවාද නො කරන්නාහ, සම්මිටු ඇතියහ, සමාක් දාෂ්ටිකකමීසමාදන ඇතියහ. උහු කාබුත් මරණින් සුගති නම් වූ සාධ ලොකයට (ප්‍රතිසන්ධි විසින්) පැමිණියහ. මෙසේ විගුද්ධ වූ මිනිසැස ඉක්ම පවත්නා දිවැසින් ව්‍යුත්තවන්නා වූත් උපදනාවූත් භීතවූත් ප්‍රණීත වූත් සුවණ් වූත් දුච්ඡි වූත් සුගත වූත් දුගීත වූත් සත්ත්වයන් දක්නාහ. යථා කමොපග සත්ත්වයන් දක්නාහ. මහණෙනි, යම්හෙයෙකින් තථාගතයෝ විගුද්ධ වූ මිනිසැස ඉක්මගිය දිවැසින් ව්‍යුත්තවන උපදනා, භීත ප්‍රණීත, සුවණ් දුච්ඡි සත්ත්වයන් දක්නාහු ද, යථාකමොපග සත්ත්වයන් දක්නාහු ද, මහණෙනි, යම්හෙයෙකිනුදු තථාගතයෝ විගුද්ධ වූ මිනිසැස ඉක්මගියා වූ දිවැසින් ... යථාකමොපග සත්ත්වයන් දක්නාහු නම්, මහණෙනි, යම් බලයකට පැමිණ තථාගතයෝ සෘෂ්ඨසානාය ප්‍රතිඥ කරත් ද පඨිද්ගි සිංහනාද කරත් ද, බ්‍රහ්මචක්‍රය පවත්වන් ද, මෙ ද තථාගතයන්ගේ තථාගත බල යි.

10. පුනව්‍යවරං භික්ඛවෙ තථාගතො ආසවානං ඛයා අනාසවං වෙතො විමුක්තිං පඤ්ඤා විමුක්තිං දිට්ඨෙව ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකායා උප සම්පජ්ජ විහරති යමි භික්ඛවෙ තථාගතො ආසවානං ඛයා අනාසවං වෙතො විමුක්තිං පඤ්ඤා විමුක්තිං දිට්ඨෙව ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකායා උප සම්පජ්ජ විහරති, ඉදං භික්ඛවෙ තථාගතස්ස තථාගතබලං හොති, යං බලං ආගම තථාගතො ආසවං යානං පටිජානාති, පරිසාසු සිහනාදං නදති, බ්‍රහ්ම චක්ඛං පවතෙතති.

ඉමානි ඛො භික්ඛවෙ දස තථාගතස්ස තථාගතබලානි, යෙහි බලෙහි සමනතාගතො තථාගතො ආසවං යානං පටිජානාති, පරිසාසු සිහනාදං නදති. බ්‍රහ්මචක්ඛං පවතෙතති.

සිහනාද සුත්තං පඨමං.

10. 1. 3. 2

අධිවුත්තිපද සුත්තං

[සාවස්ථිතිදානං]

අථ ඛො ආයස්මා ආනන්දෙ යෙන භගවා තෙනුපසංකම්. උපසංකම්ඤ්ඤා භගවතං අභිවාදෙඤ්ඤා එකමන්තං කිසිදි. එකමන්තං කිසිතං ඛො ආයස්මන්තං ආනන්දං භගවා එතදවොච:

යෙ තෙ ආනන්ද, ධම්මා තෙසං තෙසං අධිවුත්තිපදානං¹ අභිඤ්ඤා සච්ඡිකාරියාය සංවත්තනති. විසාරදෙ අහං ආනන්ද තත්‍ර පටිජානාමි තෙසං තෙසං තථා තථා ධම්මං දෙසෙතුං, යථා යථා පටිපනෙතා සත්තං වා අස්ථිති ඤ්ඤාසති, අසත්තං වා නස්ථිති ඤ්ඤාසති, භීතං වා භීතතථි ඤ්ඤාසති, පණ්ණිකං වා පණ්ණිකතථි ඤ්ඤාසති. ස උත්තරං වා ස උත්තරන්ති ඤ්ඤාසති, අනුත්තරං වා අනුත්තරන්ති ඤ්ඤාසති, යථා යථා වා පන තං ඤාතෙය්‍යාං වා දට්ඨෙය්‍යාං වා සච්ඡිකාතය්‍යාං වා තථා තථා ඤ්ඤාසති වා දක්ඛති වා සච්ඡිකරිසස්සතිති වා යාන මෙතං චිජ්ජති. එතදනුත්තරියං² ආනන්ද ඤාණානං යදිදං තස්මිනි තස්මිනි යථා-භූතඤ්ඤාණං, එතස්මා වාහං ආනන්ද ඤාණං අඤ්ඤා ඤාණං උත්තරිතරං වා පණ්ණිකතරං වා නස්ථිති වදාමි.

1. අධිවුත්තිපදානං - අධිවුත්තිපදානං - කසවි.

2. එතදනුත්තරියං - මජ්ඣ.

10. තවද මහණෙනි, තථාගතයෝ ආප්‍රවක්ෂයයෙන් අනාසුච විතත විමුක්තිය ප්‍රඥ විමුක්තිය ඉහාත්මයෙහි ම තුමු විශිෂ්ට ඥානයෙන් දූත සාක්ෂාත් කොට පැමිණ වෙසෙත්. මහණෙනි, යම් භෙයෙකින් තථාගතයෝ ආප්‍රවක්ෂයයෙන් අනාසුච විතත විමුක්තිය ප්‍රඥ විමුක්තිය ඉහාත්මයෙහි ම තුමු විශිෂ්ට ඥානයෙන් දූත සාක්ෂාත් කොට එයට එළඹ වෙසෙත් ද, මහණෙනි, යම් බලයකට පැමිණ තථාගතයෝ සාෂ්ඨ ස්ථානය ප්‍රතිඥ කරත් ද, පඨිද්ධි ශ්‍රේෂ්ඨ නාදකරත් ද බ්‍රහ්මචක්‍රය පවත්වත් ද මෙ ද තථාගතයන්ගේ තථාගතබල යි.

මහණෙනි, යම් බද්ධ බලයන්ගෙන් සමන්විත වූවාහු තථාගතයෝ ශ්‍රේෂ්ඨ ස්ථානය ප්‍රතිඥා කරත් ද පඨිද්ධි සිංහනාද කරත් ද (ධම්) බ්‍රහ්මචක්‍රය පවත්වත් ද මෙ ඒ දග බල යි.

10. 1. 3. 2

අධිවුත්තිපද සූත්‍රය

[සැවැත්තිදන යි]

එකල්හි ආයුෂ්මත් අතද තෙරණුවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියහ. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැද එකත් පස්ව හුන්හ. එකත් පස්ව හුන් ආයුෂ්මත් අතද තෙරණුවනට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තෙල වදළ සේක:

ආනන්දයෙනි, ඒ ඒ (ස්කන්ධාකාශනන ධම් හා දෘෂ්ටිව්‍යවහාර සංඛ්‍යාන) අධිවුත්තිපදයන් දූත පසක් කිරීම සඳහා යම් ඒ (දගබලඥාන සඵලඥානාසංඛ්‍යාන) ධම්මයෝ වෙත් නම්, ආනන්දයෙනි, එහිලා ඒ ඒ දෘෂ්ටිගතයනට ඒ ඒ පරිදි ධම්ය දෙසනුවට මේ විශාරද වූයෙමි (ඥානසංමතසාප්‍රාප්ත වූයෙමි) පිළින කරමි. යම් යම් පරිදි පිළිපත්තේ විද්‍යමාන වූ ධම්ය ‘ඇතැ’යි දන්නේ හෝ වෙද, අවිද්‍යමාන ධම්ය ‘නැතැ’යි දන්නේ හෝ වෙ ද, හිත ධම්ය හිත ධම් යයි දන්නේ හෝ වෙ ද, ප්‍රණීත වූ ධම්ය ප්‍රණීතධම් යයි දන්නේ හෝ වෙ ද, සොත්තර ධම්ය සොත්තර ධම්යයි දන්නේ හෝ වෙ ද, අනුත්තර ධම්ය අනුත්තරධම් යයි දන්නේ හෝ වෙද, ඥාතව්‍යය වෙවයි. දුෂ්ටව්‍යය වෙවයි. සාක්ෂාත් කතිව්‍යය වෙවයි යම් යම් පරිදි වේ නම්, එය ඒ ඒ පරිදි දූතගන්තේ වෙමයි දක්නේ වෙවයි සාක්ෂාත් කරන්නේ වෙවයි යන තෙල කාරණය ඇත. ආනන්දයෙනි, ඥානයන් අතුරෙහි ඒ ඒ ධම්යන් විෂයයෙහි යම්බඳු යථාභූත (යථාස්ථිභාව) ඥානයෙක් වේ නම් තෙල අනුත්තරිය වෙයි ආනන්දයෙනි, තෙල (යථාභූත) ඥානයෙන් උත්තරීතර වූ හෝ ප්‍රණීතකර දත්‍යඥානයෙක් නැතැයි මම කියමි.

දස ඉමානි ආනන්ද, තථාගතස්ස තථාගතබලානි යෙති, බලෙති සමන්තා-
ගතො තථාගතො ආසභං යානං පටිජානාති, පරිසාසු සීහනාදං නදති, බ්‍රහ්ම
වක්කං පවිකෙතති, කතමානි දස:

1. ඉධානන්ද, තථාගතො යානක්ඛි යානතො අට්ඨානක්ඛි අට්ඨානතො
යථාභූතං පජානාති, යම්පනානන්ද තථාගතො යානක්ඛි යානතො අට්ඨා-
නක්ඛි අට්ඨානතො යථාභූතං පජානාති ඉදං පනානන්ද තථාගතස්ස තථාගත
බලං හොති, යං බලං ආගමිම තථාගතො ආසභං යානං පටිජානාති,
පරිසාසු සීහනාදං නදති, බ්‍රහ්මවක්කං පවිකෙතති.

2. පුනව්‍යරං ආනන්ද, තථාගතො අතිතානාගතපච්චුත්තනානං කම්ම
සමාදානානං ආනසො හෙතුසො විජාකං යථාභූතං පජානාති. යම්පනානන්ද
- පෙ - ඉදම්පනානන්ද - පෙ -

3. පුනව්‍යරං ආනන්ද, තථාගතො සබ්බත්ථගාමිනිං පටිපදං යථාභූතං
පජානාති - පෙ - යම්පනානන්ද - පෙ - ඉදම්පනානන්ද - පෙ -

4. පුනව්‍යරං ආනන්ද, තථාගතො අනෙකධාතුනානාධාතුලොකං
යථාභූතං පජානාති. යම්පනානන්ද - පෙ - ඉදම්පනානන්ද - පෙ -

5. පුනව්‍යරං ආනන්ද, තථාගතො සත්තානං නානාධිවුත්තිකතං
යථාභූතං පජානාති. යම්පනානන්ද - පෙ - ඉදම්පනානන්ද - පෙ -

6. පුනව්‍යරං ආනන්ද, තථාගතො පරිසත්තානං පරපුග්ගලානං ඉන්ද්‍රිය
පරොපිට්ඨනං යථාභූතං පජානාති. යම්පනානන්ද - පෙ - ඉදම්පනානන්ද
- පෙ -

7. පුනව්‍යරං ආනන්ද, තථාගතො ක්කානවිමොක්ඛසමාධිසමාපක්ඛනං
සංකිලෙසං වොදනං දුට්ඨානං යථාභූතං පජානාති. යම්පනානන්ද - පෙ -
ඉදම්පනානන්ද - පෙ -

8. පුනව්‍යරං ආනන්ද, තථාගතො අනෙකවිහිතං පුබ්බෙතිවායං
අනුසාරති, සෙය්‍යාපීදං ජකම්පිජානිං ලෙච්චිජාජයො - පෙ - ඉති යාකාරං
සලඥෙසං අනෙකවිහිතං පුබ්බෙතිවායං අනුසාරති. යම්පනානන්ද
- පෙ - ඉදම්පනානන්ද - පෙ -

ආනතුයෙනි, යම් බල කෙනෙකුන්ගෙන් සමන්වාගත තරාගත තෙම ශ්‍රේෂ්ඨස්ථානය ප්‍රතිඥ කරනුයේ ද, පඨිද්ධි සිංහනාද කෙරෙයි ද චුභවක්‍රය පවත්වා ද, තරාගතයන්ගේ මේ ඵබ්‍රු බල දශයෙක: කවර දශයෙක යත්:

1. ආනතුය, මේලාවග්ගි තරාගත ස්ථානය ස්ථාන විසිනුත් අස්ථානය අස්ථාන විසිනුත් දන්තේය. ආනතුයෙනි, යම්හෙයෙකින් තරාගත ස්ථානය ස්ථාන විසින්ද අස්ථානය අස්ථාන විසින් ද යථාගුතකොට ප්‍රතිඥ කෙරේ ද, ආනතුයෙනි, තරාගත යම් බලයකට පැටිණ ශ්‍රේෂ්ඨස්ථානය පිළිගත කෙරේ ද, පිටිසිහි සිංහනාද කෙරෙයි ද චුභවක්‍රය පවත්වා ද තරාගත යන්ගේ මේ ඒ තරාගත බලයයි.

2. තවද ආනතුයෙනි, තරාගත අනිත්‍යාගත ප්‍රත්‍යුත්පන්න කම්මසමාදාන යන්ගේ විපාකය යථාගුත කොට ප්‍රත්‍යය විසින් ගෙන විසින් විළිග කරයි ආනතුයෙනි, යම් හෙයෙකින් ... ආනතුයෙනි, මේ වනාහි ...

3. තවද ආනතුයෙනි, තරාගත සචිත්‍රගාමිනි ප්‍රතිපද් සඛ්ඛ්‍යාත යථාගුතව, දන්තේය. ... ආනතුයෙනි, යම් හෙයෙකින් ... ආනතුයෙනි, මේ වනාහි ...

4. තවද ආනතුයෙනි, තරාගත අනෙකධාතු නානාධාතු ලොක-ගඛ්ඛ්‍යාත යථාගුතය දන්තේය, ආනතුයෙනි, යම් හෙයෙකින් ... ආනතුයෙනි මේ වනාහි ...

5. තවද ආනතුයෙනි, තරාගත සත්ත්වයන්ගේ නානාධිවුක්තිකතා සඛ්ඛ්‍යාත යථාගුතය දන්තේය. ආනතුයෙනි, යම් හෙයෙකින් ... ආනතුයෙනි, මේ වනාහි ...

6. තවද ආනතුයෙනි, තරාගත පරසත්ත්වයන්ගේ පරපුද්ගලයන්ගේ ඉන්ද්‍රියපරාවරතා සඛ්ඛ්‍යාත යථාගුතය දන්තේය. ආනතුයෙනි, යම් හෙයෙකින් ... ආනතුයෙනි, මේ වනාහි ...

7. තවද ආනතුයෙනි, තරාගත ධ්‍යානවිමොක්ඛ සමාධි සමාපත්තින්ගේ සංකිලෙස, වොදන, වුට්ඨාන සඛ්ඛ්‍යාත යථාගුතය දන්තේය. ආනතුයෙනි, 'යම් හෙයෙකින් ... ආනතුයෙනි, මේ වනාහි ...

8. තවද ආනතුයෙනි, තරාගත අනෙකවිධ සුචිතිවාසය එනම් එක් ජාතියකුදු ජාතියකුදු ... සිහිකරතේය, ... මෙසේ සාකාර සොංඥෙය වූ අනෙකවිධ සුචිතිවාසය සිහිකරතේය. ආනතුයෙනි, යම්හෙයෙකින් ... ආනතුයෙනි, මේ වනාහි ...

9. පුනවපරං ආනන්ද තථාගතො දිබ්බින චක්ඛුනා විසුද්ධින අතික්කන්ත මානුසකෙන - පෙ - යථාකම්මවුපගෙ සකෙහ පඡානාති - පෙ - යම්පනානන්ද තථාගතො - පෙ - ඉදම්පනානන්ද - පෙ -

10. පුනවපරං ආනන්ද තථාගතො ආසවානං බයා අනාසවං වෙතොවිමුක්ඛිං පඤ්ඤාවිමුක්ඛිං දිට්ඨොව ධම්මො යයං අභිඤ්ඤා සම්මකන්තා උපසම්පජ්ජ විහරති. යම්පනානන්ද තථාගතො ආසවානං බයා - පෙ - සම්මකන්තා උපසම්පජ්ජ විහරති. ඉදම්පනානන්ද තථාගතස්ස තථාගත බලං හොති. යම්බලං ආගම්මි තථාගතො ආසවං යානං පටිජානාති, පරිසාසු සීහනාදං නදති, බ්‍රහ්ම චක්කං පවසෙත්ති.

ඉමාති ඛො ආනන්ද දස තථාගතස්ස තථාගතබලාති, යෙහි බලෙහි සම්මනාගතො ආසවං යානං පටිජානාති, පරිසාසු සීහනාදං නදති, බ්‍රහ්ම චක්කං පවසෙත්තිති.

10. 1. 3. 3

කාය සුත්තං

[සාවස්ථිතිදානං]

අජී භික්ඛවෙ ධම්මො කායෙන පහාතබ්බො නො වාචාය. අජී භික්ඛවෙ ධම්මො වාචාය පහාතබ්බො නො කායෙන. අජී භික්ඛවෙ ධම්මො නෙව කායෙන පහාතබ්බො නො වාචාය, පඤ්ඤාය දිස්වා දිස්වා පහාතබ්බො.

කතමෙ ච භික්ඛවෙ ධම්මො කායෙන පහාතබ්බො නො වාචාය:

ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු අකුසලං ආපනෙතා හොති කඤ්ඤිදෙව දෙසං¹ කායෙන. තමෙනං අනුචිච්ච විඤ්ඤා සත්‍රුහම්මාරි ඵවමාහංසු: “ආයස්මා ඛො අකුසලං ආපනෙතා කඤ්ඤිදෙව දෙසං කායෙන, සාධු චතායස්මා කාය-දුට්ඨරිතං පහාය කායසුචරිතං භාවෙතු”ති. යො අනුචිච්ච විඤ්ඤාහි සත්‍රුහම්මාරිහි චුච්චිමානො කාය දුට්ඨරිතං පහාය කාය සුචරිතං භාවෙති. ඉමෙ චුච්චන්ති භික්ඛවෙ ධම්මො කායෙන පහාතබ්බො නො වාචාය.

1. කිංචි දෙසං - මජ්ඣං.

9. තවද ආනතුයෙනි, තථාගත විශුද්ධ වූ මිනිසැය ඉක්ම පවත්නා දිවැසින් ... යථා කමොපග යත්තයන් දන්තේය. ආනතුයෙනි, යමිහෙයෙකින් ... ආනතුයෙනි, මේ වනාහි ...

10. තවද ආනතුයෙනි, තථාගත ආප්‍රවක්ෂයයෙන් අනාප්‍රච වූ වික්ඛම්බිතිය හා ප්‍රඥවිමුක්තිය තෙමේ දූත පසක් කොට එයට එළඹ වාය කරයි. ආනතුයෙනි, යමිහෙයෙකින් තථාගත ආප්‍රවක්ෂයයෙන් අනාප්‍රච වික්ඛම්බිතිය, ප්‍රඥ විමුක්තිය ... පසක් කොට එළඹ වෙසේද, ආනතුයෙනි, යමිබලයකට පැමිණ තථාගත ශ්‍රේෂ්ඨ ස්ථානය ප්‍රතිඥ කෙරේද පඨිද්ඪි සිංහනාද කෙරේ ද බඹසක් පවත්වා ද, මේ තථාගතයන්ගේ තථාගත බල යි.

ආනතුයෙනි, යමිබල කෙනතුන්ගෙන් සමන්වාගත තථාගත ශ්‍රේෂ්ඨ ස්ථානය පිළින කෙරේද, පඨිද්ඪි සිංහනාද කරයි ද බ්‍රහ්මචක්‍රය පවත්වාද, තථාගතයන්ගේ මේ තථාගත බල යි.

10. 1. 3. 3

කාය සූත්‍රය

[සැවැත්තිදන යි]

මහණෙනි, වාග්දාරය තබා කායදාරයෙන් ප්‍රභාතවාය ධර්මයෝ ඇත. මහණෙනි, කායදාරය තබා වාග්දාරයෙන් ප්‍රභාතවාය ධර්මයෝ ඇත. මහණෙනි, කායදාරය ද තබා වාග්දාරය ද තබා ප්‍රඥායෙන් දෑක දෑක ප්‍රභාතවාය ධර්මයෝ ඇති.

මහණෙනි, වාග්දාරය තබා කායදාරයෙන් ප්‍රභාතවාය ධර්ම කවර යන්:

මහණෙනි, මේ සස්තෙහි මහණ කයින් කිසි ලෙගමාත්‍ර වූ අකුශලා-පක්‍ෂියක් අවන්තේ වෙයි විඤ සම්මසරුනු එයට බැස ගෙන ධනට මෙසේ කියත්: “ඇවැත් කයින් කිසි ලෙගමාත්‍ර වූ අකුශලයක් අවන්තේ වෙයි, ඇවැත් කායදුශ්චරිතය හැරපියා කායසුචරිතය වඩා නම් මැනැවැ”යි. හේ විඤ සම්මසරුන් විසින් බැස ගෙන දූත කියනු ලබන්නේ කායදුශ්චරිතය හැරපියා කායසුචරිතය වඩන්නේය. මහණෙනි, මොහු වාග්දාරය තබා කායදාරයෙන් ප්‍රභාතවාය ධර්මයෙහි කියනු ලැබෙත්.

කතමෙ ව භික්ඛවෙ ධම්මා වාචාය පහාතඛබ්බා නො කායෙන:

ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු අකුසලං ආපනෙනා හොති කඤ්ඤිදෙව දෙසං වාචාය. තෙනො අනුච්චව විඤ්ඤා සමුහමචාරි ජවමාහංසු: ආයස්මා බො අකුසලං ආපනෙනා කඤ්ඤිදෙව දෙසං වාචාය, සාධුවතායස්මා ඔව් දුච්චිතං පහාය වට්ඨවරිතං ගාමිතු''ති. සො අනුච්චව විඤ්ඤාති සමුහමචාරිති චුච්චමානො වට්ඨවරිතං පහාය වට්ඨවරිතං භාවෙති. ඉමෙ චුච්චන්ති 'භික්ඛවෙ ධම්මා වාචාය පහාතඛබ්බා, නො කායෙන.

කතමෙ ව භික්ඛවෙ ධම්මා නෙව කායෙන පහාතඛබ්බා නො වාචාය, පඤ්ඤාය දිස්වා දිස්වා පහාතඛබ්බා:

ලොහො භික්ඛවෙ නෙව කායෙන පහාතඛබ්බා, නො වාචාය. පඤ්ඤාය දිස්වා දිස්වා පහාතඛබ්බා. දදංසො භික්ඛවෙ - පෙ - මොහො භික්ඛවෙ - පෙ - කොධො භික්ඛවෙ - පෙ - උපනාහො භික්ඛවෙ - පෙ - මසෙබ්බා භික්ඛවෙ - පෙ - පළාසො භික්ඛවෙ - පෙ - මච්ඡරියං භික්ඛවෙ නෙව කායෙන පහාතඛබ්බං භො වාචාය, පඤ්ඤාය දිස්වා දිස්වා පහාතඛබ්බං. පාපිකා භික්ඛවෙ ඉසා නෙව කායෙන පහාතඛබ්බා නො වාචාය, පඤ්ඤාය දිස්වා දිස්වා පහාතඛබ්බා.

කතමා ව භික්ඛවෙ පාපිකා ඉසා:

ඉධ භික්ඛවෙ දුජ්ඣති ගහපතීසස වා ගහපතීඥ්ජනසස වා ධනෙන වා ධකෙඤ්ඤන වා රජතෙන වා ජාතරුපෙන වා. තත්ඤ්ඤතරසස දසසස වා ඔපවාසසස වා ඵලං හොති. "අහො චිතිමසස ගහපතීසස වා ගහපතීඥ්ජනසස වා න ඉදුජ්ඣයා ධනෙන වා ධකෙඤ්ඤන වා රජතෙන වා ජාතරුපෙන වා''ති. යමණො වා පන බ්‍රාහ්මණොවා ලාභී හොති චිවරපිණ්ඩපාතසෙනාසන ගිලානපච්චයහෙසජ්ජපරික්ඛාරානං තත්ඤ්ඤතරසස සම්මාසස වා බ්‍රාහ්මණසස වා ඵලං හොති: "අහො වත අයමායස්මා න ලාභී අසස චිවරපිණ්ඩපාත සෙනාසනගිලානපච්චයහෙසජ්ජපරික්ඛාරානන්ති". අයං චූච්චති භික්ඛවෙ පාපිකා ඉසා, පාපිකා භික්ඛවෙ ඉසා නෙව කායෙන පහාතඛබ්බා නො වාචාය, පඤ්ඤාය දිස්වා දිස්වා පහාතඛබ්බා.

භෙදෙනති, කායආරය තබා වාග්ආරයෙන් ප්‍රභාතව්‍ය ධර්ම කවර යත්:

භෙදෙනති, මෙ සස්තෙනි භෙදෙති කිසි දෙයමාත්‍ර අකුශලාපරිත්‍යක් වාග්ආරයෙන් අවන්තේ වෙයි. විඤ්ඤාන සම්මතයට බැස ගෙන දැන ගතවන මෙසේ කියත්: ආයුජ්ජිමත් වනාහි වාග්ආරයෙන් කිසි දෙයමාත්‍ර අකුශලයක් අවන්තේය, ඇවැත් වාග්දුශ්චරිතය හැරවියා වාග්සුචරිතය වඩා නම් ඇවැත්වැයි හේ විඤ්ඤාන සම්මතයට බැස ගෙන දැන ගතවන මෙසේ වාග්දුශ්චරිතය හැරවියා වාග්සුචරිතය වඩානේය. භෙදෙනති, මොහු කායආරය තබා වාග්ආරයෙන් ප්‍රභාතව්‍ය ධර්ම යි කියනු ලබන්.

භෙදෙනති, කායආරය හා වාග්ආරය තබා ප්‍රඥායෙන් දැක දැක ප්‍රභාතව්‍ය ධර්ම කවර යත්:

භෙදෙනති, ලොභය නොද කායආරයෙන් නො ද වාග්ආරයෙන් ප්‍රභාතව්‍ය වෙයි. ප්‍රඥායෙන් දැක දැක ප්‍රභාතව්‍ය වෙයි. භෙදෙනති, දොෂය ... මහෙනති, මොහය ... මහෙනති, ක්‍රොධය ... මහෙනති, උපාදාය ... මහෙනති, මංශය ... මහෙනති, පලාසය ... මහෙනති, මව්චරියය නො ද කයින් නොද වච්ඡිත් ප්‍රභාතව්‍ය වෙයි. ප්‍රඥායෙන් දැක දැක ප්‍රභාතව්‍ය වෙයි. මහෙනති, ලබ්‍ධි ඊෂ්ඨාය නො ම කයින් නො ම වච්ඡිත් ප්‍රභාතව්‍ය යි ප්‍රඥායෙන් දැක දැක ප්‍රභාතව්‍ය යි.

භෙදෙනති, ලාමක ඊෂ්ඨා කවර යත්:

භෙදෙනති, මෙ ලොවහි ගැහැවියකුහට වේවයි, ගැහැවියකුහට වේවයි ධනයෙන් හෝ ධාන්‍යයෙන් හෝ රිදියෙන් හෝ රතීන් හෝ සමාදායකයක් වෙයි. එහිලා අන්‍යතර දුස්සකුහට වේවයි වෙන වානුචකුහට වේවයි මෙ බදු සිතෙන් වෙයි: “එකැතින් මේ ගැහැවි හට හෝ ගැහැවි පුත්‍ර්හට හෝ ධනයෙන් වේවයි, ධනයෙන් වේවයි, රිදියෙන් වේවයි, රතීන් වේවයි සමාදායකයක් නොවේ නම් යෙහෙකැ”යි, භෙදෙනති වේවයි බලුණෙක් වේවයි සිවුරු පිඬුවා සෙනසුන් ගිලන්පස බෙහෙත් පිරිකර ලබන සුලු වෙයි. එහිලා අන්‍යතර භෙදෙනති හෝ බලුණකු හට හෝ මෙ බදු සිතෙන් වෙයි: “එකැතින් මේ ඇවැත් සිවුරු පිඬුවා සෙනසුන් ගිලන්පස බෙහෙත් පිරිකර නොලබන සුලු නම්, අහෝ යෙහෙකැ”යි. මහෙනති, මෙ ලාමක ඊෂ්ඨා යි කියනු ලැබේ. මහෙනති, ලාමක ඊෂ්ඨාය නො ද කයින් නො ද වච්ඡිත් ප්‍රභාතව්‍ය වෙයි, (උද්ඝාතා මාර්ග) ප්‍රඥායෙන් දැක දැක ප්‍රභාතව්‍ය වෙයි.

පාපිකා හික්කවෙ ඉව්ජා නෙව කායෙන පහාතඛ්ඛා නො වාචාය,
පඤ්ඤාය දිස්වා දිස්වා පහාතඛ්ඛා.

කතමා ව හික්කවෙ පාපිකා ඉව්ජා:

ඉධ හික්කවෙ එකවේවා අසසදේධා සමානො 'සදේධා'ති මං ජානෙය්‍යුනති ඉව්ජති, දුස්සිලො සමානො 'සිලවා'ති මං ජානෙය්‍යුනති ඉව්ජති, අප්පසප්පකො සමානො 'බහුසප්පකො'ති මං ජානෙය්‍යුනති ඉව්ජති, සඬගඤ්ඤාකාරාමො සමානො පච්චිකෙහාති මං ජානෙය්‍යුනති ඉව්ජති, කුසිතො සමානො ආරද්ධිවිරියොති මං ජානෙය්‍යුනති ඉව්ජති, මුට්ඨස්සාති-සමානො උපම්බිතසතිති මං ජානෙය්‍යුනති ඉව්ජති අසමාහිතො සමානො සමාහිතොති මං ජානෙය්‍යුනති ඉව්ජති, දුප්පඤ්ඤා සමානො පඤ්ඤවාති මං ජානෙය්‍යුනති ඉව්ජති, අබ්බිකාසවොසමානො බ්බිකාසවොති මං ජානෙය්‍යුනති ඉව්ජති, අයං චූචති හික්කවෙ පාපිකා ඉව්ජා, පාපිකා හික්කවෙ ඉව්ජා නෙව කායෙන පහාතඛ්ඛා නො වාචාය, පඤ්ඤාය දිස්වා දිස්වා පහාතඛ්ඛා.

තං වෙ හික්කවෙ හික්කුං ලොභො අභිභූයා ඉරියති. දෙසො - පෙ - මොහො - පෙ - කොධො - පෙ - උපනාහො - පෙ - මිකෙඛා - පෙ - පළාසො - පෙ - මච්ඡරියං. පාපිකා ඉසා - පෙ - පාපිකා ඉව්ජා අභිභූයා ඉරියති, සො ඵවමස්ස වෙදිතඤ්ඤා: න අයමායස්මා තථා පජානාති, යථා පජානතො ලොභො න භොති, තථා හිමං ආයස්මන්තං ලොභො අභිභූයා ඉරියති, න අයමායස්මා තථා පජානාති, යථා පජානතො දෙසො න භොති - පෙ - මොහො - කොධො - උපනාහො - මිකෙඛා - පළාසො - මච්ඡරියං - පාපිකා ඉසා - පාපිකා ඉව්ජා න භොති තථා හිමං ආයස්මන්තං. පාපිකා ඉව්ජා අභිභූයා ඉරියති. තඤ්ඤෙ හික්කවෙ හික්කුං ලොභො නාභිභූයා ඉරියති. දෙසො - මොහො - කොධො - උපනාහො - මිකෙඛා - පළාසො මච්ඡරියං - පාපිකා ඉසා - පාපිකා ඉව්ජා නාභිභූයා ඉරියති. සො ඵවමස්ස වෙදිතඤ්ඤා: - පෙ - තථා අයමායස්මා පජානාති යථා පජානතො ලොභො න භොති, තථා හිමං ආයස්මන්තං ලොභො නාභිභූයා ඉරියති, තථා යමායස්මා පජානාති යථා පජානතො දෙසො න භොති. මොහො - පෙ - කොධො - පෙ - උපනාහො - පෙ - මිකෙඛා - පෙ - පළාසො - පෙ - මච්ඡරියං - පෙ - පාපිකා ඉසා - පෙ - පාපිකා ඉව්ජා න භොති. තථා හිමං ආයස්මන්තං පාපිකා ඉව්ජා නාභිභූයා ඉරියති.

මහණෙනි, ලාමක ඉව්ඡාව නොද කයින් නොද වචසින් ප්‍රභාතව්‍යයයි. ප්‍රඥායෙන් දැක දැක ප්‍රභාතව්‍ය යි.

මහණෙනි, පාපිකා ඉව්ඡා කවර යත්:

මහණෙනි, මෙයස්නෙහි කිසිවෙක් ශ්‍රධා නැති‍යේ ම මා සැදුහැනියේයි දනිත්වයි කැමැති වෙයි. දුස්සිල වූයේ ම මා “සිල්වකැයි දනිත්ව” යි කැමැති වෙයි. අල්පශ්‍රැත වූයේ ම “මා බහුශ්‍රැතයි දනිත්ව” යි කැමැති වෙයි. ගණාහි ඇලුනේ ම “මා ප්‍රචිචිකතයි දනිත්ව” යි කැමැති වෙයි. කුශීද වූයේ ම “මා පාරබ්බවියායි දනිත්ව” යි කැමැති වෙයි. නටසිහි ඇති‍යේ ම “මා එළඹ සිටි සිහි ඇති‍යේ දනිත්ව” යි කැමැති වෙයි. අසමාහිත වූයේ ම “මා සමාහිතැයි දනිත්ව” යි කැමැති වෙයි. දුෂ්ප්‍රාඥ වූයේ ම “මා ප්‍රාඥයයි දනිත්ව” යි කැමැති වෙයි. ක්විණාශ්‍රව නො වූයේ ම “මා ක්විණාශ්‍රවයි දනිත්ව” යි කැමැති වෙයි. මහණෙනි, මේ පාපිකා ඉව්ඡායි කියනු ලැබේ. මහණෙනි පාපිකා ඉව්ඡාව නො ද කයින් නො ද වචසින් ප්‍රභාතව්‍යයි. ප්‍රඥායෙන් දැක දැක ප්‍රභාතව්‍ය යි.

මහණෙනි ඉදින් ලොභය ඒ මහණ මැඩ ගෙන වැටේ නම් ... දොෂය ... මොහය ... ක්‍රොධය ... උපනාහය ... මකකය ... පළාසය ... මාත්සයායි ... ලාමක චිත්තාව ... ලාමක ඉව්ඡාව මැඩගෙන වැටේ නම්, හෙ මෙයේ දතයුතු වෙයි: “යම් පරිදි දන්තනුට ලොභය නො වේද, මේ ඇවැත් එපරිදි නොදන්නේය. එහෙයින් ම ලොභය මේ ඇවැත් මැඩගෙන සිටුනේය. යම් පරිදි දන්තනුගේ දොෂය නො වේද, මේ ආයුෂ්මත් එපරිදි නොදන්නේය. ... මොහය ... ක්‍රොධය ... උපනාහය ... මකකය ... පළාසය ... මාත්සයායි ... ලාමක ඉව්ඡාව ... ලාමක ඉව්ඡාව නොවේද .. එහෙයින් ම පාපිකා ඉව්ඡාව මේ ආයුෂ්මත් මැඩගෙන සිටුනේය” යි. මහණෙනි, ඉදින් ලොභය එ මහණ මැඩගෙන නො වැටේ නම්, දොෂය ... මොහය ... ක්‍රොධය ... උපනාහය ... මකකය ... පළාසය ... මච්ඡරිය ... ලමු ඉසාභාව ... ලමු ඉව්ඡාව එ මහණ මැඩගෙන නො වැටේ නම්, හෙ මෙයේ දතයුතු වෙයි: ... යම් පරිදි දන්තනුගේ ලොභය නොවේ නම්, මේ ආයුෂ්මත් එපරිදි දන්නේය. එහෙයින් ම ලොභය මේ ආයුෂ්මත් මැඩ ගෙන නො වැටෙයි. යම් පරිදි දන්තනුගේ දොෂය නොවේ නම්, එපරිදි මේ ආයුෂ්මත් දන්නේය. මොහය ... ක්‍රොධය ... උපනාහය ... මකකය ... පළාසය ... මච්ඡරිය ... ලාමක ඉසාභාව .. ලාමක ඉව්ඡාව නො වේ නම්, එහෙයින් ම ලාමක ඉව්ඡාව මේ ආයුෂ්මත් මැඩගෙන නො වැටෙයි.

10. 1. 3. 4

මහාචුන්ද සුත්තං

එකං සමයං ආයස්මා මහාචුන්දෙ වෙනීසු විහරති සහජාතියං. තත්‍ර ඛො ආයස්මා මහාචුන්දෙ භික්ඛු ආමනෙත්ති ආචුසො භික්ඛවොති. 'ආචුසො'ති ඛො තෙ භික්ඛු ආයස්මතො මහාචුන්දස්ස පච්චසොස්සා. ආයස්මා මහාචුන්දෙ එතදවොච:

ඤ්ඤවාදං ආචුසො භික්ඛු වදමානො ජාතාමිමං ධම්මං පස්සාමිමං ධම්මං'නති. තඤ්ඤ ආචුසො භික්ඛුං ලොභො අභිභුය්‍ය තිට්ඨති. දෙසො - පෙ - මොහො - පෙ - කොධො - පෙ - උපනාහො - පෙ - මකෙඛා - පෙ - පළාසො - පෙ - මච්ඡරියං - පෙ - පාපිකා ඉස්සා - පෙ - පාපිකා ඉච්ඡා අභිභුය්‍ය තිට්ඨති. සො එවමස්ස වෙදිතඛෙඛා: න අයමායස්මා තථා පජානාති යථා පජානතො ලොභො න හොති, තථා භීමං ආයස්මත්තං ලොභො අභිභුය්‍ය තිට්ඨති. න අයමායස්මා තථා පජානාති යථා පජානතො දෙසො න හොති. මොහො - පෙ - කොධො - පෙ - උපනාහො - පෙ - මකෙඛා - පෙ - පළාසො - පෙ - මච්ඡරියං - පෙ - පාපිකා ඉස්සා - පෙ - පාපිකා ඉච්ඡා න හොති. තථා භීමං ආයස්මත්තං පාපිකා ඉච්ඡා අභිභුය්‍ය තිට්ඨති.

භාවනාවාදං ආචුසො භික්ඛු වදමානො භාවිතකායොමහි භාවිතසීලො භාවිතවිකෙතො භාවිතපඤ්ඤති. තඤ්ඤ ආචුසො භික්ඛුං ලොභො අභිභුය්‍ය තිට්ඨති. දෙසො - පෙ - මොහො - පෙ - කොධො - පෙ - උපනාහො - පෙ - මකෙඛා - පෙ - පළාසො - මච්ඡරියං - පෙ - පාපිකා ඉස්සා - පෙ - පාපිකා ඉච්ඡා අභිභුය්‍ය තිට්ඨති. සො එවමස්ස වෙදිතඛෙඛා: න අයමායස්මා තථා පජානාති, යථා පජානතො ලොභො න හොති. තථා භීමං ආයස්මත්තං ලොභො අභිභුය්‍ය තිට්ඨති. න අයමායස්මා තථා පජානාති, යථා පජානතො දෙසො න හොති. මොහො - පෙ - කොධො - පෙ - උපනාහො - පෙ - මකෙඛා - පෙ - පළාසො - පෙ - මච්ඡරියං - පෙ - පාපිකා ඉස්සා - පෙ - පාපිකා ඉච්ඡා න හොති. තථා භීමං ආයස්මත්තං පාපිකා ඉච්ඡා අභිභුය්‍ය තිට්ඨති.

10. 1. 3. 4

මහාවෘත්ත සූත්‍රය

එක් සමයෙක්හි ආයුෂ්මත් මහාවෘත්ත තෙරණුවෝ වෙති ජනපදයෙහි වූ සහජාති යෙහි වාස කරන්නාහ. එකල්හි ආයුෂ්මත් මහාවෘත්ත තෙරණුවෝ ‘ඇවැත් මහණෙනි’ යි හිඤ්ඤාත් ඇමතුහ. ‘ඇවැත්නි’ යි ඒ හික්මුණු ආයුෂ්මත් මහාවෘත්ත තෙරුන්ට පිළිවදන් ඇස්වූහ. ආයුෂ්මත් මහාවෘත්ත තෙරණුවෝ තෙල කීහ.

ඇවැත්නි, මහණ “මේ දහම් දන්මි, මේ දහම් දක්මි යි ඥානවාදය කියන්නේ වේ ද, ඇවැත්නි, ඉදින් ලොභය එ මහණ මැඩ ගෙන සිටුවන් නම්, දෙව්මය ... මොහය ... ක්‍රොධය ... උපනාහය ... මක්ඛය ... පළාසය ... මච්ඡරිය ... පාපෙඤ්ඤාය ... පාපෙච්ඡාය මැඩ ගෙන සිටුවන් නම්, ඒ මහණ මෙසේ දතයුතු වෙයි: මේ ආයුෂ්මත් යම් පරිද්දෙකින් දන්නාහට ලොභයෙක් නොවේ ද, එ පරිදි නො දන්නේ ය. එසේ මැයි ලොභය මේ ආයුෂ්මත්හු මැඩ ගෙන සිටුවන් ය. මේ ආයුෂ්මත් යම් පරිදි දන්නාහට දෙව්මය නො වේ ද එපරිදි නොදන්නේ ය. මොහය ... ක්‍රොධය ... උපනාහය ... මක්ඛය ... පළාසය ... මච්ඡරිය ... පාපෙඤ්ඤාය ... පාපෙච්ඡාය නො වේ ද, එ පරිදි නො දන්නේ ය. එසේමය, පාපෙච්ඡාව මේ ආයුෂ්මත්හු මැඩ ගෙන සිටුවන් ය.

ඇවැත්නි, මහණ “භාවිතකාය ඇතියෙමි, භාවිතශීල ඇතියෙමි, භාවිත විත ඇතියෙමි, භාවිත ප්‍රඥා ඇතියෙමි” යි භාවනා වාදය කියන්නේ වේ ද, ඇවැත්නි, ඉදින් ලොභය ඒ මහණ මැඩ ගෙන සිටුවන් නම්, දෙව්මය ... මොහය ... ක්‍රොධය ... උපනාහය ... මක්ඛය ... පළාසය ... මච්ඡරිය ... පාපෙඤ්ඤාය ... පාපෙච්ඡාය මැඩ ගෙන සිටුවන් නම්, ඒ මහණ මෙසේ දතයුතු වෙයි: “මේ ආයුෂ්මත් යම් පරිදි දන්නාහට ලොභය නො වේ ද, එ පරිදි නො දන්නේ ය. එසේ මැයි, ලොභය මේ ආයුෂ්මත්හු මැඩ ගෙන සිටුවන් ය. මේ ආයුෂ්මත් යම් පරිදි දන්නාහට දෙව්මය නො වේ ද, එ පරිදි නොදන්නේ ය. මොහය ... ක්‍රොධය ... උපනාහය ... මක්ඛය ... පළාසය ... මච්ඡරිය ... පාපෙඤ්ඤාය, ... පාපෙච්ඡාය නො වේ ද, එ පරිදි නො දන්නේ ය. එසේ ම ය. පාපෙච්ඡාව මේ ආයුෂ්මත්හු මැඩ ගෙන සිටුවන් ය.

ඤාණවාදකෝ ආවුසො භික්ඛු වදමානො භාවනාවාදකෝ ජානාමිමං ධම්මං පසාමිමං ධම්මං. භාවිතකායොමහි භාවිතසීලො භාවිතවිතො භාවිතපඤ්ඤානි. තඤ්ඤො ආවුසො භික්ඛු ලොභො අභිභුයා තිට්ඨති. දෙසො - පෙ - මොහො - පෙ - කොධො - පෙ - උපනාහො - පෙ - මකෙඛා - පෙ - පළාසො - පෙ - මච්ඡරියං - පෙ - පාපිකා ඉසා - පෙ - පාපිකා ඉච්ඡා අභිභුයා තිට්ඨති. සො එවමස්ස වෙදිතඛො: “න අයමායස්මා තථා පජානාති යථා පජානතො ලොභො න භොති. තථා හිමං ආයස්මිනං ලොභො අභිභුයා තිට්ඨති. න අයමායස්මා තථා පජානාති යථා පජානතො දෙසො න භොති - මොහො - පෙ - කොධො - පෙ - උපනාහො - පෙ - මකෙඛා - පෙ - පළාසො - පෙ - මච්ඡරියං - පෙ - පාපිකා ඉසා - පෙ - පාපිකා ඉච්ඡා න භොති. තථා හිමං ආයස්මිනං පාපිකා ඉච්ඡා අභිභුයා තිට්ඨති.

සෙය්‍යථාපි ආවුසො පුරිසො දළිඤ්ඤාච සමානො අඛිඨ්ථාදං වදෙය්‍ය, අධනොච සමානො ධනවාදං වදෙය්‍ය, අභොගවාච සමානො භොගවාදං වදෙය්‍ය. සො කිසිඤ්ඤිදෙව ධන කරණියෙ සමුප්පන්නො න සක්කුණෙය්‍ය උපනිහතතුං¹ ධනං වා ධක්ඤං වා රජතං වා ජාතරූපං ධා. තමෙන එවං ජානෙය්‍ය: දළිඤ්ඤාච අයමායස්මා සමානො අඛිඨ්ථාදං වදෙති, අධනොච අයමායස්මා සමානො ධනවාදං වදෙති, අභොගවාච අයමායස්මා සමානො භොගවාදං වදෙති. තං කිසිස භෙතු: තථා හි අයමායස්මා කිසිඤ්ඤිදෙව ධනකරණියෙ සමුප්පන්නො න සකෙකාති උපනිහතතුං ධනං වා ධක්ඤං වා රජතං වා ජාතරූපං වානි.

එවමෙව ඛො ආවුසො ඤාණවාදකෝ භික්ඛු වදමානො භාවනාවාදකෝ ජානාමිමං ධම්මං පසාමිමං ධම්මං, භාවිතකායොමහි භාවිතසීලො භාවිත විතො භාවිතපඤ්ඤානි. තඤ්ඤො ආවුසො භික්ඛු ලොභො අභිභුයා තිට්ඨති, දෙසො - පෙ - මොහො - පෙ - කොධො - පෙ - උපනාහො - පෙ - මකෙඛා - පෙ - පළාසො - පෙ - මච්ඡරියං - පාපිකා ඉසා - පෙ - පාපිකා ඉච්ඡා අභිභුයා තිට්ඨති. සො එවමස්ස වෙදිතඛො: “න අයමායස්මා තථා පජානාති යථා පජානතො ලොභො න භොති. තථා හිමං ආයස්මිනං ලොභො අභිභුයා තිට්ඨති. න අයමායස්මා තථා පජානාති යථා පජානතො දෙසො න භොති - මොහො - පෙ - කොධො - පෙ - උපනාහො - පෙ - මකෙඛා - පෙ - පළාසො - පෙ - මච්ඡරියං - පෙ - පාපිකා ඉසා - පෙ - පාපිකා ඉච්ඡා න භොති. තථා හිමං ආයස්මිනං පාපිකා ඉච්ඡා අභිභුයා තිට්ඨති.

1. උපනිහතතුං - සිමු. උපනිහාතුං - මජ්ඣ.

ඇවැත්නි, මහණ “මේ දහම් දන්මි, මේ දහම් දක්මි, භාවිතකාය යෙමි, භාවිතශීලයෙමි, භාවිතවිත්තයෙමි, භාවිතප්‍රඥා ඇතියෙමි”යි ඥානවාදය හා භාවනා වාදය හා කියන්නේ වේ ද, ඇවැත්නි, ඉදින් ලොභය ඒ මහණ මැඩ ගෙන සිටුනේ නම් දෝශය ... මොහය ... ක්‍රොධය ... උපනාහය ... මක්කය ... පළාසය ... මච්ඡරිය ... පාපෙප්ඛිය ... පාපෙච්ඡාය මැඩ ගෙන සිටුනේ නම්, ඒ මහණ මෙසේ දත යුතු වෙයි: මේ ආයුෂ්මත් යම් පරිදි දක්නාහට ලොභය නො වේ ද, එ පරිදි නො දන්නේ ය. එසේමය, ලොභය මේ ආයුෂ්මත්හු මැඩ ගෙන සිටුනේය, මේ ආයුෂ්මත් යම් පරිදි දක්නාහට දෝෂය නො වේ ද එ පරිදි නො දන්නේ ය. මොහය ... ක්‍රොධය ... උපනාහය... මක්කය... පළාසය... මච්ඡරිය ... පාපෙප්ඛිය ... පාපෙච්ඡාය නො වේ ද, එ පරිදි නො දන්නේ ය, එසේමය පාපෙච්ඡාව මේ ආයුෂ්මත්හු මැඩ ගෙන සිටුනේ ය.

ඇවැත්නි, යම්සේ පුරුෂයෙක් දිළිඳු වූයේ ම ආඨායවාදය කියන්නේ වේ ද, නිර්ධන වූයේ ම ධනවාදය කියන්නේ වේ ද, භොග රහිත වූයේ ම භොගවාදය කියන්නේ වේ ද, හේ යම් ධනකරණී ඇතිවත් ම ධනය වේවයි, ධාන්‍යය වේවයි, රජන වේවයි, කනක වේවයි, එළවත්තට නො හැකි වන්නේ ය. “මේ ආයුෂ්මත් දිළිඳු වූයේ ම ආඨායවාදය කියයි, මේ ආයුෂ්මත් නිර්ධන වූයේ ම ධනවාදය කියයි, මේ ආයුෂ්මත් භොග නැතිසේ ම භොගවාදය කියා ය”යි තුලුන් මෙසේ හඳුනා ගන්නේ ය. එ කවර හෙයින් යත්: මේ ආයුෂ්මත් යම් ම ධනකරණී ඇතිවත් ධන වේවයි ධාන්‍ය වේවයි රජන වේවයි කනක වේවයි එළවත්තට නො හැකි වන්නේ ය. ද එහෙයිනි.

ඇවැත්නි, එසෙයින් ම “මේ දහම් දන්මි, මේ දහම් දක්මි, භාවිතකාය යෙමි, භාවිතශීලයෙමි, භාවිතවිත්තයෙමි, භාවිතප්‍රඥා ඇතියෙමි”යි මහණ ඥානවාදය හා භාවනා වාදය හා කියන්නේ වේ ද, ඇවැත්නි, ඉදින් ලොභය ඒ මහණ මැඩගෙන සිටුනේ නම්, දෝෂය-මොහය-ක්‍රොධය-උපනාහය-මක්කය-පළාසය-මච්ඡරිය - පාපෙප්ඛිය - පාපෙච්ඡාය මැඩ ගෙන සිටුනේ නම්, ඒ මහණ මෙසේ දත යුතු වෙයි. “මේ ආයුෂ්මත් යම් පරිදි දක්නාහට ලොභය නො වේ ද, එපරිදි නො දන්නේ ය”යි. එසේ ම ය, ලොභය මේ ආයුෂ්මත්හු මැඩ ගෙන සිටුනේ ය, මේ ආයුෂ්මත් යම්පරිදි දක්නාහට දෝෂය නො වේ ද, එපරිදි නො දන්නේ ය. මොහය-ක්‍රොධය-උපනාහය-මක්කය-පළාසය-මච්ඡරිය - පාපෙප්ඛිය - පාපෙච්ඡාය නො වේ ද එපරිදි නො දන්නේය. එසේම පාපෙච්ඡාව මේ ආයුෂ්මත්හු මැඩ ගෙන සිටුනේ ය.

ඤ්ඤවාදං ආවුසො භික්ඛු වදමානො ජානාමිමං ධම්මං පසායමිමං ධම්මන්ති. තඤ්ඤ ආවුසො භික්ඛුං ලොභො නාභිභුයා නිට්ඨති - දෙසො - පෙ - මොහො - පෙ - කොධො - පෙ - උපනාහො - පෙ - මකෙඛා - පෙ - පළාසො - පෙ - මච්ඡරියං - පෙ - පාපිකා ඉසා - පෙ - පාපිකා ඉච්ඡා නාභිභුයා නිට්ඨති. සො ඵවමස්ස වෙදිතඛෙඛා: තථා අයමායස්මා පජානාති යථා පජානතො ලොභො න භොති. තථා හිමං ආයස්මන්තං ලොභො නාභිභුයා නිට්ඨති. තථා අයමායස්මා පජානාති යථා පජානතො දෙසො න භොති. මොහො - පෙ - කොධො - පෙ - උපනාහො - පෙ - මකෙඛා - පෙ - පළාසො - පෙ - මච්ඡරියං - පෙ - පාපිකා ඉසා - පෙ - පාපිකා ඉච්ඡා න භොති. තථා හිමං ආයස්මන්තං පාපිකා ඉච්ඡා නාභිභුයා නිට්ඨති.

භාවනාවාදං ආවුසො භික්ඛු වදමානො භාවිතකායොමිති භාවිත සිලො භාවිතවිතො භාවිතපඤ්ඤාති, තඤ්ඤ ආවුසො භික්ඛුං ලොභො නාභිභුයා නිට්ඨති. දෙසො - පෙ - මොහො - පෙ - කොධො - පෙ - උපනාහො - පෙ - මකෙඛා - පෙ - පළාසො - පෙ - මච්ඡරියං - පෙ - පාපිකා ඉසා - පෙ - පාපිකා ඉච්ඡා නාභිභුයා නිට්ඨති. සො ඵවමස්ස වෙදිතඛෙඛා: තථා අයමායස්මා පජානාති යථා පජානතො ලොභො න භොති. තථා හිමං ආයස්මන්තං ලොභො නාභිභුයා නිට්ඨති. තථා අයමායස්මා පජානාති යථා පජානතො දෙසො න භොති - මොහො - පෙ - කොධො - පෙ - උපනාහො - පෙ - මකෙඛා - පෙ - පළාසො - පෙ - මච්ඡරියං - පෙ - පාපිකා ඉසා - පෙ - පාපිකා ඉච්ඡා න භොති. තථා හිමං ආයස්මන්තං පාපිකා ඉච්ඡා නාභිභුයා නිට්ඨති.

ඤ්ඤවාදඤ්ඤ ආවුසො භික්ඛු වදමානො භාවනාවාදඤ්ඤ ජානාමිමං ධම්මං පසායමිමං ධම්මං, භාවිතකායොමිති භාවිතසිලො භාවිතවිතො භාවිතපඤ්ඤාති. තඤ්ඤ ආවුසො භික්ඛුං ලොභො නාභිභුයා නිට්ඨති. දෙසො - පෙ - මොහො - පෙ - කොධො - පෙ - උපනාහො - මකෙඛා - පෙ - පළාසො - පෙ - මච්ඡරියං - පෙ - පාපිකා ඉසා - පෙ - පාපිකා ඉච්ඡා නාභිභුයා නිට්ඨති. සො ඵවමස්ස වෙදිතඛෙඛා: තථා අයමායස්මා පජානාති යථා පජානතො ලොභො න භොති. තථා හිමං ආයස්මන්තං ලොභො නාභිභුයා නිට්ඨති. තථා අයමායස්මා පජානාති යථා පජානතො දෙසො න භොති. මොහො - පෙ - කොධො - පෙ - උපනාහො - පෙ - මකෙඛා - පෙ - පළාසො - පෙ - මච්ඡරියං - පෙ - පාපිකා ඉසා - පෙ - පාපිකා ඉච්ඡා න භොති. තථා හිමං ආයස්මන්තං පාපිකා ඉච්ඡා නාභිභුයා නිට්ඨති.

ඈවැත්ති, මහණ “මේ දහම් දන්මි, මේ දහම් දක්මි”යි ඥානවාදය කියන්නේ වේද, ඈවැත්ති, ඉදින් ලොභය ඒ මහණ මැඩ ගෙන නො සිටුනේ නම්, -පෙ- දෙවසය-මොහය-ත්‍රොධය-උපනාභය-මක්ඛය-පළාසය-මච්ඡරිය-පාපෙෂ්ඨාය-පාපෙව්ඡාය මැඩ ගෙන නො සිටුනේ නම්, ඒ මහණ මෙසේ දතයුතු වෙයි: මේ ආයුෂ්මත් යම් පරිදි දන්නාක්භට ලොභය නොවේ නම්, එපරිදි දන්තේ ය, එසේ ම ය, ලොභය මේ ආයුෂ්මත්හු මැඩ ගෙන නො සිටුනේ ය, මේ ආයුෂ්මත් යම් පරිදි දන්නාක්භට එපරිදි දන්තේ ය. මොහය -ත්‍රොධය -උපනාභය -මක්ඛය -පළාසය-මච්ඡරිය-පාපෙෂ්ඨාය -පාපෙව්ඡාය නො වේ නම් එපරිදි දන්තේ ය, එසේ ම ය, පාපෙව්ඡාව මේ ආයුෂ්මත්හු මැඩ ගෙන නො සිටුනේ ය.

ඈවැත්ති, මහණ භාවිතකායයෙහි, භාවිතශීලයෙහි, භාවිතප්‍රඥයෙහි යි භාවනාවාදය කියන්නේ වේද, ඈවැත්ති, ඉදින් ලොභය ඒ මහණ මැඩ ගෙන නො සිටුනේ නම්, දෙවසය - මොහය -ත්‍රොධය - උපනාභය-මක්ඛය-පළාසය-මච්ඡරිය-පාපෙෂ්ඨාය-පාපෙව්ඡාය මැඩගෙන නො සිටුනේ නම්, ඒ මහණ මෙසේ දතයුතු වෙයි. “මේ ආයුෂ්මත් යම් පරිදි දන්නාක්භට ලොභය නො වේ නම් එපරිදි දන්තේ ය. එසේ ම ය, ලොභය මේ ආයුෂ්මත්හු මැඩගෙන නො සිටුනේ ය, මේ ආයුෂ්මත් යම් පරිදි දන්නාක්භට දෙවසය නො වේ නම් එපරිදි දන්තේ ය, මොහය-ත්‍රොධය-උපනාභය-මක්ඛය-පළාසය-මච්ඡරිය-පාපෙෂ්ඨාය-පාපෙව්ඡාය නො වේ නම් එපරිදි දන්තේ ය. එසේ ම ය, පාපෙව්ඡාව මේ ආයුෂ්මත්හු මැඩගෙන නො සිටුනේ ය.

ඈවැත්ති, මහණ “මේ දහම් දන්මි, මේ දහම් දක්මි භාවිතකායයෙහි, භාවිතශීලයෙහි, භාවිතවික්‍රයෙහි, භාවිතප්‍රඥායෙහි”යි ඥානවාදය හා භාවනාවාදය හා කියන්නේ වේද, ඈවැත්ති, ඉදින් ලොභය ඒ මහණ මැඩ ගෙන නො සිටුනේ නම්, දෙවසය-මොහය-ත්‍රොධය-උපනාභය-මක්ඛය-පළාසය-මච්ඡරිය-පාපෙෂ්ඨාය-පාපෙව්ඡාය මැඩ ගෙන නො සිටුනේ නම් ඒ මහණ මෙසේ දතයුතු වෙයි: “මේ ආයුෂ්මත් යම් පරිදි දන්නාක්භට ලොභය නො වේ නම් එපරිදි දන්තේ ය. එසේ ම ය, ලොභය මේ ආයුෂ්මත්හු මැඩ ගෙන නො සිටුනේ ය. මේ ආයුෂ්මත් යම් පරිදි දන්නාක්භට දෙවසය නො වේ නම් එපරිදි දන්තේ ය. මොහය-ත්‍රොධය-උපනාභය-මක්ඛය-පළාසය-මච්ඡරිය-පාපෙෂ්ඨාය-පාපෙව්ඡාය නො වේ නම්, එපරිදි දන්තේ ය. එසේ ම ය, පාපෙව්ඡාව මේ ආයුෂ්මත්හු මැඩ ගෙන නො සිටුනේ ය.

සෙය්‍යථාපි ආවුසො පුරිසො අඛේඛාච සමානො අඛේඛාදං වදෙය්‍ය, ධනවාච සමානො ධනවාදං වදෙය්‍ය, භොගවාච සමානො භොගවාදං වදෙය්‍ය, සො කිසම්ඤ්චිදෙව ධනකරණියෙ සමුප්පන්නෙ සකකුණෙය්‍ය උප- නිහත්තුං ධනං වා ධක්ඤං වා රජතං වා ජාතරූපං වා. තමෙනං එවං ජානෙය්‍යුං: “අඛේඛාච අයමායස්මා සමානො අඛේඛාදං වදෙති, ධනවාච අයමායස්මා සමානො ධනවාදං වදෙති, භොගවාච අයමායස්මා සමානො භොගවාදං වදෙති. නං කිසං හෙතු: තථාහි අයමායස්මා කිසම්ඤ්චි දෙව ධන කරණියෙ සමුප්පන්නෙ සකකාති උප නිහත්තුං ධනං වා ධක්ඤං වා රජතං වා ජාතරූපං වා”ති.

එවමෙව ඛො ආවුසො ඤ්ණවාදඤ්ච භික්ඛු වදමානො භාවි- නාවාදඤ්ච ජානාමිමං ධමමං පසසාමිමං ධමමං, භාවිතකායොමහි භාවිත සීලො භාවිතවිකේනා භාවිතපඤ්ඤාති. තඤ්ඤ ආවුසො භික්ඛු ලොභො නාභිභුය්‍ය තිට්ඨති - දෙසො - පෙ - මොහො - පෙ - කොධො - පෙ - උප නාහො - පෙ - මකේඛා - පෙ - පළාසො - පෙ - මච්ඡරියං - පෙ - පාපිකා ඉසා - පෙ - පාපිකා ඉවජා නාභිභුය්‍ය තිට්ඨති. සො එවමසං වෙදිතඛේඛා: තථා අයමායස්මා පජානාති යථා පජානතො ලොභො න භොති, තථාහි මං ආයස්මන්තං ලොභො නාභිභුය්‍ය තිට්ඨති. තථා යමායස්මා පජානාති යථා පජානතො දෙසො න භොති. මොහො - පෙ - කොධො - පෙ - උප නාහො - පෙ - මකේඛා - පෙ - පළාසො - පෙ - මච්ඡරියං - පෙ - පාපිකා ඉසා - පෙ - පාපිකා ඉවජා න භොති. තථා හිමං ආයස්මන්තං පාපිකා ඉවජා නාභිභුය්‍ය තිට්ඨති.

10. 1. 3. 5

කසිණ සුත්තං.

දස ඉමානි භික්ඛවෙ කසිණායතනාහි, කතමානි දස: පඨවිකසිණ- මෙකො සඤ්ජානාති උදධං අධො තිරියං අද්වයං අප්පමාණං. ආපොකසිණ මෙකො සඤ්ජානාති - පෙ - තෙජොකසිණ මෙකො සඤ්ජානාති - පෙ - වායොකසිණ මෙකො සඤ්ජානාති - පෙ - නිලකසිණ මෙකො සඤ්ජානාති - පෙ - පිතකසිණමෙකො සඤ්ජානාති - පෙ - ලොහිතකසිණ මෙකො සඤ්ජානාති - පෙ - ඔද්දකසිණමෙකො සඤ්ජානාති - පෙ - ආකාස කසිණ මෙකො සඤ්ජානාති - පෙ - විඤ්ඤාණ කසිණ මෙකො සඤ්ජානාති උදධං අධො තිරියං අද්වයං අප්පමාණං. ඉමානි ඛො භික්ඛවෙ දස කසිණායතනානිති.

ඇවැත්නි, යම් පරිදි පුරුෂයෙක් ආඨාය වූයේ ම ආඨායවාදය කියන්නේ වේද, ධනවත් වූයේ ම ධනවාදය කියන්නේ වේද, භොගවත් වූයේ ම භොගවාදය කියන්නේ වේද, හේ යම් ම ධනකරණී ඇතිවත් ධන වේවයි, ධාන්‍ය වේවයි, රජත වේවයි, කනක වේවයි එළවන්නට හැකි වන්නේ වේද, “මේ ආයුෂ්මත් ආඨාය වූයේ ම ආඨායවාද කියන්නේ ය, මේ ආයුෂ්මත් ධනවත් වූයේ ම ධනවාද කියන්නේ ය, මේ ආයුෂ්මත් භොගවත් වූයේ ම භොගවාද කියන්නේ යයි මෙසේ තුලුන් හඳුනා ගන්නේ ය. එ කවර හෙයින් යත්: එසේ ම ය, මේ ආයුෂ්මත් යම් ම ධන කරණී ඇතිවත් ම ධන වේවයි ධාන්‍ය වේවයි රජත වේවයි, කනක වේවයි එළවන්නට හැකිවන්නේ ය.

ඇවැත්නි, එසෙයින් ම මහණ ‘මේ දහම් දන්මි. මේ දහම් දක්මි, භාවිතකායයෙමි, භාවිතශීලයෙමි, භාවිතචිත්තයෙමි, භාවිත-ප්‍රාඥයෙමි’යි ඥානවාද හා භාවනාවාද හා කියන්නේ වේද, ඇවැත්නි, ඉදින් ලොභය ඒ මහණ මැඩගෙන නො සිටුනේ නම්, දොෂය-මොහය-ක්‍රොධය-උපනාහය-මික්ඛය-පළාසය-මච්ඡරිය-පාපෙෂ්ඨාය - පාපෙච්ඡාය මැඩගෙන නො සිටුනේ නම් හේ මෙසේ දහයුතු වෙයි: මේ ආයුෂ්මත් යම් පරිදි දන්නාක්හට ලොභය නො වේද එසේ දන්නේ ය, එසේ ම ය, ලොභය මේ ආයුෂ්මත්හු මැඩගෙන නො සිටුනේ ය. මේ ආයුෂ්මත් යම් පරිදි දන්නාක්හට දොෂය නො වේද එසේ දන්නේ ය මොහය-ක්‍රොධය-උපනාහය-මික්ඛය-පළාසය-මච්ඡරිය - පාපෙෂ්ඨාය - පාපෙච්ඡාය නො වේ නම්, එසේ දන්නේ ය. එසේ ම ය, පාපෙච්ඡාව මේ ආයුෂ්මත්හු මැඩ ගෙන නො සිටුනේ යයි.

10. 1. 3. 5

කසිණ සූත්‍රය

මහණෙනි, මේ කසිණායතනයේ දස දෙනෙකි, කවර දස දෙනෙක යත්: කිසිවෙක් ගගනතලාහිමුඛ වූ, භූමිතලාහිමුඛ වූ තියම්භත වූ අනන්‍ය වූ ප්‍රමාණ රහිත වූ පඨවිකසිණායතනය දන්නේ ය. කිසිවෙක් ආපොකසිණායතනය දන්නේ ය, ... කිසිවෙක් තෙජොකසිණායතනය දන්නේ ය ... කිසිවෙක් වායොකසිණායතනය දන්නේ ය ... කිසිවෙක් නිලකසිණායතනය දන්නේ ය ... කිසිවෙක් පිතකසිණායතනය දන්නේ ය ... කිසිවෙක් ලොහිත , කසිණායතනය දන්නේ ය ... කිසිවෙක් ඔදන කසිණායතනය දන්නේ ය ... කිසිවෙක් ගගනතලගත වූ භූමි තලගත වූ තියම්භත වූ අනන්‍ය වූ ‘ප්‍රමාණ රහිත වූ විඤ්ඤාණ කසිණායතනය දන්නේ යි. මහණෙනි, මේ දසකසිණායතනය යි.

10. 1. 3. 6

කාලී සුක්කං

එකං සමයං ආයසමා මහාකව්චානො අවනන්තිසු විහරති කුරුසරෙ පවතෙන පබ්බතෙ. අප්ථං බො කාලී උපාසිකා කුරුසරිකා යෙනායසමා මහාකව්චානො තෙනුපසංකම්. උපසංකම්භ්වා ආයසමනා මහාකව්චානං අභිවාදෙත්වා එකමනාං නිසිදි. එකමනාං නිසිනනා බො කාලී උපාසිකා කුරුසරිකා ආයසමනා මහාකව්චානං එතදවොච:

වුත්තමීදං හතෙන හගවතා කුමාරි පඤ්ඤාසු:

1. “අත්ථස්ස පතති. හදයස්ස සන්තී.
ඡේත්වාන සෙනං පියසාතරූපං.
එකොභං ක්කියං සුඛමනුබොධිං.
ත්ථො ජනෙ¹ න කරොමි සකඛි.²
සකඛි³ න සමපජ්ජති කෙනවි මෙ’’ති.

ඉමස්ස නු බො හතෙන හගවතා සසිඛිතෙත්ත හාසිතස්ස කථං විජ්ඣාමෙත්ත අත්ථො දට්ඨබ්බොති?

පඨවිකසිණසමාපතති පරමා බො හගිනි එකෙ සමණබ්‍රාහ්මණා අත්ථාහිනිබ්බතෙත්තසු.⁴ යාවතා බො හගිනි පඨවි කසිණසමාපතති පරමතා, තදභි ඤ්ඤාසි හගවා. තදභි ඤ්ඤාසු හගවා ආදිමද්දස,⁵ ආදීනවමද්දස, නිසසරණ මද්දස, මඤ්ඤාමඤ්ඤාසු දස්සනමද්දස, තස්ස ආදි දස්සනහෙතු⁶ ආදීනව දස්සනහෙතු නිසසරණදස්සනහෙතු මඤ්ඤාමඤ්ඤාසු දස්සනහෙතු අත්ථස්ස පතති, හදයස්ස සන්තී විදිතා හොති.

ආපොකසිණසමාපතති පරමා බො හගිනි - පෙ - තෙජොකසිණ සමාපතති පරමා බො හගිනි - පෙ - වායොකසිණසමාපතති පරමා බො හගිනි - පෙ - නිලකසිණසමාපතති පරමා බො හගිනි - පෙ - ඝිතකසිණ සමාපතති පරමා බො හගිනි - පෙ -

1. තස්මා ජනෙන - මජ්ඣං.

2. සබ්බං මජ්ඣං.

3. සබ්බං මජ්ඣං.

4. අත්ථාති අභි නිබ්බතෙත්තසු - මජ්ඣං.

5. අසසාදමද්දස - මජ්ඣං.

6. අසසාද දස්සනහෙතු - මජ්ඣං.

කාලී සූත්‍රය

එක් සමයෙක්හි ආයුෂ්මත් මහාකව්චාන තෙරණුවෝ අවන්ති ජනපදයෙහි කුරරසර සමීපයෙහි වූ පවතන පව්වෙහි වාසය කරත්. එකල්හි කුරරසර වැසි කාලී උපාසිකා ආයුෂ්මත් මහාකව්චාන තෙරුන් වෙත එළඹීයා. එළඹ ආයුෂ්මත් මහාකව්චාන තෙරුන් වැද එකත්පස් ව හුනු. එකත්පස් ව හුන් කුරරසර වැසි කාලී උපාසිකා ආයුෂ්මත් මහාකව්චාන තෙරුන්ට තෙල සැලකළා:

වහන්ස, (මාරදුතිතා) කුමාරි ප්‍රශ්නයන්හිදී භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් මෙය වදාරණ ලදී:

1. “ප්‍රිය සවභාව ඇත්තාවූද සාත සචරූප ඇත්තාවූ දකෙලෙස් මරයෙන් දිනා මම එකාකි වූයෙමි ධ්‍යාන කරමින් (අර්හත නැමැති) අතී ප්‍රාජ්ඣිය ඇති හෘදයාගේ ශාන්තිය වූ සුඛය සාක්‍ෂාත් කෙළෙමි. එහෙයින් ජනයා කෙරෙහි ධර්මසාක්ෂිභාවයක් නො කරමි, කිසිවකු හා මාගේ සාක්ෂි ධර්මයක් නො සැපයේ” යි.

වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් සැකෙවින් දෙසන ලද තෙල භාෂිතයාගේ අර්ථය කියෙයින් චිතර විසින් දැක්ක යුතුද? යි.

බුහුන, ඇතැම් මහණබමුණෝ “අතීයෝ පෘථිවිකාත්සනය පරම කොට ඇතියහ” යි (එදහැන) නිපදවූහ. බුහුන, පඨවි කසිණසමාපත්තියගේ යම් පමණ වූ උත්තමත්‍රායෙක් වේ නම් භාග්‍යවත්හු එය අභිඤ්ඤාප්‍රඥයෙන් දත්හ, එය අභිඤ්ඤාප්‍රඥයෙන් දූන භාග්‍යවත්හු එහි ආදිය (සමුදය සත්‍යය) දුටහ, එහි ආදිනව (දුඃඛසත්‍යය) දුටහ, එහි නිඃසරණය (නිරෝධ සත්‍යය) දුටහ. මාභීමාභීඤානදර්ශනය (මාර්ගසත්‍යය) දුටහ. ඔහුගේ ආදිදර්ශනහෙතෙයෙන් ආදිනවදර්ශන හෙතෙයෙන් නිඃසරණ දර්ශන හෙතෙයෙන් මාභීමාභීඤානදර්ශන හෙතෙයෙන් (අර්හත සබ්බාසාන) අතී ප්‍රාජ්ඣිය, හෘදය ශාන්තිය දත්තාලද වෙයි.

බුහුන, ඇතැම් මහණබමුණෝ අතීයෝ ආපොකසිණසමාපත්තිය පරම කොට ඇතියහයි ... බුහුණ, තෙජොකසිණසමාපත්තිය පරම කොට ඇතියහයි ... බුහුන, වායොකසිණසමාපත්තිය පරම කොට ඇතියහයි ... බුහුන, නිලකසිණසමාපත්තිය පරම කොට ඇතියහයි ... බුහුන, පිතකසිණ සමාපත්තිය පරම කොට ඇතියහයි ...

ලොහිතකසිණසමාපත්තිපරමා බො හගිනි - පෙ - ඔදනකසිණ සමාපත්ති පරමා බො හගිනි - පෙ - ආකාසකසිණසමාපත්තිපරමා බො හගිනි - පෙ - විඤ්ඤාණකසිණසමාපත්තිපරමා බො හගිනි, එකෙ සමණබ්‍රාහ්මණා අත්ථාහිනිබ්බතොසුං. යච්චා බො හගිනි, විඤ්ඤාණ කසිණසමාපත්තිපරමතා, තද්විඤ්ඤාසි හගවා. තද්විඤ්ඤාය හගවා ආදිමද්දස, ආදිනවමද්දස, නිසාරණමද්දස, මහාමහාඤ්ඤාණදස්ස නමද්දස, තස්ස ආදිදස්සනගෙතු ආදිනවදස්සනගෙතු භිසාරණදස්සන ගෙතු මහාමහාඤ්ඤාණදස්සනගෙතු අත්ථස්ස පත්ති හදස්ස සන්ති විදිතා හොති.

ඉති බො හගිනි යන්තං වුත්තං හගවතා කුමාරි පඤ්ඤාසු:

2. අත්ථස්ස පත්තිං හදස්ස සන්තිං
 ජෙත්වාන සෙනං පිය සාතරූපං
 එකොහං ක්කායං සුඛමනුබොධිං
 නසමා ජනෙ න කරොමි සකඛිං
 සකඛි න සමපජ්ජති කෙනවි මෙති.

ඉමස්ස බො හගිනි, හගවතා සංඛිබ්බතන හාසිතස්ස එවං විත්ථාරෙන අත්ථො දුට්ඨබ්බාති.

10. 1. 3. 7

පඨම මහාපඤ්ඤා සුත්තං

එකං සමං හගවා සාවත්ථියං විහරති ජෙතවනෙ අනාඨපිණ්ඩකස්ස ආරාමෙ. අථ බො සඬහුලා භික්ඛු පුබ්බන්තහ සමයං නිවාසෙත්වා පක්ඛවීර-
 මාදය සාවත්ථියං පිණ්ඩාය පවිසිංසු. අථ බො තෙසං භික්ඛුනං එතදහොසි:

“අතිස්සගො බො තාව සාවත්ථියං පිණ්ඩාය වරිතුං, යනනුන මයං
 යෙන අඤ්ඤාතිත්ථියානං පරිබ්බාජකානං ආරාමො තෙනුපසංඝ-
 මෙය්‍යාමා”ති.

අථ බො තෙ භික්ඛු යෙන අඤ්ඤාතිත්ථියානං පරිබ්බාජකානං ආරාමො
 තෙනුපසංකම්පු. උපසංකම්පිතා තෙහි අඤ්ඤාතිත්ථියෙහි පරිබ්බාජකෙහි
 සඬ්ඨිං සමොදාදිංසු, සමොදානියං කථං සාරාණියං විකිසාරෙත්වා එකමන්තං
 ගිසිදිංසු. එකමන්තං නිසිනෙන බො තෙ භික්ඛු තෙ අඤ්ඤාතිත්ථියා
 පරිබ්බාජකා එතදවොචුං.

බුදුන, ලොභිකකසිණ සමාපතතිය පරම කොට ඇතියහයි ... බුදුන, ඔදනකසිණසමාපතතිය පරම කොට ඇතියහයි ... බුදුන, ආකාසකසිණ සමාපතතිය පරම කොට ඇතියහයි ... බුදුන, වික්ඛාණකසිණ සමාපතතිය පරම කොට ඇතියහයි එය නිපද වූහ. බුදුන, වික්ඛාණකසිණ සමාපතතියුගේ යම් පමණ වූ පරමතායෙක් වේ නම් හඟවත්වූ එය විශිෂ්ට ඥානයෙන් දත්ත, හඟවත්වූ එය විශිෂ්ටඥානයෙන් දෑන ආදිය දුටහ, ආදී නවය දුටහ, නිසාරණය දුටහ, මග්ගාමග්ගඤ්ඤාදසකතය දුටුහ. ඔබ විසින් ආදිද්ධිතය හෙතෙයෙන් ආදිනවද්ධිත හෙතෙයෙන් නිසාරණද්ධිත හෙතෙයෙන් මාර්ගාමාර්ගඥාද්ධිත හෙතෙයෙන් හෘදයයාගේ ශාන්තිය වූ අර්හත්ථිප්‍රාප්තිය විදින වෙයි.

බුදුන, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කුමාරි ප්‍රශ්නයෙහි:

2. “ප්‍රිය සඞ්භාව හා සාතසඞ්චරූප ඇති ක්ලෙශසෙනාව දිනා එකලා වූයෙම් ධ්‍යාන කරනෙම් මම හෘදයාගේ ශාන්තිය වූ අර්හත් සංඛ්‍යාන අභිප්‍රාප්තිය නම් වූ සුඛය ලදිමි, එහෙයින් ජනයා කෙරෙහි සාක්ෂි නො කරමි. සිසිවකු හා මාගේ සාක්ෂියෙක් නො යෙදේ ය”යි. මෙසේ යමක් දෙසන ලද නම්:

බුදුන, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් සැකෙවින් දෙසන ලද මේ භාෂිතයාගේ අත්තිය විස්තර විසින් මෙසේ දතයුතුයි.

10. 1. 3. 7

ප්‍රථම මහාපඤ්ඤා සූත්‍රය

එක්සමයෙක්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැවැත් නුවර ජේතවන නම් වූ අනාථපිණ්ඩික සිටුහුගේ ආරාමයෙහි වාසය කරන සේක. එකල්හි සමඤ්ච භික්ෂුහු පෙරවරුයෙහි හැඳ පෙරව පා සිවුරු ගෙන සැවැත්හි පිඩුපිණ්ඩ පිවිසගත්හ. එකල්හි මහණුන්ට තෙල සිත විය:

“සැවැත්හි පිඩු පිණ්ඩ සරනට දෑත් ඉතා අලුයම ය. අපි අත්තොටු පිරිවැජියන්ගේ අසපුව කරා එළඹෙමෝ නම් යෙහෙකැ”යි.

ඉක්බිති ඒ මහණහු අත්තොටු පිරිවැජියන්ගේ අසපුවට එළඹියහ. එළඹ ඒ අත්තොටු පිරිවැජියන් හා සතුටු වූහ. සමමොඤ්චාව භිත වූ සිහිකටයුතු කථාව කොට නිමවා එකත්පස් ව හුන්හ. එකත්පස් ව හුන් ඒ භික්ෂුන්ට ඒ අත්තොටු පිරිවැජියෝ තෙල කීහ:

“සමණො ආවුසො ගොතමො සාවකානං එවං ධම්මං දෙසෙති: “එථ තුමෙහ භික්ඛවෙ සබ්බං ධම්මං අභිජානාථ; සබ්බං ධම්මං අභිඤ්ඤාය අභිඤ්ඤාය විහරථා”ති. මයමපි ඛො ආවුසො සාවකානං එවං ධම්මං දෙසෙම: “එථ තුමෙහ ආවුසො සබ්බං ධම්මං අභිජානාථ; සබ්බං ධම්මං අභිඤ්ඤාය අභිඤ්ඤාය විහරථා”ති.

ඉධ නො ආවුසො කො විසෙසො, කො අධිප්පායො, කිං නානා කරණං සමණස්ස වා ගොතමස්ස අමනාකං වා යදිදං ධම්මදෙසනාය වා ධම්මදෙසනං, අනුසාසනියා වා අනුසාසනීනී”?

අථ ඛො තෙ භික්ඛු තෙසං අඤ්ඤාතිත්ථියානං පරිබ්බාජකානං නෙව අභිනන්දිස්සු න පටිකෙකාසිංසු, අනභිනන්දිතා අප්පටිකෙකාසිතා උච්ඡායාසනා පකකම්මිස්සු භගවතො සන්තිකෙ එතස්ස භාසිතස්ස අත්ථං ආජාතිස්සාමාති.

අථ ඛො තෙ භික්ඛු සාවත්ථියං පිණ්ඩාය වරිත්වා පච්ඡා හන්තං පිණ්ඩපාත පටිකකන්තා යෙන භගවා තෙනුපසංකම්මිස්සු. උපසංකම්මිතා භගවන්තං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං නිසීදිංසු. එකමන්තං නිසීන්තා ඛො තෙ භික්ඛු භගවන්තං එතදවොචු:.

ඉධ මයං භතෙන, පුබ්බන්තභසමයං නිවාසෙත්වා පක්ඛ විවරමාදය සාවත්ථියං පිණ්ඩාය පටිසිමිහ. තෙසං නො භතෙන, අමනාකං එතදහොසි: “අතිප්පගො ඛො තාව සාවත්ථියං පිණ්ඩාය වරිත්වා, යනාදුන මයං යෙන අඤ්ඤාතිත්ථියානං පරිබ්බාජකානං ආරාමො තෙනුපසංකමෙය්‍යාමා”ති. අථ ඛො මයං භතෙන යෙන අඤ්ඤාතිත්ථියානං පරිබ්බාජකානං ආරාමො, තෙනුපසංකම්මිහ. උපසංකම්මිතා තෙහි අඤ්ඤාතිත්ථියෙහි පරිබ්බාජකෙහි සද්ධිං සම්මොදිමිහ. සම්මොදනියං කථං සාරාණියං විනිසාරෙත්වා එකමන්තං නිසීදිමිහ. එකමන්තං නිසීන්තෙ ඛො භතෙන අඤ්ඤාතිත්ථියා පරිබ්බාජකා අමෙහ එතදවොචු: “සමණො ආවුසො ගොතමො සාවකානං එවං ධම්මං දෙසෙති: “එථ තුමෙහ භික්ඛවෙ සබ්බං ධම්මං අභිජානාථ, සබ්බං ධම්මං අභිඤ්ඤාය අභිඤ්ඤාය විහරථා”ති. මයමපි ඛො ආවුසො සාවකානං එවං ධම්මං දෙසෙම: “එථ තුමෙහ ආවුසො සබ්බං ධම්මං අභිජානාථ, සබ්බං ධම්මං අභිඤ්ඤාය අභිඤ්ඤාය විහරථා”ති. ඉධ නො ආවුසො කො විසෙසො, කො අධිප්පායො කිං නානා කරණං, සමණස්ස වා ගොතමස්ස අමනාකං වා යදිදං ධම්මදෙසනාය වා ධම්මදෙසනං අනුසාසනියා වා අනුසාසනීනී”.

ඇවැත්නි, මහණ ගොයුම්හු සච්චනට මෙසේ දම් දෙසත්: එව, මහණෙනි, හැම දහම් දැන පසක්කොට වාසය කරව, හැම දහම් පසක්කොට කොට වසව''යි, ඇවැත්නි, අපිදු සච්චනට මෙසේ දම් දෙසමු: “ඇවැත්නි, එව, තෙපි මෙ දහම් හැම දැන පසක් කරව, හැම දහම් දැන පසක්කොට වාසය කරව''යි.

ඇවැත්නි, ශ්‍රමණ ගෞතමයන් ගේ මේ ධර්ම දෙශනාව හෝ අනුශාසනාව සමග අපගේ ධර්ම දෙශනාව හෝ අනුශාසනාව අර්භයා අපගේ කවර වෙසෙසෙක? කවර අධිප්‍රායයෙක? කවර වෙනසෙකැ?''යි.

එකල්හි එ මහ ඥාණ ඒ අන්තොටු පිරිවැජියනගේ වචනය නො ම පිළිගත්හ, පරිත්‍යාග නො ද කළහ, නො ද පිළිගෙන පරිත්‍යාග නො ද කොට හුනස්නෙන් නැගි “හගවන්හු වෙතින් තෙල භාෂිතයාගේ අක්ඛය දැනගනුම්හ''යි ගියහ.

ඉක්බිති එ මහණෝ සැවැත්හි පිඬු පිණිස සැර පිඬුවායෙන් වැළකියාහු පසුබත්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා එළඹියහ. එළඹ භාග්‍යවතුන් වැද එකත්පස් ව හුන්හ, එකත්පස් ව හුන්නා වූ ඒ හික්ෂුහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල සැලකළහ:

වහන්ස, මෙ සැවැත්හි අපි පෙරවැරයෙහි හැදපෙරෙව පා සිවුරු ගෙන පිඬු පිණිස බැස ගනුම්හ. වහන්ස, එ අපහට තෙල සිත විය: “සැවැත්හි පිඬු පිණිස සරනට තව බොහෝ කල් ඇත් මැයි. අපි අන්තොටු පිරිවැජියන්ගේ අරමට එළඹමෝ නම් මැනැවැ''යි. වහන්ස, ඉක්බිති අපි අන්තොටු පිරිවැජියන්ගේ අරමට එළඹියෙමු. එළඹ ඒ අන්තොටු පිරිවැජියන් හා සතුටු වීමහ, සතුටු වියයුතු සිහි කටයුතු කපා කොට ගිවවා එකත්පස් ව හුනුම්හ. වහන්ස, එකත්පස් ව හුන් අපට අන්තොටු පිරිවැජියෝ තෙල කීහ:

“ඇවැත්නි, මහණ ගොයුම්හු සච්චනට මෙසේ දම් දෙසන්නාහ: “මහණෙනි, එව, තෙපි හැම දහම් මොනොවට දනුව, හැම දහම් මොනොවට දැන පසක් කොට වාසය කරව''යි. ඇවැත්නි, අපිදු සච්චනට මෙසේ දහම් දෙසමු: ‘ඇවැත්නි, එව, තෙපි සියලු දහම් මොනොවට දනිවු. සියලු දහම් මොනොවට දැන දැන වාසය කරවු''යි. ඇවැත්නි, මේ කරුණෙහි ලා අප අතර කවර වෙසෙසෙක? කවර අධිප්‍රායයෙක? මහණ ගොයුම් හුගේ ධර්ම දෙශනාව හෝ අනුශාසනාව සමග අපගේ ධර්ම දෙශනාව ඇරබ කවර නානා කරණයෙක්ද?

අථ ඛො මයං භනෙත තෙසං අඤ්ඤාතිස්සානං පරිබ්බාජකානං භාසිතං නෙව අභිනාදිමහ, න පටිකෙකාසිමහ. අනභිනාදිතා අපටිකෙකාසිතා උට්ඨායාසනා පක්කමිමහ. “භගවතො සන්තිකෙ එතස්ස භාසිතස්ස අත්ථ ආජානිස්සාමා”ති.

එවං වාදිතො භික්ඛවෙ අඤ්ඤාතිස්සා පරිබ්බාජකා එවමස්සු චචනියා: “එකො ආවුසො පඤ්ඤා, එකො උද්දෙසො, එකං වෙය්‍යාකරණං, දෙව පඤ්ඤා, දෙව උද්දෙසා, දෙව වෙය්‍යාකරණානි, තයො පඤ්ඤා, තයො උද්දෙසා තිණි වෙය්‍යාකරණානි, චත්තාරො පඤ්ඤා, චත්තාරො උද්දෙසා, චත්තාරි වෙය්‍යාකරණානි, පඤ්ඤා පඤ්ඤා, පඤ්චුද්දෙසා, පඤ්ච වෙය්‍යාකරණානි, ඡ පඤ්ඤා, ඡ උද්දෙසා, ඡ වෙය්‍යාකරණානි, සත්ත පඤ්ඤා, සත්ත උද්දෙසා සත්ත වෙය්‍යාකරණානි, අට්ඨ පඤ්ඤා, අට්ඨ උද්දෙසා, අට්ඨ වෙය්‍යාකරණානි, නව පඤ්ඤා, නව උද්දෙසා, නව වෙය්‍යාකරණානි, දස පඤ්ඤා දසුද්දෙසා, දස වෙය්‍යාකරණානිති. එවං පුට්ඨො භික්ඛවෙ අඤ්ඤාතිස්සා පරිබ්බාජකා න වෙච සමපාසිස්සන්ති, උත්තරිඤ්ඤා විසානං ආපජජිස්සන්ති. තං කිස්ස හෙතු: යථා තං භික්ඛවෙ අවිසයසමිං. නාහන්තං භික්ඛවෙ පසස්සාපි සදෙවකෙ ලොකෙ සමාරකෙ සමුහමකෙ සස්සමණ බ්‍රාහ්මණියා පජාය සදෙව මනුස්සාය, යො ඉමෙසං පඤ්ඤානං වෙය්‍යාකරණෙන විත්තං ආරාධෙය්‍ය, අඤ්ඤානු තථාගතෙන වා තථාගතසාවකෙන වා, ඉතො වා පන සුතවා.

1. එකො පඤ්ඤා, එකො උද්දෙසො, එකං වෙය්‍යාකරණානි ඉති ඛො පනෙතං වුත්තං, කිඤ්ඤානං පටිච්ච වුත්තං: එකධමෙම භික්ඛවෙ භික්ඛු සමමා තිබ්බිත්ථානො සමමා වීරජ්ජමානො සමමා විමුච්චමානො සමමා පරියන්තදස්සාපි සමමස්වාහිසමෙච්ච: දිට්ඨෙව ධමෙම දුක්ඛස්සන්තකරො හොති, කතමසමිං එක ධමෙම: සබ්බෙ සත්තා ආභාරට්ඨිතිකා. ඉමසමිං ඛො භික්ඛවෙ එකධමෙම භික්ඛු සමමා තිබ්බිත්ථානො සමමා වීරජ්ජමානො සමමා විමුච්චමානො සමමා පරියන්තදස්සාපි සමමස්වාහිසමෙච්ච දිට්ඨෙව ධමෙම දුක්ඛස්සන්තකරො හොති. එකො පඤ්ඤා, එකො උද්දෙසො, එකං වෙය්‍යාකරණානි ඉති යන්තං වුත්තං, ඉදමෙතං පටිච්ච වුත්තං.

1. සමෙදස්සං අභිසමෙච්ච - මජ්ඣ.

වහන්ස, එකල්හි අපි ඒ අන්තොටු පිරිවැරියනගේ භාසිතය නො ද පිළිගනුමහ, නො ද බැහැරලෑමහ, නො පිළිගෙන බැහැර නොලා හුනස්-
නෙන් නැඟී ගියමහ, තෙල භාසිතයාගේ අත්තිය භාග්‍යවතුන් වහන්සේ
හමුයෙහි දනුමහ''යි.

මහණෙනි, මෙසේ කියන සුදු අන්තොටු පිරිවැරියෝ මෙසේ
කියයුතුවහ. ඇවැත්නි, එක් ප්‍රශ්නයෙක, එක් උදෙසයෙක, එක්
ව්‍යාකරණයෙක, ප්‍රශ්න දෙකෙක, උදෙස දෙකෙක, ව්‍යාකරණ දෙකෙක,
ප්‍රශ්න තුනෙක උදෙස තුනෙක, ව්‍යාකරණ තුනෙක, පැන සතරෙක,
උදෙස් සතරෙක, විසඳුම් සතරෙකැයි, පැන පසෙක, උදෙසුම් පසෙක,
විසඳුම් පසෙකැයි, පැන සයෙක, උදෙසුම් සයෙක, විසඳුම් සයෙකැයි,
පැන සතෙක, උදෙසුම් සතෙක, විසඳුම් සතෙකැයි, පැන අටෙක,
උදෙසුම් අටෙක, විසඳුම් අටෙකැයි, පැන නවයෙක, උදෙසුම් නවයෙක,
විසඳුම් නවයෙකැයි, පැන දසයෙක, උදෙසුම් දසයෙක, විසඳුම් දසයෙකැයි,
මහණෙනි, මෙසේ පුළුල්වන්නා ලද අන්තොටු පිරිවැරියෝ සපයා කියනට ද
නො හැකි වෙත්, මතුයෙහිදු විසාකයට යෙන්: ඒකවර හෙයින් යත්:
මහණෙනි, යම් හෙයෙකින් අවිෂයෙහි පැන පුළුල්වන්නා ලදහු ද එහෙයින්,
මහණෙනි, යමෙක් තථාගතයන් හැර හෝ තථාගත ශ්‍රාවකයකු හැර හෝ
මේ සස්තෙන් අසා දනුවකු හෝ හැර මේ ප්‍රශ්නයන් විසඳීමෙන් සිත්
ගන්නෝ ද, දෙවියන් සහිත මරුන් සහිත බඬුන් සහිත ලොවහි මහණ
බමුණන් සහිත දෙවිමිනිසුන් සහිත සත්ත්වාන්‍ය ප්‍රජාවෙහි එබන්දකු මම
නො දක්මි.

1. එක් පැනයෙක, එක් උදෙසුමෙක, එක් විමසුමෙකැයි, මෙසේ
තෙල යමක් කියන ලද නම් තෙල කුමක් පිණිස කියන ලදය යත්:
මහණෙනි, එකම ධර්මයෙකින් මහණ මොනොවට උකටලි වනුයේ
මොනොවට නො ඇලෙනුයේ මොනොවට මිදෙනුයේ මොනොවට
පිරිසිදු දක්නා සුදු වූයේ සම සභාගතය නුවණින් අවබෝධ කොට
ඉහාත්මයෙහි ම දුක් කෙළවර කරනුයේ වෙයි. කවර එක් ධර්මයෙක යත්:
හැම සත්ත්‍ව ආහාර සංවිතිය හ. මහණෙනි, මේ එක්ම දහමිනි මහණ
මොනොවට උකටලි වනුයේ මොනොවට නො ඇලෙනුයේ මොනොවට
මිදෙනුයේ මොනොවට පිරිසිදු දක්නා සුදු වූයේ සම සභාගතය නුවණින්
දැන ඉහාත්මයෙහි ම දුක් කෙළවර කරනුයේ වෙයි. එක් පැනයෙක, එක්
උදෙසුමක, එක් විසඳුමෙකැයි මෙසේ යමක් කියන ලද නම් මෙය තෙල
සදහා කියන ලද.

2. දෙව පඤ්ඤා, දෙව උදෙසා, දෙව වෙය්‍යාකරණානිති ඉති බො පනෙතං වුත්තං කිංකෙඤ්ඤං පටිච්ච වුත්තං: ද්විසු භික්ඛවෙ ධම්මෙසු භික්ඛු සමමා නිබ්බිද්දමානො සමමා වීරජ්ජමානො සමමා විමුච්චමානො සමමා පරියන්තදස්සාවි සමමස්වාභිසමෙච්ච¹ දිට්ඨව ධම්මෙ දුක්ඛස්සන්තකරො හොති, කතමෙසු ද්විසු: නාමෙ ච රූපෙ ච. ඉමෙසු බො භික්ඛවෙ ද්විසු ධම්මෙසු භික්ඛු සමමා නිබ්බිද්දමානො සමමා වීරජ්ජමානො සමමා විමුච්චමානො සමමා පරියන්තදස්සාවි සමමස්වාභිසමෙච්ච දිට්ඨව ධම්මෙ දුක්ඛස්සන්තකරො හොති. දෙව පඤ්ඤා, දෙව උදෙසා. දෙව වෙය්‍යාකරණානිති ඉති යං තං වුත්තං ඉදමෙතං පටිච්ච වුත්තං.

3. තයො පඤ්ඤා, තයො උදෙසා, තයො වෙය්‍යාකරණානිති, ඉති බො පනෙතං වුත්තං කිංකෙඤ්ඤං පටිච්ච වුත්තං: තිසු භික්ඛවෙ ධම්මෙසු භික්ඛු සමමා නිබ්බිද්දමානො සමමා වීරජ්ජමානො සමමා විමුච්චමානො සමමා පරියන්තදස්සාවි සමමස්වාභිසමෙච්ච දිට්ඨව ධම්මෙ දුක්ඛස්සන්තකරො හොති කතමෙසු තිසු: තිසු වෙදනාසු. ඉමෙසු බො භික්ඛවෙ තිසු ධම්මෙසු භික්ඛු සමමා නිබ්බිද්දමානො සමමා වීරජ්ජමානො සමමා විමුච්චමානො සමමා පරියන්තදස්සාවි සමමස්වාභිසමෙච්ච දිට්ඨව ධම්මෙ දුක්ඛස්සන්තකරො හොති. තයො පඤ්ඤා තයො උදෙසා තිංඤි වෙය්‍යාකරණානිති ඉති යං තං වුත්තං ඉදමෙතං පටිච්ච වුත්තං.

4. චත්තාරො පඤ්ඤා, චත්තාරො උදෙසා චත්තාරි වෙය්‍යාකරණානිති, ඉති බො පනෙතං වුත්තං, කිංකෙඤ්ඤං පටිච්ච වුත්තං: චතුසු භික්ඛවෙ ධම්මෙසු භික්ඛු සමමා නිබ්බිද්දමානො සමමා වීරජ්ජමානො සමමා විමුච්චමානො සමමා පරියන්තදස්සාවි සමමස්වාභිසමෙච්ච දිට්ඨව ධම්මෙ දුක්ඛස්සන්තකරො හොති. කතමෙසු චතුසු. චතුසු ආභාරෙසු. ඉමෙසු බො භික්ඛවෙ චතුසු ධම්මෙසු භික්ඛු සමමා නිබ්බිද්දමානො සමමා වීරජ්ජමානො සමමා විමුච්චමානො සමමා පරියන්තදස්සාවි සමමස්වාභිසමෙච්ච දිට්ඨව ධම්මෙ දුක්ඛස්සන්තකරො හොති, චත්තාරො පඤ්ඤා චත්තාරො උදෙසා චත්තාරි වෙය්‍යාකරණානිති, ඉති යං තං වුත්තං ඉදමෙතං පටිච්ච වුත්තං.

1: සමදස්වාභිසමෙච්ච මජ්ඣං:

2. පැන දෙකෙක, උදෙසුම් දෙකෙක, විමසුම් දෙකෙකැයි. මෙසේ තෙල යමක් කියන ලද නම් තෙල කුමක් පිණිස කියන ලද ය යත්: මහණෙනි, ධම් දෙකෙක මහණ මොනොවට උකටලි වනුයේ මොනොවට නො ඇලෙනුයේ මොනොවට මිදෙනුයේ මොනොවට පිරිසිදු දක්නා සුලුයේ සම සහාගතිය දැන ඉහාත්මයෙහි ම දුක් කෙළවර කරනුයේ වෙයි. කවර දෙකෙක යත්: නාමයෙහි ද රූපයෙහි දැයි. මහණෙනි, මේ දහම් දෙකෙහි මහණ මොනොවට උකටලි වනුයේ මොනොවට නො ඇලෙනුයේ මොනොවට මිදෙනුයේ මොනොවට පයඝින්නාය දක්නා සුල්ලේ සමසහාගතිය මොනොවට දැන ඉහාත්මයෙහි ම දුක් කෙළවර කරන්නේ වෙයි. පැන දෙකෙක, උදෙසුම් දෙකෙක, විමසුම් දෙකෙකැයි මෙසේ යම් ම බසක් කියන ලද නම් තෙල මේ පිණිස කියන ලද.

3. පැන තුනෙක, උදෙසුම් තුනෙක, විමසුම් තුනෙකැයි. මෙසේ තෙල යමක් කියන ලද නම් තෙල කුමක් කියන ලද ය යත්: මහණෙනි, ධම් තුනෙක, මහණ මොනොවට උකටලි වනුයේ මොනොවට නො ඇලෙනුයේ මොනොවට මිදෙනුයේ මොනොවට පිරිසිදු දක්නා සුලුයේ සමසහාගතිය දැන ඉහාත්මයෙහි ම දුක් කෙළවර කරනුයේ වෙයි. කවර තුනෙක යත්: තුන් වේදනායෙහිය. මහණෙනි, මේ තුන් දහම්හි මහණ මොනොවට උකටලි වනුයේ මොනොවට නො ඇලෙනුයේ මොනොවට මිදෙනුයේ මොනොවට පිරිසිදු දක්නා සුල්ලේ සම සහාගතිය දැන ඉහාත්මයෙහි ම දුක් කෙළවර කරනුයේ වෙයි. තුන් පැනයෙක, තුන් උදෙසුමෙක, තුන් විමසුමෙකැයි මෙසේ යම් ම බසක් කියන ලද නම් තෙල මේ පිණිස කියන ලද.

4. සතර පැනයෙක, සතර උදෙසුමෙක, සතර විමසුමෙකැයි. මෙසේ තෙල බසක් කියන ලද නම් තෙල කුමක් පිණිස කියන ලද ය යත්: මහණෙනි, සතර දහමෙක. මහණ මොනොවට උකටලි වනුයේ මොනොවට නො ඇලෙනුයේ මොනොවට මිදෙනුයේ මොනොවට පයඝින්නාය දක්නා සුලු වූයේ සම සහාගතිය දැන ඉහාත්මයෙහි ම දුක් කෙළවර කරනුයේ වෙයි. කවර සතරෙක ය යත්: සතර ආභාරයෙහි ය. මහණෙනි, මේ සිවුදහම්හි මහණ මොනොවට උකටලි වනුයේ මොනොවට නො ඇලෙනුයේ මොනොවට මිදෙනුයේ මොනොවට පයඝින්නාය දක්නා සුල්ලේ සම සහාගතිය දැන දිට්‍රදම්යෙහි ම දුක් කෙළවර කරන්නේ වෙයි. සතර පැනයෙක, සතර උදෙසුමෙක, සතර විමසුමෙකැයි. මෙසේ යම් ම බසක් කියන ලද නම් තෙල මේ පිණිස කියන ලද.

5. පඤ්ඤා පඤ්ඤා, පඤ්ඤාදේශසා, පඤ්ඤා වෙය්‍යාකරණානිති. ඉති ඛො පනෙනං වුත්තං කිංඤ්ඤිතං පටිච්ච වුත්තං: පඤ්ඤා භික්ඛවෙ ධම්මෙසු භික්ඛා සමමා නිබ්බිද්දමානො සමමා විරජ්ජමානො සමමා විමුච්චමානො සමමා පරියන්තදස්සාවි සමමස්වාභිසමෙච ධිට්ඨෙව ධම්මෙ දුක්ඛස්සන්තකරො හොති. කතමෙසු පඤ්ඤා: පඤ්ඤා උපාදනක්ඛන්ධෙසු. ඉමෙසු ඛො භික්ඛවෙ පඤ්ඤා ධම්මෙසු භික්ඛා සමමා නිබ්බිද්දමානො සමමා විරජ්ජමානො සමමා විමුච්චමානො සමමා පරියන්තදස්සාවි සමමස්වාභිසමෙච ධිට්ඨෙව ධම්මෙ දුක්ඛස්සන්තකරො හොති පඤ්ඤා, පඤ්ඤාදේශා, පඤ්ඤාවෙය්‍යාකරණානිති. ඉති යං තං වුත්තං ඉදමෙතං පටිච්ච වුත්තං.

6. ඡ පඤ්ඤා ඡ උදේශා ඡ වෙය්‍යාකරණානිති ඉති ඛො පනෙනං වුත්තං. කිංඤ්ඤිතං පටිච්ච වුත්තං: ඡසු භික්ඛවෙ ධම්මෙසු භික්ඛා සමමා නිබ්බිද්දමානො සමමා විරජ්ජමානො සමමා විමුච්චමානො සමමා පරියන්තදස්සාවි සමමස්වාභිසමෙච ධිට්ඨෙව ධම්මෙ දුක්ඛස්සන්තකරො හොති. කතමෙසු ඡසු: ඡසු අජ්ඣන්තියෙසු ආයතනෙසු. ඉමෙසු ඛො භික්ඛවෙ ඡසු ධම්මෙසු භික්ඛා සමමා නිබ්බිද්දමානො සමමා විරජ්ජමානො සමමා විමුච්චමානො සමමා පරියන්තදස්සාවි සමමස්වාභිසමෙච ධිට්ඨෙව ධම්මෙ දුක්ඛස්සන්තකරො හොති. ඡ පඤ්ඤා, ඡ උදේශා, ඡ වෙය්‍යාකරණානිති. ඉති යං තං වුත්තං ඉදමෙතං පටිච්ච වුත්තං.

7. සත්ත පඤ්ඤා සත්ත උදේශා සත්ත වෙය්‍යාකරණානිති. ඉති ඛො පනෙනං වුත්තං, කිංඤ්ඤිතං පටිච්ච වුත්තං. සත්තසු භික්ඛවෙ ධම්මෙසු භික්ඛා සමමා නිබ්බිද්දමානො සමමා විරජ්ජමානො සමමා විමුච්චමානො සමමා පරියන්තදස්සාවි සමමස්වාභිසමෙච ධිට්ඨෙව ධම්මෙ දුක්ඛස්සන්තකරො හොති. කතමෙසු සත්තසු: සත්තසු විඤ්ඤාණධර්මිනිසු. ඉමෙසු ඛො භික්ඛවෙ සත්තසු ධම්මෙසු සමමා නිබ්බිද්දමානො සමමා විරජ්ජමානො සමමා විමුච්චමානො සමමා පරියන්තදස්සාවි සමමස්වාභිසමෙච ධිට්ඨෙව ධම්මෙ දුක්ඛස්සන්තකරො හොති. සත්තපඤ්ඤා, සත්ත උදේශා, සත්ත වෙය්‍යාකරණානිති. ඉති යං තං වුත්තං ඉදමෙතං පටිච්ච වුත්තං.

5. පස් පැනෙක, පස් උදෙසුමෙක පස් විසඳුමෙකැයි. මෙසේ තෙල යමක් කියන ලද නම් තෙල කුමක් පිණිස කියන ලද යත්: මහණෙනි, දහම් පසෙක මහණ මොනොවිට උකටලි වනුයේ මොනොවිට නො ඇලෙනුයේ මොනොවිට මිදෙනුයේ මොනොවිට පයාපනය දක්නා සුල්ලේ සම සභාගතිය දැන දිවුදූටියෙහි ම දුක් කෙළවර කරනුයේ වෙයි. කවර පසෙක ය යත්: පඤ්ච උපාදායස්සායයෙහිය. මහණෙනි, මේ දහම් පසෙහි මහණ මොනොවිට උකටලි වනුයේ මොනොවිට නො ඇලෙනුයේ මොනොවිට මිදෙනුයේ මොනොවිට පයාපනය දක්නා සුල්ලේ සම සභාගතිය දැන දිවුදූටියෙහි ම දුක් කෙළවර කරනුයේ වෙයි. පස් පැනෙක. පස් උදෙසුමෙක, පස් විසඳුමෙකැයි. මෙසේ යම් ම බසක් කියන ලද නම් තෙල මේ පිණිස කියන ලද.

6. ස පැනෙක, ස උදෙසුමෙක, ස විසඳුමෙකැයි මෙසේ තෙල යමක් කියන ලද නම්, තෙල කුමක් පිණිස කියන ලද යත්: මහණෙනි, දහම් සපෙක, මහණ මොනොවිට උකටලි වනුයේ මොනොවිට නො ඇලෙනුයේ මොනොවිට මිදෙනුයේ මොනොවිට පයාපනය දක්නා සුල්ල වූයේ සම සභාගතිය දැන ඉගාත්මයෙහි ම දුක් කෙළවර කරන්නේ වෙයි. කවර සපෙක යත්: ඡට් ආධ්‍යාත්මික ආයතනයන්හි ය. මහණෙනි, ස දහම්හි මහණ මොනොවිට උකටලි වනුයේ මොනොවිට නො ඇලෙනුයේ මොනොවිට මිදෙනුයේ මොනොවිට පයාපනය දක්නා සුල්ලේ සම සභාගතිය දැන දිවුදූටියෙහි ම දුක් කෙළවර කරනුයේ වෙයි. ස පැනෙක. ස උදෙසුමෙක ස විසඳුමෙකැයි. මෙසේ යම් ම බසක් කියන ලද නම් තෙල මේ පිණිස කියන ලද.

7. සත් පැනෙක, සත් උදෙසුමෙක, සත් විසඳුමෙකැයි මෙසේ තෙල යමක් කියන ලද නම් තෙල කුමක් පිණිස කියන ලද යත්: මහණෙනි, දහම් සතෙක මහණ මොනොවිට උකටලි වනුයේ මොනොවිට නො ඇලෙනුයේ මොනොවිට මිදෙනුයේ මොනොවිට පයාපනය දක්නා සුල්ල වූයේ සම සභාගතිය දැන ඉගාත්මයෙහි ම දුක් කෙළවර කරන්නේ වෙයි. කවර සතෙක යත්: සත්ත විද්‍යාසම්භිදයෙහි ය. මහණෙනි, මේ දහම් සතෙහි මහණ මොනොවිට උකටලි වනුයේ මොනොවිට නො ඇලෙනුයේ මොනොවිට මිදෙනුයේ මොනොවිට පයාපනය දක්නා සුල්ල වූයේ සම සභාගතිය දැන දිවුදූටියෙහි ම දුක් කෙළවර කරන්නේ වෙයි. සත් පැනෙක. සත් උදෙසුමෙක. සත් විසඳුමෙකැයි. මෙසේ යම් ම බසක් කියන ලද නම් තෙල මේ පිණිස කියන ලද.

8. අට්ඨ පඤ්ඤා, අට්ඨද්දෙසා, අට්ඨ වෙය්‍යාකරණානිති. ඉති ඛො පනෙතං වුත්තං කිංකෙඤ්ඤං පටිච්ච වුත්තං. අට්ඨසු භික්ඛවෙ ධම්මෙසු භික්ඛු සමමා නිබ්බිදුමානො සමමා විරජ්ජමානො සමමා විමුච්චමානො සමමා පරියන්තදස්සාවි සමමත්ථාභිසමෙච්ච දිට්ඨෙච්ච ධම්මෙ දුක්ඛස්සන්තකරො හොති කතමෙසු අට්ඨසු. අට්ඨසු ලොකධම්මෙසු. ඉමෙසු ඛො භික්ඛවෙ අට්ඨසු ධම්මෙසු භික්ඛු සමමා නිබ්බිදුමානො සමමා විරජ්ජමානො සමමා විමුච්චමානො සමමා පරියන්තදස්සාවි සමමත්ථාභිසමෙච්ච දිට්ඨෙච්ච ධම්මෙ දුක්ඛස්සන්තකරො හොති. අට්ඨ පඤ්ඤා අට්ඨද්දෙසා අට්ඨ වෙය්‍යාකරණානිති. ඉති යං තං වුත්තං ඉදමෙතං පටිච්ච වුත්තං.

9. නව පඤ්ඤා, නව උද්දෙසා, නව වෙය්‍යාකරණානිති ඉති ඛො පනෙතං වුත්තං කිංකෙඤ්ඤං පටිච්ච වුත්තං. නවසු භික්ඛවෙ ධම්මෙසු භික්ඛු සමමා නිබ්බිදුමානො සමමා විරජ්ජමානො සමමා විමුච්චමානො සමමා පරියන්තදස්සාවි සමමත්ථාභිසමෙච්ච දිට්ඨෙච්ච ධම්මෙ දුක්ඛස්සන්තකරො හොති. කතමෙසු නවසු. නවසු සත්තාවාසෙසු. ඉමෙසු ඛො භික්ඛවෙ නවසු ධම්මෙසු භික්ඛු සමමා නිබ්බිදුමානො සමමා විරජ්ජමානො සමමා විමුච්චමානො සමමා පරියන්තදස්සාවි සමමත්ථාභිසමෙච්ච දිට්ඨෙච්ච ධම්මෙ දුක්ඛස්සන්තකරො හොති. නව පඤ්ඤා නව උද්දෙසා නව වෙය්‍යාකරණානිති ඉති යං තං වුත්තං, ඉදමෙතං පටිච්ච වුත්තං.

10. දස පඤ්ඤා, දසද්දෙසා, දස වෙය්‍යාකරණානිති ඉති ඛො පනෙතං වුත්තං කිංකෙඤ්ඤං පටිච්ච වුත්තං. දසසු භික්ඛවෙ ධම්මෙසු භික්ඛු සමමා නිබ්බිදුමානො සමමා විරජ්ජමානො සමමා විමුච්චමානො සමමා පරියන්තදස්සාවි සමමත්ථාභිසමෙච්ච දිට්ඨෙච්ච ධම්මෙ දුක්ඛස්සන්තකරො හොති. කතමෙසු දසසු. දසසු අකුසලෙසු ධම්මෙසු,¹ ඉමෙසු ඛො භික්ඛවෙ දසසු ධම්මෙසු භික්ඛු සමමා නිබ්බිදුමානො සමමා විරජ්ජමානො සමමා විමුච්චමානො සමමා පරියන්තදස්සාවි සමමත්ථාභිසමෙච්ච දිට්ඨෙච්ච ධම්මෙ දුක්ඛස්සන්තකරො හොති. දස පඤ්ඤා දසද්දෙසා දස වෙය්‍යාකරණානිති ඉති යං තං වුත්තං ඉදමෙතං පටිච්ච වුත්තං.

1. අකුසලෙසු කම්මසංචය, මජ්ඣ.

8. අට පැනෙක, අට උදෙසුමෙක, අට විසදුමෙකැයි මෙසේ යමක් කියන ලද නම් තෙල කුමක් පිණිස කියන ලද ය යත්: මහණෙනි, දහම් අටෙක මහණ මොනොවට උකටලි වනුයේ මොනොවට නො ඇලෙනුයේ මොනොවට මිදෙනුයේ මොනොවට පයථිත්තය දක්නා සුල්ලේ සම සභාගතය දැන ඉහාත්මයෙහි ම දුක් කෙළවර කරනුයේ වෙයි. කවර අටෙක යත්: අටලෝදහමි ය. මහණෙනි, මේ අට දහමිහි මහණ මොනොවට උකටලි වනුයේ මොනොවට නො ඇලෙනුයේ මොනොවට මිදෙනුයේ මොනොවට පයථිත්තය දක්නා සුලු වූයේ සම සභාගතය දැන ඉහාත්මයෙහි ම දුක් කෙළවර කරනුයේ වෙයි. අට පැනෙක, අට උදෙසුමෙක, අට විසදුමෙකැයි මෙසේ යම් ම බසක් කියන ලද නම් තෙල මේ පිණිස කියන ලද.

9. නව පැනෙක, නව උදෙසුමෙක, නව විසදුමෙකැයි. මෙසේ තෙල යමක් කියන ලද නම් තෙල කුමක් පිණිස කියන ලද ය යත්: මහණෙනි, නව දහමෙක මහණ මොනොවට උකටලි වනුයේ මොනොවට නො ඇලෙනුයේ මොනොවට මිදෙනුයේ මොනොවට පයථිත්තය දක්නා සුලු වූයේ සම සභාගතය දැන ඉහාත්මයෙහි ම දුක් කෙළවර කරන්නේ වෙයි. කවර නවයෙක යත්: නව සත්තවාසයන්හි ය. මහණෙනි, මේ නව දහමිහි මහණ මොනොවට උකටලි වනුයේ මොනොවට නො ඇලෙනුයේ මොනොවට මිදෙනුයේ මොනොවට පයථිත්තය දක්නා සුල්ලේ සම සභාගතය දැන ඉහාත්මයෙහි ම දුක් කෙළවර කරන්නේ වෙයි. නව පැනෙක, නව උදෙසුමෙක, නව විසදුමෙකැයි මෙසේ යම් ම බසක් කියන ලද නම් තෙල මේ පිණිස කියන ලද.

10. දස පැනෙක, දස උදෙසුමෙක, දස විසදුමෙකැයි, මෙසේ තෙල යමක් කියන ලද නම් තෙල කුමක් පිණිස කියන ලද ය යත්: මහණෙනි, දස දහමෙක මහණ මොනොවට උකටලි වනුයේ මොනොවට නො ඇලෙනුයේ මොනොවට මිදෙනුයේ මොනොවට පයථිත්තය දක්නා සුල්ලේ සම සභාගතය දැන ඉහාත්මයෙහි ම දුක් කෙළවර කරන්නේ වෙයි. කවර දසයක යත්: දස අකුසල්දහමි ය. මහණෙනි, මේ දස දහමිහි මහණ මොනොවට උකටලි වනුයේ මොනොවට නො ඇලෙනුයේ මොනොවට මිදෙනුයේ මොනොවට පයථිත්තය දක්නා සුල්ලේ සම සභාගතය දැන දිට්‍රදහමියෙහි ම දුක් කෙළවර කරන්නේ වෙයි. දස පැනෙක, දස උදෙසුමෙක, දස විසදුමෙකැයි. මෙසේ යම් ම බසක් කියන ලද නම් තෙල මේ පිණිස කියන ලදැයි.

දුතිය මහාපඤ්ච සූත්තං

එකං සමයං හගචා කථංකලායං විහරති වෙථවනෙ. අපි බො සමෙභූලා කථංකලා¹ උපාසකා යෙන කථංකලා² භික්ඛුනි තෙනුපසංකමිංසු. උපසංකමිතා කථංකලා භික්ඛුනිං දභිවාදෙතා එකමනං නිසිදිංසු එකමනං නිසින්නා බො කථංකලා උපාසකා කථංකලා භික්ඛුනිං එතදවොචු:

චුත්තමිදං අයො හගචතා මහාපඤ්ඤාසු: එකොපඤ්ඤා, එකො උදෙද්දො, එකං වෙය්‍යාකරණං. දෙව පඤ්ඤා, දෙව උදෙද්දො දෙව වෙය්‍යාකරණානි, තයො පඤ්ඤා තයො උදෙද්දො තිණි වෙය්‍යාකරණානි, චත්තාරො පඤ්ඤා. චත්තාරො උදෙද්දො චත්තාරි වෙය්‍යාකරණානි. පඤ්ඤා පඤ්ඤා උදෙද්දො පඤ්ඤා වෙය්‍යාකරණානි. ඡ පඤ්ඤා ඡ උදෙද්දො ඡ වෙය්‍යාකරණානි. සත්ත පඤ්ඤා සත්ත උදෙද්දො, සත්ත වෙය්‍යාකරණානි. අට්ඨ පඤ්ඤා අට්ඨ උදෙද්දො අට්ඨ වෙය්‍යාකරණානි. නව පඤ්ඤා නව උදෙද්දො නව වෙය්‍යාකරණානි, දස පඤ්ඤා දස උදෙද්දො දස වෙය්‍යාකරණානි. ඉමස්ස නු බො අයො හගචතා සඬබ්බෙනන භාසිතස්ස කපං විඤ්ඤාන අපො දට්ඨබ්බොති?

න බො පනෙතං ආවුසො හගචතො සමුට්ඨා සූතං, සමුට්ඨා පටිඤ්ඤානං. නපි මනොභාවනියානං භික්ඛුනං සමුට්ඨා සූතං, සමුට්ඨා පටිඤ්ඤානං, අපිව යථා මෙතං බායති, තං සුභාසං, සාධුකං මනසිකරොපං, භාසිස්සාමිති. එවං අයොනි බො කථංකලා උපාසකා කථංකලාය භික්ඛුනියා පච්චසෙස්සාසු. කථංගලා භික්ඛුනි එතදවොච:

එකො පඤ්ඤා, එකො උදෙද්දො, එකං වෙය්‍යාකරණානි ඉති බො පනෙතං චුත්තං හගචතා, කිංකෙතං පටිච්ච චුත්තං. එකධම්මෙ ආවුසො භික්ඛු සමමා නිබ්බිජ්ජමානො සමමා විරජ්ජමානො සමමා විමුච්චමානො සමමා පරියන්තදස්සාපි සමමා සමමෙව දිට්ඨං ධම්මෙ දුක්ඛස්සන්තකරො හොති. කතමස්මිං එකධම්මෙ: සබ්බෙ සත්තා ආහාරට්ඨිතිකා, ඉමස්මිං බො ආවුසො එකධම්මෙ භික්ඛු සමමා නිබ්බිජ්ජමානො සමමා විරජ්ජමානො, සමමා විමුච්චමානො සමමා පරියන්තදස්සාපි සමමා සමමෙව දිට්ඨං ධම්මෙ දුක්ඛස්සන්තකරො හොති. එකො පඤ්ඤා, එකො උදෙද්දො, එකං වෙය්‍යාකරණානි ඉති යං තං චුත්තං හගචතා ඉදං මෙතං පටිච්ච චුත්තං.

1. කථංකලා- මජ්ඣ.

2. කථංකලා- මජ්ඣ.

දෙවන මහාපඤ්ච සූත්‍රය

එක් සමයෙක්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කප්ඛණ්ඩා නගරයෙහි වෙළඳවනයෙහි වැඩවෙසෙන සේන. එකල්හි බොහෝ කප්ඛණ්ඩා වැසි උවසුවෝ කප්ඛණ්ඩා මෙහෙණ වෙත එළඹියහ. එළඹ කප්ඛණ්ඩා මෙහෙණ වැද එකත්පස් ව හුන්හ. එකත්පස් ව සුන් කප්ඛණ්ඩා වැසි උවසුවෝ කප්ඛණ්ඩා මෙහෙණට තෙල කිහි:

ආයාබාවෙනි, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් භෞ ප්‍රශ්නයන්හි ලා මෙය වදරන ලද: “එක් පැනෙක, එක් උදෙසුමෙක, එක් විසඳුමෙක. දෙ පැනෙක, දෙ උදෙසුමෙක, දෙ විසඳුමෙක. තුන් පැනෙක, තුන් උදෙසුමෙක, තුන් විසඳුමෙක. සිවු පැනෙක, සිවු උදෙසුමෙක, සිවු විසඳුමෙක. පස් පැනෙක, පස් උදෙසුමෙක, පස් විසඳුමෙක. ස පැනෙක, ස උදෙසුමෙක, ස විසඳුමෙක. සත් පැනෙක, සත් උදෙසුමෙක, සත් විසඳුමෙකැයි: අට පැනෙක, අට උදෙසුමෙක, අට විසඳුමෙක. නව පැනෙක, නව උදෙසුමෙක, නව විසඳුමෙක. දස පැනෙක, දස උදෙසුමෙක, දස විසඳුමෙකැ”යි. ආයාබාවෙනි, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් සැකෙවන් වදළ මේ භාෂිතයාගේ විහාර විසින් කෙසේ අතී දැනුතු දැයි.

ඇවැත්නි, තෙල හඟවතුන් හමුයෙන් නො ම අසන ලද. හමුයෙන් නො ම පිළිගන්නා ලද. මනොභාවනිය භික්ෂුන් හමුයෙන් නො ද අසන ලද. නො ද පිළිගන්නා ලද. වැලින් මෙහි ලා මට යම් සේ වැටහේ නම් ඒ අසවු. මොනොවට මෙනෙහි කරවු. කියමි යි. ආයාබාවෙනි, එසේ ය යි කප්ඛණ්ඩා උපායනයෝ කප්ඛණ්ඩා භික්ෂුණියට පිළිවදන් අස් වූ හ. කප්ඛණ්ඩා භික්ෂුණී තෙල කිවු ය.

එක් පැනෙක, එක් උදෙසුමෙක, එක් විසඳුමකැයි මෙසේ තෙල යමක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් දෙසන ලද නම් තෙල කුමක් සඳහා කියන ලදය. ඇවැත්නි, එක් ම දහමෙක මොනොවට මහණ උකටලි වනුයේ මොනොවට නො ඇලෙනුයේ මොනොවට විදෙනුයේ මොනොවට පයථිත්තය දක්නා සුල්ලේ සම සභාගතය දැන දිවු දෑමියෙහි ම දුක් කෙළවර කරන්නේ වෙයි. කවර එක් දහමෙක යන්: සවිසකියෝ ආහාරසට්ඨිකයහ. ඇවැත්නි, මට එක් ධර්මයෙහි මහණ මොනොවට උකටලි වනුයේ මොනොවට නො ඇලෙනුයේ මොනොවට විදෙනුයේ මොනොවට පයථිත්තය දක්නා සුල්ලේ සම සභාගතවයට පැමිණ දිවුදෑමියෙහි ම දුක් කෙළවර කරන්නේ වෙයි. එක් පැනෙක, එක් උදෙසුමෙක, එක් විසඳුමකැයි මෙසේ යම් ම බසක් කියන ලද නම් තෙල භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් මේ පිණිස කියන ලද.

දෙව පඤ්ඤා දෙව උදෙසා, දෙව වෙය්‍යාකරණානිති ඉති ඛො පනෙතං වුත්තං භගවතා, කිංකෙඤ්ඤාං පටිච්ච වුත්තා: ද්විසු ආවුසො ධම්මෙසු භික්ඛු සමමා නිබ්බිඤ්ඤාමානො සමමා විරජ්ජමානො, සමමා විමුච්චමානො සමමා පරියන්තදසංඝාචි සමමාසංඝාතියමෙව ධිට්ඨෙව ධම්මෙ දුක්ඛස්සන්තකරො භොති. කතමෙසු ද්විසු: නාමෙ ව රූපෙ ව. -පෙ- කතමෙසු තිසු: තිසු චේදනාසු. ඉමෙසු ඛො ආවුසො තිසු ධම්මෙසු භික්ඛු සමමා නිබ්බිඤ්ඤාමානො, සමමා විරජ්ජමානො, සමමා විමුච්චමානො සමමා පරියන්තදසංඝාචි සමමාසංඝාතියමෙව ධිට්ඨෙව ධම්මෙ දුක්ඛස්සන්තකරො භොති, තයො පඤ්ඤා තයො උදෙසා, නිංකෙ වෙය්‍යාකරණානිති ඉති යං තං වුත්තං භගවතා ඉදමෙතං පටිච්ච වුත්තං.

වත්තාරො පඤ්ඤා, වත්තාරො උදෙසා වත්තාරි වෙය්‍යාකරණානිති ඉති යං තං වුත්තං භගවතා, කිංකෙඤ්ඤාං පටිච්ච වුත්තා: චතුසු ආවුසො ධම්මෙසු භික්ඛු සමමා සුභාවිතවිනෙතො සමමා පරියන්තදසංඝාචි සමමාසංඝාතියමෙව ධිට්ඨෙව ධම්මෙ දුක්ඛස්සන්තකරො භොති. කතමෙසු චතුසු: චතුසු සතිපට්ඨානෙසු. ඉමෙසු ඛො ආවුසො චතුසු ධම්මෙසු භික්ඛු සමමා සුභාවිතවිනෙතො සමමා පරියන්තදසංඝාචි සමමාසංඝාතියමෙව ධිට්ඨෙව ධම්මෙ දුක්ඛස්සන්තකරො භොති. වත්තාරො පඤ්ඤා, වත්තාරො උදෙසා, වත්තාරි වෙය්‍යාකරණානිති ඉති යං තං වුත්තං භගවතා ඉදමෙතං පටිච්ච වුත්තං.

පඤ්ඤා පඤ්ඤා, පඤ්ඤා උදෙසා, පඤ්ඤා වෙය්‍යාකරණානිති ඉති ඛො පනෙතං වුත්තං භගවතා, කිංකෙඤ්ඤාං පටිච්ච වුත්තා: පඤ්ඤා ආවුසො ධම්මෙසු භික්ඛු සමමා සුභාවිතවිනෙතො සමමා පරියන්තදසංඝාචි සමමාසංඝාතියමෙව ධිට්ඨෙව ධම්මෙ දුක්ඛස්සන්තකරො භොති. කතමෙසු පඤ්ඤාසු: පඤ්ඤා ඉද්දියෙසු. -පෙ- කතමෙසු ජසු: ජසු නිස්සාරණියාසු ධාතුසු. -පෙ- කතමෙසු සන්තසු: සන්තසු ඛොජ්ඣායෙසු. -පෙ- කතමෙසු අට්ඨසු: අට්ඨෙ අට්ඨමිතිකෙ මග්ගෙ¹ ඉමෙසු ඛො ආවුසො අට්ඨසු ධම්මෙසු භික්ඛු සමමා සුභාවිතවිනෙතො සමමා පරියන්තදසංඝාචි, සමමාසංඝාතියමෙව ධිට්ඨෙව ධම්මෙ දුක්ඛස්සන්තකරො භොති. අට්ඨ පඤ්ඤා, අට්ඨ උදෙසා, අට්ඨ වෙය්‍යාකරණානිති ඉති යං තං වුත්තං භගවතා ඉදමෙතං පටිච්ච වුත්තං.

1. අට්ඨසු අට්ඨ අට්ඨමිතිකෙ මග්ගෙ- මජ්ඣ.

දෙ පැනෙක, දෙ උදෙසුමෙක, දෙ විසදුමෙකැයි මෙසේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් තෙල යමක් කියන ලද නම්, තෙල කුමක් දෙසන ලද ය යත්: ඇවැත්නි, දහම් දෙකෙකැ මහණ මොනොවට උකටලි වනුයේ මොනොවට නො ඇලෙනුයේ මොනොවට මීදෙනුයේ මොනොවට පයඝින්නය දක්නා සුල්ලේ සම සභාගතයට පැමිණ දිට්ඨමියෙහි ම දුක් කෙළවර කරනුයේ වෙයි. කවර දෙකෙක යත්: නාමයෙහි හා රූපයෙහි හා යි. ... කවර තුනෙක යත්: තුන් වේදනායෙහි ය -පෙ- ඇවැත්නි, මේ තුන් දහම්හි මහණ මොනොවට උකටලි වනුයේ මොනොවට නො ඇලෙනුයේ මොනොවට මීදෙනුයේ මොනොවට පයඝින්නය දක්නා සුල්ලේ සම සභාගතයට පැමිණ ඉහාත්මයෙහි ම දුක් කෙළවර කරනුයේ වෙයි. තුන් පැනෙක, තුන් උදෙසුමෙක, තුන් විසදුමෙකැයි මෙසේ යම් ම බසක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් කියන ලද නම්, තෙල මේ පිණිස කියන ලද.

සතර පැනෙක, සතර උදෙසුමෙක, සතර විසදුමෙකැයි මෙසේ යමක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් දෙසන ලද නම් තෙල කුමක් පිණිස දෙසන ලද ය යත්: ඇවැත්නි, සතර දහමෙක මහණ මොනොවට වැඩු සිතැතියේ මොනොවට පයඝින්නය දක්නා සුලුයේ සම සභාගතයට පැමිණ ඉහාත්මයෙහි ම දුක් කෙළවර කරනුයේ වෙයි. කවර සතරෙක යත්: සතර සිව්වන්නි ය. ඇවැත්නි, වෙ සතර දහම්හි මහණ මොනොවට සුභාවිත විත්තය ඇතියේ මොනොවට පයඝින්නය දක්නේ සම සභාගතයට පැමිණ ඉහාත්මයෙහි ම දුක් කෙළවර කරනුයේ වෙයි. සතර පැනෙක, සතර උදෙසුමෙක, සතර විසදුමෙකැයි මෙසේ යම් ම බසක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් දෙසන ලද නම් තෙල කරුණ මේ පිණිස දෙසන ලද.

පස් පැනෙක, පස් උදෙසුමෙක, පස් විසදුමෙකැයි මෙසේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් යමක් කියන ලද නම් තෙල කුමක් පිණිස කියන ලද ය යත්: ඇවැත්නි, පස් දහමෙක මහණ මොනොවට වැඩු සිතැතියේ මොනොවට පයඝින්නය දක්නා සුල්ලේ සම සභාගතයට පැමිණ දිට්ඨමියෙහි ම දුක් කෙළවර කරනුයේ වෙයි. කවර පයෙක යත්: පඤ්ඤායෙහි ය. ... කවර සයෙකයත්: ෂ්වි නිසාරණිය ධාතුයෙහි ය ... කවර සතෙක යත්: සප්ත බොධ්‍යඛයන්හි ය. ... කවර අටෙක යත්: ආර්‍යාෂ්ටාංගික මාර්ගයෙහි ය. ඇවැත්නි, මේ අට දහම්හි මහණ මොනොවට වැඩු සිතැතියේ මොනොවට පයඝින්නය දක්නේ මොනොවට ස්වභාවාත්මය දැන ඉහාත්මයෙහි ම දුක් කෙළවර කරනුයේ වෙයි. අට පැනෙක, අට උදෙසුමෙක, අට විසදුමෙකැයි මෙසේ යම් ම බසක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් දෙසන ලද නම් තෙල මේ පිණිස දෙසන ලද.

නව පඤ්ඤා, නවුද්දෙසා නව වෙය්‍යාකරණානිති ඉති යං තං චුක්ඛං
 භගවතා, කිංකේතං පටිච්ච චුක්ඛං: නවසු ආවුසො ධම්මෙසු භික්ඛු සමමා
 නිබ්බිඤ්ඤාමානො සමමා විරජ්ජමානො සමමා විමුච්ඡමානො සමමා
 පරියන්තදසාථි සමුද්දත්ථාභියමෙච්ච දිට්ඨිච්ච ධම්මෙ දුක්ඛස්සන්තකරො
 හොති. කතමෙසු නවසු: නවසු සන්තාථාසයසු. ඉමෙසු ඛො ආවුසො
 නවසු ධම්මෙසු භික්ඛු සමමා නිබ්බිඤ්ඤාමානො සමමා විරජ්ජමානො සමමා
 විමුච්ඡමානො සමමා පරියන්තදසාථි සමුද්දත්ථාභියමෙච්ච දිට්ඨිච්ච ධම්මෙ
 දුක්ඛස්සන්තකරො හොති. නව පඤ්ඤා, නවුද්දෙසා නව වෙය්‍යාකරණානිති
 ඉති යං තං චුක්ඛං භගවතා, ඉදමෙතං පටිච්ච චුක්ඛං.

දස පඤ්ඤා දස උද්දෙසා, දස වෙය්‍යාකරණානිති ඉති ඛො පනෙතං චුක්ඛං
 භගවතා, කිංකේතං පටිච්ච චුක්ඛං: දසසු ආවුසො ධම්මෙසු භික්ඛු සමමා
 සුභාවිතවිකේතො සමමාපරියන්තදසාථි සමුද්දත්ථාභියමෙච්ච දිට්ඨිච්ච ධම්මෙ
 දුක්ඛස්සන්තකරො හොති. කතමෙසු දසසු: දසසු කුසලෙසු කම්මපථෙසු;
 ඉමෙසු ඛො ආවුසො දසසු ධම්මෙසු සමමා සුභාවිතවිකේතො සමමාපරියන්ත
 දසාථි සමුද්දත්ථාභියමෙච්ච දිට්ඨිච්ච ධම්මෙ දුක්ඛස්සන්තකරො හොති.
 දස පඤ්ඤා, දස උද්දෙසා, දස වෙය්‍යාකරණානිති ඉති යං තං චුක්ඛං භගවතා,
 ඉදමෙතං පටිච්ච චුක්ඛං.

ඉති ඛො ආවුසො යං තං චුක්ඛං භගවතා මහාපඤ්ඤාසු¹ එකො
 පඤ්ඤා, එකො උද්දෙසො, එකං වෙය්‍යාකරණං -පෙ- දසවෙය්‍යා
 කරණානිති ඉමස්ස ඛො අහං ආවුසො භගවතා සබ්බිකේතන භාසිතස්ස
 එවං විත්ථාමෙත අත්ථං ආජානාමි. ආකඤ්චානා ච පන තුමේත ආවුසො
 භගවතං යෙව උපසංඝමිත්ථා එතමත්ථං පුච්ඡෙය්‍යාථ², යථා නො භවා
 ව්‍යාකරොති³, තථා නං ධාරෙය්‍යාථාති.

එවං අයෙයති ඛො කප්ඛලා උපාසකා කප්ඛලාය භික්ඛුනියා
 භාසිතං අභිනාදිත්වා අනුමොදිත්වා උට්ඨායාසනා කප්ඛලං භික්ඛුනි.
 අභිවාදෙත්වා පදකම්මං කත්වා යෙන භගවා තෙනුපසංකම් සු. උපසංකම්ත්වා
 භගවතං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං නිසීදි සු. එකමන්තං නිසිත්තො ඛො
 කප්ඛලා උපාසකා යාවතකො අහොසි කප්ඛලාය භික්ඛුනියා සද්ධිං-
 කථාසල්ලාපො, තං සබ්බං භගවතො ආරොචෙසුං.

1. සබ්බිකේතන භාසිතස්ස මහාපඤ්ඤාසු- මජ්ඣං.
 2. පටිපුච්ඡෙය්‍යාථ- මජ්ඣං.
 3. යථා නො තං- මජ්ඣං.

නව පැනෙක, නව උදෙසුමෙක, නව විසදුමෙකැ යි මෙසේ යම් ම බසක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් කියන ලද නම්, තෙල කුමක් පිණිස දෙසන ලද ය යත්: ඇවැත්නි, දහම් නවයෙක මහණ මොනොවට උකටලි වනුයේ නො ඇලෙනුයේ මොනොවට මිදෙනුයේ මොනොවට ස්වභාවාකීය දූන ඉහාත්මයෙහි ම දුක් කෙළවර කරනුයේ වෙයි. කවර නවයෙක යත්: නව සක්කාවාසයන්හි ය. ඇවැත්නි, මේ නව දහම්හි මහණ මොනොවට උකටලිවනුයේ මොනොවට නො ඇලෙනුයේ මොනොවට මිදෙනුයේ මොනොවට පසාරිත්තය දක්වා සුදුසුයේ මොනොවට ස්වභාවාකීය දූන ඉහාත්මයෙහි ම දුක් කෙළවර කරනුයේ වෙයි. නව පැනෙක, නව උදෙසුමෙක, නව විසදුමෙකැ යි මෙසේ යම් ම බසක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් කියන ලද නම් තෙල මේ සදහා කියන ලද:

දස පැනෙක, දස උදෙසුමෙක දස විසදුමෙකැ යි මෙසේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් තෙල යමක් දෙසන ලද නම් තෙල කුමක් පිණිස කියන ලද ය යත්: ඇවැත්නි, දස දහමක මොනොවට වැඩු සිතැතිසේ මොනොවට පසාරිත්තය දක්නාසුදු වූයේ මොනොවට ස්වභාවාකීය දූන ඉහාත්මයෙහි ම දුක් කෙළවර කරනුයේ වෙයි. කවර දසයෙක යත්: දස කුසල කම්පට්ඨයෙහි ය: ඇවැත්නි, මේ දස දහමහි මොනොවට වැඩු සිතැතිසේ මොනොවට පසාරිත්තය දක්නා සුදුසුයේ මොනොවට ස්වභාවාකීය දූන ඉහාත්මයෙහි ම දුක් කෙළවර කරනුයේ වෙයි. දස පැනෙක, දස උදෙසුමෙක, දස විසදුමෙකැ යි මෙසේ යම් ම බසක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් දෙසන ලද නම් තෙල මේ පිණිස කියන ලද.

ඇවැත්නි, මෙසේ මහාපුත්තයන්හි එක් පැනෙක, එක් උදෙසුමෙක, එක් විමසුමෙකැ යි ... දස විසදුමෙකැ යි මෙසේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් යම් ම බසක් කියන ලද නම්, ඇවැත්නි, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් සැකෙවින් දෙසන ලද මේ භාෂිතයා ගේ අතීය මෙසේ විසාර විසින් මම දනමි, ඇවැත්නි, තෙපි කැමැත්තනු නම් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා ම එළඹ තෙල අතීය පුඵච්ඡව. යම් පරිද්දෙකින් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තොපට ව්‍යාකරණ කරන සේක් නම් එය එපරිද්දෙන් දරවු යි.

ආයතීවෙනි, එසේ යයි කප්ඛලා වැඩි උපාසකයෝ කප්ඛලා මෙහෙණගේ භාෂිතය පිළිගෙන අනුචෝදන් කොටගෙන හුනස්නෙන් නැගි කප්ඛලා භික්ෂුණිය වැද පැදකුණු කොට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹී සිටියහ. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සකසා වැද එකත් පස් ව හුන්හ, එකත්පස් ව හුන් කප්ඛලා වැඩි උචසුචෝ කප්ඛලා භික්ෂුණිය සමග යම්තාක් කථා සලලාපයෙක් වී නම් එ හැම භාග්‍යවතුන් වහන්සේට සැලකළහ.

සාධු, සාධු ගහපතයො, පණ්ඩිතා ගහපතයො කප්ඛලා හික්ඛුති මහාපඤ්ඤා ගහපතයො කප්ඛලා හික්ඛුති. සචෙට් තුමො ගහපතයො මං උපසංකම්ඤා එතමඤ්ඤා පුච්චෙය්‍යාථ, අහමි චෙතං. එවමෙව ඛ්‍යාකරෙය්‍යා යථා තං කප්ඛලාය හික්ඛුතියා ඛ්‍යාකතං. එසො චෙව තසුඤ්ඤා, එවඤ්ඤා තං ඛාරෙය්‍යාථාති.

10. 1. 3. 9

පට්මකොසල සූතං

[සාවකී]

1. යාවතා හික්ඛවෙ කාසිකොසලා, යාවතා රඤ්ඤා පසෙනදිස්ස කොසලස්ස විජිතේ¹, රාජා තඤ්ඤා පසෙනදි කොසලො රාජා අග්ගමකඛායති. රඤ්ඤාපි ඛො හික්ඛවෙ පසෙනදිස්ස කොසලස්ස අඤ්ඤාථනං, අඤ්ඤාපි චිපරිණාමො. එවං පස්සං හික්ඛවෙ සූතවා අරියසාවකො තස්මිමි නිබ්බිදුති. තස්මි නිබ්බිදුනොතා අග්ගෙ විරජ්ජති, පගෙව හිතස්මිං.

2. යාවතා හික්ඛවෙ චන්දිමසූරියා පරිහරන්ති, දිස්සා හන්ති විරොචනා, තාව සහස්සධා ලොකො. තස්මිං සහස්සධා ලොකෙ සහස්සං චන්දනං, සහස්සං සූරියානං², සහස්සං සිනෙරුපබ්බතරාජානං, සහස්සං ජලේදිපානං, සහස්සං අපරගොයානානං සහස්සං උත්තරකුරුනං, සහස්සං පුබ්බවිදෙහානං, චත්තාරි මහාසමුද්දසහස්සානි, චත්තාරි මහාරාජසහස්සානි, සහස්සං චාතුමහාරාජිකානං, සහස්සං තාවතිංසානං, සහස්සං යාමානං, සහස්සං කුසිතානං, සහස්සං නිම්බාණරතීනං, සහස්සං පරනිමිතවසවත්තීනං, සහස්සං බ්‍රහ්මලොකානං, යාවතා හික්ඛවෙ සහස්සලොකධාතු, මහාබ්‍රහ්මා තඤ්ඤාමකඛායති. මහාබ්‍රහ්මනොපි ඛො හික්ඛවෙ අඤ්ඤාථනං, අඤ්ඤාපි චිපරිණාමො. එවං පස්සං හික්ඛවෙ සූතවා අරියසාවකො තස්මිමි නිබ්බිදුති. තස්මි නිබ්බිදුනොතා අග්ගෙ විරජ්ජති, පගෙව හිතස්මිං.

1. මඤ්ඤා- මජ්ඣ.

2. විජිත- මජ්ඣ.

3. සූරියානං- මජ්ඣ.

ගැහැවියෙනි, මැනව, මැනව, ගැහැවියෙනි, කජ්ඣකා මෙහෙණ පණ්ඩිතය, ගැහැවියෙනි, කජ්ඣකා මෙහෙණ මහපැනැතියක. ගැහැවියෙනි, ඉදින් තෙපි මා කරා එළඹ මෙ අකුසල පුළුවන් නම්, යම් පරිද්දෙකින් එය කජ්ඣකා භික්ෂුණිය විසින් විසඳන ලද නම් එපරිද්දෙන් ම විසඳන්නෙමි. තෙල භාෂිතයාගේ අකුසල තෙල මැයි. එසෙයින් ම එය දරවුයි.

10. 1. 3. 9

ප්‍රථම කොසල සූත්‍රය

[සැවැත්]

1. මහණෙනි, යම්කාක් කසි කොසොල් ජනපද වැඩියෝ වෙත් නම්, පසෙනදි කොසල රජුගේ විජිතයෙහි යම්කාක් රජු වෙත් නම්, ඔවුන් අතුරෙහි පසෙනදි කොසල රජ අග්‍රය යි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, පසෙනදි කොසොල් රජුගේ ද අන්‍යාථාකයෙක් ඇත. විපරිණාමයෙක් (මරණය) ඇත. මහණෙනි, මෙසේ දක්නා ශ්‍රැතවත් අරියවු එ සැපත්හි දු උකටලි වෙයි. එහි උකටලි වනුයේ අග්‍ර කොසල රාජ්‍යයෙහි නො ඇලෙන්නේ ය. භීත (පක්කකාම ගුණ) යෙහි කැලමැයි.

2. මහණෙනි, යම්කාක් සඳහිරුහු වට ඇවිදිද් ද, බබළන්නාහු දිගුත් හොබවත් ද, එතෙක් සහසී ලොකධාතු වෙයි. එ සහසී ලොකධාතූයෙහි සඳ දහසෙක, හිරු දහසෙක, මහමෙර දහසෙක, දඹදිවු දහසෙක, අපර ගොයාන දහසෙක, උතුරුකුරු දහසෙක, සුච්චිදෙහ දහසෙක, මහ මුහුදු සාරදහසෙක. වරම්රජු සාරදහසෙක, වාතුමිහාරාජික දහසෙක, ත්‍රයත්ත්වංශත් දහසෙක, යාම දහසෙක, තුසිත දහසෙක, නිමමාණරති දහසෙක, පරනිර්මිතවශවර්ති දහසෙක, බ්‍රහ්මලොක දහසෙක, මහණෙනි, යම්කාක් සහසී ලොකධාතු වේ ද, එහි මහබඹු අග්‍රය යි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, මහබඹුහු ද ගේ අන්‍යාථාකයෙක් ඇත. ව්‍යුතියෙක් ඇත, මහණෙනි, මෙසේ දක්නා ශ්‍රැතවත් ආර්ය ශ්‍රාවක ඒ බබළන්නේ දු උකටලි වෙයි. එහි උකටලි වනුයේ අග්‍රබ්‍රහ්මපත්ති නො ඇලෙයි යටත් සැපත්හි කැල මැයි.

3. හොති ධො හො භික්ඛවෙ සමයො, යං අයං ලොකො සංවට්ඨති, සංවට්ඨමානෙ භික්ඛවෙ ලොකෙ යෙහුයොන සත්තා ආභසසුර සංවත්තනිකා¹ භවන්ති, තෙ තස්ම හොන්ති මනොමයා, පිතිභක්ඛා සයං පභා අනුලිංකෙ-වරා සුභට්ඨාසිනො විරං දිසමඤ්ඤානං තිට්ඨන්ති. සංවට්ඨමානෙ භික්ඛවෙ ලොකෙ ආභසසුරා දෙවා අග්ගමක්ඛායන්ති. ආභසසුරානමපි ධො භික්ඛවෙ දෙවානා අත්ථෙව අඤ්ඤාප්තං. අත්ථි විපරිණාමො, එවං පසුං භික්ඛවෙ සුත්ථා අරියසාවකො තස්මිමපි නිබ්බිද්දති, තස්මි නිබ්බිද්දන්තො අග්ගෙ විරජ්ජති, පගෙව භිනස්මිං.

4. දසගුමානි භික්ඛවෙ කසිණායනනානි. කතමානි දස: පඨවිකසිණ-මෙකො සඤ්ජානාති උද්ධං අධො තිරියං අද්වයං අප්පමාණං. ආපොකසිණ-මෙකො සඤ්ජානාති උද්ධං අධො, තිරියං අද්වයං අප්පමාණං. තෙජොකසිණ-මෙකො සඤ්ජානාති -පෙ- වායොකසිණමෙකො සඤ්ජානාති -පෙ- නිල-කසිණමෙකො සඤ්ජානාති -පෙ- පිතකසිණමෙකො සඤ්ජානාති -පෙ- ලොහිතකසිණමෙකො සඤ්ජානාති -පෙ- ඔද්දතකසිණමෙකො සඤ්ජානාති -පෙ- ආකාශකසිණමෙකො සඤ්ජානාති -පෙ- විඤ්ඤාණකසිණමෙකො සඤ්ජානාති උද්ධං අධො තිරියං අද්වයං අප්පමාණං. ඉමානි ධො භික්ඛවෙ දස කසිණානි. එතදග්ගං භික්ඛවෙ ඉමෙසං දසනා කසිණායනනානං යදිදං විඤ්ඤාණකසිණමෙකො සඤ්ජානාති උද්ධං අධො තිරියං අද්වයං අප්පමාණං, එවං සඤ්ඤාප්තොපි ධො භික්ඛවෙ යන්ති සත්තා. එවං සඤ්ඤානමපි භික්ඛවෙ සත්තානං අත්ථෙව අඤ්ඤාප්තං, අත්ථි විපරිණාමො. එවං පසුං භික්ඛවෙ සුත්ථා අරියසාවකො තස්මිමපි නිබ්බිද්දති, තස්මි නිබ්බිද්දන්තො අග්ගෙ විරජ්ජති, පගෙව භිනස්මිං.

5. අර්ථිමානි භික්ඛවෙ අභිභායනනානි, කතමානි. අර්ථ: අර්ථකතං රූපසඤ්ඤා එකො බග්ගිඤ්ඤා රූපානි පසුන්ති පරිත්තානි සුචණ්ණ දුබ්බණ්ණානි. “තානි අභිභායා ජානාමි, පසුන්ති”ති එවං සඤ්ඤා හොති ඉදං පඨමං අභිභායනනං.

අර්ථකතං රූපසඤ්ඤා එකො බග්ගිඤ්ඤා රූපානි පසුන්ති අප්පමාණානි සුචණ්ණ දුබ්බණ්ණානි, තානි අභිභායා ජානාමි, පසුන්ති”ති එවං සඤ්ඤා හොති. ඉදං ද්විතියං අභිභායනනං.

අර්ථකතං අරූපසඤ්ඤා එකො බග්ගිඤ්ඤා රූපානි පසුන්ති පරිත්තානි සුචණ්ණ දුබ්බණ්ණානි; “තානි අභිභායා ජානාමි, පසුන්ති”ති එවං සඤ්ඤා හොති. ඉදං තතියං අභිභායනනං.

1. වත්තනිකා- සිමු.

3. මහණෙනි, යම් හෙයෙනින් මේ ලොව නස්තේ වේ ද, එබඳු කාලයෙක් වේ මැ ය, මහණෙනි, ලොව නස්තා කල්හි බෙහෙවින් සත්ත්තු ආභාසීර දෙවිලොව උපදනාහු වෙන්සිටු ඒ බලාලොව ධ්‍යානමනසින් මනෝමය වුවාහු ප්‍රීතිහත්පා වුවාහු ස්වයම්ප්‍රභා ඇත්තාහු අන්තරික්ෂවර වුවාහු ග්‍රහස්ථායී වුවාහු දිව්‍ය කාලයක් සිටින්නාහු වෙත්. මහණෙනි, ලොකය, නස්තා කල්හි ආභාසීර දෙවියෝ අග්‍රයෙහි සිටියහු ලැබෙත්. මහණෙනි, ආභාසීර දෙවියනුදු මේ අන්‍යාථාකයෙක් ඇත, ව්‍යුතියෙක් ඇත. මහණෙනි, මෙසේ දන්නා ග්‍රහවත ආයතීශ්‍රාවක එ බලසැපත්හි දු උකටලි වෙයි. එහි උකටලි වනුයේ ඒ අග්‍ර සැපත්හි පො ඇලෙයි. යටත් සැපත්හි කැල ම ය.

4. මහණෙනි, මේ කසිණායතනයෝ දස දෙනෙකි. කවර දස දෙනෙක යත්: එකෙක් උඩ යට සරස ද්වය රහිත ප්‍රමාණ රහිත පඨවිකසිණය දන්නේය. එකෙක් ... ආපොකසිණය දන්නේය ... එකෙක් තෙජො කසිණය දන්නේය ... එකෙක් වායොකසිණය දන්නේය ... එකෙක් නීලකසිණය දන්නේය ... එකෙක් පිතකසිණය දන්නේය ... එකෙක් ලොහිතකසිණය දන්නේය ... එකෙක් ධිදුතකසිණය දන්නේය ... එකෙක් ආකාසකසිණය දන්නේය ... එකෙක් උඩ යට සරස ද්වය රහිත ප්‍රමාණ රහිත වික්කාණකසිණය දන්නේය. මහණෙනි, මොහු දස කසිණායතනයෝ ය. මහණෙනි, එකෙක් උඩ යට සරස ද්වය රහිත ප්‍රමාණ රහිත වික්කාණකසිණය දන්නේය යන යටි මේ කරුණෙක් ඇද්ද, මේ දස කසිණයන් අතුරෙහි තෙල අග්‍ර වෙයි. මහණෙනි, මේ බදු සංඥ ඇති සත්ත්වයෝ වෙත් ද මහණෙනි, මෙබදු සංඥ ඇති සත්ත්වයන් අතුරෙහි ද අන්‍යාථාකයෙක් ඇත, ව්‍යුතියෙක් ඇත. මහණෙනි, මෙසේ දන්නා ආයතීශ්‍රාවක එ සැපත්හි දු උකටලි වෙයි. එහි උකටලි වනුයේ ඒ අග්‍ර සැපත්හි නො ඇලෙයි. යටත් සැපතෙහි කැල ම ය.

5. මහණෙනි, මේ අභිභායතනයෝ අට දෙනෙක, කවර අට දෙනෙක යත්: එකෙක් තමා තුළ රූප සංඥ ඇතිගේ අල්ප වූ සුවණ් දූවණ් වූ බැහැර රූ දක්නේය. එ රූ අභිභවා දන්මි, දක්මි යි මෙබදු සංඥ ඇතිගේ වෙයි. මේ ප්‍රථමාභිභායතන යි.

එකෙක් තමා තුළ රූප සංඥ ඇතිගේ ප්‍රමාණ රහිත සුවණ් දූවණ් වූ බැහැර රූ දක්නේය. එ රූ අභිභවා දන්මි, දක්මි යි මෙබදු සංඥ ඇතිගේ වෙයි. මේ ද්විතීයාභිභායතන යි.

එකෙක් තමා තුළ අරූප සංඥ ඇතිගේ අල්ප වූ සුවණ් දූවණ් වූ බැහැර රූ දක්නේය. එ රූ අභිභවා දන්මි, දක්මි යි මෙසේ සංඥ ඇතිගේ වෙයි. මේ තෘතීයාභිභායතන යි.

අජකිත්තං අරූපසඤ්ඤාදී ඵකො බහිද්ධා රූපානි පසසති අප්පමාණානි සුව ඡණ්ණද්ධං ඡණ්ණානි, 'තානි අභිභුය්‍ය ජානාමි පසසාමි'ති ඵවං සඤ්ඤාදී හොති ඉදං වතුඤ්ඤං අභිභායතනං.

අජකිත්තං අරූපසඤ්ඤාදී ඵකො බහිද්ධා රූපානි පසසති නිලානි නිල-
ව ඡණ්ණානි නිල නිදසුනානි නිල නිභාසානි සෙය්‍යාථාපි නාම උච්චා පුප්ථං¹
නිලං නිලවඡණ්ණං නිලනිදසුනං නිලනිභාසං, සෙය්‍යාථාපි වා පන තං වඤ්ඤං
බාරාණසෙය්‍යාකං උභතොභාගවිමලං නිලං නිලවඡණ්ණං නිලනිදසුනං
නිල නිභාසං. ඵවමෙව අජකිත්තං අරූපසඤ්ඤාදී ඵකො බහිද්ධා රූපානි
පසසති නිලානි නිලවඡණ්ණානි නිලනිදසුනානි. 'තානි අභිභුය්‍ය ජානාමි,
පසසාමි'ති ඵවං සඤ්ඤාදී හොති, ඉමං පඤ්ඤමං අභිභායතනං.

අජකිත්තං අරූපසඤ්ඤාදී ඵකො බහිද්ධා රූපානි පසසති පිතානි පිත-
ව ඡණ්ණානි පිතනිදසුනානි, පිතනිභාසානි. සෙය්‍යාථාපි නාම කණ්ණිකාර-
පුප්ථං පිතං පිතවඡණ්ණං පිතනිදසුනං පිතනිභාසං, සෙය්‍යාථාපි වා පන තං
වඤ්ඤං බාරාණසෙය්‍යාකං උභතොභාගවිමලං පිතං පිතවඡණ්ණං පිත
නිදසුනං පිතනිභාසං. ඵවමෙව අජකිත්තං අරූපසඤ්ඤාදී ඵකො බහිද්ධා
රූපානි පසසති පිතානි පිතවඡණ්ණානි පිතනිදසුනානි පිතනිභාසානි. 'තානි
අභිභුය්‍ය ජානාමි, පසසාමි'ති ඵවං සඤ්ඤාදී හොති ඉදං ඡලං අභිභායතනං.

අජකිත්තං අරූපසඤ්ඤාදී ඵකො බහිද්ධා රූපානි පසසති ලොහිතකානි
ලොහිතකවඡණ්ණානි ලොහිතකනිදසුනානි ලොහිතකනිභාසානි සෙය්‍යා-
ථාපි නාම බන්ධුජීවකපුප්ථං ලොහිතකං ලොහිතකවඡණ්ණං ලොහිතක
නිදසුනං ලොහිතකනිභාසං, සෙය්‍යාථාපි වා පන තං වඤ්ඤං බාරාණසෙය්‍යාකං
උභතොභාගවිමලං ලොහිතකං ලොහිතකවඡණ්ණං ලොහිතකනිදසුනං
ලොහිතක නිභාසං. ඵවමෙව අජකිත්තං අරූපසඤ්ඤාදී ඵකො බහිද්ධා
රූපානි පසසති ලොහිතකානි ලොහිතකවඡණ්ණානි ලොහිතක නිදසුනානි
ලොහිතක නිභාසානි තානි අභිභුය්‍ය ජානාමි, පසසාමි'ති ඵවං සඤ්ඤාදී හොති
ඉදං සත්තමං අභිභායතනං.

අජකිත්තං අරූපසඤ්ඤාදී ඵකො බහිද්ධා රූපානි පසසති ඔද්‍යනානි ඔද්‍යන-
ව ඡණ්ණානි ඔද්‍යනනිදසුනානි ඔද්‍යන නිභාසානි.

1. උමාපුප්ථං, මජ්ඣ.

එකෙක් තමා තුළ අරූපසංඤ ඇතියේ අප්‍රමාණ වූ සුවණ්ණ දුවණ්ණ වූ බැහැර රූ දක්නේය. එ රූ අභිභවා දන්මි. දක්මි යි මෙසේ සංඤ ඇතියේ වෙයි. මේ චතුස්සාහිභායතන යි.

එකෙක් තමා තුළ අරූපසංඤ ඇතියේ නිල වූ නිලවණ්ණ වූ නිල නිදර්ශන වූ නිලනිභාස වූ බැහැර රූ දක්නේය. නිල වූ නිල වණ්ණ වූ නිල නිදර්ශන වූ දිය මෙරලිය මල යම් සේ වේද, බරණැස වියු දෙපස මොළොක් වූ නිල වූ නිලවණ්ණ වූ නිලනිදර්ශන වූ නිලනිභාස වූ ඒ පිළි යම්සේ වේද එපරිදි ම එකෙක් තමා තුළ අරූපසංඤ ඇතියේ නිල වූ නිල වණ්ණ වූ නිලනිදර්ශන වූ නිලනිභාස වූ බැහැර රූ දක්නේය. ඒ රූ අභිභවා දන්මි. දක්මි යි මෙසේ සංඤ ඇතියේ වෙයි. මේ පඤ්චමා-හිභායතන යි.

එකෙක් තමා තුළ අරූපසංඤ ඇතියේ පිත වූ පිත වණ්ණ වූ පිතනිදර්ශන වූ පිතනිභාස වූ බැහැර රූ දක්නේය. පිත වූ පිතවණ්ණ වූ පිතනිදර්ශන වූ පිතනිභාස වූ කිණිහිරි පුප් යම්සේ වේද, බරණැස වියු දෙපස මොළොක් වූ පිත වූ පිතවණ්ණ වූ පිතනිදර්ශන වූ පිතනිභාස වූ ඒ පිළි යම්සේ වේද, එපරිදි ම එකෙක් තමා තුළ අරූපසංඤ ඇතියේ පිත වූ පිතවණ්ණ වූ පිතනිදර්ශන වූ පිතනිභාස වූ බැහැර රූ දක්නේය. ඒ රූ අභිභවා දන්මි, දක්මි යි මෙසේ සංඤ ඇතියේ වෙයි. මේ ඡෂ්ඨා-හිභායතන යි.

එකෙක් තමා තුළ අරූපසංඤ ඇතියේ ලොහිත වූ ලොහිතවණ්ණ වූ ලොහිතකනිදර්ශන වූ ලොහිතකනිභාස වූ බැහැර රූ දක්නේය, ලොහිත වූ ලොහිතක වණ්ණ වූ ලොහිතක නිදර්ශන වූ ලොහිතක නිභාස වූ බඳුවද පුප් යම්සේ වේද බරණැස වියු දෙපස මොළොක් වූ ලොහිතක වූ ලොහිතක වණ්ණ වූ ලොහිතක නිදර්ශන වූ ලොහිතක නිභාස වූ ඒ පිළි යම් සේ වේද, එපරිදිම එකෙක් තමා තුළ අරූපසංඤ ඇතියේ ලොහිතක වූ ලොහිතක වණ්ණ වූ ලොහිතක නිදර්ශන වූ ලොහිතක නිභාස වූ බැහැර රූ දක්නේය. ඒ රූ අභිභවා දන්මි දක්මි යි මෙසේ සංඤ ඇතියේ වෙයි. මේ සප්තමාහිභායතන යි,

එකෙක් තමා තුළ අරූපසංඤා ඇතියේ ඔදන වූ ඔදන වණ්ණ වූ ඔදන නිදර්ශන වූ ඔදන නිභාස වූ බැහැර රූ දක්නේය.

සෙය්‍යථාපි නාම ඔසධිභාත්තා ඔද්‍යා ඔද්‍යවණ්ණා ඔද්‍යනිදසුනා ඔද්‍යනිභාසා. සෙය්‍යථාපි චා පන නං වක්ඛං ඛාරාණසෙය්‍යානං උභතො භාග්විට්ඨං ඔද්‍යං ඔද්‍යවණ්ණං ඔද්‍යනිදසුනං ඔද්‍යනිභාසං ඵවමෙවං අජ්ඣන්තං අරුපසඤ්ඤි ඵංකො ඛගිඬා රුපානි පසසති ඔද්‍යානි ඔද්‍යවණ්ණානි ඔද්‍යනිදසුනානි ඔද්‍යනිභාසානි. ‘තානි අභිභුය්‍ය ජානාමි, පසාමි’ති ඵවංසඤ්ඤි හොති ඉදං අට්ඨමං අභිභාසනං.

ඉමානි ඛො භික්ඛවෙ අට්ඨ අභිභාසනනානි. ඵතදග්ගං භික්ඛවෙ ඉමෙසං අට්ඨන්තං අභිභාසනනං යදිදං අජ්ඣන්තං අරුපසඤ්ඤි ඵංකො ඛගිඬා රුපානි පසසති ඔද්‍යානි ඔද්‍යවණ්ණානි ඔද්‍යනිදසුනානි ඔද්‍යනිභාසානි. තානි අභිභුය්‍ය ජානාමි පසාමිති ඵවං සඤ්ඤි හොති. ඵවංසඤ්ඤිනොපි ඛො භික්ඛවෙ සන්ති සත්තා. ඵවං සඤ්ඤිනමි ඛො භික්ඛවෙ සත්තානං අත්ථෙව අඤ්ඤාප්තං, අත්ථි විපරිණාමො, ඵවං පසං භික්ඛවෙ සුභවා අරියසාවකො තස්මිමි නිබ්බිද්දති. තස්මි නිබ්බිද්දන්තො අග්ගෙ විරජ්ජති, පගෙව භීතස්මි.

6. වතසෙය්‍යා ඉමා භික්ඛවෙ පටිපද. කතමා වතසෙය්‍යා: දුක්ඛා පටිපද දුක්ඛාභිඤ්ඤා, දුක්ඛා පටිපද ඛිප්පාභිඤ්ඤා, සුඛා පටිපද දුක්ඛාභිඤ්ඤා, සුඛා පටිපද ඛිප්පාභිඤ්ඤා. ඉමා ඛො භික්ඛවෙ වතසෙය්‍යා පටිපද. ඵතදග්ගං භික්ඛවෙ ඉමාසං චතුන්තං පටිපදනං යදිදං සුඛා පටිපද ඛිප්පාභිඤ්ඤා. ඵවං පටිපනනාපි ඛො භික්ඛවෙ සන්ති සත්තා. ඵවං පටිපනනානමි ඛො භික්ඛවෙ සත්තානං අත්ථෙව අඤ්ඤාප්තං, අත්ථි විපරිණාමො. ඵවං පසං භික්ඛවෙ සුභවා අරිය සාවකො තස්මිමි නිබ්බිද්දති. තස්මි නිබ්බිද්දන්තො අග්ගෙ විරජ්ජති, පගෙව භීතස්මි.

7. වතසෙය්‍යා ඉමා භික්ඛවෙ සඤ්ඤා, කතමා වතසෙය්‍යා: පරිත්තමෙකො සඤ්ඤානානි, මහග්ගතමෙකො සඤ්ඤානානි, අප්පමාණමෙකො සඤ්ඤානානි නත්ථි කිඤ්චිති ආකිඤ්ඤාඤ්ඤායනනමෙකො සඤ්ඤානානි, ඉමා ඛො භික්ඛවෙ වතසෙය්‍යා සඤ්ඤා. ඵතදග්ගං භික්ඛවෙ ඉමාසං චතුන්තං සඤ්ඤානං යදිදං “නත්ථි කිඤ්චිති”ති ආකිඤ්ඤාඤ්ඤායනනමෙකො සඤ්ඤානානි. ඵවං සඤ්ඤාදිනොපි ඛො භික්ඛවෙ සන්ති සත්තා. ඵවං සඤ්ඤිනමි ඛො භික්ඛවෙ සත්තානං අත්ථෙව අඤ්ඤාප්තං, අත්ථි විපරිණාමො ඵවං පසං භික්ඛවෙ සුභවා, අරියසාවකො තස්මිමි නිබ්බිද්දති. තස්මි නිබ්බිද්දන්තො අග්ගෙ විරජ්ජති, පගෙව භීතස්මි.

අවදන වූ අවදන වණ්ණ වූ අවදන නිදහිත වූ අවදන නිහාස වූ අවහන්තරු යම් සේ වේ ද අවදන වූ අවදන වණ්ණ වූ අවදන නිදහිත වූ අවදන නිහාස වූ බරණැස වියු ඒ වසුයක් යම් සේ වේ ද එසේ එකෙක් තමා තුළ අරුප සංඤ ඇති සේ අවදන වූ අවදන වණ්ණ වූ අවදන නිදහිත වූ අවදන නිහාස වූ බැහැර රු දක්නේය. එ රු දන්මි, දක්මි යි මෙසේ සංඤා ඇත්තේ වෙයි. මේ අෂ්ටම අභිභායනන යි.

මහණෙනි, මේ අෂ්ට අභිභායනනයෝ යි. මහණෙනි, “එකෙක් තමා තුළ අරුප සංඤ ඇති සේ අවදන වූ අවදන වණ්ණ වූ අවදන නිදහිත වූ අවදන නිහාස වූ බැහැර රු දක්නේය. ඒ රු අභිභවා දන්මි දක්මි යි මෙසේ සංඤ ඇති සේ වෙයි” යන යම් මේ අභිභායනනයෙක් වේ ද, මේ අෂ්ට-අභිභායනනයන් අතුරෙන් තෙල අග්‍ර වෙයි. මහණෙනි, මෙසේ සංඤ ඇති වූත් සත්ත්වයෝ ඇත. මහණෙනි, මෙසේ සංඤ ඇති වූත් සත්ත්වයන්ගේ අන්‍යාථාකයෙක් ඇත් ම ය. ව්‍යුතියෙක් ඇත් ම ය. මහණෙනි, මෙසේ දක්නා ශ්‍රැතවත් ආයාච්ඡාවක ඒ සැපත්හිදු උකටලි වෙයි. එහි උකටලි වනුයේ ඒ අග්‍ර සැපත්හි නො ඇලෙයි. යටත් සැපතෙහි කැල ම ය.

6. මහණෙනි, මේ ප්‍රතිපදාවෝ සතර දෙනෙක, කවර සතර දෙනෙක යත්: දක්ඛණිඤ දුක්ඛාපට්ඨපද ය, ක්ඛිප්‍රාණිඤ දුක්ඛාපට්ඨපද ය, දක්ඛණිඤ සුඛාපට්ඨපද ය, ක්ඛිප්‍රාණිඤ සුඛාපට්ඨපද ය. මහණෙනි, මොහු සතර ප්‍රතිපදාවෝ යි. මහණෙනි, ක්ඛිප්‍රාණිඤ සුඛාපට්ඨපද යැ යන යම් මේ ප්‍රතිපදා-යෙක් වේ ද, මේ සතර ප්‍රතිපදාවන් අතුරෙන් තෙල අග්‍ර ය. මහණෙනි, මෙසේ පිළිපත් සත්ත්වයෝ ද ඇත. මහණෙනි, මෙසේ පිළිපත් සත්ත්ව-යන්හුගේ අන්‍යාථාකයෙක් ඇත. ව්‍යුතියෙක් ඇත. මහණෙනි, මෙසේ දක්නා ශ්‍රැතවත් ආයාච්ඡාවක එහි උකටලි වෙයි. එහි උකටලි වනුයේ එ අග්‍රප්‍රතිපත්ති නො ඇලෙයි. යටත් ප්‍රතිපත්ති කැල ම ය.

7. මහණෙනි, මේ සංඤාවෝ සතර දෙනෙක. කවර සතර දෙනෙක යත්: එකෙක් සුක්ඛම ය දන්තේ ය. එකෙක් මහද්ගතය දන්තේ ය. එකෙක් අප්‍රමාණාය දන්තේ ය. එකෙක් කිසිදු නැති ආකිඤ්ඤාය දන්තේ ය. මහණෙනි, මේ සතර සංඤාවෝ ය. මහණෙනි එකෙක් කිසිදු නැති ආකිඤ්ඤාය දන්තේ ය යන යම් මේ සංඤායෙක් වේ ද, මේ සතර සංඤාවන් අතුරෙන් තෙල අග්‍ර ය. මහණෙනි, මෙසේ සංඤ ඇති සත්ත්වයෝ ද ඇත. මහණෙනි, මෙසේ සංඤ ඇති සත්ත්වයන්හුගේ අන්‍යා-ථාකයෙක් ඇත. ව්‍යුතියෙක් ඇත. මහණෙනි, මෙසේ දක්නා ශ්‍රැතවත් ආයාච්ඡාවක එහිදු උකටලි වෙයි. එහි උකටලි වනුයේ අග්‍රසංඤාවෙහි නො ඇලෙයි. යටත් සංඤාවෙහි කැල ම ය.

8. එතදග්ගං භික්ඛවෙ ඛානිරිකානං දිව්ඤ්ඤානං යදිදං නො වස්සා, නො ව මෙ සියා, න හවිස්සාමි, න මෙ හවිස්සානතිති. එවංදිව්ඤ්ඤානං භික්ඛවෙ එතං පාටිකඛිං: යා වායං හවෙ අප්පටිකුලානා, සා වස්ස න හවිස්සති, යා වායං හවනිරොට්ඨ පාටිකුලානා, සා වස්ස න හවිස්සතිති. එවං දිව්ඤ්ඤානෙ ඛො භික්ඛවෙ සන්තී සත්තා. එවං දිව්ඤ්ඤානෙ ඛො භික්ඛවෙ සත්තානං අත්ථව අඤ්ඤාප්පනං, අත්ථී විපරිණාමො. එවං පස්සං භික්ඛවෙ සුත්ථා අරියසාවකො තස්මිංසි නිබ්බිදති. තස්මිං නිබ්බිදතො අග්ගෙ විරජ්ජති, පගෙව හීනස්මිං.

9. සන්තී භික්ඛවෙ එකෙ සමණබ්‍රාහ්මණා පරමස්විසුද්ධිං පඤ්ඤාපෙතති. එතදග්ගං භික්ඛවෙ පරමස්විසුද්ධිං පඤ්ඤාපෙතනානං යදිදං සබ්බසො ආකිඤ්ඤාසන්නං සමතික්කමම නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤාසන්නං උප්පමපජ්ජ විහරති. තෙ තදභිඤ්ඤාස තස්ස සච්ඡිකිරියාය ධම්මං දෙසෙතති. එවං වාදිනොපි ඛො භික්ඛවෙ සන්තී සත්තා. එවං වාදිනෙසි ඛො භික්ඛවෙ සත්තානං අත්ථව අඤ්ඤාප්පනං, අත්ථී විපරිණාමො. එවං පස්සං භික්ඛවෙ සුත්ථා අරියසාවකො තස්මිංසි නිබ්බිදති, තස්මිං නිබ්බිදතො අග්ගෙ විරජ්ජති. පගෙව හීනස්මිං.

10. සන්තී භික්ඛවෙ එකෙ සමණබ්‍රාහ්මණා පරමදිට්ඨධම්මනිබ්බානවාද. තෙ පරමදිට්ඨධම්මං නිබ්බානං පඤ්ඤාපෙතති. එතදග්ගං භික්ඛවෙ පරමදිට්ඨධම්ම නිබ්බානං පඤ්ඤාපෙතනානං යදිදං ඡන්තං එස්සායත්තානං සමුදයඤ්ඤා අත්ථගමඤ්ඤා අස්සාදඤ්ඤා ආදීනවඤ්ඤා නිසැරණඤ්ඤා යථාභූතං විදිත්වා අනුපාදු විමොඤ්ඤා. එවං වාදිං ඛො මං භික්ඛවෙ එවමඤ්ඤාමි. එකෙ සමණබ්‍රාහ්මණා අසනා තුල්ථා මුසා අභූතෙන අභිසාවික්ඛන්ති: න සමණො ගොතමො කාමානං පරිඤ්ඤං පඤ්ඤාපෙති. න රූපානං පරිඤ්ඤං පඤ්ඤාපෙති, න වේදනානං පරිඤ්ඤං පඤ්ඤාපෙති. කාමානං ඛො අහං භික්ඛවෙ පරිඤ්ඤං පඤ්ඤාපෙමි, රූපානාඤ්ඤා පරිඤ්ඤං පඤ්ඤාපෙමි, වේදනානාඤ්ඤා පරිඤ්ඤං පඤ්ඤාපෙමි දිට්ඨොව ධම්මෙ නිල්ථානො නිබ්බුතො සිතිභූතො අනුපාදු පරිනිබ්බානං පඤ්ඤාපෙමිති.

8. මහණෙනි, “අතීතයෙහි නො වීම් නම් වතීමානයෙහි මාගේ ආත්මභාවයෙක් නැත. ඔතුයෙහි නොවෙමි නම් මාගේ කිසි පළිබෝධයෙක් නැත” යන යම් මේ දෘෂ්ටිගතයෙක් වේද ශාසනයෙහි මාගේ ධර්මයා දෘෂ්ටිගතයන් අතුරෙන් තෙල අග්‍රය. මහණෙනි, මෙසේ දෘෂ්ටි ඇතියා හට තෙල කැමැති විය යුතු ය: “භවයෙහි ලා යම් මේ අප්‍රසාදාත්මකයෙක් වේ ද එද ඔහුට නො වේ. භවනිරෝධයෙහි ලා යම් මේ පටිසංඝාතයෙක් වේ ද එද නො වේ ය” යි: මහණෙනි, මෙසේ දෘෂ්ටි ඇති සත්ත්තු ද ඇත. මහණෙනි, මෙසේ දෘෂ්ටි ඇති සත්ත්තුගේ අන්‍යාචාරයෙක් ඇත. ව්‍යුතියෙක් ඇත. මහණෙනි, මෙසේ දක්නා ශ්‍රැතවත් ආයතීයාවක එහිදු උකටලි වෙයි. එහි උකටලි වනුයේ අග්‍රදෘෂ්ටිගතයෙහි නො ඇලෙයි. යටත් දෘෂ්ටිගතයෙහි කැල ම ය.

9. මහණෙනි, නෙවසංකප්පානාසංකප්පායනන සමාපත්තිය පනවන ඇතැම් මහණ බමුණු කෙනෙක් ඇත. මහණෙනි, “සච්ඡිකාරයෙන් ආකිංකප්පායනනය ඉක්ම නෙවසංකප්පානාසංකප්පායනනය උපයා වෙසෙයි” යන යම් මේ පරමාත්ම විසුද්ධියෙක් වේ ද පරමාත්ම විසුද්ධි පනවනු වත් අතුරෙන් තෙල අග්‍රය. ඔහු එ දැනු එය සාක්ෂාත් කරනු පිණිස දහම් දෙසත්. මහණෙනි, මෙසේ වාද ඇති සත්ත්තු ඇත. මහණෙනි, මෙසේ වාද ඇති සත්ත්තුගේ අන්‍යාචාරයෙක් ඇත. ව්‍යුතියෙක් ඇත, මහණෙනි මෙසේ දක්නා ශ්‍රැතවත් ආයතීයාවක ඒ පරමාත්ම විසුද්ධියෙහිදු උකටලි වෙයි. එහි උකටලි වනුයේ නෙවසංකප්පානාසංකප්පායනනයෙහි නො ඇලෙයි. යටතෙහි කැල ම ය.

10. මහණෙනි, පරමදෘෂ්ටධර්ම නිව්ඤ්ඤාද ඇති ඇතැම් මහණ බමුණු කෙනෙක් ඇත. ඔහු පරමදෘෂ්ටධර්මනිව්ඤ්ඤා පනවත්. මහණෙනි, “සට්ඨපඤ්ඤායනනයන්ගේ සමුදය හා අසාධාරණය හා ආසාදය හා දෙසය හා නිසර්ගය හා තත් වූ පටිදි දන අනුපාද විමෝක්ෂයෙක් වේ” යන යම් මේ අර්හතියෙක් වේ ද, පරමදෘෂ්ටධර්මනිව්ඤ්ඤා පනවන්න වුත් අතුරෙන් තෙල අග්‍රය. මහණෙනි, මෙසේ බණන සුලු මෙසේ කියන සුලු මා ඇතැම් මහණ බමුණෝ අසත් වූ ඒ ලසුමාසා වූ අනුතයෙන් අභ්‍යාධ්‍යාන කෙරෙත්: “ශ්‍රමණ ගෞතම කාමයන් ගේ සම්භික්‍රමණය නො පනවයි. රූපසමතික්‍රමණය නො පනවයි. වේදනා සමතික්‍රමණය නො පනවයි” කියා යි. මහණෙනි, මෙ කාමසමතික්‍රමණය පනවමි, රූපසමතික්‍රමණය ද පනවමි. වේදනාසමතික්‍රමණය ද පනවමි. ඉහාත්මයෙහි නිෂ්පාදන වූයෙමි නිව්ඤ්ඤා වූයෙමි භීතීභූත වූයෙමි අනුපාදපරිනිව්ඤ්ඤා පනවමි.

දුතිය කොසල සුතනං

එකං සමයං භගවා සාවස්ථියං විහරති ජේතවනෙ අනාථපිණ්ඩකස්ස ආරාමෙ. තෙන ඛො පන සමයෙන රාජා පසෙනදී කොසලො උයොධි-කාය¹ නිවන්තො හොති විජිතසඛාමො ලභ්භාධිප්පායො අථ ඛො රාජා පසෙනදී කොසලො යෙන ආරාමො තෙන පායායි. යාචිකා යානස්සභූමි, යානෙන ගණ්ඨා යානා පච්චාරොහිකා පතතිකොව ආරාමං පාවිසි. තෙන ඛො පන සමයෙන සමෙදුලා හික්කු අබ්බොකාසෙ චික්කමන්ති. අථ ඛො රාජා පසෙනදී කොසලො යෙන තෙ හික්කු තෙත්තාසංකමි. උප්පංකමිකා තෙ හික්කු එතදවොච:

කහන්ත්ත ඛො භතෙන භගවා එතරහි විහරති අරහං සමො සමුද්ධො? දස්සනකාමො හි මයං භතෙන තං භගවන්තං අරහන්තං සමොසමුද්ධන්ති.

එසො මහාරාජ විහාරො සංවුත්ථාරො, තෙන අප්පසද්දො උපසංකමිකා අතරමානො ආලිඤ්ඤං පවිසිකා උක්කාසිකා අග්ගලං ආකොටෙහි, විචරිස්සති තෙ භගවා දාරන්නි.

අථ ඛො රාජා පසෙනදී කොසලො යෙන සො විහාරො සංවුත්ථාරො, තෙන අප්පසද්දො උපසංකමිකා අතරමානො ආලිඤ්ඤං පවිසිකා උක්කාසිකා අග්ගලං ආකොටෙසි. විචරි භගවා දාරං. අථ ඛො රාජා පසෙනදී කොසලො විහාරං පවිසිකා භගවතො පාදෙස්ස සිරිසා නිපාතිකා භගවතො පාදති මුඛෙන ච පරිදුඬෙහි, පාණිහි ච පරිසඬාහති, නාමං ච සාවෙති: ‘රාජාහං භතෙන පසෙනදී කොසලො, රාජාහං භතෙන පසෙනදී කොසලො’ති.

කම්පන කං මහාරාජ අත්ථවසං සම්පස්සමානො ඉමස්මිං සරිරෙ එචරුපං පරමනිපච්චාකාරං කරොසි මෙතතුපහාරං උපදංසෙසිති?

කතඤ්ඤතං ඛො අහං භතෙන කතවෙදිතං සම්පස්සමානො භගවති එචරුපං පරමනිපච්චාකාරං කරොමි, මෙතතුපහාරං උපදංසෙමි.

1. භගවා හි භතෙන බහුජනහිතාය පටිපනෙනා බහුජනසුඛාය, බහුතො ජනස්ස අරියෙ ඤායෙ පතිට්ඨාපිතා යදිදං කල්‍යාණධම්මතාය කුසලධම්මතාය, යමි භතෙන භගවා බහුජනහිතාය පටිපනෙනා බහුජන සුඛාය බහුතො ජනස්ස අරියෙ ඤායෙ පතිට්ඨාපිතා යදිදං කල්‍යාණධම්මතාය කුසලධම්මතාය, ඉදමි ඛො අහං භතෙන අත්ථවසං සම්පස්සමානො භගවති එචරුපං පරමනිපච්චාකාරං කරොමි, මෙතතුපහාරං උපදංසෙමි.

1. උයොධිකා- මජ්ඣ.

ද්විතීය කොසල සූත්‍රය

එක් සමයෙක්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැවැත් නුවර සමීපයෙහි වූ ජෙනවන නම් වූ අන්තේඛි සිවුහුගේ ආරාමයෙහි වැඩ වාසය කරන සේක. එසමයෙහි පස්නදී කොසල රජ යුධයෙන් නැවතියේ දිනු සඬ්‍රාම ඇතියේ ලැබූ අධිප්‍රාය ඇතියේ වෙයි. එසඳ ප්‍රසෙනජිත් කොසොල් රජ අරම් කරා ගියේ ය. යානභූමිය වැටෙන තාක් යානයෙන් ගොස් යානයෙන් බැස පාගමන් ඇතියේ ම අරමට පිවිසියේ ය. එසමයෙහි බොහෝ භික්ෂූහු අභ්‍යවකාශයෙහි සක්මන කෙරෙත්. එසඳ ප්‍රසෙනජිත් කොසොල් රජ ඒ භික්ෂූන් වෙත එළඹියේ ය. එළඹ ඒ භික්ෂූන් අතින් තෙල විචාළේ ය:

වහන්ස, අර්හත් සමාක් සම්බුද්ධ වූ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දැන් කොහි වෙසෙද්ද? වහන්ස, අපි අර්හත් සමාක් සම්බුද්ධ වූ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දක්නට කැමැත්තමිහ යි.

මහරජ, තෙල ගඳොළ ය: පියු දෙර ඇත. එයින් නිශ්ශබ්ද ව නො වෙළෙව් ව එළඹ දෙර කොවුටට වැද කැසැ අගුළු පහරව. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කොපට දෙර විවර කරන්නාහ යි.

එසඳ ප්‍රසෙනජිත් කොසොල් රජ පියු දෙර ඇති ඒ ගඳොළ වෙත එළඹ එහි අල්පශබ්ද ව නො වෙළෙව් ව එළඹ ප්‍රමුඛයට වැද කැසි හඬ නගා අගුළු පහළේ ය. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දෙර විවර කළ සේක. එසඳ ප්‍රසෙනජිත් කොසොල් රජ වෙහෙරට වැද බුදුන් පාමුල්හි හිසින් වැටී බුදුන් සිරිපා මුවනුයු සුභ්‍රිතෝ ය. දෙයතිනුයු පරිමදනෝ ය. “වහන්ස, මම ප්‍රසෙනජිත් කොසොල් රජිමි. වහන්ස, මම ප්‍රසෙනජිත් කොසොල් රජිමි”යි නම ද අස්වනුයේ වෙයි.

මහරජ, තෙපි කවර කරුණක් දක්නේ මේ ශරීරයෙහි මෙබඳු පරමනිපන්‍යාකාරයක් මෙත්‍රිසම්ප්‍රයුක්ත උපහාරයක් දක්වනු ද?

වහන්ස, මම කානඤ්ඤා කානවෙදිකා දක්මින් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කෙරෙහි මෙබඳු පරමනිපන්‍යාකාරයක් කෙරෙමි. මෙත්‍රි සම්ප්‍රයුක්ත උපහාරයක් දක්වමි.

1. වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කල්‍යාණධර්මතායෙනුයු කුසල-ධර්මතායෙන් දැයි යම් ඒ මහෙකින් බොහෝ දෙනාට හිත පිණිස බොහෝ දෙනාට සුඛ පිණිස පිළිපත් සේක් බොහෝ දෙනා විදුහ්‍යා සහිත මාගියෙහි පිහිටුවන සේක. වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කල්‍යාණධර්මතායෙනුයු කුසලධර්මතායෙන් දැයි යම් ඒ මහෙකින් බොහෝ දෙනාට හිත පිණිස බොහෝ දෙනාට සුඛ පිණිස පිළිපත් සේක් බොහෝ දෙනා ආයථි න්‍යායයෙහි පිහිටුවන සේක් ද වහන්ස, මම මේ කරුණ ද දක්මින් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කෙරෙහි මෙබඳු පරමනිපන්‍යාකාරයක් කෙරෙමි, මෙත්‍රිසම්ප්‍රයුක්ත උපහාර දක්වමි.

2. පුනවපරං හනෙත හගවාසිලවා වුඤ්ඤිලො අරියසීලො කුසලසීලො කුසලසීලෙන සමන්තාගතො. යමි හනෙත හගවා සිලවා වුඤ්ඤිලො අරියසීලො කුසලසීලො කුසලසීලෙන සමන්තාගතො, ඉමමි බො අහං හනෙත අඤ්ඤාසං සම්පසාමානො හගවති එවරුපං පරමනිපච්චාකාරං කරොමි, මෙතනුපහාරං උපදංසෙමි.

3. පුනවපරං හනෙත හගවා දීඝරත්තං ආරක්ඛකො අරක්ඛක වනපඤ්ඤා පනනාති සෙනාසනාති පටිසෙවති. යමි හනෙත හගවා දීඝරත්තං ආරක්ඛකො අරක්ඛක වනපඤ්ඤා පනනාති සෙනාසනාති පටිසෙවති, ඉමමි බො අහං හනෙත අඤ්ඤාසං සම්පසාමානො හගවති එවරුපං පරමනිපච්චාකාරං කරොමි, මෙතනුපහාරං උපදංසෙමි.

4. පුනවපරං හනෙත හගවා සන්තුට්ඨො ඉතරිතරවිවර පිණ්ඩපාත සයනාසනගිලානපච්චයහෙසජ්ජපරික්ඛාමෙන, යමි හනෙත හගවා සන්තුට්ඨො ඉතරිතරවිවරපිණ්ඩපාතසෙනාසනගිලානපච්චයහෙසජ්ජපරික්ඛාමෙන, ඉමමි බො අහං හනෙත අඤ්ඤාසං සම්පසාමානො හගවති එවරුපං පරමනිපච්චාකාරං කරොමි මෙතනුපහාරං උපදංසෙමි.

5. පුනවපරං හනෙත හගවා ආහුනෙය්‍යො පාහුනෙය්‍යො දකඛිණෙය්‍යො අඤ්ඤාලිකරණීයො අනුතරං පුඤ්ඤකෙබ්‍හිනං ලොකස්ස. යමි හනෙත හගවා ආහුනෙය්‍යො පාහුනෙය්‍යො දකඛිණෙය්‍යො අඤ්ඤාලිකරණීයො අනුතරං පුඤ්ඤකෙබ්‍හිනං ලොකස්ස, ඉමමි බො අහං හනෙත අඤ්ඤාසං සම්පසාමානො හගවති එවරුපං පරමනිපච්චාකාරං කරොමි, මෙතනුපහාරං උපදංසෙමි.

2. තවද වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සිල්වත්හ. වැඩුණු සිල් ඇතියහ, ආයාසීල ඇතියහ. අනවද්‍ය ශීල ඇතියහ, කුශලශීලයෙන් සමන්වාගතයහ. වහන්ස, ‘භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සිල්වත්හ, වැඩුණු සිල් ඇතියහ. ආයාසීල ඇතියහ. අනවද්‍ය ශීල ඇතියහ. කුසලශීලයෙන් සමන්වාගතයහ’ යන යමෙක් ඇද්ද, වහන්ස, මම මෙ කරුණ ද දක්මින් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කෙරෙහි මෙබඳු පරමනිපත්‍යාකාර කෙරෙමි. මෙෙත්‍රී සම්ප්‍රයුක්ත උපහාර දක්වමි.

3. තවද වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දීඝිරාත්‍රයෙහි ආරණ්‍යකයහ. අරණ සෙනසුන් ද වනපෙත් සෙනසුන් ද ඉතා දුරු වනසෙනසුන් ද සෙවුනාහ. වහන්ස, “භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දීඝිරාත්‍රයෙහි ආරණ්‍යකයහ අරණ සෙනසුන් ද වනපෙත් සෙනසුන් ද ඉතා දුරු වනපෙත් සෙනසුන් ද සෙවුනාහ” යන යමෙක් ඇද්ද, වහන්ස, මම මෙ කරුණ ද, දක්මින් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කෙරෙහි මෙබඳු පරමනිපත්‍යාකාර කෙරෙමි, මෙෙත්‍රී සම්ප්‍රයුක්ත උපහාර දක්වමි,

4. තවද වහන්ස, “භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ඉතරෙතර විවර පිණ්ඩපාතශයනාසන ග්ලානප්‍රත්‍යයග්‍යෙසජ්ජාපරිජ්ඣාදයෙන් සන්තුෂ්ටයහ, වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ඉතරෙතර විවර පිණ්ඩපාත ශයනාසන ග්ලාන ප්‍රත්‍යය ග්‍යෙසජ්ජාපරිජ්ඣාදයෙන් සන්තුෂ්ටයහ” යන යමෙක් ඇද්ද, වහන්ස, මම මෙ කරුණ ද දක්මින් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කෙරෙහි මෙබඳු පරමනිපත්‍යාකාරයක් කෙරෙමි. මෙෙත්‍රී සම්ප්‍රයුක්ත උපහාර දක්වමි.

5. තවද වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ආහුනෙය්‍යයහ, පාහුනෙය්‍යයහ. දකඛ්ණෙය්‍යයහ, අඤ්ජලිකරණීයයහ. ලොකයට අනුතර පුණ්‍යක්ෂේත්‍රයහ, වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ආහුනෙය්‍යයහ, පාහුනෙය්‍යයහ, දකඛ්ණෙය්‍යයහ, අඤ්ජලිකරණීයයහ, ලොකයට අනුතර පුණ්‍යක්ෂේත්‍රයහ යන යමක් ඇත්ද, වහන්ස, මම මෙ කරුණ ද දක්මින් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කෙරෙහි මෙබඳු පරමනිපත්‍යාකාරයක් කෙරෙමි, මෙෙත්‍රී සම්ප්‍රයුක්ත උපහාර කෙරෙමි.

6. පුතවපරං හනෙත හගවා යායං කථා අභිසලෙච්ඡිකා වෙතො-
විවරණසප්පායා, සෙය්‍යාථිදං අපිච්ඡකථා, සනතුධිකථා, පච්චෙතකථා,
අසංසග්ගකථා, විරියාරම්භකථා, සිලකථා, සමාධිකථා, පඤ්ඤාකථා,
විමුක්තිකථා, විමුක්තිඤ්ඤාදසුනකථා එවරුපියා කථාය නිකාමලාභී
අකිච්ඡලාභී අකසිරලාභී. යමි හනෙත හගවා යායං කථා අභිසලෙච්ඡිකා
වෙතො විවරණසප්පායා සෙය්‍යාථිදං අපිච්ඡකථා -පෙ- විමුක්තිඤ්ඤා-
දසුනකථා. එවරුපියා කථාය නිකාමලාභී, අකිච්ඡලාභී අකසිරලාභී. ඉමමි
බො අහං හනෙත අත්ථසං සම්පසුමානො හගවති එවරුපං පරම නිපට්ඨා-
කාරං කරොමි, මෙතතුපහාරං උපදංසෙමි.

7. පුතවපරං හනෙත හගවා චතුත්තං කුමාරානං ආභිවෙතසිකානං
දිට්ඨධම්මසුඛවිහාරානං නිකාමලාභී අකිච්ඡලාභී අකසිරලාභී. යමි හනෙත
හගවා චතුත්තං කුමාරානං ආභිවෙතසිකානං දිට්ඨධම්මසුඛවිහාරානං
නිකාමලාභී අකිච්ඡලාභී අකසිරලාභී, ඉමමි බො අහං හනෙත අත්ථසං
සම්පසුමානො හගවති එවරුපං පරම නිපට්ඨාකාරං කරොමි, මෙතතුපහාරං
උපදංසෙමි.

8. පුතවපරං හනෙත හගවා අනෙකවිහිතං පුබ්බෙතිවාසං අනුසාරති,
සෙය්‍යාථිදං එකමිජාතිං, දෙවපි ජාතියො, තිස්සොපි ජාතියො, චතස්සොපි
ජාතියො, පඤ්ඤපි ජාතියො දසපි ජාතියො, විසමි ජාතියො තිස්සමි ජාතියො
චතාරිසමි ජාතියො පඤ්ඤාසමි ජාතියො ජාතිසතමි, ජාතිසහසමි, ජාති-
සතසහසමි අනෙකෙපි සංවට්ඨකප්පෙ අනෙකෙපි විචට්ඨකප්පෙ අනෙකෙපි
සංවට්ඨවිචට්ඨකප්පෙ, අමුත්තාසිං එවනතාමො එවංගොතො එවං-
වංශණො එවමාහාරො එවං සුඛදුකඛපට්ඨංවෙදී එවමාසුපරියනො. සො
තතො වුතො ඉධුපපනෙතාති. ඉති සාකාරං සඋද්දෙසං අනෙකවිහිතං
පුබ්බෙතිවාසං අනුසාරති. යමි හනෙත හගවා අනෙකවිහිතං පුබ්බෙතිවාසං
අනුසාරති, සෙය්‍යාථිදං එකමි ජාතිං දෙවපි ජාතියො -පෙ- ඉති සාකාරං
සඋද්දෙසං අනෙකවිහිතං පුබ්බෙතිවාසං අනුසාරති. ඉමමි බො අහං
හනෙත අත්ථසං සම්පසුමානො හගවති එවරුපං පරමනිපට්ඨාකාරං
කරොමි, මෙතතුපහාරං උපදංසෙමි.

6. තවද වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මොනොවට කෙලෙස් ලියන සුදු වූ සමථවිද්ධිනාවිකන්චිට්‍රණයට සන්ප්‍රාය වූ යම් වේ කථායෙක් වේ නම්, එකවර යන්: අප්පිච්ඡකථාය, සන්තුලිකථාය, පච්චේකකථාය, අසංසන්නකථාය, විරියාරම්භකථාය, සීලකථාය, සමාධිකථාය, පඤ්ඤාකථාය, විමුක්තිකථාය, විමුක්තිඤ්ඤාදස්සනකථායි. මෙබඳු කථාකැමතිසේ ලබන සුල්ලහු නිදුකින් ලබන සුල්ලහු විපුල කොට ලබන සුල්ලහු වෙත්. වහන්ස, “භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කෙලෙස් ලියන සුදු වෙතො විවරණයට සන්ප්‍රාය වන යම් ඒ කථායෙක් වේ නම් ඒකවර යන්: අප්පිච්ඡකථාය ... විමුක්තිඤ්ඤාදස්සනකථායි. එබඳු කථා කැමතිසේ ලබන සුල්ලහ, නිදුකින් ලබන සුල්ලහ, විපුල කොට ලබන සුල්ලහ” යන යමෙක් වේ ද, වහන්ස, මම මෙ කරුණ ද මොනොවට දක්නෙම් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කෙරෙහි මෙබඳු පරමනිපන්‍යාකාරයක් කෙරෙමි, මෛත්‍රීසම්ප්‍රයුක්ත උපහාර දක්වමි.

7. තවද වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ අධිවික්‍රමයෙහි හටගත් ඉහාත්මයෙහි සුඛවිහරණ වූ සතර ධ්‍යානයන් කැමැතිසේ ලබන සුල්ලහ, නිදුකින් ලබන සුල්ලහ, විපුලයේ ලබන සුල්ලහ. වහන්ස, “භාග්‍යවතුන් වහන්සේ අධිවික්‍රමයෙහි හටගන්නා දිට්ඨධම්මසුඛවිහාර වන සතර ධ්‍යානයන් කැමැති සේ ලබන සුල්ලහ, නිදුකින් ලබන සුල්ලහ, විපුලයේ ලබන සුල්ලහ” යන යමෙක් වේ නම්, වහන්ස, මම මෙ කරුණ මොනොවට දක්නෙම් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කෙරෙහි මෙබඳු පරමනිපන්‍යාකාරයක් කරමි. මෛත්‍රීසම්ප්‍රයුක්ත උපහාර දක්වමි.

8. තවද, වහන්ස ‘භාග්‍යවතුන් වහන්සේ අනෙකවිධ පූර්වනිවාසය සිහි කෙරෙත්. ඒ කියෙ ය යන්: එක් ජාතියක් ද, ජාති දෙකක් ද, ජාති තුනක් ද, ජාති සතරක් ද, ජාති පහක් ද, ජාති දසයක් ද, ජාති විස්සක් ද, ජාති තිසක් ද, ජාති සතලිසක් ද, ජාති පනසක් ද, ජාති සියයක් ද, ජාති දහසක් ද, ජාති සියදහසක් ද, නොයෙක් සංවතීකල්පයන් ද, නොයෙක් විවතීකල්පයන් ද, නොයෙක් සංවතීවිටතිකල්පයන් දැයි, මෙබඳු නම් ඇතියෙම, මෙබඳු ගොත්‍ර ඇතියෙම, මෙබඳු සිරුරු පැහැ ඇතියෙම, මෙබඳු ආහාර ඇතියෙම, මෙබඳු සුව දුක් විඳුනෙම, මෙබඳු ආයු කෙළවර කොටැතියෙම අද්‍යක්ෂන්ති වීම, ඒ මම එතැනින් ව්‍යුත් ව මෙහි උපන්මි’යි. මෙසේ ආකාර සහිත උදෙසා සහිත අනෙකවිධ වූ පූර්වනිවාසය සිහි කෙරෙත්. වහන්ස, “භාග්‍යවතුන් වහන්සේ අනෙකවිධ පූර්වනිවාසය සිහි කෙරෙත් නම්, ඒ කෙසේ ය යන්: එක් ජාතියක් ද ජාති දෙකක් ද ... මෙසේ ආකාර සහිත උදෙසා සහිත අනෙකවිධ පූර්වනිවාසය සිහි කෙරෙත් ද, වහන්ස, මම මෙ කරුණ ද දක්වන් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කෙරෙහි මෙබඳු පරම නිපන්‍යාකාරයක් කරමි, මෛත්‍රී සම්ප්‍රයුක්ත උපහාර දක්වමි.

9. පුනවපරං හනෙන හගවා දිබ්බන්ත වක්ඛුනා විසුද්ධන අතික්කන්ත-
මානුසකෙන සකෙන පසසති වවමානෙ උපපජ්ජමානෙ හීනෙ පඤ්ඤෙ
සුවච්ඡේණ දුබ්බච්ඡේණ සුගතෙ දුගතෙන යථා කම්මප්පගෙ සකෙන පජානාති.
“ඉමෙ වග්ගොත්තො සත්තා කායදුච්චරිතෙන සමන්තාගතා වචී -පෙ-
මනොදුච්චරිතෙන සමන්තාගතා -පෙ- අරියානං උපවාදකා මිච්ඡා-
දිට්ඨිකා මිච්ඡාදිට්ඨිකමමසමාදානා, තෙ කායසස භෙද පරමමරණා අපායං
දුගතිං විනිපාතං නිරයං උපපන්නා. ඉමෙ වා පන භොත්තො සත්තා කාය
සුවරිතෙන සමන්තාගතා වචී -පෙ- මනො -පෙ- අරියානං අනුපවාදකා
සමාදිට්ඨිකා සමාදිට්ඨිකමමසමාදානා, තෙ කායසස භෙද පරමමරණා
සුගතිං සග්ගං ලොකං උපපන්නාති. ඉති දිබ්බන්ත වක්ඛුනා විසුද්ධන
අතික්කන්තමානුසකෙන සකෙන පසසති වවමානෙ උපපජ්ජමානෙ හීනෙ
පඤ්ඤෙ සුවච්ඡේණ දුබ්බච්ඡේණ සුගතෙ දුගතෙන යථා කම්මප්පගෙ සකෙන
පජානාති. යමි හනෙන හගවා දිබ්බන්ත වක්ඛුනා විසුද්ධන අතික්කන්ත-
මානුසකෙන යථා කම්මප්පගෙ සකෙන පජානාති. ඉමිමි බො අහං හනෙන
අඤ්ඤාසං සම්පසාමානෙ හගවති ඵ්ව රූපං පරමනිපට්ඨාකාරං කරොමි.
මෙත්තුපහාරං උපදංසෙමි,

10. පුනවපරං හනෙන හගවා ආසවානං බයා ආනාසවං චෙතො-
විමුක්තිං පඤ්ඤා විමුක්තිං දිට්ඨොව ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා සමිඤ්ඤා උපසම්පජ්ජ
විහරති. යමි හනෙන හගවා ආසවානං බයා -පෙ- සමිඤ්ඤා උපසම්පජ්ජ
විහරති ඉමිමි බො අහං හනෙන අඤ්ඤාසං සම්පසාමානෙ හගවති ඵ්ව රූපං
පරමනිපට්ඨාකාරං කරොමි, මෙත්තුපහාරං උපදංසෙමි.

හඤ්ඤා මයං හනෙන ගවජාම බහුකිට්ඨා මයං බහුකරණියාති.
යසසද්ධා කවං මහාරාජ කාලං මඤ්ඤාසීති.

අථ බො රාජා පසෙනදි කොසලො උට්ඨායාසනා හගවන්තං අභිවා-
දෙත්වා පදකඛිණං කත්වා පක්කාමී ති.

මහාවග්ගො කතියො.

හත්තුද්දන්:-

සිහාධිවුත්තිකායෙන වුඤ්ඤා කසිණෙන ව
කාලී දෙව මහාපඤ්ඤා කොසලෙහි පරෙ දුවෙ.

9. තවද වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මිහිසැස ඉක්ම පවත්නා විගුණ වූ දිවැසින් ව්‍යුත්ත වන්නා වූත් උපද්‍යා වූත් හීන වූත් ප්‍රණීන වූත් සුවණ් වූත් දුචණ් වූත් සත්ත්‍වයන් දක්නාහ. කම් වූ පරිදි මියන සත්ත්‍වයන් දක්නාහ. “මේ හවත් සත්ත්‍වයෝ කායදුශ්චරිතයෙන් සමන්වාගතයහ. වාක් ... මනෝදුශ්චරිතයෙන් සමන්වාගතයහ ... අරිතට උපවාද කරන්නාහු ගත් මිසදිවු ඇත්තාහු මිථ්‍යාදාෂ්ටික කම්මාදන කොට ඇත්තාහු වෙති. ඔහු කාබුත් මරණින් මතු අපාය නම් වූ දුර්ගති නම් වූ විනිපාය නම් වූ ගිරයට පැමිණියාහු වෙති. මේ හවත් සත්ත්‍වයෝත් කාය සුවරිතයෙන් සමන්වාගත වූවාහු වාක් ... මනෝ ... අරිතට උපවාද නොකරන්නාහු සමාක්දාෂ්ටික වූවාහු සමාක්දාෂ්ටික කම්මාදන ඇත්තාහු වෙති. ඔහු කාබුත් මරණින් මතු සුගති නම් වූ සචරිතලාභයෙහි උපන්නාහු වෙතියි මෙසේ මිනිසැස ඉක්ම පවත්නා විගුණ වූ දිවැසින් ව්‍යුත්ත වන්නා වූත් උපද්‍යා වූත් හීන වූත් ප්‍රණීන වූත් සුවණ් වූත් දුචණ් වූත් සුගත වූත් දුර්ගති ඇත්තා වූත් සත්ත්‍වයන් දක්නාහ. යථාකමෝපග සත්ත්‍වයන් දන්නාහ. වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මිහිසැස ඉක්ම පවත්නා විගුණ වූ දිවැසින් ... යථා කමෝපග සත්ත්‍වයන් දන්නාහ” යන යමෙක් ඇත් ද, වහන්ස, මම් මෙ කරුණ ද මොනොවට දක්නෙම් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කෙරෙහි මෙබඳු පරමනිපත්‍යාකාරයක් කරම්, මෙමත්‍රී සම්ප්‍රසූක්ත උපහාරය දක්වම්.

10. තවද වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ආසුචයන්ගේ ක්ෂයයෙන් අනාසුච වූ විකතච්ඡික්ඛිය හා ප්‍රඤ්චික්ඛිය ඉහාත්මයෙහි ම තුමු විශිෂ්ට-ඥනයෙන් දූත පසක් කොට ඵලඹ වාසය කරත්. වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ආසුචක්ෂයෙන් ... පසක් කොට ඵලඹ වෙසෙන් යන යමක් ඇත් නම් වහන්ස, මම් මෙ කරුණ ද මොනොවට දක්නෙම් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කෙරෙහි මෙබඳු පරමනිපත්‍යාකාරයක් කරම්. මෙමත්‍රී සම්ප්‍රසූක්ත උපහාරය දක්වම්.

වහන්ස, දූන් අපි යමු, අපි බොහෝ කිය ඇත්තම්හ, බොහෝ කරණි ඇත්තම්හ යි.

මහරජ, යමක් සඳහා දූන් කල් නම් එය දනුව යි. ඉක්බිති පසෙනදි කොසල රජ හුනස්නෙන් නැගී භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සකසා වැද පැදකුණු කොට ගියේ යි.

තුන් වැනි මහාවංශ යි.

එහි උද්දන්තය:

සීහනාද සූත්‍රය, අධිවුත්තිපද සූත්‍රය, කාය සූත්‍රය, මහාවුඤ්ඤ සූත්‍රය, කසිණ සූත්‍රය, කාලී සූත්‍රය, මහාපක්ඝ සූත්‍ර දෙකය, කොසල සූත්‍ර දෙක යැයි සූත්‍ර දශයෙකි.

4. උපාලිවග්ගො

10. 1. 4. 1

උපාලි සූතකං

[සාවකී]

අථ ඛො ආයස්මා උපාලි යෙන භගවා තෙනුපසංකමී. උපසංකමීනා භගවන්තං අභිවාදෙතා එකමන්තං නිසීදි. එකමන්තං නිසිනෙතා ඛො ආයස්මා උපාලි භගවන්තං එතදවොච:

කති නු ඛො භතෙන අත්ථවසෙ පටිච්ච තථාගතෙන සාවකානං සික්ඛා-පදං පඤ්ඤන්තං ? පාතිමොක්ඛං උද්දිට්ඨන්ති ?

දස ඛො උපාලි අත්ථවසෙ පටිච්ච තථාගතෙන සාවකානං සික්ඛාපදං පඤ්ඤන්තං. පාතිමොක්ඛං උද්දිට්ඨං කතමෙ දස: සඤ්ඤාසුද්ධතාය, සඤ්ඤාචායු-තාය, දුෂ්ඨසිකුන්තං පුග්ගලානං නිග්ගහාය, පෙසලානං භික්ඛුනං එවු විහාරාය, දිට්ඨධම්මිකානං ආසවානං සංවරාය, සම්පරාධිකානං ආසවානං-පරිසාරාය, අපසසනානං පසාදය, පසනානං භියොගාභාවාය, සඤ්ඤාමොක්ඛිනියා, විනයානුග්ගහාය,

ඉමෙ ඛො උපාලි දස අත්ථවසෙ පටිච්ච තථාගතෙන සාවකානං සික්ඛා-පදං පඤ්ඤන්තං, පාතිමොක්ඛං උද්දිට්ඨන්ති.

10. 1. 4. 2

පාතිමොක්ඛධම්පන සූතකං

[සාවකී]

කති නු ඛො භතෙන පාතිමොක්ඛධම්පනානිති ?

දස ඛො උපාලි පාතිමොක්ඛධම්පනා කතමෙ දස: පාරාජිකො තස්සං පරිසායං නිසිනෙතා හොති, පාරාජිකකථා විප්පකතා හොති, අනුප-සම්පනෙතා තස්සං පරිසායං නිසිනෙතා හොති, අනුපසම්පනකථා විප්ප-කතා හොති, සික්ඛං පච්චක්ඛාතකො තස්සං පරිසායං නිසිනෙතා හොති, සික්ඛං පච්චක්ඛාතකථා විප්පකතා හොති, පණ්ඩකො තස්සං පරිසායං නිසිනෙතා හොති, පණ්ඩකකථා විප්පකතා හොති, භික්ඛුනිද්දායකො තස්සං පරිසායං නිසිනෙතා හොති, භික්ඛුනිද්දායකකථා විප්පකතා හොති. ඉමෙ ඛො උපාලි දස පාතිමොක්ඛධම්පනානි.

4. උපාලිවර්ගය

10. 1. 4. 1

උපාලි සූත්‍රය

[සැවැත්]

එකල්හි ආයුෂ්මත් උපාලි තෙරණුවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා එළඹියහ. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සකසා වැඳ එකත්පස් ව හුන්හ. එකත්පස් ව හුන් ආයුෂ්මත් උපාලි තෙරණුවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල සැල කළහ:

වහන්ස, කෙතෙක් කරුණු පිණිස භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් ශ්‍රාවකයනට ශික්ෂාපද පනවන ලද ද? පාමොක් උදෙසන ලද දැ යි?

උපාලි, කරුණු දසයක් පිණිස තථාගතයන් විසින් ශ්‍රාවකයනට ශික්ෂාපද පනවන ලද, පාමොක් උදෙසන ලදි. කවර දසයෙක යන්: සඤ්ඤායාගේ සොඤ්ඤාව පිණිස ය, සඤ්ඤායාගේ පහසුබව පිණිස ය, දුසිල් පුද්ගලයනට නිග්‍රහ පිණිස ය, ප්‍රියශීල හික්ෂුන්ගේ පහසුවහරණය පිණිස ය, දෘෂ්ටධාර්මික ආසුචයන්ගේ සංචාරය පිණිස ය, සාමපරාධික ආසුචයන් නැසීම පිණිස ය, අප්‍රසන්නයන්ගේ ප්‍රසාදය පිණිස ය, ප්‍රසන්නයන්ගේ භූයෝභාවය පිණිස ය, සඤ්ඤායාගේ සරිතිය පිණිස ය, විනයානුග්‍රහය පිණිස යි.

උපාලි, මේ කරුණු දසය පිණිස තථාගතයන් විසින් ශ්‍රාවකයනට ශික්ෂාපද පනවන ලද, පාමොක් උදෙසන ලද යි.

10. 1. 4. 2

පාතිමොකබ්බසන සූත්‍රය

[සැවැත්]

වහන්ස, පාමොක් තැබීමහු කෙතෙකැයි?

උපාලි, පාමොක් තැබීමහු දසයෙක. කවර දසයෙක යන්: පරිච්ඡේදනාත් එ පිරිස්හි හුන්නේ වෙයි, පාරාජික කථාව කොට අඩහළ වෙයි, අනුපසපතෙන් එ පිරිස්හි හුන්නේ වෙයි. අනුපසම්පන්නකථාව කොට අඩහළ වෙයි, ශික්ෂාප්‍රත්‍යාධ්‍යාන කෙළේ එ පිරිස්හි හුන්නේ වෙයි, ශික්ෂාප්‍රත්‍යාධ්‍යාන කළහු පිළිබඳ කථාව කොට අඩහළ වෙයි, පණ්ඩකයෙක් එ පිරිස්හි හුන්නේ වෙයි, පණ්ඩකකථාව කොට අඩහළ වෙයි, හික්ෂුණ්ඩකයෙක් එ පිරිස්හි හුන්නේ වෙයි, හික්ෂුණ්ඩක කථාව කොට අඩහළ වෙයි. උපාලි, මේ දස පාමොක් තැබීමහු වෙති යි.

10. 1. 4. 3

උබ්බාහිකා සුතතං

[සාවස්ථී]

කතී හි නු ඛො භතෙන ධම්මෙහි සමනනාගතො භික්ඛු උබ්බාහිකාය සමමනනිතඛෙබ්බා හොති?

දසහි ඛො උපාලි ධම්මෙහි සමනනාගතො භික්ඛු උබ්බාහිකාය සමමනනිතඛෙබ්බා කතමෙහි දසහි: ඉද්ධපාලි භික්ඛු සීලවා හොති පාතීමොක්ඛසංවරසංවුත්තො විහරති, ආචාරගොචරසම්පන්නො අනුමනෙත්ථු වජ්ජසු භයදසාචි සමාදය සික්ඛති සික්ඛාපදෙසු, ඛුත්ඤ්ඤානො හොති සුතධරො සුතසනතිවයො යෙ තෙ ධම්මො ආදිකල්‍යාණා මජ්ඣිකල්‍යාණා පරියොසානකල්‍යාණා සාඤ්ඤා සබ්බඤ්ඤා, කෙවලපරිපුණ්ණං පරිසුද්ධං බ්‍රහ්මචරියං අභිවදන්ති, තථාරූපාසා ධම්මො ඛුත්ඤ්ඤානො හොන්ති ධනා වචසා පරිචිතා මනසානුපෙක්ඛිතා දිට්ඨියා සුප්පට්ඨිඤා, උභයානි ඛො පනස්ස පාතීමොක්ඛානි විජාරෙන සවාගතානි හොන්ති සුවිහතානි සුප්පකිත්ති සුවිනිච්ඡිතානි සුත්තසො අනුච්ඡාදනසො, චිතයෙ ඛො පන ධීතො හොති අසංභීරො, පටිබලො හොති උභො අත්තපච්ඡික්ඛික සඤ්ඤාපෙත්තුං පඤ්ඤාපෙත්තුං නිජ්ඣාපෙත්තුං පෙක්ඛිත්තුං පසාදෙත්තුං, අධිකරණසම්ප්පාද-චූපසමකුසලො හොති, අධිකරණං ජානාති අධිකරණසම්ප්‍රදයං ජානාති අධිකරණනිරෝධං ජානාති, අධිකරණනිරෝධගාමිනිපට්පදං ජානාති. ඉමෙහි ඛො උපාලි දසහි ධම්මෙහි සමනනාගතො භික්ඛු උබ්බාහිකාය සමමනනිතඛෙබ්බා.

10. 1. 4. 4

උපසම්පද සුතතං

[සාවස්ථී]

කතීහි නු ඛො භතෙන ධම්මෙහි සමනනාගතෙන භික්ඛුනා උපසම්පාදෙතඛෙබ්බා?

දසහි ඛො උපාලි ධම්මෙහි සමනනාගතෙන භික්ඛුනා උපසම්පාදෙතඛෙබ්බං. කතමෙහි දසහි: ඉද්ධපාලි භික්ඛු සීලවා හොති පාතීමොක්ඛසංවරසංවුත්තො විහරති ආචාරගොචරසම්පන්නො අනුමනෙත්ථු වජ්ජසු භයදසාචි සමාදය සික්ඛති සික්ඛාපදෙසු, ඛුත්ඤ්ඤානො හොති සුතධරො සුතසනතිවයො, යෙ තෙ ධම්මො ආදිකල්‍යාණා මජ්ඣිකල්‍යාණා පරියොසානකල්‍යාණා සාඤ්ඤා සබ්බඤ්ඤා කෙවලපරිපුණ්ණං පරිසුද්ධං බ්‍රහ්මචරියං අභිවදන්ති, තථාරූපාසා ධම්මො ඛුත්ඤ්ඤානො හොන්ති ධනා වචසා පරිචිතා මනසානුපෙක්ඛිතා දිට්ඨියා සුප්පට්ඨිඤා.

10. 1. 4. 3

උබ්බාහිකා සූත්‍රය

[සැවැත්]

වහන්ස, කෙනෙක් ධර්මයෙන් සමන්වාගත මහණෙක් උබ්බාහිකායෙන් සමමත කළයුතු වේද?

උපාලි, දශ ධර්මයෙන් සමන්වාගත මහණ උබ්බාහිකායෙන් සමමත කටයුත්තේ ය: කචර දසයෙකින යත්: උපාලි, මේ සස්තෙහි මහණ සිල්වත් වෙයි. ප්‍රාතිමොක්ෂ සංවරයෙන් සංවාත වූයේ වාස කරයි. ආචාරගොචර සමානන වූයේ අනුමාත්‍ර වරදෙහිදී බියදක්නා සුලුයේ ශික්ෂාපදවිෂයෙහි සමාදන් කොට ගෙණ හික්මෙයි. ශ්‍රැතධර වූයේ ශ්‍රැත සන්තිවූ ඇතියේ බහුශ්‍රැත වෙයි. ආදි කල්‍යාණ වූ මධ්‍යයෙහි කල්‍යාණ වූ පරිවර්තනයෙහි කල්‍යාණ වූ සාක්ෂි සංවාසයෙන් වූ යම් ඒ ධර්ම කෙනෙක් කෙටල පරිපූර්ණ, පරිශුද්ධ, බ්‍රහ්මචරියා කියත් නම්, ඔහු විසින් ඵලද්‍ර ධර්මයෝ බහුශ්‍රැත වෙති, ධාතුවෙති, වචනයෙන් පරිවිත වෙති, මනසින් අනුප්‍රේක්ෂිත වෙත්, පඤ්ඤා දායකයෙන් සුප්‍රතිවිඳි වෙති, ඔහුට උභය ප්‍රාතිමොක්ෂයෝ විසාර විසින් සවාගත වෙති, සූත්‍ර විසින් ද අනුමාසයෙන් විසින් ද සුවිහක්ත වූවාහු මොනොවට පවත්නාහු සුවිනිශ්චිත වෙති. අසංයතවචනමාත්‍රයෙන් සාමුදායික නොහරනේ විනයයෙහි සිටියේ වෙයි. උභය අසංයතවචනයෙන් හඟවනට දත්වනුවට දත්වනුවට බලවනුවට පහදවනුවට ප්‍රතිබල වෙයි. චතුර්විධාධිකරණ සමුත්පාදය සන්තිද්‍රවිෂමෙහි කුශල වේ. අධිකරණය දත්තේ ය, අධිකරණ සමුදය දත්තේ ය, අධිකරණ නිරෝධය දත්තේ ය, අධිකරණනිරෝධශාමිනිපටිපදා දත්තේ ය. උපාලියෙනි, මේ දසදහමින් සමන්වාගත වූ මහණ උබ්බාහිකායෙන් සමමත කළයුත්තේ ය.

10. 1. 4. 4

උපසම්පද සූත්‍රය

[සැවැත්]

වහන්ස, කෙනෙක් ධර්මයෙන් සමන්වාගත මහණහු විසින් උපසම්පදා කළයුතු දැයි?

උපාලි, දශ ධර්මයෙකින් සමන්වාගත වූ මහණහු විසින් උපසම්පදා කළ යුතු ය. කචර දසයෙකින යත්: උපාලි, මේ සස්තෙහි මහණ සිල්වත් වෙයි. පාමොක් සංවරයෙන් සංවාත වූයේ ආචාර ගොචර සමානන වූයේ වාස කෙරෙයි. අනුමාත්‍ර වූද වරදෙහි බියදක්නා සුලුයේ සමාදන් කොට ගෙන සිකපෙදෙහි හික්මෙයි. ශ්‍රැතධර වූයේ ශ්‍රැතසන්තිවය ඇතියේ බහුශ්‍රැත වෙයි. ආදියෙහි කල්‍යාණ වන, මධ්‍යයෙහි කල්‍යාණ වන පරිවර්තනයෙහි කල්‍යාණ වන සාක්ෂි සංවාසයෙන් වූ යම් ඒ ධර්මයෝ කෙටල පරිපූර්ණ පරිශුද්ධ බ්‍රහ්මචරියා පටිසත් නම්, ඔහු විසින් ඵලද්‍ර ධර්මයෝ ධාත වූවාහු බහුශ්‍රැත වෙති. වචනයෙන් පරිවිත වූහු මනසින් අනුප්‍රේක්ෂිත වූහු දිවුහයෙන් මොනොවට පිළිවිදියාහු වෙත්.

පාතිමොක්ඛං බො පනස්ස විඤ්ඤාපරොත්තං සමාගතං හොති සුචිහත්තං සුප්පචත්තං සුචිතිච්ඡිතං සුත්තසො අනුබ්බාසජ්ජනසො, පටිබලො හොති ගිලානං උපට්ඨාතුං වා උපට්ඨාපෙතුං වා, පටිබලො හොති අනභිරතීං චූපකාසෙතුං වා චූපකාසාපෙතුං වා, පටිබලො හොති උප්පන්නං කුකකුචං ධම්මතො විනොදෙතුං, පටිබලො හොති උප්පන්නං දිට්ඨිගතං ධම්මතො විචෙචෙතුං, පටිබලො හොති අධිසීලෙ සමාදාපෙතුං, පටිබලො හොති අධි- විනෙත සමාදාපෙතුං, පටිබලො හොති අධිපඤ්ඤාය සමාදාපෙතුං. ඉමෙහි බො උපාලි දසති ධම්මෙහි සමන්තාගතෙන භික්ඛූනා උපසම්පාදෙනංකති.

10. 1. 4. 5

නිසසය සුත්තං.

[සාවකී]

කතිහි තු බො භතො ධම්මෙහි සමන්තාගතෙන භික්ඛූනා නිසසයො දත්තෙබ්බාති?

දසති බො උපාලි ධම්මෙහි සමන්තාගතෙන භික්ඛූනා නිසසයො දත්තෙබ්බා. කතමෙහි දසති: ඉධුපාලි භික්ඛු සීලවා හොති -පෙ- සමාදාය සිකති සිකඛාපදෙසු, බහුසසුතො හොති -පෙ- දිට්ඨියා සුප්පට්ඨිකා, පාති මොක්ඛං බො පනස්ස විඤ්ඤාපරොත්තං සමාගතං හොති සුචිහත්තං සුප්පචත්තං සුචිතිච්ඡිතං සුත්තසො අනුබ්බාසජ්ජනසො, පටිබලො හොති ගිලානං උපට්ඨා- තුං වා උපට්ඨාපෙතුං වා, පටිබලො හොති අනභිරතීං චූපකාසෙතුං වා චූපකාසාපෙතුං වා, පටිබලො හොති උප්පන්නං කුකකුචං ධම්මතො විනො- දෙතුං, පටිබලො හොති උප්පන්නං දිට්ඨිගතං ධම්මතො විචෙචෙතුං, පටි- බලො හොති අධිසීලෙ -පෙ- අධිවිනෙත -පෙ- අධිපඤ්ඤාය සමාදාපෙතුං. ඉමෙහි බො උපාලි දසති ධම්මෙහි සමන්තාගතෙන භික්ඛූනා නිසසයො දත්තෙබ්බාති.

ඔහුට ප්‍රාතිමොක්ෂය විහාර විසින් ස්වාගත වෙයි. සූත්‍ර විසින් අනුචාරාඤ්ඤා විසින් සුචිහක්ක වූයේ මොනොවට පැවැත්තේ සුවිනිශ්චිත වෙයි. ගිලනහු උච්චතුවට හෝ උච්චන් කරවනුවට ප්‍රතිබල වෙයි. උකට්ඨිබ්බ දුරුලබ්බ වෙයි දුරු කරවීමට වෙයි ප්‍රතිබල වෙයි. උපන් කුකුස් ධර්මයෙන් සන්තිදුට්ඨ ප්‍රතිබල වෙයි. උපන් දෘෂ්ටිගතය ධර්මයෙන් විචේදන කිරීමට ප්‍රතිබල වෙයි. අධිශීලයෙහි සමාදන් කරවීමට ප්‍රතිබල වෙයි. අධිවික්කයෙහි සමාදන් කරවනුවට ප්‍රතිබල වෙයි. අධිප්‍රඥයෙහි සමාදන් කරවනුවට ප්‍රතිබල වේ. උපාලි, මේ දසදහමින් සමන්වාගත මහණහු විසින් උපසම්පද කළයුතු වේ.

10. 1. 4. 5

නිස්සය සූත්‍රය

[සැවැත්]

වහන්ස, කෙනෙක් කරුණින් සමන්වාගත මහණහු විසින් නිශ්ශ්‍රය දියයුතු දැයි?

උපාලි, දස කරුණෙකින් සමන්වාගත මහණහු විසින් නිශ්ශ්‍රය දිය යුත්තේය. කවර දසයෙකින් යත්: උපාලි, මෙ සස්තෙහි මහණ සිල්වත් වෙයි ... සමාදන් කොට ගෙන සිකපෙදෙහි නික්මෙයි ... බහුශ්‍රැත වෙයි. ... දෘෂ්ටියෙන් මොනොවට පිළිවිඳින ලදහ. ඔහුට ප්‍රාතිමොක්ෂය විහාර විසින් ස්වාගත වෙයි. සූත්‍ර විසින් අනුචාරාඤ්ඤා විසින් සුචිහක්ක වූයේ මොනොවට පවත්වන ලද්දේ සුවිනිශ්චිත වෙයි. ගිලන් උච්චතුවට වෙයි උච්චවනුවට වෙයි සමථී වෙයි. උකට්ඨි බ්බ සන්තිදු-වනට හෝ සන්තිදුට්ඨ කරවනුවට සමථී වෙයි. උපන් කුකුස් දහමින් දුරලනුවට සමථී වෙයි. උපන් දෘෂ්ටිගතය ධර්මයෙන් දුරුලබ්බ ප්‍රතිබල වෙයි. අධිශීලයෙහි ... අධිවික්කයෙහි ... අධිප්‍රඥයෙහි සමාදන් කරනුවට සමථී වෙයි. උපාලි, මේ දසදහමින් සමන්වාගත වූ හික්සුහු විසින් නිශ්ශ්‍රය දියයුතු වේ.

10. 1. 4. 6

සාමණේර සුතකං

[සාවස්ථි]

කතීති නු ඛො භතෙන ධම්මෙහි සමන්තාගතෙන භික්ඛුනා සාමණේරො උපට්ඨාපෙතබ්බොති?

දසති ඛො උපාලි ධම්මෙහි සමන්තාගතෙන භික්ඛුනා සාමණේරො උපට්ඨාපෙතබ්බො. කතමෙහි දසති: ඉද්ධපාලි භික්ඛු සීලවා හොති -පෙ-සමාදය සිංඛනි සිංඛාපදෙසු, බහුසුතො හොති -පෙ- දිට්ඨියා සුප්පට්ඨිඤා, පාතිමොක්ඛං ඛො පනස්ස විස්ථාරෙන සවාගතං හොති සුවිහතං සුසවතං සුවිනිච්ඡිතං සුතතසො අනුබ්බාසනසො, පටිබලො හොති ගීලානං උපට්ඨාතුං වා උපට්ඨාපෙතුං වා, පටිබලො හොති අනභිරතීං වූපකාසෙතුං වා වූපකාසාපෙතුං වා, පටිබලො හොති උප්පන්නං කුකකුච්චං ධම්මතො විනොදෙතුං, පටිබලො හොති උප්පන්නං දිට්ඨිගතං ධම්මතො විවෙචෙතුං, පටිබලො හොති අධිසිලෙ සමාදපෙතුං, පටිබලො හොති අධිවිතෙක සමාදෙතුං, පටිබලො හොති අධිපඤ්ඤය සමාදපෙතුං. ඉමෙහි ඛො උපාලි දසතිධම්මෙහි සමන්තාගතෙන භික්ඛුනා සාමණේරො උපට්ඨාපෙතබ්බොති.

10. 1. 4. 7

සඤ්ඤාද සුතකං

[සාවස්ථි]

සඤ්ඤාදෙ සඤ්ඤාදෙති භතෙන වුච්චති. කිත්තාවතා නු ඛො භතෙන සඤ්ඤා භිතෙනා හොතිති?

ඉද්ධපාලි භික්ඛු අධිමමං “ධම්මො” ති දිපෙනති, ධම්මං ‘අධම්මො’ති දිපෙනති, අවිනයං ‘විනයො’ති දිපෙනති, විනයං ‘අවිනයො’ති දිපෙනති, අභාසිතං අලපිතං තථාගතෙන’භාසිතං ලපිතං තථාගතෙනා’ති දිපෙනති, භාසිතං ලපිතං තථාගතෙන ‘අභාසිතං අලපිතං තථාගතෙනා’ති දිපෙනති, අනාවිණ්ණිකං තථාගතෙන ‘ආවිණ්ණිකං තථාගතෙනා’ති දිපෙනති, ආවිණ්ණිකං තථාගතෙන අනාවිණ්ණිකං තථාගතෙනා’ති දිපෙනති, අප්පඤ්ඤාතං තථාගතෙන ‘පඤ්ඤාතං තථාගතෙනා’ති දිපෙනති, පඤ්ඤාතං තථාගතෙන, අප්පඤ්ඤාතං තථාගතෙනා’ති දිපෙනති. තෙ ඉමෙහි දසති වස්සුති අවකසස්සති, වචකසස්සති, ආවෙති කම්මානි කරොන්ති, ආවෙති පාතිමොක්ඛං උද්දිස්සති. එත්තාවතා ඛො උපාලි සඤ්ඤා භිතෙනා හොති ති.

10. 1. 4. 6

සාමනේර සූත්‍රය

[සැවැත්]

වහන්ස, කෙනෙක් අඛණ්ඩයෙන් සමන්වාගත මහණහු විසින් හෙරණ ඵලභිවාගත යුත්තේ දැයි?

උපාලියෙනි, දශාඛණ්ඩයකින් සමන්වාගත මහණහු විසින් හෙරණ ඵලභිවාගත යුත්තේය: කවර දශාඛණ්ඩය යත්: උපාලියෙනි, මේ සස්තෙනි මහණ සිල්වත් වෙයි .. සමාදන් කොට ගෙන සිකපෙදෙහි හික්මෙයි. ... බහුශ්‍රවණ වෙයි ... ප්‍රඥදාෂ්ටියෙන් මොනොවට පිළිවිදුනා ලදහ. ඔහට ප්‍රාතිමොක්ෂය විසාර විසින් සවාගත වෙයි. සූත්‍ර විසිතුණු අනුවාසඤ්ජන විසිතුණු සුවිහක්ක වූයේ මොනොවට පවත්වන ලද්දේ සුවිනිශ්චිත වූයේ වෙයි. ගිලන්හු උවටනුවට හෝ උවටන්කරවන්නට ප්‍රතිබල වෙයි. උපන් අනභිරතිය සංහිදුනට හෝ සංහිදුවන්නට ප්‍රතිබල වෙයි. උපන් කුකුස ධර්මයෙන් දුරුලීමට ප්‍රතිබල වෙයි. උපන් දාෂ්ටිගතය ධර්මයෙන් දුරුලීමට සමථ වෙයි. අධිශීලයෙහි සමාදන් කරවනට සමථ වෙයි. අධිවිතතයෙහි සමාදන් කරවනට සමථ වෙයි. අධිප්‍රඥයෙහි සමාදන් කරවනට සමථ වෙයි. උපාලියෙනි, මේ දශාඛණ්ඩයෙන් සමන්වාගත මහණහු විසින් සාමනේරයෙක් ඵලභිය යුත්තේයි.

10. 1. 4. 7

සඬ්ඝහෙද සූත්‍රය

[සැවැත්]

වහන්ස, සඬ්ඝහෙදය, සඬ්ඝහෙදයයි කියනු ලැබේ. වහන්ස, කෙනෙක් කරුණින් සඬ්ඝ වේද ද?

උපාලියෙනි, මේ සස්තෙනි මහණහු අධර්මය ධර්මයයි දක්වත්, ධර්මය 'අධර්ම'යයි දක්වත්, අවිනය විනයයි දක්වත්, විනය අවිනයයි දක්වත්, තථාගතයන් විසින් අභාසිත අලපිතය තථාගත විසින් භාසිතය ලපිතයයි දක්වත්, තථාගත විසින් භාසිතය ලපිතය තථාගත විසින් අභාසිතය අලපිතයයි දක්වත්. තථාගත විසින් අනාවරණය තථාගත විසින් දාවරණයයි දක්වත්. තථාගත විසින් ආවරණය තථාගත විසින් අනාවරණය යයි දක්වත්, තථාගතයන් විසින් නො පනවන ලද්ද තථාගතයන් විසින් පනවන ලද්ද යයි දක්වත්, තථාගතයන් විසින් පනවන ලද්ද තථාගතයන් විසින් නො පනවන ලද්ද යයි දක්වත්, ඔහු මේ දශ වාක්‍යයෙන් (පිරිස) ඇද ගනිත්, අත්‍යඤ්චයෙන් ඇද ගනිත්, වෙන් ව කම් කෙරෙත්, වෙන් ව පාමොක් උදෙසත්, උපාලියෙනි, මෙනෙකින් සඬ්ඝ හෙද වෙයි.

10. 1. 4. 8

සඛ්ඤාසාමග්ගි සූතකං

[සාවකී]

සඛ්ඤාසාමග්ගි සඛ්ඤාසාමග්ගිනි හතෙන වුච්චති. කිත්තාවතා නු ඛො හතෙන සඛ්ඤා සමග්ගො හොති ති:

ඉද්ධපාලි භික්ඛු අධම්මං අධම්මොති දීපෙනති, ධම්මං ධම්මොති දීපෙනති, අවිනයං අවිනයොති දීපෙනති. විනයං විනයොති දීපෙනති, අභාසිතං අලපිතං තථාගතෙන අභාසිතං අලපිතං තථාගතෙනාති දීපෙනති, භාසිතං ලපිතං තථාගතෙන භාසිතං ලපිතං තථාගතෙනාති දීපෙනති; අනාවිණිණිං තථාගතෙන අනාවිණිණිං තථාගතෙනාති දීපෙනති, ආවිණිණිං තථාගතෙන ආවිණිණිං තථාගතෙනාති දීපෙනති, අපඤ්ඤාතං තථාගතෙන අපඤ්ඤාතං තථාගතෙනාති දීපෙනති, පඤ්ඤාතං තථාගතෙන පඤ්ඤාතං තථාගතෙනාති දීපෙනති. තෙ ඉමෙහි දසහි වස්සුහි න අවකස්සනති, න වචකස්සනති, න ආවේනිකමොති කරොනති, න ආවේනිපාතිමොක්ඛං උද්දියනති. එත්තාවතා ඛො උපාලි සඛ්ඤා සමග්ගො හොති ති.

10. 1. 4. 8

සඛ්‍ය සාමග්ගී සූත්‍රය

[සැවැත්]

වහන්ස, සඛ්‍ය සාමග්ගිය, සඛ්‍ය සාමග්ගිය යයි කියනු ලැබේ. වහන්ස, කෙතෙක් කරුණින් සඛ්‍ය සාමග්ගිය වේ දැයි?

උපාලියෙනි, මෙ සස්තෙහි මහණහු අධර්මය අධර්මයයි දක්වත්. ධර්මය ධර්මයයි දක්වත්, දව්‍යය අව්‍යයයි දක්වත්, තථාගතයන් විසින් අභාෂිත අලපිතය තථාගතයන් විසින් අභාෂිත අලපිතයයි දක්වත්, තථාගතයන් විසින් භාෂිත ලපිතය තථාගතයන් විසින් භාෂිත ලපිතයයි දක්වත් තථාගතයන් විසින් අනාවරණය තථාගතයන් විසින් අනාවරණයයි දක්වත්, තථාගතයන් විසින් ආවරණය තථාගතයන් විසින් ආවරණයයි දක්වත්, තථාගතයන් විසින් නො පනවන ලද්ද තථාගතයන් විසින් නො පනවන ලද්දයි දක්වත්, තථාගතයන් විසින් පනවන ලද්ද තථාගතයන් විසින් පනවන ලද්දයි දක්වත්, ඔහු මේ දශ වක්‍රයෙන් පිරිස නො ඇද ගනිත්, අත්‍යක්කියෙන් නො ඇද ගනිත්, වෙන්ව කම් නො කෙරෙත්, වෙන්ව ප්‍රාතිමොක්ෂය නො උදෙසත්, උපාලියෙනි, මෙතෙක් කරුණින් සඛ්‍ය සාමග්ගිය වේ.

පටිම-ආනන්ද සුත්තං

[සාවස්ථී]

අපි බො ආයස්මා ආනන්දෙ යෙන භගවා තෙනුපසංකම්. උපසංකම්ඤා භගවන්තං අභිවාදෙක්ඛා එකමන්තං ගිහිදි. එකමන්තං ගිහිනෙතා බො ආයස්මා ආනන්දෙ භගවන්තං උත්තරෙවාව:

සඤ්ඤා හෙදෙ සඤ්ඤාහෙදෙති භගෙන වුච්චති, කිත්තාවතා නු බො භගෙන සඤ්ඤා භිත්තො හොති ති.

ඉධානන්ද භික්ඛු අධම්මං ධම්මොති දිපෙනති, ධම්මං අධම්මොති දිපෙනති, අදිනස්මිං විනයොති දිපෙනති, විනයං අවිනයොති දිපෙනති, අභාසිතං අලපිතං තපාගතෙන භාසිතං. ලපිතං තපාගතෙනාති දිපෙනති, භාසිතං ලපිතං තපාගතෙන අභාසිතං අලපිතං තපාගතෙනාති දිපෙනති, අනාවිණිණිං තපාගතෙන ආවිණිණිං තපාගතෙනාති දිපෙනති ආවිණිණිං, තපාගතෙන අනාවිණිණිං තපාගතෙනාති දිපෙනති. අප්පඤ්ඤානං තපාගතෙන පඤ්ඤානං තපාගතෙනාති දිපෙනති, පඤ්ඤානං තපාගතෙන අප්පඤ්ඤානං තපාගතෙනාති දිපෙනති. තෙ ඉමෙහි දස්සි වත්ථුහි අවකස්සනති, වචකස්සනති; ආවේනිකම්මාති කරොනති, ආවේනි පාතිමොක්ඛං උද්දිස්සති. එත්තාවතා බො ආනන්ද සඤ්ඤා භිත්තො හොති ති.

සමග්ගං පන භගෙන සඤ්ඤා භිද්දිත්වා¹ කිං සො පසවති ති?
කප්පවතියං² ආනන්ද කිංඤ්ඤා පසවතිති.
කිං පන භගෙන කප්පවතියං කිංඤ්ඤාති?
කප්පං ආනන්ද නිරයමිති පවතිති.

1. ආපාදිතො තෙරසිකො කප්පවතියං සඤ්ඤාදෙතො වග්ගරතො අධම්මවෙදියා - යොගසෙක්ඛමාපධංසති සඤ්ඤා සමග්ගං හෙත්වාන - කප්පං නිරයමිති පවතිති.

1. තෙත්වා-දිවු
2. කප්පවතියං-මජ්ඣිම
3. යොගසෙක්ඛමානො-දිවු

ප්‍රථම-ආනන්ද සූත්‍රය

[සැවැත්]

එකල්හි ආයුෂ්මත් ආනන්ද තෙරණුවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා එළඹියහ. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මොනොවට වැද එකත්පස්ව හුන්හ. එකත්පස් ව හුන් ආයුෂ්මත් ආනන්ද තෙරණුවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල කරුණ සැල කළහ:

වහන්ස, සඤ්ඤා භෙදය සඤ්ඤා භෙදය යි කියනු ලැබෙයි. වහන්ස, කෙතෙක් කරුණින් සඤ්ඤා භෙදය වේදැයි?

ආනන්දයෙනි, මෙ සස්තෙනි මහණහු අධම්මය ධම්මය යි දක්වත්, ධම්මය අධම්මය යි දක්වත්, අවිනය විනය යි දක්වත්, විනය අවිනය යි දක්වත්, ත්ථාගතයන් විසින් අභාමිත අලපිතය ත්ථාගතයන් විසින් භාමිතය ලපිත යයි දක්වත්, ත්ථාගතයන් විසින් භාමිත ලපිතය ත්ථාගතයන් විසින් අභාමිතය අලපිතයයි දක්වත්, ත්ථාගතයන් විසින් අනාච්ඡය ත්ථාගතයන් විසින් ආච්ඡයයි දක්වත්, ත්ථාගතයන් විසින් ආච්ඡය ත්ථාගතයන් විසින් අනාච්ඡය යයි දක්වත්, ත්ථාගතයන් විසින් අප්‍රඥප්තය ත්ථාගතයන් විසින් ප්‍රඥප්තයයි දක්වත්, ත්ථාගතයන් විසින් ප්‍රඥප්තය ත්ථාගතයන් විසින් අප්‍රඥප්තයයි දක්වත්, ඔහු මේ දහ වක්‍රයෙන් පිරිස ඇදගනිත්, අත්‍යක්‍රියෙන් ඇද ගනිත්, ආවේනි කම් කෙරෙත්, ආවේනි ප්‍රාතිමොක්ෂමය ලදෙසත්, ආනන්දයෙනි, මෙතෙක් කරුණින් සඤ්ඤා භෙදය වේ.

වහන්ස, සමග සඤ්ඤා ධර්මයා හේ කුමක් ප්‍රසව කෙරේ දැයි?

ආනන්දයෙනි, සමග සඤ්ඤා ධර්මයා හේ කල්පසංඛාරි පාපවිපාකය ප්‍රසව කෙරෙයි.

වහන්ස කල්පසංඛාරි කල්පිමය නම් කවර?

ආනන්දයෙනි, ආයුෂ්මත් කල්පයක් නිරූපි පැයේ යයි.

1. අධම්මයෙහි සිද්ධිතා හෙදයෙහි ඇලුණු අපායට යන සුදු නිරයෙහි උපදනා කල්පසංඛාරි සඤ්ඤා භෙදකයා යොගක්ෂෙම සංඛ්‍යාත අර්ග්ගයෙන් පිරිහෙයි. සමග සහුන් බිඳ කපක් නිරූපි පැයේ යයි.

10. 1. 4. 10

දුතිය-ආනන්ද සුත්තං

[සාවකී]

සඤ්ඤාමණි සඤ්ඤාමණී හතෙන වුවවති. කිත්තාවතා නු ඛො හතෙන සඤ්ඤා සමගො හොතිති?

ඉධානන්ද භික්ඛු අධම්මං අධම්මොති දිපෙනි. ධම්මං ධම්මොති දිපෙනි. අවිනයං අවිනයොති දිපෙනි, විනයං විනයොති දිපෙනි. අභාසිකං අලපිතං තථාගතෙන අභාසිකං අලපිතං තථාගතෙනාති දිපෙනි. භාසිකං ලපිතං තථාගතෙන භාසිකං ලපිතං තථාගතෙනාති දිපෙනි. අනාවිණ්ණං තථාගතෙන අනාවිණ්ණං තථාගතෙනාති දිපෙනි. ආවිණ්ණං තථාගතෙන ආවිණ්ණං තථාගතෙනාති දිපෙනි. අපඤ්ඤානං තථාගතෙන අපඤ්ඤානං තථාගතෙනාති දිපෙනි. පඤ්ඤානං තථාගතෙන පඤ්ඤානං තථාගතෙනාති දිපෙනි. තෙ ඉමෙහි ද්වෙති වත්ථුහි න අවකස්සගාරී, න වචකස්සගාරී න අභවෙනිකකම්මොති කරොන්ති. න ආවෙනිපාතිමොක්ඛං උද්දිස්සන්ති. ඒත්තාවතා ඛො ආනන්ද සඤ්ඤා සමගො හොතිති.

භික්ඛං පන හතෙන සඤ්ඤා සමගං කත්වා කිං සො පසවති ති?

බ්‍රහ්මං ආනන්ද පුඤ්ඤං පසවතිති.

කිං පන හතෙන බ්‍රහ්මං පුඤ්ඤන්ති?

කප්පං ආනන්ද සග්ගමිති මොදතිති.

- 1 සුඛා සඤ්ඤා සාමණි සමගොනඤ්ඤා අනුග්ගහො සමගරතො ධම්මවෙධා යොගකම්මො න ධංසති සඤ්ඤා සමගං කත්වා කප්පං සග්ගමිති මොදතිති.

උපාලිවගෙහා වතුකො.

තත්‍රාද්දන්තං:

උපාලිවස්සන උබ්බාගො - උපසම්පද නිස්සයෙන ව සාමණෙරො ව දො භෙද ආනන්දෙහි පරෙ දුවෙති.

10. 1. 4. 10

ද්විතීය-ආනන්ද සූත්‍රය

[සැවැත්]

වහන්ස, සඛ්‍ය සාමග්‍යය, සඛ්‍ය සාමග්‍යය යි කියනු ලැබේ. වහන්ස, කෙනෙක් කරුණින් සඛ්‍යයා සමග වේ දැයි?

ආනන්දයෙනි, මෙ සස්තෙනි මහණහු අධම්ම අධම්මයි දක්වති, ධම්ම ධම්මයි දක්වති, අවිනය අවිනයයි දක්වති, විනය විනයයි දක්වති, තථාගතයන් විසින් අභාෂිත අලමිතය තථාගතයන් විසින් අභාෂිතය අලමිතය යි දක්වති, තථාගතයන් විසින් භාෂිත ලමිතය තථාගතයන් විසින් භාෂිත ලමිතය යි දක්වති. තථාගතයන් විසින් අනාවරණය තථාගතයන් විසින් අනාවරණය යි දක්වති, තථාගතයන් විසින් ආවරණය තථාගතයන් විසින් ආවරණය යි දක්වති. තථාගතයන් විසින් අප්‍රඥප්තය තථාගතයන් විසින් අප්‍රඥප්තය යි දක්වති, තථාගතයන් විසින් ප්‍රඥප්තය තථාගතයන් විසින් ප්‍රඥප්තය යි දක්වති. ඔහු මේ දග වක්කයෙන් පිරිස නො ඇද ගනිති, අන්‍යස්මයෙන් නො ඇද ගනිති, ආවෙනි කම් නො කෙරෙති, ආවෙනි ප්‍රාතිමොක්ෂය නො උදෙසක් යි. ආනන්දයෙනි, මෙනෙක් කරුණින් සඛ්‍යයා සමග වේ යයි.

වහන්ස, බුන් සහභූ සමග කොට හේ කුමක් ප්‍රසව කෙරේ දැයි?

ආනන්දයෙනි, බ්‍රහ්ම පුණ්‍යය ප්‍රසව කෙරේ යයි.

වහන්ස, බ්‍රහ්ම පුණ්‍යය කවර?

ආනන්දයෙනි, ආයුෂ්කල්පයක් සවර්ගයෙහි සතුටු වේ යයි.

1. සභුන්ගේ සමගිය සුවැතියේ වෙයි. සමග සභුන්ගේ අනුග්‍රහය ද සුවැතියේ ය. සමගියෙහි ඇලුනේ ධර්මයට වූයේ යොග ක්ෂේමයෙන් නො පිරිහෙයි. සභුන් සමග කොට කපක් සගෙහි ප්‍රමොදිතවේ යයි.

සතර වැනි උපාලි වර්ග යි.

එහි උද්දනය:

උපාලි සූත්‍රය, පාතිමොක්ඛට්ඨපන සූත්‍රය, උක්කාහිකා සූත්‍රය, උපසම්පද සූත්‍රය, නිසසය සූත්‍රය, සාමග්‍යෙර සූත්‍රය, සඛ්‍ය හෙද සූත්‍රය, සඛ්‍ය සාමග්‍ය සූත්‍රය, ආනන්ද සූත්‍ර දෙක දැයි මේ වර්ගයෙහි සූත්‍ර දහයෙකි.

5. අනෙකාසවගෙයා

10. 1. 5. 1

විවාද සූත්තං

[සාවකී]

අපං බො ආයස්මා උපාලි යෙන හගවා තෙනුපසංකම්. උපසංකම්ඤ්ඤා හගවන්තං අභිවාදෙක්ඛා එකමන්තං නිසීදි. එකමන්තං නිසීනෙතා බො ආයස්මා උපාලි හගවන්තං එතදවොච:

“කො නු බො හතෙන හෙතු, කො පච්චයො යෙන සංඛෙස හණ්ඛන-කලහවිග්ගහවිවාද උපපජ්ජන්ති භික්ඛු ව න ඵාසු විහරන්ති” ති?

ඉධුපාලි භික්ඛු අධිමං ධම්මොති දිපෙනි, ධම්මං අධිමෙමෙති දිපෙනි, අවිනයං චිත්තයොති දිපෙනි, විනයං අවිත්තයොති දිපෙනි, අභාසිතං අලපිතං තථාගතෙන භාසිතං ලපිතං තථාගතෙනාති දිපෙනි; භාසිතං ලපිතං තථාගතෙන අභාසිතං අලපිතං තථාගතෙනාති දිපෙනි, අනාවිණ්ණං තථාගතෙන ආවිණ්ණං තථාගතෙනාති දිපෙනි, ආවිණ්ණං තථාගතෙන අනාවිණ්ණං තථාගතෙනාති දිපෙනි, අපඤ්ඤාතං තථාගතෙන පඤ්ඤාතං තථාගතෙනාති දිපෙනි, පඤ්ඤාතං තථාගතෙන අපඤ්ඤාතං තථාගතෙනාති දිපෙනි. අයං බො උපාලි හෙතු අයං පච්චයො යෙන සංඛෙස හණ්ඛන කලහ විග්ගහ විවාද උපපජ්ජන්ති, භික්ඛු ව න ඵාසු විහරන්ති ති.

5. අකෙකාසවර්ගය

10. 1. 5. 1

විවාද සූත්‍රය

[සැවැත්තියායි]

උකල්හි ආයුෂ්මත් උපාලි තෙරණුවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා එළඹියහ. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ උකසා වැද එකත්පස් ව හුන්න. එකත්පස් ව හුන් ආයුෂ්මත් උපාලි තෙරණුවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල සැලකළහ:

වහන්ස, යම් හෙයකින් සංක්‍ෂයාගේ හණ්ඩන කලහ විග්‍රහ විවාදයෝ උපදානානු නම් භික්ෂුහු ද පහසු සේ නො වෙසෙත් නම් ඒ හේතු කවර, ඒ ප්‍රත්‍යය කවරැයි.

උපාලියෙනි, මෙ සස්තෙනි මහණහු දාමියි ධම්මයි දක්වත්, ධම්ම දාමියයි දක්වත්, උච්ඡාය චිත්තයි දක්වත්, චිත්තය අචිත්තයයි දක්වත්, තථාගතයන් විසින් අභාෂිතය දලපිතය තථාගතයන් විසින් භාෂිත ය ලපිත යයි දක්වත්, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් භාෂිතය ලපිතය තථාගතයන් විසින් අභාෂිත ය දලපිත යයි දක්වත්, තථාගතයන් විසින් අනාවර්ණය තථාගතයන් විසින් ආවර්ණ යයි දක්වත්, තථාගතයන් විසින් ආවර්ණය තථාගතයන් විසින් අනාවර්ණයයි දක්වත්, තථාගතයන් විසින් අප්‍රඥප්තය තථාගතයන් විසින් ප්‍රඥප්ත යයි දක්වත්, තථාගතයන් විසින් ප්‍රඥප්තය තථාගතයන් විසින් අප්‍රඥප්ත යයි දක්වත්, උපාලියෙනි, යම් හෙයකින් සංක්‍ෂයා කෙරෙහි හණ්ඩන කලහ විග්‍රහ විවාදයෝ උපදානානු නම්, භික්ෂුහු ද පහසු සේ නො වෙසෙත් නම් මේ ඒ හේතු ය, මේ ඒ ප්‍රත්‍යය යි.

10. 1. 5. 2

පයම විවාදමූල සූතකං

[සාවස්ථිතිදානං]

කති නු බො හතෙන විවාදමූලානිති?

දස බො උපාලි විවාදමූලානි. කතමානි දස: ඉධුපාලි භික්ඛු අධම්මං ධම්මොති දිපෙනති. ධම්මං අධම්මොති දිපෙනති. අවිනයං විනයොති දිපෙනති. විනයං අවිනයොති දිපෙනති. අභාසිතං අලපිතං තථාගතෙන භාසිතං ලපිතං තථාගතෙනාති දිපෙනති, භාසිතං ලපිතං තථාගතෙන අභාසිතං අලපිතං තථාගතෙනාති දිපෙනති. අනාවි ඡණ්ණං තථාගතෙන ආවි ඡණ්ණං තථාගතෙනාති දිපෙනති, අවි ඡණ්ණං තථාගතෙන අනාවි ඡණ්ණං තථාගතෙනාති දිපෙනති. අපඤ්ඤතං තථාගතෙන පඤ්ඤතං තථාගතෙනාති දිපෙනති. පඤ්ඤතං තථාගතෙන අපඤ්ඤතං තථාගතෙනාති දිපෙනති. ඉමානි බො උපාලි දස විවාදමූලානිති.

10. 1. 5. 3

දුතිය විවාදමූල සූතකං

[සාවස්ථිතිදානං]

කති නු බො හතෙන විවාදමූලානිති?

දස බො උපාලි විවාද මූලානි. කතමානි දස? ඉධුපාලි භික්ඛු අනාපතනිං ආපකන්ති දිපෙනති. ආපතනිං අනාපකන්ති දිපෙනති. ලහුකං ආපතනිං ගරුකං ආපකන්ති දිපෙනති. ගරුකං ආපතනිං ලහුකං ආපකන්ති දිපෙනති. දුච්ඡල්පං අපකන්ති අදුච්ඡල්පා අපකන්ති දිපෙනති. අදුච්ඡල්පං ආපතනිං දුච්ඡල්පාපකන්ති දිපෙනති. සාවමසෙසං ආපතනිං අනාවමසෙසං ආපකන්ති දිපෙනති. අනාවමසෙසං ආපතනිං සාවමසෙසං පකන්ති දිපෙනති. සප්පට්ඨකම්මං ආපතනිං අප්පට්ඨකම්මා ආපකන්ති දිපෙනති. අප්පට්ඨකම්මං ආපතනිං සප්පට්ඨකම්මා ආපකන්ති දිපෙනති. ඉමානි බො උපාලි දස විවාදමූලානිති:

10. 1. 5. 2

ප්‍රථම විවාදමූල සූත්‍රය

[සැවැත්තිදන සි]

වහන්ස, විවාදමූලයෝ කෙතෙක් දැයි ?

උපාලියෙනි, විවාදමූලයෝ දසයෙක. කවර දසයෙක යත්: උපාලි මෙ සස්තෙනි මහණහු අධම්මය ධම්මයයි දක්වත්, ධම්මය අධම්මයයි දක්වත්, අවිනය චිත්තය යි දක්වත්, චිත්තය අවිනය යි දක්වත්, තථාගතයන් විසින් අභාෂිතය අලපිතය තථාගතයන් විසින් භාෂිතය ලපිත යයි දක්වත්, තථාගතයන් විසින් භාෂිතය ලපිතය අභාෂිත ය අලපිත යයි දක්වත්, තථාගතයන් විසින් අනාවර්ණය තථාගතයන් විසින් ආවර්ණ යයි දක්වත්, තථාගතයන් විසින් ආවර්ණය තථාගතයන් විසින් අනාවර්ණ යයි දක්වත්, තථාගතයන් විසින් අප්‍රඥප්තය තථාගතයන් විසින් ප්‍රඥප්ත යයි දක්වත්, තථාගතයන් විසින් අප්‍රඥප්තය තථාගතයන් විසින් ප්‍රඥප්ත යයි දක්වත්, තථාගතයන් විසින් ප්‍රඥප්තය තථාගතයන් විසින් අප්‍රඥප්ත යයි දක්වත්, උපාලියෙනි, මෙ දස විවාදමූලයෝ යි.

10. 1. 5. 3

ද්විතීය විවාදමූල සූත්‍රය

[සැවැත්තිදන සි]

වහන්ස, විවාදමූල කෙතෙක් දැයි ?

උපාලියෙනි, විවාදමූල දසයෙකි. කවර දසයෙක යත්: උපාලියෙනි, මෙසස්තෙනි භික්ෂුහු අනාපකතිය ආපකතිය යයි දක්වත්, ආපකතිය අනාපකතිය යයි දක්වත්, ලහුකාපකතිය ගරුකාපකතිය යයි දක්වත්, ගරුකාපකතිය ලහුකාපකතිය යයි දක්වත්, දුඛුල්ලාපකතිය අදුඛුල්ලාපකතිය යයි දක්වත්, අදුඛුල්ලාපකතිය දුඛුල්ලාපකතිය යයි දක්වත්, සාවසෙසාපකතිය අනවසෙසාපකතිය යයි දක්වත්, අනවසෙසාපකතිය සාවසෙසාපකතිය යයි දක්වත්, සප්පට්ඨකමාපකතිය අසප්පට්ඨකමාපකතිය යයි දක්වත්, අසප්පට්ඨකමාපකතිය සප්පට්ඨකමාපකතිය යයි දක්වත්, උපාලියෙනි, මෙ දස විවාදමූල යි.

කුසිනාරා සුතකං

එකං සමයං හගවා කුසිනාරායං විහරති බලිහරණෙ වනයනේඛ. තත්ත ඛො හගවා භික්ඛු ආමනෙය්හි භික්ඛවොති. හදනෙති ඛො තෙ භික්ඛු හගවතො පච්චසෙසාසු. හගවා එතදවොච:

වොදකෙන භික්ඛවෙ භික්ඛුනා පරං වොදෙතුකාමෙන පඤ්ඤා ධම්මෙ අජ්ඣන්තං පච්චවෙකඤ්ඤා පඤ්ඤා ධම්මෙ අජ්ඣන්තං උපට්ඨපෙත්වා පරො වොදෙනබ්බො කත්තෙ පඤ්ඤා ධම්මා අජ්ඣන්තං පච්චවෙකඤ්ඤා:

වොදකෙන භික්ඛවෙ භික්ඛුනා පරං වොදෙතුකාමෙන එවං පච්ච-
වෙකඤ්ඤා: පරිපුඤ්ඤාසමාචාරො නු ඛොමහි, පරිපුඤ්ඤාමහි කාය-
සමාචාරොන සමන්තාගතො අඤ්ඤාන අප්පට්ඨංසෙන. සංවිජ්ජති නු ඛො
මෙ එසො ධම්මො, උද්ගු නො ති. නො වෙ භික්ඛු පරිපුඤ්ඤාසමා-
චාරො හොති පරිපුඤ්ඤා කායසමාචාරොන සමන්තාගතො අඤ්ඤාන
අප්පට්ඨංසෙන, තස්ස හවන්ති වත්තාරො “ඉඛික තාව ආයස්මා කායිකං
සික්ඛස්සු”ති ඉතිස්ස හවන්ති වත්තාරො.

පුනචපරං භික්ඛවෙ වොදකෙන භික්ඛුනා පරං වොදෙතුකාමෙන එවං
පච්චවෙකඤ්ඤා: “පරිපුඤ්ඤාවිසමාචාරො නු ඛොමහි” පරිපුඤ්ඤාමහි
විසමාචාරොන සමන්තාගතො අඤ්ඤාන අප්පට්ඨංසෙන සංවිජ්ජති නු
ඛො මෙ එසො ධම්මො, උද්ගු නොති නො වෙ භික්ඛවෙ භික්ඛු පරිපුඤ්ඤා
විසමාචාරො හොති, පරිපුඤ්ඤා විසමාචාරොන සමන්තාගතො අඤ්ඤාන
අප්පට්ඨංසෙන, තස්ස හවන්ති වත්තාරො, “ඉඛික තාව ආයස්මා වාචස්සං
සික්ඛස්සු”ති. ඉතිස්ස හවන්ති වත්තාරො.

පුනචපරං භික්ඛවෙ වොදකෙන භික්ඛුනා පරං වොදෙතුකාමෙන එවං
පච්චවෙකඤ්ඤා: “මෙත්තං නු ඛො මෙ විත්තං පච්චපට්ඨිතං සමුග්ග-
චාරිස්ස අනාසානං, සංවිජ්ජති නු ඛො මෙ එසො ධම්මො, උද්ගු නො”ති.
නො වෙ භික්ඛවෙ භික්ඛුනො මෙත්තං විත්තං පච්චපට්ඨිතං හොති සමුග්ග
චාරිස්ස අනාසානං, තස්ස හවන්ති වත්තාරො, “ඉඛික තාව ආයස්මා සමුග්ග-
චාරිස්ස මෙත්තං විත්තං පච්චපට්ඨපෙහි”ති. ඉතිස්ස හවන්ති වත්තාරො.

කුසිනාරා සූත්‍රය

එක් සමයෙක්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කුසිනාරායෙහි බලිහරණ නම් වන ලැහැබිහි වාසය කරන්නේක. එහි දී භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මහණෙනි'යි හික්මුන් ඇමතු සේක. වහන්සැයි ඒ හික්මුනු භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිවදන් ඇස්වූහ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තෙල වදළහ.

මහණෙනි, මෙරමාහට වොදනා කරනු කැමැති වොදක මහණහු විසින් කරුණු පසක් තමා කෙරෙහි ප්‍රත්‍යවෙක්ෂා කොට තමා කෙරෙහි කරුණු පසක් එළවා මෙරමා වොදනා කළයුතු. කවර කරුණු පසෙක් තමා කෙරෙහි ප්‍රත්‍යවෙක්ෂා කළයුතු වේ යැ යත්:

මහණෙනි, පරහට වොදනා කරනු කැමැති වොදක හික්මුනු විසින් මෙසේ ප්‍රත්‍යවෙක්ෂා කටයුතු: අව්ජිඳු වූ ප්‍රත්‍යාමඪි නො කට හැකි වූ පරිශුද්ධ කායසමාචාරයෙන් සමන්වාගත වූයෙහි පරිශුද්ධ කායසමාචාර ඇතියෙහි දැයි, තෙල දහම මට විද්‍යාමාන වේද නො හොත් අවිද්‍යාමාන වේදැයි. ඉදින් මහණ අව්ජිඳු වූ ප්‍රත්‍යාමඪි නො කට හැකි පරිශුද්ධ කායසමාචාරයෙන් සමන්වාගත වූයෙහි පරිශුද්ධ කායසමාචාරය ඇතියේ නො වේද ඔහට “එසේ නම් ආයුෂ්මත් පළමු ම කායිකසමාචාරයෙහි හික්මෙව”යි කියන්නාහු වෙත්. මෙසේ ඔහට කියන්නාහු වෙත් මැයි.

තවද මහණෙනි, පරහට වොදනා කරනු කැමැති වොදක මහණහු විසින් මෙසේ ප්‍රත්‍යවෙක්ෂා කටයුතු: “අව්ජිඳු වූ ප්‍රත්‍යාමඪි නො කට හැකි පරිශුද්ධ වාක්සමාචාරයෙන් සමන්වාගතයෙහි පරිශුද්ධ වාක්සමාචාර ඇතියෙහි ද, මට තෙල දහම විද්‍යාමාන වේද නැතහොත් අවිද්‍යාමාන වේද”යි. ඉදින් මහණ අව්ජිඳු වූ ප්‍රත්‍යාමඪි නො කට හැකි පරිශුද්ධ වාක්සමාචාරයෙන් සමන්වාගත වූයෙහි පරිශුද්ධ වාක්සමාචාර ඇතියේ නො වේ නම් ඔහට “එසේ නම් ආයුෂ්මත් පළමුව වාක්සමාචාරයෙහි හික්මෙව”යි කියන්නාහු වෙති. ඔහට මෙසේ කියන්නාහු ම වෙති.

තව ද මහණෙනි, පරහට වොදනා කරනු කැමැති වොදක මහණහු විසින් මෙසේ ප්‍රත්‍යවෙක්ෂා කටයුතු: “සබ්බසරුන් කෙරෙහි ආසාන රහිත මාගේ මෙන් සිත එළඹ සිටියේ ද මට තෙල දහම විද්‍යාමාන වේද නො හොත් අවිද්‍යාමාන වේද”යි. ඉදින් මහණහුගේ ආසාන විරහිත මෙන් සිත සබ්බසරුන් කෙරෙහි එළඹ නො සිටියේ නම් ඔහට “අයුෂ්මත් එසේ නම් පළමුව සබ්බසරුන් කෙරෙහි මෙන්සිත පිහිටුව”යි කියන්නාහු වෙති. ඔහට මෙසේ කියන්නාහු වෙත්ම ය.

පුනවපරං භික්ඛවෙ වොදකෙන භික්ඛුනා පරං වොදෙතුකාමෙන ඵවං පව්චවෙකඛිතබ්බං: “බහුස්සුතො නු බොවෙහි සුතධරො සුතසන්නිවයො යෙ තෙ ධම්මා ආදිකල්‍යාණා, මජ්ඣෙකල්‍යාණා පරියොසානකල්‍යාණා සාඤ්ඤා සබ්බාසාදානා කෙවලපරිපුණ්ණං පරිසුඤ්ඤං බ්‍රහ්මචරියං අභිවදන්ති. තථාරූපා මෙ ධම්මා බහුස්සුතා භොනති ධ්‍යා වචසා පරිචිතා මනසානුපෙකඛිතා දිට්ඨියා සුප්පට්ඨිඤ්ඤා, සංවිජ්ජති නු බො මෙ ඵසො ධම්මො, උදහුනො”ති. නො වෙ භික්ඛවෙ භික්ඛු බහුස්සුතො භොති සුතධරො සුතසන්නිවයො, යෙ තෙ ධම්මා ආදිකල්‍යාණා මජ්ඣෙකල්‍යාණා පරියොසානකල්‍යාණා සාඤ්ඤා සබ්බාසාදානා කෙවලපරිපුණ්ණං පරිසුඤ්ඤං බ්‍රහ්මචරියං අභිවදන්ති, තථාරූපාස්ස ධම්මා බහුස්සුතා භොනති ධ්‍යා වචසා පරිචිතා මනසානුපෙකඛිතා දිට්ඨියා සුප්පට්ඨිඤ්ඤා. තස්ස භවන්ති වක්ඛාරො: “ඉඛස්ස තාච ආයස්මා ආගමං පරියාපුණස්සු”ති. ඉතිස්ස භවන්ති වක්ඛාරො,

පුනවපරං භික්ඛවෙ වොදකෙන භික්ඛුනා පරං වොදෙතුකාමෙන ඵවං පව්චවෙකඛිතබ්බං. “උභයාති නු බො මෙ පාතිමොක්ඛාති විජාරොන ස්වාගතාති භොනති, සුචිහිතාති සුප්පට්ඨිඤ්ඤාති සුචිතිච්ඡිතාති සුතතසො අනුබ්බාසො. සංවිජ්ජති නු බො මෙ ඵසො ධම්මො. උදහු නො”ති. නො වෙ භික්ඛවෙ භික්ඛුනො උභයාති පාතිමොක්ඛාති විජාරොන ස්වාගතාති භොනති සුචිහිතාති සුප්පට්ඨිඤ්ඤාති සුචිතිච්ඡිතාති සුතතසො අනුබ්බාසො. ඉදං පනායස්මා “කස්ස චිත්තං භගවතා”ති ඉති පුට්ඨොන සම්පායති, තස්ස භවන්ති වක්ඛාරො: “ඉඛස්ස තාච ආයස්මා විනයං සික්ඛස්සු”ති ඉතිස්ස භවන්ති වක්ඛාරො. ඉමෙ පඤ්ඤා ධම්මා අර්ඤ්ඤානං පව්චවෙකඛිතබ්බා.

කතමෙ පඤ්ඤාධම්මා අර්ඤ්ඤානං උපට්ඨපෙතබ්බා: කාලෙන වක්ඛාමි නො අකාලෙන, භූතෙන වක්ඛාමි නො අභූතෙන, සංඝ්‍රහෙන වක්ඛාමි නො ඵරුසෙන, අස්සංහිතෙන වක්ඛාමි නො අනස්සංහිතෙන. මෙතඤ්ඤා වක්ඛාමි නො දෙසන්තරොති. ඉමෙ පඤ්ඤා ධම්මා අර්ඤ්ඤානං උපට්ඨපෙතබ්බා.

වොදකෙන භික්ඛවෙ භික්ඛුනා ඉමෙ පඤ්ඤා ධම්මෙ අර්ඤ්ඤානං පව්චවෙකඛිතා, ඉමෙ පඤ්ඤා ධම්මෙ අර්ඤ්ඤානං උපට්ඨපෙතා පරො වොදෙතබ්බාති.

තව ද මහණෙනි, අන්තට වොදනා කරනු කැමැති වොදක මහණහු විසින් මෙසේ ප්‍රත්‍යාවේක්ෂා කරයුතු: “ග්‍රැහධර වූයෙහි ග්‍රැහසනිවය ඇතියෙහි බහුග්‍රැහයෙහි ද සාක්ෂි සවාක්ෂණ වූ ආදි කලාපාණ වූ මධ්‍ය කලාපාණ වූ පශ්චිමසාන කලාපාණ වූ යම් ඒ ධර්ම කෙනෙක් කෙවල පරිපූර්ණ පරිශුද්ධ බ්‍රහ්මචරියය ප්‍රකාශ කරත් නම් මා විසින් එබඳු දහම්හු ධාත වූවාහු බහුග්‍රැහ වෙන් ද, වචනයෙන් පරිචිත වෙන් ද, මනසින් අනුප්‍රේක්ෂිත වෙන් ද ප්‍රඥාප්තියෙන් සුප්‍රතිවිඳි වෙන් ද මට තෙල දහම් විද්‍යාමාන ද නැත හොත් අවිද්‍යාමාන ද”යි. ඉදින් මහණ ග්‍රැහධර වූයේ, ග්‍රැහසනිවය ඇතියේ බහුග්‍රැහ නොවේ නම් සාක්ෂි සවාක්ෂණ වූ ආදිකලාපාණ වූ මධ්‍යකලාපාණ වූ පශ්චිමසානකලාපාණ වූ යම් ඒ ධර්ම කෙනෙක් කෙවල පරිපූර්ණ පරිශුද්ධ බ්‍රහ්මචරියය පවසත් නම් ඔහු විසින් එබඳු ධර්මයෝ ධාත-බහුග්‍රැහ නොවෙත් නම් වචනයෙන් පරිචිත නොවෙත් නම් මනසින් අනුප්‍රේක්ෂිත නොවෙත් නම් දාප්තියෙන් සුප්‍රතිවිඳි නොවෙත් නම් ඔහට “එසේ නම් ආයුෂ්මත් පළමුව ආගමය උරිවහට”යි කියන්නාහු වෙති. ඔහට මෙසේ කියන්නාහු ම වෙත්.

තව ද මහණෙනි, අනිකකුට වොදනා කරනු කැමැති වොදක මහණ විසින් මෙසේ ප්‍රත්‍යාවේක්ෂා කරයුතු: “මට උභය ප්‍රාතිමොක්ෂයෝ සුවිහක්ත වූවාහු මොනොවට පවත්නාහු සූත්‍ර විසින් අනුබ්‍යක්ෂණ විසින් සුවිනිශ්චිත වූවාහු විඤ්ඤා විසින් සවාගත වෙන් ද මට තෙල දහම් විද්‍යාමාන ද නැත හොත් අවිද්‍යාමාන ද”යි. ඉදින් මහණහට උභය ප්‍රාතිමොක්ෂයෝ සුවිහක්ත වූවාහු මොනොවට පවත්නාහු සූත්‍ර විසින් අනුබ්‍යක්ෂණ විසින් සුවිනිශ්චිත වූවාහු විඤ්ඤා විසින් සවාගත නොවෙත් නම් “ආයුෂ්මත්නි, ලෙය භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් ටකාගි දෙයන ලද ද”යි. මෙසේ පුළුල්වන්නා ලද්දේ හො සපයා නම් ඔහට “ආයුෂ්මත් එසේ නම් පළමුව විනයෙහි හික්වෙව”යි කියන්නාහු වෙති. ඔහට මෙසේ කියන්නාහු ම වෙති. වේ පඤ්ඤා ධර්මයෝ අධ්‍යාත්මයෙහි ප්‍රත්‍යාවේක්ෂා කරයුතුවහ.

කවර පඤ්ඤා ධර්ම කෙනෙක් අධ්‍යාත්මයෙහි ඵලවිය යුතුවන යත්: නොකල්හි නොව කල්හි ම කියනෙම් අභූතයෙන් නොව භූතයෙන් කියනෙම් පරුපයෙන් නොව මොළොකින් කියනෙම් අනක්ඛින ව නොව අක්ඛින ව කියනෙම් දුෂ්ට චිත්තයෙන් නොව මෙත්සින් ඇතියෙහි කියනෙම් මේ පඤ්ඤා ධර්මයෝ අධ්‍යාත්මයෙහි ඵලවිය යුතු වෙත්.

මහණෙනි, වොදක මහණහු විසින් මෙ පස් දහම් තමා තුළ ප්‍රත්‍යාවේක්ෂා කොට මේ පස් දහම් තමා තුළ ඵලවා ‘පරා වොදනා කරයුත්තේ’යි.

රාජනෙතපුරුෂවෙසන සුතතං

[සාවකී]

දසලොම භික්ඛවෙ ආදිනවා රාජනෙතපුරුෂවෙසනෙ. කතමෙ දස:

1. ඉධ භික්ඛවෙ රාජා මහෙසියා සද්ධිං නිසිනෙනා හොති, තත්‍ර භික්ඛු පටිසති, මහෙසි වා භික්ඛු දිස්වා සිතං පාතු කරොති, භික්ඛු වා මහෙසිං දිස්වා සිතං පාතු කරොති, තස් රඤ්ඤස්ස එවං හොති: “අද්ධා ලොමසං කතං වා කරිස්සන්ති වා”ති. අයං භික්ඛවෙ පඨමො ආදිනවො රාජනෙතපුරුෂවෙසනෙ.

2. පුනවපරං භික්ඛවෙ රාජා බහුකිට්ඨො බහුකරණියො අඤ්ඤතරං ඉත්ථිං ගන්ත්වා න සරති, සා තෙන ගඛං ගණිතාති, තස් රඤ්ඤස්ස එවං හොති: “න ඛො ඉධ අඤ්ඤස්ස කොච්චි පටිසති. අඤ්ඤත්‍ර පබ්බජිතෙන, සියා නු ඛො පබ්බජිතස්ස කම්මන්ති. අයං භික්ඛවෙ දුතියො ආදිනවො රාජනෙත පුරුෂවෙසනෙ.

3. පුනවපරං භික්ඛවෙ රඤ්ඤා අනෙතපුරෙ අඤ්ඤතරං රතනං නස්සති තස් රඤ්ඤස්ස එවං හොති: “න ඛො ඉධ අඤ්ඤස්ස කොච්චි පටිසති අඤ්ඤත්‍ර පබ්බජිතෙන, සියා නු ඛො පබ්බජිතස්ස කම්මන්ති”. අයං භික්ඛවෙ තතියො ආදිනවො රාජනෙතපුරුෂවෙසනෙ.

4. පුනවපරං භික්ඛවෙ රඤ්ඤා අනෙතපුරෙ අබ්බතතරා ගුහගච්ඡතා බතිද්ධා සමෙහදං ගච්ඡන්ති. තස් රඤ්ඤා එවං හොති: “න ඛො ඉධ අඤ්ඤා කොච්චි පටිසති අඤ්ඤත්‍ර පබ්බජිතෙන, සියා නු ඛො පබ්බජිතස්ස කම්මන්ති. අයං භික්ඛවෙ චතුස්මො ආදිනවො රාජනෙතපුරුෂවෙසනෙ.

5. පුනවපරං භික්ඛවෙ රඤ්ඤා අනෙතපුරෙ පිතා වා පුත්තං පඤ්ඤති, පුත්තො, වා, පිතරා, පඤ්ඤති, තෙසං එවං හොති: “න ඛො ඉධ අඤ්ඤා කොච්චි පටිසති අඤ්ඤත්‍ර පබ්බජිතෙන, සියා නු ඛො පබ්බජිතස්ස කම්මන්ති, අයං භික්ඛවෙ පඤ්ඤමො ආදිනවො රාජනෙතපුරුෂවෙසනෙ.

6. පුනවපරං භික්ඛවෙ රාජා නිවට්ඨානියං උලෙච යානෙ ඨපෙති. යෙසං තං අමනාපං තෙසං එවං හොති: “රාජා ඛො පබ්බජිතෙන සංසට්ඨො, සියා නු ඛො පබ්බජිතස්ස කම්මන්ති.” අයං භික්ඛවෙ ඡට්ඨො ආදිනවො රාජනෙතපුරුෂවෙසනෙ.

10. 1. 5. 5

රාජනෙතපුරප්පවෙසන සූත්‍රය

[සැවැත්]

මහණෙනි, රාජාන්ත:පුරප්පවෙසයෙහි මේ ආදීනවයෝ දස දෙනෙකි. කවර දස දෙනෙක යත්:

1. මහණෙනි, රජ තෙම මෙහෙසිය හා සමග හුන්නේ වෙයි, මහණ එහි පිවිසෙයි. මෙහෙස්න හෝ මහණහු දැක සිත්හ පහළ කෙරෙයි. මහණ හෝ මෙහෙස්න දැක සිත්හ පාළු කෙරෙයි. එහි ලා රජහට මෙබඳු සිතෙක් වෙයි: “එකැතින් මොවුන් විසින් අසද්ධම් කෙළේ දෝ හෝ කරන් දෝ හෝ”යි. මහණෙනි, මේ ඇතොරට වැදීමෙහි පළමුවන ආදීනව යි.

2. තව ද මහණෙනි, රජ බහුකාන්‍ය ව බහුකරණීය ව සිට අන්‍යාතර ස්ත්‍රියක කරා ගොස් සඳහන් නො කෙරෙයි. ඔ එයින් ගබ් ගනියි. එහි ලා රජුට මෙසේ සිත් වෙයි: “මේ ඇතොරට පැවිද්දකු ජිනා අන් කිසිවෙක් නො වදනේ ය. පැවිද්දහුගේ කමෙක දෝ හෝ”යි. මහණෙනි, මේ ඇතොරට වැදීමෙහි මේ දෙවැනි ආදීනව යි.

3. තව ද මහණෙනි, රජුගේ ඇතොරෙහි අන්‍යාතර රත්නයෙක් නස්නේ ය. එහි ලා රජුට මෙසේ සිත් වෙයි: “මෙහි පැවිද්දහු මිස අන් කිසිවෙක් නො වදනේ ය. පැවිද්දහුගේ කමෙක දෝ හෝ”යි. මහණෙනි, මේ ඇතොරට වැදීමෙහි තෙවන ආදීනවය යි.

4. තව ද මහණෙනි, රජුගේ ඇතොරෙහි වූ අන්‍යාන්තර ගුණාමාත්‍රණයෝ බැහැර පළට බවට යෙත්. එහි ලා රජුට මෙසේ සිත් වෙයි: “මෙහි පැවිද්දකු මිස අන් කිසිවෙක් නො වදනේ ය, පැවිද්දහුගේ කමෙක දෝ හෝ”යි. මහණෙනි, මේ ඇතොරට වැදීමෙහි සතරවන ආදීනව යි.

5. තව ද මහණෙනි, රජුගේ ඇතොරෙහි පියා හෝ පුත්‍ර නස්නා පතයි. පුත්‍රා හෝ පියා නස්නා පතයි. ඔවුනට මෙසේ සිත් වෙයි: “මෙහි පැවිද්දහු මිස අන් කිසිවෙක් නො වදනේ ය. පැවිද්දහුගේ කමෙක් දෝ හෝ”යි. මහණෙනි, මේ ඇතොරට වැදීමෙහි පස්වන ආදීනව යි.

6. තව ද මහණෙනි, රජ යටතට නිසියකු උස්තැන තබයි. යම් කෙනකුට ඒ අමනාප වේ ද, ඔවුනට මෙසේ සිත් වෙයි: “රජ පැවිද්දහු හා සමග සසඟ වෙයි, පැවිද්දහුගේ කමෙක් දෝ හෝ”යි, මහණෙනි, මේ ඇතොරට වැදීමෙහි සවන ආදීනව යි.

7. පුනවපරං භික්ඛවෙ රාජා උච්චධ්‍යානියං නිවෙ යානෙ යථෙති යෙසං තං අමනාපං තෙසං එවං හොති: “රාජා ඛො පබ්බජිතෙන සංසට්ඨා, සියානු ඛො පබ්බජිතස්ස කම්මන්ති.” අයං ඛො භික්ඛවෙ සත්තමො ආදීනවො රාජනෙත්තපුරුෂවෙසනෙ.

8. පුනවපරං භික්ඛවෙ රාජා අකාලෙ සෙනං උය්‍යොජෙති, යෙසං තං අමනාපං, තෙසං එවං හොති: “රාජා ඛො පබ්බජිතෙන සංසට්ඨා, සියානු ඛො පබ්බජිතස්ස කම්මන්ති.” අයං භික්ඛවෙ අට්ඨමො ආදීනවො රාජනෙත්තපුරුෂවෙසනෙ.

9. පුනවපරං භික්ඛවෙ රාජා කාලෙ සෙනං උය්‍යොජෙත්වා අත්තරාමග්ගතො නිවත්තාපෙති, යෙසං තං අමනාපං තෙසං එවං හොති. “රාජා ඛො පබ්බජිතෙන සංසට්ඨා, සියානු ඛො පබ්බජිතස්ස කම්මන්ති.” අයං භික්ඛවෙ නවුමො ආදීනවො. රාජනෙත්තපුරුෂවෙසනෙ.

10. පුනවපරං භික්ඛවෙ රසෙක්ඛ අනෙත්තපුරං හත්ථිසම්මද්දං අස්සසම්මද්දං රථසම්මද්දං¹ රජනියානි රූප සද්ද ගන්ධරසථොට්ඨබ්බානි යානි න පබ්බජිත සාරුප්පානි. අයං භික්ඛවෙ දසමො ආදීනවො රාජනෙත්තපුරුෂවෙසනෙ.

ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ දස ආදීනවා රාජනෙත්තපුරුෂවෙසනෙති.

10. 1. 5. 6

සත්තා සුත්තං

එකං සමයං හගවා සකෙකසු විහරති කපිලවත්ථුසම්. හිග්‍රොධාරාමෙ අථ ඛො සම්භුලා සකකා² උපාසකා තද්වුපොසට්ඨෙ යෙන හගවා තෙත්තප-සකම්මිසු, උපසඬක්ඛිතා හගවන්තං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං හිසිදිංසු. එකමන්තං හිසිතෙන ඛො සකෙස උපාසකෙ හගවා එතදවොච: “අපි නු ඛො ඉමෙහ සත්තා අට්ඨබ්බසම්මන්තාගතං උපොසථං උපවසාමා”ති?

“අපොකද මයං හතෙත්ත අට්ඨබ්බසම්මන්තාගතං උපොසථං උපවසාම, අපොකද න උපවසාමා”ති. තෙසං වො සත්තා අලාභා තෙසං දුරුද්ධං යෙ තුමෙහ එවං සොකසහයෙ ජීවිතෙ මරණසහයෙ ජීවිතෙ අපොකද අට්ඨබ්බසම්මන්තාගතං උපොසථං උපවසථ, අපොකද න උපවසථ, තං කිං මඤ්ඤථ සත්තා, ඉධ පුරිසො යෙන කෙනචි කම්මට්ඨානෙන අනාපජ්ජ අකුසලං දිවසං අඬ්ඬිකභාපණෙ හිබ්බිසෙය්‍ය, දකෙඛා දුරිසො උට්ඨාන-සම්පනෙත්තානි අලං වචනායානි? එවං හතෙත්ත,

1. හත්ථිසම්මද්දං, අස්සසම්මද්දං, රථසම්මද්දං, - සිඳු

2. සකකා, මජ්ඣං.

3. අනාපජ්ජං, - සිඳු.

7. තවද මහණෙනි, රජ උස්තැනට නිසිඥානටත් තැන තබන්නේ ය. යම් කෙනකුන්ට එය අමනාප වේ ද, ඔවුන්ට මෙසේ සිත් වෙයි: “රජ පැවිද්දහු හා සමග සසට වෙයි. පැවිද්දහුගේ කමෙක් වේ දෝ හෝ”යි. මහණෙනි, ඇතොරට වැදීමෙහි මේ සත්වන ආදිනව යි.

8. තවද මහණෙනි, රජ අකාලයෙහි සෙන් මෙහෙයයි. යම් කෙනකුට ඒ අමනාප වේ ද, ඔවුන්ට මෙසේ සිත් වෙයි: “රජ පැවිද්දහු හා සමග සසට වෙයි. පැවිද්දහුගේ කමෙක් දෝ හෝ”යි. මහණෙනි, මේ ඇතොරට වැදීමෙහි අටවන ආදිනව යි.

9. තවද මහණෙනි, රජ නිසිකල හේන් මෙහෙයා අතරවිහින්නවත්වා ලයි. යම් කෙනකුට ඒ අමනාප වේද ඔවුන්ට මෙසේ සිත් වෙයි: “රජ පැවිද්දහු හා සමග සසට වෙයි. පැවිද්දහුගේ කමෙක් දෝ හෝ”යි. මහණෙනි, මේ ඇතොරට වැදීමෙහි නවවන ආදිනව යි.

10. තවද මහණෙනි, රජුගේ ඇතොර හසාසමර්ථය අභිසමර්ථය රට සමර්ථය වෙයි. පැවිද්දන්ට නොසරුප් යම් රූපාදිහු ඇද්ද රජනිඥ වූ ඒ රූප ගබ්ද ගත රස ස්ප්‍රස්ථව්‍යයෝ ඇත. මහණෙනි, මේ ඇතොරට වැදීමෙහි දසවන ආදිනව යි.

මහණෙනි, ඇතොරට වැදීමෙහි මේ දස ආදිනවයෝ යි.

10. 1. 5. 6

සකකාස සූත්‍රය

එක් සමයෙක්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ශාක්‍ය ජනපදයෙහි කපිල වාසකුයෙහි නිග්‍රොධාරාමයෙහි වැඩවසාගසේක. එකල බොහෝ සැහැ උච්ඡුවෝ පොහෝ ලත් ජදින භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා ඵලසීයග. ඵලසී භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ඇඳුරු කොට වැද එකත්පස් ව හුන්ග. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ එකත්පස් ව හුන් සැහැ උච්ඡුවන්ට තෙල වදළ සේක: “ශාක්‍යයෙනි, තෙපි අටහින් යුතු පෙහෙවස් වසවුද”යි.

වහන්ස, අපි කිසි දිනෙක අටහින් යුත් පෙහෙවස් වසමිහ. කිසි දිනෙක නො වසමිහ යි. ශාක්‍යයෙනි, යම් බිලු තෙපි මෙසේ ශොකයෙන් බිය ඇති දිව් වැටෙන් ම උරණයෙන් බිය ඇති දිව්වැටෙන් ම කිසි දිනක අස්වාඩා සමත්වාගත පෙහෙවස් වසව් නම් කිසි දිනක නො වසව් නම් ඒ තොළට අලාභයක. ඒ තොළට නපුරු කොට ලැබීමෙන. ශාක්‍යයෙනි, ඒ තෙසේ ගම්විද? මෙලොව පුරුපයෙක් යම් ම කම්මානකයෙකින් අකුලයට පොවදෙන් වසට අඩකහවනවක් උපදවන්නේ ය. දක්ෂ පුරුෂයෙක. උකුන්න විසිසමන්තකයෙකැයි කියනට නිසි වේද? වහන්ස එසේය.

තං කිං මඤ්ඤාද සක්කා, ඉධ පුරිසො යෙන කෙනචි කම්මට්ඨානෙන
අනාපජ්ජ අකුසලං දිවසං කභාපණං තිබ්බිසෙය්‍යා, දකෙඛා පුරිසො
උට්ඨානසම්පන්නොති අලං වචනායාති? එවං භනෙන,

තං කිං මඤ්ඤාද සක්කා, ඉධ පුරිසො යෙන කෙනචි කම්මට්ඨානෙන
අනාපජ්ජ අකුසලං දිවසං දොඤ්ඤාද කභාපණං තිබ්බිසෙය්‍යා -පෙ- තයො කභා-
පණං තිබ්බිසෙය්‍යා -පෙ- චත්තාරො කභාපණං තිබ්බිසෙය්‍යා -පෙ- පඤ්ඤා
කභාපණං තිබ්බිසෙය්‍යා -පෙ- ඡ කභාපණං තිබ්බිසෙය්‍යා -පෙ- සත්ත-
කභාපණං තිබ්බිසෙය්‍යා -පෙ- අධි කභාපණං තිබ්බිසෙය්‍යා -පෙ- නව
කභාපණං තිබ්බිසෙය්‍යා -පෙ- දස කභාපණං තිබ්බිසෙය්‍යා -පෙ- විසති
කභාපණං තිබ්බිසෙය්‍යා -පෙ- නිස කභාපණං තිබ්බිසෙය්‍යා -පෙ- චත්තාර-
රියං කභාපණං තිබ්බිසෙය්‍යා, පඤ්ඤාසං කභාපණං තිබ්බිසෙය්‍යා, “දකෙඛා
පුරිසො උට්ඨානසම්පන්නො”ති අලං වචනායාති? එවං භනෙන,

තං කිම්මඤ්ඤාද සක්කා, අපි නු සො පුරිසො දිවසෙ දිවසෙ කභාපණසතං
කභාපණසහස්සං තිබ්බිසමානො ලද්ධං ලද්ධං තිකම්පනො වසසනා-
යුකො වසසනපීචි මහනං භොගකම්පිං අධිගමෙජ්ජායාති? එවං භනෙන,

තං කිං මඤ්ඤාද සක්කා, අපි නු සො පුරිසො භොගහෙතු භොගනිදනං
භොගාධිකරණං එකං වා රතනිං එකං වා දිවසං උපඩ්ඨං වා රතනිං උපඩ්ඨං
වා දිවසං එකත්තසුඛපට්ඨං වෙදී විහරෙය්‍යාති? නො භෙතං භනෙන,

තං කියා හෙතු?

කාමා හි භනෙන අනිච්චා තුථ්‍යා මුසා මොස ධම්මාති.

ඉධ බොපනවො සක්කා මම සාවකො දස වසානි අසම්මතො ආනාපි
පතිතකො විහරතො යථා මයානුඤ්චං තථා පටිපජ්ජමානො සතමි
වසානි සතමි වසසනානි සතමි වසසහස්සානි සතමි වසසතසහස්සානි
එකත්තසුඛපට්ඨං වෙදී විහරෙය්‍යා, සො ව ධවසා සකද්ගාමී වා අනාගාමී
වා අපණ්ණිකං වා සොකාපනො, තිට්ඨනතු සක්කා දස වසානි.

ශාක්‍යයෙනි, එ කෙසේ හඟිවුද? මෙහි මෙලොව පුරුෂයෙක් යම් ම කම්භාන්තයෙකින් අතුගලයට නොවදනේ දවසට කහවණුවක් උපයනේ ය. දක්ෂ පුරුෂයෙක, උසානවියර්ගසමපන්නයෙකැයි කියනට නිසි වේද? වහන්ස, එසේ ය.

ශාක්‍යයෙනි, ඒ කිමැයි හඟිවුද? මෙ ලොව පුරුෂයෙක් යම් ම කම්භාන්තයෙකින් අතුසලට නොවදනේ දවසට දෙකහවණුවක් උපයනේ ය... තුන් කහවණුවක් උපයනේ ය... සතර කහවණුවක් උපයනේ ය... පස් කහවණුවක් උපයනේ ය... ස කහවණුවක් උපයනේ ය... සත් කහවණුවක් උපයනේ ය... අට කහවණුවක් උපයනේ ය... නව කහවණුවක් උපයනේ ය... දස කහවණුවක් උපයනේ ය... විසි කහවණුවක් උපයනේ ය... තිස් කහවණුවක් උපයනේ ය... සතළිස් කහවණුවක් උපයනේ ය... පනස් කහවණුවක් උපයනේ ය. “දක්ෂ පුරුෂයෙක, උසාන වියර්ගසමපන්නයෙකැයි කියනට නිසි වේද? වහන්ස, එසේ ය.

ශාක්‍යයෙනි, ඒ කිමැයි හඟිවුද? ඒ පුරිස් දවස දවස කහවණු සියක් කහවණු දහසක් උපයනේ ලද ලද කහවණු තික්ෂෙප කරනුයේ ශතවම්භා යුෂ්ක වූයේ සියක් වස් දිවි වටනුයේ මහත් භොගස්කන්ධයක් ලබන්නේ දැයි? වහන්ස, එසේ ය.

ශාක්‍යයෙනි, එ කුමැයි හඟිවුද? එ පුරිස් භොගහෙතුවෙන් භොග-හිදනයෙන් භොගාධිකරණයෙන් එක් රැයක් වේව යි එක් දවසක් වේවයි අඩ රැයක් වේවයි. අඩ දවසක් වේවයි එකාන්තසුඛ විදින සුලුයේ වාසය කෙරේ දැයි? වහන්ස, තෙල නො වේ ම ය.

එ කවර හෙයින් යත්: වහන්ස, කාමයෝ වනාහි අනිත්‍යයහ, කුල්‍යයහ, මාෂාය. නස්තා සුල්ලහයි.

ශාක්‍යයෙනි, මෙ සස්තෙහි මාගේ සව්වෙක් දස වසක් අප්‍රමිත වූයේ කෙලෙස් තවන වැර ඇතියේ ප්‍රතිතාන්ම වූයේ වාසය කරනුයේ මා විසින් යම්සේ අනුසස්තා ලද නම් එසේ පිළිපදනේ සියවසකුදු සියවස් සියයකුදු සියවස් දහසකුදු සියවස් සියදහසකුදු එකාන්තසුඛ විදිනුයේ වාසය කෙරෙයි. හෙද වනාහි සකාදගාමී හෝ අනාගාමී හෝ අවිරුද්ධ කොට සෝවන් හෝ වෙයි. ශාක්‍යයෙනි, දසවසක් තිබේවා,

ඉධ මම සාවකො නව වසානි අට්ඨ වසානි-පෙ- සත්ත වසානි-
 ඡ වසානි - පඤ්ච වසානි - චත්තාරි වසානි - තිණි වසානි -
 දෙව වසානි - එකං වසං අප්පමනෙතා ආනාපි පහිතතෙතා විහ-
 රතෙතා යථා මයානුසිට්ඨං තථා පටිපජ්ජමානො සත්ඛි වසානි- සත්ඛි
 වසං සතානි සත්ඛි වසං සහසානි- සත්ඛි වසං සතසහසානි එකතන සුඛ
 පටිසංවෙදී විහරෙය්‍යා: සො ච ඛවස්ස සකදගාමී වා අනාගාමී වා
 අප ඡණ්ණකං වා සොතාපනෙතා.

1

තිට්ඨතු සක්ඛා එකං වසං. ඉධ පන සාවකො දස මාසෙ අප්පමනෙතා
 ආනාපි පහිතතො විහරතො යථා මයානුසිට්ඨං තථා පටිපජ්ජමානො
 සත්ඛි වසානි සත්ඛි වසං සතානි- සත්ඛි වසං සහසානි- සත්ඛි වසං සත-
 සහසානි එකතන සුඛ පටිසංවෙදී විහරෙය්‍යා: සො ච ඛවස්ස සකදගාමී වා
 අනාගාමී වා අප ඡණ්ණකං වා සොතාපනෙතා.

තිට්ඨතු සක්ඛා දස මාසා ඉධ මම සාවකො නව මාසෙ - අට්ඨ
 මාසෙ - සත්ත මාසෙ - ඡ මාසෙ - පඤ්ච මාසෙ - චත්තාරො මාසෙ - තයො
 මාසෙ - දෙව මාසෙ - එකං මාසං - අද්ධමාසං - අප්පමනෙතා ආනාපි
 පහිතතො යථා මයානුසිට්ඨං තථා පටිපජ්ජමානො සත්ඛි වසානි -
 සත්ඛි වසං සතානි - සත්ඛි වසං සහසානි - සත්ඛි වසං සතසහසානි
 එකතන සුඛ පටිසංවෙදී විහරෙය්‍යා, සො ච ඛවස්ස සකදගාමී වා අනාගාමී වා
 අප ඡණ්ණකං වා සොතාපනෙතා

තිට්ඨතු සක්ඛා අද්ධමාසො ඉධ මම සාවකො දස රත්තින්ද්‍රිවෙ අප්පමනෙතා
 ආනාපි පහිතතො විහරතො යථා මයානුසිට්ඨං තථා පටිපජ්ජමානො
 සත්ඛි වසානි - සත්ඛි වසං සතානි - සත්ඛි වසං සහසානි - සත්ඛි
 වසං සතසහසානි එකතන සුඛ පටිසංවෙදී විහරෙය්‍යා, සො ච ඛවස්ස
 සකදගාමී වා අනාගාමී වා අප ඡණ්ණකං වා සොතාපනෙතා.

තිට්ඨතු සක්ඛා දස රත්තින්ද්‍රිවා. ඉධ මම සාවකො නව රත්තින්ද්‍රිවෙ-අට්ඨ
 රත්තින්ද්‍රිවෙ - සත්ත රත්තින්ද්‍රිවෙ - ඡ රත්තින්ද්‍රිවෙ - පඤ්ච රත්තින්ද්‍රිවෙ -
 චත්තාරො රත්තින්ද්‍රිවෙ - තයො රත්තින්ද්‍රිවෙ - දෙව රත්තින්ද්‍රිවෙ - එකං
 රත්තින්ද්‍රිවං අප්පමනෙතා ආනාපි පහිතතො විහරතො යථා මයානුසිට්ඨං
 තථා පටිපජ්ජමානො සත්ඛි වසානි - සත්ඛි වසං සතානි - සත්ඛි වසං
 සහසානි - සත්ඛි වසං සතසහසානි එකතන සුඛ පටිසංවෙදී විහරෙය්‍යා.

මෙසස්නෙහි මගේ සවු නව වසක්... අට වසක්... සත් වසක්... සවසක්... පස් වසක්... සිවු වසක්... තුන් වසක්... දෙවසක්... එක් වසක් අප්‍රමත වූයේ ආතාප ඇතියේ ප්‍රතිතාත්ම වූයේ වසනුයේ ම විසින් යම් සේ අනුසස්නා ලද නම් එසේ පිළිපදනේ සියවසකුදු සියවස්සියකුදු සියවස් දහසකුදු සියවස් සියදහසකුදු එකාන්තසුඛ විදිනුයේ වාසය කෙරෙයි. හෙද චිත්තාහි සෙදගැමි හෝ අනගැමි හෝ අවිරාධ කොට සෝචන් හෝ වෙයි.

ශාක්‍යයෙනි, එක් වසෙක් තිබේවා, මෙ සස්නෙහි මාගේ සවු දසමසක් අප්‍රමත වූයේ ආතාප ඇතියේ ප්‍රතිතාත්ම වූයේ වසනුයේ ම විසින් යම් පරිදි අනුසස්නා ලද නම් එ පරිදි පිළිපදනේ සියක් වසකුදු සියවස් සියකුදු සහස්වස් සියකුදු සුවහස්වස් සියකුදු එකාන්තසුඛ විදිනුයේ වෙසෙයි. හෙද යෙදගැමි හෝ අනගැමි හෝ අවිරාධ කොට සෝචන් හෝ වෙයි.

ශාක්‍යයෙනි, දසමසෙක් තිබේවා, මෙ සස්නෙහි මාගේ සවු නව වසක්.....අට මසක්.....සත් මසක්.....සමසක්..... පස්මසක්..... සිවුමසක්...තෙව්සක්...දෙමසක්...එක්මසක්..... අඩමසක් අප්‍රමත වූයේ ආතාප ඇතියේ ප්‍රතිතාත්ම ව වසනුයේ ම විසින් යම් පරිදි අනුසස්නා ලද නම් එ පරිදි පිළිපදනේ සියවසකුදු සියවස් සියකුදු සහස්වස් සියකුදු සුවහස්වස් සියකුදු එකාන්ත සුඛ විදිනුයේ වාසය කෙරෙයි. හෙද චිත්තාහි සෙදගැමි හෝ අනගැමි හෝ අවිරාධ කොට සෝචන් හෝ වෙයි.

ශාක්‍යයෙනි, අඩමසෙක් තිබේවා, මෙ සස්නෙහි ම සවු දස රූවලක් අප්‍රමත වූයේ ආතාප ඇතියේ ප්‍රතිතාත්ම ව වසනුයේ ම විසින් යම් පරිදි අනුසස්නා ලද නම් එ පරිදි පිළිපදනේ සියවසකුදු සියවස් සියකුදු සහස්වස් සියකුදු සුවහස් වස් සියකුදු එකාන්තසුඛ විදිනුයේ වාසය කෙරෙයි. හෙද චිත්තාහි සෙදගැමි හෝ අනගැමි හෝ අවිරාධ කොට සෝචන් හෝ වෙයි.

ශාක්‍යයෙනි, දස රූවලෙක් තිබේවා, මෙ සස්නෙහි ම සවු නව රූවලක්අට රූවලක්.....සත් රූවලක්..... ස රූවලක්.....පස් රූවලක්..... සිවු රූ වලක්.....තුන් රූ වලක්.....දෙ රූවලක්.....එක් රූවලක් අප්‍රමත වූයේ ආතාප ඇතියේ ප්‍රතිතාත්ම ව වසනුයේ ම විසින් යම් පරිදි අනුසස්නා ලද නම් එ පරිදි පිළිපදනේ සියවසකුදු සියවස් සියකුදු දහස්වස් සියකුදු සුවහස් වස් සියකුදු එකාන්තසුඛ විදිනුයේ වෙසෙයි.

සො ව ඛවස්සසකදගාමී වා අනාගාමී වා අපඤ්ඤාකං වා සොනා-
පනෙනා.

තෙසං ථෙවා සක්ඛා අලාභා, තෙසං දුරුද්ධං, යෙ තුලෙහ ඵවං
සොකසහයෙ ජීවිතෙ මරණසහයෙ ජීවිතෙ අපෙකද අවධිබ්ගස්මනනාගතං
උපොසථං උපවසථ, අපෙකද න උපවසථාති.

එතෙ මයං භතෙන අජ්ඣාගෙන අවධිබ්ගස්මනනාගතං උපොසථං
උපවසිස්සාමාති.

10. 1. 5. 7

මහාලි සුතං

එකං සමයං භගවා වෙසාලියං විහරති මහාවතෙ කුටාගාරසාලායං
අථ ඛො මහාලි ලිච්චි යෙන භගවා තෙනුපසඤ්ඤාමි. උපසඤ්ඤාමිතො
භගවත්තං අභිවාදෙත්වා එකමත්තං ගිසිදි. එකමත්තං ගිසිතො ඛො
මහාලි ලිච්චි භගවත්තං එතදවොච:

“කො නු ඛො භතෙන හෙතු, කො පච්චයො, පාපස්ස කම්මස්ස
කිරියාය, පාපස්ස කම්මස්ස පට්ඨතියාති?”

ලොභො ඛො මහාලි හෙතු, ලොභො පච්චයො පාපස්ස කම්මස්ස
කිරියාය, පාපස්ස කම්මස්ස පට්ඨතියා. දොසො ඛො මහාලි හෙතු, දොසො
පච්චයො, පාපස්ස කම්මස්ස කිරියාය, පාපස්ස කම්මස්ස පට්ඨතියා,
මොහො ඛො මහාලි හෙතු, මොහො පච්චයො පාපස්ස කම්මස්ස කිරියාය,
පාපස්ස කම්මස්ස පට්ඨතියා. අයොනියො මනසිකාරො ඛො මහාලි
හෙතු, අයොනියො මනසිකාරො පච්චයො පාපස්ස කම්මස්ස කිරියාය,
පාපස්ස කම්මස්ස පට්ඨතියා, මිථ්‍යා පඤ්ඤිතං ඛො මහාලි විත්තං
හෙතු, මිථ්‍යා පඤ්ඤිතං විත්තං පච්චයො පාපස්ස කම්මස්ස කිරියාය පාපස්ස
කම්මස්ස පට්ඨතියා, අයං ඛො මහාලි හෙතු, අයං පච්චයො පාපස්ස
කම්මස්ස කිරියාය, පාපස්ස කම්මස්ස පට්ඨතියා ති.

හෙ ද වනාහි සෙදගැමි හෝ අනගැමි හෝ අවිරාධ කොට සෝවන් හෝ වෙයි.

ශාත්‍යයෙහි, ඒ තෙපි මෙසේ ශාක්‍යයෙන් සහය වූ ජීවිතයෙහි මෙසේ මරණින් සහය වූ ජීවිතයෙහි කිසි දිනෙක අටහින් යුත් පෙහෙවස් වසවු නම්, කිසි දිනෙක නො වසවු නම් ඒ තොපට අලාභයෙක, ඒ තොපට නපුරු කොට ලැබීමෙක.

වහන්ස, තෙල අපි අද පටන් කොට අටහින් යුත් පෙහෙවස් වසමහ යි.

10. 1. 5. 7

මහාලි සූත්‍රය

එක් කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විශාලා නුවර සම්පයෙහි වූ මහා වන කුලාරහල්හි වැඩ වෙසෙති. එසඳ මහාලි ලිච්චි රජ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා එළඹියේ ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ අයුරු කොට වැද එකත්පස් ව හින. එකත්පස් ව හුන් මහාලි ලිච්චි රජ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල සැලකෙළේ ය.

වහන්ස, පාපක්‍රියා කරන්නට වේවයි පාපක්‍රියා පවත්නට වේවයි හෙතු කවරේ ය? ප්‍රත්‍යය කවරේ ය?

මහාලිය පාපක්‍රියා කරන්නට වේවයි පාපක්‍රියා පවත්නට වේවයි ලාභය හෙතු වන්නේ ය. ලාභය ප්‍රත්‍යය වන්නේ ය. මහාලිය පාපක්‍රියා කරන්නට වේවයි පාපක්‍රියා පවත්නට වේවයි දොෂය හේතු වන්නේ ය. දොෂය ප්‍රත්‍යය වන්නේ ය. මහාලිය පාපක්‍රියා කරන්නට වේවයි පාපක්‍රියා පවත්නට වේවයි මොහය හෙතු වන්නේ ය, මොහය ප්‍රත්‍යය වන්නේ ය. මහාලිය, පාපක්‍රියා කරන්නට වේවයි පාපක්‍රියා පවත්නට වේවයි අයෝනියොමනසිකාරය හෙතු වන්නේ ය. අයෝනියොමනසිකාරය ප්‍රත්‍යය වන්නේ ය. මහාලිය, පාපක්‍රියා කරන්නට වේවයි පාපක්‍රියා පවත්නට වේවයි නො සෙ පිහිටුවා ලූ සිත හෙතු වන්නේ ය. නො සෙ පිහිටුවා ලූ සිත ප්‍රත්‍යය වන්නේ ය. මහාලිය, පාපක්‍රියා කරන්නට වේවයි පාපක්‍රියා පවත්නට වේවයි මේ හේතු වන්නේ ය. මේ ප්‍රත්‍යය වන්නේ යයි.

කො පන භනෙන හෙතු, කො පච්චයො කල්‍යාණස්ස කම්මස්ස කිරියාය, කල්‍යාණස්ස කම්මස්ස පච්චන්තියාති?

අලොභො ඛො මහාලි හෙතු, අලොභො පච්චයො කල්‍යාණස්ස කම්මස්ස කිරියාය, කල්‍යාණස්ස කම්මස්ස පච්චන්තියා. අද්දෙසො ඛො මහාලි-ථෙ අමො-භො ඛො භොලිහෙතු, අමොභො පච්චයො කල්‍යාණස්ස කම්මස්ස කිරියාය, කල්‍යාණස්ස කම්මස්ස පච්චන්තියා. යොනිසො මනසිකාරො ඛො මහාලි හෙතු, යොනිසො මනසිකාරො පච්චයො කල්‍යාණස්ස කම්මස්ස කිරියාය, කල්‍යාණස්ස කම්මස්ස පච්චන්තියා. සම්මාපඤ්ඡිතං ඛො මහාලි චිත්තං හෙතු, සම්මාපඤ්ඡිතං චිත්තං පච්චයො, කල්‍යාණස්ස කම්මස්ස කිරියාය, කල්‍යාණස්ස කම්මස්ස පච්චන්තියා. අයං ඛො මහාලි හෙතු අයං පච්චයො, කල්‍යාණස්ස කම්මස්ස කිරියාය, කල්‍යාණස්ස කම්මස්ස පච්චන්තියා.

ඉමෙ ච ඛො මහාලි දස ධම්මා ලොකෙ න සංවිජ්ජන්තූං, නයිදං පඤ්ඤායථ අධම්මචරියා විසම්මචරියාති චා, ධම්මචරියා සම්මචරියාති චා, යස්මා ච ඛො මහාලි ඉමෙ දස ධම්මා ලොකෙ සංවිජ්ජන්ති, තස්මා පඤ්ඤායති අධම්මචරියා විසම්මචරියාති චා ධම්මචරියා සම්මචරියාති චාති.

10. 1. 5. 8

දසධම්ම සූතකං

[සාවකීනිදනං]

දසඉමෙ භික්ඛවෙ ධම්මා පබ්බජිතෙන අභිණං පච්චචෙක්ඛිතබ්බං. කතමෙ දස:

1. “චෙවණ්ණියමි අපඤ්ඤාපගතො”ති පබ්බජිතෙන අභිණං පච්චචෙක්ඛිතබ්බං,
2. “පරපට්ඨදා මෙ ජීවිතා”ති පබ්බජිතෙන අභිණං පච්චචෙක්ඛිතබ්බං.
3. “අඤ්ඤා මෙ ආකාමො කරණියො”ති පබ්බජිතෙන අභිණං පච්චචෙක්ඛිතබ්බං.

වහන්ස, කල්‍යාණකම් කිරීමට චේවයි කල්‍යාණ කම් පවත්නට
චේව යි හෙතු කවරෙ ය? ප්‍රත්‍යය කවරෙය?

මහාලිය, කල්‍යාණකම් කිරීමට චේවයි, කල්‍යාණ කම් පවත්නට චේවයි අලෝභය හෙතු වන්නේ ය. අලෝභය ප්‍රත්‍යය වන්නේ ය. මහාලිය, කල්‍යාණකම් කිරීමට චේවයි, කල්‍යාණකම් පවත්නට චේවයි, අද්‍යෙෂය.....අමොහය හෙතු වන්නේ ය, අමොහය ප්‍රත්‍යය වන්නේ ය. මහාලිය, කල්‍යාණකම් කිරීමට චේවයි කල්‍යාණකම් පවත්නට චේවයි යොනිසොමනයිකාරය හෙතු වන්නේ ය, යොනිසොමනයිකාරය ප්‍රත්‍යය වන්නේ ය, මහාලිය, කල්‍යාණකම් කිරීමට චේවයි කල්‍යාණකම් පවත්නට චේවයි මනාසේ පිහිටුවා ලූ සිත හෙතු වන්නේ ය, මනාසේ පිහිටුවා ලූ සිත ප්‍රත්‍යය වන්නේ ය. මහාලිය, කල්‍යාණකම් කිරීමට චේවයි, කල්‍යාණ-කම් පවත්නට චේවයි මේ හෙතු වන්නේ ය, මේ ප්‍රත්‍යය වන්නේ ය.

චිහාලිය, ලොව්හි මේ දශධර්මයෝ නො වැටෙන්නාහු නම් (අකුශල-කම්පථාධ්‍ය) අධම්මයාං සඤ්ඤාන විෂමමයාං ඤි හෝ (දශකුශලකම්පථාධ්‍ය) ධම්මයාං සඤ්ඤාන සමමයාං ඤි හෝ යන මෙය නො පැනෙන්නේ ය. චිහාලිය, යම් හෙයෙකින් ලොව්හි මේ දසදහම්හු වැටෙත් ද එහෙයින් අධම්මයාං සඤ්ඤාන විෂමමයාං ඤි හෝ ධම්මයාං සඤ්ඤාන සමමයාං ඤි හෝ පැනෙන්නේ යි.

10. 1. 5. 8

දසබලය සිත්

[සැවැත්]

මහණෙනි, මේ දහම් දස දෙනෙක් පැවිද්දු වසින් හිතර ප්‍රත්‍යාවේක්ෂා කටයුතුවන. කවර දස දෙනෙක යන්:

1. 'විවර්ණතාවයට පැමිණියෙම් වෙමි'යි පැවිද්දහු විසින් නිතර ප්‍රත්‍යාවේක්ෂා කටයුතු.
2. 'මාගේ දිවි වැටුම් පරා අයත්'යි පැවිද්දහු විසින් නිතර ප්‍රත්‍යාවේක්ෂා කටයුතු යි.
3. 'මා විසින් අත්‍යවශ්‍ය වූ ආකල්පයෙක් කටයුතු'යි පැවිද්දහු විසින් නිතර ප්‍රත්‍යාවේක්ෂා කටයුතු.

4. “කච්චිත්‍ර ඛො මෙ අත්තා සිලතො න උපවදති”ති පබ්බජිතො අභිණං පව්වචෙකඛිතබ්බං.

5. “කච්චිත්‍ර ඛො මං අනුච්ච වසංසු සබ්බභවාරි සිලතො න උපවදනං”ති පබ්බජිතො අභිණං පව්වචෙකඛිතබ්බං,

6. “සබ්බෙහි මෙ පියෙහි මනාපෙහි නානා භාවො විනාභාවොති” පබ්බජිතො අභිණං පව්වචෙකඛිතබ්බං.

7. “කමමස්සකොමහි කමමදයාදෙ කමමයොති කමමඛන්‍දු කමම-පටිසරණො යං කමමං කරිස්සාමි කල්‍යාණං වා පාපකං වා තස්ස දයාදෙ භවිස්සාමිති” පබ්බජිතො අභිණං පව්වචෙකඛිතබ්බං.

8. “කථං භූතස්ස මෙ රතතිඤ්චා විතිපතනං”ති පබ්බජිතො අභිණං පව්වචෙකඛිතබ්බං.

9. “කච්චිත්‍රඛොහං සුඤ්ඤාගාරෙ අභිරමාමි”ති පබ්බජිතො අභිණං පව්වචෙකඛිතබ්බං.

10. “අත්ථිත්‍ර ඛො මෙ උත්තරිමත්‍රස්සධම්මා අලමරියක්කණදස්සන-විසෙසො අධිගතො සොහං පච්ඡිමෙ කාලෙ සබ්බභවාරිහි පුට්ඨො න මඛකුභවිස්සාමි”ති පබ්බජිතො අභිණං පව්වචෙකඛිතබ්බං.

ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ දස ධම්මා පබ්බජිතො අභිණං පව්වචෙකඛි-තබ්බාති.

10. 1. 5. 9

සරිරට්ඨධම්ම සූතකං

[සාවස්ථි]

දස ඉමෙ භික්ඛවෙ ධම්මා සරිරට්ඨා, කතමෙ දස: සිතං, උණං, ජිහ්වං, පිපාසා, උච්චාරො, පස්සාවො, කායසංචරො, වච්ඡංචරො, ආජීවසංචරො, පොතොභවිකො¹ භවසංඛාරො. ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ දස ධම්මා සරිරට්ඨා ති.

1. පොතොභවිකො, මජ්ඣං

4. “කිමෙක මාගේ සිත සිලහෙතුවෙන් උපවාද නො කෙරේදැයි පැවිද්දහු විසින් නිතර ප්‍රත්‍යවෙක්ෂා කටයුතු.

5. “කිමෙක විඤ්ඤාසරහු කරුණු දැන සිලහෙතුවෙන් මට උපවාද නො කෙරෙත් දැයි පැවිද්දහු විසින් නිතර ප්‍රත්‍යවෙක්ෂා කටයුතු.

6. ‘ප්‍රිය වූ මනාප වූ හැමයෙක් මාගේ නානාභාවය, විනාභාවය වේ’යි පැවිද්දහු විසින් නිතර ප්‍රත්‍යවෙක්ෂා කටයුතු.

7. “කම්මය සවකිය කොට ඇතියෙමි කම්මය දයාද කොට ඇතියෙමි කම්මය යොනි කොට ඇතියෙමි කම්මය බන්ධු කොට ඇතියෙමි වෙමි. කල්‍යාණ වූ හෝ පාපක වූ හෝ යම් ම කම්මයක් කෙරෙමි නම් ඒයට දයාද වෙමි’යි පැවිද්දහු විසින් නිතර ප්‍රත්‍යවෙක්ෂා කටයුතු.

8. “කෙබඳු වූ මට රූ දවල් හු ඉක්ම යෙත් දැයි පැවිද්දහු විසින් නිතර ප්‍රත්‍යවෙක්ෂා කටයුතු.

9. “කිමෙක මම ශුන්‍යාගාරයෙහි සිත් අලවා වෙසෙමි දැයි පැවිද්දහු විසින් නිතර ප්‍රත්‍යවෙක්ෂා කටයුතු.

10. “උතුරුමිස්සේන් වැඩි ආයාභාව කරණයට සමත් ඥානින විශෙෂයෙක් ම විසින් අධිගත වූයේ ඇද්දැයි ඒ මම පැසුළු කල්හි සබ්බසාරත් විසින් පුළුවස්නා ලද්දෙමි නිතෙද නො වෙමැ”යි පැවිද්දහු විසින් නිතර ප්‍රත්‍යවෙක්ෂා කටයුතු.

මහණෙනි, පැවිද්දහු විසින් නිතර ප්‍රත්‍යවෙක්ෂා කටයුතු මේ ධර්ම දසදෙනා යි.

10. 1. 5. 9

ශරිරධ්ම සූත්‍රය

[සැවැත්]

මහණෙනි, මේ ශරිරසුඛධර්ම දසදෙනෙකි. කවර දසදෙනෙක යත්; ශීත හා උෂ්ණ හා ක්ෂුද්‍රා හා පිපාසා හා උම්මාර හා ප්‍රස්‍රාව හා කායසංවර හා වාක්සංවර හා ආජීවසංවර හා පුනර්භව කරන භවසංස්කාර හා යි. මහණෙනි, මේ දස දහමිහු ශරිරසුඛ යි.

එකං සමයං හගවා සාවක්ඛියං විහරති ජෙනවනෙ අනාථපිණ්ඩි-
කස්ස ආරාමෙ, තෙන ඛො පන සමයෙන සඬහුලා භික්ඛු පච්ඡාභතං
පිණ්ඩපාතපටිකකතං උපට්ඨානසාලායං සනුතිස්සනා සනුතිපතිතා
හණ්ඩනජාතා කලහජාතා විවාදපනතා අඤ්ඤමඤ්ඤං මුඛසන්තිභි විතුදන්තා
විහරන්ති.

අථ ඛො හගවා සායනහසමයං පටිසල්ලානා චුට්ඨිතො යෙනු-
පට්ඨානසාලා තෙනුපසඬකම්. උපසඬකම්භා පඤ්ඤතෙතො ආසනෙ නිසිදි.
නිසජ්ජ ඛො හගවා භික්ඛු ආටනොසි. “කායනුඤ්ඤා භික්ඛුවෙ එතරභි
කථාය සනුතිස්සනා, කා ව පන ඛො අනුරා කථා විපකතා”ති?

“ඉධ මයං හතෙත පච්ඡාභතං පිණ්ඩපාතපටිකකතං උපට්ඨාන
සාලායං සනුතිස්සනා සනුතිපතිතා හණ්ඩනජාතා කලහජාතා විවාදපනතා
අඤ්ඤමඤ්ඤං මුඛසන්තිභි විතුදන්තා විජරාමා”ති.

“න ඛො පන ඉදං භික්ඛුවෙ තුමනාකං පතිරුජං, කුලපුත්තානං
සඬා අගාරස්මා අනගාරියං පඬඬිතානං යං තුමෙන හණ්ඩනජාතා
කලහජාතා විවාදපනතා, අඤ්ඤමඤ්ඤං මුඛසන්තිභි විතුදන්තා
විහරෙය්‍යාථ”

දස ඉමෙ භික්ඛුවෙ ධම්මා සාරාණියා¹ පියකරණා ගරුකරණා සඬ-
භාය අවිවාදය සාමග්ගියා එකිභාවාය සංවත්තන්ති. කතමෙ දස:

1. ඉධ භික්ඛුවෙ භික්ඛු සීලවා ගොති පාතිමොක්ඛසංචරසංචුතො
විහරති, ආචාරගොචරසම්පන්නො අනුමතෙතස්ස චජේස්ස හයදසොච්ඡි සමාදය
සිකති සිකඛාපදෙස්ස. යට්ඨි භික්ඛුවෙ භික්ඛු සීලවා ගොති -පෙ- සමාදය
සිකති සිකඛාපදෙස්ස. අයට්ඨි ධම්මො සාරාණියො පියකරණො ගරුකරණො
සඬභාය අවිවාදය සාමග්ගියා එකිභාවාය සංවත්තන්ති.

1. සාරණියා (මජ්ඣං)

හණ්ඩන සූත්‍රය

එක් කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැවන අසල අනේපිඩු සිටුවුණේ ජෙනවන නම් වූ අරමිහි වැඩවසන සේක. එකල්හි බොහෝ මහණහු පසුබත පිඩුවායෙන් වැළකියාහු උවටන් හල්හි රැස්ව හුන්නාහු සනති-පතිත දූවාහු හටගත් පූච්ඡාග කළහ ඇත්තාහු හටගත් කළහ ඇත්තාහු විරුඳ්වාදයට පැමිණියාහු උනුන් මුවසැතින් පෙළන්නාහු වෙසෙත්.

එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සවස් කල පිළිසලනින් නැගී සේක් උවටන්හල් කරා වැඩී සේක. වැඩ ප්‍රඥප්තාසනයෙහි හුන් සේක. භිද භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මහණුන් ඇමතු සේක. “මහණෙනි, දැන් කවර කථායෙකින් හුන්නා ව? තොප විසින් කවර අතුරු කථායෙක් අඩාල කරන ලද දෑ යි?”

“වහන්ස, අපි මෙ සැවන පසුබත පිඩුවායෙන් පෙරලා පැමිණියමෝ උවටන් හල්හි හුන්නමෝ රැස්වුවමෝ හටගත් පූච්ඡාග කළහ ඇතියමෝ හටගත් කළහ ඇතියමෝ විරුඳ්වාදයට පැමිණියමෝ උනුන් මුවසැතින් පෙළමින් වසමිහ” යි.

මහණෙනි, යම් හෙයෙකින් තෙපි හටගත් පූච්ඡාග කළහ ඇතියහු, හටගත් කළහ ඇතියහු විවාදපත්ත වුවහු උනුන් මුවසැතින් පෙළමින් වසනු නම් මෙය සැදුහැයෙන් ගිහිගෙන් නික්ම අනගායඨ ශාසනයෙහි පැවිදි වූ කුලපුත් තොපට නුසුදුසු මැ යි.

මහණෙනි, මේ දස ධර්ම කෙනෙක් සාරාණිය වුවහු ප්‍රියභාවය කරන්නාහු ගුරුභාවය කරන්නාහු සඬග්‍රහ පිණිස අවිවාදය පිණිස සමගිය පිණිස එක් බව පිණිස වටනාහ. කවර දස දෙනෙක යත්:

1. මහණෙනි, මෙ සස්තෙනි මහණ සිල්වත් වෙයි. ආචාරගොචර සම්පන්න වූයේ පාමොක් සංවරසිලින් සංචාත ව වෙසෙයි. අනුමාත්‍ර වරදෙහිදු බිය දක්නාසුලු වැ සිකපෙදෙහි සමාදන් කොට ගෙන හික්මෙයි. මහණෙනි, යම් හෙයෙකින් මහණ සිල්වත් වේ ද.....සමාදන් කොට ගෙන සිකපෙදෙහි හික්මේ ද. මෙ දහමද සාරාණිය යි. ප්‍රිය කරණ යි. ගරුකරණ යි. සඬග්‍රහ පිණිස අවිවාද පිණිස සමගි පිණිස එක් බව පිණිස වැටෙයි.

2. පුනවපරං භික්ඛවෙ භික්ඛු බහුසුතො හොති සුතධරො සුත සන්නිවයො, යෙ තෙ ධම්මො ආදිකල්‍යාණා මරේඛි කල්‍යාණා පරියොසාන කල්‍යාණා සාක්ඛා සබ්බස්සනා කෙවල පරිපුණ්ණං පරිසුද්ධං බ්‍රහ්මචරියං අභිවදන්ති, තථාරූපාස්ස ධම්මො බහුසුතො හොන්ති ධනා වච්ඡා පරිචිතා, මනසානුපෙක්ඛිතා, දිට්ඨියා සුප්පට්ඨිධා. අයමි ධම්මො සාරාණියො පියකරණො ගරුකරණො සඛග්ගාය අවිවාද්‍ය සාමග්ගියා එකිභාවාය සංවත්තති.

3. පුනවපරං භික්ඛවෙ භික්ඛු කල්‍යාණමිත්තො හොති කල්‍යාණ සහායො කල්‍යාණසම්පවච්ඤා. යමි භික්ඛවෙ භික්ඛු කල්‍යාණමිත්තො හොති කල්‍යාණසහායො කල්‍යාණසම්පවච්ඤා. අයමි ධම්මො සාරාණියො පියකරණො -පෙ- එකිභාවාය සංවත්තති.

4. පුනවපරං භික්ඛවෙ භික්ඛු සුවචො හොති සොච්චස්සකරණෙහි ධම්මෙහි සමන්තාගතො, ධම්මො පදක්ඛණෙහි අනුසාසනං. යමි භික්ඛවෙ භික්ඛු සුවචො හොති සොච්චස්සකරණෙහි ධම්මෙහි සමන්තාගතො, ධම්මො පදක්ඛණගාහි අනුසාසනං, අයමි ධම්මො සාරාණියො පියකරණො ගරුකරණො සඛග්ගාය අවිවාද්‍ය සාමග්ගියා එකිභාවාය සංවත්තති.

5. පුනවපරං භික්ඛවෙ භික්ඛු යාති තාති සබ්බභවාරිනං උච්චාවචාති කිඤ්ඤාණියාති තස් දසෙඛා හොති අනලසො තත්‍රූපායාය වීමංසාය සමන්තාගතො අලං කාතුං අලං සංවිධාතුං. යමි භික්ඛවෙ භික්ඛු යාති තාති සබ්බභවාරිනං උච්චාවචාති කිඤ්ඤාණියාති, තස් දසෙඛා හොති අනලසො තත්‍රූපායාය වීමංසාය සමන්තාගතො අලං කාතුං අලං සංවිධාතුං. යමි භික්ඛවෙ භික්ඛු යාති තාති සබ්බභවාරිනං උච්චාවචාති කිං කරණියාති තස් දසෙඛා හොති අනලසො තත්‍රූපායාය වීමංසාය සමන්තාගතො අලං කාතුං අලං සංවිධාතුං අයමි ධම්මො සාරාණියො පියකරණො -පෙ- එකිභාවාය සංවත්තති.

6. පුනවපරං භික්ඛවෙ භික්ඛු ධම්මකාමො හොති පියසමුද්‍යාතො අභිධම්මෙ අභිවිතයෙ උළාරපාමොජ්ජා, යමි භික්ඛවෙ භික්ඛු ධම්මකාමො හොති පියසමුද්‍යාතො අභිධම්මෙ අභිවිතයෙ උළාරපාමොජ්ජා. අයමි ධම්මො සාරාණියො, පියකරණො -පෙ- එකිභාවාය සංවත්තති.

2. තවද මහණෙනි, මහණ ශ්‍රැතධර වූයේ රැස්කොට ගත් ශ්‍රැත ඇතියේ බහුශ්‍රැත වෙයි' යම් මේ දහම් කෙනෙක් ආදිකල්‍යාණ ද මධ්‍යකල්‍යාණ ද පයථිවසාන කල්‍යාණ ද සාත්ථව්‍යක්‍ෂණ වූවාහු කෙවල පරිපූර්ණ වූ පරිශුද්ධ වූ බ්‍රහ්මචර්‍ය්‍යී පවසත් නම් එබඳු ධර්මයෝ ඔහු විසින් ධාත වූවාහු බහුශ්‍රැත වෙන් වචනයෙන් පරිචිත වෙත්. මනසින් අනුප්‍රක්ෂිත වෙත්. ප්‍රඥයෙන් සුප්‍රතිවිද්ධ වෙත්. මේ දහමුද්‍ර සාරාණිය යි. ප්‍රියකරණ යි. ගරු කරණ යි. සඬග්‍රහ පිණිස අවිවාද පිණිස සමගී පිණිස එක්බව පිණිස වැටෙයි.

3. තවද, මහණෙනි, මහණ කලණ යහළුවන් ඇතියේ කලණයනට නැඹුරු වූයේ කල්‍යාණ මිත්‍ර වෙයි. මහණෙනි, යම් හෙයකින් මහණ කලණ යහළුවන් ඇතියේ කලණයනට නැඹුරු වූයේ කල්‍යාණමිත්‍ර වේද මේ දහමුද්‍ර සාරාණිය යි. ප්‍රියකරණ යි.....එක් බව පිණිස වැටෙයි.

4. තවද මහණ සුවච්ඡායා කරන ධර්මයන් සමන්වාගත වූයේ අවිවාදක්ෂම වූයේ අනුශාසනය ප්‍රදක්ෂිණායෙන් ගන්නා සුදු සුවච්ඡා වෙයි. මහණෙනි, යම් හෙයකින් මහණ සුවච්ඡායා කරන දහමින් සමන්වාගත වූයේ අවිවාදක්ෂම වූයේ අනුශාසනය ප්‍රදක්ෂිණායෙන් ගන්නා සුදු සුවච්ඡා වේ නම් මේ දහම ද සාරාණිය යි. ප්‍රියකරණ යි. ගරුකරණ යි. සඬග්‍රහ පිණිස අවිවාද පිණිස සමගී පිණිස එක්බව පිණිස වැටෙයි.

5. තවද මහණෙනි, මහණ සමුම්සරුන් පිළිබඳ කුම් කෙරෙමි දැයි පිළිවිස කටයුතු කුදුමහත් යම් ඒ කටයුතු වේ නම් එහි දක්ෂ වෙයි. අනලස් වූයේ නත්‍යොපායවිමංසායෙන් සමන්වාගත වූයේ කරනට හා සංවිධානයට සමත් වෙයි. මහණෙනි, යම් හෙයකින් මහණ සමුම්සරුන් පිළිබඳ යම් ඒ කුදු මහත් කිංකර්තව්‍ය වේ නම් එහිත් දක්ෂ වූයේ වේද අනලස් වූයේ නත්‍යොපායවිමංසායෙන් සමන්වාගත වූයේ කරනට හා සංවිධානයට සමත් වේද මේ දහම ද සාරාණිය යි. ප්‍රියකරණ යි.....එක් බව පිණිස වටනේ ය.

6. තවද මහණෙනි, මහණ ප්‍රිය සමුද්‍යහාර ඇත්තේ අභිධර්මයෙහි අභිවිතයෙහි මහත් ප්‍රාමොද්‍ය ඇත්තේ ධර්මකාම වෙයි. මහණෙනි, යම් හෙයකින් මහණ පිය සමුද්‍යහාර ඇතියේ අභිධර්මයෙහි අභිවිතයෙහි මහත් ප්‍රාමොද්‍ය ඇතියේ ධර්මකාම වේද මේ දහම ද සාරාණිය යි ප්‍රියකරණයි.....එකී භාවයට වැටෙයි.

7. පුනවපරං භික්ඛවෙ භික්ඛු ආරඤ්චිරියො විහරති අකුසලානං ධම්මානං පහානාය කුසලානං ධම්මානං උපසම්පදය ථාමවා දළහපරකකමො අනිකඛින්නධුරො කුසලෙසු ධම්මෙසු. යමි භික්ඛවෙ භික්ඛු ආරඤ්චිරියො විහරති අකුසලානං ධම්මානං පහානාය කුසලානං ධම්මානං උපසම්පදය ථාමවා දළහපරකකමො අනිකඛින්නධුරො කුසලෙසු ධම්මෙසු. අයමි ධම්මො සාරාණියො පියකරණො ගරුකරණො සඛගාය අවිවාදය සාමග්ගියා එකීභාවාය සංවත්තති.

8. පුනවපරං භික්ඛවෙ භික්ඛු සනතුට්ඨා හොති ඉතරිතරවිවර පිණ්ඩපාත සෙතාසන ගිලානපච්චය භෙසජ්ජපරික්ඛාමෙන. යමි භික්ඛවෙ භික්ඛු සනතුට්ඨා හොති ඉතරිතර විවරපිණ්ඩපාතසෙතාසන ගිලාන-පච්චයභෙසජ්ජපරික්ඛාමෙන. අයමි ධම්මො සාරාණියො පියකරණො -පෙ- එකීභාවාය සංවත්තති.

9. පුනවපරං භික්ඛවෙ භික්ඛු සතිමා හොති පරමෙන සතීනෙපකෙකන සමනනාගතො විරකතමි විරහාසිතමි සරිතා අනුසාරිතා. යමි භික්ඛවෙ භික්ඛු සතිමා හොති පරමෙන සතීනෙපකෙකන සමනනාගතො විරකතමි විරහාසිතමි සරිතා අනුසාරිතා. අයමි ධම්මො සාරාණියො -පෙ- එකී-භාවාය සංවත්තති.

10. පුනවපරං භික්ඛවෙ භික්ඛු පඤ්ඤවා හොති උදයත්ථගාමිනියා පඤ්ඤාය සමනනාගතො අරියාය නිබ්බේධිකාය සමමා දුක්ඛක්ඛයගාමිනියා. යමි භික්ඛවෙ භික්ඛු පඤ්ඤවා හොති උදයත්ථගාමිනියා පඤ්ඤාය සමනනා-ගතො අරියාය නිබ්බේධිකාය සමමා දුක්ඛක්ඛයගාමිනියා. අයමි ධම්මො සාරාණියො පියකරණො ගරුකරණො සඛගාය අවිවාදය සාමග්ගියා එකීභාවාය සංවත්තති.

ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ දසධම්මො සාරාණියො පියකරණො ගරුකරණො සඛගාය අවිවාදය එකීභාවාය සංවත්තනාති ති.

අකෙකාසවගෙගා පඤ්චමො.

තනුද්දනං:

විවාද දො ව මූලානි කුසිනාරා පචෙසනෙ,
සකකා මාලි ධම්මො ව සරිරට්ඨා ව භණ්ඩනාති.

පඨමො පණ්ණාසකො සමනෙතා.

7. තවද මහණෙනි, මහණ අකුසල දහමින්ගේ ප්‍රභාණය පිණිස කුසල් දහමින්ගේ උපසම්පත් පිණිස ස්ථාවරත් වූයේ දළපැරකුම් ඇතියේ කුසලධර්මයන්හි නො බහා තැබූ වියඬුර ඇතියේ රුකුළු වැර ඇතියේ වෙයි. මහණෙනි, යම් හෙයකින් මහණ අකුසල් දහමින්ගේ ප්‍රභාණය පිණිස කුසල් දහමින්ගේ උපසම්පත් පිණිස ස්ථාවරත් වූයේ දළපැරකුම් ඇතියේ කුසල් දහමින් නො බහා තැබූ වියඬුර ඇතියේ රුකුළු වැර ඇතියේ වෙසේ ද, මේ දහම ද සාරාණිය යි. පිය කරණ යි. ගරුකරණ යි. සඬග්‍රහ පිණිස අවිවාද පිණිස සමගි පිණිස එකි හාව පිණිස වැටෙයි.

8. තවද මහණෙනි, මහණ ඉතරෙතරවිවර පිණිසාන ශයනාසන ග්ලානප්‍රත්‍යය හෙෂ්ප්‍රත්‍ය පරිඡිකාරයෙන් සතුටු වෙයි. මහණෙනි, යම් හෙයකින් මහණ ඉතරෙතරවිවර පිණිසාන ශයනාසන ග්ලානප්‍රත්‍යය හෙෂ්ප්‍රත්‍යපරිඡිකාරයෙන් සතුටු වේ ද, මේ දහම ද සාරාණිය යි. පියකරණය යි.....එකි හාව පිණිස වැටෙයි.

9. තවද මහණෙනි, මහණ පරම ඥාතීතිපකභාවයෙන් සමන්වාගත වූයේ චිරකාතයත් චිරභාෂිතයත් සමරනුයේ පුන-පුනා සමරනුයේ ඥාතීමත් වෙයි. මහණෙනි, යම් හෙයකින් මහණ පරම ඥාතීතිපක-භාවයෙන් සමන්වාගත වූයේ චිරකාතයත් චිරභාෂිතයත් සමරනුයේ පුන-පුනා සමරනුයේ ඥාතීමත් වේ ද, මේ දහම ද සාරාණිය යි.....එකි භාවයට වැටෙයි.

10. තවද මහණෙනි, මහණ උද-විය අනුව යන ආයුෂ් වූ නිවේදය ඇසුරු කළ මොනොවට දුෂිකෂයට යන ප්‍රඥයෙන් සමන්වාගත වූයේ ප්‍රඥවත් වෙයි. මහණෙනි, යම් හෙයකින් මහණ උද-විය අනුව යන ආයුෂ් වූ නිවේදය ඇසුරු කළ මොනොවට දුෂිකෂයට යන සුදු ප්‍රඥයෙන් සමන්වාගත වූයේ ප්‍රඥවත් වේ ද මේ දහම ද සාරාණිය යි. ප්‍රිය කරණ යි. ගරුකරණ යි සඬග්‍රහය පිණිස අවිවාද පිණිස සමගි පිණිස එකි හාව පිණිස වැටෙයි.

මහණෙනි, මේ දස දහම්හු සාරාණියහ. පිය කරණහ. ගරුකරණහ. සඬග්‍රහයට ප්‍රිය භාවයට අවිවාදයට එකි භාවයට වැටෙත් ය යි.

පස්වැනි අකෙකාසවර්ග යි.

එහි උද්දනය:

විවාද සූත්‍රය, විවාදමූලසූත්‍ර උදකය, කුසිනාරා සූත්‍රය, අනෙතපුරප-වෙසනසූත්‍රය, සකකාසසූත්‍රය, මහාඋ සූත්‍රය, දසධම්ම සූත්‍රය, සරිරිඨ සූත්‍රය, හණිකත සූත්‍රය දැයි දසයෙක.

පස්මපණ්ණාසකය සමාපත යි.

2. දුතියො පණ්ණාසකො

1. සවිතතවගෙහා

10. 2. 1. 1.

සවිතත සුතත.

එකං සමයං හගවා සාවස්ථියං විහරති ජෙතවනෙ අනාථපිණ්ඩකස්ස ආරාමෙ. තත්‍ර ඛො හගවා භික්ඛු ආමනෙතභි භික්ඛුවාති. හදනෙතති තෙ භික්ඛු හගවතො පච්චසෙසාසු. හගවා එතදවොච.

නො ටෙ¹ ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු පරවිත්තපරියාය කුසලො හොති, අථ 'සවිත්තපරියාය කුසලො හවිසසා²මි'ති ඵව. ති වො භික්ඛවෙ සිකඛිතබ්බං.

කථංඤා භික්ඛවෙ භික්ඛු සවිත්තපරියාය කුසලො හොති: සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ ඉත්ථි වා පුරියො වා දහරො යුවා මණ්ඩනකපාතිනො ආදයෙ වා පරිපුදෙධි පරියොදනෙ අවෙජ වා උදපන්න සකං මුඛතිමිත්තං පච්චවෙක්ඛමානො සවෙ තත්ථ පසුති රජං වා අඛණං වා, තපෙසව රජස්ස වා අඛණස්ස වා, පහානාය වායමති. නො ටෙ තත්ථ පසුති රජං වා අඛණං වා තෙතෙවිත්තවතො හොති පරිපුණ්ණසංකප්පො "ලාභා වත මම පරිපුණ්ණං වත ටෙ"¹ති. ඵවටෙව ඛො භික්ඛව භික්ඛුතො පච්චවෙක්ඛණා බහුකාරා හොති කුසලෙසු ධම්මෙසු. අභිජ්ඣාදානු ඛො බහුලං විහරාමි, අනභිජ්ඣාදානු ඛො බහුලං විහරාමි, ව්‍යාපනනවිත්තො නු ඛො බහුලං විහරාමි, අව්‍යාපනනවිත්තො නු ඛො බහුලං විහරාමි, ථිහමිඤ්ඤපරිපුර්විකො නු ඛො බහුලං විහරාමි, විගතථිහමිඤ්ඤානු ඛො බහුලං විහරාමි, උද්ධතොනු ඛො බහුලං විහරාමි, අනුද්ධතොනු ඛො බහුලං විහරාමි, විචිකිට්ඨොනු ඛො බහුලං විහරාමි, තිණ්ණවිචිකිට්ඨොනු ඛො බහුලං විහරාමි, කොධතොනු ඛො බහුලං විහරාමි. අකෙකාධතොනු ඛො බහුලං විහරාමි, සංකපිට්ඨවිත්තොනු ඛො බහුලං විහරාමි, අසංකපිට්ඨවිත්තොනු ඛො බහුලං විහරාමි, සාරද්ධිකායොනු ඛො බහුලං විහරාමි, අසාරද්ධිකායොනු ඛො බහුලං විහරාමි, කුසිතොනු ඛො බහුලං විහරාමි, ආරද්ධිවිරියොනු ඛො බහුලං විහරාමි, අසමාහිතොනු ඛො බහුලං විහරාමි, සමාහිතොනු ඛො බහුලං විහරාමි ති.

1. නො ව, - සිද්ධ

2. හවිසසාමාති - සාය

2. දෙවැනි පනස

1. සවිතතවර්ගය

10. 2.-1. 1

සවිතත සූත්‍රය

එක් කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැවැත් නුවර සමීපයෙහි අනේ-
පිඬු සිටුහුගේ ජෙනවන නම් වූ අරමිහි වාසය කරන සේක. එකල්හි
භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මහණෙකිසි භික්ෂූන් ඇමතු සේක. වහන්සැයි ඒ
භික්ෂූහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිවදන් ඇස්වූහ, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ
තෙල වදළහ.

මහණෙනි, ඉදින් මහණ පරචිත්ත පරියාය කුසල නො වේ නම් එකල
සවිතතපරියායකුසල වෙමැයි මහණෙනි, මෙසේ ම තොප විසින් භික්ෂිය
යුතු ය.

මහණෙනි, කෙසේ මහණ සවිතතපරියායකුසල වේ ය යත්: මහණෙනි,
දහර වූ තරුණ වූ සැරසිම් සැහැවි කොට ඇති ස්ත්‍රියක් වෙව්යි පුරුෂයෙක්
වෙව් යි පරිශුද්ධ වූ පයභිච්ඡා වූ කැටපතෙක වෙව්යි පහන් දියබිඳුනෙක
වෙව්යි තම මුවනිමිති පිරික්සා බලනුයේ ඉදින් එහි රජසක් හෝ තල
කැලලක් හෝ දක්නේ ද ඒ රජස හෝ තලකැලල දුරලීමට ව්‍යායාම
කෙරෙයි. ඉදින් එහි රජසක් වෙව්යි තලකැලලක් වෙව්යි නො දක්නේ
නම් “එකැත්තේ මට ලාභයෙක, එකැත්තේ මාගේ මුව පරිපූර්ණ ය”යි
එයින් තුටු සිත් ඇත්තේ පිරිසුන් සඬකල්ප ඇත්තේ වෙයි. මහණෙනි
එපරිදි ම මහණහට කුසල්දහමිහි ප්‍රත්‍යාවේක්ෂණ ව බහුපකාර වෙයි:
අභිධ්‍යා බහුල කොට ඇතියෙම් බෙහෙවින් වෙසෙමි දෝ අභිධ්‍යා බහුල
කොට නැතියෙම් බෙහෙවින් වෙසෙමි දෝ යි; ව්‍යාපාදයෙන් යුත් සිතැති
යෙම් බෙහෙවින් වෙසෙමි දෝ ව්‍යාපාදයෙන් විසුන් සිතැතියෙම් බෙහෙ-
වින් වෙසෙමි දෝ යි; ථිතථිද්ධයෙන් වැඩුනෙම් බෙහෙවින් වෙසෙමි දෝ
පහවූ ථිතථිද්ධ ඇතියෙම් බෙහෙවින් වෙසෙමි දෝ යි, උද්ධතයෙම්
බෙහෙවින් වෙසෙමි දෝ අනුද්ධතයෙම් බෙහෙවින් වෙසෙමි දෝ යි
විචිකිල්පා ඇතියෙම් බෙහෙවින් වෙසෙමි දෝ තරණය කළ විචිකිල්පා
ඇතියෙම් බෙහෙවින් වෙසෙමි දෝ යි කිපෙන සුල්ලෙම් බෙහෙවින්
වෙසෙමි දෝ නො කිපෙන සුල්ලෙම් බෙහෙවින් වෙසෙමි දෝ යි; සකිලිවි
සිතැත්තෙම් බෙහෙවින් වෙසෙමි දෝ යි; නො කිලිවි සිතැත්තෙම් බෙහෙ-
වින් වෙසෙමි දෝ යි; ගිලන් කය ඇතියෙම් බෙහෙවින් වෙසෙමි දෝ නො
ගිලන් කය ඇතියෙම් බෙහෙවින් වෙසෙමි දෝ යි; කුසිතයෙම් බෙහෙවින්
වෙසෙමි දෝ ඇරඹිවැර ඇතියෙම් බෙහෙවින් වෙසෙමි දෝ යි; අසමාහි-
තයෙම් බෙහෙවින් වෙසෙමි දෝ සමාහිතයෙම් බෙහෙවින් වෙසෙමි-
දෝ”යි.

සථෙ භික්ඛවෙ භික්ඛු පච්චවේක්ඛමානො එවං ඡානාති: “අභිජ්ඣාලු බහුලං විහරාමි, ඛ්‍යාපනනවිතො බහුලං විහරාමි, චිත්තමිද්ධපරිපුර්විතො බහුලං විහරාමි, උද්ධතො බහුලං විහරාමි, විචිකිච්ඡො බහුලං විහරාමි, කොධතො බහුලං විහරාමි, සංකිලිට්ඨවිතො බහුලං විහරාමි, සාරඤ්ඤායො බහුලං විහරාමි, කුසිතො බහුලං විහරාමි, අසමාහිතො බහුලං විහරාමි”ති. තෙන භික්ඛවෙ භික්ඛුනා තෙසං යෙව පාපකානං අකුසලානං ධම්මානං පහානාය අධිමතො ඡන්දෙව වායාමො ව උසසාගො ව උසෙසාලගි ව අප්පට්ඨාති ව සති ව සමපජ්ඣාදාකරණියං. සෙය්‍යාපාපි භික්ඛවෙ ආදිත්තවෙලො වා ආදිත්තසිංහා වා තසෙසව වෙලසා වා සිසසා වා නිබ්බාපනාය අධිමතො ඡන්දාකථා වායාමකථා උසසාගකථා උසෙසාලගිකථා අප්පට්ඨාතිකථා සතිකථා සමපජ්ඣාදාකරණියං, එවමෙව, ඛො තෙන භික්ඛුනා තෙසං යෙව පාපකානං අකුසලානං ධම්මානං පහානාය අධිමතො ඡන්දෙව වායාමො ව උසසාගො ව උසෙසාලගි ව අප්පට්ඨාති ව සති ව සමපජ්ඣාදාකරණියං.

සථෙ පන භික්ඛවෙ භික්ඛු පච්චවේක්ඛමානො එවං ඡානාති; “අභිජ්ඣාලු බහුලං විහරාමි, අඛ්‍යාපනනවිතො බහුලං විහරාමි, විගතචිත්තමිද්ධො බහුලං විහරාමි, අනුද්ධතො බහුලං විහරාමි, තිණ්ණවිචිකිච්ඡො බහුලං විහරාමි, අකොකාධතො බහුලං විහරාමි, අසංකිලිට්ඨවිතො බහුලං විහරාමි, අසාරඤ්ඤායො බහුලං විහරාමි, අාරඤ්ඤිරියො බහුලං විහරාමි. සමාහිතො බහුලං විහරාමිති. තෙන භික්ඛවෙ භික්ඛුනා තෙසුයෙව කුසලෙසු ධම්මෙසු පණ්ඩියාය උත්තරිං ආසවානං ඛයාය යොගො කරණියො ති.

10. 2. 1. 2

සාරිපුත්ත සුත්තං

[සාවතට්ඨි]

තත්‍ර ඛො ආයස්මා සාරිපුත්තො භික්ඛු ආමනෙකසි “ආවුසො භික්ඛවො”ති. “ආවුසො”ති ඛො තෙ භික්ඛු ආයස්මතො සාරිපුත්තසා පච්චසෙසාසුං. ආයස්මා සාරිපුත්තො එතදවොච:

නො ඓව ආවුසො භික්ඛු පරවිත්තපරියාය කුසලො ගොති, අප “සවිත්තපරියාය කුසලො හවිසාමි”ති. එවං හි වො ආවුසො සිකති-තබ්බං.

මහණෙනි, ඉදින් මහණ මෙසේ ප්‍රත්‍යාවේක්ෂා කරනුයේ මෙසේ දැන්තේ නම්: “අභිධ්‍යා බහුලයෙහි බොහෝ කොට වෙසෙමි, ව්‍යාපාද යුත් සිතැතියෙහි බොහෝ කොට වෙසෙමි, ථිතමිඳියෙන් වැඩුණෙමි බොහෝ කොට වෙසෙමි, උද්ධතයෙහි බොහෝ කොට වෙසෙමි, සකිලිටි සිතැතියෙහි බොහෝ කොට වෙසෙමි, ගිලන්කය ඇතියෙහි බොහෝ කොට වෙසෙමි, කුසීතයෙහි බොහෝ කොට වෙසෙමි, අසමාහිත-යෙහි බොහෝ කොට වෙසෙමි.”යි මහණෙනි, එ මහණහු විසින් ඒ ලමු අකුසල් දහමුත්තේ ප්‍රභාණය පිණිස අධිමාත්‍ර ඡන්දයක් හා ව්‍යායාමයක් හා උත්සාහයක් හා උසෙසාලහියක් හා නො පසු බැස්මෙන් හා සමානි-යෙක් හා සම්ප්‍රජන්‍යයෙක් හා කටයුතු. මහණෙනි යම් සේ ඇවිලගත් පිළි ඇත්තේ මේව යි ඇවිලගත් නිසි ඇත්තේ වේව යි එ ම පිළිය හෝ නිසි හෝ නිවිමට අධිමාත්‍ර ඡන්දයක් ද ව්‍යායාමයක් ද උත්සාහයක් ද උසෙසාලහියක් ද නො පසුබැස්මක් ද සමානියක් ද සම්ප්‍රජන්‍යයක් ද කෙරේ නම් එසෙයින් ම එ මහණහු විසින් එ ලමු අකුසල් දහමුත්තේ ප්‍රභාණය පිණිස අධිමාත්‍ර ඡන්දයක් හා උත්සාහයක් හා උසෙසාලහි-යක් හා නොපසුබැස්මෙන් හා සමානියක් හා සම්ප්‍රජන්‍යයෙක් හා කටයුතු.

මහණෙනි, ඉදින් මහණ ප්‍රත්‍යාවේක්ෂා කරනුයේ මෙසේ දැන්තේ නම්: “අභිධ්‍යා බහුල කොට නැතියෙහි බොහෝ කොට වෙසෙමි, ව්‍යාපාද විසුත් සිතැතියෙහි බොහෝ කොට වෙසෙමි, පහවු ථිතමිඳි ඇතියෙහි බොහෝ කොට වෙසෙමි, අනුද්ධතයෙහි බොහෝ කොට වෙසෙමි, තරණය කළ විවිකිල්ලා ඇතියෙහි බොහෝ කොට වෙසෙමි, නො කිලිටි සිතැතියෙහි බොහෝ කොට වෙසෙමි, නො ගිලන් කය ඇතියෙහි බොහෝ කොට වෙසෙමි, නො කුසීතයෙහි බොහෝ කොට වෙසෙමි, සමාහිතයෙහි බොහෝ කොට වෙසෙමි.”යි. මහණෙනි, එහෙයින් මහණහු විසින් ඒ කුසල් දහමි ම පිහිටා මතු ආයුධක්ෂය පිණිස යොග්‍ය කටයුතු”යි.

10. 2. 1. 2

සාරිපුත්ත සූත්‍රය

[සැවැත්]

එකල ආයුෂ්මත් සැරියුත් තෙරණුවෝ ‘ඇවැත් මහණෙනි’යි හික්ෂුන් ඇමතුන. ‘ඇවැත්නි’යි ඒ හික්ෂුහු ආයුෂ්මත් සැරියුත් තෙරුන්ට පිළි වදන් ඇස්වූහ. ආයුෂ්මත් සැරියුත් තෙරණුවෝ තෙල කිහි:

“ඇවැත්නි, ඉදින් මහණ පරවික්කපරියාය කුසල නො වේ නම් එකල සවික්කපරියාය (කම සිතට අවවාද කිරීමෙහි) කුසල වෙමි”යි ඇවැත්නි මෙසෙයින් තොප විසින් හික්ෂිමය යුතු.

කර්ණේ ආවුසො භික්ඛු සවිත්තපරියාය කුසලො හොති, සෙය්‍යාපාපි ආවුසො ඉත්ථි වා දුරියො වා දහරො යුවා මණ්ඩනක ජාතිකො ආදායො වා පරිසුද්ධි පරියොදානෙ අවෙජ්ඣා උදපන්නෙ සකං මුඛනිමිත්තං පච්ච-
චෙක්ඛමානො, සචෙ තත්ථ පසුන්ති රජං වා අඛණං වා, තසෙසව රජස්ස වා අඛණස්ස වා පහානාය වායමති. නො චෙ තත්ථ පසුන්ති රජං වා අඛණං වා, තෙනෙවත්තමිනො හොති, පරිපුණ්ණා සංකප්පො, “ලාභා වත මෙ පරිසුද්ධං වත මෙ”ති. එවමෙව ඛො ආවුසො භික්ඛුනො පච්චචෙක්ඛනා බහුකාරා හොති කුසලෙසු ධම්මෙසු: “අභිජ්ඣාලු නු ඛො බහුලං විහරාමි, අනභිජ්ඣාලු නු ඛො බහුලං විහරාමි, බ්‍යාපන්නවිත්තො නු ඛො බහුලං විහරාමි, අබ්‍යාපන්නවිත්තො නු ඛො බහුලං විහරාමි, ථින ථිඤ්ඤාපරිසුද්ධිනො නු ඛො බහුලං විහරාමි, විගජථිනථිඤ්ඤා නු ඛො බහුලං විහරාමි, උද්ධනො නු ඛො බහුලං විහරාමි, අනුද්ධනො නු ඛො බහුලං විහරාමි, විචිකිචෙජා නු ඛො බහුලං විහරාමි, තිණ්ණවිචිකිචෙජා නු ඛො බහුලං විහරාමි. ඡකාධනො නු ඛො බහුලං විහරාමි, අඡකාධනො නු ඛො බහුලං විහරාමි, සංකිලිධිවිත්තො නු ඛො බහුලං විහරාමි, අසංකිලිධිවිත්තො නු ඛො බහුලං විහරාමි, සාරද්ධිකායො නු ඛො බහුලං විහරාමි, අසාරද්ධිකායො නු ඛො බහුලං විහරාමි, කුසිනො නු ඛො බහුලං විහරාමි, ආරද්ධිවිරියො නු ඛො බහුලං විහරාමි, සමාහිතො නු ඛො බහුලං විහරාමි. අසමාහිතො නු ඛො බහුලං විහරාමි”ති.

සචෙ ආවුසො භික්ඛු පච්චචෙක්ඛමානො එවං ජානාති: අභිජ්ඣාලු බහුලං විහරාමි-පෙ-අසමාහිතො බහුලං විහරාමි”ති. තෙනාවුසො භික්ඛුනා තෙසංගෙව පාපකානං අකුසලානං ධම්මානං පහානාය අධි-
මත්තො ඡන්දෙව වායාමො ව උසසාහො ව උසෙසාලභි ව අප්පට්ඨාති ව සති ව සම්පජ්ඣාදාදා කරණියං. සෙය්‍යාපාපි ආවුසො ආදිත්තවෙලො වා ආදිත්තසියො වා තසෙසව චෙලස්ස වා සිසස්ස වා නික්ඛාපනාය අධිමත්තං ඡන්දාදා වායාමාදා උසසාහාදා උසෙසාලභිදා අප්පට්ඨාතිදා සතිදා සම්පජ්ඣාදාදා කරණියං, එව මෙව ඛො ආවුසො තෙන භික්ඛුනා තෙසංගෙව පාපකානං අකුසලානං ධම්මානං පහානාය අධිමත්තො ඡන්දෙව වායාමො ව උසසාහො ව උසෙසාලභි ව අප්පට්ඨාති ව සති ව සම්පජ්ඣාදාදා කරණියං.

සචෙ ආවුසො භික්ඛු පච්චචෙක්ඛමානො එවං ජානාති: “අනභිජ්ඣාලු බහුලං විහරාමි-පෙ-සමාහිතො බහුලං විහරාමි”ති. තෙනාවුසො භික්ඛුනා තෙසුගෙව කුසලෙසු ධම්මෙසු පතිට්ඨාය උත්තරිං ආඤ්ඤානං බ්‍යාය යොගො කරණියො”ති.

ඇවැත්නි, මහණ කෙසේ සවික්කවරියාය කුසල වෙ ය යත්: ඇවැත්නි, යම් පරිදි දහර වූ තරුණ වූ සැරසුම් සැහැවි ඇති ස්ත්‍රියක් වෙවයි, පුරුෂයෙක් වෙවයි පරිශුද්ධ පයඝ්වදාන කැටපතෙක හෝ පහන් දිය-බඳුනෙක හෝ සිය මුවනිමිති පිරික්සා බලනුයේ ඉදින් එහි රජසක් වෙවයි අඛණ්ණයක් වෙවයි දන්තෝ නම් එම රජස හෝ අඛණ්ණය හෝ දුර්ලබ ව්‍යායාම කෙරෙයි. ඉදින් එහි රජසක් හෝ අඛණ්ණයක් හෝ නො දක්නේ නම් එකැතින් මට ලාභයෙක. එකැතින් මාගේ මුව පිරිසිදු යයි පිරිසුන් සංකල්ප ඇතියේ එයින් ම තුටු සිතැත්තේ වෙයි. ඇවැත්නි, එ පරිදි ම මහණහට කුසල් දහමිහි ප්‍රත්‍යවේක්ෂණාට බහුප-කාර වෙයි: “අභිජ්ඣා බහුල කොට ඇතියෙම් බොහෝ කොට වෙසෙමි ද, අභිජ්ඣා බහුල කොට නැතියෙම් බොහෝ කොට වෙසෙමි දෝ අව්‍යා-පාදයෙන් යුත් සිතැත්තෙම් බොහෝ කොට වෙසෙමි ද ව්‍යාපාදයෙන් විසුන් සිතැත්තෙම් බහුල කොට වෙසෙමි ද, ථීනමිඤ්ඤයෙන් මැදිණු සිතැතියෙම් බහුල කොට වෙසෙමි ද, පහවූ ථීනමිඤ්ඤ ඇතියෙම් බහුල කොට වෙසෙමි ද, උඤ්ඤයෙම් බහුල කොට වෙසෙමි ද, අනුඤ්ඤයෙම් බහුල කොට වෙසෙමි ද, විවිකිච්ඡා ඇතියෙම් බහුල කොට වෙසෙමි ද, තරණය කළ විවිකිච්ඡා ඇතියෙම් බහුල කොට වෙසෙමි ද, කිපෙන සුල්ලෙම් බහුල කොට වෙසෙමි ද, නො කිපෙන සුල්ලෙම් බහුල කොට වෙසෙමි ද, සක්ඛිටි සිතැතියෙම් බහුල කොට වෙසෙමි ද, නො කිඛිටි සිතැතියෙම් බහුල කොට වෙසෙමි ද, ගිලන් කය ඇතියෙම් බහුල කොට වෙසෙමි ද, නො ගිලන් කය ඇතියෙම් බහුල කොට වෙසෙමි ද, කුසිතයෙම් බහුල කොට වෙසෙමි ද, ඇරඹිවැර ඇතියෙම් බහුල කොට වෙසෙමි ද, සමාහිතයෙම් බහුල කොට වෙසෙමි ද, අසමාහිතයෙම් බහුල කොට වෙසෙමි ද”යි.

ඇවැත්නි, ඉදින් මහණ ප්‍රත්‍යවේක්ෂා කරනුයේ මෙසේ දන්තෝ නම්: “අභිජ්ඣා බහුල කොට ඇත්තෙම් බොහෝ කොට වෙසෙමි දෝ..... අසමාහිතයෙම් බොහෝ කොට වෙසෙමි දෝ”යි. ඇවැත්නි, එ මහණහු විසින් එ ම ලමු අකුසල් දහමින්ගේ ප්‍රභාණය පිණිස අධිමාත්‍ර ඡන්ද-යෙක් හා ව්‍යායාමයෙක් හා උත්සාහයෙක් හා මහාපියඝ්වයෙක් හා නොපසු-බැස්මෙක් හා සමානියෙක් හා සම්ප්‍රජනායෙක් හා කටයුතු. ඇවැත්නි, යම් පරිදි ඇවිළි වළි ඇතියේ වෙවයි ඇවිළි හිස ඇතියේ වෙවයි එ පිළිය හෝ හිස නිවීම පිණිස අධිමාත්‍ර ඡන්දයක් හා ව්‍යායාමයක් හා උත්සාහයක් හා මහ වැරක් හා නො පසුබැස්මෙක් හා සතියක් හා සම්ප-ජ්ඣායෙක් හා කෙරේ නම් ඇවැත්නි, එ පරිදි ම එ මහණහු එ ම ලමු අකුසල් දහමින්ගේ ප්‍රභාණය පිණිස අධිමාත්‍ර ඡන්දයෙක් හා ව්‍යායාමයෙක් හා උත්සාහයෙක් හා මහවැරක් හා නො පසු බැස්මෙක් හා සමානියෙක් හා සම්ප්‍රජනායෙක් හා කටයුතු:

ඇවැත්නි, ඉදින් මහණ ප්‍රත්‍යවේක්ෂා කරනුයේ මෙසේ දන්තෝ වේ නම් අනභිජ්ඣා බහුල කොට ඇතියෙම් බොහෝ කොට වෙසෙමි..... සමාහිතයෙම් බොහෝ කොට වෙසෙමි”යි. ඇවැත්නි, එ මහණ විසින් එ ම කුසල් දහමිහි පිහිටා මතුයෙහි ආප්‍රවක්ෂය පිණිස යොග කටයුතු යි,

10. 2. 1. 3

ධීති සුතතං

[සාවකී]

ධීතිමපාහං¹ භික්ඛවෙ න ච ඡන්ද්‍රියාමි කුසලෙසු ධම්මෙසු පගෙව පරිභානිං, වුද්ධිං ච ඛො අහං භික්ඛවෙ චිත්තන්ද්‍රියාමි කුසලෙසු ධම්මෙසු නො ධීතිං නො භානිං.

කප්ඤ්ඤ භික්ඛවෙ භානි භොති කුසලෙසු ධම්මෙසු, නො ධීති නො වුද්ධි. ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු යතතකො භොති සද්ධිය සිලෙන සුතෙන වාගෙන පඤ්ඤාය පටිභානෙන, තස්ස තෙ ධම්මා නෙව තිට්ඨන්ති, නො වඛස්සන්ති. භානිමෙතං භික්ඛවෙ චද්ධිමි, කුසලෙසු ධම්මෙසු. නො ධීති, නො වුද්ධි.

කප්ඤ්ඤ භික්ඛවෙ ධීති භොති කුසලෙසු ධම්මෙසු, නො භානි නො වුද්ධි. ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු යතතකො භොති සද්ධිය සිලෙන සුතෙන වාගෙන පඤ්ඤාය පටිභානෙන, තස්ස තෙ ධම්මා නෙව භායන්ති, නො වඛස්සන්ති. ධීතිමෙතං භික්ඛවෙ චද්ධිමි කුසලෙසු ධම්මෙසු, නො භානිං නො වුද්ධිං. එවං ඛො භික්ඛවෙ ධීති භොති කුසලෙසු ධම්මෙසු නො වුද්ධි නො භානි.

කප්ඤ්ඤ භික්ඛවෙ වුද්ධි භොති කුසලෙසු ධම්මෙසු, නො ධීති, නො භානි, ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු යතතකො භොති සද්ධිය සිලෙන සුතෙන වාගෙන පඤ්ඤාය පටිභානෙන, තස්ස තෙ ධම්මා නෙව තිට්ඨන්ති නො භායන්ති. වුද්ධිමෙතං භික්ඛවෙ චද්ධිමි කුසලෙසු ධම්මෙසු නො ධීතිං නො භානිං. එවං ඛො භික්ඛවෙ වුද්ධි භොති කුසලෙසු ධම්මෙසු, නො ධීති, නො භානි.

නො වෙ භික්ඛවෙ භික්ඛු පරචිත්තපරියායකුසලො භොති, අප් “සචිත්තපරියායකුසලො භවිස්සාමි”ති, එවං හි වො භික්ඛවෙ සිකඛිතඛං.

1. ධීතිමෙතං, සිඉ.

10. 2. 1. 3

ධීති සූත්‍රය

මහණෙනි, මම කුසල් දහම්හි සථිතිය ද නොවනමි. පරිහානිය කැලැමැයි. මහණෙනි, මම කුසල් දහම්හි වෘද්ධිය ද වනමි. සථිතිය නොවනමි පරිහානිය නොවනමි.

මහණෙනි, කෙසේ නම් කුසල් දහම්හි හානි වේ ද, සථිති නො වේ ද, වෘද්ධි නො වේ ය යත්: මහණෙනි, මෙ සස්තෙහි මහණ ශ්‍රද්ධායෙන් ශීලයෙන් ශ්‍රැතයෙන් ත්‍යාගයෙන් ප්‍රඥයෙන් ප්‍රතිභානායෙන් යම් පමණ වේ ද, ඔහුට එ දහම්හු නොම සිටුනාහ. නො වඩනාහ. මහණෙනි, තෙල කුසල් දහම්හි හානි යයි කියමි. සථිතිය නො වෙයි. වෘද්ධි නො වෙයි.

මහණෙනි, කෙසේ නම් කුසල් දහම්හි සථිතිය වේ ද, හානි නො වේ ද, වෘද්ධි නො වේ ය යත්: මහණෙනි, මෙ සස්තෙහි මහණ ශ්‍රද්ධායෙන්, ශීලයෙන්, ශ්‍රැතයෙන්, ත්‍යාගයෙන්, ප්‍රඥයෙන්, ප්‍රතිභානායෙන් යම් පමණ වේ නම් ඔහුට එ දහම්හු නො ම පිරිහෙත්. නො වැඩෙත්. මහණෙනි, තෙල කුසල් දහම්හි සථිතිය යි කියමි. හානිය යි නො කියමි. වෘද්ධිය යි නො කියමි. මහණෙනි මෙසේ කුසල් දහම්හි සථිතිය වෙයි. වෘද්ධි නො වේ. හානි නො වේ.

මහණෙනි, කෙසේ නම් කුසල් දහම් වෘද්ධි වේ ද, සථිති නො වේ ද, හානි නොවේ ය යත්: මහණෙනි, මෙ සස්තෙහි මහණ ශ්‍රද්ධායෙන් ශීලයෙන් ශ්‍රැතයෙන් ත්‍යාගයෙන් ප්‍රඥයෙන් ප්‍රතිභානායෙන් යම් පමණ වේ ද ඔහුට එ දහම්හු නො ම සිටුනාහ. නො ම පිරිහෙන්නාහ.

මහණෙනි, තෙල කුසල් දහම්හි වෘද්ධියයි කියමි. සථිති යයි නො කියමි. හානිය යි නො කියමි. මහණෙනි, මෙසේ වනාහි කුසල් දහම්හි වෘද්ධි වේ. සථිති නොවේ. හානි නො වේ.

මහණෙනි, ඉදින් මහණ පරිත්තපරියාය කුසල නො වේ නම් එකල සම්ප්‍රතිපරියාය කුසල වෙමිති මහණෙනි මෙසේ ම තොප විසින් භික්ෂිය යුතු.

කර්ෂණ භික්ෂුවෙ භික්ෂු සවික්කපරියායකුසලො හොති, සෙය්‍යාදාපි භික්ෂුවෙ ඉතී වා පුරියො වා දහරො යුවා මණ්ඩනානිකො ආදයෙ වා පරිසුද්ධෙ පරියොදානෙ අවෙජ්චා උදප්පෙතෙ සකං මුඛනිමිත්තං පච්ච-
චෙක්ඛමානො සචෙ තත්ථ පසස්සති රජං වා අඛණං වා, තස්සෙව රජස්ස වා අඛණස්ස වා පහානාය වායමති, නො චෙ තත්ථ පසස්සති රජං වා අඛණං වා තෙනෙවක්කමනො හොති පරිසුද්ධස්සඛණං “ලාභා වත මෙ පරිසුද්ධං වත මෙ”ති.

එවමෙව ඛො භික්ෂුවෙ භික්ෂුනො පච්චචෙක්ඛමානො බහුකාරා හොති කුසලෙසු ධර්මෙසු “අභිජ්ඣාලු නු ඛො බහුලං විහරාමී අනභිජ්ඣාලු නු ඛො බහුලං විහරාමී” ඛ්‍යාපන්නවිත්තො නු ඛො බහුලං විහරාමී, අඛ්‍යා-
පන්නවිත්තො නු ඛො බහුලං විහරාමී, ථිගම්ද්ධපරිසුද්ධිනො නු ඛො බහුලං විහරාමී, විහත ථිගම්ද්ධො නු ඛො බහුලං විහරාමී, උද්ධනො නු ඛො බහුලං විහරාමී, අනුද්ධනො නු ඛො බහුලං විහරාමී, විවිකිලෙජා නු ඛො බහුලං විහරාමී, කිණ්ණවිවිකිලෙජා නු ඛො බහුලං විහරාමී, කොධනො නු ඛො බහුලං විහරාමී, අකෙකාධනො නු ඛො බහුලං විහරාමී, සංකිලිට්ඨවිත්තො නු ඛො බහුලං විහරාමී, අසංකිලිට්ඨවිත්තො නු ඛො බහුලං විහරාමී, සාරද්ධකායො නු ඛො බහුලං විහරාමී, අසාරද්ධ කායො නු ඛො බහුලං විහරාමී, කුසිනො නු ඛො බහුලං විහරාමී, ආරද්ධ විරියො නු ඛො බහුලං විහරාමී, සමාහිතො නු ඛො බහුලං විහරාමී, අසමාහිතො නු ඛො බහුලං විහරාමී”ති.

සචෙ භික්ෂුවෙ භික්ෂු පච්චචෙක්ඛමානො එවං ජානාති: අභිජ්ඣාලු බහුලං විහරාමී, ඛ්‍යාපන්නවිත්තො බහුලං විහරාමී, ථිගම්ද්ධපරිසුද්ධිනො බහුලං විහරාමී, උද්ධනො බහුලං විහරාමී, විවිකිලෙජා බහුලං විහරාමී, කොධනො බහුලං විහරාමී, සංකිලිට්ඨවිත්තො බහුලං විහරාමී, සාරද්ධ-
කායො බහුලං විහරාමී, කුසිනො බහුලං විහරාමී, අසමාහිතො බහුලං විහරාමී”ති. තෙන භික්ෂුවෙ භික්ෂුනා තෙසංයෙව පාපකානං අකුසලානං ධර්මානං පහානාය අධිමත්තො ඡන්දො ව වායාමො ව උසස්සො ව උසස්සාළහී ව අප්පට්ඨානී ව සති ව සමප්පකුසලාකරණියං.

මහණෙනි, කෙසේ නම් මහණ සවික්කවර්ගය කුසල වෙය යත්: මහණෙනි, යම් පරිදි දහර වූ තරුණවූ සරහන සැහැවි ඇති, ස්ත්‍රියක් වේවයි පුරුෂයෙක් වේවයි පිරිසිදු පයවිඳුන ආදර්ශයක හෝ පහන් දිය බදුනෙක හෝ තම මුවනිමිති පිරික්සා බලනුයේ ඉදින් එහි රජසක් හෝ (තල කැලැල් ආදී) අඛණ්ඩයක් හෝ දක්නේ හෝ එම රජස් හෝ අඛණ්ඩය දුරලීමට ව්‍යායාම කෙරෙයි. ඉතින් එහි රජසක් හෝ අඛණ්ඩයක් නො දක්නේ නම් එ කැනින් මට ලාභය, එ කැනින් මා මුව පිරිසිදුය යි පිරිසුන් මනදෙළ ඇතියේ එයින් ම තුටු සිතැතියේ වෙයි.

මහණෙනි, එපරිදි ම හික්සුහට කුසල් දහමිහි ප්‍රත්‍යවෙක්ෂණාව බහුපකාර වේ. අභිධ්‍යානුයම් බොහෝ කොට වෙසෙමි දෝ අනභිධ්‍යානුයම් බොහෝ කොට වෙසෙමි දෝ යි. ව්‍යාපනනවික්කයෙමි බොහෝ කොට වෙසෙමි දෝ අව්‍යාපනනවික්කයෙමි බොහෝ කොට වෙසෙමි දෝ යි. චිතමිඳුයෙන් මැඩුණෙමි බොහෝ කොට වෙසෙමි දෝ පහවූ චිතමිඳු ඇතියෙමි බොහෝ කොට වෙසෙමි දෝ යි. උදාසීනයෙමි බොහෝ කොට වෙසෙමි දෝ අනුදාසීනයෙමි බොහෝ කොට වෙසෙමි දෝ යි. විචිකිච්ඡා ඇතියෙමි බොහෝ කොට වෙසෙමි දෝ තරණය කළ විචිකිච්ඡා ඇතියෙමි බොහෝ කොට වෙසෙමි දෝ යි. කිපෙන සුල්ලෙමි බොහෝ කොට වෙසෙමි දෝ නො කිපෙන සුල්ලෙමි බොහෝ කොට වෙසෙමි දෝ යි. සකිලිටි සිතැතියෙමි බොහෝ කොට වෙසෙමි දෝ යි, ගිලන් කය ඇතියෙමි බොහෝ කොට වෙසෙමි දෝ නො ගිලන් කය ඇතියෙමි බොහෝ කොට වෙසෙමි දෝ යි. කුසිතයෙමි බොහෝ කොට වෙසෙමි දෝ, ඇරඹූ වැර ඇතියෙමි බොහෝ කොට වෙසෙමි දෝ යි. අසමාහිතයෙමි බොහෝ කොට වෙසෙමි දෝ සමාහිතයෙමි බොහෝ කොට වෙසෙමි දෝ යි.

මහණෙනි, ඉදින් මහණ ප්‍රත්‍යවෙක්ෂා කරනුයේ මෙසේ දන්නේ නම්: “අභිධ්‍යානුයම් බොහෝ කොට වෙසෙමි. ව්‍යාපනනවික්කයෙමි බොහෝ කොට වෙසෙමි. චිතමිඳුපරිසුද්ධියෙමි බොහෝ කොට වෙසෙමි. උදාසීනයෙමි බොහෝ කොට වෙසෙමි. විචිකිච්ඡා ඇතියෙමි බොහෝ කොට වෙසෙමි. කිපෙන සුල්ලෙමි බොහෝ කොට වෙසෙමි. සකිලිටි සිතැතියෙමි බොහෝ කොට වෙසෙමි. ගිලන් කය ඇතියෙමි බොහෝ කොට වෙසෙමි. කුසිතයෙමි බොහෝ කොට වෙසෙමි. අසමාහිතයෙමි බොහෝ කොට වෙසෙමි” යි. මහණෙනි, එ මහණහු විසින් එම ලමු අකුසල දහමුත්තේ ප්‍රභාණය පිණිස අධිමාත්‍ර ඡන්දයක් හා ව්‍යායාමයක් හා උත්සාහයක් හා මහවැරෙක් හා නො පසුබැස්මෙක් හා සතියෙක් හා සමපජ්ඣාදියෙක් හා කටයුතු යි.

සෙය්‍යාථාපි භික්ඛවෙ ආදිත්තවෙලො වා ආදිත්තසියො වා තසෙඤ්ච වෙලස්ස වා සිස්සස්ස වා නිබ්බාපනාය අධිමත්තං ඡන්දඤ්ච වායාමඤ්ච උස්සා-
හඤ්ච, උසෙසාලහිඤ්ච අප්පට්ඨානිඤ්ච සතිඤ්ච සම්පජඤ්ඤාඤ්ච කරෙය්‍ය
ඵවමෙව ඛො භික්ඛවෙ තෙන භික්ඛුනා තෙසංයෙව පාපකානං අකුසලානං
ධම්මානං පහානාය අධිමත්තො ඡන්දෙ ව වායාමො ව උස්සාහො ව
උසෙසාලහි ව අප්පට්ඨානි ව සති ව සම්පජඤ්ඤාඤ්ච කරණියං.

සචෙ පන භික්ඛවෙ භික්ඛු පච්චවෙකඛමානො ඵවං ජානාති:
'අනභිජ්ඣාලු ඛහුලං විහරාමි, අබ්‍යාපකතවිත්තො ඛහුලං විහරාමි, විගත
ථිතමිඤ්ඤා ඛහුලං විහරාමි, කිණ්ණවිචිකිලෙජා ඛහුලං විහරාමි, අකෙකා-
ධනො ඛහුලං විහරාමි, අසංකිලිට්ඨවිත්තො ඛහුලං විහරාමි, අසාරඤ්ඤා
කායො ඛහුලං විහරාමි, ආරඤ්චරියො ඛහුලං විහරාමි, සමාහිතො ඛහුලං
විහරාමි'ති. තෙන භික්ඛවෙ භික්ඛුනා තෙසුයෙව කුසලෙසු ධම්මෙසු
පතිට්ඨාය උත්තරිං ආසවානං බයාය යොගො කරණියො ති.

10. 2. 1. 4

සමථ සුත්තං

[සාවස්]

නො වෙ භික්ඛවෙ භික්ඛු පරවිත්තපරියායකුසලො හොති, අථ
'සවිත්තපරියායකුසලො භවිස්සාමි'ති ඵවං හි වො භික්ඛවෙ සිකඛිතඛං.

කථඤ්ච භික්ඛවෙ භික්ඛු සවිත්තපරියාය කුසලො හොති, සෙය්‍යාථාපි
භික්ඛවෙ ඉත්ථි වා පූරිසො වා දහරො යුවා මණ්ඩනකජාතිකො ආදසෙ
වා පරිසුද්ධි පරියොදනෙ අවෙජ වා උදපන්න සකං මුඛනිමිත්තං පච්ච-
වෙකඛමානො සචෙ තත්ථ පස්සති රජං වා අඛණං වා, තසෙඤ්ච රජස්ස
වා අඛණස්ස වා පහාණාය වායමති, නො වෙ තත්ථ පස්සති රජං වා
අඛණං වා, තෙනවත්තමනො හොති පරිපුණ්ණසංකප්පො "ලාභා
වත මෙ පරිපුද්ධං වත මෙ"ති. ඵවමෙව ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛුනො පච්ච-
වෙකඛණා ඛහුකාරා හොති කුසලෙසු ධම්මෙසු. "ලාභී නු ඛොමහි
අර්ඤ්ඤානං චෙතොසමථස්ස, න නු ඛොමහි ලාභී අර්ඤ්ඤානං චෙතොසම-
ථස්ස, ලාභී නු ඛොමහි අධිපඤ්ඤාධම්මවිපස්සනාය, න නු ඛොමහි ලාභී
අධිපඤ්ඤාධම්මවිපස්සනායා"ති.

මහණෙනි, යම් පරිදි ඇවිළි පිළි ඇතියේ හෝ ඇවිළි නිස ඇතියේ හෝ එම පිළිය හෝ නිස නිව්ම පිණිස අධිමාත්‍ර ඡන්දයක් හා ව්‍යායාමයක් හා උත්සාහයක් හා උසොළභියක් හා නො පසුබැස්මක් හා සතියක් හා සමපජ්ඣකයක් හා කෙරේ ද, මහණෙනි, එ පරිදි ම එ මහණහු විසින් එ ලමු දකුසල් දහමින්ගේ ප්‍රභාණය පිණිස අධිමාත්‍ර ඡන්දයක් හා ව්‍යායාමයක් හා උත්සාහයක් හා උසොළභියක් හා නො පසු බැස්මක් හා සතියක් හා සමපජ්ඣකයක් කටයුතු යි.

මහණෙනි, ඉදින් මහණ ප්‍රත්‍යාවේක්ෂා කරනුයේ මෙසේ දැන්නේ නම්, “අනභිධ්‍යානුයෙමි බොහෝ කොට වෙසෙමි. අබ්‍යාපනනවික්ක යෙමි බොහෝ කොට වෙසෙමි. විගතථීනමිද්ධියෙමි බොහෝ කොට වෙසෙමි. තිණ්ණවිචිකිච්ඡයෙමි බොහෝ කොට වෙසෙමි. නො කිපෙන සුල්ලෙමි බොහෝ කොට වෙසෙමි. නො කිලිටි සිතැතියෙමි බොහෝ කොට වෙසෙමි. ඇරඹූ වැර ඇතියෙමි බොහෝ කොට වෙසෙමි. සමාහිත-යෙමි බොහෝ කොට වෙසෙමි” යි. මහණෙනි, එ මහණහු විසින් එ කුසල් දහමිහි ම පිහිටා මත්තෙහි ආසුවක්ෂය පිණිස යොග කටයුතු යි.

10. 2. 1. 4

සමථ සූත්‍රය

[සැවැත්]

මහණෙනි, ඉදින් මහණ පරවික්කපරියායකුසල නො වේ නම් එකල සවික්කපරියායකුසල වෙමි යි මහණෙනි, නොප විසින් මෙසේ ම හික්මිය යුතු යි.

මහණෙනි, මහණ කෙසේ නම් සවික්කපරියායකුසල වේ ය යත්: “මහණෙනි, යම් සේ දහර වූ තරුණ වූ සදා සැහැවි ඇති ස්ත්‍රියක් වේවයි පුරුෂයෙක් වේවයි පරිභූදා පයඛිද්දන ආදර්ශක වේව යි පහන් දියබදුනක වේවයි සිය මුව නිමිති පිරික්සා දක්නේ ඉදින් එහි රජසක් වේව යි තලකැලලක් වේවයි දක්නේ නම් එම රජස හෝ තල කැලල දුර්ලභ ව්‍යායාම කෙරෙයි. ඉදින් එහි රජසක් වේවයි තල කැලලක් වේවයි නොදක්නේ නම් පිරිපුන් මනදෙළ ඇතියේ එකැතින් මට ලාහ-යෙක, එකැතින් මා මුව පිරිසිදු යයි එයින් ම තුටු සිත් ඇතියේ වෙයි. මහණෙනි, එ පරිදි ම මහණහට කුසල් දහමිහි ප්‍රත්‍යාවේක්ෂණාව බහුපකාර වෙයි. “අධ්‍යාත්මයෙහි වික්කසමථය ලබන සුදු වෙමි දෝ යි අධ්‍යාත්ම යෙහි වික්කසමථය නො ලබන සුදුයෙමිදෝ යි අධිප්‍රඥ ධර්මවිදර්ශනාව ලබන සුල්ලෙමිදෝ යි අධිප්‍රඥධර්ම විදර්ශනාව නො ලබන සුල්ලෙමි දෝ” යි.

සථෙ භික්ඛවෙ භික්ඛු පච්චවෙක්ඛමානො ඵං ජානාති: “ලාභිමහි අර්ඤ්ඤං වෙතොසමථස්ස, න ලාභී අධිපඤ්ඤාධිමච්චස්සනායා”ති. තෙන භික්ඛවෙ භික්ඛුනා අර්ඤ්ඤං වෙතොසමථෙ පතිට්ඨාය අධිපඤ්ඤාධිමච්චස්සනාය යොගො කරණියො සො අපරෙත සමයෙන ලාභිවෙව හොති අර්ඤ්ඤං වෙතොසමථස්ස ලාභී ච අධිපඤ්ඤාධිමච්චස්සනාය.

සථෙ පන භික්ඛවෙ භික්ඛු පච්චවෙක්ඛමානො ඵං ජානාති: “ලාභිමහි අධිපඤ්ඤාධිමච්චස්සනාය න ලාභී අර්ඤ්ඤං වෙතොසමථස්ස”ති. තෙන භික්ඛවෙ භික්ඛුනා අධිපඤ්ඤාධිමච්චස්සනාය පතිට්ඨාය අර්ඤ්ඤං වෙතොසමථෙ යොගො කරණියො, සො අපරෙත සමයෙන ලාභී වෙව හොති අධිපඤ්ඤාධිමච්චස්සනාය ලාභී ච අර්ඤ්ඤං වෙතොසමථස්ස.

සථෙ පන භික්ඛවෙ භික්ඛු පච්චවෙක්ඛමානො ඵං ජානාති: “න ලාභී අර්ඤ්ඤං වෙතොසමථස්ස න ලාභී අධිපඤ්ඤාධිමච්චස්සනායා”ති. තෙන භික්ඛවෙ භික්ඛුනා තෙසංයෙව කුසලානං ධම්මානං පටිලාභාය අධිමනෙතා ඡන්දො ච වායාමො ච උසාහො ච උසොළහි ච අපට්ඨානි ච සති ච සමපඤ්ඤාඤා කරණියං.

සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ ආදිත්තවෙලො වා ආදිත්තසීයො වා තස්සෙව වෙලස්ස වා සීසස්ස වා තිබ්බාපනාය අධිමනං ඡන්දාඤා වායාමාඤා උසාහාඤා උසොළහිඤා අපට්ඨානිඤා සතිඤා සමපඤ්ඤාඤා කරෙය්‍ය, ඵච්චෙව ඛො භික්ඛවෙ තෙන භික්ඛුනා තෙසංයෙව කුසලානං ධම්මානං, පටිලාභාය අධිමනෙතා ඡන්දො ච වායාමො ච උසාහො ච උසොළහි ච අපට්ඨානි ච සති ච සමපඤ්ඤාඤා කරණියං. සො අපරෙත සමයෙන ලාභිවෙව හොති අර්ඤ්ඤං වෙතොසමථස්ස ලාභී ච අධිපඤ්ඤාධිමච්චස්සනාය.

සථෙ පන භික්ඛවෙ භික්ඛු පච්චවෙක්ඛමානො ඵං ජානාති: “ලාභිමහි අර්ඤ්ඤං වෙතොසමථස්ස, ලාභී අධිපඤ්ඤාධිමච්චස්සනායා”ති. තෙන භික්ඛවෙ භික්ඛුනා තෙසුයං කුසලෙසු, ධම්මෙසු පතිට්ඨාය උත්තරිං ආසවානං බයාය යොගො කරණියො.

මහණෙනි, ඉදින් මහණ ප්‍රත්‍යාවේක්ෂා කරනුයේ මෙසේ දන්නේ නම් “අධ්‍යාත්මයෙහි වික්‍රමසමථය ලබන සුල්ලෙම්, අධිප්‍රඥා ධර්මවිදර්ශනාව නො ලබන සුල්ලෙම්”යි. මහණෙනි, එ මහණහු විසින් අධ්‍යාත්මයෙහි වික්‍රමසමථයෙහි පිහිටා අධිප්‍රඥාධර්මවිදර්ශනාව පිණිස යොග කටයුතු යි.

හේ පසු කල්හි අධ්‍යාත්මයෙහි වික්‍රමසමථය ලබනසුල්ලෙන් අධිප්‍රඥා-ධර්මවිදර්ශනාව ලබන සුල්ලෙන් වෙයි.

මහණෙනි, ඉදින් මහණ ප්‍රත්‍යාවේක්ෂා කරනුයේ මෙසේ දන්නේ නම් අධිප්‍රඥාධර්මවිදර්ශනාව ලබන සුල්ලෙම් වෙමි. අධ්‍යාත්මයෙහි විත්ත-සමථය නො ලබන සුල්ලෙම් වෙමි”යි. මහණෙනි, එ මහණහු විසින් අධිප්‍රඥාධර්මවිදර්ශනාවෙහි පිහිටා අධ්‍යාත්මයෙහි වික්‍රමසමථය පිණිස යොග කටයුතු යි. හේ පසු කල්හි අධිප්‍රඥාධර්මවිදර්ශනා ලබන සුල්ලෙන් අධ්‍යාත්මයෙහි වික්‍රම සමථය ලබන සුල්ලෙන් වෙයි.

මහණෙනි, ඉදින් මහණ ප්‍රත්‍යාවේක්ෂා කරනුයේ මෙසේ දන්නේ නම් අධ්‍යාත්මයෙහි විත්තසමථය නො ලබන සුල්ලෙම්, අධිප්‍රඥාධර්ම-විදර්ශනාව නොලබන සුල්ලෙම්”යි, මහණෙනි, එ මහණහු විසින් එ කුසල් දහම් ලබනු පිණිස අධිමාත්‍ර ඡන්දයෙක් හා ව්‍යායාමයෙක් හා උත්සාහයෙක් හා මහාවීර්යයෙක් හා නො පසුබැස්මෙක් හා සතියෙක් හා සම්ප්‍රජන්‍යයෙක් හා කටයුතු.

මහණෙනි, යම් පරිදි ඇවිළගත් පිළි ඇතියේ වේවයි ඇවිළගත් හිස් ඇතියේ වේවයි එම පිළිය හෝ හිස ගිවීමට අධිමාත්‍ර ඡන්දය හා ව්‍යායාමය හා උත්සාහය හා උපෙසාලහිය හා අප්‍රාප්තිය හා සතිය හා සම්ප්‍රජන්දය හා කෙරෙයි. මහණෙනි, එපරිදි ම එ මහණහු විසින් එම කුසල් දහම් ලබනු වස් අධිමාත්‍ර ඡන්දය හා ව්‍යායාමය හා උත්සාහය හා උපෙසාලහිය හා අප්‍රාප්තිය හා සතිය හා සම්ප්‍රජන්දය හා කටයුතු. හේ පසුකල්හි අධ්‍යාත්මයෙහි වික්‍රමසමථය ලබන සුල්ලෙන් අධිප්‍රඥාධර්මවිදර්ශනාව ලබන සුල්ලෙන් වෙයි.

මහණෙනි, ඉදින් මහණ ප්‍රත්‍යාවේක්ෂා කරන්නේ මෙසේ දන්නේ නම්: “අධ්‍යාත්මයෙහි වික්‍රමසමථය ලබන සුල්ලෙම් වෙමි: ,අධිප්‍රඥාධර්ම විදර්ශනාව ලබන සුල්ලෙම් වෙමි”යි. මහණෙනි, එ මහණහු විසින් එම කුසල් දහමහි පිහිටා මත්තෙහි ආසුචක්ෂයට යොග කටයුතු යි.

චිවරමපහං හික්ඛවෙ දුට්ඨෙත වදුමි, සෙවිතඛඛමි අසෙවිතඛඛමි.
 පිණ්ඩපාතමපහං හික්ඛවෙ දුට්ඨෙත වදුමි, සෙවිතඛඛමි අසෙවිතඛඛමි.
 සෙනාසනමපහං හික්ඛවෙ දුට්ඨෙත වදුමි සෙවිතඛඛමි අසෙවිතඛඛමි.
 ගාමනිගමමපහං හික්ඛවෙ දුට්ඨෙත වදුමි, සෙවිතඛඛමි අසෙවිතඛඛමි.
 ජනපදපදසමපහං හික්ඛවෙ දුට්ඨෙත වදුමි, සෙවිතඛඛමි අසෙවිතඛඛමි.
 පුංඤාලමපහං හික්ඛවෙ දුට්ඨෙත වදුමි, සෙවිතඛඛමි අසෙවිතඛඛමි.

“චිවරමපහං හික්ඛවෙ දුට්ඨෙත වදුමි සෙවිතඛඛමි අසෙවිතඛඛමි”ති
 ඉති ඛො පනෙතං වුත්තං කිංකේඛනං පටිච්ච වුත්තං. තස්ස යං ජඤ්ඤ
 චිවරං “ඉදං ඛො මෙ චිවරං සෙවතො අකුසලා ධම්මා අභිවඩ්ඪන්ති”.
 කුසලාධම්මා පරිභාසන්ති”ති. එවරුපං චිවරං න සෙවිතඛඛං, තස්ස යං
 ජඤ්ඤ චිවරං ඉදං ඛො මෙ චිවරං සෙවතො අකුසලා, ධම්මා පරිභාසන්ති.
 කුසලා ධම්මා අභිවඩ්ඪන්ති”ති. එව රුපං චිවරං සෙවිතඛඛං, චිවරමපහං
 හික්ඛවෙ දුට්ඨෙත වදුමි, සෙවිතඛඛමි අසෙවිතඛඛමිති ඉති යං තං වුත්තං
 ඉදමෙතං පටිච්ච වුත්තං.

“පිණ්ඩපාතමපහං හික්ඛවෙ දුට්ඨෙත වදුමි, සෙවිතඛඛමි අසෙවි-
 තඛඛමි”ති ඉති ඛො පනෙතං වුත්තං, කිංකේඛනං පටිච්ච වුත්තං. තස්ස යං
 ජඤ්ඤ පිණ්ඩපාතං ඉමං ඛො මෙ පිණ්ඩපාතං සෙවතො අකුසලා ධම්මා
 අභිවඩ්ඪන්ති කුසලා ධම්මා පරිභාසන්ති, එවරුපො පිණ්ඩපාතො න
 සෙවිතඛඛං. තස්ස යං ජඤ්ඤ පිණ්ඩපාතං ඉමං ඛො මෙ පිණ්ඩපාතං
 සෙවතො අකුසලා ධම්මා පරිභාසන්ති කුසලා ධම්මා අභිවඩ්ඪන්ති ති.
 එවරුපො පිණ්ඩපාතො සෙවිතඛඛං. පිණ්ඩපාතමපහං හික්ඛවෙ දුට්ඨෙත
 වදුමි, සෙවිතඛඛමි අසෙවිතඛඛමිති. ඉති යං තං වුත්තං ඉදමෙතං
 පටිච්ච වුත්තං.

සෙනාසනමපහං හික්ඛවෙ දුට්ඨෙත වදුමි, සෙවිතඛඛමි අසෙවි-
 තඛඛමිති. ඉති ඛො පනෙතං වුත්තං, කිංකේඛනං පටිච්ච වුත්තං. තස්ස යං
 ජඤ්ඤ සෙනාසනං ඉදං ඛො මෙ සෙනාසනං සෙවතො අකුසලා ධම්මා
 අභිවඩ්ඪන්ති, කුසලා ධම්මා පරිභාසන්ති” ති. එවරුපං සෙනාසනං න
 සෙවිතඛඛං. තස්ස යං ජඤ්ඤ සෙනාසනං ඉදං ඛො මෙ සෙනාසනං
 සෙවතො අකුසලා ධම්මා පරිභාසන්ති කුසලා ධම්මා අභිවඩ්ඪන්ති ති.
 එවරුපං සෙනාසනං සෙවිතඛඛං. සෙනාසනමපහං හික්ඛවෙ දුට්ඨෙත
 වදුමි, සෙවිතඛඛමි අසෙවිතඛඛමි ති. ඉති යං වුත්තං ඉදමෙතං පටිච්ච
 වුත්තං.

මහණෙනි, මම සිවුරු ද දෙපරිදි විසින් කියමි: සෙවිතව්‍ය ද අසෙවිතව්‍ය දැයි. මහණෙනි, මම පිඬුවා ද දෙපරිදි විසින් කියමි: සෙවිතව්‍ය ද අසෙවිතව්‍ය දැයි. මහණෙනි, මම සෙනසුන් ද දෙපරිදි විසින් කියමි: සෙවිතව්‍ය ද අසෙවිතව්‍ය දැයි. මහණෙනි, මේ ගම්-නියමගම් ද දෙපරිදි විසින් කියමි: සෙවිතව්‍ය ද අසෙවිතව්‍ය දැයි. මහණෙනි, මේ දනව් පියෙස් ද දෙපරිදි විසින් කියමි: සෙවිතව්‍ය ද අසෙවිතව්‍ය දැයි. මහණෙනි, මම පුඟුල් ද දෙපරිදි විසින් කියමි: සෙවිතව්‍ය ද අසෙවිතව්‍ය දැයි.

මහණෙනි, මම සිවුරු ද දෙපරිදි විසින් කියමි: සෙවිතව්‍ය ද අසෙවිතව්‍ය දැයි. මෙසේ තෙල යමක් කියන ලද නම් තෙල කුමක් පිණිස කියන ලද යත්: “එහි මේ සිවුර සෙවුනා මට අකුසල් දහම් වැඩෙත්, කුසල් දහම් පිරිහෙත්” යි යම් ම සිවුරක් දන්තේ නම් එබඳු සිවුර නොසෙවිය යුතු. එහි මේ සිවුර සෙවුනා මට අකුසල් දහම් පිරිහෙත් කුසල් දහම් වැඩෙති යි යම් ම සිවුරක් දන්තේ නම් එබඳු සිවුරු සෙවිය යුතු. “මහණෙනි, මම සිවුරු ද දෙපරිදි විසින් කියමි: සෙවිතව්‍ය ද අසෙවිතව්‍ය දැයි. මෙසේ තෙල යමක් කියන ලද නම් තෙල මේ පිණිස කියන ලද.

මහණෙනි, පිඬුවා ද දෙපරිදි විසින් කියමි: සෙවිතව්‍ය ද අසෙවිතව්‍ය දැයි. මෙසේ තෙල යමක් කියන ලද නම් තෙල කුමක් පිණිස කියන ලද ය යත්: එහි මේ පිඬුවා සෙවුනා මට අකුසල් දහම් වැඩෙත්, කුසල් දහම් පිරිහෙති යි යම් ම පිඬුවාවක් දන්තේ නම් එබඳු පිඬුවා නොසෙවිය යුතු. එහි මේ පිඬුවා සෙවුනා මට අකුසල් දහම් පිරිහෙත්, කුසල් දහම් වැඩෙති යි යම් පිඬුවාවක් දන්තේ නම් එබඳු පිඬුවා සෙවිය යුතු. මහණෙනි, මම පිඬුවා ද දෙපරිදි විසින් කියමි: සෙවිතව්‍ය ද අසෙවිතව්‍ය දැයි. මෙසේ යමක් කියන ලද නම් තෙල මේ පිණිස කියන ලද.

මහණෙනි, මම සෙනසුන් ද දෙපරිදි විසින් කියමි: සෙවිතව්‍ය ද අසෙවිතව්‍ය දැයි. මෙසේ තෙල යමක් කියන ලද නම් තෙල කුමක් පිණිස කියන ලද ය යත්: එහි මේ සෙනසුන් සෙවුනා මට අකුසල් දහම් වැඩෙත්, කුසල් දහම් පිරිහෙති යි යම් ම සෙනසුනක් දන්තේ නම් එබඳු සෙනසුන නොසෙවිය යුතු. එහි මේ සෙනසුන් සෙවුනා මට අකුසල් දහම් පිරිහෙත්, කුසල් දහම් වැඩෙති යි යම් ම සෙනසුනක් දන්තේ නම් මේ බඳු සෙනසුනක් සෙවිය යුතු; මහණෙනි, මම සෙනසුන් ද දෙපරිදි විසින් කියමි: සෙවිතව්‍ය ද අසෙවිතව්‍ය දැයි. මෙසේ යමක් කියන ලද නම් තෙල මේ පිණිස කියන ලද.

“ගාමනිගමමපහං භික්ඛවෙ දුට්ඨෙත වදුමි, සෙවිතබ්බං අසෙවි-
තබ්බමිති” ඉති ඛො පනෙතං වුත්තං කිංකෙඛනං පටිච්ච වුත්තා: “තස්ස
යං ජඤ්ඤා ගාමනිගමං ඉදං ඛො මෙ ගාමනිගමං සෙවතො අකුසලා
ධම්මා අභිවඩ්ඪන්ති කුසලා ධම්මා පරිභායන්ති, එවරුපො ගාමනිගමො න
සෙවිතබ්බො, තස්ස යං ජඤ්ඤා ගාමනිගමං ඉමං ඛො මෙ ගාමනිගමං
සෙවතො අකුසලා ධම්මා පරිභායන්ති, කුසලා ධම්මා අභිවඩ්ඪන්ති.
එවරුපො ගාමනිගමො සෙවිතබ්බො. ගාමනිගමමපහං භික්ඛවෙ දුට්ඨෙත
වදුමි, සෙවිතබ්බමි අසෙවිතබ්බමිති, ඉති යං තං වුත්තං ඉදමෙතං
පටිච්ච වුත්තං.

“ජනපදපදෙසමපහං භික්ඛවෙ දුට්ඨෙත වදුමි, සෙවිතබ්බමි අසෙවි-
තබ්බමිති” ඉති ඛො පනෙතං වුත්තං කිංකෙඛනං පටිච්ච වුත්තා: තස්ස යං
ජඤ්ඤා ජනපද පදෙසං ඉමං ඛො මෙ ජනපද පදෙසං සෙවතො අකුසලා ධම්මා
අභිවඩ්ඪන්ති, කුසලා ධම්මා පරිභායන්ති. එවරුපො ජනපද පදෙසො න
සෙවිතබ්බො. තස්ස යං ජඤ්ඤා ජනපද පදෙසං ඉමං ඛො මෙ ජනපද පදෙසං
සෙවතො අකුසලා ධම්මා පරිභායන්ති කුසලා ධම්මා අභිවඩ්ඪන්ති.
එවරුපො ජනපද පදෙසො සෙවිතබ්බො. ජනපද පදෙසමපහං භික්ඛවෙ
දුට්ඨෙත වදුමි, සෙවිතබ්බමි අසෙවිතබ්බමිති. ඉති යං තං වුත්තං
ඉදමෙතං පටිච්ච වුත්තං.

“පුග්ගලමපහං භික්ඛවෙ දුට්ඨෙත වදුමි, සෙවිතබ්බමි අසෙවිතබ්බමිති”
ඉති ඛො පනෙතං වුත්තං කිංකෙඛනං පටිච්ච වුත්තා: තස්ස යං ජඤ්ඤා
පුග්ගලං ඉමං ඛො මෙ පුග්ගලං සෙවතො අකුසලා ධම්මා අභිවඩ්ඪන්ති
කුසලා ධම්මා පරිභායන්ති. එවරුපො පුග්ගලො න සෙවිතබ්බො.
තස්ස යං ජඤ්ඤා පුග්ගලං ඉමං ඛො මෙ පුග්ගලං සෙවතො අකුසලා
ධම්මා පරිභායන්ති කුසලා ධම්මා අභිවඩ්ඪන්ති. එවරුපො පුග්ගලො
සෙවිතබ්බො. පුග්ගලමපහං භික්ඛවෙ දුට්ඨෙත වදුමි, සෙවිතබ්බමි
අසෙවිතබ්බමිති ඉති යං තං වුත්තං ඉදමෙතං පටිච්ච වුත්තන්ති.

“මහණෙනි, මම ගම් නියමගම් දු දෙපරිදි විසින් කියමි: සෙවිතව්‍ය ද අසෙවිතව්‍යදැයි මෙසේ තෙල යමක් කියන ලද නම් තෙල කුමක් පිණිස කියන ලද ය යත්: එහි ගම් නියමගම් සෙවුනා මට අකුසල් දහම්හු වැඩෙත්, කුසල් දහම්හු පිරිහෙති යි යම් ම ගම් නියමගමක් දන්නේ නම් එ බඳු ගම් නියම ගම් නො සෙවිය යුතු. එහි මේ ගම් නියමගම් සෙවුනා මට අකුසල් දහම්හු පිරිහෙත්, කුසල් දහම්හු වැඩෙති යි යම් ම ගම් නියමගම් දන්නේ නම් එබඳු ගම්-නියමගම් සෙවිය යුතු. මහණෙනි, ගම් නියමගම් ද මම දෙපරිදි විසින් කියමි, සෙවිතව්‍ය ද අසෙවිතව්‍ය දැයි. මෙසේ ඒ යමක් කියන ලද නම් තෙල මේ පිණිස කියන ලද.

“මහණෙනි, මම දනව පියසුදු දෙපරිදි විසින් කියමි, සෙවිතව්‍ය ද අසෙවිතව්‍ය දැයි මෙසේ තෙල යමක් කියන ලද නම් තෙල කුමක් පිණිස කියන ලද ය යත් නම් එහි මේ දනව පියස සෙවුනා මට අකුසල් දහම්හු වැඩෙත්, කුසල් දහම්හු පිරිහෙති යි යම් දනව පියසෙක් දන්නේ නම් එ බඳු දනව පියසේ නො සෙවිය යුතු. එහි මේ දනව පියස සෙවුනා මට අකුසල් දහම්හු පිරිහෙත් කුසල් දහම්හු වැඩෙති යි යම් ම දනව පියසෙක් දන්නේ නම් මෙ බඳු දනව පියස සෙවිය යුතු. මහණෙනි, දනව පියසුදු මම දෙපරිදි විසින් කියමි. සෙවිතව්‍ය ද අසෙවිතව්‍ය දැයි. මෙසේ ඒ යමක් කියන ලද නම් තෙල මේ පිණිස කියන ලද.

“මහණෙනි, මම පුහුල් ද දෙපරිදි විසින් කියමි. සෙවිතව්‍ය ද අසෙවිතව්‍ය දැයි මෙසේ තෙල යමක් කියන ලද නම් තෙල කුමක් පිණිස කියන ලද යත්: එහි මේ පුහුල් සෙවුනා මට අකුසල් දහම්හු වැඩෙත්, කුසල් දහම්හු පිරිහෙති යි යම් ම පුහුලකු දන්නේ නම් මෙ බඳු පුද්ගල නො සෙවිය යුත්තේ ය. එහි මේ පුහුල් සෙවුනා මට අකුසල් දහම්හු පිරිහෙත්, කුසල් දහම්හු වැඩෙති යි යම් පුහුලකු දන්නේ නම් මෙ බඳු පුද්ගල සෙවිය යුත්තේ යි. මහණෙනි, මම පුහුල් ද දෙපරිදි විසින් කියමි. සෙවිතව්‍ය ද අසෙවිතව්‍ය දැයි. මෙසේ ඒ යමක් කියන ලද නම් තෙල මේ පිණිස කියන ලද යි.

10. 2. 1. 5

පරිහාන සුඛතං

[සාවස්ථි]

තත්‍ර ඛො ආයස්මා සාරිපුකෙතො භික්ඛු ආමනෙතසි ආවුසො භික්ඛ-
වොති, ආවුසොති ඛො තෙ භික්ඛු ආයස්මතො සාරිපුකතස්ස පච්චසෙසාසුං.
ආයස්මා සාරිපුකෙතො එතදවොච:

පරිහානධම්මො පුග්ගලො පරිහානධම්මො පුග්ගලොති ආවුසො
වුච්චති කිත්තාවතා නු ඛො ආවුසො පරිහානධම්මො පුග්ගලො වුකෙතො
හගචතා, කිත්තාවතා ච පන අපරිහානධම්මො පුග්ගලො වුකෙතො
හගචතාති?

දුරතොපි ඛො මයං ආවුසො ආගචේය්‍යායාම ආයස්මතො සාරිපුකතස්ස
සත්තිකෙ එතස්ස භාසිතස්ස අත්මඤ්ඤතුං, සාධුචතායස්මතං යෙව
සාරිපුකං පරිහාතු, එතස්ස භාසිතස්ස අත්මා. ආයස්මතො සාරිපුකතස්ස
සුත්වා භික්ඛු ධාරෙස්සනාහීති.

තෙනහාවුසො සුණංථ, සාධුතං මනසිකරොථ භාසිස්සාමිති. ඒවමා-
වුසොති ඛො තෙ භික්ඛු ආයස්මතො සාරිපුකතස්ස පච්චසෙසාසුං. ආයස්මා
සාරිපුකෙතො එතදවොච:

කිත්තාවතා නු ඛො ආවුසො පරිහානධම්මො පුග්ගලො වුකෙතො හගචතා:
ඉධාවුසො භික්ඛු අසපුතඤ්ඤච ධම්මං න සුණාති, සුතා චස්ස ධම්මො
සමෙමාහං ගච්ඡන්ති. යෙ චස්ස ධම්මො පුඤ්ඤ චෙතසො සමුප්පිට්ඨපුබ්බා,
තෙ ච න සමුද්ධරන්ති. අවිඤ්ඤානඤ්ඤා විජානාති. ඒත්තාවතා ඛො
ආවුසො පරිහානධම්මො පුග්ගලො වුකෙතො හගචතා.

කිත්තාවතා ච පනාවුසො අපරිහානධම්මො පුග්ගලො වුකෙතො
හගචතා: ඉධාවුසො භික්ඛු අසපුතඤ්ඤච ධම්මං සුණාති. සුතා චස්ස
ධම්මො න සමෙමාහං ගච්ඡන්ති, යෙ චස්ස ධම්මො පුඤ්ඤ චෙතසො
සමුප්පිට්ඨපුබ්බා, තෙ ච සමුද්ධරන්ති, අවිඤ්ඤානඤ්ඤා විජානාති ඒත්තාවතා
ඛො ආවුසො අපරිහානධම්මො පුග්ගලො වුකෙතො හගචතා.

[සැවැත්]

එකල්හි ආයුෂ්මත් සැරියුත් තෙරණුවෝ ඇවැත් වහණෙනි යි හික්ෂුත් ඇමතුහ, එ හික්ෂුහු ඇවැත්නි යි ආයුෂ්මත් සැරියුත් තෙරුන්ට පිළිවදන් ඇස්වූහ. ආයුෂ්මත් සැරියුත් තෙරණුවෝ තෙල කීහ:

ඇවැත්නි, පිරිහෙන සැහැවි ඇති පුහුලා ය, පිරිහෙන සැහැවි ඇති පුහුලා යි කියනු ලැබේ. ඇවැත්නි, කෙතෙකින් පුහුල් පිරිහෙන සැහැවි ඇත්තේ ය යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් වදරන ලද්දේ ද? 'කෙතෙක් කරුණින් පුහුල් නො පිරිහෙන සැහැවි ඇත්තේ ය' යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් වදරන ලද්දේ ද?

“ඇවැත්නි, අපි ආයුෂ්මත් සැරියුත් තෙරණුවන් හමුයෙහි තෙල භාෂිතයාගේ අකීය දූතගන්තට දුර සිට වුවත් පැමිණෙමිහ. එකැකින් තෙල භාෂිතයාගේ අකීය ආයුෂ්මත් සැරියුත් තෙරුන්ට ම වැටහේ නම් මැනව. ආයුෂ්මත් සැරියුත් තෙරණුවන්ගේ භාෂිතය අසා හික්ෂුහු ධරන්තාහ” යි.

ඇවැත්නි, එසේ නම් අසවු, මොනොවට මෙනෙහි කරවු, කියන්නෙමි යි. ඇවැත්නි, එසේය යි ඒ හික්ෂුහු ආයුෂ්මත් සැරියුත් තෙරුන්ට පිළිවදන් ඇස්වූහ. ආයුෂ්මත් සැරියුත් තෙරණුවෝ තෙල කීහ.

ඇවැත්නි, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් කෙතෙක් කරුණින් පුහුල් පිරිහෙන සැහැවි ඇතියේ ය යි වදරණ ලද්දේ ය යත්: ඇවැත්නි, මේ සස්තෙහි මහණ ශ්‍රැත ධර්මයන් නො අසන්නේ ය. ඔහු විසින් අශ්‍රැත ධර්මයෝත් සමමොහයට යෙත්. යම් දහම් කෙනෙකුත් පෙර ඔහු විසින් සිතින් පහස්නාලද්විරු නම් ඔහුත් උදුනො වෙත්. අවිඤ්ඤායත් නො දන්නේ ය. ඇවැත්නි, මෙතෙකින් පුහුල් පිරිහෙන සැහැවි ඇත්තේ ය යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් දෙසන ලද්දේ ය.

ඇවැත්නි, කෙතෙකින් පුහුල් නො පිරිහෙන සැහැවි ඇතැයි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් වදරන ලද්දේ ද යත්: ඇවැත්නි, මේ සස්තෙහි මහණ අශ්‍රැත ධර්මයද අසන්නේ ය. ඔහු විසින් ශ්‍රැත ධර්මයෝද සමමොහයට නො යෙත්. යම් ධර්ම කෙනෙකුත් ඔහු විසින් පෙර සිතින් නො පහස්නා ලද්ද වීරු නම් ඔහු ද උදු වෙත්. අවිඤ්ඤායද දූතගන්තේ ය. ඇවැත්නි, මෙතෙකින් පුද්ගල අපරිභානධර්ම ය යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් දෙසන ලද්දේ ය.

නො වෙ ආවුසො භික්ඛු පරවිත්තපරියාය කුසලො හොති, අප් සවිත්තපරියාය කුසලො භවිස්සාමී ති ජවං හි වො ආවුසො සිකඛිතබ්බං.

කප්ඤ්ඤාවුසො භික්ඛු සවිත්තපරියාය කුසලො හොති: සෙය්‍යථාපි ආවුසො ඉත්ථි වා පුරිසො වා දහරො යුවා මණ්ඩනක ජාතිකො ආදයෙ වා පරිසුද්ධි පරියොදනෙ, අවෙජ වා උද්පන්න සකං මුඛනිමිත්තං පච්චවෙක්ඛමානො සචෙ තත් පසුන්ති රජං වා අඛණ්ණං වා, තස්ස රජස්ස වා අඛණ්ණස්ස වා පහානාය වායමති. නො වෙ තත් පසුන්ති රජං වා අඛණ්ණං වා, තෙනෙවත්තමිනො හොති පටිසුණ්ණසංකප්පො, ලාභා වත මෙ, පරිසුද්ධිං වත මෙති. එවමෙව ඛො ආවුසො භික්ඛුනො පච්චවෙක්ඛනා බහුකාරා හොති කුසලසු ධම්මෙසු.

අනභිජ්ඣාලු නු ඛො බහුලං විහරාමි, සංවිජ්ජති නු ඛො මෙ එසො ධම්මො, උද්ගු නො අබ්‍යාපනතවිත්තො නු ඛො බහුලං විහරාමි, සංවිජ්ජති නු ඛො මෙ එසො ධම්මො, උද්ගු නො. විගතචිතමිද්ධො බහුලං විහරාමි. සංවිජ්ජති නු ඛො මෙ එසො ධම්මො, උද්ගු නො. අනුද්ධතො නු ඛො බහුලං විහරාමි, සංවිජ්ජති නු ඛො මෙ එසො ධම්මො, උද්ගු නො. තිණ්ණවිටිකිච්ජා නු ඛො බහුලං විහරාමි, සංවිජ්ජති නු ඛො මෙ එසො ධම්මො, උද්ගු නො. අකකාධනො නු ඛො බහුලං විහරාමි, සංවිජ්ජති නු ඛො මෙ එසො ධම්මො, උද්ගු නො. අසංකිලිට්ඨවිත්තො නු ඛො බහුලං විහරාමි, සංවිජ්ජති නු ඛො මෙ එසො ධම්මො, උද්ගු නො. ලාභී නු ඛොච්ඡි අජ්ඣක්ඛං ධම්මපාමුජ්ජස්ස, සංවිජ්ජති නු ඛො මෙ එසො ධම්මො, උද්ගු නො. ලාභී නු ඛොච්ඡි අජ්ඣක්ඛං චෙතො සමථස්ස, සංවිජ්ජති නු ඛො මෙ එසො ධම්මො, උද්ගු නො. ලාභී නු ඛොච්ඡි අධිපඤ්ඤා ධම්මවිපස්සනාය, සංවිජ්ජති නු ඛො මෙ එසො ධම්මො, උද්ගු නොති.

සචෙ ආවුසො භික්ඛු පච්චවෙක්ඛමානො සබ්බෙහි මෙ කුසලෙ ධම්මෙ අනන්ති න සමනුපස්සති, තෙනහාවුසො භික්ඛුනා සබ්බසංකෙඤ්ච ඉමෙසං කුසලානං ධම්මානං පටිලාභාය අධිමත්තො ඡන්දො ව වායාමො ව උස්සාහො ව උස්සාලෙහි ව අප්පට්චානි ව සති ව සමප්පඤ්ඤාකරණියං. සෙය්‍යථාපි ආවුසො ආදිත්තවෙලො වා ආදිත්තසියො වා තස්සෙව වෙලස්ස වා සිසස්ස වා නිබ්බාපනාය අධිමත්තං ඡන්දං වායාමඤ්ඤ උස්සාහඤ්ඤ උස්සාලෙහිඤ්ඤ අප්පට්චානිඤ්ඤ සතිඤ්ඤ සමප්පඤ්ඤාකරණිය, එවමෙව ඛො ආවුසො තෙන භික්ඛුනා සබ්බසංකෙඤ්ච ඉමෙසං කුසලානං ධම්මානං පටිලාභාය අධිමත්තො ඡන්දො ව වායාමො ව උස්සාහො ව උස්සාලෙහි ව අප්පට්චානි ව සති ව සමප්පඤ්ඤාකරණියං.

ඇවැත්නි, ඉදින් මහණ පරවික්කපරියාය කුසල නො වේ නම් එකල සවික්කපරියාය කුසල වෙමි යි ඇවැත්නි, නොප විසින් මෙසේ ම භික්ෂිය යුතු.

ඇවැත්නි, කෙසේ නම් මහණ සවික්කපරියාය කුසල වේ ය යත්: ඇවැත්නි, යම්සේ දහර වූ තරුණ වූ සරහන සැහැවි ඇති ස්ත්‍රියක් වෙව යි දුරුෂයෙක් වෙව යි චිරිසිදු පයඝ්වදන ආදර්ශයක හෝ පහන් දියබලනෙක හෝ තම මුට්ඨිමිති චිරික්සනුයේ ඉදින් එහි රජසක් වෙව යි තලකැලලෙක් වෙව යි දක්නේ නම් ඒ රජස හෝ තලකැලල හෝ දුරලීමට ව්‍යායාට කෙරෙයි. ඉදින් එහි රජසක් හෝ තලකැලලක් නො දක්නේ නම් චිරිපුත් මහලෙළ ඇතියේ එකැතින් මට ලාභයෙක, එකැතින් මා ලුව පිරිසිදු ය යි එයින් ම තුටු සිත් ඇත්තේ වෙයි. ඇවැත්නි, එසෙයින් ම භික්ෂුහට කුශලධර්මයන්හි ප්‍රත්‍යාවේක්ෂණාව බහුපකාර වෙයි.

අනභිජ්ඣාලයෙම් බොහෝ කොට වෙසෙමි ද මට තෙල දහම විද්‍යා-
මාන ද, නොහොත් අවිද්‍යාමාන ද යි. අව්‍යාපනන වික්කයෙම් බොහෝ කොට
වෙසෙමි ද. මට තෙල දහම විද්‍යාමාන වේ ද නොහොත් අවිද්‍යාමාන වේ ද යි.
විගතචිතම්භියෙම් බහුලකොට වෙසෙමි ද. මට තෙල දහම ඇත්තේ ද,
නැතහොත් නැත්තේ ද යි. අනුභවයෙම් බොහෝ කොට වෙසෙමි ද,
මට තෙල ධර්ම ඇත්තේ ද යි, නැතහොත් නැත්තේ ද යි. කිණ්ණවිචි-
ක්ච්චයෙම් බොහෝ කොට වෙසෙමි මට තෙල දහම ඇත්තේ ද නැත-
හොත් නැත්තේ ද යි, නොකිපෙන සුල්ලෙම් බොහෝ කොට වෙසෙමි ද,
ට්ට තෙල දහම ඇත්තේ ද, නොහොත් නැත්තේ ද යි. නොකිළිවි සිතැති-
යෙම් බොහෝ කොට වෙසෙමි ද, මට තෙල දහම ඇත්තේ ද, නොහොත්
නැත්තේ ද යි. අධ්‍යාත්මයෙහි ධර්මප්‍රාමොදය ලබන සුලු වෙමි ද, මට
තෙල දහම ඇත්තේ ද නොහොත් නැත්තේ ද, අධ්‍යාත්මයෙහි විත්ත-
සම්පය ලබන සුලු වෙමි ද. මට තෙල දහම ඇත්තේ ද නොහොත්
නැත්තේ ද, අධිප්‍රඥධර්මවිදර්ශනාව ලබන සුලු වෙමි ද. මට තෙල දහම
ඇත්තේ ද නොහොත් නැත්තේ ද යි.

ඇවැත්නි, ඉදින් මහණ ප්‍රත්‍යාවේක්ෂා කරනුයේ මෙ හැම කුසල් දහම
තමා කෙරෙහි ලා නො දක්නේ ද, ඇවැත්නි, එ මහණහු විසින් මෙ හැම
කුසල් දහම ලබනු වස් අධිමාත්‍ර ඡන්දයෙක් හා ව්‍යායාමයෙක් හා උත්සාහ
යෙක් හා මහාචියඝියෙක් හා නො පසුබැස්මක් හා ස්මානියෙක් හා
සම්ප්‍රජනායෙක් කටයුතු. ඇවැත්නි, යම් සේ ඇවිළගත් චිළි ඇතියේ
වෙව යි, ඇවිළගත් භිස ඇතියේ වෙව යි එම පිළිය හෝ භිස හෝ
නිවීමට අධිමාත්‍ර ඡන්දයක් හා ව්‍යායාමයක් හා උත්සාහයක් හා වියඝියක්
හා නො පසුබැස්මක් ස්මානියක් හා සම්ප්‍රජනායෙක් හා කරන්නේ ය.
ඇවැත්නි, එ පරිදිම එ මහණහු විසින් මෙ හැම කුසල් දහම ලබනු වස්
අධිමාත්‍ර ඡන්දයෙක් හා ව්‍යායාමයෙක් හා උත්සාහයෙක් හා වියඝියෙක්
හා නො පසුබැස්මක් හා සිහියක් හා මනා නුවණක් හා කටයුතු.

සචෙ පනාවුසො භික්ඛු පච්චවේකඛමානො එකච්චෙ කුසලෙ ධම්මෙ අත්තනි සමනුපසාති, එකච්චෙ කුසලෙ ධම්මෙ අත්තනි න සමනුපසාති, තෙනාවුසො භික්ඛුනා යෙ කුසලෙ ධම්මෙ අත්තනි සමනුපසාති, තෙසු කුසලෙසු ධම්මෙසු පතිට්ඨාය, යෙ කුසලෙ ධම්මෙ අත්තනි න සමනුපසාති, තෙසං කුසලානං ධම්මානං පටිලාභාය අධිමත්තො ඡන්දො ව වායාමො ව උසාහො ව උසොළභි ව අප්පට්ඨානි ව සති ව සම්පජ්ඣාකඤ්ඤා කරණියං.

සෙය්‍යාපා පි ආවුසො ආදිත්තවලො වා ආදිත්තසීසො වා තප්පො ව චෙලසා වා සීසසා වා නිබ්බාපනාය අධිමත්තං ඡන්දාකඤ්ඤා වායාමාකඤ්ඤා උසාහකඤ්ඤා උසොළභිකඤ්ඤා අප්පට්ඨානිකඤ්ඤා සතිකඤ්ඤා සම්පජ්ඣාකඤ්ඤා කරණියං, එවමෙව ඛො ආවුසො තෙන භික්ඛුනා යෙ කුසලෙ ධම්මෙ අත්තනි සමනුපසාති, තෙසු කුසලෙසු ධම්මෙසු පතිට්ඨාය යෙ කුසලෙ ධම්මෙ අත්තනි න සමනුපසාති, තෙසං කුසලානං ධම්මානං පටිලාභාය අධිමත්තො ඡන්දො ව වායාමො ව උසාහො ව උසොළභි ව අප්පට්ඨානි ව සති ව සම්පජ්ඣාකඤ්ඤා කරණියං.

සචෙ පනාවුසො භික්ඛු පච්චවේකඛමානො සබ්බෙ පි මෙ කුසලෙ ධම්මෙ අත්තනි සමනුපසාති, තෙනාවුසො භික්ඛුනා සබ්බෙසුයෙව ඉමෙසු කුසලෙසු ධම්මෙසු පතිට්ඨාය උත්තරිං ආසවානං ඛයාය යොගො කරණියොති.

10. 2. 1. 6

පඨමසඤ්ඤා සුත්තං

[සාවකී]

දසගුමා භික්ඛව සඤ්ඤා භාවිතා බහුලිකතා මහජල්ලා ගොන්ති මහානිසංසා අමනොගධා අමනපටියොසානා කතමා දසා:

අසුභ්‍යඤ්ඤා, මරණසඤ්ඤා, ආහාරෙපටිකකුලසඤ්ඤා, සබ්බලොකෙ අනභිරතසඤ්ඤා, අනිච්චසඤ්ඤා, අනිච්ච දුක්ඛසඤ්ඤා, දුක්ඛ අනන්තසඤ්ඤා, ජහානසඤ්ඤා, විරාගසඤ්ඤා, හිරොධසඤ්ඤා, ගුමා ඛො භික්ඛවෙ දසසඤ්ඤා භාවිතා බහුලිකතා මහජල්ලා ගොන්ති මහානිසංසා අමනොගධා අමනපටියොසානාති.

ඇවැත්නි, ඉදින් මහණ ප්‍රත්‍යවෙක්ඛා කරනුයේ ඇතැම් කුසල් දහම් තමා කෙරෙහි ලා දක්නේ ද, සමහර කුසල් දහම් තමා කෙරෙහි ලා නොදක්නේ ද, ඇවැත්නි, එ මහණහු විසින් යම් කුසල් දහම් තමා කෙරෙහි ලා දක්නේ නම් එ කුසල් දහමිහි පිහිටා යම් කුසල් දහම් තමා කෙරෙහි ලා නො දක්නේ නම් එ කුසල් දහම් ලබනුවට අධිමාත්‍ර ඡන්ද්‍රයෙක් හා ව්‍යායාමයෙක් හා උත්සාහයෙක් හා වියරියෙක් හා නො පසුබැස්මෙක් හා සිහියක් හා මනා නුවණක් හා කටයුතු.

ඇවැත්නි, යම් පරිදි ඇවිළගත් පිළි ඇතියේ වෙවයි, ඇවිළගත් නිස ඇතියේ වෙව යි එම පිළිය හෝ නිස නිවනට අධිමාත්‍ර ඡන්ද්‍රයක් හා ව්‍යායාමයක් හා උත්සාහයක් හා වියරියක් හා නො පසුබැස්මෙක් හා සිහියක් හා මනා නුවණක් හා කරන්නේ ද ඇවැත්නි, එ පරිදි ම එ මහණහු විසින් යම් කුසල් දහම් තමා කෙරෙහි දක්නේ නම් එ කුසල් දහම් හි පිහිටා, යම් කුසල් දහම් තමා කෙරෙහි ලා නො දක්නේ නම් එ කුසල් දහම් ලබනු වස් අධිමාත්‍ර ඡන්ද්‍රයෙක් හා ව්‍යායාමයෙක් හා උත්සාහයෙක් හා වියරියෙක් හා නො පසුබැස්මෙක් හා සිහියක් හා මනා නුවණක් හා කටයුතු.

ඇවැත්නි, ඉදින් මහණ ප්‍රත්‍යවෙක්ඛා කරනුයේ මෙ හැම කුසල් දහම් තමා කෙරෙහි දක්නේ නම්, ඇවැත්නි, එ මහණහු විසින් මෙ හැම කුසල් දහම් හි පිහිටා මත්තෙහි ආප්‍රවක්ෂය පිණිස යොග කටයුතු යි.

10. 2. 1. 6

ප්‍රථම සංඥ සූත්‍රය

[සැවැත්]

මහණෙනි, මෙ දසසංඥවෝ භාවිත බහුලිකාත වූවාහු මහත්ඵල මහානාගංස වූවාහු නිවනට වදනාහු නිවන් අවසන් කොට ඇත්තාහු වෙත්. කවර දසයෙක යත්:

අශ්‍රහසංඥ යැ මරණසංඥ යැ ආහාරයෙහි ප්‍රතිකූලසංඥ යැ සච්චොක-
යෙහි අනභිරතසංඥ යැ අනිත්‍යසංඥ යැ අනිත්‍යයෙහි දුඛ සංඥ යැ
දුඛයෙහි අනාත්මසංඥ යැ ප්‍රභාණසංඥ යැ චිරාගසංඥ යැ නිරොධසංඥ යි.
මහණෙනි, මේ දස සංඥවෝ භාවිත බහුලිකාත වූවාහු නිවනට වදනාහු
නිවන අවසන් කොට ඇත්තාහු වෙත් යි.

10. 2. 1. 7

දුතිය සඤ්ඤා සුත්තං

[සාවකී]

දස ඉමා භික්ඛවෙ සඤ්ඤා භාවිතා ඛුට්ඨිකතා මහපථලා භොන්ති මහානිසංසා අමනොගධා අමතපරියොසානා කතමා දස:

අතිවචසඤ්ඤා අනන්තසඤ්ඤා මරණසඤ්ඤා ආහාරෙ පටිකතුලසඤ්ඤා සබ්බලොකෙ අනභිරතසඤ්ඤා අරිසීකසඤ්ඤා, පුලවකසඤ්ඤා විනිලක සඤ්ඤා විජ්ජිද්ධසඤ්ඤා උද්ධුමානකසඤ්ඤා.

ඉමා ඛො භික්ඛවෙ දස සඤ්ඤා භාවිතා ඛුට්ඨිකතා මහපථලා භොන්ති මහානිසංසා අමනොගධා අමතපරියොසානාති.

10. 2. 1. 8

මූලක සුත්තං

[සාවකී]

සථෙ භික්ඛවෙ අඤ්ඤානිත්ථියා පරිබ්බාජකා එවං පුච්ඡෙය්‍යුං: “කිමමූලකා ආවුසො සබ්බෙ ධම්මා, කිංසමෙවා සබ්බෙ ධම්මා, කිංසමුදයා සබ්බෙ ධම්මා කිංසමොසරණා සබ්බෙ ධම්මා, කිංසමුඛා සබ්බෙ ධම්මා, කිමාධිපතෙය්‍යා සබ්බෙ ධම්මා, කිංඋත්තරා සබ්බෙ ධම්මා, කිංසාරා සබ්බෙ ධම්මා, කිංඕගධා සබ්බෙ ධම්මා, කිංපරියොසානා සබ්බෙ ධම්මාති?” එවං චුට්ඨා තුමො භික්ඛවෙ තෙසං අඤ්ඤානිත්ථියානං පරිබ්බාජකානං කින්ති බ්‍යාකරෙය්‍යාපාති?

හගවමමූලකා නො හතො ධම්මා, හගවතොත්තිකා, හගවංපටි-සරණා සාධු වත හතො හගවන්තං යෙව පටිභාතු එතස්ස භාසිතස්ස අඤ්ඤා. හගවතො සුත්වා භික්ඛු ධාරෙය්‍යන්තිති.

තෙන හි භික්ඛවෙ සුණාථ, සාධුකං මනසිකරොථ, භාසිසාමි ති. එවං හතොති ඛො තෙ භික්ඛු හගවතො පච්චෙය්‍යාසුං හගවා එතදවොච:

10. 2. 1. 7

දුතිය සඤ්ඤා සූත්‍රය

මහණෙනි, මේ දසසංඤ්ඤාවෝ භාවිත බහුලිකාත වූවාහු මහත්ඵල මහානාශංස වූවාහු නිවනට වදනාහු නිවන අවසන් කොට ඇත්තාහු වෙත්. කවර දසයෙක යත්:

අනිත්‍ය සංඤ යැ අනාත්මසංඤ යැ මරණසංඤ යැ ආහාරයෙහි ප්‍රතිකූලසංඤ යැ සච්චොක්කයෙහි අනභිරතසංඤ යැ අසානිකසංඤ යැ පුලවකසංඤ යැ විනිලකසංඤ යැ විච්ඡිද්ධකසංඤ යැ උද්ධුමානකසංඤයි.

මහණෙනි, මේ දසසංඤ්ඤාවෝ භාවිත බහුලිකාත වූවාහු මහත් ඵල මහානාශංස වූවාහු නිවනට වදනාහු නිවන අවසන් කොට ඇත්තාහු වෙත් යි.

10. 2. 1. 8

මූලක සූත්‍රය

දුද්ධන් මහණෙනි, අන්තොටු පිරිවැජ්ජේ මෙසේ පුච්චස්නාහු නම්: “ඇවැත්නි හැම දහම්හු කුමක් මුල්කොට ඇද්ද? හැම දහම්හු කුමක් සමඟව කොට ඇද්ද? හැම දහම්හු කුමක් සමුදය කොට ඇද්ද? හැම දහම්හු කුමක් සමවසරණ කොට ඇද්ද? හැම දහම්හු කුමක් පාමොක් කොට ඇද්ද? හැම දහම්හු කුමක් අධිපති කොට ඇද්ද? හැම දහම්හු කුමක් උතුරු කොට ඇද්ද? හැම දහම්හු කුමක් සාර කොට ඇද්ද? හැම දහම්හු කුමකට වදනාහුද? හැම දහම්හු කුමක් අවසන් කොට ඇද්ද”යි. මහණෙනි, මෙසේ පුච්චස්නා ලද තෙහි ඒ අන්තොටු පිරිවැජ්ජනට කුමැයි පවසවු ද?

වහන්ස, අපගේ ධර්මයෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මුල්කොට ඇතියහ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ නෙතෘ කොට ඇතියහ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පිළිසරණ කොට ඇතියහ. වහන්ස, එකැත්තන් තෙල භාෂිතයාගේ අනිය භාග්‍යවතුන් වහන්සේට ම වැටහේ නම් මැනව. භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ භාෂිතය අසා හික්මුණු ධර්මානුහ යි.

මහණෙනි, එසේ වී නම් අසව, මැනැවින් මෙනෙහි කරව, කියන්නෙමි ‘වහන්ස, එසේය’යි එ මෙණහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේට ළිච්චදන් ඇත්වූහ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තෙල වදළහ:

සථෙ භික්ඛවෙ අක්කැතිත්ථියා පරිබ්බාජකා එවං පුච්ඡන්තූ:
 කිංමුලකා ආවුසො සබ්බෙ ධම්මා, කිංසමෙචා සබ්බෙ ධම්මා, කිංසමුදයා
 සබ්බෙ ධම්මා, කිංසමොසරණා සබ්බෙ ධම්මා, කිංපමුඛා සබ්බෙ ධම්මා,
 කිංආධිපතෙය්‍යා සබ්බෙ ධම්මා, කිංඋත්තරා සබ්බෙ ධම්මා, කිංසාරා
 සබ්බෙ ධම්මා, කිංඔගධා සබ්බෙ ධම්මා, කිංපරියොසානා සබ්බෙ ධම්මාති.
 එවං පුට්ඨා තුමෙහ භික්ඛවෙ තෙසං අක්කැතිත්ථියානං පරිබ්බාජකානං
 එවං ව්‍යාකරෙය්‍යාථ:

ඡන්දමුලකා ආවුසො සබ්බෙ ධම්මා, මනසිකාරසමෙචා සබ්බෙ ධම්මා,
 එසසමුදයා සබ්බෙ ධම්මා වෙදනා සමොසරණ සබ්බෙ ධම්මා, සමාධිපමුඛා
 සබ්බෙ ධම්මා, සතාධිපතෙය්‍යා සබ්බෙ ධම්මා, පක්ඛන්දනරා සබ්බෙ ධම්මා,
 විමුක්තිසාරා සබ්බෙ ධම්මා, අමනොගධා සබ්බෙ ධම්මා, නිබ්බාන
 පරියොසානා සබ්බෙ ධම්මාති. එවං පුට්ඨා තුමෙහ භික්ඛවෙ තෙසං
 අක්කැතිත්ථියානං පරිබ්බාජකානං එවං ව්‍යාකරෙය්‍යාථාති.

10. 2. 1. 9

පබ්බජ්ජා සුත්තං

[සාවකී]

තස්මාතිහ භික්ඛවෙ එවං සිකඛිතබ්බං: යථා පබ්බජ්ජාපරිචිතඤ්ඤා නො
 චිත්තං හවිසසති. න වුප්පන්නා පාපකා අකුසලා ධම්මා චිත්තං පරියාද්‍ය
 යසසනති. දඬුවමස ඤ්ඤාපරිචිතඤ්ඤා නො චිත්තං හවිසසති අනත්තසඤ්ඤා
 පරිචිතඤ්ඤා නො චිත්තං හවිසසති. අසුභසඤ්ඤාපරිචිතඤ්ඤා නො චිත්තං හවිසසති
 ආදීනවසඤ්ඤාපරිචිතඤ්ඤා නො චිත්තං හවිසසති. ලොකස්‍ය සමඤ්ඤා විසමඤ්ඤා
 ඤ්ඤා නං සඤ්ඤාපරිචිතඤ්ඤා නො චිත්තං හවිසසති. ලොකස්‍ය සමභවඤ්ඤා
 විභවඤ්ඤා ඤ්ඤා නං සඤ්ඤාපරිචිතඤ්ඤා නො චිත්තං හවිසසති. ලොකස්‍ය
 සමුදයඤ්ඤා අත්ථගමඤ්ඤා ඤ්ඤා නං සඤ්ඤාපරිචිතඤ්ඤා නො චිත්තං
 හවිසසති. පහානසඤ්ඤාපරිචිතඤ්ඤා නො චිත්තං හවිසසති. විරාගසඤ්ඤා-
 පරිචිතඤ්ඤා නො චිත්තං හවිසසති. නිරෝධසඤ්ඤාපරිචිතඤ්ඤා නො චිත්තං
 හවිසසති. එවං හි වො සිකඛිතබ්බං.

මහණෙනි, ඉදින් අන්තොටු පිරිවැජ්ජයෝ මෙසේ පුළුවස්නාහු නම්: “ඇවැත්නි, හැම දහම්හු කුමක් මුල් කොට ඇතියහුද? හැම දහම්හු කුමක් සමහව කොට ඇතියහුද? හැම දහම්හු කුමක් සමුදය කොට ඇතියහුද? හැම දහම්හු කුමක් සමවසරණ කොට ඇතියහුද? හැම දහම්හු කුමක් පාමොක් කොට ඇතියහුද? හැම දහම්හු කුමක් අධිපති කොට ඇතියහුද? හැම දහම්හු කුමක් උතුරු කොට ඇතියහුද? හැම දහම්හු කුමක් සාර කොට ඇතියහුද? හැම දහම්හු කුමක් වදනාහුද? හැම දහම්හු කුමක් අවසන් කොට ඇතියහුද?” යි. මහණෙනි, මෙසේ පුළුවස්නා ලද තෙහි ඒ අන්තොටු පිරිවැජ්ජනට මෙසේ කියව:

ඇවැත්නි, හැම දහම්හු ඡන්දය මුල්කොට ඇතියහ. හැම දහම්හු මනසිකාරය සමහව කොට ඇතියහ. හැම දහම්හු ස්ප්‍රිය සමුදය කොට ඇතියහ. හැම දහම්හු වෙදනාව සමවසරණ කොට ඇතියහ. හැම දහම්හු සමාධිය පාමොක් කොට ඇතියහ. හැම දහම්හු ස්වාතීය අධිපති කොට ඇතියහ. හැම දහම්හු ප්‍රඤ්ච උතුරු කොට ඇතියහ. හැම දහම්හු නිවනට වදනාහ. හැම දහම්හු නිවන අවසන් කොට ඇතියහ යි. මහණෙනි, මෙසේ පුළුවස්නා ලද තෙහි ඒ අන්තොටු පිරිවැජ්ජනට මෙසේ කියවු යි.

10. 2. 1. 9

පබ්බජ්ජා සූත්‍රය

[සැවැත්]

මහණෙනි, මෙහිලා මෙසේ භික්ෂිය යුතු: අපට පැවිද්දට නිසි සේ පුරුදු කළ සිතෙක් වන්නේ ය, උපන් ලමු අකුසල් දහම්හු සිත මැඩගෙන නොසිටුනාහ, අනිත්‍යසංඤ්චට පුරුදු කළ සිත අපට වන්නේ ය, අනාත්මසංඤ්චෙහි පුරුදු කළ සිත අපට වන්නේ ය, අශුභසංඤ්චෙහි පුරුදු කළ සිත අපට වන්නේ ය, ආදීනවසංඤ්චෙහි පුරුදු කළ සිත අපට වන්නේ ය, ලොකයාගේ යම්ය හා විසමයද දැන ඒ සංඤ්චෙහි පුරුදු කළ සිත අපට වන්නේ ය. ලොකයාගේ සමහටය හා විහවය හා දැන ඒ සංඤ්චෙහි පුරුදු කළ සිත අපට වන්නේ ය, පඤ්ඤාත්මක ලොකයාගේ සමුදයද අසනගමයද දැන ඒ සංඤ්චෙහි පරිවිත වූ සිත අපට වන්නේ ය, ප්‍රභාණසංඤ්චෙහි පරිවිත විභ්‍යාස අපට වන්නේ ය, විරාගසංඤ්චෙහි පරිවිත සිත අපට වන්නේ ය, නිරාධිසංඤ්චෙහි පරිවිත සිත අපට වන්නේ ය යි නොප විසින් මෙසේම භික්ෂිය යුතු.

යතො ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛුනො යථා පබ්බජ්ජාපරිචිතඤ්ඤා චිත්තං
හොති. න චූප්පනතා පාපකා අකුසලා ධම්මා චිත්තං පරියාදය නිට්ඨන්ති.
අනිච්චසඤ්ඤා පරිචිතඤ්ඤා චිත්තං හොති. අනන්තසඤ්ඤා පරිචිතඤ්ඤා චිත්තං
හොති. අසුභසඤ්ඤා පරිචිතඤ්ඤා චිත්තං හොති, ආදිනවසඤ්ඤා පරිචිතඤ්ඤා
චිත්තං හොති. ලොකස්ස සමඤ්ඤා විසමඤ්ඤා ඤාතා තංසඤ්ඤා පරිචිතඤ්ඤා
චිත්තං හොති. ලොකස්ස සමභවඤ්ඤා විභවඤ්ඤා ඤාතා තංසඤ්ඤා-
පරිචිතඤ්ඤා චිත්තං හොති. ලොකස්ස සමුදයඤ්ඤා අත්ඛගමඤ්ඤා ඤාතා තං
සඤ්ඤා පරිචිතඤ්ඤා චිත්තං හොති. පහානසඤ්ඤා පරිචිතඤ්ඤා චිත්තං හොති.
විරාගසඤ්ඤා පරිචිතඤ්ඤා චිත්තං හොති. නිරොධසඤ්ඤා පරිචිතඤ්ඤා චිත්තං
හොති, තස්ස ද්විත්තං ඵලානං අඤ්ඤාතරං ඵලං පාවිකඛ්ඛං දිට්ඨව
ධම්මෙ අඤ්ඤා, සත්ථි වා උපාදිසෙසෙ අනාගාමිකාති.

10. 2. 1. 10

ගිරිමානන්ද සූතං.

එකං සමයං හගවා සාවත්ථියං විහරති ජෙතවනෙ අනාථසිංහනිකස්ස
ආරාමෙ. තෙන ඛො පන සමයෙන ආයස්මා ගිරිමානන්දො ආබාධිකො
හොති දුක්ඛිතො බාලහගිලානො. අථ ඛො ආයස්මා ආනන්දො යෙන
හගවා තෙනුපසංකම්, උපසංකම්ඤ්ඤා හගවන්තං අභිවාදෙඤ්ඤා එකමන්තං
නිසීදී. එකමන්තං නිසින්නො ඛො ආයස්මා ආනන්දො හගවන්තං
එකදවොච:

ආයස්මා හනෙත්ත ගිරිමානන්දො ආබාධිකො හොති දුක්ඛිතො
බාලහගිලානො, සාධු හනෙත්ත හගවා යෙනායස්මා ගිරිමානන්දො
තෙනුපසංකම්ඤ්ඤා අනුකම්පං උපාදයාති.

සචෙ ඛො තං ආනන්ද ගිරිමානන්දස්ස භික්ඛුනො උපසංකම්ඤ්ඤා දස-
සඤ්ඤා භාසෙය්‍යාසි, ඨානං ඛො පනෙතං විජ්ජති යං ගිරිමානන්දස්ස
භික්ඛුනො දසසඤ්ඤා සුඤ්ඤා යො ආබාධො ඨානසො පටිප්පස්සමෙතය්‍ය.

කතමා දස:

අනිච්චසඤ්ඤා, අනන්තසඤ්ඤා, අසුභසඤ්ඤා, ආදිනවසඤ්ඤා, පහාන-
සඤ්ඤා, විරාගසඤ්ඤා, නිරොධසඤ්ඤා, සබ්බලොකෙ අනභිරතසඤ්ඤා,
සබ්බසබ්බාරෙස්ස අනිච්චසඤ්ඤා, ආනාපානසති.

මහණෙනි, යම් කලෙක සිට මහණහට පැවිද්දට නිසි කොට පුරුදු කළ සිත වේද, උපන් ලමු අතුසල් දහවනු සිත මැඩගෙන නො සිටුවනාහු ද, අනිත්‍යසංඤයෙහි පරිවිත සිතත් වේද, අනාත්මසංඤයෙහි පරිවිත සිතත් වේද, අග්‍රහසංඤයෙහි පරිවිත සිතත් වේද, ආදිනවසංඤයෙහි පරිවිත සිතත් වේද, සත්ත්වලොකයාගේ සම විසමත් දූත ඵ සංඤයෙහි පරිවිත සිතත් වේද, ලොකයාගේ සමහට විහව දෙකත් දූත ඵ සංඤයෙහි පරිවිත සිතත් වේද, ලොකයාගේ සමුදය අසාගමයත් දූත ඵ සංඤයෙහි පරිවිත සිතත් වේද, ප්‍රභාණසංඤයෙහි පරිවිත සිතත් වේද, විරාගසංඤයෙහි පරිවිත සිතත් වේද, නිරොධසංඤයෙහි පරිවිත සිතත් වේද, ඔහට ඉහත්මයෙහි අර්හත්ත්වය හෝ උපාදිගෙසය ඇති වත් ම අනාගාමිත්වය හෝ සි උභය ඵලයන්ගෙන් අන්‍යතර ඵලයක් කැමැති වියයුතු යි.

10. 2. 1. 10

ගිරිමානඤ්ඤ සූත්‍රය

එක් කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැවැත් සම්පයෙහි අටෝපිඬුහුගේ ජෙනවන නම් අරමිහි වැඩ වසන සේක. එකල්හි ආයුෂ්මත් ගිරිමානඤ්ඤ තෙරණුවෝ හටගත් ආබාධ ඇතියාහු දුකට පැමිණියාහු දැඩි ගිලන් බැව් ඇතියාහු වෙත්. එකල්හි ආයුෂ්මත් අනඳ තෙරණුවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා එළඹියහ. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සකසා වැද එකත්පස් ව හුන්හ. එකත්පස් ව හුන් ආයුෂ්මත් අනඳ තෙරණුවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල කීහ:

වහන්ස, ආයුෂ්මත් ගිරිමානඤ්ඤ තෙරණුවෝ උපන් ආබාධ ඇතියාහු පැමිණි දුක් ඇතියාහු දැඩි ගිලන්බව ඇතියාහු වෙත්. වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ අනුකම්පා පිණිස ආයුෂ්මත් ගිරිමානඤ්ඤ තෙරුන් කරා වඩනා සේක් නම් මැනැවැ යි.

ආනඤ්ඤයෙනි, ඉදින් තෙපි ගිරිමානඤ්ඤ මහණහු වෙත එළැඹ දග සංඤ කියනු නම්, යම් හෙයකින් දගසංඤ අසා ගිරිමානඤ්ඤ මහණහුගේ ඒ ආබාධය හෙතු විසින් සන්තිදෙන්තේ ය යන තෙල කරුණ ඇත.

කවර දගයෙක යත්:

අනිත්‍යසංඤ යැ, අනාත්මසංඤ යැ, අග්‍රහසංඤා යැ, ආදිනවසංඤා යැ, ප්‍රභාණසංඤ යැ, විරාගසංඤ යැ, නිරොධසංඤ යැ, ගැමලෝහි අනභිරුක්ඛසංඤ යැ, සවුසකරන්ති අනිත්‍යසංඤා යැ, ආනාපාන සති යැ යි.

1. කතමාවානඤ්ඤා අනිවච්ඡයඤ්ඤා:

ඉධානඤ්ඤා භික්ඛු අරඤ්ඤාගතො වා රුක්ඛමුලගතො වා සුඤ්ඤාගාර-
ගතො වා ඉති පටිසංචික්ඛති: “රූපං අනිවච්චං වේදනා අනිවච්චා සංකාරා
අනිවච්චා සංඛාරා අනිවච්චා විඤ්ඤාණං අනිවච්චන්ති”. ඉති ඉමෙසු පඤ්ඤා-
පාදනකම්මෙසු අනිවච්චානුපස්සී විහරති. අයං වුවච්චානඤ්ඤා.

2. කතමාවානඤ්ඤා අනන්තසංකාරා:

ඉධා නඤ්ඤා භික්ඛු අරඤ්ඤාගතො වා -පෙ- ඉති පටිසංචික්ඛති: “වක්ඛං¹
අනන්තා, රූපා² අනන්තා සොනං අනන්තා, සඳ්ද අනන්තා, ඝාතං අනන්තා, ගඤ්ඤා
අනන්තා, ජිව්හා අනන්තා, රසා අනන්තා, කායො අනන්තා, ථොට්ඨබ්බා
අනන්තා, මනො අනන්තා, ධම්මා අනන්තා”ති. ඉති ඉමෙසු ජස්ස අප්පකිත්තික
බාහිරෙසු ආයතනෙසු අනන්තානුපස්සී විහරති. අයං වුවච්චානඤ්ඤා
අනන්තසංකාරා.

3. කතමාවානඤ්ඤා අසුභසංකාරා:

ඉධානඤ්ඤා භික්ඛු ඉමමෙව කායං උද්ධං පාදනලා අධො කෙස-
මත්තා තච්ඡරියන්තං පුරං නානාසංකාරස්ස අසුචිනො පට්ඨවේදකම්මති:
“අත්ථ ඉමස්මිං කායෙ කෙසා ලොමා නබා දන්තා තථො මංසං
නභාරු අට්ඨි අට්ඨිමිඤ්ඤා වක්ඛං හදයං යකන්තං කිලොමකං පිහකං
පප්ඵාසං අන්තං අන්තගුණං උදරියං කර්මං පිත්තං සෙමනං පුබ්බා
ලොහිතං සෙදෙ මෙදෙ, අසුභ වසා ධෙලො ධිඤ්ඤානිකා ලසිකා
මුත්තන්ති” ඉති ඉමස්මිං කායෙ අසුභානුපස්සී විහරති, අයං වුවච්චානඤ්ඤා
අසුභසංකාරා.

4. කතමාවානඤ්ඤා ආදිනවසංකාරා:

ඉධානඤ්ඤා භික්ඛු අරඤ්ඤාගතො වා රුක්ඛමුලගතො වා සුඤ්ඤාගාර-
ගතො වා ඉති පටිසංචික්ඛති: “බහු දුක්ඛා බො අයං කායො
බහු ආදිනවො, ඉති ඉමස්මිං කායෙ විච්චා ආබාධා උප්පජ්ජන්ති,
සෙය්‍යපීද: වක්ඛරොගො යොනරොගො ඝාතරොගො ජිව්හා-
රොගො කායරොගො සීසරොගො කණ්ණිකරොගො මුඛරොගො

1. වක්ඛ අනන්තා - මත්සං.

2. රූපං - සිඛු.

1. ආනන්දයෙනි, අනිවච්ඡංඤ කවර:

ආනන්දයෙනි, මෙයස්නෙහි මහණ වලට ගියේ වේවයි රුක්මුලට ගියේ වේව යි ශුන්‍යාගාරයට ගියේ වේවයි මෙසේ නුවණින් සලකන්නේ ය: “රූපය අනිත්‍ය ය, වේදනා අනිත්‍ය ය, සංඤ අනිත්‍ය ය, සංස්කාරයෝ අනිත්‍යයහ, විඤ්ඤාන අනිත්‍ය ය”යි. මෙසේ මේ පඤ්ඤාපාදනස්කන්ධයන්හි අනිත්‍යානුදර්ශී ව වසයි. ආනන්දයෙනි, මේ අනිත්‍යසංඤ යයි කියනු ලැබේ.

2. ආනන්දයෙනි, අනාත්මසංඤ කවර:

ආනන්දයෙනි, මේ සස්නෙහි මහණ වලට ගියේ වේවයි ... මෙසේ නුවණින් සලකන්නේ ය: චක්ෂුස අනාත්ම ය, රූප අනාත්ම ය, ශ්‍රෝතෘස අනාත්ම ය, ශබ්ද අනාත්ම ය, ස්පර්ශ අනාත්ම ය, ගන්ධ අනාත්ම ය, ජීව්වා අනාත්ම ය, උස අනාත්ම ය, ඝ්‍රය අනාත්ම ය, ධර්ම අනාත්ම ය”යි මෙසේ මේ ස වැදෑරුම් ආධ්‍යාත්මික ධාරිතෘ ආත්මනස්සන්හි අනාත්මානුදර්ශී ව වාසය කරයි. ආනන්දයෙනි, මේ අනාත්මසංඤ යයි කියනු ලැබේ.

3. ආනන්දයෙනි, අශුභසංඤ කවර:

ආනන්දයෙනි, මේ සස්නෙහි මහණ පා තලින් උඩ, කෙස්මතුයෙන් යට සම හිමි කොට ඇති නානාප්‍රකාර අශුචියෙන් පිරි මෙම කය ප්‍රත්‍යාවේක්ෂා කරන්නේ ය: මේ කයයෙහි තෙශයෝ ය, රොමයෝ ය, නිය ය, දත් ය, සම් ය, මාංස ය, නහර ය, ඇට ය, ඇටමිදුල ය, වකුගඩු ය; හෘදය ය, අක්මා ය, දලබු ය, බඩදිව ය, පපුනැණ ය, අතුනු ය, අතුකුභන ය, බෘදයාණි ය, පුරිෂ ය, පිත් ය, ශ්ලේස්මා ය, පුයා ය, ලේ ය, සෝදිය ය, මේදස් ය, කදුළු ය, චූරණ්‍යොලේ ය, කොළ ය, මුකුනු ය, සඳ මිදුල ය, මු ය යන මොහු ඇතැයි මෙසේ මේ කයෙහි අශුභානුදර්ශී ව වාසය කරයි. ආනන්දයෙනි, මේ අශුභසංඤ යයි කියනු ලැබේ.

4. ආනන්දයෙනි, ආදිනවසංඤ කවර:

ආනන්දයෙනි, මේ සස්නෙහි මහණ වලට ගියේ වේවයි රුක්මුලට ගියේ වේවයි ශුන්‍යාගාරයට ගියේ වේවයි මෙසේ සලකන්නේ ය: බොහෝ දුක් ඇති මේ කය බොහෝ ආදිනව ඇත්තේ ය. මෙසේ මේ කයෙහි විවිධ ආබාධයෝ උපදත්තාහ. ඔහු කවරහයන්: චක්‍රුරොග ය, සොනරොග ය, සානරොග ය, ජීව්හාරොග ය, කායරොග ය, සිසරොග ය, කණ්ණරොග ය, මුඛරොග ය,

දත්තරොගො කායො සායො පිනායො ධරො ජරො කුච්ඡරොගො මුච්ඡා පක්කන්දකා සුලා විසුච්ඡකා කුච්ඡං ගණ්ඨා කිලායො සොයො අපමාණො දත්ත කණ්ඩු කච්ඡු රබ්බා¹ විතච්ඡිකා ලොභිතපිත්තං මධුලෙහො අංසා පිළකා හගන්දලා පිත්තසමුදානා ආබාධා සෙම්භසමුදානා ආබාධා, වාතසමුදානා ආබාධා සන්තිපාතිකා ආබාධා උතුපරිණාමජා ආබාධා විසමපරිහාරජා ආබාධා සෙක්කමිකා ආබාධා කම්මවිපාකජා ආබාධා සිතං උණං පිසුච්ඡා පිපාසා උච්චාරො පසසාවො”ති. ඉති ඉලස්මිං කායෙ ආදිනවානුපස්සි විහරති. අයං වුවච්ඡානන්ද ආදිනවසඤ්ඤා.

5. කතමාවානන්ද පහානසඤ්ඤා:

ඉධානන්ද භික්ඛු උප්පන්නං කාමවිතක්කං නාධිවාසෙති පජ්භති විනොදෙති බ්‍යානනිකරොති අනාභාවං ගමෙති. උප්පන්නං ව්‍යාපාද විතක්කං නාධිවාසෙති පජ්භති විනොදෙති බ්‍යානනිකරොති අනාභාවං ගමෙති. උප්පන්නං විහිංසා විතක්කං නාධිවාසෙති පජ්භති විනොදෙති බ්‍යානනිකරොති අනාභාවං ගමෙති. උප්පන්නසංතො පාපකො අකුසලෙ ධමෙම නාධිවාසෙති පජ්භති විනොදෙති බ්‍යානනිකරොති අනාභාවං ගමෙති. අයං වුවච්ඡානන්ද පහානසඤ්ඤා.

6. කතමාවානන්ද විරාගසඤ්ඤා:

ඉධානන්ද භික්ඛු අරඤ්ඤගතො වා රුක්ඛමුලගතො වා සුඤ්ඤාගාරගතො වා ඉති පටිසංචික්ඛති: “එතං සත්තං එතං පණ්ණං යදිදං සබ්බසංඛාරසමප්පො සබ්බපටිපට්ඨිසංගො, තණ්හකකයො විරාගො නිබ්බානන්ති. අයං වුවච්ඡානන්ද විරාගසඤ්ඤා.

7. කතමාවානන්ද නිරෝධසඤ්ඤා:

ඉධානන්ද භික්ඛු අරඤ්ඤගතො වා රුක්ඛමුලගතො වා සුඤ්ඤාගාරගතො වා ඉති පටිසංචික්ඛති: “එතං සත්තං එතං පණ්ණං යදිදං සබ්බසංඛාරසමප්පො සබ්බපටිපට්ඨිසංගො තණ්හකකයො නිරෝධො නිබ්බානන්ති”. අයං වුවච්ඡානන්ද නිරෝධසඤ්ඤා.

1. තබ්බා - මජ්ඣ.

දත්තරොග ය, කාස ය, ශ්වාස ය, පිනාස ය, දහ ය, ජ්වර ය, කුච්ඡරොග ය, මුර්ඡා ය, පක්කඤ්ඤා ය, ශූලා ය, විශූචිකා ය, කුෂ්ඨ ය, ගණ්ඩ ය, කිලාස ය, ස්වාස ය, අපස්මාර ය, දදදු ය, කණ්ණු ය, කච්ඡු ය, රබසා ය, විතච්ඡිකා ය, ලොහිතපික්ක ය, මධුමෙහ ය, අංස ය, පිළිකා ය, හගඤ්ඤා ය, පිතින් උපදනා ආබාධ ය, සෙමෙන් උපදනා ආබාධ ය, වාතයෙන් උපදනා ආබාධ ය, සන්තිපාතික ආබාධ ය, සාත්‍වපරිණාමයෙන් වන ආබාධ ය, විෂමපරිහාරයෙන් උපදනා ආබාධ ය, උපක්‍රමයෙන් උපදනා ආබාධ ය, කම්චිපාකයෙන් උපදනා ආබාධ ය, ශීත ය, උෂ්ණ ය, සා ය, පවසය, උච්චාර ය, පසාච ය යි. මෙසේ මෙ කාහි ආදීනවානුදර්ශී ව වෙසෙයි. ආනඤ්ඤෙහි, මේ ආදීනවානුසංඤ්ඤා කියනු ලැබේ.

5. ආනඤ්ඤෙහි, ප්‍රභංගසංඤ්ඤා කවර:

ආනඤ්ඤෙහි, මේ සස්තෙහි මහණ උපන් කාමචිත්ත නො ඉවසයි. දුරලයි, විනොදනා උකරෙයි, විග්‍යාන්ත කෙරෙයි, අනභාවයට යවයි. උපන් ව්‍යාපාදචිත්ත නො ඉවසයි, දුරලයි, විනොදනා කරයි, විග්‍යාන්ත කරයි, අනභාවයට යවයි. උපන් විහිංසාචිත්ත නො ඉවසයි දුරලයි, විනොදනා කරයි, විග්‍යාන්ත කරයි, අනභාවයට යවයි, උපනුපත් ලමු අකුසල් දහම් නො ඉවසයි, දුරලයි, විනොදනා කරයි, විග්‍යාන්ත කරයි, අනභාවයට යවයි. ආනඤ්ඤෙහි, මේ ප්‍රභංගසංඤ්ඤා කියනු ලැබේ.

6. ආනඤ්ඤෙහි, විරාගසංඤ්ඤා කවර:

ආනඤ්ඤෙහි, මේ සස්තෙහි මහණ වලට ගියේ වේවයි රුක්මුලට ගියේ වේවයි ශුන්‍යාගාරයට ගියේ වේවයි මෙසේ සලකන්නේ ය; සථි සංස්කාරයන්ගේ යම්බඳු ශමථයෙක් සංචාපයින්ගේ දුරලීමෙක් තෘෂ්ණා ක්ෂයයෙක් විරාගයෙක් නිව්‍යාණයෙක් වේ නම් තෙල ශාන්ත ය, තෙල ප්‍රණීත ය, ආනඤ්ඤෙහි, මේ විරාගසංඤ්ඤා කියනු ලැබේ.

7. ආනඤ්ඤෙහි, නිරොධසංඤ්ඤා කවර:

ආනඤ්ඤෙහි, මේ සස්තෙහි මහණ වලට ගියේ වේවයි, රුක්මුලට ගියේ වේවයි, ශුන්‍යාගාරයට ගියේ වේවයි මෙසේ සලකන්නේ ය; සථි සංස්කාරයන්ගේ යම්බඳු ශමථයෙක් සංචාපයින්ගේ දුරලීමෙක් තෘෂ්ණා ක්ෂයයෙක්, විරාගයෙක්, නිරොධයෙක්, නිව්‍යාණයෙක් වේ නම් තෙල ශාන්ත ය, තෙල ප්‍රණීත යි. ආනඤ්ඤෙහි, මේ නිරොධසංඤ්ඤා කියනු ලැබේ.

8. කතමාවානඤ්ඤා සබ්බලොකෙ අනභිරතසඤ්ඤා:

ඉධානඤ්ඤා භික්ඛු යෙ ලොකෙ උපසුපාදනා වෙනසො අධිඛානා-
භිතිවෙසානුසයා, තෙ පජගනෙනා ටිරමිති න උපාදියනෙනා. අයං වුවචනා-
නඤ්ඤා සබ්බලොකෙ අනභිරතසඤ්ඤා.

9. කතමාවානඤ්ඤා සබ්බසංඛාරෙසු අනිවච්ඡසඤ්ඤා:

ඉධානඤ්ඤා භික්ඛු සබ්බසංඛාරෙහි අවට්ඨති හරායති ජිගුල්ඡති. අයං
වුවචනානඤ්ඤා සබ්බසංඛාරෙසු අනිවච්ඡසඤ්ඤා.

10. කතමාවානඤ්ඤා ආනාපානසති:

ඉධානඤ්ඤා භික්ඛු අරඤ්ඤාගතො වා රුක්ඛමූලගතො වා සුඤ්ඤාගාර-
ගතො වා නිසීදති පලලඛිතං ආභුජිතං උජුං කායං පණ්ඩාය පරිමුඛ-
සතිං උපට්ඨපෙතො. සො සතො ව අසුසති, සතො පසුසති.

දීඝං වා අසුසනෙනා දීඝං අසුසාමිති පජානාති. දීඝං වා පසුසනෙනා
දීඝං පසුසාමිති පජානාති. රසං වා අසුසනෙනා රසං අසුසාමිති
පජානාති. රසං වා පසුසනෙනා රසං පසුසාමිති පජානාති. සබ්බකාය
පට්ඨංවෙදී අසුසසාමිති සිකති. සබ්බකාය පට්ඨංවෙදී පසුසසාමිති
සිකති. පසුසමයං කායසංඛාරං අසුසසාමිති සිකති. පසුසමයං
කායසංඛාරං පසුසසාමිති සිකති.

චිතිපට්ඨංවෙදී අසුසසාමිති සිකති. චිතිපට්ඨංවෙදී පසුසසාමිති
සිකති. සුඛපට්ඨංවෙදී අසුසසාමිති සිකති. සුඛපට්ඨංවෙදී
පසුසසාමිති සිකති. විතතසංඛාරපට්ඨංවෙදී අසුසසාමිති සිකති.
විතතසංඛාරපට්ඨංවෙදී පසුසසාමිති සිකති. පසුසමයං
විතතසංඛාරං අසුසසාමිති සිකති. පසුසමයං විතතසංඛාරං
අසුසසාමිති සිකති.

8. ආනඤ්ඤයෙනි, සඵලොකයෙහි අනභිරතසංඤා කවර:

ආනඤ්ඤයෙනි, මේ සස්තෙනහි මහණ ලොවහි යම් උපය සඤ්ඤාන තාස්සා - මාන - දාස්ථිහු වෙන් ද කාමුපාදනාදි උපාදනායෝ වෙන් ද වික්කාධිට්ඨාන සඤ්ඤාන ශාස්වත උච්ඡේද කෙනෙක් වෙන් ද අභිනිවේස සඤ්ඤාන අක්කානුදිට්ඨියෙක් වේද අනුසය සඤ්ඤාන ථාමගත ක්ලේශයෝ වෙන් ද, ඔවුන් දුරලමින් දැඩි ව නො ගනිමින් නො ඇලෙයි. ආනඤ්ඤයෙනි, මේ සඵලොකයෙහි අනභිරතසංඤා යි කියනු ලැබේ.

9. ආනඤ්ඤයෙනි, සඵසංස්කාරයන්හි අනිත්‍යසංඤා කවර:

ආනඤ්ඤයෙනි, මේ සස්තෙනහි මහණ හැම ප්‍රත්‍යුත්පන්නධම්මයන්ගෙන් පෙළෙයි. හිරි කෙරෙයි, පිළිකුල් කෙරෙයි. ආනඤ්ඤයෙනි, මේ සර්ව සංස්කාරයන්හි අනිත්‍යසංඤා යි කියනු ලැබේ.

10. ආනඤ්ඤයෙනි, ආනාපානසති කවර:

ආනඤ්ඤයෙනි, මේ සස්තෙනහි මහණ වලට හිගේ වේවයි රුක්මුලට හිගේ වේව යි භූතාගාරයට හිගේ වේවයි කය සාජු කොට නබා සිහි පෙරට කොට එළවා පලක් බැඳ හිඳියි. හේ සිහි ඇතියේ ම ආශ්වාස කෙරෙයි, සිහි ඇතියේ ම ප්‍රශ්වාස කෙරෙයි:

දිඝි කොට ආශ්වාස කරනුයේ හෝ දිඝි කොට ආශ්වාස කෙරෙමි යි දනී, දිඝි කොට ප්‍රශ්වාස කරනුයේ හෝ දිඝි කොට ප්‍රශ්වාස කෙරෙමි යි දනී, ලසු කොට ආශ්වාස කරනුයේ හෝ ලසු කොට ආශ්වාස කෙරෙමි යි දනී. ලසු කොට ප්‍රශ්වාස කරනුයේ හෝ ලසු කොට ප්‍රශ්වාස කෙරෙමි යි දනී. සකල අශ්වාසකායය මුල මැද-අග පාළ කරනුයේ ආශ්වාස කෙරෙමි යි හික්මෙයි. සකල ප්‍රශ්වාසකායය මුල-මැද-අග පාළ කරනුයේ ප්‍රශ්වාස කෙරෙමි යි හික්මෙයි. ඖදරික ආශ්වාසකායසංස්කාරය සන්තිදුවමින් ආශ්වාස කෙරෙමි යි හික්මෙයි. ඖදරික ප්‍රශ්වාසකායසංස්කාරය සන්තිදුවමින් ප්‍රශ්වාස කෙරෙමි යි හික්මෙයි.

ප්‍රිතිය මොනොවට දන්තේ ආශ්වාස කෙරෙමි යි හික්මෙයි. ප්‍රිතිය මොනොවට දන්තේ ප්‍රශ්වාස කෙරෙමි යි හික්මෙයි. තුන් දෑහැන් විසින් සුඛය මොනොවට දන්තේ ආශ්වාස කෙරෙමි යි හික්මෙයි. තුන් දෑහැන් විසින් සුඛය මොනොවට දන්තේ ප්‍රශ්වාස කෙරෙමි යි හික්මෙයි. සිවුදෑහැන් විසින් වික්කසංස්කාරය දන්තේ ආශ්වාස කෙරෙමි යි හික්මෙයි. සිවු දෑහැන් විසින් වික්කසංස්කාර දන්තේ ප්‍රශ්වාස කෙරෙමි යි හික්මෙයි. ඖදරික වික්කසංස්කාරය සන්තිදුවමින් ආශ්වාස කෙරෙමි යි හික්මෙයි. ඖදරික වික්කසංස්කාරය සන්තිදුවමින් ප්‍රශ්වාස කෙරෙමි යි හික්මෙයි.

චිත්තපටිසංචෙදී අසංසිසාමිති සිත්තති. චිත්තපටිසංචෙදී පසංසිසාමිති සිත්තති. අභිප්පමොදයං චිත්තං අසංසිසාමිති සිත්තති. අභිප්පමොදයං චිත්තං පසංසිසාමිති සිත්තති. සමාදහං චිත්තං අසංසිසාමිති සිත්තති. සමාදහං චිත්තං පසංසිසාමිති සිත්තති. විමොචයං චිත්තං අසංසිසාමිති සිත්තති. විමොචයං චිත්තං පසංසිසාමිති සිත්තති.

අතිව්වානුපසංසි අසංසිසාමිති සිත්තති. අතිව්වානුපසංසි පසංසිසාමිති සිත්තති. විරාගානුපසංසි අසංසිසාමිති සිත්තති. විරාගානුපසංසි පසංසිසාමිති සිත්තති. නිරොධානුපසංසි අසංසිසාමිති සිත්තති. නිරොධානුපසංසි පසංසිසාමිති සිත්තති. පටිනිසංගානුපසංසි අසංසිසාමිති සිත්තති. පටිනිසංගානුපසංසි පසංසිසාමිති සිත්තති. අයං වුව්වතානඤ්ඤා ආනාපානසති.

සචෙ ඛො තං ආනඤ්ඤා ගිරිමානඤ්ඤා භික්ඛුනො උපසංකම්ඤ්ඤා ඉමා දස සංඤ්ඤා භාසෙය්‍යාසි, ධානං ඛො පනෙතං විජ්ජති යං ගිරිමානඤ්ඤා භික්ඛුනො ඉමා දස සංඤ්ඤා සුඤ්ඤා සො ආබ්‍යාධො ධානංසො පටිප්පසංමෙහය්‍යාසි.

අථ ඛො ආයස්මා ආනඤ්ඤා භගවතො සන්තිකෙ ඉමා දස සංඤ්ඤා උග්ගහෙතවා යෙනායස්මා ගිරිමානඤ්ඤා තෙනුපසංකම්. උපසංකම්ඤ්ඤා ආයස්මතො ගිරිමානඤ්ඤා ඉමා දස සංඤ්ඤා අහාසි. අථ ඛො ආයස්මතො ගිරිමානඤ්ඤා ඉමා දස සංඤ්ඤා සුඤ්ඤා සො ආබ්‍යාධො ධානංසො පටිප්පසංමෙහි, වුට්ඨාති වායස්මා ගිරිමානඤ්ඤා තමහා ආබ්‍යාධා නථා පභිනො ච පනායස්මතො ගිරිමානඤ්ඤා සො ආබ්‍යාධො අහොසිති.

සචිත්තවග්ගො පඨමො.

තසසුද්දනං:

සචිත්ත සාරිපුත්තා ච ධීතිඤ්ඤා සමථෙන ච
සුභිනානා ච ඤේ සංඤ්ඤා මුලා පබ්බජිතා ගිරිති.

සිවු දූහන් විසින් වික්තය දන්නේ ආශ්වාස කෙරෙමි යි හික්මෙයි. සිවුදූහන් විසින් වික්තය දන්නේ ප්‍රශ්වාස කෙරෙමි යි හික්මෙයි. සමථ-විපස්සනා විසින් සිත පහන් කරවමින් ආශ්වාස කෙරෙමි යි හික්මෙයි. සමථ-විපස්සනා විසින් සිත පහන් කරවමින් ප්‍රශ්වාස කෙරෙමි යි හික්මෙයි. ධ්‍යාන විසින් සිත අරමුණෙහි සමථ තබමින් ආශ්වාස කෙරෙමි යි හික්මෙයි. ධ්‍යාන විසින් සිත අරමුණෙහි සමථ තබමින් ප්‍රශ්වාස කෙරෙමි යි හික්මෙයි. නිවරණයෙන් සිත මුදමින් ආශ්වාස කෙරෙමි හික්මෙයි. නිවරණයෙන් සිත මුදමින් ප්‍රශ්වාස කෙරෙමි යි හික්මෙයි.

අනිත්‍යානුදර්ශී වූයෙමි ආශ්වාස කෙරෙමි යි හික්මෙයි. අනිත්‍යානුදර්ශී වූයෙමි ප්‍රශ්වාස කෙරෙමි යි හික්මෙයි. විරාගානුදර්ශී වූයෙමි ආශ්වාස කෙරෙමි යි හික්මෙයි. විරාගානුදර්ශී වූයෙමි ප්‍රශ්වාස කෙරෙමි යි හික්මෙයි. නිරෝධානුදර්ශී වූයෙමි ආශ්වාස කෙරෙමි යි හික්මෙයි. නිරෝධානුදර්ශී වූයෙමි ප්‍රශ්වාස කෙරෙමි යි හික්මෙයි. ප්‍රතිනිසේදානුදර්ශී වූයෙමි ආශ්වාස කෙරෙමි යි හික්මෙයි. ප්‍රතිනිසේදානුදර්ශී වූයෙමි ප්‍රශ්වාස කෙරෙමි යි හික්මෙයි. ආනඤ්ඤයෙනි, මේ ආනාපානසති යි කියනු ලැබේ.

ආනඤ්ඤයෙනි, ඉදින් තෙපි ගිරිමානඤ්ඤ මහණහු වෙත ගොස් මේ දස සංඤ්ඤා කියවු නම් යම් හෙයකින් මේ දශසංඤ්ඤා අසා ගිරිමානඤ්ඤ මහණහු ගේ ඒ ආබාධය හේතු විසින් සන්තිදෙන්තේ ය යන කෙල කරුණ ඇත.

එකල්හි ආයුෂ්මත් ආනඤ්ඤ තෙරණුවෝ භාග්‍යවතුන් හමුයෙහි මේ දශසංඤ්ඤා උගෙන ආයුෂ්මත් ගිරිමානඤ්ඤ තෙරුන් කරා එළැඹියහ. එළඹ ආයුෂ්මත් ගිරිමානඤ්ඤ තෙරුන්ට මේ දශසංඤ්ඤා කීහ. ඉක්බිති මේ දශසංඤ්ඤා අසා ආයුෂ්මත් ගිරිමානඤ්ඤ තෙරුන්ගේ ඒ ආබාධය හේතු විසින් සන්තින. ආයුෂ්මත් ගිරිමානඤ්ඤ තෙරණුවෝත් ඒ ආබාධයෙන් නැගියහ. ආයුෂ්මත් ගිරිමානඤ්ඤ තෙරුන්ගේ ඒ ආබාධය එසේ ප්‍රතිණ ම වී.

පළමුවැනි සවික්තවර්ග යි.

එහි උද්දනය:

සවික්ත සූත්‍රය, සාරිපුක්ත සූත්‍රය, ධීති සූත්‍රය, සමථ සූත්‍රය, පරිහාන සූත්‍රය, සංඤ්ඤා සූත්‍ර දෙකය, මූල සූත්‍රය, පබ්බජිත සූත්‍රය, ගිරිමානඤ්ඤ සූත්‍රය දැයි දසයෙකි.

2. යමකවග්ගො

10. 2. 2. 1

අවිජජා සුතතං

[සාවකී]

පුරිමා භික්ඛවෙ කොටි න පඤ්ඤායති අවිජජාය 'ඉතො පුබ්බෙ අවිජජා නාහොසි, අප් පච්ජා යමහවි' ති. එවමෙන භික්ඛවෙ වුවවති, අප් ව පන පඤ්ඤායති 'ඉද්දප්පවයා අවිජජා'ති.

අවිජජමුප්පං¹ භික්ඛවෙ සාහාරං වදම් නො අනාහාරං, කො වාහාරො අවිජජාය: පඤ්ඤා නිවරණා තිස්ස වචනියා. පඤ්ඤාපහං² භික්ඛවෙ නිවරණෙ සාහාරෙ වදම් නො අනාහාරෙ. කො වාහාරො පඤ්ඤානතං නිවරණානං තිණ් දුච්චරිතානිතිස්ස වචනියං. තිණ්පහං³ භික්ඛවෙ දුච්චරිතානි සාහාරානි වදම් නො අනාහාරානි කො වාහාරො තිණ්ණෙනතං දුච්චරිතානං ඉන්ද්‍රියාසංවරො⁴ තිස්ස වචනියා. ඉන්ද්‍රියාසංවරමුප්පං භික්ඛවෙ සාහාරං වදම් නො අනාහාරං, කො වාහාරො ඉන්ද්‍රියාසංවරස්ස: අසනාසමප්පඤ්ඤාස්ස වචනියං. අසනාසමප්පඤ්ඤාමුප්පං භික්ඛවෙ සාහාරං වදම් නො අනාහාරං, කො වාහාරො අසනාසමප්පඤ්ඤාස්ස: අයොනියො මනසිකාරොතිස්ස වචනියං. අයොනියො මනසිකාරමුප්පං භික්ඛවෙ සාහාරං වදම් නො අනාහාරං, කො වාහාරො අයොනියො මනසිකාරස්ස: අසද්ධායනිතිස්ස වචනියං. අසද්ධායනිමුප්පං භික්ඛවෙ සාහාරං වදම් නො අනාහාරං, කො වාහාරො අසද්ධායනිස්ස: අසද්ධායනිමුප්පං වචනියං. අසද්ධායනිමුප්පං භික්ඛවෙ සාහාරං වදම් නො අනාහාරං, කො වාහාරො අසද්ධායනිමුප්පං වචනියං. අසද්ධායනිමුප්පං භික්ඛවෙ සාහාරං වදම් නො අනාහාරං, කො වාහාරො අසද්ධායනිමුප්පං වචනියං.

ඉති කො භික්ඛවෙ අසප්පරිසංසෙවො පරිපුරො අසද්ධායනිමුප්පං පරිපුරෙති. අසද්ධායනිමුප්පං පරිපුරං අසද්ධායනිමුප්පං පරිපුරෙති. අසද්ධායනිමුප්පං පරිපුරං අයොනියො මනසිකාරං පරිපුරෙති. අයොනියො මනසිකාරො පරිපුරො අසනාසමප්පඤ්ඤා පරිපුරෙති. අසනාසමප්පඤ්ඤා පරිපුරං ඉන්ද්‍රියාසංවරං පරිපුරෙති. ඉන්ද්‍රියාසංවරො පරිපුරො තිණ් දුච්චරිතානි පරිපුරෙති. තිණ් දුච්චරිතානි පරිපුරානි පඤ්ඤා නිවරණෙ පරිපුරෙති. පඤ්ඤා නිවරණා පරිපුරා අවිජජං පරිපුරෙති. එවමෙනස්සා අවිජජාය ආහාරො හොති. එවඤ්ඤා පාරිපුරි.

1. අවිජජානං - මජ්ඣං; අවිජජාපහං - සිවු
2. පඤ්ඤාපහං - මජ්ඣං
3. තිණ්පහං - මජ්ඣං
4. ඉන්ද්‍රියාසංවරො - මජ්ඣං

2. යමකවර්ගය

10. 2. 2. 1

අවිද්‍යා සූත්‍රය

[සැවැත්]

“මහණෙනි, මෙයින් පෙර අවිද්‍යා නො වී ය, එයින් පසු පහළ වී යැ”යි අවිද්‍යාවගේ පූර්ව කෙළවරෙක් නො පැවතේ. මෙසේ තෙල කියනු ලැබේ වැලිදු අවිද්‍යාව ඉදම්ප්‍රත්‍යයෙන් පැවතේ.

මහණෙනි, මව අවිද්‍යාව ද සප්තාය කොට කියමි, නිෂ්ප්‍රත්‍යය කොට නො කියමි. අවිද්‍යාවගේ අභර කවරේ ය: පඤ්ඤානිවරණය හි කියයුතු වෙයි. මහණෙනි, මම පඤ්ඤානිවරණය නුදු සප්තාය කොට කියමි, නිෂ්ප්‍රත්‍යය කොට නො කියමි. පඤ්ඤානිවරණයන්ගේ ආහාර කවරේ ය. ත්‍රිවිධ දුශ්චරිතය හි කියයුතු වෙයි. මහණෙනි, මම ත්‍රිවිධ දුශ්චරිතයන් ද සප්තාය කොට කියමි, නිෂ්ප්‍රත්‍යය කොට නො කියමි. ත්‍රිවිධ දුශ්චරිතයන්ගේ ආහාරය කවරේ ය: ඉන්ද්‍රිය අසංවරය හි කියයුතු වෙයි. මහණෙනි, මම ඉන්ද්‍රිය අසංවරය ද සප්තාය කොට කියමි. නිෂ්ප්‍රත්‍යය කොට නො කියමි. ඉන්ද්‍රිය අසංවරයාගේ ආහාර කවරේ ය: අසමානි අසම්ප්‍රජන්‍යය හි කියයුතු වෙයි. මහණෙනි, මම අසමානි අසම්ප්‍රජන්‍යය ද සප්තාය කොට කියමි, නිෂ්ප්‍රත්‍යය කොට නො කියමි. අස්මානිය හා අසම්ප්‍රජන්‍යයාගේ ආහාර කවරේ ය: අයොනිසොමනසිකාරය හි කියයුතු වෙයි. මහණෙනි, මම අයොනිසොමනසිකාරය ද සප්තාය කොට කියමි, නිෂ්ප්‍රත්‍යය කොට නො කියමි. අයොනිසොමනසිකාරයාගේ ආහාර කවරේ ය: නො ඇඳහිලි බව ය හි කියයුතු වෙයි. මහණෙනි, මම නො ඇඳහිලි බව ද සප්තාය කොට කියමි, නිෂ්ප්‍රත්‍යය කොට නො කියමි, නො ඇඳහිලිබව හුගේ ආහාර කවරේ ය: අසඤ්ඤානිවරණය හි කියයුතු වෙයි. මහණෙනි, මම අසඤ්ඤානිවරණය ද සප්තාය කොට කියමි, නිෂ්ප්‍රත්‍යය කොට නො කියමි. අසඤ්ඤානිවරණයාගේ ආහාර කවරේ ය: අසත්පුරුෂ සංසෙවා ය හි කියයුතු වෙයි.

මහණෙනි, මෙසේ අසත්පුරුෂ සංසෙවා පරිපූර්ණ වූයේ අසඤ්ඤානිවරණය පුරයි. අසඤ්ඤානිවරණය පරිපූර්ණ වූයේ නො ඇඳහිලිබව පුරයි. නො ඇඳහිලිබව පරිපූර්ණ වූයේ අයොනිසොමනසිකාරය පුරයි. අයොනිසොමනසිකාරය පරිපූර්ණ වූයේ අස්මානි අසම්ප්‍රජන්‍යය පුරයි. අසමානි අසම්ප්‍රජන්‍යය පරිපූර්ණ වූයේ ඉන්ද්‍රිය අසංවරය පුරයි. ඉන්ද්‍රිය අසංවරය පරිපූර්ණ වූයේ ත්‍රිවිධ දුශ්චරිතයන් පුරයි. ත්‍රිවිධ දුශ්චරිත පරිපූර්ණ වූවාහු පඤ්ඤානිවරණයන් පුරත්. පඤ්ඤානිවරණයෙන් පරිපූර්ණ වූවාහු අවිද්‍යාව පුරත්. මෙසේ තෙල අවිද්‍යාවගේ ප්‍රත්‍යය වෙයි මෙසේ පරිපූර්ණ භාවය ද වේ.

සෙය්‍යාථාපි හික්කවෙ උපරි පබ්බතෙ ථුරලෙඡ්ඡිතකෙ දෙවෙ වස්සනෙන
 දෙවෙ ගලගලායනෙන¹ තං උදකං යථානින්නං පචිත්තමානං පබ්බත-
 කඤ්ඤපදරසාබා පරිපූරෙති, පබ්බතකඤ්ඤපදරසාබා පරිපූරා කුසුමෙන²
 පරිපූරෙති, කුසුමිකා³ පරිපූරා මහාසොබෙන පරිපූරෙති, මහාසොබිතා
 පරිපූරා කුන්දාදියො පරිපූරෙති, කුන්දාදියො පරිපූරා මහානදියො
 පරිපූරෙති, මහානදියො පරිපූරා මහාසමුද්දං සාගරං පරිපූරෙති.
 එවමෙත්තස්ස මහාසමුද්දස්ස සාගරස්ස ආභාරො හොති, එවක්ඛ පාරිසුරි.

එවමෙව බො හික්කවෙ අසපසුරිසසංසෙවො පරිපූරො අසඤ්ච-
 සවනං පරිපූරෙති අසඤ්චමසවනං පරිපූරං අසුඤ්ඤියං පරිපූරෙති,
 අසුඤ්ඤියං පරිපූරං අයොනිසොමනසිකාරං පරිපූරෙති, අයොනිසො
 මනසිකාරො පරිපූරො අසතා'සමප්පඤ්ඤං පරිපූරෙති, අසතා' සමප්පඤ්ඤං
 පරිපූරං ඉන්ද්‍රියා'සංවරං පරිපූරෙති, ඉන්ද්‍රියා'සංවරො පරිපූරො තිණි
 දුට්ඨරිතානි පරිපූරෙති. තිණි දුට්ඨරිතානි පරිපූරානි පඤ්චනිවරණෙ
 පරිපූරෙති, පඤ්චනිවරණා පරිපූරා අවිජ්ජං පරිපූරෙති. එවමෙතිස්සා
 අවිජ්ජාය ආභාරො හොති. එවක්ඛ පාරිසුරි.

විජ්ජාවිමුක්තිමපහං³ හික්කවෙ සාභාරං වදම් නො අනාභාරං.
 කො වාහාරො විජ්ජාවිමුක්තියා: “සත්තබොජ්ඣංඛා”තිස්ස වචනියං.
 සත්තපහං⁴ හික්කවෙ බොජ්ඣංඛා සාභාරෙ වදම් නො අනාභාරෙ. කො
 වාහාරො සත්තනනං බොජ්ඣංඛානා: “වත්තාරො සතිපට්ඨානා”තිස්ස
 වචනියං. වත්තාරොපහං හික්කවෙ සතිපට්ඨානෙ සාභාරෙ වදම් නො
 අනාභාරෙ. කොවාහාරො චතුත්තං සතිපට්ඨානානා: “තිණි සුචරිතානි”
 තිස්ස වචනියං. තිණිපහං හික්කවෙ සුචරිතානි සාභාරානි වදම් නො
 අනාභාරානි. කො වාහාරො තිණිත්තං සුචරිතානා: “ඉන්ද්‍රියසංවරො”-
 තිස්ස වචනියං. ඉන්ද්‍රියසංවරමපහං හික්කවෙ සාභාරං වදම් නො අනාභාරං
 කො වාහාරො ඉන්ද්‍රියසංවරස්සා: “සතිසමප්පඤ්ඤානිස්සා” වචනියං.
 සතිසමප්පඤ්ඤාමපහං හික්කවෙ සාභාරං වදම් නො අනාභාරං.

1. මජ්ඣං - නසී.

2. කුසුමාබෙන - මජ්ඣං.

3. විජ්ජාවිමුක්තිමපහං - මජ්ඣං.

4. සත්තපහං - මජ්ඣං.

මහණෙනි, යම් පරිදි ගල් මතුයෙහි දළපොද ඇති වැසි වස්තූ කල්හි වැසිදිය ගලා යත්ම එ දිය නිමන තැන් තුඩු සේ වැටෙමින් පච්ඡ කඤ්ඤ ප්‍රදර ශාඛා පුරාලත්තේ වේද, පච්ඡ කඤ්ඤ ප්‍රදරශාඛාවෝ පරිපූර්ණ වූවාහු කුඩා හෙබි පුරා ලත් ද, කුඩා හෙබිහු පරිපූර්ණ වූවාහු මහහෙබි පුරා ලත් ද, මහහෙබිහු පරිපූර්ණ වූවාහු කුඩා නදින් පුරා ලත් ද, කුඩා නදිහු පරිපූර්ණ වූවාහු මහානදින් පුරා ලත් ද, මහා නදිහු පරිපූර්ණ වූවාහු මහාසමුද්‍රය පුරා ලත් ද, මෙසේ තෙල මහාසමුද්‍රයාගේ ප්‍රත්‍යය වෙයි. මෙසේත් පරිපූර්ණභාවය වේ.

මහණෙනි, එ පරිදි ම අසත්පුරුෂ සංසෙවය පරිපූර්ණ වූයේ අසඤ්ඤා ශ්‍රවණය පුරයි. අසඤ්ඤාශ්‍රවණය පරිපූර්ණ වූයේ නො හැඳිහිලි බව පුරයි. නො හැඳිහිලි බව පරිපූර්ණ වූයේ අයෝනිසොමනසිකාරය පුරයි. අයෝනිසොමනසිකාරය පරිපූර්ණ වූයේ අස්මාති අසම්ප්‍රජන්‍යය පුරයි. අස්මාති අසම්ප්‍රජන්‍යය පරිපූර්ණ වූයේ ඉන්ද්‍රිය අසංවරය පුරයි. ඉන්ද්‍රිය අසංවරය පරිපූර්ණ වූයේ ත්‍රිවිධ දුශ්චරිතයන් පුරයි. ත්‍රිවිධ දුශ්චරිතයෝ පරිපූර්ණ වූවාහු පඤ්ඤානිවරණයන් පුරත්. පඤ්ඤානිවරණයෝ පරිපූර්ණ වූවාහු අවිද්‍යාව පුරත්. මෙසේ තෙල අවිද්‍යාවගේ ප්‍රත්‍යය වෙයි. මෙසේත් පරිපූර්ණ භාවය වේ.

මහණෙනි, මම විද්‍යාවිමුක්තිය ද සප්‍රත්‍යය කොට කියමි, නිෂ්ප්‍රත්‍යය කොට නො කියමි. විද්‍යාවිමුක්තියට ප්‍රත්‍යය කවරේ ය: සත් වැදෑරුම් මාරිබොධ්‍යාඛ්‍යයහ යි කියයුතු වෙයි. මහණෙනි, මම සත්තබොධ්‍යාඛ්‍යයන් සප්‍රත්‍යය කොට කියමි, නිෂ්ප්‍රත්‍යය කොට නො කියමි. සත්තබොධ්‍යාඛ්‍යයන්ගේ ප්‍රත්‍යය කවරේ ය: සතර සිව්වන්‍යහ යි කියයුතු වෙයි. මහණෙනි, මම සතර සිව්වන්‍ය සප්‍රත්‍යය කොට කියමි, නිෂ්ප්‍රත්‍යය කොට නො කියමි. සතර සිව්වන්‍යහගේ ප්‍රත්‍යය කවරේ ය: ත්‍රිවිධ සුවර්තය යි කියයුතු වෙයි. මහණෙනි, මම ත්‍රිවිධ සුවර්තයහ සප්‍රත්‍යය කොට කියමි, නිෂ්ප්‍රත්‍යය කොට නො කියමි. ත්‍රිවිධ සුවර්තයන්ගේ ප්‍රත්‍යයෝ කවර හ: ඉන්ද්‍රියසංවරය යි කියයුතු වෙයි. මහණෙනි, මම ඉන්ද්‍රියසංවරය සප්‍රත්‍යය කොට කියමි, නිෂ්ප්‍රත්‍යය කොට නො කියමි, ඉන්ද්‍රියසංවරයාගේ ප්‍රත්‍යය කවරේ ය: ස්මාති අසම්ප්‍රජන්‍යය යි කියයුතු ය. මහණෙනි, මම ස්මාති අසම්ප්‍රජන්‍යය සප්‍රත්‍යය කොට කියමි, නිෂ්ප්‍රත්‍යය කොට නො කියමි.

කො වාහාරො සතිසම්පජ්ඣායා: “යොනියොමනසිකාරො” තිස්ස වචනියං, යොනියොමනසිකාරම්පහං භික්ඛවෙ සාහාරං වදුමි නො අනාහාරං. කො වාහාරො යොනියොමනසිකාරයා: “සද්ධා” තිස්ස වචනියං. සද්ධම්පහං භික්ඛවෙ සාහාරං වදුමි නො අනාහාරං. කො වාහාරො සද්ධායා: “සද්ධම්මසවනනීයා” වචනියං. සද්ධම්මසවනම්පහං භික්ඛවෙ සාහාරං වදුමි, නො අනාහාරං. කො වාහාරො සද්ධම්මසවනායා: “සපසුරිසසංසෙවො” තිස්ස වචනියං.

ඉති ඛො භික්ඛවෙ සපසුරිසසංසෙවො පරිපූරො සද්ධම්මසවනං පරිපූරෙති, සද්ධම්මසවනං පරිපූරං සද්ධං පරිපූරෙති, සද්ධා පරිපූරා යොනියොමනසිකාරං පරිපූරෙති, යොනියොමනසිකාරො පරිපූරො සතිසම්පජ්ඣායා: පරිපූරෙති, සතිසම්පජ්ඣායා: පරිපූරා ඉන්ද්‍රියසංවරං පරිපූරෙති, ඉන්ද්‍රියසංවරො පරිපූරො තිණි සුවරිතානි පරිපූරෙති, තිණි සුවරිතානි පරිපූරාති වත්තාරො සතිපට්ඨානෙ පරිපූරෙතති, වත්තාරො සතිපට්ඨානා පරිපූරා සත්තබ්බොජ්ඣක්ඛෙ පරිපූරෙතති, සත්තබ්බොජ්ඣක්ඛො පරිපූරා විජ්ජාවිමුත්තිං පරිපූරෙතති. එවමෙතිස්සා විජ්ජාවිමුත්තියා ආහාරො හොති. එවඤ්ඤා පාරිපූරි.

සෙය්‍යාථාපි භික්ඛවෙ උපරි පබ්බතෙ ථුල්ලජුස්සිතකෙ දෙවෙ වස්සන්තෙ දෙවෙ ගලගලායන්තෙ තං උදකං යථා නිත්තං පවත්තමානං පබ්බත කඤ්ජරපදරසාබා පරිපූරෙති, පබ්බතකඤ්ජරපදරසාබා පරිපූරා කුසසුබ්බො පරිපූරෙතති. කුසසුබ්බා පරිපූරා මහාසොබ්බො පරිපූරෙතති, මහාසොබ්බා පරිපූරා කුතනදියො පරිපූරෙතති, කුතනදියො පරිපූරා මහානදියො පරිපූරෙතති, මහානදියො පරිපූරා මහාසමුද්දං සාගරං පරිපූරෙතති. එවමෙතස්ස මහාසමුද්දස්ස සාගරස්ස ආහාරො හොති, එවඤ්ඤා පාරිපූරි.

එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ සපසුරිසසංසෙවො පරිපූරො සද්ධම්මසවනං පරිපූරෙති, සද්ධම්මසවනං පරිපූරං සද්ධං පරිපූරෙති, සද්ධා පරිපූරා යොනියොමනසිකාරං පරිපූරෙති, යොනියොමනසිකාරො පරිපූරො සතිසම්පජ්ඣායා: පරිපූරෙති, සතිසම්පජ්ඣායා: පරිපූරා ඉන්ද්‍රියසංවරං පරිපූරෙති, ඉන්ද්‍රියසංවරො පරිපූරො තිණි සුවරිතානි පරිපූරෙති, තිණි සුවරිතානි පරිපූරාති වත්තාරො සතිපට්ඨානෙ පරිපූරෙතති, වත්තාරො සතිපට්ඨානා පරිපූරා සත්තබ්බොජ්ඣක්ඛෙ පරිපූරෙතති, සත්තබ්බොජ්ඣක්ඛො පරිපූරා විජ්ජාවිමුත්තිං පරිපූරෙතති. එවමෙතිස්සා විජ්ජාවිමුත්තියා ආහාරො හොති, එවඤ්ඤා පාරිපූරිති.

ස්මාති සම්ප්‍රජන්‍යයාගේ ප්‍රත්‍යය කවරේ ය: යොනිසොමනසිකාරය යි කිය යුතු ය. මහණෙනි, මම යොනිසොමනසිකාරය ද සප්‍රත්‍යය කොට කියමි. නිජප්‍රත්‍යය කොට නො කියමි. යොනිසොමනසිකාරයාගේ ප්‍රත්‍යය කවරේ ය: ග්‍රඤ්ඤා ය යි කිය යුතු වේ. උහණෙනි, මම ග්‍රඤ්ඤාව ද සප්‍රත්‍යය කොට කියමි. නිජප්‍රත්‍යය කොට නො කියමි. ග්‍රඤ්ඤාවගේ ප්‍රත්‍යය කවරේ ය: සඤ්ඤා ශ්‍රවණය යි කිය යුතු වෙයි. මහණෙනි, මම සඤ්ඤා ශ්‍රවණය ද සප්‍රත්‍යය කොට කියමි. නිජප්‍රත්‍යය කොට නො කියමි. සඤ්ඤා ශ්‍රවණයාගේ ප්‍රත්‍යය කවරේ ය: සත්පුරුෂසංසේවය යි කිය යුතු වෙයි.

මහණෙනි, මෙසේ සත්පුරුෂසංසේවය පරිපූර්ණ වූයේ සඤ්ඤා ශ්‍රවණය පුරයි. සඤ්ඤා ශ්‍රවණය පරිපූර්ණ වූයේ ග්‍රඤ්ඤාව පුරයි. ග්‍රඤ්ඤාව පරිපූර්ණ වූවා යොනිසොමනසිකාරය පුරයි. යොනිසොමනසිකාරය පරිපූර්ණ වූයේ ස්මාති සම්ප්‍රජන්‍යය පුරයි. ස්මාතිසම්ප්‍රජන්‍යය පරිපූර්ණ වූයේ ඉන්ද්‍රියසංවරය පුරයි. ඉන්ද්‍රියසංවරය පරිපූර්ණ වූයේ ත්‍රිවිධ සුවර්තයන් පුරයි. ත්‍රිවිධ සුවර්තයෝ පරිපූර්ණ වූවාහු සතර සිව්වන් පුරත්. සතර සිව්වන්හු පරිපූර්ණ වූවාහු සත්ත බොධ්‍යාඛ්‍යයන් පුරත්. සත්ත බොධ්‍යාඛ්‍යයෝ පරිපූර්ණ වූවාහු විද්‍යාවිමුක්තිය පුරත්. මෙසේ තෙල විද්‍යාවිමුක්තිය ගේ ප්‍රත්‍යය වෙයි. මෙසේත් පරිපූර්ණභාවය වෙයි.

මහණෙනි, යම් පරිදි ගල්මුද්‍රනෙහි දළ පොද ඇති වැසි වස්තූ කල්හි වැසිදිය ගලායන කල්හි ඒ දිය නිවන තුබූ සේ වැටෙමින් පවතින කැරු පුද්ගලාකාර පුරා ලත්තේ වේද. පවතින කැරු පුද්ගලාකාරවෝ පරිපූර්ණ වූවාහු කුඩා හෙබි පුරා ලත් ද, කුඩා හෙබිහු පරිපූර්ණ වූවාහු මහහෙබි පුරා ලත් ද, මහහෙබිහු පරිපූර්ණ වූවාහු කුඩා නදින් පුරා ලත් ද, කුඩා නදිහු පරිපූර්ණ වූවාහු මහානදින් පුරා ලත් ද, මහානදිහු පරිපූර්ණ වූවාහු මහමුහුද පුරා ලත් ද මෙසේ තෙල මහාසාගරයාගේ ප්‍රත්‍යය වෙයි. මෙසේත් පරිපූර්ණභාවය වෙයි.

මහණෙනි, එ පරිදි ම සත්පුරුෂසංසේවය පරිපූර්ණ වූයේ සඤ්ඤා ශ්‍රවණය පුරයි. සඤ්ඤා ශ්‍රවණය පරිපූර්ණ වූයේ සැදහෑ පුරයි ග්‍රඤ්ඤාව පරිපූර්ණ වූවා යොනිසොමනසිකාරය පුරයි. යොනිසොමනසිකාරය පරිපූර්ණ වූයේ ස්මාති සම්ප්‍රජන්‍යය පුරයි. ස්මාතිසම්ප්‍රජන්‍යය පරිපූර්ණ වූයේ ඉන්ද්‍රියසංවරය පුරයි, ඉන්ද්‍රියසංවරය පරිපූර්ණ වූයේ ත්‍රිවිධ සුවර්තයන් පුරයි. ත්‍රිවිධ සුවර්තයෝ පරිපූර්ණ වූවාහු සතර සිව්වන් පුරත්. සතර සිව්වන්හු පරිපූර්ණ වූවාහු සත්ත බොධ්‍යාඛ්‍යයන් පුරත්. සත්ත බොධ්‍යාඛ්‍යයෝ පරිපූර්ණ වූවාහු විද්‍යාවිමුක්තිය පුරත්. මෙසේ තෙල විද්‍යාවිමුක්තිය ගේ ප්‍රත්‍යය වෙයි. මෙසේත් පරිපූර්ණභාවය වෙයි.

[සාවසී]

“පුරිමා හික්කවෙ කොටි න පඤ්ඤායති හවතණ්ඤාය, ඉතො පුබ්බ හවතණ්ඤා නාහොසි, අට් පච්ඡා සමභවී” ති. ඒවඤ්ඤානං හික්කවෙ වුවවති, අට් ව පන පඤ්ඤායති “ඉද්දසාවයා හවතණ්ඤා”ති.

හවතණ්ඤාමපනං¹ හික්කවෙ සාහාරං වදමි, නො අනාහාරං, කො වාහාරො හවතණ්ඤාය: ‘අවිජ්ජා’තිස්ස වචනියං. අවිජ්ජමපනං හික්කවෙ සාහාරං වදමි, නො අනාහාරං. කො වාහාරො අවිජ්ජාය: “පඤ්ඤා නිවරණා” තිස්ස වචනියං. පඤ්ඤානං හික්කවෙ නිවරණෙ සාහාරෙ වදමි, නො අනාහාරෙ. කො වාහාරො පඤ්ඤානං නිවරණානං: “තිණි දුච්චරිතානි”තිස්ස වචනියං. තිණිපහං හික්කවෙ දුච්චරිතානි සාහාරානි වදමි, නො අනාහාරානි. කො වාහාරො තිණිපහං දුච්චරිතානං: “ඉන්ද්‍රියාසංවරො” තිස්ස වචනියං. ඉන්ද්‍රියාසංවරමපනං හික්කවෙ සාහාරං වදමි. නො අනාහාරං. කො වාහාරො ඉන්ද්‍රියාසංවරස්ස: අසත්‍යාසමප්පඤ්ඤානි”තිස්ස වචනියං. අසත්‍යාසමප්පඤ්ඤාමපනං හික්කවෙ සාහාරං වදමි, නො අනාහාරං. කො වාහාරො අසත්‍යා සමප්පඤ්ඤාස්ස: “අයොනියොමනසිකාරො”තිස්ස වචනියං. අයොනියොමනසිකාරමපනං හික්කවෙ සාහාරං වදමි. නො අනාහාරං. කො වාහාරො අයොනියොමනසිකාරස්ස: “අසංදධිය”න්තිස්ස වචනියං. අසංදධියමපනං හික්කවෙ සාහාරං වදමි, නො අනාහාරං. කො වාහාරො අසංදධියස්ස: “අසඤ්ඤාමසවන”න්තිස්ස වචනියං. අසඤ්ඤාමසවනමපනං හික්කවෙ සාහාරං වදමි, නො අනාහාරං. කො වාහාරො අසඤ්ඤාමසවනස්ස: අසප්පුරිසසංසෙවොතිස්ස වචනියං,

ඉති ඛො හික්කවෙ අසප්පුරිසසංසෙවො පරිපුරො අසඤ්ඤාමසවනං. පරිපුරෙති. අසඤ්ඤාමසවනං පරිපුරං අසංදධියං පරිපුරෙති, අසංදධියං පරිපුරං අයොනියොමනසිකාරං පරිපුරෙති, අයොනියොමනසිකාරො පරිපුරො අසත්‍යාසමප්පඤ්ඤා පරිපුරෙති, අසත්‍යාසමප්පඤ්ඤා පරිපුරං ඉන්ද්‍රියාසංවරං පරිපුරෙති, ඉන්ද්‍රියාසංවරො පරිපුරො තිණි දුච්චරිතානි පරිපුරෙති, තිණි දුච්චරිතානි පරිපුරානි පඤ්ඤානිවරණෙ පරිපුරෙති. පඤ්ඤානිවරණා පරිපුරා අවිජ්ජං පරිපුරෙති. අවිජ්ජා පරිපුරා හවතණ්ඤා පරිපුරෙති. ඒවමෙතිස්සා හවතණ්ඤාය ආහාරො හොති, ඒවඤ්ඤා පාරිපුරි.

1. සමභවීති - මජ්ඣ.

2. හවතණ්ඤාමපනං - මජ්ඣ.

තෘතීයා සූත්‍රය

[සැවැත්]

“මහණෙනි, මෙයින් පෙර භවතෘතීයාව නො විය. යළි පසුව ඇතිවී යැ”යි භවතෘතීයාවගේ පුරිම කෙළවරක් නො පැනෙයි. මහණෙනි, තෙල මෙසේ කියනු ලැබේ. එතෙකුදු වත් භවතෘතීයාව මේ ප්‍රත්‍යයෙනැයි” පැනේ.

මහණෙනි, භවතෘතීයාව ද සප්තත්‍යය කොට කියමි. නිෂ්ප්‍රත්‍යය කොට නො කියමි. භවතෘතීයාවගේ ප්‍රත්‍යය කවරේ ය: අවිද්‍යා ය යි කිවයුතු වෙයි. මහණෙනි, මම අවිද්‍යාව ද සප්තත්‍යය කොට කියමි. නිෂ්ප්‍රත්‍යය කොට නො කියමි. අවිද්‍යාවගේ ප්‍රත්‍යය කවරේ යැ: පඤ්චානිවරණය යි කිවයුතු වෙයි. මහණෙනි, මම පඤ්චානිවරණය සප්තත්‍යය කොට කියමි. නිෂ්ප්‍රත්‍යය කොට නො කියමි. පඤ්චානිවරණයන්ගේ ප්‍රත්‍යය කවරේ ය: ත්‍රිවිධ දුශ්චරිතයෝ ය යි කිය යුතුය. මහණෙනි, මම ත්‍රිවිධ දුශ්චරිතයන් ද සප්තත්‍යය කොට කියමි. නිෂ්ප්‍රත්‍යය කොට නො කියමි. ත්‍රිවිධ දුශ්චරිතයන්ගේ ප්‍රත්‍යය කවරේ ය: ඉන්ද්‍රිය අසංවරය යි කිය යුතු වෙයි. මහණෙනි, මම ඉන්ද්‍රිය අසංවරය ද සප්තත්‍යය කොට කියමි. නිෂ්ප්‍රත්‍යය කොට නො කියමි. ඉන්ද්‍රිය අසංවරයාගේ ප්‍රත්‍යය කවරේ ය අස්මානි-අසම්ප්‍රජන්‍යය යි කිය යුතු ය. මහණෙනි, මම අස්මානි - අසම්ප්‍රජන්‍යය ද සප්තත්‍යය කොට කියමි. නිෂ්ප්‍රත්‍යය කොට නො කියමි. අස්මානි අසම්ප්‍රජන්‍යයාගේ ප්‍රත්‍යය කවරේ ය: අයොනිසොමනසිකාරය යි කිය යුතු වෙයි. මහණෙනි, මම අයොනිසොමනසිකාරය ද සප්තත්‍යය කොට කියමි. නිෂ්ප්‍රත්‍යය කොට නො කියමි. අයොනිසොමනසිකාරයාගේ ප්‍රත්‍යය කවරේ ය: නො ඇඟිලිබව ය යි කිය යුතු වෙයි. මහණෙනි, මම නොඇඟිලිබව ද සප්තත්‍යය කොට කියමි. නිෂ්ප්‍රත්‍යය කොට නො කියමි. නොඇඟිලිබවගේ ප්‍රත්‍යය කවරේ ය: අසඤ්චිතභාවය යි කියමි. මහණෙනි, මම අසඤ්චිතභාවය ද සප්තත්‍යය කොට කියමි. නිෂ්ප්‍රත්‍යය කොට නො කියමි. අසඤ්චිතභාවයාගේ ප්‍රත්‍යය කවරේ ය: අසත්පුරුෂසංසෙවය යි කිය යුතු වෙයි.

මහණෙනි, මෙසේ අසත්පුරුෂසංසෙවය පරිපූර්ණ වූයේ අසඤ්චිතභාවය පුරයි. අසඤ්චිතභාවය පරිපූර්ණ වූයේ නොඇඟිලිබව පුරයි. නොඇඟිලි බව පරිපූර්ණ වූයේ අයොනිසොමනසිකාරය පුරයි. අයොනිසොමනසිකාරය පරිපූර්ණ වූයේ අස්මානි අසම්ප්‍රජන්‍යය පුරයි. අස්මානි අසම්ප්‍රජන්‍යය පරිපූර්ණ වූයේ ඉන්ද්‍රිය අසංවරය පුරයි. ඉන්ද්‍රිය අසංවරය පරිපූර්ණ වූයේ ත්‍රිවිධ දුශ්චරිත පුරයි. ත්‍රිවිධ දුශ්චරිතයෝ පරිපූර්ණ වූවාහු පඤ්චානිවරණයන් පුරත්. පඤ්චානිවරණයෝ පරිපූර්ණ වූවාහු අවිද්‍යාව පුරත්. අවිද්‍යාව පරිපූර්ණ වූවා භවතෘතීයාව පුරයි. මෙසේ තෙල භවතෘතීයාවගේ ප්‍රත්‍යය වෙයි මෙසේත් පරිපූර්ණභාවය වෙයි.

සෙය්‍යාථාපි භික්ඛවෙ උපරිපබ්බතෙ ථුලලුච්ඡිතකෙ දෙවෙ වසසනෙන දෙවෙ ගලග්‍රායනෙන තං උදකං යථානිත්තං පවත්තමානං පබ්බතකඤ්ජර-පදරසාධා පරිපූරති. පබ්බතකඤ්ජරපදරසාධා පරිපූරා කුසස්‍රබ්‍හෙ පරිපූරෙත්ති. කුසස්‍රබ්‍හා පරිපූරා මහාසොබ්‍හෙ පරිපූරෙත්ති. මහාසොබ්‍හා පරිපූරා කුන්තදියො පරිපූරෙත්ති. කුන්තදියො පරිපූරා මහානදියො පරිපූරෙත්ති. මහානදියො පරිපූරා මහාසමුද්දං සාගරං පරිපූරෙත්ති. එවමෙතස්ස මහාසමුද්දස්ස සාගරස්ස ආභාරො හොති, එවඤ්ඤා පාරිපූරි.

එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ අසප්පරිසංසෙවො පරිපූරො අසඤ්ඤා සවනං පරිපූරෙති, අසඤ්ඤාසවනං¹ පරිපූරං අසසද්ධියං පරිපූරෙති, අසසද්ධියං පරිපූරං අයොනියොමනසිකාරං පරිපූරෙති. අයොනියො මනසිකාරො පරිපූරො අසත්‍යසම්පජ්ඣස්සං පරිපූරෙති, අසත්‍යසම්පජ්ඣස්සං පරිපූරං ඉන්ද්‍රියසංවරං පරිපූරෙති, ඉන්ද්‍රියසංවරො පරිපූරො තිණි සුචරිතානි පරිපූරෙති, තිණි සුචරිතානි පරිපූරානි පඤ්ඤානිවරණෙ පරිපූරෙත්ති-පඤ්ඤා නිවරණො පරිපූරා අවිජ්ජං පරිපූරෙත්ති. අවිජ්ජා පරිපූරා භවතණ්හං පරිපූරෙති. එවමෙතිස්සා භවතණ්හාය ආභාරො හොති එවං ව පාරිපූරි.

විජ්ජාවිමුක්තිමප්පහං භික්ඛවෙ සාභාරං වද්මි, නො අනාභාරං, කො වාභාරො විජ්ජාවිමුක්තියා: සත්තබොර්ණබ්‍රහ්මානිස්ස වචනියං. සත්තපහං භික්ඛවෙ බොර්ණබ්‍රහ්මානිස්ස සාභාරෙ වද්මි, නො අනාභාරෙ කොවාභාරො සත්තත්තං බොර්ණබ්‍රහ්මානා: වත්තාරො සතිපට්ඨානානිස්ස වචනියං. වත්තාරොපහං භික්ඛවෙ සතිපට්ඨානො සාභාරෙ වද්මි, නො අනාභාරෙ. කො වාභාරො චතුත්තං සතිපට්ඨානානා: තිණි සුචරිතානිතිස්ස වචනියං. තිණිපහං භික්ඛවෙ සුචරිතානි සාභාරානි වද්මි, නො අනාභාරානි. කො වාභාරො තිණිපහං සුචරිතානා: ඉන්ද්‍රියසංවරොතිස්ස වචනියං. ඉන්ද්‍රියසංවරමප්පහං භික්ඛවෙ සාභාරං වද්මි, නො අනාභාරං. කො වාභාරො ඉන්ද්‍රියසංවරස්සා: සතිසම්පජ්ඣස්සානිස්ස වචනියං. සතිසම්පජ්ඣස්සමප්පහං භික්ඛවෙ සාභාරං වද්මි, නො අනාභාරං. කො වාභාරො සතිසම්පජ්ඣස්සාස්සා: යොනියොමනසිකාරොතිස්ස වචනියං. යොනියොමනසිකාරමප්පහං භික්ඛවෙ සාභාරං වද්මි, නො අනාභාරං. කො වාභාරො යොනියො මනසිකාරස්සා: සඤ්ඤාතිස්ස වචනියං. සඤ්ඤාමප්පහං භික්ඛවෙ සාභාරං වද්මි, නො අනාභාරං. කො වාභාරො සඤ්ඤාතිස්සා: සඤ්ඤාමසවනානිස්ස වචනියං. සඤ්ඤාමසවනමප්පහං භික්ඛවෙ සාභාරං වද්මි, නො අනාභාරං. කො වාභාරො සඤ්ඤාමසවනාස්සා: සප්පරිසංසෙවොතිස්ස වචනියං.

1. අසඤ්ඤාසවනං - මජ්ඣ.

මහණෙනි, යම් පරිදි ගල්මතුයෙහි මහත් පොද ඇති වැසි වස්තූ කල්හි වැසි දිය ගලා යන කල්හි එ දිය නිමින තුඩු සේ වැටෙමින් පච්ඡිකකඤ්ඤා ප්‍රදර්ශනා පුරාලත්තෝ වේද පච්ඡිකකඤ්ඤා ප්‍රදර්ශනා පිරුණාහු කුඩා හෙබි පුරා ලත් ද, කුඩාහෙබිහු පිරුණාහු මහ හෙබි පුරා ලත් ද, මහහෙබිහු පිරුණාහු කුඩා නදින් පුරා ලත් ද, කුඩා නදිහු පිරුණාහු මහානදින් පුරාලත් ද, මහා නදිහු පිරුණාහු සයුර පුරා ලත් ද මෙසේ තෙල සමුද්‍රයාගේ ආහාරය වෙයි. මෙසේත් පරිපූර්ණභාවය වෙයි.

මහණෙනි, එපරිදි ම අසත්පුරුෂ සංසෙවය පරිපූර්ණ වූයේ අසඤ්චි-
ශ්‍රවණ පුරයි. අසඤ්චිශ්‍රවණය පරිපූර්ණ වූයේ නොහැඳිලිබව පුරයි. නොහැඳිලිබව පරිපූර්ණ වූයේ අයෝනියොමනසිකාරය පුරයි. අයෝනි-
යොමනසිකාරය පරිපූර්ණ වූයේ අස්මාති අසම්ප්‍රජන්‍යය පුරයි. අස්මාති
අසම්ප්‍රජන්‍යය පරිපූර්ණ වූයේ ඉන්ද්‍රිය අසංවරය පුරයි. ඉන්ද්‍රිය අසංවරය
පරිපූර්ණ වූයේ ත්‍රිවිධ සුචරිතයන් පුරයි. ත්‍රිවිධ සුචරිතයෝ පරිපූර්ණ වූවාහු
පඤ්චනිවරණයන් පුරත්. පඤ්චනිවරණයෝ පරිපූර්ණ වූවාහු අවිද්‍යාව
පුරත්. අවිද්‍යාව පරිපූර්ණ වූවා හවතෘෂණාව පුරයි. මෙසේ තෙල
හවතෘෂණාවගේ ප්‍රත්‍යය වෙයි. මෙසේත් පරිපූර්ණ භාවය වේ.

මහණෙනි, මම විද්‍යාවිමුක්තිය ද සප්‍රත්‍යය කොට කියමි. අප්‍රත්‍යය
කොට නො කියමි. විද්‍යාවිමුක්තියගේ ප්‍රත්‍යය කවරේ ය: සප්තබොධ්‍යාඛ්‍යය
හයි කිය යුතු වෙයි. මහණෙනි, මම සප්තබොධ්‍යාඛ්‍යයන් ද සප්‍රත්‍යය කොට
කියමි. අප්‍රත්‍යය කොට නො කියමි. සප්තබොධ්‍යායන්ගේ ප්‍රත්‍යය
කවරේ ය; සතර සතිපට්ඨානසහයි කියයුතු වෙයි. මහණෙනි, මම සතර
සතිපට්ඨානසන්ද සප්‍රත්‍යය කොට කියමි. අප්‍රත්‍යය කොට නො කියමි. සතර
සතිපට්ඨානසන්ගේ ප්‍රත්‍යය කවරේ ය: ත්‍රිවිධ සුචරිතයන් කියයුතු වෙයි.
මහණෙනි, මම ත්‍රිවිධ සුචරිතයන් ද සප්‍රත්‍යය කොට කියමි. අප්‍රත්‍යය
කොට නො කියමි. ත්‍රිවිධ සුචරිතයන්ගේ ප්‍රත්‍යය කවරේ ය: ඉන්ද්‍රියසංවර
යයි කියයුතු වෙයි. මහණෙනි, මම ඉන්ද්‍රිය සංවරය ද සප්‍රත්‍යය කොට
කියමි. අප්‍රත්‍යය කොට නො කියමි. ඉන්ද්‍රියසංවරයාගේ ප්‍රත්‍යය කවරේ ය;
ස්මාතිසම්ප්‍රජන්‍යයයි කිය යුතු වෙයි. මහණෙනි, මම ස්මාතිසම්ප්‍රජන්‍යය ද
සප්‍රත්‍යය කොට කියමි. නිෂ්ප්‍රත්‍යය කොට නොකියමි. ස්මාතිසම්ප්‍රජන්‍ය-
යාගේ ප්‍රත්‍යය කවරේ ය; යෝනියොමනසිකාර යයි කිය යුතු වෙයි.
මහණෙනි, මම යෝනියොමනසිකාරය ද සප්‍රත්‍යය කොට කියමි. අප්‍රත්‍යය
කොට නො කියමි. යෝනියොමනසිකාරයාගේ ප්‍රත්‍යය කවරේ ය: ශ්‍රද්ධා යයි
කියයුතු වෙයි. මහණෙනි, මම ශ්‍රද්ධාව ද සප්‍රත්‍යය කොට කියමි.
අප්‍රත්‍යය කොට නො කියමි. ශ්‍රද්ධාවගේ ප්‍රත්‍යය කවරේ ය: සඤ්චිශ්‍රවණ
යයි කිව යුතු වෙයි. මහණෙනි, මම සඤ්චිශ්‍රවණය ද සප්‍රත්‍යය කොට
කියමි. නිෂ්ප්‍රත්‍යය කොට නො කියමි. සඤ්චිශ්‍රවණයාගේ ප්‍රත්‍යය
කවරේ ය. සත්පුරුෂසංසෙව යයි කිය යුතු වෙයි.

ඉති ඛො භික්ඛවෙ සප්පරිසසංසෙවො පරිපුරො සඤ්ඤසවනං පරිපුරෙති සඤ්ඤසවනං පරිපුරං, සඤ්ඤං පරිපුරෙති, සඤ්ඤා පරිපුරා යොනිසොමනසිකාරං පරිපුරෙති, යොනිසොමනසිකාරො පරිපුරො සතිසමප්පඤ්ඤං පරිපුරෙති, සතිසමප්පඤ්ඤං පරිපුරං ඉන්ද්‍රියසංචරං පරිපුරෙති, ඉන්ද්‍රියසංචරො පරිපුරො, තිණි සුවරිතානි පරිපුරෙති තිණි සුවරිතානි පරිපුරානි, වත්තාරො සතිපට්ඨානෙ පරිපුරෙතී, වත්තාරො සතිපට්ඨානා පරිපුරා සත්ත ඛොජ්ඣායෙ පරිපුරෙතී, සත්ත ඛොජ්ඣායා පරිපුරා විජ්ජාවිමුක්තිං පරිපුරෙතී. එවමෙතිස්සා විජ්ජාවිමුක්තියා ආභාරො හොති. එවඤ්ඤා පාරිපුරි.

සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ උපරිපබ්බතෙ ථුල්ලපුඤ්ඤිකතෙ දෙවෙ වස්සන්තෙ දෙවෙ ගලගලායන්ත නං උදකං යථාභින්නං පවත්තමානං පබ්බතකඤ්ඤ පදරසාඛා පරිපුරෙති, පබ්බතකඤ්ඤපදරසාඛා පරිපුරා කුසස්සුබ්බෙ පරිපුරෙතී. කුසස්සුබ්බා පරිපුරා මහාසොබ්බෙ පරිපුරෙතී, මහාසොබ්බා පරිපුරා කුන්තදියො පරිපුරෙතී. කුන්තදියො පරිපුරා මහානදියො පරිපුරෙතී. මහානදියො පරිපුරා මහාසමුද්දං සාගරං පරිපුරෙතී එව මෙතස්ස මහාසමුද්දස්ස සාගරස්ස ආභාරො හොති. එවඤ්ඤා පාරිපුරි.

එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ සප්පරිසසංසෙවො පරිපුරො සඤ්ඤසවනං පරිපුරෙති. සඤ්ඤසවනං පරිපුරං සඤ්ඤං පරිපුරෙති, සඤ්ඤා පරිපුරා යොනිසොමනසිකාරං පරිපුරෙති, යොනිසොමනසිකාරො පරිපුරො සතිසමප්පඤ්ඤං පරිපුරෙති, සතිසමප්පඤ්ඤං පරිපුරං ඉන්ද්‍රියසංචරං පරිපුරෙති, ඉන්ද්‍රියසංචරො පරිපුරො තිණි සුවරිතානි පරිපුරෙති. තිණි සුවරිතානි පරිපුරානි වත්තාරො සතිපට්ඨානෙ පරිපුරෙතී. වත්තාරො සතිපට්ඨානා පරිපුරා සත්ත ඛොජ්ඣායෙ පරිපුරෙතී, සත්ත ඛොජ්ඣායා පරිපුරා විජ්ජාවිමුක්තිං පරිපුරෙතී. එවමෙතිස්සා විජ්ජාවිමුක්තියා ආභාරොහොති. එවඤ්ඤා පාරිපුරි.

මහණෙනි, මෙසේ සත්පුරුෂසංඝෙවය පරිපූර්ණ වූයේ සඤ්ඡිග්‍රවණය පුරයි. සඤ්ඡිග්‍රවණය පරිපූර්ණ වූයේ ශ්‍රද්ධාව පරිපූර්ණ වෙයි. ශ්‍රද්ධාව පරිපූර්ණ වූවා යොනිසොමනසිකාරය පුරයි. යොනිසොමනසිකාරය පරිපූර්ණ වූයේ ස්මෘතියම්ප්‍රජන්‍යය පුරයි. ස්මෘතියම්ප්‍රජන්‍යය පරිපූර්ණ වූයේ ඉන්ද්‍රිය සංවරය පුරයි. ඉන්ද්‍රියසංවරය පරිපූර්ණ වූයේ ත්‍රිවිධ සුචරිතයන් පුරයි. ත්‍රිවිධ සුචරිතයෝ පරිපූර්ණ වූවාහු සතර සතිපට්ඨානග්‍රන්ථ පුරත්. සතර සතිපට්ඨානග්‍රන්ථ පරිපූර්ණ වූවාහු සප්තබොධාඛයන් පුරත්. සප්ත බොධාඛයෝ පරිපූර්ණ වූවාහු විද්‍යාවිමුක්තිය පුරත්. මෙසේ තෙල විද්‍යාවිමුක්තියට ආහාරය වෙයි. මෙසේ පාරිපුරිය ද වේ.

මහණෙනි, යම් පරිදි ගල්මකුසෙහි මහත් පොද ඇති වැසි වස්තූ කල්හි වැසි දින ගලායත්ම එදියනිමන කුඩු සේ වැටෙමින් පච්ඡිකකුර ප්‍රදරශාබා පුරාලත්තෝ වේ ද, පච්ඡිකකුර ප්‍රදරශාබා පිරුණාහු කුඩාහෙබි පුරාලත් ද, කුඩාහෙබිහු පිරුණාහු මහහෙබි පුරාලත් ද, මහහෙබිහු පිරුණාහු කුඩානදින් පුරාලත් ද, කුඩානදිහු පිරුණාහු මහානදින් පුරාලත් ද, මහානදිහු පිරුණාහු සසුර පුරාලත් ද, මෙසේ තෙල සමුද්‍රයාගේ ආහාරය වෙයි. මෙසේත් පරිපූර්ණභාවය වෙයි.

මහණෙනි, එපරිදි ම සත්පුරුෂසංඝෙවය පරිපූර්ණ වූයේ සඤ්ඡිග්‍රවණය පුරයි. සඤ්ඡිග්‍රවණය පරිපූර්ණ වූයේ ශ්‍රද්ධාව පුරයි. ශ්‍රද්ධාව පරිපූර්ණ වූවා යොනිසොමනසිකාරය පුරයි. යොනිසොමනසිකාරය පරිපූර්ණ වූයේ ස්මෘතියම්ප්‍රජන්‍යය පුරයි. ස්මෘතියම්ප්‍රජන්‍යය පරිපූර්ණ වූයේ ඉන්ද්‍රිය සංවරය පුරයි. ඉන්ද්‍රියසංවරය පරිපූර්ණ වූයේ ත්‍රිවිධ සුචරිතයන් පුරයි. ත්‍රිවිධ සුචරිතයෝ පරිපූර්ණ වූවාහු සතර සතිපට්ඨානග්‍රන්ථ පුරත්. සතර සතිපට්ඨානග්‍රන්ථ පරිපූර්ණ වූවාහු සප්තබොධාඛයන් පුරත්. සප්ත බොධාඛයෝ පරිපූර්ණ වූවාහු විද්‍යාවිමුක්තිය පුරත්. මෙසේ තෙල විද්‍යාවිමුක්තියට ආහාරය වෙයි. මෙසේත් පරිපූර්ණභාවය වෙයි.

10. 2. 2. 3

නිවය්‍යගත සුතතං

[සාවකී]

යෙ කෙවි භික්ඛවෙ මයි නිව්‍යං ගතා, සබ්බෙ තෙ දිව්‍යසම්පන්නා,
තෙසං දිව්‍යසම්පන්නානං පඤ්ඤානං ඉධ නිව්‍යා, පඤ්ඤානං ඉධ විභාය
නිව්‍යා, කතමෙසං පඤ්ඤානං ඉධ නිව්‍යා: සත්තකුක්ඛතප්පරමස්ස කොල-
චෙකාලස්ස එකබ්බිස්ස සකදගාමීස්ස, යො ව දිවෙධ්ව ධම්මෙ අරහා,
ඉමෙසං පඤ්ඤානං ඉධ නිව්‍යා,

කතමෙසං පඤ්ඤානං ඉධ විභාය නිව්‍යා: අනුරාපරිනිබ්බායීස්ස,
උපහව්වපරිනිබ්බායීස්ස, අසඛාරපරිනිබ්බායීස්ස, සසඛාරපරිනිබ්බායීස්ස,
උද්ධං සොතස්ස අකනිව්‍යගාමීනො. ඉමෙසං පඤ්ඤානං ඉධ විභාය
නිව්‍යා. යෙ කෙවි භික්ඛවෙ මයි නිව්‍යං ගතා, සබ්බෙ තෙ
දිව්‍යසම්පන්නා. තෙසං දිව්‍යසම්පන්නානං ඉමෙසං පඤ්ඤානං ඉධ
විභාය නිව්‍යාති.

10. 2. 2. 4

අවෙච්චපපසන්න සුතතං

[සාවකී]

යෙ කෙවි භික්ඛවෙ මයි අවෙච්චපපසන්නා, සබ්බෙ තෙ සොතාපන්නා
තෙසං සොතාපන්නානං පඤ්ඤානං ඉධ නිව්‍යා, පඤ්ඤානං ඉධ විභාය
නිව්‍යා. කතමෙසං පඤ්ඤානං ඉධ නිව්‍යා: සත්තකුක්ඛතප්පරමස්ස කොල-
චෙකාලස්ස එකබ්බිස්ස සකදගාමීස්ස, යො ව දිවෙධ්ව ධම්මෙ අරහා ඉමෙසං
පඤ්ඤානං ඉධ නිව්‍යා.

කතමෙසං පඤ්ඤානං ඉධ විභාය නිව්‍යා: අනුරාපරිනිබ්බායීස්ස
උපහව්වපරිනිබ්බායීස්ස අසඛාරපරිනිබ්බායීස්ස සසඛාරපරිනිබ්බායීස්ස
උද්ධං සොතස්ස අකනිව්‍යගාමීනො. ඉමෙසං පඤ්ඤානං ඉධ විභාය
නිව්‍යා. යෙ කෙවි භික්ඛවෙ මයි අවෙච්චපපසන්නා, සබ්බෙ තෙ සොතාපන්නා.
තෙසං සොතාපන්නානං ඉමෙසං පඤ්ඤානං ඉධ නිව්‍යා, ඉමෙසං
පඤ්ඤානං ඉධ විභාය නිව්‍යාති.

10. 2. 2. 3

නිවය්ඛගත සූත්‍රය

[සැවැත්]

මහණෙනි, යම් කෙනෙක් මා කෙරෙහි නිවේමනික වෙත් ද එ හැම දෘෂ්ටිසම්පන්නයහ. ඒ දෘෂ්ටිසම්පන්නයන්ගෙන් එ පස්දෙනෙකුන්ගේ මේ ලොකයෙහි ම නිෂ්චාට (පරිනිව්‍යාණය) වෙයි. පස් දෙනෙකුන්ගේ මේ ලොකය හැර (බ්‍රහ්මලොකයෙහි) නිෂ්චාට වෙයි. මේ ලොකයෙහි නිෂ්චාට කවර පස් දෙනෙකුන්ගේ ය යත්: සත්තකක්කප්පරමයාගේ ය, කොලංකොලයාගේ ය, එකබ්ඪිහුගේ ය, සකදගාමීහුගේ ය, යමෙකුත් ඉහාත්මයෙහි ම අර්හත් වේ නම්, ඔහුගේ ය යි මේ පස්දෙනාගේ නිෂ්චාට මෙ ලොවහි ම වෙයි.

කවර පස්දෙනෙකුන්ගේ මෙ ලොව හැර නිෂ්චාට වේ ය යත්: අන්තරා-පරිනිබ්බාසිහුගේ ය, උපහව්වපරිනිබ්බාසි හුගේ ය, අසඬිකාරපරිනිබ්බාසි හුගේ ය, සසඬිකාරපරිනිබ්බාසිහුගේ ය, අකනිට්ඨගාමී උඤ්ඤානායාගේ යයි, මේ පස් දෙනාගේ මෙ ලොව හැර නිෂ්චාට වෙයි. මහණෙනි, යම් කෙනෙක් මා කෙරෙහි නිෂ්චාගත වෙත් ද එ හැම දෘෂ්ටිසම්පන්නයහ. ඒ දෘෂ්ටිසම්පන්නයන්ගෙන් මේ පස් දෙනාගේ මෙ ලෝහි ම නිෂ්චාට වෙයි. මේ පස්දෙනාගේ මෙ ලෝ හැර නිෂ්චාට වේ යයි.

10. 2. 2. 4

අවෙච්චප්පසන්න සූත්‍රය

[සැවැත්]

මහණෙනි, යම් කෙනෙක් මා කෙරෙහි අවලප්‍රසාදයෙන් සම්පන්න වෙත් නම් එ හැම ස්‍යොතාපන්නයහ. ඒ ස්‍යොතාපන්නයන්ගෙන් පස්දෙනෙකුන්ගේ මෙලෝහි නිෂ්චාට වෙයි. පස්දෙනෙකුන්ගේ නිෂ්චාට මෙලෝ හැර වෙයි. මෙලෝහි නිෂ්චාට කවර පස්දෙනෙකුන්ගේ ය යත්: සත්තකක්කප්පරමයාගේ ය, කොලංකොලයාගේ ය, එකබ්ඪිහුගේ ය, සකදගාමීහුගේ ය, යමෙක් ඉහාත්මයෙහි ම අර්හත් වේ නම් ඔහුගේ යයි, මේ පස්දෙනාගේ නිෂ්චාට මෙලෝහි ම වෙයි.

කවර පස්දෙනෙකුන්ගේ මෙලෝ හැර නිෂ්චාට වේ ය යත්: අන්තරා-පරිනිබ්බාසිහුගේ ය, උපහව්වපරිනිබ්බාසිහුගේ ය, අසඬිකාරපරිනිබ්බාසි-හුගේ ය, සසඬිකාරපරිනිබ්බාසිහුගේ ය, අකනිට්ඨගාමී උඤ්ඤානායාගේ යයි. මේ පස්දෙනාගේ නිෂ්චාට මෙ ලොව හැර වෙයි. මහණෙනි, යම් කෙනෙක් මා කෙරෙහි අවලප්‍රසන්න වෙත් නම් එ හැම සොතාපන්නයහ. ඒ සොතාපන්නයන් අතුරෙන් මේ පස්දෙනාගේ නිෂ්චාට මෙහි ම වෙයි. මේ පස්දෙනාගේ නිෂ්චාට මෙ ලොව හැර වේ යයි.

10. 2. 2. 5

පයමසුබ සුතකං

එකං සමයං ආයස්මා සාරිපුතො මගධෙසු, විහරති නාලකගාමකෙ.
 අථ ඛො සාමණ්ඩකානි පරිබාජකො යෙනායස්මා සාරිපුතො තෙනුප-
 සංකමී. උපසංකමීත්වා ආයස්මතා සාරිපුතෙන න සද්ධිං සලොඛාදි.
 සලොඛාදනියං කථං සාරාණියං¹ විනිසාරෙත්වා එකමන්තං නිසිදි. එකමන්තං
 නිසිනො ඛො සාමණ්ඩකානි පරිබාජකො ආයස්මන්තං සාරිපුතං
 එතදවො ච. කිණු ඛො ආවුසො සාරිපුත සුඛං කිං දුක්ඛන්ති.

අභිනිබ්බන්ති ඛො ආවුසො දුක්ඛා, අනභිනිබ්බන්ති සුඛා. අභිනිබ්බන්තියා
 ආවුසො සති ඉදං දුක්ඛං පාටිකඛිං. සීතං උණං ජීසල්ලා පිපාසා
 උච්චාරො පසාඨො අග්නිසල්පසො දණ්ඩසල්පසො සත්ථසල්පසො ඤාතිපි
 මිත්තාපි සඛග්ගම සමාග්ගම රොසෙන්නී. අභිනිබ්බන්තියා ආවුසො සති
 ඉදං දුක්ඛං පාටිකඛිං.

අනභිනිබ්බන්තියා ආවුසො සති ඉදං සුඛං පාටිකඛිං. න සීතං න උණං
 න ජීසල්ලා න පිපාසා න උච්චාරො න පසාඨො න අග්නිසල්පසො
 න දණ්ඩසල්පසො න සත්ථසල්පසො ඤාතිපි මිත්තාපි සඛග්ගම සමාග්ගම
 න රොසෙන්නී. අනභිනිබ්බන්තියා ආවුසො සති ඉදං සුඛං පාටිකඛින්නි.

10. 2. 2. 6

දුතියසුබ සුතකං

එකං සමයං ආයස්මා සාරිපුතො මගධෙසු විහරති නාලකගාමකෙ.
 අථ ඛො සාමණ්ඩකානි පරිබාජකො යෙනායස්මා සාරිපුතො තෙනුප-
 සංකමී. උපසංකමීත්වා ආයස්මතා සාරිපුතෙන න සද්ධිං සලොඛාදි. සලොඛාද-
 නියං කථං සාරාණියං විනිසාරෙත්වා එකමන්තං නිසිදි. එකමන්තං
 නිසිනො ඛො සාමණ්ඩකානි පරිබාජකො ආයස්මන්තං සාරිපුතං
 එතදවො ච. කිණු ඛො ආවුසො සාරිපුත ඉමස්මිං ධම්මෙ විනයෙ
 සුඛං කිං දුක්ඛන්ති.

1. සාරණියං - මජ්ඣං.

10. 2. 2. 5

පට්ඨ සුඛ සූත්‍රය

එක්කලෙක ආයුෂ්මත් ශාරිපුත්‍ර තෙරණුවෝ මගධ ජනපදයෙහි නාලක ගාමකයෙහි වාසය කරන්නාහ. එකල්හි සාමණ්ඩකානි චිරිවැජ් ආයුෂ්මත් සැරියුත් තෙරුන් කරා එළඹියේ ය. එළඹ ආයුෂ්මත් සැරියුත් තෙරුන් හා සතුටු විය. සතුටු විය යුතු සිහිකටයුතු කලා කොට නිමවා එකත්පස් ව හින. එකත්පස් ව හුන් සාමණ්ඩකානි චිරිවැජ් ආයුෂ්මත් සැරියුත් තෙරුන්ට තෙල කිය: “ඇවැත්නි, ශාරිපුත්‍රයෙනි. සුඛ කීමෙක, දුකක කීමෙකැ”යි.

ඇවැත්නි, අභිනිව්භිතිය (ඉපැත්ම) දුඃඛය, අනභිනිව්භිතිය (නොඳිපැත්ම) සුඛය යි ඇවැත්නි, අභිනිව්භිතිය ඇතිවත් ම මෙ දුඃඛය කැමැති විය යුතු: ශීත ය, උෂ්ණ ය, සාය, පවස් ය, උච්චාර ය, ප්‍රසූව ය, අග්නිස්පර්ශ ය, දණ්ඩස්පර්ශ ය, ගඤ්ඤස්පර්ශ ය යි. ඥාතිහු ද මිත්‍රයෝ ද එක් රැස්ව කොප ගන්වත්. ඇවැත්නි, අභිනිව්භිතිය ඇතිවත් ම මෙ දුක කැමැති විය යුතු.

ඇවැත්නි, අනභිනිව්භිතිය ඇතිවත් ම මෙ සුඛය කැමැති විය යුතු. ශීත නැත, උෂ්ණ නැත, සා නැත, පවස් නැත, උච්චාර නැත, ප්‍රසූව නැත, අග්නිස්පර්ශ නැත, දණ්ඩස්පර්ශ නැත, ගඤ්ඤස්පර්ශ නැත, ඥාතිහු ද මිත්‍රයෝ ද එක් රැස් ව කොප නො ගන්වත්. ඇවැත්නි අනභිනිව්භිතිය ඇතිවත් ම මෙ සුඛය කැමැති විය යුතු යි.

10. 2. 2. 6

දුතිය සුඛ සූත්‍රය

එක් කලෙක ආයුෂ්මත් සැරියුත් තෙරණුවෝ මගධ ජනපදයෙහි නාලක ගාමකයෙහි වාසය කරන්නාහ. එකල්හි සාමණ්ඩකානි චිරිවැජ් ආයුෂ්මත් සැරියුත් තෙරුන් කරා එළඹියේ ය. එළඹ ආයුෂ්මත් සැරියුත් තෙරුන් හා සතුටු විය. සතුටු විය යුතු සිහිකටයුතු කලා කොට නිමවා එකත්පස් ව හින. එකත්පස් ව හුන් සාමණ්ඩකානි චිරිවැජ් ආයුෂ්මත් සැරියුත් තෙරුන්ට තෙල කිය. ඇවැත් ශාරිපුත්‍රයෙනි, මෙ ධර්මිනියෙහි සුඛ නම් කීමෙක? දුකක නම් කීමෙකැ? යි.

අනභිරතී ඛො ආවුසො ඉමස්මි. ධම්මචිනයෙ දුක්ඛා. අභිරතී සුඛා, අනභිරතියා ආවුසො සති ඉදං දුක්ඛං පාටිකඛිං. ගච්ඡන්තොපි සුඛං සාතං නාධිගච්ඡති. ධීතොපි -පෙ- නිසීන්තොපි - සයානොපි ගාමගතොපි - අරක්ඛගතොපි - රුක්ඛමුලගතොපි - සුඤ්ඤගාරගතොපි - අබ්බොකාසගතොපි -පෙ- භික්ඛුමජ්ඣගතොපි සුඛං සාතං නාධිගච්ඡති. අනභිරතියා ආවුසො සති ඉදං දුක්ඛං පාටිකඛිං.

අභිරතියා ආවුසො සති ඉදං සුඛං පාටිකඛිං. ගච්ඡන්තොපි සුඛං සාතං අධිගච්ඡති -පෙ- ධීතොපි - නිසීන්තොපි - සයානොපි - ගාමගතොපි - අරක්ඛගතොපි - රුක්ඛමුලගතොපි - සුඤ්ඤගාරගතොපි - අබ්බොකාසගතොපි -පෙ- භික්ඛුමජ්ඣගතොපි සුඛං සාතං අධිගච්ඡති. අභිරතියා ආවුසො සති ඉදං සුඛං පාටිකඛිනති.

10. 2. 2. 7

පට්මනලකපාන සුත්තං.

එකං සමයං හගවා කොසලෙසු වාරිකං වරමානො මහතා භික්ඛුසංඝෙන සද්ධිං යෙන නලකපානං නාම කොසලානං නිගමො, තදවසරි. තත්ථ සුදං හගවා නලකපානෙ විහරති පලාසවනෙ, තෙන ඛො පන සමයෙන හගවා තදහුපොසට්ඨ භික්ඛුසංඝපරිවුතො නිසීන්තො හොති. අපං ඛො හගවා බහුදෙවරතී. භික්ඛුනං ධම්මියා කථාය සන්දසෙසකා සමාදපෙකා සමුත්තෙජෙකා සමංභංසෙකා තුණ්හිභුතං තුණ්හිභුතං භික්ඛුසංඝං අනුච්චොකෙකා ආයස්මිනං සාරිපුත්තං ආමනෙයි.

විගතථිතමිද්ධො¹ ඛො සාරිපුත්ත භික්ඛුසංඝො, පටිභාතු තං සාරිපුත්ත භික්ඛුනං ධම්මි කථා, පිට්ඨි මෙ ආගිලායති, තමහං ආයමිසොමිති. ‘එවමහනෙ’ති ඛො ආයස්මා සාරිපුත්තො හගවතො පච්චස්සාසී.

1. විගතථිතමිද්ධො - මජ්ඣං.

ඇවැත්නි, මෙ ධර්මිනියෙහි අනභිරතිය දුක්ඛය, අභිරතිය සුඛය. ඇවැත්නි, අනභිරතිය ඇති වත් ම මෙ දුක්ඛය කැමැති විය යුතු: යනුයේ ද සුඛයක් සාතයක් නො ලබනේ ය, සිටියේ ද ... හුන්නේ ද ... හෝනේ ද ... ගම්බඩයේ ද ... වලට ගියේ ද ... රුක්මුලට ගියේ ද ... ගුහාගාරයට ගියේ ද ... අඛට්ඨයට ගියේ ද ... මහණුන් මැදට ගියේ හෝ සුඛයක් සාතයක් නො ලබනේ ය. ඇවැත්නි, අනභිරතිය ඇතිවත් ම මෙ දුක් කැමැති විය යුතු.

ඇවැත්නි, අභිරතිය ඇතිවත් ම මෙ සුඛය කැමැති විය යුතු: යනුයේ ද සුඛය සාතය ලබනේ ය. සිටියේ ද ... හුන්නේ ද ... හෝනේ ද ... ගම්බඩයේ ද ... වලට ගියේ ද ... රුක්මුලට ගියේ ද ... ගුහාගාරයට ගියේ ද ... අඛට්ඨයට ගියේ ද ... මහණුන් මැදට ගියේ ද සුඛය සාතය ලබන්නේ ය. ඇවැත්නි, අභිරතිය ඇතිවත් ම මෙ සුඛ කැමැති විය යුතු යි.

10. 2. 2. 7

පයම නළකපාන සූත්‍රය

එක් කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කොසල ජනපදයෙහි වාරිකා කරනසේක් මහබික්සහුන් සමග කොසලයන්ගේ නළකපාන නම් නියම් ගමට වැඩසේක. එහි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ නළකපානය අසල වූ පලාස වනයෙහි වාසය කරන සේක. එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පොහෝ ලත් එදවස්හි බික්සහුන් විසින් පිරිවරන ලද සේක් හුන්නාහු වෙත්. එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ රු බොහෝ වෙලාවක් හික්සුන්ට දැනට කපායෙන් කරුණු දක්වා සමාදන් කරවා සමුද්ධනස්ස කොට සම්ප්‍රහර්ෂණය කොට තුෂ්ණිමහු වූ බික්සහුන් අනුච්චොකනය කොට ආයුෂ්මත් සැරියුත් තෙරුන් ඇමතු සේක.

“ගාරිපුත්‍රයෙනි, හික්සුසඛකයා පහවූ ථිනමිඛ ඇතියේ ය. ගාරිපුත්‍රයෙනි, හික්සුන් සඳහා ධාර්මික කපාව නොපට වැටහේ නම් මනා මැනු. මා පිට රඳ නැහෙයි. ඒ මම සන්තිදු වන්නෙමි”යි. ‘එසේ යැ වහන්සැ’යි ආයුෂ්මත් සැරියුත් තෙරණුවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිවදන් ඇස්වූහ.

අථ ඛො භගවා චතුගුණං සඛිකාටිං පඤ්ඤාපෙක්ඛා දක්ඛිණෙන පසෙසන සීහසෙය්‍යං කපෙසසි. පාදෙ පාදං අවචාධාය සතො සමපජානො උඨානසඤ්ඤං මනසිකරිත්වා, තත්‍ර ඛො ආයස්මා සාරිපුත්තො භික්ඛු ආමනෙත්ති “ආවුසො භික්ඛවො”ති. ‘ආවුසො’ති ඛො තෙ භික්ඛු ආයස්මිනො සාරිපුත්තස්ස පච්චසෙසාස්සා. ආයස්මා සාරිපුත්තො එතදවොච:

යස්ස කස්සච ආවුසො සඤ්ඤා නත්ති කුසලෙසු ධම්මෙසු හිරි¹ නත්ති ඔක්ඛාසං. නත්ති, විරියං² නත්ති, පඤ්ඤා නත්ති කුසලෙසු ධම්මෙසු. තස්ස යා රතති වා දිවසො වා ආගච්ඡති, භාතියෙව පාටිකඝිඛා කුසලෙසු ධම්මෙසු නො වුදධි. සෙය්‍යථාපි ආවුසො කාළපකෙඛ ව්‍යුජ්‍යස්ස යා රතති වා දිවසො වා ආගච්ඡති, භායතෙව වෛෂ්ණික, භායති මණ්ඩලෙන, භායති ආභාය, භායති ආරොහපරිණාමෙන. එව මෙව ඛො ආවුසො යස්ස කස්සච සඤ්ඤා නත්ති කුසලෙසු ධම්මෙසු, හිරි නත්ති, ඔක්ඛාසං නත්ති, විරියං නත්ති, පඤ්ඤා නත්ති, කුසලෙසු ධම්මෙසු. තස්ස යා රතති වා දිවසො වා ආගච්ඡති, භාතියෙව පාටිකඝිඛා කුසලෙසු ධම්මෙසු, නො වුදධි.

“අස්සදෙධා පුරිසපුග්ගලො”ති ආවුසො පරිභානමෙතං. “අභිරිකො පුරිසපුග්ගලො”ති ආවුසො පරිභානමෙතං. “අනොත්තප්පිපුරිස පුග්ගලො”ති ආවුසො පරිභානමෙතං. “කුසිතො පුරිසපුග්ගලො”ති ආවුසො පරිභානමෙතං. “දුප්පඤ්ඤා පුරිසපුග්ගලො”ති ආවුසො පරිභානමෙතං. “කොධනො පුරිසපුග්ගලො”ති ආවුසො පරිභානමෙතං. “උපනාහි පුරිසපුග්ගලො”ති ආවුසො පරිභානමෙතං. “පාටිච්ඡොපුරිසපුග්ගලො”ති ආවුසො පරිභානමෙතං. “පාපමිත්තො පුරිසපුග්ගලො”ති ආවුසො පරිභානමෙතං. “මිච්ඡාදිට්ඨිකා පුරිසපුග්ගලො”ති ආවුසො පරිභානමෙතං.

යස්ස කස්සච ආවුසො සඤ්ඤා අත්ති කුසලෙසු ධම්මෙසු, හිරි අත්ති, ඔක්ඛාසං අත්ති, පඤ්ඤා අත්ති කුසලෙසු ධම්මෙසු. තස්ස යා රතති වා දිවසො වා ආගච්ඡති, වුදධියෙව පාටිකඝිඛා කුසලෙසු ධම්මෙසු, නො පරිභානති. සෙය්‍යථාපි ආවුසො පුණ්ණපකෙඛ ව්‍යුජ්‍යස්ස යා රතති වා දිවසො වා ආගච්ඡති වඩ්ඪිතෙව වෛෂ්ණික, වඩ්ඪිති මණ්ඩලෙන, වඩ්ඪිති ආභාය, වඩ්ඪිති ආරොහපරිණාමෙන. එවමෙව ඛො ආවුසො යස්ස කස්සච සඤ්ඤා අත්ති කුසලෙසු ධම්මෙසු, හිරිඅත්ති, ඔක්ඛාසං අත්ති, විරියං අත්ති, පඤ්ඤා අත්ති කුසලෙසු ධම්මෙසු. තස්ස යා රතති වා දිවසො වා ආගච්ඡති, වුදධියෙව පාටිකඝිඛා කුසලෙසු ධම්මෙසු, නො පරිභානති.

1. හිරි - මජ්ඣං.

2. විරිය - මජ්ඣං.

ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සහළ සිවුගුණ කොට පනවා දකුණත් පසින් දක්ෂිණපාදයෙහි වාමපාද මඳක් හැර තබා යොනිමත් වූවාහු සමාක්ප්‍රඥ ඇත්තැහු උත්තාසංඥව මෙනෙහි කොට සිංහශයා කළ සේක. එහි දී ආයුෂ්මත් සැරියුත් තෙරණුවෝ 'ඇවැත් මහණෙනි'යි මහණුන් ඇමතුහ. 'ඇවැත්'යි ඒ භික්ෂුහු ආයුෂ්මත් සැරියුත් තෙරුන්ට පිළිවදන් ඇස්වූහ. ආයුෂ්මත් සැරියුත් තෙරණුවෝ තෙල කිහි.

ඇවැත්නි, යම් කිසිවක් හට කුශලධර්මයන් කෙරෙහි භීරි නැත් ද, ඔතප් නැත් ද, වියඝ්‍ය නැත් ද, කුශලධර්මයන් කෙරෙහි ප්‍රඥා නැත් ද, ඔහට යම් මැරුණක් හෝ දවලක් හෝ ඒ නම්, කුශලධර්මයන් කෙරෙහි භානියෙක් ම කැමැති විය යුතු. වෘද්ධියෙක් නො වේ. ඇවැත්නි, යම් ජරිදි කළුවරපස්හි වන්ද්‍රයාට යම් මැරුණක් හෝ දවලක් හෝ ඒ නම්, එ වර්ණයෙනුදු පිරිහෙයි මදිලියෙනුදු පිරිහෙයි, දාහායෙනුදු පිරිහෙයි, ආරොහපරිණාහයෙනුදු පිරිහෙයි. ඇවැත්නි, එපරිදි ම යමකු හට කුශලධර්මයන්හි ශ්‍රද්ධා නැත් ද, භීරි නැත් ද, ඔතප් නැත් ද, වියඝ්‍ය නැත් ද, කුශලධර්මයන්හි ප්‍රඥා නැත් ද, ඔහට යම් මැරුණක් හෝ දවලක් හෝ ඒ නම්, කුශලධර්මයන්හි භානියෙක් ම කැමැති විය යුතු. වෘද්ධියෙක් නො වේ,

ඇවැත්නි, 'අග්‍රද්ධ පුරුෂ පුද්ගල' යන තෙල පරිභාෂිතයෙක, ඇවැත්නි, 'අමුක පුරුෂ පුද්ගල' යන තෙල පරිභාෂිතයෙක, ඇවැත්නි, 'ඔතප් නැති පුරුෂ පුද්ගල' යන තෙල පරිභාෂිතයෙක, ඇවැත්නි, 'කුසිත පුරුෂ පුද්ගල' යන තෙල පරිභාෂිතයෙක, ඇවැත්නි, 'දුෂ්ප්‍රාඥ පුරුෂ පුද්ගල' යන තෙල පරිභාෂිතයෙක, ඇවැත්නි, 'ක්‍රොධිත පුරුෂ පුද්ගල' යන තෙල පරිභාෂිතයෙක. ඇවැත්නි, 'බද්ධබේරි පුරුෂ පුද්ගල' යන තෙල පරිභාෂිතයෙක. ඇවැත්නි, 'පාපෙච්ඡ පුරුෂ පුද්ගල' යන තෙල පරිභාෂිතයෙක. ඇවැත්නි, 'පාපමිත්‍ර පුරුෂ පුද්ගල' යන තෙල පරිභාෂිතයෙක. ඇවැත්නි, 'විජායාදායික පුරුෂ පුද්ගල' යන තෙල පරිභාෂිතයෙකි.

ඇවැත්නි, යම් කෙනකු හට කුශලධර්මයන් කෙරෙහි ශ්‍රද්ධා ඇත් ද, භීරි ඇත් ද, ඔතප් ඇත් ද, කුශලධර්මයන් කෙරෙහි ප්‍රඥා ඇත් ද, ඔහට යම් මැරුණක් හෝ දවලක් හෝ ඒ නම්, කුශලධර්මයන් කෙරෙහි වෘද්ධියෙක් ම කැමැති විය යුතු, පරිභාෂිතයෙක් නො වේ. ඇවැත්නි, යම් සේ ශුක්ලපක්ෂයෙහි වන්ද්‍රයා හට යම් බද්ධ රූපයක් හෝ දවලක් හෝ ඒ නම් වර්ණනායෙනුදු වැඩේ මැයි, මැඩිලියෙනුදු වැඩෙයි, දාහායෙනුදු වැඩෙයි, ආරොහපරිණාහයෙනුදු වැඩේ. ඇවැත්නි, එසෙයින් ම යමකු හට කුශලධර්මයන්හි ශ්‍රද්ධා ඇත් ද, භීරි ඇත් ද, ඔතප් ඇත් ද, වියඝ්‍ය ඇත් ද, කුශලධර්මයන්හි ප්‍රඥා ඇත් ද, කුශලධර්මයන්හි වෘද්ධියෙක් ම කැමැති විය යුතු, පරිභාෂිතයෙක් නො වේ.

“සඳො පුරිසපුග්ගලො”ති ආවුසො අපරිභානමෙතං. “හිරිමා පුරිසපුග්ගලො”ති ආවුසො අපරිභානමෙතං. ඔක්කප්පි පුරිසපුග්ගලො”ති ආවුසො අපරිභානමෙතං. “ආරඳවිරියො පුරිසපුග්ගලො”ති ආවුසො අපරිභානමෙතං. පඤ්ඤවා පුරිසපුග්ගලො”ති ආවුසො අපරිභානමෙතං. අකෙකාධනො පුරිසපුග්ගලො”ති ආවුසො අපරිභානමෙතං. “අනුපනාහි පුරිසපුග්ගලො”ති ආවුසො අපරිභානමෙතං. “අප්පිච්ඡා පුරිසපුග්ගලො”ති ආවුසො අපරිභානමෙතං. “කල්‍යාණමිත්තො පුරිසපුග්ගලො”ති ආවුසො අපරිභානමෙතං. “සමාදිට්ඨිකො පුරිසපුග්ගලො”ති ආවුසො අපරිභානමෙතන්ති.

අථ ඛො භගවා පච්චුට්ඨාය ආයසමන්තං සාරිපුත්තං ආමනෙසි සාධු සාධු සාරිපුත්ත, යස්ස කස්සචි සාරිපුත්ත, සඳො නත්ති කුසලෙසු ධම්මෙසු, හිරි නත්ති, ඔක්කප්පං නත්ති, විරියං නත්ති, පඤ්ඤා නත්ති කුසලෙසු ධම්මෙසු, තස්ස යා රතති වා දිවසො වා ආගච්ඡති, භානියෙව පාටිකඛිං කුසලෙසු ධම්මෙසු, නො වුද්ධි.

සෙය්‍යාථාපි සාරිපුත්ත කාලපකෙඛි චන්දස්ස යා රතති වා දිවසො වා ආගච්ඡති, භායතෙව චණ්ණෙන, භායති මණ්ඩලෙන, භායති ආභාය, භායති ආරොහපරිණාමෙන. ඵම්මෙව ඛො සාරිපුත්ත යස්ස කස්සචි සඳො නත්ති කුසලෙසු-පෙ-ධම්මෙසු, පඤ්ඤා නත්ති කුසලෙසු ධම්මෙසු, තස්ස යා රතති වා දිවසො වා ආගච්ඡති, භානියෙව පාටිකඛිං කුසලෙසු ධම්මෙසු, නො වුද්ධි.

“අසසඳො පුරිසපුග්ගලො”ති සාරිපුත්ත පරිභානමෙතං, අහිරිකො-පෙ-අනොත්තප්පි - කුසිනො - දුසංඤ්ඤා - කොධනො - උපනාහි - පාපිච්ඡා පාපමිත්තො - මිට්ඨාදිට්ඨිකො පුරිසපුග්ගලො”ති සාරිපුත්ත පරිභානමෙතං.

යස්ස කස්සචි සාරිපුත්ත සඳො අත්ති කුසලෙසු ධම්මෙසු, හිරි අත්ති - ඔක්කප්පං අත්ති - විරියං අත්ති - පඤ්ඤා අත්ති කුසලෙසු ධම්මෙසු, තස්ස යා රතති වා දිවසො වා ආගච්ඡති, වුද්ධියෙව පාටිකඛිං කුසලෙසු ධම්මෙසු, නො පරිභානති. සෙය්‍යාථාපි සාරිපුත්ත ජුණ්ණපකෙඛි චන්දස්ස යා රතති වා දිවසො වා ආගච්ඡති, වඩ්ඪතෙව චණ්ණෙන. වඩ්ඪති මණ්ඩලෙන, වඩ්ඪති ආභාය, වඩ්ඪති ආරොහපරිණාමෙන.

ඇවැත්නි, ‘ග්‍රභා ඇති පුරුෂ පුද්ගල’ යන තෙල අපරිභාණියෙක. ඇවැත්නි, ‘ශ්‍රීතේ පුරුෂ පුද්ගල’ යන තෙල අපරිභාණියෙක. ඇවැත්නි, ‘අපත්‍රපා ඇති පුරුෂ පුද්ගල’ යන තෙල අපරිභාණියෙක. ඇවැත්නි, ‘ආරබ්ධවිංශී ඇති පුරුෂ පුද්ගල’ යන තෙල අපරිභාණියෙක. ඇවැත්නි, ‘ප්‍රඥවන් පුරුෂ පුද්ගල’ යන තෙල අපරිභාණියෙක. ඇවැත්නි, ‘නොකිපෙන සැහැවි ඇති පුරුෂ පුද්ගල’ යන තෙල අපරිභාණියෙක. ඇවැත්නි, ‘බඳධවෙර නැති පුරුෂ පුද්ගල’ යන තෙල අපරිභාණියෙක. ඇවැත්නි, ‘කල්‍යාණමිත්‍ර පුරුෂ පුද්ගල’ යන තෙල අපරිභාණියෙක. ඇවැත්නි, ‘සමාස්ථානික පුරුෂ පුද්ගල’ යන තෙල අපරිභාණියෙකැයි.

ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ආයුෂ්මත් සැරියුත් තෙරුන් ඇමතු සේක: “භාරිපුත්‍රයෙනි, ඉතා මැනවි, ඉතා මැනවි, භාරිපුත්‍රයෙනි, යම් කෙනකුන්ට කුශලධර්ම කෙරෙහි ග්‍රභා නැත් ද, හිරි නැත් ද, අපත්‍රපා නැත් ද, විංශීය නැත් ද, කුශලධර්මයන් කෙරෙහි ප්‍රඥ නැත් ද, ධ්‍රැව්‍යයට යම්බඳු රැසක් හෝ ද්වලක් හෝ ඒ නම්, කුශලධර්මයන් කෙරෙහි භානියෙක් ම කැමැතිවිය යුතු. වෘද්ධියෙක් නො වේ.

භාරිපුත්‍රයෙනි, යම් සේ කාමණ්‍යසක්ෂයෙහි චන්ද්‍රයාට යම්බඳු රාත්‍රියක් හෝ ද්වලක් හෝ ඒ නම් වර්ණයෙනුදු පිරිහෙයි, මැඩිලියෙනුදු පිරිහෙයි, ආභායෙනුදු පිරිහෙයි, ආරාභපරිණාමයෙනුදු පිරිහෙයි. භාරිපුත්‍රයෙනි, එපරිදිම යම් කෙනකු හට කුශලධර්මයන් කෙරෙහි යම්බඳු රාත්‍රියක් හෝ ද්වලක් ඒ නම්, කුශලධර්මයන් කෙරෙහි භානියෙක් ම කැමැතිවිය යුතු. වෘද්ධියෙක් නො වේ.

භාරිපුත්‍රයෙනි, ‘අග්‍රභා පුරුෂ පුද්ගල’ යන තෙල අපරිභාණියෙක, අභික... අපත්‍රපා නැති... කුමිද... දුස්ප්‍රාඥ - කිපෙනසුදු - බඳධවෙර ඇති - පාපෙඤ්චු - පටිටු මිතුරන් ඇති ... භාරිපුත්‍රයෙනි, මිථ්‍යාදාෂ්ටික පුරුෂ පුද්ගල යන තෙල අපරිභාණියෙක.

භාරිපුත්‍රයෙනි, යම් කෙනකුට කුශලධර්මයන් කෙරෙහි ග්‍රභා ඇත් ද, හිරි ඇත් ද, ඔතස් ඇත් ද, විංශී ඇත් ද, කුශලධර්මයන් කෙරෙහි ප්‍රඥ ඇත් ද, ඔහට යම්බඳු රාත්‍රියක් හෝ ද්වයක් හෝ ඒ නම්, වෘද්ධිය ම කැමැති විය යුතු. පරිණාමය නො වේ. භාරිපුත්‍රයෙනි, යම් සේ ශුක්ලපක්ෂයෙහි චන්ද්‍රයාගේ යම්බඳු රාත්‍රියක් හෝ ද්වයක් හෝ ඒ නම්, වර්ණයෙනුදු වැඩේ මැයි, මැඩිලියෙනුදු වැඩේ. ආභායෙනුදු වැඩේ, ආරාභපරිණාමයෙනුදු වැඩේ.

එව මෙව බො සාරිපුත්ත යසස කසාවි සඬා අත්ති කුසලෙසු ධම්මෙසු.
 හිරිඅත්ති - ඕත්තප්පං අත්ති - විරියං අත්ති - පඤ්ඤා අත්ති කුසලෙසු ධම්මෙසු.
 තසස යා රතති වා දිවසො වා ආගඤ්ඤි වුද්ධියෙව පාවිකඝ්ඛා කුසලෙසු
 ධම්මෙසු, නො පරිහානි.

“සඬො පුරිසපුග්ගලො”ති සාරිපුත්ත අපරිහානමෙතං, හිරිමා - පෙ -
 ඕත්තප්පි - ආරඬවිරියො - පඤ්ඤවා - අකෙකාධනො - අනුපනාහි - අපපිවෙජා
 - කල්යාණමිත්තො - සමාදිට්ඨිකො පුරිසපුග්ගලො”ති සාරිපුත්ත අපරිහාන
 මෙතන්ති.

10. 2. 2. 8

දුතිය නළකපාන සුත්තං

එකං සමයං හගවා නළකපානෙ විහරති පලාසවනො. තෙන බො පන
 සමයෙන හගවා තදුප්පොසපේ භික්ඛුසඤ්ජපරිවුත්තො ගිහිනෙතො හොති.
 අප් බො හගවා බහුදෙවරතස්ස භික්ඛුනං ධම්මියා කථාය සන්දොසස්සථා
 සමාදපෙථා සමුත්තෙපේථා සමපහංසෙථා තුණ්හිගුතං තුණ්හිගුතං
 භික්ඛුසඤ්ජං අනුච්චෙලාකෙථා ආයස්මන්තං සාරිපුත්තං ආමනෙතස්සි.

විගතථිනමිද්ධා බො සාරිපුත්ත භික්ඛුසඤ්ජා, පටිභාතු තං සාරිපුත්ත
 භික්ඛුනං ධම්මිකථා, පිට්ඨි මෙ ආගිලායති, තමහං ආයමිස්සාමිති. “එවං
 හතෙත”ති බො ආයස්මා සාරිපුත්තො හගවතො පට්ටසෙකාසි.

අප් බො හගවා චතුගගුණං සඬ්ඤාපිං පඤ්ඤාපෙථා දකඛිණෙන
 පසෙසන සිහසෙය්‍යං කප්පෙස්සි පාදෙ පාදං අවචාධංස සතො සමපජානො
 උඬ්ඨානසඤ්ඤං මනසිකරිතා, තත්‍ර බො ආයස්මා සාරිපුත්තො භික්ඛු
 ආමනෙතස්සි “ආවුසො භික්ඛවෙ”ති. ‘ආවුසො’ති බො තෙ භික්ඛු
 ආයස්මා සාරිපුත්තස්ස පට්ටසෙකාසු. ආයස්මා සාරිපුත්තො එතදවොච.

ආරිපුත්‍රයෙනි, එ සෙයින් ම යම් කෙනකුට කුශලධර්මයන් කෙරෙහි ශ්‍රද්ධා ඇත් ද, හිරි ඇත් ද, ඔතප් ඇත් ද, වියාරි ඇත් ද, කුශලධර්මයන් කෙරෙහි ප්‍රඥ ඇත් ද, ඔහුට යම්බඳු රාත්‍රියක් හෝ දවසක් හෝ ඒ නම්, කුශලධර්මයන් කෙරෙහි වෘද්ධිය ම කැමැති විය යුතු. පරිභාණි නො වේ.

ආරිපුත්‍රයෙනි, ‘ශ්‍රද්ධා ඇති පුරුෂ පුද්ගල’ යන තෙල අපරිභාණියෙක, හරිමත් ... අපත්‍රපා ඇති - ආරබ්ධවියාරි ඇති - ප්‍රඥ ඇති - ක්‍රොධ සාමානික - නැති - බ්‍රහ්මචර නැති - අල්පෙච්ඡ වූ - කල්‍යාණමිත්‍රයන් ඇති - ‘සමාක්ෂානුමත පුරුෂපුද්ගල’ යන තෙල අපරිභාණියෙකැයි.

10. 2. 2. 8

දුතිය නළකපාන සූත්‍රය

එක් කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ නළකපාන ය අසළ වූ පලාස-වනයෙහි වාසය කරන්නා සේක. එ සමයෙහි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පොහෝලත් එදවසෙහි බික්සහුන් විසින් පිරිවරනලදු හුන්නාහු වෙත්. එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ රු බොහෝ වෙලාවක් හික්ෂුන්ට දහම් කපායෙන් සංදර්ශනය කොට සමාදන් කොට සමුකෙතපන කොට සම්ප්‍රහරණ කොට තුෂ්ණිමහුන හික්ෂුසංඝයා අනුච්චොකනය කොට ආයුෂ්මත් සැරියුත් තෙරුන් ඇමතු සේක:

“ආරිපුත්‍රයෙනි, හික්ෂුසංඝයා පහවූ ථීනමිඳු ඇතියේය. ආරිපුත්‍රයෙනි, හික්ෂුන් සදහා තොපට දහම් කපාව වැටහේ නම් මනා මැනු. මාගේ පිට රදනැහෙයි. එය මම සන්තිද්‍රවමැ”යි. ‘වහන්ස, එසේය’ යයි ආයුෂ්මත් සැරියුත් තෙරණුවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිවදන් ඇස්වූහ.

ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සහළ සිවුර සිවුගුණ කොට අතුරා දකුණැළයෙන් වාමපාදයෙහි දකුණුපා මැදක් ඇද තබා සමානිමත් වූවාහු සම්ප්‍රඥන ඇතියාහු උඝානසංඥ මෙනෙහි කොට සිංහශයා කළ සේක. එකල්හි ආයුෂ්මත් සැරියුත් තෙරණුවෝ ‘ඇවැත් මහණෙනි’යි හික්ෂුන් ඇමතුහ. ‘ඇවැත්නි’යි ඒ හික්ෂුහු ආයුෂ්මත් සැරියුත් තෙරුන්ට පිළිවදන් ඇස්වූහ. ආයුෂ්මත් සැරියුත් තෙරණුවෝ තෙල කිහි:

යසස කසසච්ඡි ආවුසො සඤ්ඤා නත්ති කුසලෙසු ධම්මෙසු, හිරි නත්ති - පෙ - ධනතං නත්ති - විරියං නත්ති - පඤ්ඤා නත්ති - සොනාවධානං නත්ති - ධම්ම ධාරණා නත්ති - අනුප්පරිකම්භා නත්ති - ධම්මානුධම්මපටිපත්ති නත්ති - අප්පමාදෙ නත්ති කුසලෙසු ධම්මෙසු. තසස යා රතති වා දිව්වසො වා ආගච්ඡති, භානියෙව කුසලෙසු ධම්මෙසු, නො වුද්ධි. සෙය්‍යථාපි ආවුසො කාලපකෙඤ්චිතං ව්‍යාපාරං යා රතති වා දිව්වසො වා ආගච්ඡති, භායතෙව වණ්ණණිකා, භායති මණ්ඩලෙන, භායති ආභාය, භායති ආරොහපරිණාමෙන. එවමෙව ධො ආවුසො යසස කසසච්ඡි සඤ්ඤා නත්ති කුසලෙසු ධම්මෙසු. හිරි නත්ති - පෙ - ධනතං නත්ති - විරියං නත්ති - පඤ්ඤා නත්ති - සොනාවධානං නත්ති - ධම්මධාරණා නත්ති - අනුප්පරිකම්භා නත්ති - ධම්මානුධම්මපටිපත්ති නත්ති - අප්පමාදෙ නත්ති කුසලෙසු ධම්මෙසු. තසස යා රතති වා දිව්වසො වා ආගච්ඡති, භානියෙව පාටිකඛිං කුසලෙසු ධම්මෙසු. නො වුද්ධි.

යසස කසසච්ඡි ආවුසො සඤ්ඤා අත්ති කුසලෙසු ධම්මෙසු. හිරි අත්ති - පෙ - ධනතං අත්ති - විරියං අත්ති - පඤ්ඤා අත්ති - සොනාවධානං අත්ති - ධම්මධාරණා අත්ති - අනුප්පරිකම්භා අත්ති - ධම්මානුධම්මපටිපත්ති අත්ති - අප්පමාදෙ අත්ති කුසලෙසු ධම්මෙසු. තසස යා රතති වා දිව්වසො වා ආගච්ඡති, වුද්ධියෙව පාටිකඛිං කුසලෙසු ධම්මෙසු, නො පරිහානි. සෙය්‍යථාපි ආවුසො ජුණ්ණපකෙඤ්චිතං ව්‍යාපාරං යා රතති වා දිව්වසො වා ආගච්ඡති, වඩ්ඪතෙව වණ්ණණිකා, වඩ්ඪති මණ්ඩලෙන වඩ්ඪති ආභාය, වඩ්ඪති ආරොහපරිණාමෙන, එවමෙව ධො ආවුසො යසස කසසච්ඡි සඤ්ඤා අත්ති කුසලෙසු ධම්මෙසු - පෙ - අප්පමාදෙ අත්ති කුසලෙසු ධම්මෙසු. තසස යා රතති වා දිව්වසො වා ආගච්ඡති, වුද්ධියෙව පාටිකඛිං කුසලෙසු ධම්මෙසු. නො පරිහානිති:

අථ ධො භගවා පච්චුට්ඨාය ආයාමන්තං සාරිපුත්තං ආමනෙත්ති. සාධු සාධු සාරිපුත්ත යසස කසසච්ඡි සාරිපුත්ත, සඤ්ඤා නත්ති කුසලෙසු ධම්මෙසු, හිරි නත්ති - ධනතං නත්ති - පඤ්ඤා නත්ති - විරියං නත්ති - සොනාවධානං නත්ති - ධම්මධාරණා නත්ති - අනුප්පරිකම්භා නත්ති - ධම්මානුධම්මපටිපත්ති නත්ති - අප්පමාදෙ නත්ති කුසලෙසු ධම්මෙසු. තසස යා රතති වා දිව්වසො වා ආගච්ඡති, භානියෙව පාටිකඛිං කුසලෙසු ධම්මෙසු. නො වුද්ධි. සෙය්‍යථාපි සාරිපුත්ත කාලපකෙඤ්චිතං ව්‍යාපාරං යා රතති වා දිව්වසො වා ආගච්ඡති, භායතෙව වණ්ණණිකා, භායති මණ්ඩලෙන, භායති ආභාය, භායති ආරොහපරිණාමෙන. එවමෙව ධො සාරිපුත්ත යසස කසසච්ඡි සඤ්ඤා නත්ති කුසලෙසු ධම්මෙසු - පෙ - අප්පමාදෙ නත්ති කුසලෙසු ධම්මෙසු. තසස යා රතති වා දිව්වසො වා ආගච්ඡති, භානියෙව පාටිකඛිං කුසලෙසු ධම්මෙසු. නො වුද්ධි.

ඇවැත්නි, යම් කෙනකුන්ට කුශලධර්මයන්හි ශ්‍රද්ධා නැත් ද, භිරි නැත් ද... ඔතප් නැත් ද, - වියඝී නැත් ද, - ප්‍රඥා නැත් ද, - ශ්‍රෝතාවධාන නැත් ද - ධර්මධාරණා නැත් ද, - අකෝපපරික්ඛා නැත් ද, - ධර්මානුධර්මප්‍රතිපත්ති නැත් ද, - කුශලධර්මයන්හි අප්‍රමාදය නැත් ද, ඔහුට යම්බඳු රාත්‍රියක් හෝ දවසක් හෝ ඒ නම්, කුශලධර්මයන්හි භානිය ම කැමැති වියයුතු. වෘද්ධිය නො වේ. ඇවැත්නි, යම් සේ කෘෂණපක්ෂයෙහි චන්ද්‍රයාගේ යම්බඳු රාත්‍රියක් හෝ දවසක් හෝ ඒ නම්, වර්ණයෙහි පිරිහෙයි, මැඩිලියෙහි පිරිහෙයි, ආභායෙහි පිරිහෙයි, ආරෝහපරිණාහයෙහි පිරිහෙයි. ඇවැත්නි, එසෙයින් ම යම් කෙනකුන්ට කුශලධර්මයන්හි ශ්‍රද්ධා නැත් ද, භිරි නැත් ද... ඔතප් නැත් ද, - වියඝී නැත් ද, - ප්‍රඥා නැත් ද, - ශ්‍රෝතාවධාන නැත් ද, - ධර්මධාරණා නැත් ද, - අකෝපපරික්ඛා නැත් ද, - ධර්මානුධර්මප්‍රතිපත්තිය නැත් ද, කුශලධර්මයන්හි අප්‍රමාදය නැත් ද, ඔහුට යම්බඳු රාත්‍රියක් හෝ දවසක් හෝ ඒ නම් කුශලධර්මයන්හි භානිය ම කැමැති වියයුතු. වෘද්ධිය නො වේ.

ඇවැත්නි, යම් කෙනකුන්ට කුශලධර්මයන්හි ශ්‍රද්ධා ඇත් ද, භිරි ඇත් ද... අපත්‍රපා ඇත් ද, - වියඝී ඇත් ද, - ප්‍රඥා ඇත් ද, - ශ්‍රෝතාවධාන ඇත් ද, - ධර්මධාරණා ඇත් ද, - අකෝපපරික්ඛා ඇත් ද, - ධර්මානුධර්මප්‍රතිපත්ති ඇත් ද, - කුශලධර්මයන්හි අප්‍රමාදය ඇත් ද, ඔහුට යම්බඳු රාත්‍රියක් හෝ දවසක් හෝ ඒ නම්, කුශලධර්මයන්හි වෘද්ධිය ම කැමැති වියයුතු. පරිහාණි නො වේ. ඇවැත්නි, යම් සේ සුක්ලපක්ෂයෙහි චන්ද්‍රයාගේ යම්බඳු රාත්‍රියක් හෝ දවසක් හෝ ඒ නම්, වර්ණයෙහි වැඩේ මැ යි. මැඩිලියෙහි වැඩේ, ආභායෙහි වැඩේ, ආරෝහපරිණාහයෙහි වැඩේ. ඇවැත්නි, එසෙයින් ම යම් කෙනකුන්ට කුශලධර්මයන්හි ශ්‍රද්ධා ඇත් ද, ... කුශලධර්මයන්හි අප්‍රමාදය ඇත් ද ඔහුට යම්බඳු රාත්‍රියක් හෝ දවසක් හෝ ඒ නම් කුශලධර්මයන්හි වෘද්ධිය ම කැමැති වියයුතු. පරිහාණි නො වේ.

දුක්ඛිති භාග්‍යාවතුන් වහන්සේ යළි නැගිවදුරා ආයුෂ්මත් සැරියුත් තෙරුන් ඇමතු සේක: ශාරිපුත්‍රයෙනි, මැනැවි, ඉතා මැනැවි. ශාරිපුත්‍රයෙනි යම් කෙනකුන්ට කුශලධර්මයන්හි ශ්‍රද්ධා නැත් ද, භිරි නැත් ද, - ඔතප් නැත් ද, ප්‍රඥා නැත් ද, - වියඝී නැත් ද, - ශ්‍රෝත වධාන නැත් ද, - ධර්මධාරණා නැත් ද, - අකෝපපරික්ඛා නැත් ද, - ධර්මානුධර්මප්‍රතිපත්ති නැත් ද, - කුශලධර්මයන්හි අප්‍රමාද නැත් ද, ඔහුට යම්බඳු රාත්‍රියක් හෝ දවසක් හෝ එයී නම් කුශලධර්මයන්හි භානිය ම කැමැති වියයුතු. වෘද්ධිය නො වේ. ශාරිපුත්‍රයෙනි, කෘෂණපක්ෂයෙහි චන්ද්‍රයාගේ යම්බඳු රාත්‍රියක් හෝ දවසක් හෝ එයී නම්, වර්ණයෙහි පිරිහෙයි, මැඩිලියෙහි පිරිහෙයි, ආභායෙහි පිරිහෙයි, ආරෝහපරිණාහයෙහි පිරිහෙයි. ශාරිපුත්‍රයෙනි, එසෙයින් ම යම් කෙනකුන්ට කුශලධර්මයන්හි ශ්‍රද්ධා නැත් ද... කුශලධර්මයන්හි අප්‍රමාදය නැත් ද, ඔහුට යම්බඳු රාත්‍රියක් හෝ දවසක් හෝ ඒ නම්, කුශලධර්මයන්හි භානියක් ම කැමැති වියයුතු. වෘද්ධිය නො වේ.

යසා කසාවි සාරිපුත්ත සඤ්ඤා අත්ති කුසලෙසු ධම්මෙසු. නිරි අත්ති-
භිත්තපං අත්ති - විරියං අත්ති - පඤ්ඤා අත්ති - යොනාවධානං අත්ති ධම්මධා-
රණා අත්ති - අත්තිපපරිකම්භා අත්ති - ධම්මානුධම්මපටිපත්ති අත්ති - අප්පමාදෙ
අත්ති කුසලෙසු ධම්මෙසු. තසා යා රතති වා දිවසො වා ආගච්ඡති, වුද්ධියෙව
පාවිකම්භා කුසලෙසු ධම්මෙසු. නො පරිහානි. සෙය්‍යාථාපි සාරිපුත්ත
ජුණ්ණපකෙඤ්ච චන්දසා යා රතති වා දිවසො වා ආගච්ඡති, වඩ්ඪන්තෙව
වණ්ණණ්ණත. වඩ්ඪති මණ්ණලෙන, වඩ්ඪති ආභාය, වඩ්ඪති ආරොහපරි-
ණාහෙන, එවමෙව ඛො සාරිපුත්ත යසා කසාවි සඤ්ඤා අත්ති කුසලෙසු
ධම්මෙසු -පෙ- අප්පමාදෙ අත්ති කුසලෙසු ධම්මෙසු. තසා යා රතති වා
දිවසො වා ආගච්ඡති, වුද්ධියෙව පාවිකම්භා කුසලෙසු ධම්මෙසු. නො
පරිහානිති.

10. 2. 2. 9

පඨම කථාවතථු සුත්තං

එකං සමයං භගවා සාවතීයං විහරති ජෙතවනෙ අනාඨපිණ්ඩකසා
ආරාමෙ. තෙන ඛො පන සමයෙන සම්මහුලා භික්ඛු පච්ඡාහන්තං
පිණ්ඩපාතපටිකකන්තා උපට්ඨානසාලායං සන්තිසින්නා සන්තිපත්තා අනෙක
විහිතං තිරච්ඡානකථං අනුයුක්තා විහරන්ති. සෙය්‍යාදීද: රාජකථං චොරකථං
මහාමත්තකථං සෙනාකථං භයකථං යුද්ධකථං අනන්තකථං පානකථං
චන්දකථං සයනකථං මාලාකථං ගන්ධකථං ඤාතිකථං යානකථං ගාමකථං
නිගමකථං නගරකථං ජනපදකථං ඉත්තිකථං සූරකථං විසිඛාකථං
කුම්භච්ඡානකථං පුබ්බපෙතකථං නානත්තකථං ලොකකම්බාසිකං සමුද්ද-
කම්බාසිකං ඉතිභවාහවකථං ඉති වාති.

අථ ඛො භගවා සායනහසමයං පටිසල්ලානා වුට්ඨිතො යෙන
උපට්ඨානසාලා තෙනුපසංඛාමී. උපසංඛාමීත්වා පඤ්ඤාකෙන ආසනෙ
ගිසිදි. නිසජ්ඡ ඛො භගවා භික්ඛු ආමනෙහසි: “කායනුත්ථ භික්ඛවෙ
එතරහි කථාය සන්තිසින්නා සන්තිපත්තා, කාසි පන වො අනුරාකථා
විසාකතාති?

ශාරීපුත්‍රයෙනි, යම් කෙනකුන්ට කුශලධර්මයන්හි ශ්‍රද්ධා ඇද්ද, භිරි ඇද්ද, ඔක් ඇද්ද, වියඝිය ඇද්ද, ප්‍රඤා ඇද්ද, ශ්‍රෝතාවධාන ඇද්ද, ධර්මාදර්ශ ඇද්ද, අකෝපපරික්ෂා ඇද්ද, ධර්මානුධර්මප්‍රතිපත්ති ඇද්ද, කුශලධර්මයන්හි අප්‍රමාදය ඇද්ද, ඔහුට යම්බඳු රාත්‍රියක් හෝ දවසෙක් හෝ ඒ නම් කුශලධර්මයන්හි වෘද්ධිය ම කැමැති විය යුතු. පරිභානිය නො වේ. ශාරීපුත්‍රයෙනි, යම් සේ ශුක්ලපක්ෂයෙහි චන්ද්‍රයාගේ යම්බඳු රාත්‍රියක් හෝ දවසෙක් හෝ ඒ නම් වර්ණයෙන් වැඩේ මැයි. මැඩිලියෙකු වැඩේ මැයි. ආභායෙකු වැඩේ මැයි. ආරෝහපරිභාහයෙකු වැඩේ මැයි. ශාරීපුත්‍රයෙනි එ පරිදි ම යම් කෙනකුන්ට කුශලධර්මයන්හි ශ්‍රද්ධා ඇද්ද... කුශලධර්මයන්හි අප්‍රමාද ඇද්ද ඔහුට යම් රැයක් හෝ දවසෙක් හෝ ඒ නම් කුශලධර්මයන්හි වෘද්ධිය ම කැමැති විය යුතු. පරිභානි නො වේ යි.

10. 2. 2. 9

පඨම කථාවක්ථු සූත්‍රය

එක් කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැවැත්තුවර ජෙනවන නම් අනේවිඬුසිටුහුගේ ආරාමයෙහි වාසය කරන සේක. එකල්හි බොහෝ භික්ෂූහු පසුබත පිඬුවායෙන් වැළකියාහු වටන්හල්හි රැස්ව හුන්නාහු අනෙකවිධ තීරණ්විත කථායෙහි යෙදුනාහු වාසය කරත්. එ කවර යන්: “රාජකථා ය, වොරකථා ය, මහාමාත්‍යකථා ය, සෙනාකථා ය, භයකථා ය, යුඬුකථා ය, අනන්තකථා ය, පානකථා ය, වසුකථා ය, ගයනකථා ය, මාලාකථා ය, ගන්ධකථා ය, ඥාතිකථා ය, යානකථා ය, ග්‍රාමකථා ය, නිගමකථා ය, නගරකථා ය, ජනපදකථා ය, ස්ත්‍රීකථා ය, දූවිප්‍රෙතකථා ය, නානාත්මකථා ය, ලොකබ්‍යාසිකථා ය, සමුද්‍රාබ්‍යාසිකථා ය, ඉතිහවාහවකථා ය, මෙසේ හෝ” යි.

ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සවස්වරුයෙහි පිළිසලභිත් නැගුණාහු වටන්හල් කරා එළඹියහ. එළඹ පැනවූ අස්තෙහි හුන්හ. භිද භාග්‍යවතුන් වහන්සේ භික්ෂූන් ඇමතු සේක: මහණෙනි, තෙපි මෙකල කවර කථායෙකින් යුක්ත ව රැස්ව හුන්නාහු ද? කවර නම් කථායෙක් නොප විසින් අඩාළ කරනලද ය? වහන්ස, පසුබත පිඬුවායෙන් පෙරලා පැමිණියමෝ අපි මේ වටන්හල්හි රැස්ව හුන්නමෝ අනෙකවිධ තීරණ්විත කථායෙහි යෙදුනමෝ වාසය කරමිහ. ඒ කවර යන්; රාජකථා ය, වොරකථා ය ... ඉතිහවාහවකථා ය, මෙසේ හෝ” යි.

ඉධ මයං භතෙන පච්ඡාභතං පිණ්ඩපාතපටිකකන්තා; උපට්ඨාන සාලායං සනතිසිත්තා සනතිපතිතා අනෙකවිහිතං තිරච්ඡානකථං අනු-
යුක්තා විහරාමි. සෙය්‍යථිදං: රාජකථං චොරකථං -පෙ- ඉති භවාභවකථං.
ඉති වාතී. න ඛො පනෙනං භික්ඛවෙ තුමනාකං පතිරූපං කුලජුක්තානං
සඤ්ඤා අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජිතානං, යං තුමෙන අනෙකවිහිතං
තිරච්ඡානකථං අනුයුක්තා විහරෙය්‍යාථ. සෙය්‍යථිදං: රාජකථං චොරකථං
මහාමත්තකථං සෙනාකථං භයකථං යුද්ධකථං අත්තකථං පානකථං
වස්තකථං සයනකථං මාලාකථං ගන්ධකථං ඤාණකථං යානකථං ගාමකථං
නිගමකථං නගරකථං ජනපදකථං ඉක්ඛිකථං සූරකථං විසිකාකථං
කුලභට්ඨානකථං පුබ්බපෙතකථං නානත්තකථං ලොකසංඛාධිකං සමුද්දක්ඛ-
ධිකං, ඉතිභවාභවකථං ඉති වාතී.

දස ඉමානි භික්ඛවෙ කථාවන්තීති. කතමානි දස: අපට්ඨකථා සනතු-
ට්ඨිකථා පට්ඨෙකකථා අසංසග්ගකථා විරියාරම්භකථා සීලකථා සමාධිකථා
පඤ්ඤාකථා විමුක්තිකථා විමුක්තිඤ්ඤාදසකථානි. ඉමානි ඛො
භික්ඛවෙ දසකථාවන්තීති.

ඉමෙසං වෙ තුමෙන භික්ඛවෙ දසන්තං කථාවන්තීතං උපාදයුපාදය
කථං කටෙය්‍යාථ, ඉමෙසං ච ඤිමසුරියානං ඵලං මහිද්ධිකානං ඵලං
මහානුභාවානං තෙජසා තෙජං පරියාදියෙය්‍යාථ, කො පන වාදෙ අඤ්ඤා
තිස්සියානං පරිබ්බාජකානන්ති.

10. 2. 2. 10

දුතියකථාවතප්පු සූතකං

එකං සමයං භගවා සාවස්ථියං විහරති ජෙනවනෙ අනාථපිණ්ඩිකසං
ආරාමෙ. තෙන ඛො පන සමයෙන සබ්බහුලා භික්ඛු පච්ඡාභතං
පිණ්ඩපාතපටිකකන්තා උපට්ඨානසාලායං සනතිසිත්තා සනතිපතිතා
අනෙකවිහිතං තිරච්ඡානකථං අනුයුක්තා විහරන්තී. සෙය්‍යථිදං: රාජකථං
චොරකථං මහාමත්තකථං -පෙ- ඉතිභවාභවකථං ඉති වාතී,

1. දස ඉමානි භික්ඛවෙ පාසංසානි ධානානි. කතමානි දස: “ඉධ භික්ඛවෙ
භික්ඛු අත්තනා ව අපට්ඨෙජා හොති, අපට්ඨකථාඤ්ඤා භික්ඛුනං කත්තා
හොති. “අපට්ඨෙජා භික්ඛු අපට්ඨකථාඤ්ඤා භික්ඛුනං කත්තා”ති පාසංසමෙතං
ධානං.

2. අත්තනා ව සනතුට්ඨා හොති. සනතුට්ඨිකථාඤ්ඤා භික්ඛුනං කත්තා
“සනතුට්ඨා හොති; භික්ඛු සනතුට්ඨිකථාඤ්ඤා භික්ඛුනං කත්තා”ති.
පාසංසමෙතං ධානං.

මහණෙනි, ගෙන් හික් ම අනගාරිය ශාසනයෙහි පැවිදි වූ කුලපුත්‍ර තොපට තෙල ප්‍රතිරූප නො වේ ම ය. යම් ගෙයෙකින් තෙපි අනෙකවිහින වූ තිරස්වින කථායෙහි යෙදුනු වාසය කරත් නම් - ඒ කවරය යත්; රාජකථා ය, වොරකථා ය, මහාමාත්‍ය කථා ය, සෙනාකථා ය, භයකථා ය, යුධකථා ය, අනනකථා ය, පානකථා ය, වහ්නුකථා ය, ශයනකථා ය, මාලාකථා ය, ගඤ්ඤකථා ය, ඥාතිකථා ය, යානකථා ය, ග්‍රාමකථා ය, නිගමකථා ය, නගරකථා ය, ජනපදකථා ය, ස්ත්‍රීකථා ය, ශූරකථා ය, විසිබාකථා ය, කුලසාධනකථා ය, ප්‍රච්ඡේදකථා ය, නානාකථා ය, ලොකබ්‍යාධිකා ය, සමුද්‍රාබ්‍යාධිකා ය, ඉතිහවාහවකථා ය" යන මේ යි.

මහණෙනි, මේ කථාවකු දශයෙක: කවර දශයෙක යත්: අප්පිච්ඡ-කථා ය, සන්තුට්ඨිකථා ය, පච්චේකකථා ය, අසංසංඝකථා ය, විරියාරම්භ-කථා ය, සීලකථා ය, සමාධිකථා ය, පඤ්ඤකථා ය, විමුක්තිකථා ය, විමුක්තිඤ්ඤාදසානකථා යි. මහණෙනි, මේ දශකථාවකු යි.

මහණෙනි, ඉදින් තෙපි මේ දශකථාවක්ෂුන්ගෙන් කථාවක් ගෙන කියන්නු නම්, මෙසේ මහර්ධි ඇති මෙසේ මහානුභාව ඇති මේ වන්ද්‍ර පුය්‍යයන්ගේ ද තෙද සිය තෙදින් මැඩගෙන සිටුනාහු ය. අන්තොටු පිරිවැජියත් පිළිබඳ කවර කථා යැ? යි.

10. 2. 2. 10

දුතිය කථාවක්ෂු සූත්‍රය

එක් කලෙක්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැවැත්නුවර සමීපයෙහි අනේපිඬු සිටුහුගේ ජෙනවන නම් ආරාමයෙහි වාසය කරන සේක. එ සමයෙහි බොහෝ භික්ෂුහු පසුබත පිඬුවායෙන් පෙරලා පැමිණියාහු උවටන්හල්හි රැස්ව හුන්නාහු අනෙකවිධ තිරස්වින කථායෙහි ඇලුණාහු වාසය කරත්. ඒ කවර යත්: රාජකථා ය, වොරකථා ය, මහාමාත්‍යකථා ය, -පප- ඉතිහවාහවකථා ය යි.

1. මහණෙනි, මේ ප්‍රශංසාවහ කරුණු දසයෙකි. කවර දසයෙක යත්; මහණෙනි, මෙසස්නෙහි මහණ තෙමේ ද අල්පෙච්ඡ වෙයි. අල්පෙච්ඡ කථාත් භික්ෂුන්ට කරන්නේ වෙ යයි තෙල කරුණ ප්‍රශංසාවහ වෙයි.

2. තෙමෙන් සතුටු වූයේ වෙයි. සන්තුෂ්ටිකථාව භික්ෂුන්ට කරනුයේත් වෙයි." මහණ සතුටු වූයේ සන්තුෂ්ටිකථාව භික්ෂුන්ට කරන්නේ ය යන තෙල කරුණ ප්‍රශංසාවහ වෙයි.

3. අත්තනා ව පච්චිනේනා හොති, පච්චෙකකථකුච භික්ඛුනං කත්තා හොති. “පච්චිනේනා භික්ඛු පච්චෙකකථකුච භික්ඛුනං කත්තා”ති පාසංසමෙතං ධානං.

4. අත්තනා ව අසංසට්ඨා හොති, අසංසට්ඨකථකුච භික්ඛුනං කත්තා හොති, අසංසට්ඨා භික්ඛු අසංසට්ඨකථකුච භික්ඛුනං කත්තා”ති පාසංසමෙතං ධානං.

5. අත්තනා ව ආරඤ්චිරියො හොති, විරියාරම්භකථකුච භික්ඛුනං කත්තා හොති. “ආරඤ්චිරියො භික්ඛු විරියාරම්භකථකුච භික්ඛුනං කත්තා”ති පාසංසමෙතං ධානං.

6. අත්තනා ව සීලසම්පන්නො හොති, සීලසම්පදකථකුච භික්ඛුනං කත්තා හොති. “සීලසම්පන්නො භික්ඛු සීලසම්පදකථකුච භික්ඛුනං කත්තා”ති පාසංසමෙතං ධානං.

7. අත්තනා ව සමාධිසම්පන්නො හොති, සමාධි සම්පදකථකුච භික්ඛුනං කත්තා හොති, සමාධිසම්පන්නො භික්ඛු සමාධිසම්පදකථකුච භික්ඛුනං කත්තා”ති පාසංසමෙතං ධානං.

8. අත්තනා ව පඤ්ඤාසම්පන්නො හොති, පඤ්ඤාසම්පදකථකුච භික්ඛුනං කත්තා හොති, “පඤ්ඤාසම්පන්නො භික්ඛු පඤ්ඤාසම්පදකථකුච භික්ඛුනං කත්තා”ති පාසංසමෙතං ධානං.

9. අත්තනා ව විමුක්තිසම්පන්නො හොති, විමුක්තිසම්පදකථකුච භික්ඛුනං කත්තා හොති. “විමුක්තිසම්පන්නො භික්ඛු විමුක්තිසම්පදකථකුච භික්ඛුනං කත්තා”ති පාසංසමෙතං ධානං.

10. අත්තනා ව විමුක්තිඤ්ඤාදසුභ්‍යාසම්පන්නො හොති, විමුක්තිඤ්ඤාදසුභ්‍යාසම්පදකථකුච භික්ඛුනං කත්තා හොති. ‘විමුක්තිඤ්ඤාදසුභ්‍යාසම්පන්නො භික්ඛු විමුක්තිඤ්ඤාදසුභ්‍යාසම්පදකථකුච භික්ඛුනං කත්තා’ති පාසංසමෙතං ධානං. ඉමානි ඛො භික්ඛවෙ දස පාසංසානි ධානානිති,

යමකචගෙගා දුතියො.

තත්‍රුද්දනං:

අච්ඡා නණ්‍යා නිට්ඨා ව අච්චෙචදෙව සුඛානි ව නළකපාතෙ දෙව චුත්තා කථාවත්ථි අපරෙ දෙවති.

3. තෙමේත් ප්‍රච්චික්ත වෙයි, ප්‍රච්චෙකකථා භික්ෂූන්ට කරන්නේත් වෙයි. “මහණ ප්‍රච්චික්ත වූයේ භික්ෂූන්ට ප්‍රච්චෙකකථා කරනේ ය”යි තෙල කරුණ ප්‍රශංසාවහ වේ.

4. තෙමේත් අසංසාෂ්ට වූයේ වෙයි. භික්ෂූන්ට අසංසාෂ්ට කථාව කරන්නේත් වෙයි. “මහණ අසංසාෂ්ට වූයේ භික්ෂූන්ට අසංසාෂ්ට කථාව කරන්නෙක” යන තෙල කරුණ ප්‍රශංසාවහ වෙයි.

5. තෙමේත් ආරබ්ධවිසංචිත වෙයි, භික්ෂූන්ට විසංචාරමහකථාව කරන්නේත් වෙයි, “මහණ ආරබ්ධවිසංචිත වූයේ භික්ෂූන්ට විසංචාරමහකථාව කරන්නෙක” යන තෙල කරුණ ප්‍රශංසාවහ වෙයි.

6. තෙමේත් සිල්සප්පන් වූයේ වෙයි. සිලසම්පදකථාව භික්ෂූන්ට කරන්නේත් වෙයි. “සිල්සප්පන් මහණ භික්ෂූන්ට සිලසම්පදකථාව කරන්නෙක” යන තෙල කරුණ ප්‍රශංසාවහ වෙයි.

7. තෙමේත් සමාධිසම්පන්න වූයේ වෙයි. භික්ෂූන්ට සමාධිසම්පදකථාව කරන්නේත් වෙයි. “සමාධිසම්පන්න මහණ සමාධිසම්පදකථාව භික්ෂූන්ට කරන්නෙක” යන තෙල කරුණ ප්‍රශංසාවහ වෙයි.

8. තෙමේත් ප්‍රඥසම්පන්න වෙයි, ප්‍රඥසම්පදකථාව භික්ෂූන්ට කරන්නේත් වෙයි. “ප්‍රඥසම්පන්න මහණ භික්ෂූන්ට ප්‍රඥසම්පදකථාව කරන්නෙක” යන තෙල කරුණ ප්‍රශංසාවහ වෙයි.

9. තෙමේත් විමුක්තිසම්පන්න වෙයි, විමුක්තිසම්පදකථාව භික්ෂූන්ට කරන්නේත් වෙයි. “විමුක්තිසම්පන්න මහණ භික්ෂූන්ට විමුක්තිසම්පද කථාව කරන්නෙක” යන තෙල කරුණ ප්‍රශංසාවහ වෙයි.

10. තෙමේත් විමුක්තිඥානදර්ශනසම්පන්න වෙයි. විමුක්තිඥානදර්ශන කථාව භික්ෂූන්ට කරන්නේත් වෙයි. “විමුක්තිඥානදර්ශනසම්පන්න මහණ භික්ෂූන්ට විමුක්තිඥානදර්ශනකථාව කරන්නේත් වේ” යන තෙල කරුණ ප්‍රශංසාවහ වේ. මහණෙනි, ප්‍රශංසාවහ කරුණු දශය යි.

දෙවන යම්කවචී යි.

එහි උද්දනය:

අවිජ්ජා ය, තණ්හා ය, නිට්ඨා ය, අවෙච්චප්පයනන ය, සුඛ සූත්‍ර දෙක ය, නළකපාන සූත්‍ර දෙක ය, කථාවක්ෂි සූත්‍ර දෙක දෑ යි සූත්‍ර දශයෙක.

3. ආකඩවලගෙගා

10. 2. 3. 1

ආකඩේඛයා සුතතං.

එකං සමයං හගවා සාවතියං විහරති ජෙනවනෙ අනාඨපිණ්ඩකස්ස ආරාමෙ, තත්‍ර ඛො හගවා හිකඛු ආමනෙතයි හිකඛවොති; හදනෙති තෙ හිකඛු හගවතො පච්චස්සොස්සු. හගවා එතදවොච. සමපනනසීලා හිකඛවෙ විහරථ සමපනනපාතිමොක්ඛා, පාතිමොක්ඛසංවරසංවුතා විහරථ ආචාරගොචර සමපනනා, අභුමනෙත්සු චජෙජ්ජ හයදස්සාවිනො සමාදය සිකඛථ සිකඛාපදෙස්සු.

1. ආකඩේඛයා වෙ හිකඛවෙ හිකඛු “සමුභවාරිතං පියො වස්සං මනාපො ච ගරු ච භාවතියො වා”ති. සීලෙස්සෙවස්ස පරිපූරකාරී අජ්ඣන්තං වෙතොසමථමනුයුක්තො අනිරාකතජ්ඣානො විපස්සනාය සමනනාගතො බ්‍රූහෙතො සුඤ්ඤාගාරානං.

2. ආකඩේඛයා වෙ හිකඛවෙ හිකඛු “ලාභී අස්සං චිට්‍ර පිණ්ඩපාතසෙනා සනගිලානපච්චයභෙසජ්ජපරික්ඛාරාන”ති. සීලෙස්සෙවස්ස පරිපූරකාරී අජ්ඣන්තං වෙතොසමථමනුයුක්තො අනිරාකතජ්ඣානො විපස්සනාය සමනනාගතො බ්‍රූහෙතො සුඤ්ඤාගාරානං.

3. ආකඩේඛයා වෙ හිකඛවෙ හිකඛු “යෙසානං පරිභුජ්ඣාමි චිට්‍රපිණ්ඩ-පාතසෙනාසනගිලානපච්චයභෙසජ්ජපරික්ඛාරං, තෙසං තෙ කාරා මහපථලා අසු මහානිසංසා”ති සීලෙස්සෙවස්ස පරිපූරකාරී -පෙ- බ්‍රූහෙතො සුඤ්ඤාගාරානං.

4. ආකඩේඛයා වෙ හිකඛවෙ හිකඛු “යෙ මෙ පෙනා ඤාතිසාලොභිතා කාලකතා පසනනවිතා අනුසාරනී, තෙසං තං මහපථලං අස්ස මහා-නිසංස”ති සීලෙස්සෙවස්ස පරිපූරකාරී -පෙ- බ්‍රූහෙතො සුඤ්ඤාගාරානං.

5. ආකඩේඛයා වෙ හිකඛවෙ හිකඛු “සනතුට්ඨො අස්සං ඉතරිතරචිට්‍ර-පිණ්ඩපාතසෙනාසනගිලානපච්චයභෙසජ්ජපරික්ඛාරෙනා”ති, සීලෙස්සෙ-වස්ස පරිපූරකාරී -පෙ- බ්‍රූහෙතො සුඤ්ඤාගාරානං.

3. ආකඩබවර්ගය

10. 2. 3. 1

ආකඩබෙයා සූත්‍රය

එක්සමයෙක්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැවැත්තුවර අනේපිඩු සිටුහුගේ ජෙනවන නම් ආරාමයෙහි වාසය කරන සේක. එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ‘මහණෙනි’යි හික්වූන් ඇමතු සේක. වහන්සැ’යි ඒ හික්වූහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිවදන් ඇස්වූහ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තෙල කරුණ වදළ සේක; මහණෙනි, සිල්සප්ත ව, ප්‍රාතිමොක්ෂ-ශීලයෙන් සමන්වාගත ව වාසය කරවු. ආචාර ගොවරසම්පන්න වූවාහු අණුමාත්‍ර වරදෙහිදු හය දක්නා සුල්ලහු ප්‍රාතිමොක්ෂසංවරයෙන් සංවාත වූවාහු වාසය කරවු. සමාදන් කොට ගෙන ශික්ෂාපදයන්හි හික්වෙවු.

1. මහණෙනි, ඉදින් මහණ “සබ්බසරුනට ප්‍රිය හා මනාප හා ගුරු හා භාවනීය හා වෙම්ව”යි කැමැති වේ නම් අධ්‍යාත්මිකසමපයෙහි යෙදුණේ නො හළ ධ්‍යාන අතියේ විදර්ශනයෙන් සමන්වාගත වූයේ ශුන්‍යාගාරභාවතාව වඩනුයේ ශීලයන්හි ම පරිපූරකාරී වන්නේ ය.

2. මහණෙනි, ඉදින් මහණ විවර පිණ්ඩපාත ශයනාසන ග්ලානප්‍රත්‍යය භෙෂජ්‍යපරිඡිකාර ලබන සුලු වෙම්ව”යි කැමැති වේ නම් අධ්‍යාත්ම-වික්ෂසමපයෙහි යෙදුණේ නො හළ දහන් ඇතියේ සප්තානුදර්ශනයෙන් සමන්වාගත වූයේ ශුන්‍යාගාරයන් වඩනුයේ ශීලයන්හි ම පරිපූරකාරී වන්නේ ය.

3. මහණෙනි, ඉදින් මහණ “මම යම් කෙනකුන්ගේ විවරපිණ්ඩපාත ශයනාසන ග්ලානප්‍රත්‍යය භෙෂජ්‍යපරිඡිකාර වළඳ කෙරෙමි නම් ඔවුන්ගේ ඒ ප්‍රත්‍යයසන්කාරයෝ මහත්ඵල මහානාශංස වෙන්ව”යි කැමැති වේ නම්... ශුන්‍යාගාරයන් වඩනුයේ ශීලයන්හි ම පරිපූරකාරී වන්නේ ය.

4. මහණෙනි, ඉදින් මහණ “මාගේ යටි ම ඥාතිසාලොභික ප්‍රෙත කෙනෙක් කල්ලිය කළාහු පහන් සිතැත්තාහු අනුසාරණ කෙරෙත් නම් ඔවුන්ගේ එය මහත්ඵල මහානාශංස වෙම්ව”යි... ශුන්‍යාගාරයන් වඩනුයේ ශීලයන්හි ම පරිපූරකාරී වන්නේ ය.

5. මහණෙනි, ඉදින් මහණ “ඉතරෙතර විවරපිණ්ඩපාත ශයනාසන ග්ලානප්‍රත්‍යය භෙෂජ්‍යපරිඡිකාරයෙන් සන්තුෂ්ට වෙම්ව”යි කැමැති වේ නම්... ශුන්‍යාගාරයන් වඩනුයේ ශීලයන්හි ම පරිපූරකාරී වන්නේ ය.

6. ආකෛබ්බියා වෙ හික්ඛවෙ හික්ඛු “බමො අස්සං සිත්ඤ්ඤා උණ්ඤාසා චිස්චිත්ඤා පිපාසාසා ධංසමකසවානානපසිරිසපසමච්ඡානං දුරුක්ඛානං දුරාගතානං චවනපථානං උප්පන්නානං. සාරිරිකානං වෙදනානං දුක්ඛානං තිප්පානං බරානං කට්ඨකානං අසානානං අමනාපානං පාණහරානං අධිවාසකාචීතිකො අස්සන්ති සිලෙසෙව්වස්ස පරිපූරකාරි -පෙ- බ්‍රෑහෙතා සුඤ්ඤාගාරානං.

7. ආකෛබ්බියා වෙ හික්ඛවෙ හික්ඛු “අරති රති සහො අස්සං, න ච මං අරති රති සහෙය්‍ය, උප්පන්නං අරති රති අභිභුය්‍ය අභිභුය්‍ය විහරෙය්‍ය”න්ති සිලෙසෙව්වස්ස පරිපූරකාරි -පෙ- බ්‍රෑහෙතා සුඤ්ඤාගාරානං.

8. ආකෛබ්බියා වෙ හික්ඛවෙ හික්ඛු “භයහෙරව සහො අස්සං, න ච මං භයහෙරවො සහෙය්‍ය, උප්පන්නං භයහෙරවං අභිභුය්‍ය අභිභුය්‍ය විහරෙය්‍ය”න්ති, සිලෙසෙව්වස්ස පරිපූරකාරි -පෙ- බ්‍රෑහෙතා සුඤ්ඤාගාරානං.

9. ආකෛබ්බියා වෙ හික්ඛවෙ හික්ඛු “චතුන්නං ක්ඛානානං ආභිවෙත සිකානං දිට්ඨධම්මසුඛවිහාරානං නිකාමලාභී අස්සං අකිච්ඡලාභී අකසිරලාභී”න්ති, සිලෙසෙව්වස්ස පරිපූරකාරි ... බ්‍රෑහෙතා සුඤ්ඤාගාරානං.

10. ආකෛබ්බියා වෙ හික්ඛවෙ හික්ඛු “ආසවානං බයා අනාසවං වෙතොවිට්ඨන්ති පඤ්ඤාවිට්ඨන්ති දිට්ඨව ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤාසච්ඡිකස්වා උපසම්පජ්ජ විහරෙය්‍ය”න්ති, සිලෙසෙව්වස්ස පරිපූරකාරි අජ්ඣත්තං වෙතොසමම්මත්තදුක්ඛො අභිරාකතජ්ඣානො විපස්සනාය සමන්තාගතො බ්‍රෑහෙතා සුඤ්ඤාගාරානං.

සමපන්නසීලා හික්ඛවෙ විහරථ සමපන්නපානිමොක්ඛා, පානිමොක්ඛා සංවරසංවුතා විහරථ අංචාරගොචරසමපන්නා අණුමකෙතසු වජ්ජසු භයදස්සාවිතො සමාදය සික්ඛථ සික්ඛාපදෙසු”න්ති. ඉති යං තං වුත්තං ඉදමෙතං පටිච්ච වුත්තන්ති.

6. මහණෙනි, ඉදින් මහණ ශීත හා උෂ්ණ හා සාහාසවස් හා මැයිමදුරු හා වා අවි හා සර්පාසයන්ගේ ස්පර්ශය ඉවසන සුල්ලෙම් වෙමවයි නපුරු කොට කියු නපුරු කොට පැමිණි වචනමාගියන් ද උපන් දුක් වූ තීව්‍ර වූ රළු වූ කටුක වූ අසාන වූ අමනාප වූ ප්‍රාණහර වූ ශාරීරිකවේදනාවන් ඉවසන සැහැවි ඇත්තෙම් වෙමවයි... ශුන්‍යාගාරයන් වඩනුයේ ශීලයන්හි ම පරිපූරකාරී වන්නේ ය.

7. මහණෙනි, ඉදින් මහණ (අභිනිෂ්ක්‍රමණ ප්‍රතිපත්තියෙහි) “අරතිය හා කාමගුණයන්හි රතිය හා මැඩ ලන්නෙම් වෙමව යි අරතිය හා රතිය ද මා නහමක් මඬිව යි උපන් අරතිය හා රතිය මැඩ - මැඩ වාස කරමිව”යි කැමැති වේ නම් ... ශුන්‍යාගාරයන් වඩනුයේ ශීලයන්හි පරිපූරකාරී වන්නේ ය.

8. මහණෙනි, ඉදින් මහණ වික්‍රොන්තාස හා බිහිසුනු අරමුණු සහන සුල්ලෙම් වෙමවයි, භයහෙරව නහමක් මැඩ යෙවයි උපන් භයහෙරව මැඩ - මැඩ වාසය කෙරෙමිව”යි කැමැති වේ නම් ... ශුන්‍යාගාරයන් වඩනුයේ ශීලයන්හි ම පරිපූරකාරී වන්නේ ය.

9. මහණෙනි, ඉදින් මහණ “ආගිවෙනසික වූ දිට්ඨමලසුඛවිහාර වූ සිව්දහැත් කැමැති සේ ලබන්නෙම් නිදුක් සේ ලබන්නෙම් පහසු සේ ලබන්නෙම් වෙමව”යි... ශුන්‍යාගාරයන් වඩනුයේ ශීලයන්හි ම පරිපූරකාරී වන්නේ ය.

10. මහණෙනි, ඉදින් මහණ “ආසුචක්ඛයයෙන් අනාසුච වූ වික්‍රමවික්‍රමකිය හා ප්‍රඥාවික්‍රමකිය දිට්ඨමයෙහි ම තෙමේ විශිෂ්ටඥානයෙන් සාක්ෂාත් කොට එයට පැමිණ වෙසෙමිව”යි ආධ්‍යාත්ම වික්‍රමයමටයෙහි යෙදුණේ නො හළ දූහැත් ඇතියේ විදර්ශනයෙන් සමන්වාගත වූයේ ශුන්‍යාගාරයන් වඩනුයේ ශීලයන්හි පරිපූරකාරී වන්නේ ය.

මහණෙනි, “සිල්සපත් වූවාහු පාමොක්සපත් වූවාහු වාසය කරවූ. ප්‍රාතිමොක්ෂ සංවරයෙන් සංවෘත වූවාහු ආචාරගොචර සම්පන්න වූවාහු වාසය කරවූ. අණුමාත්‍රවදායන්හි භය දක්නා සුල්ලහු සමාදන් කොට ගෙන සිකපදයන්හි හික්මවූ”යයි මෙසේ යමක් කියන ලද නම් තෙල මේ පිණිස කියනලද යි.

10. 2. 3. 2

කණ්ටක සූත්තං.

එකං සමයං භගවා වෙසාලියං විහරති මහාවතෙ කුටාගාරසාලායං සමිඳුලෙහි අභිඤ්ඤානෙහි අභිඤ්ඤානෙහි ථෙරෙහි සාවකෙහි සද්ධිං. ආයස්මතා ව වාලොන¹ ආයස්මතා ව උපවාලොන² ආයස්මතා ව කකකටොන³ ආයස්මතා ව කට්ඨෙහින⁴ ආයස්මතා ව කටොන⁵ ආයස්මතා ව කට්ඨසංඛොතං⁶ අඤ්ඤාහි ව අභිඤ්ඤානෙහි අභිඤ්ඤානෙහි ථෙරෙහි සාවකෙහි සද්ධිං.

තෙන ඛො පන සමයෙන සමිඳුලා අභිඤ්ඤානා අභිඤ්ඤානා ලිච්ඡවී භද්දෙහි භද්දෙහි යානෙහි වරපුරාය⁷ උච්චාසද්ද මහාසද්ද මහාවතං අරේඛාගාහනී භගවතං දසසනාය. අථ ඛො තෙසං ආයස්මත්තානං එතදහොසි: “ඉමෙ ඛො සමිඳුලා අභිඤ්ඤානා අභිඤ්ඤානා ලිච්ඡවී භද්දෙහි භද්දෙහි යානෙහි වරපුරාය උච්චාසද්ද මහාසද්දා මහාවතං අරේඛාගාහනී භගවතං දසසනාය. සද්දකණ්ටකා ඛො පන ඤානා චුත්තා භගවතා, යනනුත මයං යෙන ගොසිඛසාලචනදයො තෙනුප-සංඛිකමෙය්‍යාම, තස්මයං අප්පසද්ද අප්පකිණ්ණො එඤ්ඤා විහරෙය්‍යාමා”ති. අථ ඛො තෙ ආයස්මත්තො යෙන ගොසිඛසාලචනදයො තෙනුප සංඛිමිංසු. තස්ම තෙ ආයස්මත්තො අප්පසද්ද අප්පකිණ්ණො එඤ්ඤා විහරන්ති.

අථ ඛො භගවා භික්ඛු ආමනෙහසි: “කහනනුඛො භික්ඛවෙ වාලො? කහං උපවාලො? කහං කකකටො? කහං කට්ඨෙහි? කහං කටො? කහං කට්ඨසංඛො? කහනනු ඛො තෙ භික්ඛවෙ ථෙරා සාවකා ගතාති?

ඉධ භනෙත තෙසං ආයස්මත්තානං එතදහොසි: “ඉමෙ ඛො සමිඳුලා අභිඤ්ඤානා අභිඤ්ඤානා ලිච්ඡවී භද්දෙහි භද්දෙහි යානෙහි වරපුරාය උච්චාසද්ද මහාසද්ද මහාවතං අරේඛාගාහනී භගවතං දසසනාය, සද්දකණ්ටකා ඛො පන ඤානා චුත්තා භගවතා, යනනුත මයං යෙන ගොසිඛසාලචනදයො තෙනුපසංඛිකමෙය්‍යාම, තස්මයං අප්පසද්ද අප්පකිණ්ණො එඤ්ඤා විහරෙය්‍යාමා”ති. අථ ඛො තෙ භනෙත ආයස්මත්තො යෙන ගොසිඛසාලචනදයො තෙනුපසංඛිමිංසු. තස්ම තෙ ආයස්මත්තො අප්පසද්ද අප්පකිණ්ණො එඤ්ඤා විහරන්ති.

1. ආයස්මතා වාලොන ව - මජ්ඣං.

2. උපවාලොන - ස්‍යා,

3. කකකටොන - මජ්ඣං.

4. කට්ඨෙහින - මජ්ඣං.

5. කටොන - මජ්ඣං.

6. කට්ඨසංඛොත - මජ්ඣං.

7. වරපුරාය මජ්ඣං - පඤ්ඤාය-ස්‍යා.

8. එඤ්ඤා - ස්‍යා.

10. 2. 3. 2

කණ්ටක සූත්‍රය

එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසල්පුර සමීපයෙහි වූ මහාවන කුටාගාරශාලායෙහි ආයුෂ්මත් වාලය ආයුෂ්මත් උපවාලය ආයුෂ්මත් කකකටය ආයුෂ්මත් කට්ඨෙය ආයුෂ්මත් කට්ඨය ආයුෂ්මත් කට්ඨසංඛය යන ඉතා ප්‍රකට ස්ථිර ග්‍රාමකයන්ද අන්‍ය වූත් ප්‍රකට බොහෝ ස්ථිර ග්‍රාමකයන්ද සමග වාසය කරන සේක;

එකල්හි ඉතා ප්‍රසිද්ධ බොහෝ ලිච්ඡවිහු උස්තඩ මහහඩ ඇත්තාහු හද හද යානයන්ගෙන් පෙර-පසුව යන මහ සෙනග සමග නික්ම භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ දර්ශනය පිණිස මහාවනයට ඇතුළු වෙති. එකල්හි ඒ ආයුෂ්මත්තට තෙල සිත විය: “මේ ප්‍රසිද්ධ ප්‍රසිද්ධ බොහෝ ලිච්ඡවිහු හද හද යානයෙන් පෙර පසුව යන මහසෙන් සමග උස්තඩ ඇත්තාහු මහහඩ ඇත්තාහු භාග්‍යවතුන් දකිනු සඳහා මහාවනයට වදනාහ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් “ධ්‍යානයෝ ගබ්ඳකණ්ටකයහ”යි වදන ලදී. අපි ගොසිඬගසාලවනයට එළැඹෙමෝ නම් මැනැව්, එහි අපි අල්පශබ්ද අල්පකීර්ණ වූවමෝ පහසුවෙන් වාසය කරමහ”යි. ඉක්බිති ඒ ආයුෂ්මත්හු ගොසිඬගසාලවනයට එළඹියහ. එහි ඒ ආයුෂ්මත්හු අල්පශබ්ද වූවාහු අල්පකීර්ණ වූවාහු පහසුවෙන් වාසය කරත්.

එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ හික්මුත් ඇමතු සේක: “මහණෙනි, වාල කොහි ය? උපවාල කොහි ය? කකකට කොහි ය? කට්ඨෙ කොහි ය? කට කොහි ය? කට්ඨසංඛ කොහි ය? මහණෙනි, ඒ තෙරසවිමහණෝ කොහි ගියාහුද?”යි.

වහන්ස, මෙහිලා ඒ ආයුෂ්මත්තට තෙල සිත විය: “මේ බොහෝ ප්‍රසිද්ධ ප්‍රසිද්ධ ලිච්ඡවිහු හද හද යානයෙන් පෙර-පසුව යන මහසෙන් සමග උස්තඩ ඇත්තාහු මහහඩ ඇත්තාහු භාග්‍යවතුන් දැකුම සඳහා මහාවනයට වදනාහ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ධ්‍යානයෝ ගබ්ඳකණ්ටකයහයි කියන ලදහ. අපි ගොසිඬගසාලවනය කරා එළැඹෙමෝ නම් මැනැව්. එහි අපි අල්පශබ්ද වූවමෝ අල්පකීර්ණ වූවමෝ පහසු සේ වාසය කරමහයි”යි, වහන්ස, ඉක්බිති ඒ ආයුෂ්මත්හු ගොසිඬගසාලවනය කරා එළැඹියහ. එහි ඒ ආයුෂ්මත්හු අල්පශබ්ද වූවාහු අල්පකීර්ණ වූවාහු සුව සේ වාසය කරත්ය”යි.

සාධු සාධු හික්කවෙ යථා නෙ විහාසාවකා සම්මා බ්‍යාකරමානා බ්‍යාකරෙය්‍යුං. සද්දකණ්ටකා හි හික්කවෙ ක්කානා උක්කා මයා.

දසගිමෙ හික්කවෙ කණ්ටකා, කනමෙ දස: පව්වෙකාරාමස්ස සඤ්ඤාකාරාමනා කණ්ටකා, අසුභාතිට්ඨනානුයොගමනුයුක්තස්ස සුභතිට්ඨනානුයොගො කණ්ටකො, ඉන්ද්‍රියෙසු ගුණද්වාරස්ස විසුකදස්සනං කණ්ටකො, බ්‍රහ්මචාරියස්ස¹ මාතුගාමොපවිචාරො² කණ්ටකො, පට්මස්ස ක්කානස්ස සංග්ගා කණ්ටකො, දුතියස්ස ක්කානස්ස විතකකච්චාරා කණ්ටකො,³ තතියස්ස ක්කානස්ස පිති කණ්ටකො, චතුස්ස ක්කානස්ස අසාසපසාසා⁴ කණ්ටකො, සඤ්ඤාවෙදගිහනිරොධසමාපනතියා සඤ්ඤා ච වෙදනා ච කණ්ටකො, රාගො කණ්ටකො, දෝසො කණ්ටකො, මොහො කණ්ටකො. අකණ්ටකා හික්කවෙ විහරථ, නික්කණ්ටකා හික්කවෙ විහරථ. අකණ්ටකා හික්කවෙ අරහනෙතා, නික්කණ්ටකා හික්කවෙ අරහනෙතා. අකණ්ට නික්කණ්ටකා හික්කවෙ අරහනෙතාති.

10. 2. 3. 3

ඉට්ඨධම්ම සුත්තං

[සාවක්ඛී]

දසගිමෙ හික්කවෙ ධම්මා ඉට්ඨා කන්තා මනාපා දුලලහා ලොකස්මිං, කනමෙ දස:

භොගා ඉට්ඨා කන්තා මනාපා දුලලහා ලොකස්මිං, විණේණා ඉට්ඨා කන්තා මනාපා දුලලහා ලොකස්මිං, ආරොග්‍යං ඉට්ඨා කන්තා මනාපං දුලලහං ලොකස්මි, සිලං ඉට්ඨා කන්තා මනාපං දුලලහං ලොකස්මි, බ්‍රහ්මචරියං ඉට්ඨා කන්තා මනාපං දුලලහං ලොකස්මි, මිත්තා ඉට්ඨා කන්තා මනාපා දුලලහා ලොකස්මි, බාහුසච්චං ඉට්ඨා කන්තා මනාපං දුලලහං ලොකස්මි, පඤ්ඤා ඉට්ඨා කන්තා මනාපා දුලලහා ලොකස්මි, ධම්මා ඉට්ඨා කන්තා මනාපා දුලලහා ලොකස්මි, සග්ගා ඉට්ඨා කන්තා මනාපා දුලලහා ලොකස්මි.

ඉමෙ ඛො හික්කවෙ දසධම්මා ඉට්ඨා කන්තා මනාපා දුලලහා ලොකස්මිං.

1. බ්‍රහ්මචරියස්ස-මජ්ඣං.

2. මාතුගාමුපවාරො-මජ්ඣං.

3. කණ්ටකා-මජ්ඣං.

4. අසාසපසාසාසො-මජ්ඣං.

මහණෙනි, මැනවැ, මැනවැ යම් පරිදි ඒ මහසව්වෝ මොනොවට පවසන්නාහු කියත් නම් උසේ ටේසින් ධ්‍යානයෝ ශබ්දකණ්ටකයහයි කියන ලදහ.

මහණෙනි, මේ කණ්ටක දශයෙක, කවර දශයෙක යත්: ප්‍රච්චේක්‍යයෙහි ඇලුනහුට සභගණිකාරාමනාව කණ්ටක යි. අගුහනිමිත්තානුයෝගයෙහි යෙදුනහුට ගුහනිමිත්තානුයෝගය කණ්ටක යි. ඉන්ද්‍රියයන්හි ගුප්තද්වාර-ඇතියහුට විසුලුදස්න කණ්ටක යි. බලයරනුහට මාගමක වෙත හැසිරීම කණ්ටක යි. ප්‍රථමධ්‍යානයට ශබ්දයකණ්ටක යි. ද්විතීයධ්‍යානයට චිත්ත-විචාර කණ්ටක යි. තෘතීයධ්‍යානයට ප්‍රීතිය කණ්ටක යි. චතුස්ථධ්‍යානයට ආශ්වාස ප්‍රශ්වාස කණ්ටක යි. සංඤ්චෙදයිත නිරොධයමාපන්නියට සංඤාත් වෙදනාත් කණ්ටක යි. රාගය කණ්ටක යි, ද්වේෂය කණ්ටක යි, මොහය කණ්ටක යි. මහණෙනි, කණ්ටක රහිත වූවාහු වාසය කරවූ. මහණෙනි, නිෂ්කණ්ටකව වාසය කරවූ. මහණෙනි, අකණ්ටක නිෂ්කණ්ටකව වාසය කරවූ. මහණෙනි, රහත්හු අකණ්ටකයහ. මහණෙනි, රහත්හු නිෂ්කණ්ටකයහ. මහණෙනි, රහත්හු අකණ්ටක නිෂ්කණ්ටකයහ යි.

10. 2: 3: 3

ඉටයාධර්ම සූත්‍රය

[සැවැත්]

මහණෙනි, ඉෂ්ට වූ කාන්ත වූ මනාප වූ මේ ධර්ම දශදෙනෙක් ලොවිහි දුර්ලභයහ, කවර දශදෙනෙක යත්:

ඉෂ්ට වූ කාන්ත වූ මනාප වූ භොගයෝ ලොවිහි දුර්ලභයහ. ඉෂ්ට වූ කාන්ත වූ මනාප වූ වර්ණය ලොවිහි දුර්ලභය. ඉෂ්ට වූ කාන්ත වූ මනාප වූ ආරොග්‍යය ලොවිහි දුර්ලභය. ඉෂ්ට වූ කාන්ත වූ මනාප වූ ශීලය ලොවිහි දුර්ලභය. ඉෂ්ට වූ කාන්ත වූ මනාප වූ බ්‍රහ්මචර්ය්‍යය ලොවිහි දුර්ලභය. ඉෂ්ට කාන්ත මනාප මිත්‍රයෝ ලොවිහි දුර්ලභයහ. ඉෂ්ට කාන්ත මනාප බාහුශ්‍රැත්‍යය ලොවිහි දුර්ලභය. ඉෂ්ට කාන්ත මනාප ප්‍රඥාව ලොවිහි දුර්ලභය. ඉෂ්ට කාන්ත මනාප ධර්මයෝ ලොවිහි දුර්ලභයහ. ඉෂ්ට කාන්ත මනාප සාර්ගයෝ ලොවිහි දුර්ලභයහ.

මහණෙනි, මේ දසදහමුහු ඉෂ්ට කාන්ත මනාප වූවාහු ලොවිහි දුර්ලභයහ.

ඉමෙසං ඛො භික්ඛවෙ දසනනං ධම්මානං ඉට්ඨානං කන්තානං මනාපානං දුල්ලභානං ලොකසමී, දසධම්මා පරිපඤ්ඤා: ආලසං¹ අනුඤ්ඤානං භොගානං පරිපඤ්ඤා, අමණිකා අභුසණා² වණ්ණස්ස පරිපඤ්ඤා, අසප්පාය කිරියා ආරොග්ගස්ස පරිපඤ්ඤා, පාපමිත්තනා සීලානං පරිපඤ්ඤා, ඉන්ද්‍රියාසංවරො බ්‍රහ්මචරියස්ස පරිපඤ්ඤා, විසංවාදනා මිත්තානං පරිපඤ්ඤා, අසර්කාය කිරියා ඛාන්ධසංවරස්ස පරිපඤ්ඤා, අසුසුසා අපරිපුට්ඨා පඤ්ඤා පරිපඤ්ඤා, අනන්තයොගො අපච්චවෙකකිනා ධම්මානං පරිපඤ්ඤා. මිට්ඨාපට්ඨකති සග්ගානං පරිපඤ්ඤා.

ඉමෙසං ඛො භික්ඛවෙ දසනනං ධම්මානං ඉට්ඨානං කන්තානං මනාපානං දුල්ලභානං ලොකසමී ඉමෙ දස ධම්මා පරිපඤ්ඤා,

ඉමෙසං ඛො භික්ඛවෙ දසනනං ධම්මානං ඉට්ඨානං කන්තානං මනාපානං දුල්ලභානං ලොකසමී දසධම්මා ආභාරා අනාලසං උට්ඨානං භොගානං ආභාරො. මණිකාවිභුසනා වණ්ණස්ස ආභාරො. සප්පායකිරියා ආරොග්ගස්ස ආභාරො. කල්‍යාණමිත්තනා සීලානං ආභාරො. ඉන්ද්‍රිය-සංවරො බ්‍රහ්මචරියස්ස ආභාරො, අවිසංවාදනා මිත්තානං ආභාරො. අසර්කායකිරියා ඛාන්ධසංවරස්ස ආභාරො. අසුසුසා පරිපුට්ඨා පඤ්ඤා ආභාරො, අනන්තයොගො අපච්චවෙකකිනා ධම්මානං ආභාරො. සමිට්ඨාපට්ඨකති සග්ගානං ආභාරො.

ඉමෙසං ඛො භික්ඛවෙ දසනනං ධම්මානං ඉට්ඨානං කන්තානං මනාපානං දුල්ලභානං ලොකසමී ඉමෙ දසධම්මා ආභාරා ති.

10. 2. 3. 4

වඩ්ඪි සුත්තං

[සාවස්ථි]

දසති භික්ඛවෙ වඩ්ඪි වඩ්ඪමානො අරියසාවකො අරියාය වඩ්ඪියා වඩ්ඪති, සාරාද්ධි ව භොති වරාද්ධි කායස්ස. කතමෙති දසති:

බෙත්තවස්සුති වඩ්ඪති. ධනධර්මස්ස වඩ්ඪති. පුත්තදරෙති වඩ්ඪති. දසකමමකර පොරිසෙති වඩ්ඪති. චතුපපදෙති වඩ්ඪති. සද්ධාය වඩ්ඪති. සීලෙන වඩ්ඪති. සුතෙන වඩ්ඪති. වාගෙන වඩ්ඪති. පඤ්ඤාය වඩ්ඪති. ඉමාහි ඛො භික්ඛවෙ දසති වඩ්ඪි වඩ්ඪමානො අරියසාවකො අරියාය වඩ්ඪියා වඩ්ඪති සාරාද්ධි ව භොති වරාද්ධි කායස්සා ති.

1. ආලසං - මජ්ඣ.

2. අභුසණං - මජ්ඣ.

මහණෙනි, ලොවිහි ඉෂ්ට කාන්ත මනාප දුර්ලභ වූ මේ දශධර්මයනට උවදුරු දහම් දස දෙනෙකි: ආලස්‍යය හා අනුක්‍රාන්තය භොගයනට උවදුරෙක. අමණ්ඩනය හා අභූෂණය වර්ණයට උවදුරෙක. අසන්ප්‍රායක්‍රියාව ආරොග්‍යයට උවදුරෙක. පාපමිත්‍රතාව ශීලයනට උවදුරෙක. ඉන්ද්‍රිය අසංවරය බ්‍රහ්මචර්‍යයට උවදුරෙක. විසංවාදතාව මිත්‍රයනට උවදුරෙක. අසධ්‍යායක්‍රියාව ඛණ්ඩ්‍රතාවට උවදුරෙක. අශුශ්‍රැභාව හා අපරිපෘච්ඡාව ප්‍රඥවට උවදුරෙක. අනුයෝගය හා අප්‍රත්‍යක්ෂණයට ධර්මයනට උවදුරෙක. මිත්‍රාප්‍රතිපත්තිය සමර්ගයනට උවදුරෙකි.

මහණෙනි, ලොවිහි ඉෂ්ට කාන්ත මනාප දුර්ලභ වූ මේ දශ ධර්මයන්ට මේ ධර්ම දශ ධර්මයෝ උවදුරු වෙත්.

මහණෙනි, ලොවිහි ඉෂ්ට කාන්ත මනාප දුර්ලභ වූ මේ දශධර්මයනට දශධර්ම කෙනෙක් ප්‍රත්‍යය වෙත්: අනාලස්‍යය හා උක්‍රාන්තය භොගයනට ප්‍රත්‍යය යි; මණ්ඩනා හා විභූෂණයට වර්ණයට ප්‍රත්‍යය යි. අසන්ප්‍රායක්‍රියාව ආරොග්‍යයට ප්‍රත්‍යය යි, කල්‍යාණමිත්‍රතාව ශීලයනට ප්‍රත්‍යය යි, ඉන්ද්‍රිය-සංවරය බ්‍රහ්මචර්‍යයට ප්‍රත්‍යය යි, අවිසංවාදතාව මිත්‍රයනට ප්‍රත්‍යය යි, සද්ධ්‍යායක්‍රියාව ඛණ්ඩ්‍රතාවට ප්‍රත්‍යය යි, සුශ්‍රැභාව හා පරිපෘච්ඡාව ප්‍රඥවට ප්‍රත්‍යය යි, අනුයෝගය හා ප්‍රත්‍යක්ෂණයට ධර්මයනට ප්‍රත්‍යය යි, සමයක් ප්‍රතිපත්තිය සමර්ගයනට ප්‍රත්‍යය යි.

මහණෙනි ලොවිහි ඉෂ්ට කාන්ත මනාප දුර්ලභ වූ මේ දශධර්මයනට මේ දශධර්මයෝ ප්‍රත්‍යයහ යි.

10. 2. 3. 4

වඩිසී සූත්‍රය

[සැවැත්]

මහණෙනි, වෘද්ධි දශයකින් වැඩෙන අරිසවු ආයඛිවෘද්ධියෙන් වැඩෙයි. ගරිරයාගේ සාරය ගන්නා සුලු වෙයි. උත්තමාකීය ගන්නා සුලුත් වෙයි. කවර දසයෙකින් යත්:

ක්ෂේත්‍රවාස්තුයෙන් වැඩෙයි. ධනධාන්‍යයෙන් වැඩෙයි. සුත්‍රදරයන්ගෙන් වැඩෙයි. දස් කම්කරු පුරුෂයන්ගෙන් වැඩෙයි. චතුෂ්පදින්ගෙන් වැඩෙයි. ශ්‍රද්ධාවෙන් වැඩෙයි. ශීලයෙන් වැඩෙයි. ශ්‍රැතයෙන් වැඩෙයි. ත්‍යාගයෙන් වැඩෙයි. ප්‍රඥයෙන් වැඩෙයි. මහණෙනි, මේ දශවෘද්ධියෙන් වැඩෙන අරිසවු ආයඛිවෘද්ධියෙන් වැඩෙයි. ගරිරයාගේ සාරය ගන්නා සුලු වෙයි. උත්තමාකීය ගන්නා සුලුත් වෙයි.

1. ධනෙන ධර්මස්සෙන ච යොධ වඩස්සි
පුත්තෙහි දුරෙහි චතුප්පදෙහි ච
ස භොගවා භොති යසස්සි පුජිතො
ඤ්ඤිති මිත්තෙහි අපොපි රාජ්ජි.
2. සඤ්ඤාය සිලෙන ච යොධ වඩස්සි
පඤ්ඤාය වාගෙන සුත්තෙහි වුහයං.
යො තාදිසො සපුරිසො විවක්ඛණො
දිට්ඨො ධම්මෙ උභයෙන වඩස්සිති.

10. 2. 3. 5

මිගසාලා සූතතං

එකං සමයං හගවා සාවස්සියං විහරති ජෙනවතො අනාථපිණ්ඩකස්ස ආරාමෙ. අථ ඛො ආයස්මා ආනන්දෙ පුබ්බන්තසමයං ත්වාසෙත්වා පන්ත-
විවරමාදය යෙන මිගසාලාය උපාසිකාය නිවෙසනං තෙත්තපසඤ්ඤි.
උපසඤ්ඤිත්වා පඤ්ඤානෙහි ආසනෙහි හිසිදි. අථ ඛො මිගසාලා උපාසිකා
යෙනායස්මා ආනන්දෙ තෙත්තපසඤ්ඤි. උපසඤ්ඤිත්වා ආයස්මන්තං
ආනන්දං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං හිසිදි. එකමන්තං නිසින්නා ඛො
මිගසාලා උපාසිකා ආයස්මන්තං ආනන්දං එතදවොච:

කථං කථං නාමායං හත්තෙහි ආනන්ද හගවතා ධම්මො දෙසිතො
අඤ්ඤායො, යත්භි නාම බ්‍රහ්මචාරී ච අබ්‍රහ්මචාරී ච උභො සමසමගතිකා
භවිස්සන්ති අභිසම්පරායං? පිතා මෙ හත්තෙහි පුරාණො බ්‍රහ්මචාරී අභොසි
ආරාචාරී වීරතො මෙථුනා ගාමධම්මො. යො කාලකතො හගවතා
චායාකතො සකදගාමී සත්තො තුසිතං කායං උපපන්නො'ති. පෙත්තා පි යො
මෙ හත්තෙහි ඉඤ්ඤානෙහි අබ්‍රහ්මචාරී අභොසි සදුරසනතුට්ඨො. යොපි
කාලකතො හගවතා චායාකතො සකදගාමී සත්තො තුසිතං කායං
උපපන්නො'ති.

කථං කථං නාමායං හත්තෙහි ආනන්ද හගවතා ධම්මො දෙසිතො
අඤ්ඤායො, යත්භි නාම බ්‍රහ්මචාරී ච අබ්‍රහ්මචාරී ච උභො සමසමගතිකා
භවිස්සන්ති අභිසම්පරායන්ති. එවං ඛො පනෙතං හගිති හගවතා
බ්‍යාකතන්ති.

1. මෙ ලොවිහි යමෙක් ධනධාන්‍යයෙකුදු පුත්‍රදරයන්ගෙනුදු වතුප්පදින්ගෙනුදු වැඩෙනම් වැලින් නැයන් විසිනුදු මිතුරන් විසිනුදු රජුන් විසිනුදු පුදන ලද හේ හොඟවත් වූයේ යශස්වි වෙයි.

2. මෙලොවිහි යමෙක් ශ්‍රද්ධායෙකුදු ශීලයෙකුදු ප්‍රඥයෙකුදු ශ්‍රාතයෙකුදු වැඩෙනම් එබඳු විවක්ෂණ ඒ සත්පුරුපයා ඉහාත්මයෙහි ම උභයාඤ්ඤාවෙන් වැඩෙන්නේ යි.

10. 2. 3. 5

මිගසාලා සූත්‍රය

එක් කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැවැත් නුවර සමීපයෙහි අනේ-
පිඬු සිටුහුගේ ජෙනවුන නම් ආරාමයෙහි වාසය කරන සේක. එකල්හි
ආයුෂ්මත් අනඳ තෙරණුවෝ පෙරවරුයෙහි හැඳ පෙරව පා සිවුරු රැගෙන
මිගසාලා උවැසියගේ නිවස කරා එළඹියහ. එළඹ පැනවූ අස්තෙහි හුණ.
ඉක්බිති මිගසාලා උපාසිකා ආයුෂ්මත් අනඳ තෙරුන් කරා එළඹියා, එළඹ
ආයුෂ්මත් අනඳ තෙරුන් සහසා වැඳ එකත්පස්ව හුනු, එකත්පස්ව හුන්
මිගසාලා උපාසිකා ආයුෂ්මත් අනඳ තෙරුන්ට තෙල කරුණු සැළ කළා:

වහන්ස, ආනන්දයෙනි, යම් ම ධර්මයක ධ්‍රැව්සැරින් අඛණ්ඩව යන දෙදෙන
පරලොවිහි සම සමගතික වෙන් නම් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් මේ
ධර්මය කිසෙයින් කිසෙයින් දහයුතු කොට දෙසන ලද්දේද? වහන්ස, පුරාණ
නම් වූ ම පිය ග්‍රාමධර්ම වූ ලෛප්ප්‍රයායෙන් වැළකියේ දුරුවූයේ ධ්‍රැව්වාරි විය.
හේ සකාදගාමීසත්ත වූයේ කල්ලිය කළේ තුමින දෙවකායයෙහි උපනැයි
භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් ව්‍යාකෘත ය. වහන්ස, මාගේ සුචරිය
ඉසිදත්ත සාදරසන්ගෙන් තුෂ්ට වූයේ අඛණ්ඩවාරි විය. හේද සකාදගාමී
සත්තවූයේ කල්ලිය කළේ තුමින දෙවකායයෙහි උපනැයි භාග්‍යවතුන්
වහන්සේ විසින් ව්‍යාකෘත ය.

වහන්ස, ආනන්දයෙනි, යම් ධර්මයෙකින් ධ්‍රැව්වාරික් අඛණ්ඩවාරික්
යන දෙදෙන පරලොවිහි සම සමගතික වෙන් නම් මේ ධර්මය කෙසේ
කෙසේ දහයුතු කොට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් දෙසන ලද්දේ? ධ්‍රැව්ණ
තෙල භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් මෙපරිදි ම ව්‍යාකෘත වෙයි.

අථ ඛො ආයස්මා ආනන්දෙ මිගසාලාය උපාසිකාය නිවෙසනෙ පිණ්ඩපාතං ගහෙතො උට්ඨායාසනා පක්කාමී. අථ ඛො ආයස්මා ආනන්දෙ පච්ඡාභතතං පිණ්ඩපාතපටික්කනෙනා යෙන භගවා තෙනුපසඬකමී. උපසඬකමීත්වා භගවන්තං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං ත්‍රිසිදි. එකමන්තං ත්‍රිසිනෙනා ඛො ආයස්මා ආනන්දෙ භගවන්තං එතද වොච:

ඉධාහං භතෙන පුබ්බන්තභසමයං නිවාසෙත්වා පත්තවිචරමාදාය යෙන මිගසාලාය උපාසිකාය නිවෙසනං තෙනුපසඬකමී. උපසඬකමීත්වා පක්කන්තෙ ආසනෙ ත්‍රිසිදි. අථ ඛො භතෙන මිගසාලා උපාසිකා යෙනාහං තෙනුපසඬකමී. උපසඬකමීත්වා මං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං ත්‍රිසිදි. එකමන්තං ත්‍රිසිනෙනා ඛො භතෙන මිගසාලා උපාසිකා මං එතද වොච:

කථං කථං නාමායං භතෙන ආනන්ද භගවතා ධම්මො දෙසිතො අශ්කන්දයො, යත්‍ර හි නාම චුභමචාරි ව අචුභමචාරි ව උභො සමසමගතිකා භවිස්සන්ති අභිසම්පරායං. පිතා ටෙ භතෙහ පුරාණො චුභමචාරි අභොසි ආරාචාරි චිරතො ටෙට්ඨනා ආමධම්මා. සො කාලකතො භගවතා බ්‍යාකතො සකදගාමී සතෙනා තුසිතං කායං උපපන්නොති. පෙනතාපි යො ටෙ භතෙන ඉසිදන්තා අචුභමචාරි අභොසි සදරසනතුටෙඨා, යො'පි කාලකතො භගවතා බ්‍යාකතො සකදගාමී සතෙනා තුසිතං කායං උපපන්නොති.

කථං කථං නාමායං භතෙන ආනන්ද භගවතා ධම්මො දෙසිතො අශ්කන්දයො, යත්‍ර හි නාම චුභමචාරි ව අචුභමචාරි ව උභො සමසමගතිකා භවිස්සන්ති අභිසම්පරායන්ති, එවං චුතෙන අහං භතෙන මිගසාලං උපාසිකං එතද වොචං. එවං ඛො පතෙනං භගිනි භගවතා බ්‍යාකතන්ති.

කා වානන්ද මිගසාලා උපාසිකා බාලා අබ්‍යන්තා අමබ්‍කා අබ්‍බක-පක්කදා¹? කෙ ව පුරිසපුග්ගලපරොපරියක්කණො?

දසයිමෙ ආනන්ද පුග්ගලා සතෙනා සංවිජ්ජමානා ලොකස්මි. කතමෙ දස:

1. ඉධානන්ද එකවේවා පුග්ගලො දුස්සීලො හොති, තක්ඛ වෙතො විමුක්තිං පක්කදා විමුක්තිං යථාභූතං නප්පජානාති, යත්ථස්ස තං දුස්සීලායං අපරිසෙසං නිරුජ්ඣති, තස්ස සචණෙන පි අකතං හොති, බාහුසච්චෙන පි අකතං හොති දිට්ඨියා පි අප්පට්ඨිදං හොති, සාමධිකමුච්ඡි² විමුක්තිං න ලහති, සො කායස්ස හෙද පරමමරණො භානාය පරෙති නො විසෙසාය, භානගාමී යෙව හොති නො විසෙසගාමී.

1. අමමකා අමමකපක්කදා - මජ්ඣ.

අත්ථකා අත්ථකපක්කදා - ස්‍යා.

2. සාමාධිකමුච්ඡි - සීල, මජ්ඣ.

ඉක්බිති ආයුෂ්මත් අනඳ තෙරණුවෝ මිගසාලා උච්ඡිසයගේ නිවෙස්-
නෙහි පිඬුවා ගෙන හුනස්නෙන් නැගී ගියහ. ඉක්බිති ආයුෂ්මත් අනඳ
තෙරණුවෝ පසුබත පිඬුවායෙන් පෙරළා ආවාහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේ
වෙත එළඹියහ. එළැඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සකසා වැඳ එකත්පස්ව
හුන්හ. එකත්පස්ව හුන් ආයුෂ්මත් අනඳ තෙරණුවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්-
සේට තෙල කරුණ සැලකළහ:

වහන්ස, මෙහි වම පෙරවරයෙහි හැඳ පෙරව පාසිවුරු රැගෙන
මිගසාලා උපාසිකාවගේ නිවෙස්නට ගියෙමි, පැන්වූ අස්නෙහි හුන්මි.
වහන්ස, එකල්හි මිගසාලා උපාසිකාව මා කරා එළැඹියා. එළැඹ මා සකසා
වැඳ එකත්පස්ව හුණු. වහන්ස, එකත්පස්ව හුන් මිගසාලා උපාසිකා මට
තෙල සැල කළා;

වහන්ස, යම් ම ධර්මයෙකි භ්‍රම්මචාරිත් අභ්‍රම්මචාරිත් යන දෙදෙන
පරලොචිති සම සම ගතික වෙන් නට වෙ ධර්මය භාග්‍යවතුන් වහන්සේ
විසින් කෙසේ කෙසේ නම් දහයුතු කොට දෙසන ලදද? වහන්ස, පුරාණ
නම් ම පිය ග්‍රාමධර්ම වූ ටෙට්ඨනයෙන් වැළැක්විය, වෙන්වූයේ, භ්‍රම්මචාරි පිය.
හේ සකාදගාමී සත්ත්ව වූයේ කල්ලිය කළේ කුෂිකකායයෙහි උපනැයි
භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් ව්‍යාකෘතය. වහන්ස, මා සුඵපිය ඉසිදත්ත
සඤ්ජන්තයට වූයේ අභ්‍රම්මචාරි පිය. හෙද සකාදගාමී සත්ත්ව වූයේ
කල්ලිය කළේ කුෂිකකායයෙහි උපනැයි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින්
ව්‍යාකෘත ය.

වහන්ස, යම් ම ධර්මයක භ්‍රම්මචාරිත් අභ්‍රම්මචාරිත් යන දෙදෙන
පරලොචිති සම සම ගතික වෙන් නට වෙ ධර්මය කෙසේ කෙසේ නම්
අදෙස කොට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් දෙසනලදද? වහන්ස, මෙසේ
කී කල්හි මම මිගසාලා උපාසිකාවට තෙල කීමි: “බුහුන, භාග්‍යවතුන්
වහන්සේ විසින් තෙල එසේම වදන ලදී යි.

ආනන්දය, බාලවූ අව්‍යක්ත වූ ස්ත්‍රීප්‍රඥ ඇති මාගමක් වන මිගසාලා
උපාසිකා කවර? පුරුෂ පුද්ගලයන්ගේ පරාවරඤ්ඤායෙහි ලා (යම්මාසම්බුද්ධ
වරයෝ) කවරහ?

ආනන්දයෙනි, ලොචිති මේ පුද්ගලයෝ දසදෙනෙක් විද්‍යාමාන වෙත්.
කවර දසදෙනෙක යත්:

1. ආනන්දයෙනි, මෙලොචිති අන්‍යතර පුද්ගලයෙක් දුස්සීල වෙයි. ඒ
එලසමාධි එලප්‍රඥ ද ඇතිසැටි නොදන්නේය. යම් මාගීයක ඔහුගේ ඒ
දොශශීලාය අනවශෙෂ කොට නිරුද්ධ වේ නම් ඔහු විසින් එය ශ්‍රවණයෙනුයු
නො දෙසන ලද වෙයි. බාහුග්‍රාන්තයෙනුයු නො හසළ වෙයි. දෘෂ්ටියෙනුයු
නො පිළිවිදිනා ලද වෙයි. සාමයික වූ ද (ප්‍රීතිප්‍රාමොදාසඛධ්‍යාන) විමුක්තිය
නො ලබයි. හේ කාබුන් මරණින් මතු භාතියට ම යෙයි. විශෙෂයට නො
යෙයි. භානගාමී ම වෙයි. විශෙෂගාමී නො වේ.

2. ඉධ පනානඤ්චකච්චො පුග්ගලො දුසසීලො හොති, තඤ්ඤ චෙතො විමුක්තිං පඤ්ඤා විමුක්තිං යථාභූතං පජානාති. යත්ඤ්ඤං තං දුසසීලාං අපරිසෙසං නිරුජ්ඣති, තස්ස සචණෙන'පි කතං හොති. බාහුසච්චෙන'පි කතං හොති, දිවසියා'පි පටිවිඳං හොති, සාමයිකමපි විමුක්තිං ලභති, සො කායසංහෙද පරමමරණා විසෙසාය පරෙති, නො භානාය, විසෙසගාමී යෙව හොති, නො භානගාමී.

තත්තානඤ්ච පමාණිකා පමිණන්ති: 'ඉමස්සාපි තෙව ධම්මො, අපරස්සාපි තෙව ධම්මො. කස්මා තෙසං එකො හිනො, එකො පණිතො'ති. තං හි තෙසං ආනඤ්ච හොති දීඝරත්ත අභිනාය දුක්ඛාය.

තත්තානඤ්ච යථායං පුග්ගලො දුසසීලො හොති, තඤ්ඤ චෙතො විමුක්තිං පඤ්ඤා විමුක්තිං යථාභූතං පජානාති. යත්ඤ්ඤං තං දුසසීලාං අපරිසෙසං නිරුජ්ඣති. තස්ස සචණෙන'පි කතං හොති, බාහුසච්චෙන'පි කතං හොති, දිවසියා'පි පටිවිඳං හොති, සාමයිකමපි විමුක්තිං ලභති, අයං ආනඤ්ච පුග්ගලො අමුතා පුරිච්චෙන පුග්ගලෙන අභිකක්ඛන්තතරො ච පණිතතරො ච. තං කිසුං හෙතු: ඉමං හි ආනඤ්ච පුග්ගලං ධම්මසොතො තිබ්බහ'ති, තදන්තරං¹ කො ජානෙය්‍ය අඤ්ඤානු නථාගනෙන. තස්මාතිභානඤ්ච මා පුග්ගලෙසු පමාණිකා අනුචත්, මා පුග්ගලෙසු පමාණං ගණිත්ව, බඤ්ඤතිභානඤ්ච පුග්ගලො පුග්ගලෙසු පමාණං ගණිතනෙතො, අහං වානඤ්ච² පුග්ගලෙසු පමාණං ගණිතය්‍යං, යො වාපනස්ස මාදිසො.

3. ඉධ පනානඤ්චකච්චො පුග්ගලො සීලවා හොති, තඤ්ඤ චෙතො විමුක්තිං පඤ්ඤා විමුක්තිං යථාභූතං නපජානාති, යත්ඤ්ඤං තං සීලං අපරිසෙසං නිරුජ්ඣති, තස්ස සචණෙන'පි අකතං හොති. බාහුසච්චෙන'පි අකතං හොති, දිවසියාපි අපට්ඨිච්චං හොති, සාමයිකමපි විමුක්තිං න ලභති. සො කායසංහෙද පරමමරණා භානාය පරෙති, නොවිසෙසං. භානගාමී යෙව හොති, නො විසෙසගාමී.

4. ඉධ පනානඤ්චකච්චො පුග්ගලො සීලවා හොති, තඤ්ඤ චෙතො විමුක්තිං පඤ්ඤා විමුක්තිං යථාභූතං පජානාති, යත්ඤ්ඤං තං සීලං අපරිසෙසං නිරුජ්ඣති, තස්ස සචණෙන'පි කතං හොති, බාහුසච්චෙන'පි කතං හොති, දිවසියාපි පටිවිඳං හොති.

1. නිබ්බාහනි - බහුසු.

2. තදන්තරං - ස්වා.

3. අභ්‍යඤ්චානඤ්ච - සිමු. ස්වා.

2. ආනන්දයෙනි, මේ ලොවහි අන්‍යතර පුද්ගලයෙක් දුස්සීල වෙයි. චිත්තසමාධිය හා ප්‍රඥවිමුක්තියත් ඇති සැටි දැනයි. යම් මගෙක ඔහුගේ ඒ දුස්සීලය අනවශ්‍ය කොට නිරුද්ධ වේ නම් ඒ ශ්‍රවණයෙනුදු අසන ලද වෙයි, බාහුග්‍රාන්‍යයෙනුදු හසළ වෙයි, දෘෂ්ටියෙනුදු පිළිවිද්‍යා ලද වෙයි, සාමයික විමුක්තිය ද ලබයි. හේ කාබුන් මරණින් මතු විශේෂයට පැමිණෙයි, භාතියට නො පැමිණෙයි. විශේෂගාමී ම වෙයි, භානගාමී නො වේ.

ආනන්දයෙනි, එහිලා ප්‍රාමාණිකයෝ තුලනා කෙරෙත්: “මොහුගේ ඒ ධර්මයෝ ම වෙත්. පරාගේ ද එම ධර්මයෝ වෙත්. කවර හෙයින් ඔවුනතුරෙහි එකෙක් හිත වේ ද, එකෙක් ප්‍රණීත වේද ”යි. ආනන්දයෙනි, ඒ ප්‍රමාණකරණය ඔවුනට දීර්ඝරාත්‍රයෙහි අහිත පිණිස දුක් පිණිස වෙයි.

ආනන්දයෙනි, එහි ලා යම් ඒ පුද්ගලයෙක් දුස්සීල වේ ද ඒ චිත්තවිමුක්තිය හා ප්‍රඥ විමුක්තිය හා ඇති සැටි නො දැන ද, යම් ම මගෙක ඔහුගේ ඒ දෘෂ්ටිලය අනවශ්‍ය කොට නිරුද්ධ වේද, ඔහු විසින් එය ශ්‍රවණයෙනුදු අසන ලද වෙයි, බාහුග්‍රාන්‍යයෙනුදු හසළ වෙයි, දෘෂ්ටියෙනුදු ප්‍රතිවිද්ධ වෙයි, සාමයික විමුක්තිය ද ලබයි. ආනන්දයෙනි, මේ පුහුල් අයෝ පළමු පුහුලාගෙන් වඩා සුන්දර ද වඩා උත්තම ද වෙයි. එකවර හෙයින් යැ: ආනන්දයෙනි, විදර්ශනාඥාන සංඛ්‍යාත ධර්මග්‍රාහය මේ පුහුල් (අරිබ්බට) පමුණුවයි. තපාගතයන් හැර එහි වෙනස කවරෙක් දන්නේද? ආනන්දයෙනි, එහෙයින් මේ කරුණෙහි ලා පුහුලන් විසාහි නහමක් ප්‍රාමාණික වවු. පුහුලන් විසාහි නහමක් පමණ ගතිවු. ආනන්දයෙනි, පුද්ගලයන් කෙරෙහි පමණ ගත්තා පුහුල් ගුණ විසින් බන්ධනයට පැමිණේ මැ යි. ආනන්දයෙනි, මම හෝ පුද්ගලයන් කෙරෙහි ප්‍රමාණය ගන්නෙමි, ම බන්දෙක් හෝ වේ නම් (ප්‍රමාණ ගන්නේ) යි.

3. ආනන්දයෙනි, මෙහි අන්‍යතර පුද්ගලයෙක් සිල්වත් වෙයි. ඒ චිත්තවිමුක්තිය හා ප්‍රඥාවිමුක්තිය හා ඇති සැටි නො දන්නේය. යම් මගෙක ඔහුගේ ඒ ශීලය අනවශ්‍ය කොට නිරුද්ධ වේ නම් ඔහු විසින් එය ශ්‍රවණයෙනුදු නො අසන ලද වෙයි, බාහුග්‍රාන්‍යයෙනුදු නො හසළ වෙයි, දෘෂ්ටියෙනුදු අප්‍රතිවිද්ධ වෙයි, සාමයිකවිමුක්තියද නො ලබයි. හේ කාබුන් මරණින් මතු භාතියට පැමිණෙයි, විශේෂයට නො පැමිණෙයි. හීනගාමී ම වෙයි. විශේෂගාමී නො වේ.

4. ආනන්දයෙනි, මෙහි අන්‍යතර පුද්ගලයෙක් සිල්වත් වෙයි. ඒ වෙනොවිමුක්තියත් පඤ්ඤාවිමුක්තියත් ඇති සැටි දැනයි. යම් මගෙක ඔහුගේ ඒ ශීලය අනවශ්‍ය කොට නිරුද්ධ වේ නම් ඔහු විසින් එය ශ්‍රවණයෙනුදු අසන ලද වෙයි, බාහුග්‍රාන්‍යයෙනුදු හසළ වෙයි, දෘෂ්ටියෙනුදු ප්‍රතිවිද්ධ වෙයි.

සාමයිකමපි විමුක්තිං ලභති. සො කායස්ස හෙද පරමමරණා විසෙසාය පරෙති; නො භානාය. විසෙසගාමියෙව හොති, නො භානගාමි.

තත්ත්වනඤ්ඤා පමාණකා පමිණනති -පෙ- අභං වානඤ්ඤා පුග්ගලෙසු පමාණං ගණනයාං, යො වා පනස්ස මාදියො.

5. ඉධ පනානඤ්ඤා එකමෙව් පුග්ගලො තිබ්බරාගො හොති, තඤ්ඤා වෙතොවිමුක්තිං පඤ්ඤාවිමුක්තිං යථාභූතං නප්පජානාති, යත්ථස්ස සො රාගො අපරිසෙසො නිරුජ්ඣති, තස්ස සවණෙනපි අකතං හොති, බාහුසච්චනපි අකතං හොති, දිට්ඨියාපි අප්පට්ඨිං හොති, සාමයිකමපි විමුක්තිං න ලභති. සො කායස්ස හෙද පරමමරණා භානාය පරෙති නො විසෙසාය, භානගාමි එව හොති නො විසෙසගාමි.

6. ඉධ පනානඤ්ඤා එකමෙව් පුග්ගලො තිබ්බරාගො හොති, තඤ්ඤා වෙතො විමුක්තිං පඤ්ඤාවිමුක්තිං යථාභූතං පජානාති, යත්ථස්ස සො රාගො අපරිසෙසො නිරුජ්ඣති. තස්ස සවණෙනපි කතං හොති, බාහුසච්චනපි කතං හොති, දිට්ඨියාපි පට්ඨිං හොති, සාමයිකමපි විමුක්තිං ලභති. සො කායස්ස හෙද පරමමරණා විසෙසාය පරෙති නො භානාය, විසෙසගාමියෙව හොති නො භානගාමි.

තත්ත්වනඤ්ඤා පමාණකා පමිණනති -පෙ- අභං වා ආනඤ්ඤා පුග්ගලෙසු පමාණං ගණනයාං, යො වා පනස්ස මාදියො.

7. ඉධ පනානඤ්ඤා එකමෙව් පුග්ගලො කොධතො හොති, තඤ්ඤා වෙතොවිමුක්තිං පඤ්ඤාවිමුක්තිං යථාභූතං නප්පජානාති. යත්ථස්ස සො කොධො අපරිසෙසො නිරුජ්ඣති, තස්ස සවණෙනපි අකතං හොති, බාහුසච්චනපි අකතං හොති, දිට්ඨියාපි අප්පට්ඨිං හොති, සාමයිකමපි විමුක්තිං න ලභති. සො කායස්ස හෙද පරමමරණා භානාය පරෙති නො විසෙසාය, භානගාමියෙව හොති නො විසෙසගාමි.

1. සාමයිකමපි, - මජ්ඣං.

සාමයික විමුක්තිය ද ලබයි. හේ කාබුන් මරණින් මතු විශේෂයට පැමිණෙයි, භාතියට නොපැමිණෙයි. විශේෂගාමී ම වෙයි. භානගාමී නො වේ.

ආනන්දයෙනි, එහි ලා ප්‍රාමාණිකයෝ පමණකරන්... මම හෝ පුද්ගලයන් කෙරෙහි ප්‍රමාණ ගන්නෙමි, මා බදු යමෙක් හෝ වේ නම් (ප්‍රමාණ ගන්නේ) යි.

5. ආනන්දයෙනි, මෙ ලොවහි අන්‍යතර පුද්ගලයෙක් තිවුරාග වෙයි. ඒ චිත්තවිමුක්තියත් ප්‍රඥවිමුක්තියත් ඇතිසැටි නො දන්නේ ය. යම් මාර්ගයෙක්හි ඔහුගේ ඒ රාගය අනවශේෂ කොට නිරුද්ධ වේ නම්, ඔහු විසින් එය ශ්‍රවණයෙනුදු නො අසන ලද වෙයි, බාහුග්‍රාන්ථයෙනුදු නො හසළ වෙයි, දෘෂ්ටියෙනුදු අප්‍රතිවිද්ධ වෙයි, සාමයික විමුක්තිය ද නො ලබන්නේ ය. හේ කාබුන් මරණින් මතු භාතියට පැමිණෙයි. විශේෂයට නො පැමිණෙයි. භානගාමී ම වෙයි. විශේෂගාමී නො වේ.

6. ආනන්දයෙනි මෙහි අන්‍යතර පුද්ගලයෙක් තිවුරාග වෙයි. ඒ චිත්ත විමුක්තිය හා ප්‍රඥවිමුක්තිය හා ඇති සැටි දන්නේ ය. යම් මාර්ගයෙක්හි ඔහුගේ ඒ රාගය අනවශේෂව නිරුද්ධ වේ නම්, ඔහු විසින් එය ශ්‍රවණයෙනුදු අසන ලද වෙයි, බාහුග්‍රාන්ථයෙනුදු හසළ වෙයි, දෘෂ්ටියෙනුදු අප්‍රතිවිද්ධ වෙයි, සාමයික විමුක්තිය ද ලබන්නේ ය. හේ කාබුන් මරණින් මතු විශේෂයට පැමිණෙයි, භාතියට නො පැමිණෙයි. විශේෂගාමී ම වෙයි භානගාමී නො වේ.

ආනන්දයෙනි, එහිලා ප්‍රාමාණිකයෝ ප්‍රමාණ කරන්... ආනන්දයෙනි, පුද්ගලයන් කෙරෙහි මම හෝ ප්‍රමාණය ගන්නෙමි, මා බදු යමෙක් වේ නම් හෝ (ප්‍රමාණය ගන්නේ) යි.

7. ආනන්දයෙනි, මෙහි අන්‍යතර පුද්ගලයෙක් කිපෙනසුලු වෙයි. ඒ චිත්තවිමුක්තිය හා ප්‍රඥ විමුක්තිය හා ඇති සැටි නො දන්නේ ය, යම් මාර්ගයෙක ඔහුගේ ඒ ක්‍රොධය අනවශේෂව නිරුද්ධ වේ නම් ඔහු විසින් ශ්‍රවණයෙනුදු එය අකාන වෙයි, බාහුග්‍රාන්ථයෙනුදු අකාන වෙයි, දෘෂ්ටියෙනුදු අප්‍රතිවිද්ධ වෙයි, සාමයික විමුක්තිය ද නො ලබන්නේ ය. හේ කාබුන් මරණින් මතු භාතියට යෙයි, විශේෂයට නො යෙයි. භානගාමී ම වෙයි, විශේෂගාමී නො වේ.

8. ඉධ පනානඤ්ඤ ඵකච්චො පුග්ගලො කොධනො හොති, තඤ්ඤ චෙතොවිමුත්තිං පඤ්ඤාචිමුත්තිං යථාභූතං පජානාති. යක්ඛස්ස සො කොඨො අපරිසෙස්සො තිරුජ්ඣති. තස්ස සචරෙණනපි කතං හොති, බාහුසච්චෙනපි කතං හොති, දිට්ඨියාපි පටිවිද්ධං හොති, සාමයිකමපි විමුත්තිං ලභති. සො කායස්ස හෙද පරමමරණා විසෙසාය පරෙති නො භානාය, විසෙස ගාමීයෙව හොති නො භානගාමී.

නත්‍රානඤ්ඤ පමාණිකා පමිණන්ති -ප- අහං වා ආනඤ්ඤ පුග්ගලෙස්ස පමාණං ගණෙනයාං, යො වා පනස්ස මාදිසො.

9. ඉධ පනානඤ්ඤ ඵකච්චො පුග්ගලො උද්ධනො හොති, තඤ්ඤ චෙතොවිමුත්තිං පඤ්ඤාචිමුත්තිං යථාභූතං නපජානාති, යක්ඛස්ස තං උද්ධච්චං අපරිසෙසං නිරුජ්ඣති. තස්ස සචරෙණනපි අකතං හොති, බාහුසච්චෙනපි අකතං හොති, දිට්ඨියාපි අපට්ඨිද්ධං හොති, සාමයිකමපි විමුත්තිං න ලභති. සො කායස්ස හෙද පරමමරණා භානාය පරෙති නො විසෙසාය, භානගාමීයෙව හොති නො විසෙසගාමී.

10. ඉධ පනානඤ්ඤ ඵකච්චො පුග්ගලො උද්ධනො හොති, තඤ්ඤ චෙතොවිමුත්තිං පඤ්ඤාචිමුත්තිං යථාභූතං පජානාති. යක්ඛස්ස තං උද්ධච්චං අපරිසෙසං නිරුජ්ඣති, තස්ස සචරෙණනපි කතං හොති, බාහුසච්චෙනපි කතං හොති, දිට්ඨියාපි පටිවිද්ධං හොති, සාමයිකමපි විමුත්තිං ලභති. සො කායස්ස හෙද පරමමරණා විසෙසාය පරෙති නො භානාය. විසෙසගාමීයෙව හොති නො භානගාමී.

නත්‍රානඤ්ඤ පමාණිකා පමිණන්ති “ඉමස්සපි තෙව ධම්මො, අපරස්සපි තෙව ධම්මො. කස්මා තෙසං එකො හිතො එකො පණිතො”ති. තං හි තෙසං ආනඤ්ඤ හොති දීඝරත්තං අභිතාය දුක්ඛාය.

නත්‍රානඤ්ඤ යවායං පුග්ගලො උද්ධනො හොති, තඤ්ඤ චෙතොවිමුත්තිං පඤ්ඤාචිමුත්තිං යථාභූතං පජානාති. යක්ඛස්ස තං උද්ධච්චං අපරිසෙසං නිරුජ්ඣති. තස්ස සචරෙණනපි කතං හොති, බාහුසච්චෙනපි කතං හොති, දිට්ඨියාපි පටිවිද්ධං හොති, සාමයිකමපි විමුත්තිං ලභති.

8. ආනන්දයෙනි, මෙහි අන්‍යතර පුද්ගලයෙක් කිපෙනසුලු වෙයි. ඒ චිත්ත විමුක්තිය හා ප්‍රඥා විමුක්තිය හා ඇති සැටි දන්නේ ය. යම් මාර්ගයෙක්හි ඔහුගේ ඒ ක්‍රොධය අනවශේෂව නිරුද්ධ වේ නම් ඔහු විසින් එය ශ්‍රවණයෙහිදී කරන ලද වෙයි, බාහුග්‍රාන්ථයෙහිදී කරන ලද වෙයි, දෘෂ්ටි-යෙහිදී කරන ලද වෙයි, සාමයික විමුක්තිය ද ලබන්නේය. හේ කාලින් මරණින් මතු විශේෂයට යෙයි, භානියට නො යෙයි. විශේෂගාමී ම වෙයි, භානගාමී නො වෙයි,

ආනන්දයෙනි, එහිලා ප්‍රාමාණිකයෝ ප්‍රමාණ කරත්... ආනන්දයෙනි, මම හෝ පුද්ගලයන් කෙරෙහි ප්‍රමාණ ගන්නෙමි, යමෙක් මඬු හෝ වේ නම් (ගන්නේ) යි.

9. ආනන්දයෙනි, මෙහි අන්‍යතර පුද්ගලයෙක් උද්ධත වෙයි. ඒ චිත්ත විමුක්තිය හා ප්‍රඥා විමුක්තිය ඇති සැටි නො දන්නේ ය. යම් මාර්ගයෙක ඔහුගේ ඒ ඔද්ධතය අනවශේෂව නිරුද්ධ වේ නම් ඔහු විසින් එය ශ්‍රවණයෙහිදී අකාත වෙයි, බාහුග්‍රාන්ථයෙහිදී අකාත වෙයි, දෘෂ්ටි-යෙහිදී අප්‍රතිවිද්ධ වෙයි, සාමයික විමුක්තිය ද නො ලබයි. හේ කාලින් මරණින් මතු භානියට යෙයි, විශේෂයට නො යෙයි. භානගාමී ම වෙයි, විශේෂගාමී නො වේ.

10. ආනන්දයෙනි, මෙහි අන්‍යතර පුද්ගලයෙක් උද්ධත වෙයි. ඒ චිත්ත විමුක්තිය ද ප්‍රඥා විමුක්තිය ද ඇති සැටි දන්නේ ය. යම් මාර්ගයෙක්හි ඔහුගේ ඒ ඔද්ධතය අනවශේෂව නිරුද්ධ වේ නම්, ඔහු විසින් එය ශ්‍රවණයෙහිදී කරන ලද වෙයි, බාහුග්‍රාන්ථයෙහිදී කරන ලද වෙයි, දෘෂ්ටි-යෙහිදී ප්‍රතිවිද්ධ වෙයි, සාමයික විමුක්තිය ද ලබන්නේ ය. හේ කාලින් මරණින් මතු විශේෂයට පැමිණෙයි, භානියට නො පැමිණෙයි. විශේෂගාමී ම වෙයි, භානගාමී නො වේ.

ආනන්දයෙනි, එහිලා ප්‍රාමාණිකයෝ ප්‍රමාණ කරත්: මොහුගේ ද එම ධර්මයෝය, අන්හුගේ ද එම ධර්මයෝය. කවර හෙයින් ඔවුනතුරෙන් එකෙක් හිත වේ ද? එකෙක් ප්‍රණීත වේ ද?'' යි, ආනන්දයෙනි එය ම ඔවුනට දීර්ඝරාත්‍රයෙහි අහිතය පිණිස දුක් පිණිස වෙයි.

ආනන්දයෙනි, එහි යම් මේ පුද්ගලයෙක් උද්ධත වේ නම් ඒ චිත්ත විමුක්තිය හා ප්‍රඥා විමුක්තිය හා ඇති සැටි දන්නේ නම්, යම් මාර්ගයෙක්හි ඔහුගේ ඒ ඔද්ධතය අනවශේෂව නිරුද්ධ වේ නම් ඔහු විසින් එය ශ්‍රවණයෙහිදී කාත වෙයි, බාහුග්‍රාන්ථයෙහිදී කාත වෙයි, දෘෂ්ටි-යෙහිදී ප්‍රතිවිද්ධ වෙයි, සාමයික විමුක්තිය ද ලබන්නේ ය.

අයං ආනන්ද පුග්ගලො අමුතා පුරිමෙන පුග්ගලෙන අභික්ඛන්තතරො ච පඤ්ඤානතරො ච. තං කිසසු හෙතු: ඉමං පෙතං ආනන්ද පුග්ගලං ධම්මසොතො තිබ්බහති. තදන්තරං¹ කො ජානෙය්‍ය අඤ්ඤානු තථාගතෙන, තස්මා කිහානන්ද මා පුග්ගලෙසු පමාණිකා අනුච්ඡාද, මා පුග්ගලෙසු පමාණං ගණහිත්ථ. ඛණ්ණනිහානන්ද පුග්ගලෙසු පමාණං ගණනතො. අහං වා ආනන්ද පුග්ගලෙසු පමාණං ගණනස්‍යං, යො වා පනස්ස ටාදිසො.

කා වානන්ද ටිගසාලා උපාසිකා බාලා අබ්‍යන්තා අබ්බකා අබ්බක-පඤ්ඤා, කෙ ව පුරිසපුග්ගලපරොපරියෙ ඤාණෙ. ඉමෙ ඛො ආනන්ද දසපුග්ගලා සන්තො සංවිජ්ජමානා ලොකස්මි.

යථාරූපෙන ආනන්ද සීලෙන පුරාණො සමන්තාගතො අහොසි, තථාරූපෙන සීලෙන ඉසිදන්තො සමන්තාගතො අහවිස්ස, නයිධි පුරාණො ඉසිදන්තස්ස ගතිමපි අඤ්ඤාස්ස. යථාරූපාය ච ආනන්ද පඤ්ඤාය ඉසිදන්තො සමන්තාගතො අහොසි, යථාරූපාය පඤ්ඤාය පුරාණො සමන්තාගතෙ අහවිස්ස, නයිධි ඉසිදන්තො පුරාණස්ස ගතිමපි අඤ්ඤාස්ස. ඉති ඛො ආනන්ද ඉමෙ පුග්ගලා උභො එකබ්බහිතාති.

10. 2. 3. 6

තයොධම්ම සුත්තං.

[සාවඤ්ඤා]

තයොමෙ භික්ඛවෙ ධම්මො ලොකෙ න සංවිජ්ජෙය්‍යං, න තථාගතො ලොකෙ උප්පජ්ජෙය්‍ය අරහං සමමාසම්බුද්ධො, න තථාගතස්සවේදිතො ධම්මචිතයො ලොකෙ දිප්පෙය්‍ය. කතමෙ තයො:

ජාති ච ජරා ච මරණං. ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ තයො ධම්මො ලොකෙ න සංවිජ්ජෙය්‍යං, න තථාගතො ලොකෙ උප්පජ්ජෙය්‍ය අරහං සමමාසම්බුද්ධො, න තථාගතස්සවේදිතො ධම්මචිතයො ලොකෙ දිප්පෙය්‍ය. යස්මා ච ඛො භික්ඛවෙ ඉමෙ තයො ධම්මො ලොකෙ සංවිජ්ජන්ති, තස්මා තථාගතො ලොකෙ උප්පජ්ජති අරහං සමමාසම්බුද්ධො. තස්මා තථාගතස්සවේදිතො ධම්මචිතයො ලොකෙ දිප්පති.

1. තයොමෙ භික්ඛවෙ ධම්මො අප්පහාය අභබ්බො ජාතිං පහාතුං ජරං පහාතුං මරණං පහාතුං. කතමෙ තයො: රාගං අප්පහාය දෙසං අප්පහාය මොහං අප්පහාය. ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ තයො ධම්මෙ අප්පහාය අභබ්බො ජාතිං පහාතුං ජරං පහාතුං මරණං පහාතුං.

1. තදන්තරං - සිවු.

2. කතං - මහං.

ආනන්දයෙනි, මේ පුහුල් බල පළමු පුහුලාගෙන් සුදුරතර ද ප්‍රණීතතර ද වෙයි. එ කවර හෙයින් යත්: ආනන්දයෙනි, ධර්මසාධනය මේ පුහුලා නිවනට පමුණුවයි. එ වෙනස තරාගතයන් හැර කවරෙක් දන්නේද? ආනන්දයෙනි, එහෙයින් මෙහිලා පුහුලන් කෙරෙහි නහමක් ප්‍රාමාණික වුව, පුහුලන් කෙරෙහි නහමක් පමණ ගනිවු. ආනන්දයෙනි, පුද්ගලයන් කෙරෙහි පමණ ගන්නේ ගුණ විසින් කණිනු ලබන්නේය. ආනන්දයෙනි, මම හෝ පුද්ගලයන් කෙරෙහි ප්‍රාමාණ ගන්නෙමි, යමෙක් එබඳු හෝ වේ නම් (ගන්නේ) යි.

ආනන්දයෙනි, බාල අව්‍යක්ත ස්ත්‍රියක් වන ස්ත්‍රීපුද්ගල ඇති මිගසාලා උපාසිකා කවර? පුද්ගල පරවරජානසෙහිලා (තරාගතවරයෝ) කවරහු? ආනන්දයෙනි, මේ දසපුහුල්ලු ලොකයෙහි විද්‍යාමාන වෙත්.

ආනන්දයෙනි, යම්බඳු ශීලයෙකින් පුරාණ සමන්වාගත වීද, එබඳු ශීලයෙන් ඉසිදත්ත ද සමන්වාගත වී නම් මෙහිලා පුරාණ ඉසිදත්තගේ ගතිදු නො දන්නේය. ආනන්දයෙනි, යම්බඳු ප්‍රඥයෙකින් ඉසිදත්ත සමන්වාගත වී නම්, එබඳු ප්‍රඥයෙන් පුරාණ සමන්වාගත වී නම්, මෙහිලා ඉසිදත්ත පුරාණගේ ගතිදු නො දන්නේය. ආනන්දයෙනි, මෙසේ මේ පුද්ගල දෙදෙන එකාභිගණිත වෙති" යි.

10. 2. 3. 6

තයෝධම්ම සූත්‍රය

[සැවැත්]

මහණෙනි, මේ ධර්ම තුණක් ලොව විද්‍යාමාන නොවේ නම්, අර්හත් සමායක් සම්බුද්ධ තරාගතයෝ ලොව නුපදනාහ. තරාගත ප්‍රවිදිත ධර්ම විනය ලොවහි දිප්ත නො වන්නේය. කවර තුනෙකයන්:

ජාතිය හා ජරාව හා මරණය හා යි. මහණෙනි, මේ දහම් ගුණ ලොවහි විද්‍යාමාන නොවේ නම්, අර්හත් සමායක් සම්බුද්ධ තරාගතයෝ ලොව නුපදනාහ. තරාගත ප්‍රවිදිත ධර්ම විනය ලොව දිප්ත නො වන්නේය. මහණෙනි, යම් හෙයකින් මේ දහම් තුන ලොව දිප්ත වේද එහෙයින් අර්හත් සමායක් සම්බුද්ධ තරාගතයෝ ලොව උපදනාහ. එහෙයින් තරාගත ප්‍රවිදිත ධර්ම විනය ලොවහි දිප්ත වෙයි.

1. මහණෙනි, මේ ධර්ම තුනක් නො පියා (ප්‍රහාණය නො කොට) ජාතිය පියන්නට ජරාව පියන්නට මරණය පියන්නට අහව්‍ය වෙයි. කවර තුනෙක යත්: රාගය නො පියා, ද්වේශය නො පියා, මොහය නො පියා යි. මහණෙනි, මේ තුන් දහම් නොපියා ජාතිය පියන්නට ජරාව පියන්නට මරණය පියන්නට අහව්‍ය වෙයි.

2. තයොමෙ භික්ඛවෙ ධම්මෙ අප්පභාය අභරෙඛා රාගං පහාතුං දෙසං පහාතුං මොහං පහාතුං. කතමෙ තයො: සක්කායදිට්ඨිං අප්පභාය විචිකිච්ඡං අප්පභාය සිලබ්බතපරාමාසං අප්පභාය. ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ තයො ධම්මෙ අප්පභාය අභරෙඛා රාගං පහාතුං දෙසං පහාතුං මොහං පහාතුං.

3. තයොමෙ භික්ඛවෙ ධම්මෙ අප්පභාය අභරෙඛා සක්කායදිට්ඨිං පහාතුං, විචිකිච්ඡං පහාතුං සිලබ්බතපරාමාසං පහාතුං. කතමෙ තයො: අයොනියොමනාසිකාරං අප්පභාය කුමමග්ගසෙවනං අප්පභාය චෙතසොචිතානං අප්පභාය. ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ තයො ධම්මෙ අප්පභාය අභරෙඛා සක්කායදිට්ඨිං පහාතුං විචිකිච්ඡං පහාතුං සිලබ්බතපරාමාසං පහාතුං.

4. තයොමෙ භික්ඛවෙ ධම්මෙ අප්පභාය අභරෙඛා අයොනියොමනාසිකාරං පහාතුං කුමමග්ගසෙවනං පහාතුං චෙතසො චිතානං පහාතුං. කතමෙ තයො: මුට්ඨසච්චං අප්පභාය අසම්පජ්ඣාදං අප්පභාය චෙතසො විකේඛපං අප්පභාය. ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ තයො ධම්මෙ අප්පභාය අභරෙඛා අයොනියොමනාසිකාරං පහාතුං කුමමග්ගසෙවනං පහාතුං චෙතසොචිතානං පහාතුං.

5. තයොමෙ භික්ඛවෙ ධම්මෙ අප්පභාය අභරෙඛා මුට්ඨසච්චං පහාතුං අසම්පජ්ඣාදං පහාතුං චෙතසො විකේඛපං පහාතුං. කතමෙ තයො: අරියානමදස්සනකම්මානං අප්පභාය අරියධම්මස්ස අයොතුකම්මානං අප්පභාය උපාරම්භවිතතං අප්පභාය. ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ තයො ධම්මෙ අප්පභාය අභරෙඛා මුට්ඨසච්චං පහාතුං අසම්පජ්ඣාදං පහාතුං චෙතසො විකේඛපං පහාතුං.

6. තයොමෙ භික්ඛවෙ ධම්මෙ අප්පභාය අභරෙඛා අරියානමදස්සනකම්මානං පහාතුං අරියධම්මස්ස අයොතුකම්මානං පහාතුං උපාරම්භවිතතං පහාතුං. කතමෙ තයො: උද්ධච්චං අප්පභාය අසංවරං අප්පභාය දුස්සිලාං අප්පභාය. ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ තයො ධම්මෙ අප්පභාය අභරෙඛා අරියානමදස්සනකම්මානං පහාතුං අරියධම්මස්ස අයොතුකම්මානං පහාතුං උපාරම්භවිතතං පහාතුං.

7. තයොමෙ භික්ඛවෙ ධම්මෙ අප්පභාය අභරෙඛා උද්ධච්චං පහාතුං අසංවරං පහාතුං දුස්සිලාං පහාතුං. කතමෙ තයො: අස්සද්ධියං අප්පභාය අවදඤ්ඤානං අප්පභාය කොසස්ඤ්ඤානං අප්පභාය. ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ තයො ධම්මෙ අප්පභාය අභරෙඛා උද්ධච්චං පහාතුං අසංවරං පහාතුං දුස්සිලාං පහාතුං.

2. මහණෙනි, ටෙ දහම් තුන නො පියා රාගය පියන්නට ද්වේෂය පියන්නට මොහය පියන්නට අභව්‍යයි. කවර තුනෙකයන්: යන්කාය දිට්ඨිය නො පියා විච්ඡිට්ඨාව නො පියා සිලබ්බත පරාමාසය නො පියායි. මහණෙනි, මෙතුන් දහම් නො පියා රාගය පියන්නට ද්වේෂය පියන්නට මොහය පියන්නට අභව්‍ය වෙයි.

3. මහණෙනි, මෙ තුන් දහම් නො පියා යක්කායදිට්ඨිය පියන්නට විච්ඡිට්ඨාව පියන්නට සිලබ්බතපරාමාසය පියන්නට අභව්‍යයි. කවර තුනෙකයන්: අට්ඨානපට්ඨානසාරය නො පියා ය, කුටග සෙවුනා නො පියාය, චිත්තයාගේ ලිනත්වය නො පියා යි, මහණෙනි, මෙ තුන් දහම් නොපියා යක්කායදිට්ඨිය පියන්නට විච්ඡිට්ඨාව පියන්නට සිලබ්බත-පරාමාසය පියන්නට අභව්‍යයි.

4. මහණෙනි, මෙ තුන් දහමුත් නො පියා අයොනියොමනසිකාරය පියන්නට කුමග සෙවුනා පියන්නට චිත්තයාගේ ලිනත්වය පියන්නට අභව්‍යයි, කවර තුනෙක යන්: සිහි මුළාව නො පියා අසම්පජ්ඣ්ඤාය නො පියා චිත්තයාගේ චක්ෂෙපය නො පියා යි. මහණෙනි, මෙ දහම් තුන නො පියා අයොනියොමනසිකාරය පියන්නට කුමමභෙසෙවනය පියන්නට චිත්තයාගේ ලිනත්වය පියන්නට අභව්‍යයි.

5. මහණෙනි මෙ දහම් තුන නො පියා මුළා සිහිය පියන්නට අසම්පජ්ඣ්ඤාය පියන්නට චිත්තචක්ෂෙපය පියන්නට අභව්‍යයි. කවර තුනෙකයන්: ආයතියන්ගේ අදර්ශනකාම්‍යතාව නො පියා, ආයතීධර්මයාගේ ආශ්‍රොතුකාම්‍යතාව නො පියා උපාරම්භ (චිත්තය පරිභවකරනු කැමැති සිත) නො පියා යි. මහණෙනි, මෙ දහම් තුන නො පියා මුළා සිහිය පියන්නට අසම්පජ්ඣ්ඤාය පියන්නට චිත්තචක්ෂෙපය පියන්නට අභව්‍ය යි.

6. මහණෙනි, ටෙ දහම් තුන නො පියා ආයතියන්ගේ අදර්ශන-කාම්‍යතාව පියන්නට ආයතීධර්මයාගේ අශ්‍රොතුකාම්‍යතාව පියන්නට උපාරම්භ චිත්තතාව පියන්නට අභව්‍යයි. කවර තුනෙක යන්: උද්ධච්චය නො පියා, අසංවරය නො පියා, දොශ්ශීලයය නො පියා යි. මහණෙනි, මෙ දහම් තුන නො පියා ආයතියන්ගේ අදර්ශනකාම්‍යතාව පියන්නට ආයතීධර්මයාගේ අශ්‍රොතුකාම්‍යතාව පියන්නට උපාරම්භචිත්තතාව පියන්නට අභව්‍යයි.

7. මහණෙනි, මෙ දහම් තුන නො පියා උද්ධච්චය පියන්නට අසංවරය පියන්නට දොශ්ශීලයය පියන්නට අභව්‍යයි. කවර තුනෙක යන්: අස්සද්ධිය නො පියා, අවිද්‍යාසුනාව (යාවකයන් බස් නො දන්නා බව) නො පියා, මකාසජ්ජය නො පියා යි. මහණෙනි, මෙ දහම් තුන නො පියා උද්ධච්චය පියන්නට අසංවරය පියන්නට දොශ්ශීලයය පියන්නට අභව්‍යයි.

8. තයො මෙ භික්ඛවෙ ධම්මෙ අප්පභාය අභබ්බො අසංඝ්ඛියං පභාතුං අවදස්සන්තං පභාතුං කොසජ්ජං පභාතුං. කතමෙ තයො: අනාදරියං අප්පභාය දෙවචස්සනං අප්පභාය පාපමිත්තනං අප්පභාය. ඉමෙ බො භික්ඛවෙ තයො ධම්මෙ අප්පභාය අභබ්බො අසංඝ්ඛියං පභාතුං අවදස්සන්තං පභාතුං කොසජ්ජං පභාතුං.

9. තයො මෙ භික්ඛවෙ ධම්මෙ අප්පභාය අභබ්බො අනාදරියං පභාතුං දෙවචස්සනං පභාතුං පාපමිත්තනං පභාතුං. කතමෙ තයො: අභිරික්ඛං අප්පභාය අනොත්තං අප්පභාය පමාදං අප්පභාය. ඉමෙ බො භික්ඛවෙ තයො ධම්මෙ අප්පභාය අභබ්බො අනාදරියං පභාතුං දෙවචස්සනං පභාතුං පාපමිත්තනං පභාතුං.

10. අභිරික්ඛොයං භික්ඛවෙ අනොත්තප්පි¹ පමනෙතො නොති, සො පමනෙතො සමානො අභබ්බො අනාදරියං පභාතුං දෙවචස්සනං පභාතුං පාපමිත්තනං පභාතුං, සො පාපමිත්තො සමානො අභබ්බො අසංඝ්ඛියං පභාතුං අවදස්සන්තං පභාතුං කොසජ්ජං පභාතුං, සො කුසිත්තො සමානො අභබ්බො උද්ධච්චං පභාතුං අසංචරං පභාතුං දුස්සිලාං පභාතුං, සො දුස්සිලො සමානො අභබ්බො අරියානමදස්සනකම්මානං පභාතුං අරියධම්මස්ස අසොතුකම්මානං පභාතුං, උපාරමහවිත්තනං පභාතුං, සො උපාරමාවිත්තො සමානො අභබ්බො මුට්ඨසච්චං පභාතුං අසමපජ්ජන්තං පභාතුං වෙනසො විකෙඛපං පභාතුං සො විකඛිත්ත විත්තො සමානො අභබ්බො අයොතිසොමනසිකාරං පභාතුං කුම්මඤ්ඤෙවනං පභාතුං වෙනසොඋපිනත්තං පභාතුං, සො උපිනවිත්තො සමානො අභබ්බො සක්කායදිලඪිං පභාතුං විචිකිච්ඡං පභාතුං සිලබ්බතපරාමාසං පභාතුං, සො විචිකිච්ඡො සමානො අභබ්බො රාගං පභාතුං දෙසං පභාතුං මොහං පභාතුං, සො රාගං අප්පභාය දෙසං අප්පභාය මොහං අප්පභාය අභබ්බො ජාතිං පභාතුං ජරං පභාතුං මරණං පභාතුං.

1. තයො මෙ භික්ඛවෙ ධම්මෙ පභාය භබ්බො ජාතිං පභාතුං ජරං පභාතුං මරණං පභාතුං. කතමෙ තයො: රාගං පභාය දෙසං පභාය මොහං පභාය. ඉමෙ බො භික්ඛවෙ තයො ධම්මෙ පභාය භබ්බො ජාතිං පභාතුං ජරං පභාතුං මරණං පභාතුං.

2. තයො මෙ භික්ඛවෙ ධම්මෙ පභාය භබ්බො රාගං පභාතුං දෙසං පභාතුං මොහං පභාතුං. කතමෙ තයො: සක්කායදිලඪිං පභාය විචිකිච්ඡං පභාය සිලබ්බතපරාමාසං පභාය. ඉමෙ බො භික්ඛවෙ තයො ධම්මෙ පභාය භබ්බො රාගං පභාතුං දෙසං පභාතුං මොහං පභාතුං.

1. අනොත්තපි - මජ්ඣ.

8. මහණෙනි, මේ තුන් දහම් නොපියා අස්සද්ධිය පියන්නට අවදානාව පියන්නට කොසප්පය පියන්නට අභව්‍යයි. කවර තුනෙක යත්: අනාදරිය නොපියා, දෙවච්ඡසතාව නොපියා, පාපමිත්තතාව නොපියා යි. මහණෙනි, මේ තුන් දහම් නොපියා අස්සද්ධිය පියන්නට අවදානාව (දීමෙහි නොකැමැති බව) පියන්නට කොසප්පය පියන්නට අභව්‍යයි.

9. මහණෙනි, මේ දහම් තුන නොපියා අනාදරය පියන්නට දෙවච්ඡසතාව පියන්නට පාපමිත්තතාව පියන්නට අභව්‍යයි. කවර තුනෙක යත්: අහිරිකය නොපියා, අනොන්තප්පය නොපියා, පමාදය නොපියා යි. මහණෙනි, මේ තුන් දහම් නොපියා අනාදරය පියන්නට දෙවච්ඡසතාව පියන්නට පාපමිත්තතාව පියන්නට අභව්‍ය යි.

10. මහණෙනි, මේ අහිරික අනොන්තප්ප ප්‍රමත්ත වෙයි. හේ පමා-වූයේම අනාදරය පියන්නට දෙවච්ඡසතා පියන්නට පාපමිත්තතා පියන්නට අභව්‍ය වෙයි, හේ පටිටු පිතුරන් ඇතියේ ම අස්සද්ධිය පියන්නට අවදානාව පියන්නට කොසප්පය පියන්නට අභව්‍යයි, හේ කුසිතවූයේ ම උද්ධච්චය පියන්නට අසංවරය පියන්නට දුශ්ශීලය පියන්නට අභව්‍ය වෙයි, හේ දුශ්ශීල වූයේ ම ආයථියන් නො දක්නා කැමැති බව පියන්නට අරිදහම් නො අසනු කැමැති බව පියන්නට උපාරම්භවිත්තභාවය පියන්නට අභව්‍ය වෙයි, හේ උපාරම්භ විත්ත ඇතියේ ම මුළු සිහිය පියන්නට අසම්ප්‍රඥානය පියන්නට විත්තවික්ෂෙපය පියන්නට අභව්‍ය වෙයි, හේ වික්ෂිප්ත සිත් ඇතියේ ම අයෝනියො මතසිකාරය පියන්නට කුමාභි-සෙවනය පියන්නට විත්තයාගේ ලීනත්‍වය පියන්නට අභව්‍යයි, හේ ලීන සිත් ඇතියේ ම සක්කායදිට්ඨිය පියන්නට විචිකිච්ඡාව පියන්නට සීලබ්බතපරාමාසය පියන්නට අභව්‍යයි, හේ විචිකිච්ඡා ඇතියේ ම රාගය පියන්නට ද්වේෂය පියන්නට මොහය පියන්නට අභව්‍යයි, හේ රාගය නොපියා ද්වේෂය නොපියා මොහය නොපියා ජාතිය පියන්නට ජරාව පියන්නට මරණය පියන්නට අභව්‍යයි.

1. මහණෙනි, මේ දහම් තුන පියා ජාතිය පියන්නට ජරාව පියන්නට මරණය පියන්නට භව්‍යයි. කවර තුනෙක යත්: රාගය පියා ය, ද්වේෂය පියා ය, මොහය පියා යි. මහණෙනි, මේ තුන්දහම් පියා ජාතිය පියන්නට ජරාව පියන්නට මරණය පියන්නට භව්‍යයි.

2. මහණෙනි, මේ තුන්දහම් පියා රාගය පියන්නට ද්වේෂය පියන්නට මොහය පියන්නට භව්‍යයි. කවර තුනෙක යත්: සක්කායදෘෂ්ටිය පියා ය, විචිකිච්ඡාව පියා ය, සීලබ්බතපරාමාසය පියා යි. මහණෙනි, මේ තුන්දහම් පියා රාගය පියන්නට ද්වේෂය පියන්නට මොහය පියන්නට භව්‍යයි.

3. තයොමෙ භික්ඛවෙ ධම්මෙ පහාය භබ්බො සක්කායදිට්ඨිං පහාතුං විචිකිච්ඡං පහාතුං සීලබ්බතපරාමාසං පහාතුං, කතමෙ තයො: අයොනියො මනසිකාරං පහාය කුමමග්ගසෙවනං පහාය චෙතසොච්ඡාතනං පහාය, ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ තයො ධම්මෙ පහාය භබ්බො සක්කාය දිට්ඨිං පහාතුං විචිකිච්ඡං පහාතුං සීලබ්බතපරාමාසං පහාතුං.

4. තයොමෙ භික්ඛවෙ ධම්මෙ පහාය භබ්බො අයොනියො මනසිකාරං පහාතුං කුමමග්ගසෙවනං පහාතුං, චෙතසොච්ඡාතනං පහාතුං, කතමෙ තයො: මුට්ඨසච්චං පහාය අසම්පර්ඤ්ඤං පහාය චෙතසො විකෙඛපං පහාය, ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ තයො ධම්මෙ පහාය භබ්බො අයොනියො මනසිකාරං පහාතුං කුමමග්ගසෙවනං පහාතුං චෙතසො ච්ඡාතනං පහාතුං.

5. තයොමෙ භික්ඛවෙ ධම්මෙ පහාය භබ්බො මුට්ඨසච්චං පහාතුං අසම්පර්ඤ්ඤං පහාතුං, චෙතසො විකෙඛපං පහාතුං, කතමෙ තයො: අරියානමදස්සනකම්මානං පහාය අරියධම්මස්ස අසොතුකම්මානං පහාය උපාරම්භ විත්තනං පහාය, ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ තයො ධම්මෙ පහාය භබ්බො මුට්ඨසච්චං පහාතුං අසම්පර්ඤ්ඤං පහාතුං චෙතසො විකෙඛපං පහාතුං.

6. තයොමෙ භික්ඛවෙ ධම්මෙ පහාය භබ්බො අරියානමදස්සනකම්මානං පහාතුං අරියධම්මස්ස අසොතුකම්මානං පහාතුං උපාරම්භ විත්තනං පහාතුං, කතමෙ තයො: උද්ධච්චං පහාය අසංචරං පහාය දුස්සීලාං පහාය, ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ තයො ධම්මෙ පහාය භබ්බො අරියානමදස්සනකම්මානං පහාතුං අරියධම්මස්ස අසොතුකම්මානං පහාතුං උපාරම්භ විත්තනං පහාතුං.

7. තයොමෙ භික්ඛවෙ ධම්මෙ පහාය භබ්බො උද්ධච්චං පහාතුං අසංචරං පහාතුං දුස්සීලාං පහාතුං, කතමෙ තයො: අස්සද්ධියං පහාය අවදඤ්ඤානං පහාය කොසජ්ජං පහාය, ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ තයො ධම්මෙ පහාය භබ්බො උද්ධච්චං පහාතුං අසංචරං පහාතුං දුස්සීලාං පහාතුං.

8. තයොමෙ භික්ඛවෙ ධම්මෙ පහාය භබ්බො අස්සද්ධියං පහාතුං අවදඤ්ඤානං පහාතුං කොසජ්ජං පහාතුං, කතමෙ තයො: අනාදරියං පහාය දෙවචස්සනං පහාය පාපවිත්තනං පහාය, ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ තයො ධම්මෙ පහාය භබ්බො අස්සද්ධියං පහාතුං අවදඤ්ඤානං පහාතුං කොසජ්ජං පහාතුං.

3. මහණෙනි, මේ තුන් දහම් පියා සක්කායදිව්‍යය පියන්නට විවික්ච්ඡාව පියන්නට සිලබ්බතපරාමාසය පියන්නට හව්‍යයි. කවර තුනෙකයත්: අයෝනියො මනසිකාරය පියා කුමාරිසෙවනය පියා චිත්තයාගේ ලිනත්වය පියා යි. මහණෙනි, මේ තුන්දහම් පියා සක්කායදිව්‍යය පියන්නට විවික්ච්ඡාව පියන්නට සිලබ්බතපරාමාසය පියන්නට හව්‍යයි.

4. මහණෙනි, මේ තුන් දහම් පියා අයෝනියොමනසිකාරය පියන්නට කුමාරිසෙවනය පියන්නට චිත්තයාගේ ලිනත්වය පියන්නට හව්‍යයි. කවර තුනෙකයත්: සිහිමුළාව පියා ය, අසම්ප්‍රඥානය පියා ය, චිත්ත-වික්ෂේපය පියා යි. මහණෙනි, මේ දහම් තුණ හැරපියා අයෝනියො මනසිකාරය පියන්නට කුමාරිසෙවනය පියන්නට චිත්තයාගේ ලිනත්වය පියන්නට හව්‍යයි.

5. මහණෙනි, මේ තුන් දහම් හැරපියා සිහිමුළාව පියන්නට අසම්ප්‍ර-ඥානය පියන්නට චිත්තවික්ෂේපය පියන්නට හව්‍යයි. කවර තුනෙකයත්: ආයතීයන් නො දක්නා කැමැති බව හැරපියා. ආයතීය නො අසනු කැමැති බව හැර පියා උපාරම්භචිත්තය ඇති බව හැරපියා යි. මහණෙනි, මේ තුන්දහම් හැරපියා සිහිමුළාව පියන්නට අසම්ප්‍රඥානය පියන්නට චිත්තවික්ෂේපය පියන්නට හව්‍යයි.

6. මහණෙනි, මේ තුන් දහම් හැරපියා ආයතීයන් නො දක්නා කැමැති බව පියන්නට ආයතීය නො අසනු කැමැත්ත පියන්නට උපාරම්භසිත් ඇති බව පියන්නට හව්‍යයි. කවර තුනෙකයත්: උද්ධච්චය හැරපියා ය, අසංවරය හැරපියාය, දොශ්ශිලාය හැර පියා යි. මහණෙනි, මේ තුන් දහම් හැරපියා ආයතීයන් නො දක්නා කැමැති බව පියන්නට ආයතීය නො අසනු කැමැති බව පියන්නට උපාරම්භසිත් ඇති බව හැර පියන්නට හව්‍යයි.

7. මහණෙනි, මේ තුන් දහම් හැරපියා උද්ධච්චය පියන්නට අසංවරය පියන්නට දොශ්ශිලාය පියන්නට හව්‍යයි. කවර තුනෙකයත්: අස්සද්ධිය හැරපියාය. අවදක්ඛනාව හැරපියාය. කොයජ්ජය හැරපියා යි. මහණෙනි, මේ තුන් දහම් හැරපියා උද්ධච්චය පියන්නට අසංවරය පියන්නට දොශ්ශිලාය පියන්නට හව්‍යයි.

8. මහණෙනි, මේ තුන් දහම් හැරපියා සැදහැ නැති බව හැර පියන්නට යදිවදන් නො දන්නා බව හැර පියන්නට කුසිත බව පියන්නට හව්‍යයි. තුනුරුවන්හි අදර නැති බව හැර පියායි, නො කිකරු බව හැර පියායි, පවිටු මිතුරන් ඇතිබව හැර පියායි. මහණෙනි, මේ තුන් දහම් හැරපියා සැදහැ නැති බව පියන්නට යදි වදන් නො දන්නා බව හැර පියන්නට කුසිත බව හැරපියන්නට හව්‍යයි.

9. තයො මෙ භික්ඛවෙ ධම්මෙ පහාය භබ්බො අනාදරියං පහාතුං දෙවචස්සන් පහාතුං පාපමිත්තන් පහාතුං. කතමෙ තයො: අභිරික් පහාය අනොත්තප්පං පහාය පමාදං පහාය. ඉමෙ බො භික්ඛවෙ තයො ධම්මෙ පහාය භබ්බො අනාදරියං පහාතුං දෙවචස්සන් පහාතුං පාපමිත්තන් පහාතුං.

10. භිරිමායං භික්ඛවෙ ධිත්තප්පී අප්පමනෙතා ගොති, සො අප්පමනෙතා සමානො භබ්බො අනාදරියං පහාතුං දෙවචස්සන් පහාතුං පාපමිත්තන් පහාතුං. සො කල්යාණධර්මෙතො සමානො භබ්බො අස්සද්ධියං පහාතුං අවදස්සන් පහාතුං කොසජ්ජං පහාතුං. සො ආරඤ්චිරියො සමානො භබ්බො උද්ධච්චං පහාතුං අසංවරං පහාතුං දුස්සිල්ලං පහාතුං. සො සීලවා සමානො භබ්බො දරියානමදස්සනාකමානං පහාතුං අරියධම්මස්ස අසොතුකමානං පහාතුං උපාරමිභ විත්තන් පහාතුං. සො අනුපාරමභවිත්තො සමානො භබ්බො මුට්ඨසච්චං පහාතුං අයමපජ්ජන් පහාතුං වෙතසො විකෙඛපං පහාතුං. සො අවිකම්මනවිත්තො සමානො භබ්බො දයොති-සොමනාසිකාරං පහාතුං කුමුග්ගසෙවනං පහාතුං වෙතසොලිනත්තං පහාතුං. සො අලිනවිත්තො සමානො භබ්බො සක්කාසද්ධියිං පහාතුං චිච්ඡිච්ජං පහාතුං, සීලබ්බපරාමායං පහාතුං. සො අච්චිකිංචණං සමානො භබ්බො රාගං පහාතුං දෙසං පහාතුං මොහං පහාතුං. සො රාගං පහාය දෙසං පහාය මොහං පහාය භබ්බො ජාතිං පහාතුං ජරං පහාතුං මරණං පහාතුන්ති.

10. 2. 3. 7

කාක සුත්තං

[සාවස්ථී]

දසති භික්ඛවෙ අසද්ධිමෙමති සමන්තාගතො කාකො. කතමෙති දසති: ධංසි ච පගබ්භො ච තිත්තීනො ච මහගසසො ච ලුද්දො ච අකාරුණිකො ච දුබ්බලො ච ඔරවිතා ච මුට්ඨස්සති ච නෙවසිකො¹ ච. ඉමෙති බො භික්ඛවෙ දසති අසද්ධිමෙමති සමන්තාගතො කාකො.

එවමෙව බො භික්ඛවෙ දසති අසද්ධිමෙමති සමන්තාගතො පාපභික්ඛු. කතමෙති දසති: ධංසි ච පගබ්භො ච තිත්තීනො ච මහගසසො ච ලුද්දො ච අකාරුණිකො ච දුබ්බලො ච ඔරවිතා ච මුට්ඨස්සති ච නෙවසිකො ච. ඉමෙති බො භික්ඛවෙ දසති අසද්ධිමෙමති සමන්තාගතො පාපභික්ඛුති.

1. ඉතරසිකො - සිද්ධ.

9. මහණෙනි, මේ තුන් දහම් හැර පියා අනදරී බැව් පියන්නට අකීකරු බැව් පියන්නට ලමු මිතුරන් ඇති බව පියන්නට හව්‍යයි. කවර තුනෙක-යන්: අහිරිකය පියාය, අනොත්තස්සය පියාය, ප්‍රමාදය පියායි. මහණෙනි, මේ තුන් දහම් හැර පියා අනදරී බව පියන්නට අකීකරු බව පියන්නට පවිටු මිතුරන් ඇති බව පියන්නට හව්‍යයි.

10. මහණෙනි, මේ හිරි ඇතියේ ඔතස් ඇතියේ අස්පමත්ත වෙයි. අප්‍රමත්ත වූ ම හේ අනාදරිය පියන්නට ද්විවභාවය පියන්නට පාපමිත්‍රතාව පියන්නට හව්‍යයි. හේ කලණමිතුරන් ඇතියේ ම අස්සද්ධිය පියන්නට අවදානාව පියන්නට නොසප්පය පියන්නට හව්‍යයි. හේ ආරබ්ධවියා වූයේ ම උද්ධව්වය පියන්නට අසංවරය පියන්නට දෛශ්ශිලය පියන්නට හව්‍යයි. හේ සිල්වත් වූයේ ම ආයතියන් නො දක්නා කැමැති බව පියන්නට ආයතියාගේ නො අසනු කැමැති බව පියන්නට උපාරම්භ සිත් ඇති බව පියන්නට හව්‍යයි. හේ අනුපාරම්භ වත්ත ඇතියේ ම සිහි මුළාව පියන්නට සට්ඨකුතය පියන්නට චිත්ත චික්ෂෙපය පියන්නට හව්‍යයි. හේ අචික්ෂිප්ත සිත් ඇතියේ ම අයෝනියො මනසිකාරය පියන්නට කුමාරි-සෙවනය පියන්නට විත්තයාගේ ලිහන්ය පියන්නට හව්‍යයි. හේ අලිහ විත්ත වූයේ ම සක්කාදිවර්ග පියන්නට විචිකිල්ලාව පියන්නට සිලබ්බත-පරාමාසය පියන්නට හව්‍යයි. හේ විචිකිල්ලා නැතිකොට ම රාගය පියන්නට ද්වේෂය පියන්නට ලොභය පියන්නට හව්‍යයි. රාගය හැරපියා ද්වේෂය හැරපියා ලොභය හැරපියා ජාතිය පියන්නට ජරාව පියන්නට මරණය පියන්නට හව්‍ය වේයයි.

10. 2. 3. 7

කාක සූත්‍රය

[සැවැත්]

මහණෙනි, කවුඩු දශඅසද්ධතීයකින් සමන්වාගත වෙයි. කවර දස-යෙකින යන්: ධංසී (ගුණ නසන්නේ) ද වෙයි, ප්‍රගල්භ ද වෙයි, ආසඛකා බහුල වෙයි, මහග්ගස (මහත් කොට බුද්ධත්ව) ද වෙයි, දරුණු ද වෙයි, නිෂ්කාරුණික වෙයි, දුර්වල ද වෙයි, ලමුහඬ ඇතියේ ද වෙයි, මුළා සිහි ඇතියේ ද වෙයි, රැස් කරණුයේ ද වෙයි. මහණෙනි, කවුඩු මේ දශ අසද්ධතීයෙන් සමන්වා-ගත වේ.

මහණෙනි, එ පරිදි ම ලමු මහණ දශඅසද්ධතීයෙන් සමන්වාගත වෙයි: කවර දසයෙකින යන්: ධංසී ද වෙයි, ප්‍රගල්භ ද වෙයි, ආසඛකා බහුල ද වෙයි, මහග්ගස (මහත් කොට බුද්ධත්ව) ද වෙයි, දරුණු ද වෙයි, අකාරුණික ද වෙයි, ලමුහඬ ඇතියේ ද වෙයි, මුළා සිහි ඇතියේ ද වෙයි, රැස් කරණුයේ ද වෙයි. මහණෙනි, ලමුමහණ මේ දශඅසද්ධතීයෙන් සමන්වාගත වෙයි.

10. 2. 3. 8

නිගණය සූත්‍රය.

[සාවස්]

දසහි හික්කවෙ අසඳුමෙහි සමනනාගතා නිගණයා. කතමෙහි දසහි: අසසඳුමා හික්කවෙ නිගණයා, දුසසිලා හික්කවෙ නිගණයා, අහිරිකා හික්කවෙ නිගණයා, අනොත්තප්පිනො හික්කවෙ නිගණයා, අසප්පුරිසමහත්තනො හික්කවෙ නිගණයා, අත්තුකක සකපරවමහකා හික්කවෙ නිගණයා, සන්දිට්ඨිපරාමාසා ආධානගාහි දුප්පට්ඨිසංගහිනො හික්කවෙ නිගණයා, කුහකා හික්කවෙ නිගණයා, පාපිච්ඡා හික්කවෙ නිගණයා, මිච්ඡාදිට්ඨිකා හික්කවෙ නිගණයා. ඉමෙහි බො හික්කවෙ දසහි අසඳුමෙහි සමනනාගතා නිගණයානි.

10. 2. 3. 9

ආසාතවත්ථු සූත්‍රය.

[සාවස්]

දස ඉමානි හික්කවෙ ආසාතවත්ථුනි. කතමානි දස: අනත්මෙ අවරිති ආසාතං බන්ධනි, අනත්මෙ වරතිති ආසාතං බන්ධනි, චනත්මෙ වරිස්සනිති ආසාතං බන්ධනි. පියස්ස මෙ මනාපස්ස අනත්. අවරිති -පෙ- අනත්. වරති -පෙ- අනත්. වරිස්සනිති ආසාතං බන්ධනි. අප්පියස්ස මෙ අමනාපස්ස අත්. අවරි -පෙ- අත්. වරති -පෙ- අත්. වරිස්සනිති ආසාතං බන්ධනි අධ්‍යානෙ ච කුප්පනි. ඉමානි බො හික්කවෙ දස ආසාතවත්ථුනිති.

10. 2. 3. 10

ආසාතපට්ඨිනය සූත්‍රය.

[සාවස්]

දස ඉමෙ හික්කවෙ ආසාතපට්ඨිනයා. කතමෙ දස: අනත්මෙ අවරි, තං කුතෙත්ථ ලබ්භානි ආසාතං පට්ඨිනෙති. අනත්මෙ වරති, තං කුතෙත්ථ ලබ්භානි ආසාතං පට්ඨිනෙති. අනත්මෙ වරිස්සනි, තං කුතෙත්ථ ලබ්භානි ආසාතං පට්ඨිනෙති. පියස්ස මෙ මනාපස්ස අනත්. අවරි -පෙ- අනත්. වරති -පෙ- අනත්. වරිස්සනි, තං කුතෙත්ථ ලබ්භානි ආසාතං පට්ඨිනෙති. අප්පියස්ස මෙ අමනාපස්ස අත්. අවරි -පෙ- අත්. වරති -පෙ- අත්. වරිස්සනි, තං කුතෙත්ථ ලබ්භානි ආසාතං පට්ඨිනෙති. අධ්‍යානෙ ච න කුප්පනි. ඉමෙ බො හික්කවෙ දස ආසාතපට්ඨිනයානි.

ආකඩ්ඛවගෙගා තතිසො.

තත්‍රුද්දනං

ආකඤ්ඤා කණ්ටකො ඉට්ඨාවඩ්ඨි ව මිගසාලයා¹

අභබ්බො වෙච කාකොච නිගණයා දෙව ව චත්ථුනිති²

1. මිගසාලයා - මජ්ඣ.

2. ආසාතානි-මජ්ඣ.

10. 2. 3. 8

නිගණ්ඨ සූත්‍රය

[සැවැත්]

මහණෙනි, නිගණ්ඨයෝ දහඅසද්ධම්මයෙන් සමන්වාගතයහ. කවර දසයෙකිනැත්: මහණෙනි, නුවටෝ අග්‍රද්ධයහ. මහණෙනි, නුවටෝ දුෂිල්හ. මහණෙනි, නුවටෝ අහිරිකයහ. මහණෙනි, නුවටහු ඕනප් නැතියහ. මහණෙනි, නුවටහු අසන්පුරුෂයන් කෙරෙහි බැති ඇතියහ. මහණෙනි, නුවටහු ආත්මොත්කර්ෂක පරවම්භකයහ. මහණෙනි, නුවටහු ස්වදෘෂ්ටිය පරාමර්ෂ කොට ඇත්තාහු ස්වදෘෂ්ටිය දෘඪ කොට ගත්තාහු ස්වදෘෂ්ටිය නො දුරැලිය හැක්කාහු වෙති මහණෙනි, නුවටහු කුහකයහ. මහණෙනි, නුවටහු පාපෙච්ඡයහ. මහණෙනි, නුවටහු මිථ්‍යාදෘෂ්ටිකයහ. මහණෙනි, නුවටහු මේ දහ අසද්ධම්මයෙන් සමන්වාගතයහයි.

10. 2. 3. 9

ආසානවස්තු සූත්‍රය

[සැවැත්]

මහණෙනි, මේ ආසානවස්තු දහයක. කවර දහයෙකැත්: 'මට අනර්ථ කෙළේ'යි ආසාන බඳනේ ය. 'මට අනර්ථ කෙරේ'යි ආසාන බඳනේ ය. 'මට අනර්ථ කරන්නේ'යි ආසාන බඳනේ යි. මාගේ ප්‍රිය-මනාපයාට අනර්ථ කෙළේයි ... අනර්ථ කෙරේයි ... අනර්ථ කරන්නේයි ... ආසාන බඳනේය. 'මාගේ අප්‍රියඅමනාපයාට අර්ථ කෙළේ'යි ... අර්ථ කෙරේයි ... අර්ථ කරනේයි ආසාන බඳනේය. අසාධනයෙහිදු කිපෙයි. මහණෙනි, මේ දහ ආසාන වස්තු යි.

10. 2. 3. 10

ආසාන පටිච්ඡනය සූත්‍රය

[සැවැත්]

මහණෙනි, මේ ආසානපටිච්ඡනයෝ දස දෙනෙක. කවර දසදෙනෙක යැත්: මට අනර්ථ කෙළේ, එය මෙහි කොයින් ලැබේ දැයි ආසානය දුරලයි. මට අනර්ථ කෙරේ, එය මෙහි කොයින් ලැබේදැයි ආසානය දුරලයි. මට අනර්ථ කරන්නේය, එය මෙහි කොයින් ලැබේදැයි ආසානය දුරලයි. මාගේ ප්‍රියමනාපයාට අනර්ථ කෙළේය ... අනර්ථ කරයි ... අනර්ථ කරන්නේය. එය මෙහි කොයින් ලැබේදැයි ආසානය දුරලයි. අසාධන-යෙහි ද නො කිපෙයි. මහණෙනි, මේ දස ආසාන පටිච්ඡනයෝ යි.

තෙවැනි ආකඩ්කවර්ගී යි.

එහි උද්දනය:

ආකඩ්ක සූත්‍රය කණ්ටක සූත්‍රය ඉට්ඨ සූත්‍රය වඩ්ඨි සූත්‍රය මිගසාලා සූත්‍රය අහබ්බ සූත්‍රය කාක සූත්‍රය නිගණ්ඨ සූත්‍රය වත්ථු සූත්‍ර දෙක දැයි දසයෙකි.

10. 2. 4. 1

බාහුන සුතතං.

එකං සමයං භගවා වමසායං විහරති ගඤ්ජරාය පොක්කරණියා තීරෙ. අථ ඛො ආයස්මා බාහුනෝ¹ යෙන භගවා තෙනුපසඛකම්. උපසඛකම්ඛා භගවන්තං අභිවාදෙඛා එකමන්තං නිසීදි. එකමන්තං නිසින්නො ඛො ආයස්මා බාහුනො භගවන්තං එතදවොච:

කන්ති නු ඛො භතෙන ධම්මෙහි තථාගතො නිස්සට්ඨො විසංයුතො විසුමුතො විමරියාදිකතෙන චෙතසා විහරිතිති?

දසති ඛො පන බාහුන ධම්මෙහි තථාගතො නිස්සට්ඨො විසංයුතො විසුමුතො විමරියාදිකතෙන චෙතසා විහරති. කතමෙහි දසති: රුදෙන ඛො බාහුන තථාගතො නිස්සට්ඨො විසංයුතො විසුමුතො විමරියාදිකතෙන චෙතසා විහරති. වෙදනාය ටබා බාහුන -පෙ- සඤ්ඤාය ඛො බාහුන -පෙ- සඤ්ඤායෙහි ඛො බාහුන -පෙ- විඤ්ඤායෙහි ඛො බාහුන -පෙ- ඡාතියා ඛො බාහුන -පෙ- ඡරාය ඛො බාහුන -පෙ- මරණෙන ඛො බාහුන -පෙ- දුක්ඛෙහි ඛො බාහුන -පෙ- කිලෙසෙහි ඛො බාහුන තථාගතො නිස්සට්ඨො විසංයුතො විසුමුතො විමරියාදිකතෙන චෙතසා විහරති.

සෙය්‍යාථාපි බාහුන උප්පලං වා පදුමං වා පුණ්ඩරිකංවා උදකෙ ජාතං උදකෙ සංවඩ්ඪං උදකා අච්චුග්ගමම තිට්ඨති අනුපලික්ඛං උදකෙන. එවමෙව ඛො බාහුන ඉමෙහි දසති ධම්මෙහි තථාගතො නිස්සට්ඨො විසංයුතො විසුමුතො විමරියාදිකතෙන චෙතසා විහරිතිති.

10. 2. 4. 2

ආනන්ද සුතතං.

[සාවකී]

අථ ඛො ආයස්මා ආනන්දෙ යෙන භගවා තෙනුපසඛකම්. උපසඛකම්ඛා භගවන්තං අභිවාදෙඛා එකමන්තං නිසීදි. එකමන්තං නිසින්නං ඛො ආයස්මන්තං ආනන්දං භගවා එතදවොච:

1. වාහනො - මජ්ඣ.

10. 2. 4. 1

බාහුන සූත්‍රය

එක් කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වම්පා නගරය සමීපයෙහි ගඟ්ගරා පොකුණතෙර වැඩ වසන සේක. එකල ආයුෂ්මත් බාහුන තෙරණුවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා එළඹියහ. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සකසා වැද එකත් පස්ව හුන්හ. එකත් පස්ව හුන් ආයුෂ්මත් බාහුන තෙරණුවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල කීහ:

වහන්ස, කෙනෙක් ධර්මයන්ගෙන් තපාගතයන් වහන්සේ නිසාෂ්ට වූවාහු විසංයුක්ත වූවාහු විප්‍රමුක්ත වූවාහු ක්ලෙශමයඤ්ඤාදි බිඳ ලූ සිතින් වසන සේක් දැයි?

බාහුනයෙනි, දශ දහමකින් තපාගතයෝ නිසාෂ්ට වූවාහු විසංයුක්ත වූවාහු විප්‍රමුක්ත වූවාහු කෙලෙස් මියර බිඳ ලූ සිතින් වෙසෙති. කවර දසයෙකින් යත්: බාහුනය, තපාගතයෝ රූපයෙන් නිසාෂ්ට වූවාහු විසංයුක්ත වූවාහු විප්‍රමුක්ත වූවාහු කෙලෙස් මියර බිඳ ලූ සිතින් වෙසෙත්. බාහුනයෙනි, වේදනායෙන් ... බාහුනයෙනි, සංඤයෙන්... බාහුනයෙනි සංස්කාරයන්ගෙන් ... බාහුනයෙනි, වීඤ්ඤයෙන් ... බාහුනයෙනි, ජාතියෙන්... බාහුනයෙනි, ජරායෙන්... බාහුනයෙනි, මරණයෙන්... බාහුනයෙනි, දුඃඛයෙන්... බාහුනයෙනි, ක්ලෙශයන්ගෙන් තපාගතයෝ නිසාෂ්ට වූවාහු විසංයුක්ත වූවාහු විප්‍රමුක්ත වූවාහු කෙලෙස් මියර බිඳ සිතින් වෙසෙත්.

බාහුනයෙනි, යම් පරිද්දකින් උපුලක් වේවයි, පියුමක් වේවයි, පඬෙරක් වේවයි දියෙහි උපතේ, දියෙහි වැඩුනේ, දියෙන් නැගී දිය හා නො ගැටුනේ සිටුනේද, බාහුනයෙනි, එ පරිදිම මේ දස දහමින් තපාගතයෝ නිසාෂ්ට වූවාහු විසංයුක්ත වූවාහු විප්‍රමුක්ත වූවාහු බිඳ ලූ කෙලෙස් මියර ඇති සිතින් වාස කරත් හැයි.

10. 2. 4. 2

ආනඤ්ඤා සූත්‍රය

[සැවැත්]

එකල්හි ආයුෂ්මත් ආනඤ්ඤා තෙරණුවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා එළඹියහ. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සකසා වැද එකත්පස්ව හුන්හ. එකත්පස්ව හුන් ආයුෂ්මත් ආනඤ්ඤා තෙරණුවන්ට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තෙල වදළ සේක:

1. සො වතානඤ්ඤා භික්ඛු අසසංගාමානො ඉමස්මිං ධම්මවිනයෙ වුද්ධිං විරුළුහිං වෙජුලලං ආපජ්ජස්සතිති නෙතං යානං විජ්ජති.

2. සො වතානඤ්ඤා භික්ඛු දුස්සිලො සමානො ඉමස්මිං ධම්මවිනයෙ වුද්ධිං විරුළුහිං වෙජුලලං ආපජ්ජස්සතිති නෙතං යානං විජ්ජති.

3. සො වතානඤ්ඤා භික්ඛු අපසංසුතො සමානො ඉමස්මිං ධම්මවිනයෙ වුද්ධිං විරුළුහිං වෙජුලලං ආපජ්ජස්සතිති නෙතං යානං විජ්ජති.

4. සො වතානඤ්ඤා භික්ඛු දුර්ධවො සමානො ඉමස්මිං ධම්මවිනයෙ වුද්ධිං විරුළුහිං වෙජුලලං ආපජ්ජස්සතිති නෙතං යානං විජ්ජති.

5. සො වතානඤ්ඤා භික්ඛු පාපමිත්තො සමානො ඉමස්මිං ධම්මවිනයෙ වුද්ධිං විරුළුහිං වෙජුලලං ආපජ්ජස්සතිති නෙතං යානං විජ්ජති.

6. සො වතානඤ්ඤා භික්ඛු කුසිතො සමානො ඉමස්මිං ධම්මවිනයෙ වුද්ධිං විරුළුහිං වෙජුලලං ආපජ්ජස්සතිති නෙතං යානං විජ්ජති.

7. සො වතානඤ්ඤා භික්ඛු මුට්ඨස්සති සමානො ඉමස්මිං ධම්මවිනයෙ වුද්ධිං විරුළුහිං වෙජුලලං ආපජ්ජස්සතිති නෙතං යානං විජ්ජති.

8. සො වතානඤ්ඤා භික්ඛු අසනතුට්ඨො සමානො ඉමස්මිං ධම්මවිනයෙ වුද්ධිං විරුළුහිං වෙජුලලං ආපජ්ජස්සතිති නෙතං යානං විජ්ජති.

9. සො වතානඤ්ඤා භික්ඛු පාපිට්ඨො සමානො ඉමස්මිං ධම්මවිනයෙ වුද්ධිං විරුළුහිං වෙජුලලං ආපජ්ජස්සතිති නෙතං යානං විජ්ජති.

10. සො වතානඤ්ඤා භික්ඛු මිථ්‍යාදිට්ඨිකො සමානො ඉමස්මිං ධම්මවිනයෙ වුද්ධිං විරුළුහිං වෙජුලලං ආපජ්ජස්සතිති නෙතං යානං විජ්ජති.

1. ආනන්දයෙනි, එ මහණ එකැතියෙන් ශ්‍රද්ධා නැතියේ ම මෙ සස්තෙනි වාද්ධියට විරුඪියට චෛත්‍යයට පැමිණෙන්නේ ය යන තෙල කරුණ විද්‍යමාන නො වෙයි.

2. ආනන්දයෙනි, එ මහණ එ කැතීන් දුඛල් වූයේ ම මෙ සස්තෙනි වාද්ධියට විරුඪියට චෛත්‍යයට පැමිණෙන්නේ ය යන තෙල කරුණ විද්‍යමාන නො වෙයි.

3. ආනන්දයෙනි, එ මහණ එකැතියෙන් අල්පශ්‍රුත වූයේ ම මෙ සස්තෙනි වාද්ධියට විරුඪියට චෛත්‍යයට පැමිණෙන්නේ ය යන තෙල කරුණ විද්‍යමාන නො වෙයි.

4. ආනන්දයෙනි, එ මහණ එකැතියෙන් දුර්ව වූයේ ම මෙ සස්තෙනි වාද්ධියට විරුඪියට චෛත්‍යයට පැමිණෙන්නේ ය යන තෙල කරුණ විද්‍යමාන නො වෙයි.

5. ආනන්දයෙනි, එ මහණ එකැතියෙන් පවිටු මිතුරන් ඇතියේ ම මෙ සස්තෙනි වාද්ධියට විරුඪියට චෛත්‍යයට පැමිණෙන්නේ ය යන තෙල කරුණ විද්‍යමාන නො වෙයි.

6. ආනන්දයෙනි, එ මහණ එකැතියෙන් කුසිත වූයේ ම මෙ සස්තෙනි වාද්ධියට විරුඪියට චෛත්‍යයට පැමිණෙන්නේ ය යන තෙල කරුණ විද්‍යමාන නො වෙයි.

7. ආනන්දයෙනි, එ මහණ එකැතියෙන් මුළාසිහි ඇතියේ ම මෙ සස්තෙනි වාද්ධියට විරුඪියට චෛත්‍යයට පැමිණෙන්නේ ය යන තෙල කරුණ විද්‍යමාන නො වෙයි.

8. ආනන්දයෙනි, එ මහණ එකැතියෙන් අසනකුෂ්ට වූයේ ම මෙ සස්තෙනි වාද්ධියට විරුඪියට චෛත්‍යයට පැමිණෙන්නේ ය යන තෙල කරුණ විද්‍යමාන නො වෙයි.

9. ආනන්දයෙනි, එ මහණ එකැතියෙන් පාපෙව්‍ය වූයේ ම මෙ සස්තෙනි වාද්ධියට විරුඪියට චෛත්‍යයට පැමිණෙන්නේ ය යන තෙල කරුණ විද්‍යමාන නො වෙයි.

10. ආනන්දයෙනි, එ මහණ එකැතියෙන් මිට්ඨාදාෂ්ටික වූයේ ම මෙ සස්තෙනි වාද්ධියට විරුඪියට චෛත්‍යයට පැමිණෙන්නේ ය යන තෙල කරුණ විද්‍යමාන නො වෙයි.

සො වතානඤ්ඤා භික්ඛු ඉමෙහි දසති ධර්මෙහි සමානාගතො ඉමස්මිං ධර්මවිනයෙ චූදධිං විරුළුතිං වෙසුලලං ආපජ්ජිස්සතිති යානමෙතං විජ්ජති.

1. සො වතානඤ්ඤා භික්ඛු සද්ධා සමානො ඉමස්මිං ධර්මවිනයෙ චූදධිං විරුළුතිං වෙසුලලං ආපජ්ජිස්සතිති යානමෙතං විජ්ජති.

2. සො වතානඤ්ඤා භික්ඛු සීලවා සමානො ඉමස්මිං ධර්මවිනයෙ චූදධිං විරුළුතිං වෙසුලලං ආපජ්ජිස්සතිති යානමෙතං විජ්ජති.

3. සො වතානඤ්ඤා භික්ඛු බහුසස්සනො සුතධරො සමානො ඉමස්මිං ධර්මවිනයෙ චූදධිං විරුළුතිං වෙසුලලං ආපජ්ජිස්සතිති යානමෙතං විජ්ජති.

4. සො වතානඤ්ඤා භික්ඛු සුචරො සමානො ඉමස්මිං ධර්මවිනයෙ චූදධිං විරුළුතිං වෙසුලලං ආපජ්ජිස්සතිති යානමෙතං විජ්ජති.

5. සො වතානඤ්ඤා භික්ඛු කල්යාණමිත්තො සමානො ඉමස්මිං ධර්මවිනයෙ චූදධිං විරුළුතිං වෙසුලලං ආපජ්ජිස්සතිති යානමෙතං විජ්ජති.

6. සො වතානඤ්ඤා භික්ඛු ආරභවිට්ඨො සමානො ඉමස්මිං ධර්මවිනයෙ චූදධිං විරුළුතිං වෙසුලලං ආපජ්ජිස්සතිති යානමෙතං විජ්ජති.

7. සො වතානඤ්ඤා භික්ඛු උපට්ඨිතස්සති සමානො ඉමස්මිං ධර්මවිනයෙ චූදධිං විරුළුතිං වෙසුලලං ආපජ්ජිස්සතිති යානමෙතං විජ්ජති.

8. සො වතානඤ්ඤා භික්ඛු සනතුට්ඨො සමානො ඉමස්මිං ධර්මවිනයෙ චූදධිං විරුළුතිං වෙසුලලං ආපජ්ජිස්සතිති යානමෙතං විජ්ජති.

9. සො වතානඤ්ඤා භික්ඛු ප්‍රසප්පිට්ඨො සමානො ඉමස්මිං ධර්මවිනයෙ චූදධිං විරුළුතිං වෙසුලලං ආපජ්ජිස්සතිති යානමෙතං විජ්ජති.

ආනන්දයෙනි, එ මහණ එකැතියෙන් මේ දහ ධර්මයෙන් සමන්වාගත වූයේ මෙ සස්තෙනි වෘද්ධියට විරුඪියට චෛත්‍යායට පැමිණෙන්නේ ය යන තෙල කරුණ විද්‍යාමාන නො වෙයි.

1. ආනන්දයෙනි, එකැතියෙන් එ මහණ ශ්‍රද්ධා ඇතියේ ම මෙ සස්තෙනි වෘද්ධියට විරුඪියට චෛත්‍යායට පැමිණෙන්නේ ය යන තෙල කරුණ විද්‍යාමාන වෙයි.

2. ආනන්දයෙනි, එකැතීන් එ මහණ සිද්ධත් වූයේ ම මෙ සස්තෙනි වෘද්ධියට විරුඪියට චෛත්‍යායට පැමිණෙන්නේ ය යන තෙල කරුණ විද්‍යාමාන වෙයි.

3. ආනන්දයෙනි, එකැතියෙන් එ මහණ බහුශ්‍රැත වූයේ ශ්‍රැතධර වූයේ ම මෙ සස්තෙනි වෘද්ධියට විරුඪියට චෛත්‍යායට පැමිණෙන්නේ ය යන තෙල කරුණ විද්‍යාමාන වෙයි.

4. ආනන්දයෙනි, එකැතියෙන් එ මහණ සුවව වූයේ ම මෙ සස්තෙනි වෘද්ධියට විරුඪියට චෛත්‍යායට පැමිණෙන්නේ ය යන තෙල කරුණ විද්‍යාමාන වෙයි.

5. ආනන්දයෙනි, එ මහණ එකැතීන් කල්‍යාණමිත්‍ර වූයේ ම මෙ සස්තෙනි වෘද්ධියට විරුඪියට චෛත්‍යායට පැමිණෙන්නේ ය යන තෙල කරුණ විද්‍යාමාන වේ.

6. ආනන්දයෙනි, එකැතීන් එ මහණ රුකුළු වැර ඇතියේ ම මෙ සස්තෙනි වෘද්ධියට විරුඪියට චෛත්‍යායට පැමිණෙන්නේ ය යන තෙල කරුණ විද්‍යාමාන වෙයි.

7. ආනන්දයෙනි, එ මහණ එකැතීන් ඵළැඹ සිටි සිහි ඇතියේ ම මෙ සස්තෙනි වෘද්ධියට විරුඪියට චෛත්‍යායට පැමිණෙන්නේ ය යන තෙල කරුණ විද්‍යාමාන වෙයි.

8. ආනන්දයෙනි, එ මහණ එකැතීන් සනතුණ්ට වූයේ ම වෘද්ධියට විරුඪියට චෛත්‍යායට පැමිණෙන්නේ ය යන තෙල කරුණ විද්‍යාමාන වෙයි.

9. ආනන්දයෙනි, එ මහණ එකැතීන් අල්පෙව්‍ය වූයේ ම මෙ සස්තෙනි වෘද්ධියට විරුඪියට චෛත්‍යායට පැමිණෙන්නේ ය යන තෙල කරුණ විද්‍යාමාන වෙයි.

10. සො චතානඤ්ඤා භික්ඛු සමමාදිට්ඨිකො සමානො ඉමස්මිං ධම්ම-
චිතයෙ වුද්ධිං විරුළුතිං වෙජුලං ආපජ්ජිස්සතිති යාන මෙතං විජ්ජති.

සො චතානඤ්ඤා භික්ඛු ඉමෙහි දසති ධම්මෙහි සමනනාගතො ඉමස්මිං
ධම්මචිතයෙ වුද්ධිං විරුළුතිං වෙජුලං ආපජ්ජිස්සතිති යානමෙතං විජ්ජතිති.

10. 2. 4. 3

පුණණිය සුතතං

[සාවකී]

අථ ඛො ආයස්මා පුණණියො යෙන භගවා තෙනුපසඤ්ඤාමි.
උපසඤ්ඤාමිතා භගවතං අභිවාදෙතා එකමතං ග්‍රිහිදි. එකමතං
ග්‍රිහිතො ඛො ආයස්මා පුණණියො භගවතං එතදවොච: “කො නු ඛො
භතෙන, හෙනු, කො පච්චයො, යෙන අප්පෙකද්ද න්‍යාගතං ධම්මදෙසනා
පටිභාති, අප්පෙකද්ද න්‍යාගතං?”ති.

සද්ධො ච පුණණිය භික්ඛු හොති, නො ච උපසඤ්ඤාමිතා, නෙව තාව
න්‍යාගතං ධම්මදෙසනා පටිභාති. යතො ච ඛො පුණණිය භික්ඛු සද්ධො ච
හොති උපසඤ්ඤාමිතා ච, එවං න්‍යාගතං ධම්මදෙසනා පටිභාති.

සද්ධො ච පුණණිය භික්ඛු හොති උපසඤ්ඤාමිතා ච, නො ච පඨිරුපාසිතා
-ප- පඨිරුපාසිතා ච, නො ච පරිපුළ්ඡිතා. පරිපුළ්ඡිතා ච, නො ච ධර්ම-
සොනො ධම්මං සුභාති, ධර්මසොනො ච ධම්මං සුභාති, නො ච සුභා ධම්මං
ධාරෙති, සුභා ච ධම්මං ධාරෙති, නො ච ධනානං ධම්මානං අත්ථං උපපට්ඨති.
ධනානං ධම්මානං අත්ථං උපපට්ඨති, නො ච අත්ථමඤ්ඤා ධම්මමඤ්ඤා
ධම්මානුධම්මපට්ඨනො හොති. අත්ථමඤ්ඤා ධම්මමඤ්ඤා ධම්මානු-
ධම්මපට්ඨනො ච හොති, නො ච කල්‍යාණවාචො හොති කල්‍යාණ-
වාක්කරණොපොරියා වාචාය සමනනාගතො විස්සට්ඨාය අනෙළගලාය
අත්ථස්ස විඤ්ඤාපනියා. කල්‍යාණවාචො ච හොති කල්‍යාණවාක්කරණො
පොරියා වාචාය සමනනාගතො විස්සට්ඨාය අනෙළගලාය අත්ථස්ස
විඤ්ඤාපනියා, නො ච සන්දස්සකො හොති සමාදස්සකො සමුත්තප්පකො
සමපගංසකො සබ්බභවාරිතං. න ච තාව න්‍යාගතං ධම්මදෙසනා පටිභාති.

10. ආනන්දයෙනි, එ මහණ එකැතින් සමාස්ත දෘෂ්ටික වූයේ ම මෙ සස්තෙනි වාද්ධියට විරුද්ධියට වෛපුලායට පැමිණෙන්නේ ය යන තෙල කරුණ විද්‍යමාන වෙයි.

ආනන්දයෙනි, එ මහණ එකැතින් මෙ දස කරුණින් සමන්වාගත වූයේ මෙ සස්තෙනි වාද්ධියට විරුද්ධියට වෛපුලායට පැමිණෙන්නේ ය යන තෙල කරුණ විද්‍යමාන වෙයි.

10. 2. 4. 3

පුණ්ණිය සූත්‍රය

[සැවත්]

එකල්හි ආයුෂ්මත් පුණ්ණිය තෙරණුවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා එළඹියහ. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සකසා වැද එකත්පස් ව හුන්හ. එකත් පස්ව හුන් ආයුෂ්මත් පුණ්ණිය තෙරණුවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල කීහ: “වහන්ස, යම් භෙයකින් කිසි කලෙක තථාගතයනට ධර්ම දෙශනාව වටහා නම් කිසි කලෙක නො වටහා නම් හේතු කවර ප්‍රත්‍යය කවර යැ?”

පුණ්ණිය, මහණ සැදහැනියේ ද වෙයි. නො ද වෙත එළඹෙන සුදු වෙයි. ඒ තාක් තථාගතයනට ධර්ම දෙශනාව නො ම වටහයි. පුණ්ණිය, යම් කලෙක මහණ සැදහැනියේ ද වෙත එළඹෙන සුදු ද වේ නම් මෙසේ තථාගතයනට ධර්ම දෙශනාව වැටහෙයි.

පුණ්ණිය, මහණ සැදහැනියේත් වෙත එළඹෙන සුදුත් වෙයි. නො ද පර්ය්‍යුපාසනා කෙරෙයි... පර්ය්‍යුපාසනා කරණ සුදුත් වෙයි, නො ද පරිපෘච්ඡා කරණ සුදුත් වෙයි. පරිපෘච්ඡා කරණ සුදුත් වෙයි, නො ද අවහිත ශ්‍රෝත ඇතියේ ධර්මය අසයි. අවහිත ශ්‍රෝත ඇතියේ ධර්මය ද අසයි, අසා දහම් නො ද දරයි. අසා ධර්මයත් දරයි. ධාත ධර්මයන්ගේ අර්ථය නො ද පිරික්සයි. ධාත ධර්මයන්ගේ අත්ථයත් පිරික්සයි, අත්ථය දැන ධර්මය දැන නො ද ධර්මානුධර්ම ප්‍රතිපත්ත වෙයි. අත්ථය දැන ධර්මය දැන ධර්මානුධර්මප්‍රතිපත්තද වෙයි, නො ද කලණ තෙපුල් ඇතියේ නො ද කල්‍යාණ වාක්කපණ (මිහිරි කටහඬ) ඇතියේ පළිබොධ රහිත නිදෙස් අරුත් හඟවන පිරිණු තෙපුලින් නො ද සමන්වාගත වූයේ වෙයි. කලණවදන් ඇතියේ කල්‍යාණ වාක්කරණ ඇතියේ පළිබොධ රහිත නිදෙස් අරුත් හඟවන පිරිපුන් වදනින් සමන්වාගත වූයේ ද වෙයි, සමුම්සරුතට සමාදන් කරවන සමුත්තෙජනා කරවන සම්ප්‍රහංසනා කරවන සන්දභික නො ද වෙයි. ඒ තාක් තථාගතයනට ධර්ම දෙශනාව නො ද වැටහෙයි.

යනො ව බො පුණ්ණිය භික්ඛු සද්දො ව හොති උපසම්බුද්ධිතා ව පරි-
 පාසිතා ව පරිපුජිතා ව, ඔහිනසොනො ව ධම්මං සුඡාති, සුචා ව ධම්මං
 ධාරෙති. ධනානඤ්ච ධම්මානං අත්ථං උපපට්ඨති. අත්ථෙඤ්ඤාය ධම්මෙඤ්ඤාය
 ධම්මානුධම්මපටිපන්නො ව හොති, කල්‍යාණවාචො ව හොති කල්‍යාණ-
 වාක්කරණො පොරියා වාචාය සමන්නාගනො විසංඛාය අනෙළගලාය
 අත්ථසා විඤ්ඤාපභියා. සන්දසංකො ව හොති සමාදපකො සමුත්තප්කො
 සමපහංසකො සබ්බමචාරිනං. එවං තථාගතං ධම්මදෙසනා පටිභාති.
 ඉමෙහි බො පුණ්ණිය, දසති ධම්මෙහි සමන්නාගනා එකන්තපටිභානං
 තථාගතං ධම්මදෙසනා හොතිති.

10. 2. 4. 4

බ්‍යාකරණ සූතකං

[සාවකී]

තත්‍ර බො ආයස්මා මහාමොග්ගල්ලානො භික්ඛු ආමනෙකසි 'ආවුසො
 භික්ඛවො'¹ති. ආවුසො'ති බො තෙ භික්ඛු ආයස්මතො මහාමොග්ගල්ලා-
 නස්ස පට්ඨපෙසාසු. ආයස්මා මහාමොග්ගල්ලානො එතදවොච:

ඉධාවුසො භික්ඛු අඤ්ඤං බ්‍යාකරොති "බි'ණා ජාති වුසිතං බ්‍රහ්මචරියං
 කතං කරණියං නාපරං ඉත්තනායාති පජානාමි"ති. තමෙනං තථාගතො
 වා තථාගතසාවකො වා කුසිං සමාපත්තිකුසලො පරචිත්තකුසලො
 පරචිත්තපරියායකුසලො සමනුයුඤ්ඤාති, සමනුගාහති, සමනුභාසති. සො
 තථාගතෙන වා තථාගතසාවකෙන වා කුසිං සමාපත්තිකුසලෙන
 පරචිත්තකුසලෙන පරචිත්තපරියායකුසලෙන සමනුයුඤ්ඤායමානො
 සමනුගාහියමානො සමනුභාසියමානො ඉරිණං ආපජ්ජති, විසිනං² ආපජ්ජති,
 අනසං ආපජ්ජති, බ්‍යසනං ආපජ්ජති, අනසබ්‍යසනං ආපජ්ජති.

තමෙනං තථාගතො වා තථාගතසාවකො වා කුසිං සමාපත්තිකුසලො
 පරචිත්තකුසලො පරචිත්තපරියායකුසලො එවං වෙනස්සා වෙනො පරිච්ච
 චෙනසිකරොති:

1. ආවුසො භික්ඛවො - මජ්ඣං.

2. විසිනං - මජ්ඣං, විසිනං - සුඤ්ඤා.

පුණ්ණිය, යම් කලෙක මහණ සැදහැනියෙන් එළැඹෙන සුදුන් පර්යාප්තාසනා කරණ සුදුන් පුළුවියෙන්ත් වෙද, අවහිත ශ්‍රෝත ඇතියේ දහම් අසා ද, අසාත් දහම් දරා ද, ධාත ධර්මයන්ගේ අතීය පිරික්සා ද, අරුත් දැන දහම් දැන ධර්මානුධර්ම ප්‍රතිපත්තද වෙයි. පළිබොධ රහිත හිදෙස් අරුත් හඟවන පිරිසුන් තෙපුලින් සමන්වාගත වූයේ කලාපාණවාක් ඇතියේ කලාපාණ වාක්කරණ ඇතියෙන් වෙයි. සබ්බම-සරුනට සමාදන් කරණයේ සමුකොප්පනා කරණයේ සමුහරණයා කරණයේ සඤ්ඤා ද වෙයි. මෙසේ තථාගතයනට ධර්ම දෙශනා වටහයි. පුණ්ණිය, මේ දස කරුණින් සමන්වාගත වූ ධර්ම දෙශනාව තථාගතයනට එකාත්ත ප්‍රතිභාණ ඇති වේ යයි.

10. 2. 4. 4

ව්‍යාකරණ සූත්‍රය

[සැවැත්]

එකල්හි ආයුෂ්මත් මහමුගලන් තෙරණුවෝ ඇවැත්නි මහණෙනිදි හික්මුන් ඇමතු හ. “ඇවැත්නි”යි එ මහණහු ආයුෂ්මත් මහමුගලන් තෙරුන්ට පිළිවදන් ඇස්වූහ. ආයුෂ්මත් මහමුගලන් තෙරණුවෝ තෙල කරුණ කීහ.

ඇවැත්නි, මෙ සස්තෙහි මහණ “ජාතිය ක්ෂීණ විය, බ්‍රහ්මවය්‍යය වැස නිව්වන ලද, සිවුමහ කරණ කරණ ලද, මෙ බව පිණිස අනෙකක් නැතැයි දන්මි”යි. අර්හත්‍ය පවසයි. තථාගත වෙවයි සමාපත්ති කුසලවූ පරසින් දන්මෙහි කුසල වූ පරවික්කපය්‍යයයෙහි කුසල වූ තථාගත ශ්‍රාවක වෙවයි ඔහු අනුයොගවතට නාවයි, සමනුගාහනා කරයි. ලබ්ධියෙහි පිහිටු වයි. සමනුගාසනා කරයි, කරුණු විචාරයි. හේ තථාගතයන් විසින් වෙවයි ධ්‍යාන ඇති සමාපත්තියෙහි කුසල පරවික්කයෙහි කුසල පරවික්කපරියායෙහි කුසල තථාගත ශ්‍රාවකයකු විසින් වෙවයි අනුයොග-වතට නාවන ලද්දේ සමනුගාහ කරනු ලබන්නේ සමනුගාසනා කරනු ලබන්නේ සිස් බවට පැමිණෙයි, නිර්ගුණභාවයට පැමිණෙයි, භානියට පැමිණෙයි, ව්‍යාසට පැමිණෙයි. අනායාසනායට පැමිණේ.

තථාගත වෙවයි දැනුන් ඇති සමවත්ති දක්ෂ වූ පරසින් දනුමහි දක්ෂ වූ පරවික්කපරියාය කුසල වූ තථාගතශ්‍රාවක වෙවයි මෙසේ ඔහු සිහින් සිත පිරිසිදු මෙනෙහි කරයි.

“කිනතුබො අයමායසමා අක්කං ඛ්‍යාතරොති විණා ජාති, වුසිතං ඔහමවරියං, කතං කරණියං, නාථරං ඉත්තකායාති පජානාමි”ති.

1. තමෙනං තථාගතො වා තථාගතසාවකො වා කුමාසි සමාපත්ති කුසලො පරවිත්තකුසලො පරවිත්තපරියායකුසලො ඵවං වෙනසා වෙනො පරිභ්‍රම පජානාති; කොධනො ඛො පන අයමායසමා, කොධපරියුට්ඨිතෙන වෙනසා ඛහුලං විහරති, කොධපරියුට්ඨානං ඛො පන තථාගතප්පචේදිතෙ ධම්මචිතයෙ පරිභානමෙතං.

2. උපනාහී ඛො පන අයමායසමා, උපනාහපරියුට්ඨිතෙන වෙනසා ඛහුලං විහරති, උපනාහපරියුට්ඨානං ඛො පන තථාගතප්පචේදිතෙ ධම්මචිතයෙ පරිභානමෙතං.

3. මකඛී ඛො පන අයමායසමා, මකඛපරියුට්ඨිතෙන වෙනසා ඛහුලං විහරති, මකඛපරියුට්ඨානං ඛො පන තථාගතප්පචේදිතෙ ධම්මචිතයෙ පරිභානමෙතං.

4. පලාසී ඛො පන අයමායසමා, පලාසපරියුට්ඨිතෙන වෙනසා ඛහුලං විහරති, පලාසපරියුට්ඨානං ඛො පන තථාගතප්පචේදිතෙ ධම්මචිතයෙ පරිභානමෙතං.

5. ඉක්කඛී ඛො පන අයමායසමා, ඉක්කඛපරියුට්ඨිතෙන වෙනසා ඛහුලං විහරති, ඉක්කඛපරියුට්ඨානං ඛො පන තථාගතප්පචේදිතෙ ධම්මචිතයෙ පරිභානමෙතං.

6. මච්ජරී ඛො පන අයමායසමා, මච්ජරපරියුට්ඨිතෙන වෙනසා ඛහුලං විහරති, මච්ජරපරියුට්ඨානං ඛො පන තථාගතප්පචේදිතෙ ධම්මචිතයෙ පරිභානමෙතං.

7. සංඝො ඛො පන අයමායසමා, සංඝසපරියුට්ඨිතෙන වෙනසා ඛහුලං විහරති, සංඝසපරියුට්ඨානං ඛො පන තථාගතප්පචේදිතෙ ධම්මචිතයෙ පරිභානමෙතං.

8. මායාවි ඛො පන අයමායසමා, මායාවිපරියුට්ඨිතෙන වෙනසා ඛහුලං විහරති, මායාවිපරියුට්ඨානං ඛො පන තථාගතප්පචේදිතෙ ධම්මචිතයෙ පරිභානමෙතං.

“කවර කරුණකින් මේ ආයුෂ්මත් ‘ජාතිය ක්ෂේත්‍රය, බ්‍රහ්මවයසිය වැස නිව්වන ලද ය, කරුණි කරන ලද ය, මෙ බව පිණිස අන් කටයුතු නැතැයි දන්මි’යි අර්භකිය පවසා දු”යි.

1. තපාගත වේවයි ධර්මා ඇති සමාපතියෙහි දක්ෂ පරවිත්තයෙහි දක්ෂ පරවිත්තපයායෙහි දක්ෂ තපාගතග්‍රැවකයෙක් වේවයි යෙසේ සිහු සිතීන් සිත පිරිසිදු දන්නේ ය: “මේ ආයුෂ්මත් ක්‍රොධ ඇතියේ ක්‍රොධයෙන් මැඩුණු සිතින් බොහෝ සේ වෙසෙයි. තෙල ක්‍රොධ පර්යයුක්තය වනාහි තපාගතප්‍රවිදිත ධර්මිනියෙහි පිරිහිනෙක.

2. මේ ආයුෂ්මත් බඳබවෙර ඇතියේ බඳබවෙරයෙන් මැඩුණු සිතින් බොහෝ සේ වෙසෙයි. තෙල උපතාගපර්යයුක්තය වනාහි තපාගතප්‍රවිදිත ධර්මි නියෙහි පිරිහිනෙක.

3. මේ ආයුෂ්මත් මකුගුණ ඇතියේ මකුගුණයෙන් මැඩුණු සිතින් බොහෝ සේ වෙසෙයි. තෙල මකු ගුණ නැගීම වනාහි තපාගතප්‍රවිදිත ධර්මි විනයයෙහි පිරිහිනෙක.

4. මේ ආයුෂ්මත් යුගග්‍රාහ ඇතියේ යුගග්‍රාහයෙන් මැඩුණු සිතින් බොහෝ සේ වෙසෙයි. තෙල යුගග්‍රාහයාගේ නැගීම වනාහි තපාගත-ප්‍රවිදිත ධර්මි විනයයෙහි පිරිහිනෙක.

5. මේ ආයුෂ්මත් ඊෂ්ඨා ඇතියේ ඊෂ්ඨාවෙන් මැඩුණු සිතින් බොහෝ සේ වෙසෙයි. තෙල ඊෂ්ඨා පර්යයුක්තය වනාහි තපාගතප්‍රවිදිත ධර්මි විනයයෙහි පිරිහිනෙක.

6. මේ ආයුෂ්මත් මජ්ඣරුබැව් ඇතියේ මාත්ස්යයෙයන් මැඩුණු සිතින් බොහෝ සේ වෙසෙයි. තෙල මාත්ස්යයෙයන් පර්යයුක්තය වනාහි තපාගත ප්‍රවිදිත ධර්මි විනයයෙහි පිරිහිනෙක.

7. මේ ආයුෂ්මත් ශය වූයේ ම ශය බැවින් මැඩුණු සිතින් බොහෝ සේ වෙසෙයි. තෙල ශය බැව් නැගීම වනාහි තපාගතප්‍රවිදිත ධර්මි විනයයෙහි පිරිහිනෙක.

8. මේ ආයුෂ්මත් මායා ඇතියේ මායායෙන් මැඩුණු සිතින් බොහෝ සේ වෙසෙයි. තෙල මායා පර්යයුක්තය වනාහි තපාගතප්‍රවිදිත ධර්මි විනයයෙහි පිරිහිනෙක.

9. පාපිවේණා ඛො පන අයමායසමා ඉච්ඡාපරිප්පුරික්ඛිතෙන වෙනසා ඛෙසුලං විහරති, ඉච්ඡාපරිප්පුරික්ඛිතං ඛො පන තථාගතප්පවේදිනෙ ධම්ම විනයෙ පරිභානමෙතං.

10. මුට්ඨස්සති¹ ඛො පන අයමායසමා උත්තරිකරණියෙ ඔරමක්ඛකෙන විසෙසාධිගමෙන අත්තරාවොසානං ආපනෙතා, අත්තරාවොසානගමනං ඛො පන තථාගතප්පවේදිනෙ ධම්මවිනයෙ පරිභානමෙතං.

සො වතාවුසො භික්ඛු ඉමෙ දසධම්මෙ අප්පභාය ඉමස්මිං ධම්මවිනයෙ වුද්ධිං විරුළුති. වෙසුලලං ආපජ්ජස්සතිති තොතං යානං විජ්ජති. සො වතාවුසො භික්ඛු ඉමෙ දසධම්මෙ පභාය ඉමස්මිං ධම්මවිනයෙ වුද්ධිං විරුළුති. වෙසුලලං ආපජ්ජස්සතිති යානමෙතං විජ්ජතිති.

10. 2. 4. 5

කත්ථි සුත්තං.

එකං සමයං ආයසමා මහාවුද්දෙ වෙනිසු විහරති සහජාතියං. තත්ථ ඛො ආයසමා මහාවුද්දෙ භික්ඛු ආමනෙතස්මි ‘ආවුසො භික්ඛවො’ති ආවුසොති ඛො තෙ භික්ඛු ආයසමනො මහාවුද්දස්ස පච්චසෙසාස්සං. ආයසමා මහාවුද්දෙ එතදවොච:

ඉධාවුසො භික්ඛු කත්ථි හොති විකත්ථි අධිගමෙසු “අහං පයමං කුමානං සමාපජ්ජාමිපි වුට්ඨහාමිපි. අහං දුතියං කුමානං සමාපජ්ජාමිපි වුට්ඨහාමිපි. අහං තතියං කුමානං සමාපජ්ජාමිපි වුට්ඨහාමිපි. අහං චතුස්සං කුමානං සමාපජ්ජාමිපි වුට්ඨහාමිපි. අහං ආකාසානඤ්ඤායතනං සමාපජ්ජාමිපි වුට්ඨහාමිපි. අහං විඤ්ඤාණඤ්ඤායතනං සමාපජ්ජාමිපි වුට්ඨහාමිපි. අහං ආකිඤ්ඤා ඤ්ඤායතනං සමාපජ්ජාමිපි වුට්ඨහාමිපි. අහං නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනං සමාපජ්ජාමිපි වුට්ඨහාමිපි. අහං සඤ්ඤාවේදධිතනිරොධං සමාපජ්ජාමිපි වුට්ඨහාමිපි”ති.

1. සති - මජ්ඣ.

9. මේ ආයුෂ්මත් පාපෙව්‍යා ඇතියේ ඉව්‍යායෙන් ලැබුණු සිතින් බොහෝ සේ වෙසෙයි. තෙල ඉව්‍යා පරිපූර්ණතාවය වනාහි තථාගතප්‍රදීන ධර්ම විනයයෙහි පිරිහිනෙක.

10. මේ ආයුෂ්මත් මූළා සිහි ඇතියේ මතයෙහි කටයුතු ඇතිවත් ම සවල්පමාත්‍ර විශේෂ අධිගමයන් අතරෙහි ගිෂ්ඨාවට පැමිණියේය. තෙල අනතරාවොසානගමනය වනාහි තථාගත ප්‍රදීන ධර්ම විනයයෙහි පිරිහිනෙක.

ඇවැත්නි, එ මහණ මේ දස දහම් නො හැර මේ සස්තෙහි එකැති-යෙන් වෘද්ධියට විරුද්ධියට චෛත්‍ය්‍යයට පැමිණේය යන තෙල කරුණ විද්‍යාමාන නො වෙයි.

ඇවැත්නි, එ මහණ මේ දසදහම් හැර එකැතින් මේ සස්තෙහි වෘද්ධියට විරුද්ධියට චෛත්‍ය්‍යයට පැමිණේය යන තෙල කරුණ විද්‍යාමාන වේ යි.

10. 2. 4. 5

කසි සූත්‍රය

එක් කලෙක ආයුෂ්මත් මහාචූන්ද තෙරණුවෝ වෙති ජනපදයෙහි වූ සහජාතියෙහි වැඩ වෙසෙති. එකල්හි ආයුෂ්මත් මහාචූන්ද තෙරණුවෝ 'ඇවැත්නි මහණෙනි' යි භික්ෂූන් ඇමතූහ. 'ඇවැත්නි' යි ඒ මහණහු ආයුෂ්මත් මහාචූන්ද තෙරුන්ට පිළිවදන් ඇස්වූහ. ආයුෂ්මත් මහාචූන්ද තෙරණුවෝ තෙල කීහ:

ඇවැත්නි, මේ සස්තෙහි මහණ අධිගමයන්හිලා කථායෙහි කුසල වූයේ විවර කොට බණනසුලු වෙයි. මේ ප්‍රථමධ්‍යානයට සම්වදනෙම් ද ඉන් නැගී සිටුනෙම් ද වෙයි. මම අවිනිශ්චයධ්‍යානයට සම්වදනෙම් ද ඉන් නැගී සිටුනෙම් ද වෙයි. මම තෘතීයධ්‍යානයට සම්වදනෙම් ද ඉන් නැගී සිටුනෙම් ද වෙයි. මම චතුර්ත්ව්‍යධ්‍යානයට සම්වදනෙම් ද ඉන් නැගී සිටුනෙම් ද වෙයි. මම ආකාශානඤ්ඤායතනයට සම්වදනෙම් ද ඉන් නැගී සිටුනෙම් ද වෙයි. මම විඤ්ඤාණඤ්ඤායතනයට සම්වදනෙම් ද ඉන් නැගී සිටුනෙම් ද වෙයි. මම ආකිඤ්ඤායතනයට සම්වදනෙම් ද ඉන් නැගී සිටුනෙම් ද වෙයි. මම නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනයට සම්වදනෙම් ද ඉන් නැගී සිටුනෙම් ද වෙයි. මේ සඤ්ඤාවේදයිනිනිරෝධයට සම්-වදනෙම් ද ඉන් නැගී සිටුනෙම් ද වෙයි''යි.

තමෙනං තථාගතො වා තථාගතසාවකො වා ක්කාඨි සමාපතතිකුසලො පරචික්ඛකුසලො පරචික්ඛපරියායකුසලො සමනුයුඤ්ඤාති සමනුගාහති සමනුභාසති. සො තථාගතෙන වා තථාගතසාවකෙන වා ක්කාඨිනා සමාපතතිකුසලෙන පරචික්ඛකුසලෙන පරචික්ඛපරියායකුසලෙන සමනු-
යුඤ්ඤායමානො සමනුගාහියමානො සමනුභාසියමානො ඉරිණං ආපජ්ජති විපිනං ආපජ්ජති අනායං ආපජ්ජති බ්‍යසනං ආපජ්ජති අනායබ්‍යසනං ආපජ්ජති.

තමෙනං තථාගතො වා තථාගතසාවකො වා ක්කාඨි සමාපතතිකුසලො පරචික්ඛකුසලො පරචික්ඛපරියායකුසලො එවං චෙතසා චෙතො පරිච්ච නෙසිකරොති, කිනතුං බො අයමායසමා කඤ්ඤාතොති විකඤ්ඤා අධිගමෙසු “අහං පඨමං ක්කාතං සමාපජ්ජාමිපි චුට්ඨතාමිපි -පෙ- අහං සඤ්ඤාචෙදධිත-
තිරොධං සමාපජ්ජාමිපි චුට්ඨතාමිපිති.

තමෙනං තථාගතො වා තථාගතසාවකො වා ක්කාඨි සමාපතතිකුසලො පරචික්ඛකුසලො පරචික්ඛපරියායකුසලො එවං චෙතසා චෙතො පරිච්ච පජානාති.

1. දිසරණං බො පන අයමායසමා, ඛණ්ඩකාරි ඡිද්දකාරි සබලකාරි කම්මාසකාරි න සත්තතකාරි න සත්තතචුක්ඛි සිලෙසු. දුසසීලො බො පනායමායසමා, දුසසීලං බො පන තථාගතප්පචෙදිතෙ ධම්මවිනයෙ පරිභානමෙතං.

2. අසසඤ්ඤා බො පන අයමායසමා, අසසද්ධියං බො පන තථාගතප්ප-
චෙදිතෙ ධම්මවිනයෙ පරිභානමෙතං.

3. අප්පසාදො බො පන අයමායසමා, අනාවාරො, අප්පසාදං බො පන තථාගතප්පචෙදිතෙ ධම්මවිනයෙ පරිභානමෙතං.

4. දුක්ඛමො බො පන අයමායසමා, දෙවච්ඡසානා බො පන තථාගතප්ප-
චෙදිතෙ ධම්මවිනයෙ පරිභානමෙතං.

5. පාපමිත්තො බො පන අයමායසමා, පාපමිත්තො බො පන තථා-
ගතප්පචෙදිතෙ ධම්මවිනයෙ පරිභානමෙතං.

6. කුසිත්තො බො පන අයමායසමා, කොසජ්ජං බො පන තථාගතප්ප-
චෙදිතෙ ධම්මවිනයෙ පරිභානමෙතං.

තථාගත වෙවයි ධ්‍යාන ඇති සමාපත්ති කුසල වූ පරචිත්තයෙහි දක්ෂ වූ පරිචිත්තපරියායෙහි ඡෙක වූ තථාගත ශ්‍රාවකයෙක් වෙවයි ඔහු අනුයෝග-වතට නාවයි, කරුණු ගන්වා අසයි. සමනුභාසනා කරයි. හේ තථාගතයන් විසින් හෝ ධ්‍යාන ඇති සමාපත්තියෙහි දක්ෂ පරචිත්තයෙහි කුසල පරිචිත්තපරියායෙහි ඡෙක වූ තථාගත ශ්‍රාවකයකු විසින් හෝ අනුයෝගවතට නාවනු ලබනුයේ කරුණු ගන්වනු ලබනුයේ සමනුභාසනා කරුණු ලබනුයේ සිස් බවට පැමිණෙයි. චිරිගුණ භාවයට පැමිණෙයි. භානියට පැමිණෙයි. ව්‍යසනයට පැමිණෙයි. අනායවාසනයට පැමිණේ.

තථාගත වෙවයි ධ්‍යාන ඇති සමාපත්තියෙහි දක්ෂ පරචිත්තයෙහි දක්ෂ පරචිත්තපරියායෙහි ඡෙක වූ තථාගත ශ්‍රාවකයෙක් වෙවයි ඔහු මෙසේ සිතින් සිත පිරිසිදු මෙතෙහි කරයි: “මේ ආයුෂ්මත් කවර හෙයින් අධිගමයන්හිලා කථායෙහි දක්ෂ වූයේ විචර කොට බණන සුලු වේ” ද “මම ප්‍රථමධ්‍යානයට සමවදනෙමි ද ඉන් නැගි සිටින්නෙම ද වෙමි යි.. මම සඤ්ඤාවෙදිකතිරොධයට සමවදනෙමි ද ඉන් නැගි සිටුනෙමි ද වෙමි” යි.

1. තථාගත වෙවයි දැන් ඇති සමවත් හි කුසල පරචිත්තයෙහි කුසල පරචිත්තපරියායෙහි කුසල තථාගත ශ්‍රාවකයෙක් වෙවයි මෙසේ ඔහු සිතින් සිත පිරිසිදු දන්තේ ය: මේ ආයුෂ්මත් දීඝරාත්‍රයෙහි ශීලයෙහි බණ්ඩකාරිය, ඡීද්‍රකාරිය, කල්මාෂකාරිය, සත්තකකාරී නො වෙයි. සත්ත-ප්‍රවානති ඇතියෙන් නො වෙයි. මේ ආයුෂ්මත් දුශ්ශීල ය, තෙල දොශ්ශීලය තථාගතප්‍රවිදින චිතයෙහි පිරිහිනෙක.

2. මේ ආයුෂ්මත් ශ්‍රද්ධා නැත්තේ ය. තෙල ශ්‍රද්ධා රහිත බව තථාගත ප්‍රවිදින ධර්මචිතයෙහි පිරිහිනෙක.

3. මේ ආයුෂ්මත් අල්පග්‍රාහ වූයේ ආචාර නැත්තේ ය. තෙල අල්පග්‍රාහය තථාගතප්‍රවිදින ධර්ම චිතයෙහි පිරිහිනෙක.

4. මේ ආයුෂ්මත් දුච්චය, තෙල දුච්චභාවය තථාගතප්‍රවිදින ධර්ම-චිතයෙහි පිරිහිනෙක.

5. මේ ආයුෂ්මත් පාපමිත්‍රය, තෙල පාපමිත්‍රතාව තථාගතප්‍රවිදින ධර්මචිතයෙහි පිරිහිනෙක.

6. මේ ආයුෂ්මත් කුසිතයෙක, තෙල කුසිත භාවය තථාගතප්‍රවිදින ධර්මචිතයෙහි පිරිහිනෙක.

7. මුට්ඨසසති ඛො පන අයමායසමා, මුට්ඨසච්චං ඛො පන තථා-
ගතප්පචේදිතෙ ධම්මචිනයෙ පරිභානමෙතං.

8. කුහකො ඛො පන අයමායසමා, කොහකො ඛො පන තථාගතප්ප-
චේදිතෙ ධම්මචිනයෙ පරිභානමෙතං.

9. දුඛහරො ඛො පන අයමායසමා, දුඛහරො ඛො පන තථාගතප්ප-
චේදිතෙ ධම්මචිනයෙ පරිභානමෙතං.

10. දුප්පකො ඛො පන අයමායසමා, දුප්පකො ඛො පන තථා-
ගතප්පචේදිතෙ ධම්මචිනයෙ පරිභානමෙතං.

සෙය්‍යථාපි ආවුසො සභායකො සභායකං ඵවං වදෙය්‍ය: යදුතෙ සමම
ධනෙන ධනකරණියං අසස, යාචිසසසි¹ මං ධනං, දසසාමී තෙ ධනන්ති.
සො කීසථිවිදෙව ධනකරණියෙ සමුප්පන්නෙ සභායකො සභායකං ඵවං
වදෙය්‍ය:

“අඤ්ඤා මෙ සමම ධනෙන, දෙහි මෙ ධනන්ති”. සො ඵවං වදෙය්‍ය:
“තෙන හි සමම ඉධ ඛනාහි”ති. සො තත්‍ර ඛනනෙතා නාධිගච්ඡෙය්‍ය, සො
ඵවං වදෙය්‍ය: “අලිකං මං සමම අවච, තුච්ඡකං මං සමම අවච “ඉධ
ඛනාහි”ති. සො ඵවං වදෙය්‍ය “නාහං තං සමම අලිකං අවච, තුච්ඡකං
අවච, තෙන හි සමම ඉධ ඛනාහි”ති. සො තත්‍ර පි ඛනනෙතා නාධිගච්ඡෙය්‍ය,
සො ඵවං වදෙය්‍ය “අලිකං මං සමම අවච, තුච්ඡකං මං සමම අවච ‘ඉධ
ඛනාහි’ති. සො ඵවං වදෙය්‍ය “නාහං තං සමම අලිකං අවච, න තුච්ඡකං
අවච, තෙන හි සමම ඉධ ඛනාහිති. සො තත්‍ර පි ඛනනෙතා නාධිගච්ඡෙය්‍ය,
සො ඵවං වදෙය්‍ය “අලිකං මං සමම අවච, තුච්ඡකං මං සමම අවච ‘ඉධ
ඛනාහි’ති. සො ඵවං වදෙය්‍ය “නාහං තං සමම අලිකං අවච, තුච්ඡකං
අවච, තෙන හි සමම ඉධ ඛනාහි”ති. සො තත්‍ර පි ඛනනෙතා නාධිගච්ඡෙය්‍ය,
සො ඵවං වදෙය්‍ය “අලිකං මං සමම අවච, තුච්ඡකං මං සමම අවච ‘ඉධ
ඛනාහි’ති. සො ඵවං වදෙය්‍ය “නාහං තං සමම අලිකං අවච, තුච්ඡකං
අවච, අපි ච අගමෙව උමොදං පාපුණිං චෙතසො විපරියාය”න්ති.

1. සාවෙය්‍යාපි - මජ්ඣ.

7. මේ ආයුෂ්මත් මුළා සිහි ඇතියෙක, තෙල මුළා සිහි ඇති බව තරාගත ප්‍රවිදිත ධර්ම විනයෙහි පිරිහිනෙක.

8. මේ ආයුෂ්මත් කුහකය, තෙල කොහොන් බව තරාගතප්‍රවිදිත ධර්ම විනයෙහි පිරිහිනෙක.

9. මේ ආයුෂ්මත් දුර්භරයෙක, තෙල දුර්භරතාව තරාගතප්‍රවිදිත ධර්ම විනයෙහි පිරිහිනෙක.

10. මේ ආයුෂ්මත් දුෂ්ප්‍රාඥය, තෙල දුෂ්ප්‍රාඥතාව තරාගතප්‍රවිදිත ධර්ම විනයෙහි පිරිහිනෙක.

ඇවැත්නි, යම් සේ යහළුවෙක් යහළුවකුට මෙසේ කියා නම්: “යහළුව, යම් කලෙක තට ධනයෙන් ධනකරණී වේ නම් මා දන යදුවයි, තට ධන දෙමි” යි. එ යහළු කිසියම් ධන කරණියක් උපන් කල්හි යහළු හට මෙසේ කියයි; යහළුව මට ධනයෙන් අතී ඇත, මට ධන දෙව” යි. හේ මෙසේ කියයි: “එසේ නම් යහළුව මෙහි කනව” යි හේ එහි කනනුයේ කිසිවක් නො ලබන්නේ ය. හේ මෙසේ කියයි: “මෙහි කනව” යි. යහළුව මට මුසවා කියෙහි, යහළුව මට හිස් බස් කියෙහි, හේ මෙසේ කියන්නේ ය: “යහළුව මම තට මුසවා නොකිමි, හිස් බස් නොකිමි. එසේ නම් යහළුව මෙහි කනව” යි. හේ එහිදු කනනුයේ ධන නො ලබන්නේ ය. හේ මෙසේ කියයි: මෙහි කනවයි “යහළුව, මට මුසවා කියෙහි, යහළුව, මට හිස් බස් කියෙහි” යි. හේ මෙසේ කියයි: “යහළුව, මම තට මුසවා නොකිමි, හිස් බස් නොකිමි. එසේ වී නම් යහළුව, මෙහි කනවයි, හේ එහිදු කනනුයේ ධන නො ලබයි. හේ මෙසේ කියයි: “යහළුව, මෙහි කනව” යි මට මුසවා කියෙහි, යහළුව, මට හිස් බස් කියෙහි. යහළුව මම තට මුසවා නොකිමි, හිස් බස් නොකිමි. එසේ වී නම් යහළුව මෙහි කනවයි. හේ එහිදු කනනුයේ ධන නො ලබන්නේ ය. හේ මෙසේ කියයි: “යහළුව මෙහි කනවයි මට මුසවා කියෙහි, යහළුව, මට හිස් බස් කියෙහි, හේ මෙසේ කියයි: “යහළුව, මම තට මුසවා නොකිමි, හිස් බස් නොකිමි, වැලි දු මම ම උමතුට ව්‍යකට්ඨයාසයට පත්මි” යි.

එවිටෙව් බො ආවුසො හිකු කන්දි ටිකන්දි අබිගමෙපු “අහං පයිමං කුමානං සමාපජ්ජාමිපි වුට්ඨහාමිපි, අහං දුතියං කුමානං සමාපජ්ජාමිපි වුට්ඨහාමිපි, අහං තතියං කුමානං සමාපජ්ජාමිපි වුට්ඨහාමිපි, අහං චතුඨං කුමානං සමාපජ්ජාමිපි වුට්ඨහාමිපි, අහං ආකාසානඤ්චායනනං සමාපජ්ජාමිපි වුට්ඨහාමිපි, අහං විඤ්ඤාණඤ්චායනනං සමාපජ්ජාමිපි වුට්ඨහාමිපි, අහං ආතිඤ්ඤායනනං සමාපජ්ජාමිපි වුට්ඨහාමිපි, අහං ආතිඤ්ඤායනනං සමාපජ්ජාමිපි වුට්ඨහාමිපි, අහං නොවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායනනං සමාපජ්ජාමිපි වුට්ඨහාමිපි, අහං සඤ්ඤාචෙද්දිතනිරොධං සමාපජ්ජාමිපි වුට්ඨහාමිපි”ති.

තමන් තථාගතෝ වා තථාගතසාවකෝ වා ක්කාපි සමාපනතිකුසලෝ පරචිත්තකුසලෝ පරචිත්තපරියායකුසලෝ සමනුදුඤ්ඤිති සමනුගාහති¹ සමනුභාසති. සො තථාගතෙන වා තථාගත සාවකෙන වා ක්කාපිනා සමාපනතිකුසලෙන පරචිත්තකුසලෙන පරචිත්තපරියායකුසලෙන සමනු-දුඤ්ඤියමානෝ සමනුගාහියමානෝ සමනුභාසියමානෝ ඉරිණං ආපජ්ජති, බාසනං ආපජ්ජති, අන්යබාසනා ආපජ්ජති.

තමෝනා නරාගතෝ වා නරාගන සාවතෝ වා ක්කාඨි සමාපජනිකුසලෝ පරවිත්තකුසලෝ පරවිත්තපට්ඨායකුසලෝ එවං. වෙනසා වෙනො පරිච්ඡා මනසිකරොති “කිනඤ්ඤා ආයාමායමා කඤ්ඤා භොති විකඤ්ඤා අධිගමෙසු “අහං පඨමං ක්කානං සමාපජ්ජාමිපි චුට්ඨාමිපි -පෙ- අහං සකුසුඛෙදිතතිරොධං සමාපජ්ජාමිපි චුට්ඨාමිපි”ති.

[illegible]

2. අසාද්ධය බොහෝ පන අයමායා, අසාද්ධය බොහෝ පන නිල-
ගතයාවේදිනෙ ධර්මවිනයෙ පරිහානමෙක.

1. සමතුල්ගොහනි - මජ්ඣ.

ඇවැත්ති, එ පරිද්දෙන් ම මහණ කථායෙහි දක්ෂ වූයේ අධිගමයන්හි විවර කොට කියන සුදු වෙයි: “මම පළමු දෑහැනට සමවදනෙමි ද, ඉන් නැගිටුනෙමි ද වෙමි, මම දෙවන දෑහැනට සමවදනෙමි ද, ඉන් නැගිටුනෙමි ද වෙමි, මම තෙවන දෑහැනට සමවදනෙමි ද, ඉන් නැගිටුනෙමි ද වෙමි, මම සිවුවන දෑහැනට සමවදනෙමි ද, ඉන් නැගිටුනෙමි ද වෙමි, මම ආකාසානඤ්චායතනයට සමවදනෙමි ද ඉන් නැගිටුනෙමි ද වෙමි, මම විඤ්ඤානඤ්චායතනයට සමවදනෙමි ද, ඉන් නැගිටුනෙමි ද වෙමි, මම ආකිඤ්ඤායතනයට සමවදනෙමි ද, ඉන් නැගිටුනෙමි ද වෙමි, මම තෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනයට සමවදනෙමි ද, ඉන් නැගිටුනෙමි ද වෙමි, මම සඤ්ඤාවෙදයිත නිරොධයට සමවදනෙමි ද, ඉන් නැගිටුනෙමි ද, වෙමි”යි.

තථාගත වේවයි ධ්‍යාන ඇති සමාවන්හි දක්ෂ මෙරමා සිත්හි දක්ෂ පරචික්ෂපරියායෙහි කුසල තථාගතශ්‍රාවකයෙක් වේවයි එබඳු ඔහු අනුයෝගවතට නංවයි. කරුණු ගත්වා අසයි. සමනුභාසනා කරයි. හේ තථාගතයන් විසින් වේවයි දෑහැන් ඇති සමාපත්ති කුසල පරචික්ෂ කුසල පරචික්ෂපරියාය කුසල තථාගතශ්‍රාවකයකු විසින් වේවයි අනුයෝගයට නංවනු ලබනුයේ කරුණු ගත්වා අසනු ලබනුයේ සමනුභාසනා කරනු ලබන්නේ හිස් බවට පැමිණෙයි. නිර්ගුණ භාවයට පැමිණෙයි. අනයට පැමිණෙයි. ව්‍යාසනයට පැමිණෙයි, අනයව්‍යාසනයට පැමිණෙයි.

තථාගත වේවයි ධ්‍යාන ඇති සමාපත්ති කුසල පරචික්ෂ කුසල පරචික්ෂපරියාය කුසල තථාගතශ්‍රාවකයෙක් වේවයි එබඳු ඔහු මෙසේ සිත්හි සිත පිරිසිදු මෙනෙහි කරයි: “කවර හෙයින් මේ ආයුෂ්මත් කථායෙහි දක්ෂ වූයේ අධිගමයන්හි විකල්පා කරන සුඵ වේ ද “මම ප්‍රථම ධ්‍යානයට සම වදනෙමි ද ඉන් නැගිටුනෙමි ද... මම සඤ්ඤාවෙදයිත නිරොධයට සමවදනෙමි ද ඉන් නැගිටුනෙමි ද වෙමි”යි.

1. තථාගත වේවයි ධ්‍යාන ඇති සමාපත්ති කුසල පරචික්ෂ කුසල පරචික්ෂපරියායකුසල තථාගත ශ්‍රාවකයෙක් වේවයි එබඳු ඔහු සිත්හි සිත පිරිසිදු දන්නේ ය: “මේ ආයුෂ්මත් දිඪරාත්‍රයක් සිලයෙහි බණ්ඩකාරිය, ඡිද්‍යකාරිය, ගබ්ලකාරිය, කල්මාෂකාරිය, සන්තතකාරී නොවෙයි, සත්තතභාවානති ද නොවෙයි, මේ ආයුෂ්මත් දුසිල්ය, තෙල දුසිල් බව වනාහි තථාගත ප්‍රවිදිත ධර්ම විනයෙහි පිරිහිනෙක.

2. මේ ආයුෂ්මත් අග්‍රභිය, තෙල සැදුහැ නැති බව තථාගත ප්‍රවිදිත ධර්ම විනයෙහි පිරිහිනෙක.

3. අපසසුතො ඛො පන අයමායස්මා අනාවාරො, අපසච්චං ඛො පන තථාගතප්පචේදිනෙ ධම්මචිනයෙ පරිභානමෙතං.

4. දුඛඛවා ඛො පන අයමායස්මා දෙවචස්සතා ඛො පන තථාගතප්පචේදිනෙ ධම්මචිනයෙ පරිභානමෙතං.

5. පාපමිකො ඛො පන අයමායස්මා, පාපමිකතා ඛො පන තථාගතප්පචේදිනෙ ධම්මචිනයෙ පරිභානමෙතං.

6. කුසිතො ඛො පන අයමායස්මා, කොසජ්ජං ඛො පන තථාගතප්පචේදිනෙ ධම්මචිනයෙ පරිභානමෙතං.

7. මුට්ඨස්සති ඛො පන අයමායස්මා, මුට්ඨසච්චං ඛො පන තථාගතප්පචේදිනෙ ධම්මචිනයෙ පරිභානමෙතං.

8. කුහකො ඛො පන අයමායස්මා, කොහඤ්ඤං¹ ඛො පන තථාගතප්පචේදිනෙ ධම්මචිනයෙ පරිභානමෙතං.

9. දුඛිතරො ඛො පන අයමායස්මා, දුඛිතරතා ඛො පන තථාගතප්පචේදිනෙ ධම්මචිනයෙ පරිභානමෙතං.

10. දුප්පඤ්ඤා ඛො පන අයමායස්මා, දුප්පඤ්ඤතා ඛො පන තථාගතප්පචේදිනෙ ධම්මචිනයෙ පරිභානමෙතං.

යො චතාවුසො භික්ඛු ඉමෙ දසධම්මෙ අප්පභාය ඉමස්මිං ධම්මචිනයෙ වුද්ධිං විරුද්ධිං චෙජුප්පං ආපස්සිස්සතිති නෙතං යානං විජ්ජති. යො චතාවුසො භික්ඛු ඉමෙ දස ධම්මෙ පභාය ඉමස්මිං ධම්මචිනයෙ වුද්ධිං විරුද්ධිං චෙජුප්පං ආපජ්ජතිති යානමෙතං විජ්ජතිති.

10. 2. 4. 6

අධිමාන සුත්තං

එකං සමයං ආයස්මා මහාකස්සපො රාජගහෙ විහරති චෙළවනෙ කලඤ්ඤන්වාපෙ. තුඛු ඛො ආයස්මා මහාකස්සපො භික්ඛු ආමනෙතස්සි 'ආවුසො භික්ඛවො'²ති. 'ආවුසො'ති ඛො තෙ භික්ඛු ආයස්මතො මහාකස්සපස්ස පච්චිකෙස්සාසුං. ආයස්මා මහාකස්සපො එතදවොච;

1. කුහතා - සිමු

2. භික්ඛවෙති - භජයං.

3. මේ ආයුජමත් අල්පශ්‍රාය, ආචාර නැත්තෙක, තෙල අල්ප-
ශ්‍රායය නටාගත ප්‍රවිදිත ධර්මවිනයෙහි පිරිහිනෙක,

4. මේ ආයුජමත් දුර්වයෙක, තෙල දුර්වභාවය නටාගත ප්‍රවිදිත
ධර්මවිනයෙහි පිරිහිනෙක,

5. මේ ආයුජමත් පාපවිත්‍රයෙක, තෙල පාපවිත්‍රතාව නටාගත
ප්‍රවිදිත ධර්මවිනයෙහි පිරිහිනෙක.

6. මේ ආයුජමත් කුසිතයෙක, තෙල කුසිතභාවය නටාගත
ප්‍රවිදිත ධර්මවිනයෙහි පිරිහිනෙක,

7. මේ ආයුජමත් මුළාසිහි ඇතියෙක, තෙල මුළාසිහි ඇති
බව නටාගත ප්‍රවිදිත ධර්මවිනයෙහි පිරිහිනෙක,

8. මේ ආයුජමත් කුහකයෙක, තෙල කොහොන් බව නටාගත
ප්‍රවිදිත ධර්මවිනයෙහි පිරිහිනෙක.

9. මේ ආයුජමත් දුර්ගරයෙක, තෙල දුර්ගරතාව නටාගත ප්‍රවිදිත
ධර්මවිනයෙහි පිරිහිනෙක,

10. මේ ආයුජමත් දුෂ්ප්‍රාඥයෙක, තෙල දුෂ්ප්‍රාඥතාව නටාගත
ප්‍රවිදිත ධර්මවිනයෙහි පිරිහිනෙක,

ඇවැත්නි, ඒ මහණ මේ දසදහම් නොහැර මෙ සස්තෙහි වෘද්ධියට
විරුඪියට වෛපුලයට පැමිණේ ය යන තෙල කරුණ විද්‍යාමාන
නොවේ. ඇවැත්නි, එ මහණ මේ දස දහම් හැරපියා මෙ සස්තෙහි
වෘද්ධියට විරුඪියට වෛපුලයට පැමිණේ ය යන තෙල කරුණ
විද්‍යාමාන වේ යයි.

10. 2. 4. 6

අධිමාන සූත්‍රය

එක් කලෙක ආයුජමත් මහාකාශ්‍යප තෙරණුවෝ රජගහ නුවර
සම්පයෙහි කලඤ්ඤානිවාස නම් වූ වෙළඳවනයෙහි වාසය කරන සේක:
එ කල්හි ආයුජමත් මහාකාශ්‍යප තෙරණුවෝ 'ඇවැත්නි මහණෙනි' යි
හික්වූන් අමතූහ. 'ඇවැත්නි' යි එ මහණ ආයුජමත් මහාකාශ්‍යප
තෙරුන්ට පිළිවදන් ඇස්වූහ. ආයුජමත් මහාකාශ්‍යප තෙරණුවෝ
තෙල කීහ:

ඉධාච්ඡො භික්ඛු අඤ්ඤං ඛ්‍යාතරොති ‘‘ඛිණං ජාති චුඤ්ඤං චුභ්චරියං කතං කරණීයං නාපරං ඉක්කන්තායාති පජානාමි’’ති. තමෙනං තථාගතො වා තථාගතසාවකො වා ක්කායී සමාපත්තිකුසලො පරචික්කකුසලො පරචික්කපරියායකුසලො සමනුජුඤ්ඤිති සමනුගාහති සමනුභාසති. සො තථාගතෙන වා තථාගතසාවකෙන වා ක්කායීනා සමාපත්තිකුසලෙන පරචික්කකුසලෙන පරචික්කපරියායකුසලෙන සමනුජුඤ්ඤියමානො සමනුගාහියමානො සමනුභාසියමානො ඉරිණං ආපජ්ජති, විජිතං ආපජ්ජති, අනයං ආපජ්ජති, ඛ්‍යාසනං ආපජ්ජති, අනයඛ්‍යාසනං ආපජ්ජති.

තමෙනං තථාගතො වා තථාගතසාවකො වා ක්කායී සමාපත්තිකුසලො පරචික්කකුසලො පරචික්කපරියායකුසලො එවං වෙනසා වෙනො පරිච්ච මනසිකරොති ‘‘කිං නු ඛො අයමායස්මා අඤ්ඤං ඛ්‍යාතරොති ‘ඛිණං ජාති චුඤ්ඤං චුභ්චරියං කතං කරණීයං නාපරං ඉක්කන්තායාති පජානාමි’’ති.

තමෙනං තථාගතො වා තථාගතසාවකො වා ක්කායී සමාපත්තිකුසලො පරචික්කකුසලො පරචික්කපරියායකුසලො එවං වෙනසා වෙනො පරිච්ච පජානාති.

අධිමානිකො ඛො අයමායස්මා අධිමානසවෙවා අප්පකෙත පත්තසඤ්ඤී අකතෙ කතසඤ්ඤී අනධිගතෙ අධිගතසඤ්ඤී අධිමානෙන අඤ්ඤං ඛ්‍යාතරොති ‘‘ඛිණං ජාති චුඤ්ඤං චුභ්චරියං කතං කරණීයං නාපරං ඉක්කන්තායාති පජානාමි’’ති.

තමෙනං තථාගතො වා තථාගතසාවකො වා ක්කායී සමාපත්තිකුසලො පරචික්කකුසලො පරචික්කපරියායකුසලො එවං වෙනසා වෙනො පරිච්ච මනසිකරොති ‘‘කිනනු ඛො අයමායස්මා නිස්සාය අධිමානිකො අධිමානසවෙවා අප්පකෙත පත්තසඤ්ඤී අකතෙ කතසඤ්ඤී අනධිගතෙ අධිගතසඤ්ඤී අධිමානෙන අඤ්ඤං ඛ්‍යාතරොති ‘‘ඛිණං ජාති චුඤ්ඤං චුභ්චරියං කතං කරණීයං නාපරං ඉක්කන්තායාති පජානාමි’’ති.’’

ඇවැත්නි, මෙ සස්තෙනි මහණ “ජාතිය ක්ෂිණ ය, බඹසර වැස නිමවන ලදී, කරණි කෘතය, මෙ අර්හත්ඛව පිණිස අන් කියෙක් නැතැ”යි දන්මි’යි අර්හතිය ප්‍රකාශ කෙරෙයි. තථාගත වේවයි ධ්‍යාන ඇති, සමාපත්තියෙහි කුසල පරවික්තයෙහි කුසල පරවික්තපයඝායයෙහි කුසල තථාගත ශ්‍රාවකයෙක් වේවයි එබඳු ඔහු අනුයොගයට නංවයි. කරුණු ගත්වා අසයි, සමනුභාෂණා කරයි. හේ තථාගතයන් විසින් හෝ ධ්‍යාන ඇති සමාපත්ති කුසල වූ පරවික්ත කුසල වූ පරවික්තපයඝායයෙහි කුසල වූ තථාගත ශ්‍රාවකයකු විසින් හෝ අනුයෝගයට නංවනු ලබන්නේ කරුණු ගත්වනු ලබන්නේ සමනුභාෂණා කරනු ලබන්නේ තුළුභාවයට පැමිණෙයි, නිර්ගුණ භාවයට පැමිණෙයි, අනායට පැමිණෙයි, ව්‍යාගනයට පැමිණෙයි, අනායව්‍යාගනයට පැමිණෙයි.

තථාගත වේවයි ධ්‍යාන ඇති සමාපත්තියෙහි කුසල වූ පරවික්තයෙහි කුසල වූ පරවික්තපයඝායයෙහි කුසල වූ තථාගතශ්‍රාවකයෙක් වේවයි එබඳු ඔහු මෙසේ සිතින් සිත පිරිසිදු මෙනෙහි කරයි: “කවර හෙයින් මේ ආයුෂ්මත් ‘ජාතිය ක්ෂිණ ය, බඹසර වැස නිමවන ලදී, සිවුමග කරණි කරන ලදී, මේ අර්හත්ඛව පිණිස අන් කියෙක් නැතැ’ යි දන්මි’ යි අර්හතිය ප්‍රකාශ කෙරේ ද?” යි.

තථාගත වේවයි ධ්‍යාන ඇති සමාපත්තියෙහි කුසල වූ පරවික්තයෙහි කුසල වූ පරවික්තපයඝාය කුසල වූ තථාගතශ්‍රාවකයෙක් වේවයි එබඳු ඔහු මෙසේ සිතින් සිත පිරිසිදු දන්නේ ය.

මේ ආයුෂ්මත් අධිමාන ඇතියේ අධිමානය සත්‍ය කොට ඇත්තේ අප්‍රාප්තයෙහි ප්‍රාප්තයෙහි යන සංඥ ඇතියේ අකෘතයෙහි කෘතයෙහි යන සංඥ ඇතියේ අනාධිගතයෙහි අධිගතයෙහි යන සංඥ ඇතියේ අධිමානය කරණකොටගෙන ‘ජාතිය ක්ෂිණ ය, මග බඹසර වැස නිමවුණ, සිවුමග කරණි කරන ලදී. මේ රහත් ඛව පිණිස අන් කියෙක් නැතැ’යි දන්මි’යි අර්හතිය ප්‍රකාශ කරයි.

තථාගත වේවයි ධ්‍යාන ඇති සමාපත්ති කුසල පරවික්ත කුසල පරවික්තපරියාය කුසල තථාගතශ්‍රාවකයෙක් වේවයි එ බඳු ඔහු මෙසේ සිතින් සිත පිරිසිදු මෙනෙහි කරයි: “මේ ආයුෂ්මත් කවර කරුණක් නිසා අධිමාන ඇතියේ අධිමානය සත්‍යය කොට ඇතියේ අප්‍රාප්තයෙහි ප්‍රාප්තයෙහි යන සංඥ ඇතියේ අකෘතයෙහි කෘතයෙහි යි යන සංඥ ඇතියේ අනාධිගතයෙහි අධිගතයෙහි යි යන සංඥ ඇතියේ අධිමානයෙන් “ජාතිය ක්ෂිණ ය, මග බඹසර වැස නිමවුණ, මග කරණි කරන ලදී, මේ අර්හත්ඛව පිණිස අන් කියෙක් නැතැ’යි දන්මි’ යි අර්හතිය පහළ කෙරේ ද.” යි.

තමෙනං තථාගතො වා තථාගතසාවකො වා ක්කාඨි සමාපත්තිකුලො ලො පරචික්ඛකුසලො පරචික්ඛපරියායකුසලො ඒවා චෙතසා චෙතො පරිචච පජානාති.

බහුසසුතො ඛො පන අයමායස්වා සුතධරො සුතසන්තිවයො, යෙ තෙ ධම්මා ආදිකල්‍යාණා, මජ්ඣිකල්‍යාණා, පරියොසානකල්‍යාණා යාත්ථ සබ්බාඤ්ඤාං කෙවලපටිපුණ්ණං පරිසුද්ධං බ්‍රහ්මචරියං අභිවදන්ති. තථාරූපාසා ධම්මා බහුසසුතා භොගන්ති ධනා වචසා පරිචිතා නෙසානු-පෙකන්ති දිට්ඨියා සුප්පටිච්ඡා. තස්වා අයමායස්වා අධිමානිකො අධිමාන සචෙවා අප්පන්න පනත්‍යඤ්ඤා අකතෙ කතසඤ්ඤා අනධිගතෙ අධිගත සඤ්ඤා අධිමානෙන අඤ්ඤාං බ්‍යාකරොති 'ඛිණා ජාති වුසිතං බ්‍රහ්මචරියං කතකරණියං නාපරං ඉත්තිකායාති පජානාමි'ති.

තමෙනං තථාගතො වා තථාගතසාවකො වා ක්කාඨි සමාපත්තිකුසලො පරචික්ඛකුසලො පරචික්ඛපරියායකුසලො ඒවා චෙතසා චෙතො පරිචච පජානාති, අභිජ්ඣාලො ඛො පන අයමායස්වා අභිජ්ඣාපටිසුලුකිතෙන චෙතසා බහුලං විහරති, අභිජ්ඣාපටිසුලුධානං ඛො පන තථාගතප්පචේදිතෙ ධම්මචිතයෙ පරිභානමෙතං.

බ්‍යාපන්නො ඛො පන අයමායස්වා බ්‍යාපාදපටිසුලුකිතෙන චෙතසා බහුලං විහරති, බ්‍යාපාදපටිසුලුධානං ඛො පන තථාගතප්පචේදිතෙ ධම්මචිතයෙ පරිභානමෙතං.

චිතමිද්දා ඛො පන අයමායස්වා චිතමිද්දාපටිසුලුකිතෙන චෙතසා බහුලං විහරති, චිතමිද්දාපටිසුලුධානං ඛො පන තථාගතප්පචේදිතෙ ධම්මචිතයෙ පරිභානමෙතං.

උද්ධතො ඛො පන අයමායස්වා උද්ධච්චපටිසුලුකිතෙන චෙතසා බහුලං විහරති, උද්ධච්චපටිසුලුධානං ඛො පන තථාගතප්පචේදිතෙ ධම්මචිතයෙ පරිභානමෙතං.

විචික්ඛාචණා ඛො පන අයමායස්වා විචික්ඛාචණපටිසුලුකිතෙන චෙතසා බහුලං විහරති, විචික්ඛාචණපටිසුලුධානං ඛො පන තථාගතප්පචේදිතෙ ධම්මචිතයෙ පරිභානමෙතං.

තථාගත වේවයි ධ්‍යාන ඇති සමාපත්තිකූසල පරවික්කකූසල පරවික්කපරියායකූසල තථාගත ශ්‍රාවකයෙක් වේවයි එබඳු ඔහු සිතින් සිත පිරිසිදු දන්තේ ය.

මේ ආයුෂ්මත් බහුශ්‍රැත වූයේ ශ්‍රැතධර වූයේ ශ්‍රැතසන්නිවය කොට ඇතිවේ ය. ආදිකල්‍යාණ මධ්‍යකල්‍යාණ පශ්චිමානකල්‍යාණ වූ යම් ඒ දහම් කෙනෙක් යාතී වූ සත්‍යඤ්ඤා වූ කෙටුපරිපූර්ණ වූ පරිශුද්ධ වූ බ්‍රහ්මචාරිය පවසත් නම් එබඳු ධර්මයෝ ඔහු විසින් බහුශ්‍රැත වූවාහු ධ්‍යාන වූවාහු වචනයෙන් පරිචිත වූවාහු සිතින් අනුප්‍රේක්ෂිත වූවාහු දෘෂ්ටියෙන් සුප්‍රතිවිඳි වූවාහු වෙත්. එහෙයින් ටේ ආයුෂ්මත් අධිමාන ඇතිවේ අධිමාන සත්‍ය කොට ඇතිවේ අප්‍රාප්තයෙහි ප්‍රාප්තයෙහි යන සංඥ ඇතිවේ අකෘතයෙහි කෘතයෙහි යන සංඥ ඇතිවේ අනාධිගතයෙහි ‘අධිගතයෙහි’ යන සංඥ ඇතිවේ අධිමානයෙන් “ජාතිය කපිණ ය, බ්‍රහ්මචාරිය වැස නිමච්ඡිත, කරණිකාත ය, මේ බව පිණිස අත් කියෙක් නැතැයි දන්මි” යි අර්හත්‍ය පහළ කෙරෙයි.

තථාගත වේවයි ධ්‍යාන ඇති සමාපත්තිකූසල පරවික්කකූසල පරවික්කපරියායකූසල තථාගතශ්‍රාවකයෙක් වේවයි එබඳු ඔහු මෙසේ සිතින් සිත පිරිසිදු දන්තේ ය; “මේ ආයුෂ්මත් අභිධ්‍යා බහුල කොට ඇතිවේ අභිධ්‍යායෙන් මැඩුණු සිතින් බොහෝ සේ වෙසෙයි. තෙල අභිධ්‍යා පර්යුක්ඛානය වනාහි තථාගත ප්‍රවිදිත ධර්මවිනයෙහි පිරිහිනෙක.

මේ ආයුෂ්මත් ව්‍යාපාදයට පැමිණියේ ව්‍යාපාදයෙන් මැඩුණු සිතින් බොහෝ සේ වෙසෙයි. තෙල ව්‍යාපාද පර්යුක්ඛානය වනාහි තථාගත ප්‍රවිදිත ධර්මවිනයෙහි පිරිහිනෙක.

මේ ආයුෂ්මත් ථිතමිඳ්ධ ඇතිවේ ථිතමිඳ්ධයෙන් මැඩුණු සිතින් බොහෝ සේ වෙසෙයි. තෙල ථිතමිඳ්ධ පරියුක්ඛානය වනාහි තථාගත ප්‍රවිදිත ධර්මවිනයෙහි පිරිහිනෙක.

මේ ආයුෂ්මත් උද්ධත වූයේ ධ්‍යාද්ධ්‍යයෙන් මැඩුණු සිතින් බොහෝ සේ වෙසෙයි. තෙල ධ්‍යාද්ධ්‍යපර්යුක්ඛානය වනාහි තථාගතප්‍රවිදිත ධර්ම විනයෙහි පිරිහිනෙක.

මේ ආයුෂ්මත් විචිකිච්ඡා ඇතිවේ විචිකිච්ඡායෙන් මැඩුණු සිතින් බොහෝ සේ වෙසෙයි. තෙල විචිකිත්සාපර්යුක්ඛානය වනාහි තථාගත ප්‍රවිදිත ධර්මවිනයෙහි පිරිහිනෙක.

කම්මාරාමො ඛො පන අයමායස්මා කම්මරතො කම්මාරාමනං අනුයුතො. කම්මාරාමනා ඛො පන තථාගතප්පචේදිනෙ ධම්මචිනයෙ පරිභානමෙතං.

හසාරාමො ඛො පන අයමායස්මා හසාරතො හසාරාමනං අනුයුතො, හසාරාමනා ඛො පන තථාගතප්පචේදිනෙ ධම්මචිනයෙ පරිභානමෙතං.

නිද්දරාමො ඛො පන අයමායස්මා නිද්දරතො නිද්දරාමනං අනුයුතො, නිද්දරාමනා ඛො පන තථාගතප්පචේදිනෙ ධම්මචිනයෙ පරිභානමෙතං.

සඬහණිකාරාමො ඛො පන අයමායස්මා සඬහණිකරතො සඬහණිකාරාමනං අනුයුතො, සඬහණිකාරාමනා ඛො පන තථාගතප්පචේදිනෙ ධම්මචිනයෙ පරිභානමෙතං.

මුට්ඨස්සති ඛො පන අයමායස්මා උතරිං කරණිකං ඔරම්භකකෙන විසෙසාධිතමෙන අත්තරාවොසානං ආපනෙනා. අත්තරාවොසානගමනං ඛො පන තථාගතප්පචේදිනෙ ධම්මචිනයෙ පරිභානමෙතං.

සො චතාවුසො භික්ඛු ඉමෙ දසධම්මෙ අප්පහාය ඉමස්මිං ධම්මචිනයෙ වුද්ධිං විරුළුති චෙජුලං ආපජ්ජස්සතිති නෙතංයානං විජ්ජති.

සො චතාවුසො භික්ඛු ඉමෙ දසධම්මෙ පහාය ඉමස්මිං ධම්මචිනයෙ වුද්ධිං විරුළුති චෙජුලං ආපජ්ජස්සතිති යානමෙතං විජ්ජතිති.

10. 2. 4. 7

අධිකරණික සුත්තං

[සාවස්]

තත්ථ ඛො භගවා කලඤ්ඤං¹ භික්ඛුං ආරභ්වා භික්ඛු ආමනෙත්ති 'භික්ඛවො'ති. හදනෙති තෙ භික්ඛු භගවතො පච්චිසෙසාසු. භගවා එකදවොච:

1. ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු අධිකරණිකො භොති, අධිකරණසමථස්ස න-වණ්ණවාදි. යමි භික්ඛවෙ භික්ඛු අධිකරණිකො භොති, අධිකරණසමථස්ස-න වණ්ණවාදි, අයමි ධම්මො න පියතාය න ගරුතාය න භාවනාය න සාමඤ්ඤාය න එකිභාවාය සංවත්තති.

1. කාලධක්ඛං මජ්ඣං, කාලක භික්ඛුං සංඝා.

මේ ආයුෂ්මත් කර්මාරාම වූයේ කර්මයෙහි ඇලුණේ කර්මාරාම-
තායෙහි අනුයුක්තයෙක. තෙල කර්මාරාමතාව වනාහි තථාගතප්‍රවිදිත
ධර්ම විනයෙහි පිරිහිනෙක.

මේ ආයුෂ්මත් දෙධමල වූයේ දෙධමල බැවිහි ඇලුණේ දෙධමල
බැවිහි අනුයුක්ත වේ. තෙල දෙධමල බව වනාහි තථාගතප්‍රවිදිත ධර්ම
විනයෙහි පිරිහිනෙක.

මේ ආයුෂ්මත් නිදාරාම වූයේ නිදායෙහි ඇලුණේ නිදාරාමතායෙහි
අනුයුක්තයෙක. තෙල නිදාරාමතාව වනාහි තථාගතප්‍රවිදිත ධර්මවිනයෙහි
පිරිහිනෙක.

මේ ආයුෂ්මත් සඛණිකාරාම වූයේ සඛණිකායෙහි ඇලුණේ
සඛණිකාරාමතායෙහි අනුයුක්තයෙක. තෙල සඛණිකාරාමතාව වනාහි
තථාගතප්‍රවිදිත ධර්මවිනයෙහි පිරිහිනෙක.

මේ ආයුෂ්මත් මුළාසිහි ඇතියේ මතුයෙහි කරණි ඇතිවත් ම
සචල්පමාත්‍ර විශේෂාධිගමයෙන් අන්තරාවොසානසං පැමිණියේ ය.
තෙල අන්තරාවොසානගමනය වනාහි තථාගතප්‍රවිදිත ධර්මවිනයෙහි
පිරිහිනෙක.

ඇවැත්ති, එ මහණ මෙ දස දහම් නො හැරපියා මෙ සස්තෙහි
වෘද්ධියට විරුද්ධියට වෛපුලායට පැමිණේ ය යන තෙල කරුණ
විද්‍යමාන නො වේ.

ඇවැත්ති, එ මහණ මෙ දස දහම් හැරපියා මෙ සස්තෙහි වෘද්ධියට
විරුද්ධියට වෛපුලායට පැමිණේ ය යන තෙල කරුණ විද්‍යමාන වෙයි.

10. 2. 4. 7

අධිකරණික සූත්‍රය

එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කලඤ්ඤ මහණහු අරබයා මහණෙහි'යි
භික්ෂූන් ඇමතු සේක. වහන්සැයි ඒ භික්ෂූහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේට
පිළිවදන් ඇස්වූහ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තෙල වදළහ.

1. මහණෙනි, මෙ සස්තෙහි මහණ අධිකරණ ඇතියේ අධිකරණ
සමථයාගේ වණ්ඩාදි නො වෙයි. මහණෙනි, යම් හෙයකින් මහණ
අධිකරණ ඇතියේ අධිකරණ සමථයාගේ වණ්ඩාදි නො වේ නම් මෙ
දහම ද ප්‍රියභාවය පිණිස ගුරුභාවය පිණිස භාවනාව පිණිස ශ්‍රමණ භාවය
පිණිස එකී භාවය පිණිස නො වැටේ.

2. පුනවපරං හික්කවෙ හික්කු න සික්කාකාමො හොති, සික්කාසමාද-
නස්ස න වණණවාදි. යමි හික්කවෙ හික්කු න සික්කාකාමො හොති, සික්කා-
සමාදනස්ස න වණණවාදි, අයමි ධම්මො න පියත්තාය න ගරුත්තාය න
භාවනාය න සාමඤ්ඤාය න එකිභාවාය සංවත්තති.

3. පුනවපරං හික්කවෙ හික්කු පාපිට්ඨො හොති, ඉට්ඨා විනයස්ස න
වණණවාදි. යමි හික්කවෙ හික්කු පාපිට්ඨො හොති, ඉට්ඨා විනයස්ස න
වණණවාදි, අයමි ධම්මො න පියත්තාය න ගරුත්තාය න භාවනාය න
සාමඤ්ඤාය න එකිභාවාය සංවත්තති.

4. පුනවපරං හික්කවෙ හික්කු කොධනො හොති, කොධවිනයස්ස න
වණණවාදි. යමි හික්කවෙ හික්කු කොධනො හොති, කොධවිනයස්ස න
වණණවාදි, අයමි ධම්මො න පියත්තාය -පෙ- න එකිභාවාය සංවත්තති.

5. පුනවපරං හික්කවෙ හික්කු මකඛි හොති, මකඛි විනයස්ස න වණණ-
වාදි, යමි හික්කවෙ හික්කු මකඛි හොති, මකඛි විනයස්ස න වණණවාදි,
අයමි ධම්මො න පියත්තාය -පෙ- න එකි භාවාය සංවත්තති.

6. පුනවපරං හික්කවෙ හික්කු සංයො හොති, සාංයො විනයස්ස න
වණණවාදි. යමි හික්කවෙ හික්කු සංයො හොති, සාංයො විනයස්ස
න වණණවාදි අයමි ධම්මො න පියත්තාය -පෙ- න එකිභාවාය සංවත්තති.

7. පුනවපරං හික්කවෙ හික්කු මායාචි හොති, මායාචි විනයස්ස න
වණණවාදි. යමි හික්කවෙ හික්කු මායාචි හොති, මායාචි විනයස්ස න
වණණවාදි, අයමි ධම්මො න පියත්තාය -පෙ- න එකිභාවාය සංවත්තති.

8. පුනවපරං හික්කවෙ හික්කු ධම්මානං න ගිසාමකජාතියො හොති
ධම්ම ගිසාමජාතියා න වණණවාදි. යමි හික්කවෙ හික්කු ධම්මානං න
ගිසාමකජාතියො හොති, ධම්ම ගිසාමජාතියා න වණණවාදි, අයමි ධම්මො
න පියත්තාය -පෙ- න එකිභාවාය සංවත්තති.

2. තවද මහණෙනි, මහණ ශික්ෂාකාම නො වූයේ ශික්ෂා සමාදානයෙනි ගුණ කියන්නේ නොවෙයි. මහණෙනි, යම් හෙයකින් මහණ ශික්ෂාකාම නො වූයේ ශික්ෂාසමාදානයාගේ ගුණ නො කියන සුදු වේ නම් මේ දහම ද ප්‍රියභාවය පිණිස ගුරුභාවය පිණිස භාවනාව පිණිස ශ්‍රමණ භාවය පිණිස එකී භාවය පිණිස නො වැටේ.

3. තවද මහණෙනි, මහණ ලමු ඉච්ඡා ඇතියේ ඉච්ඡා විනයාගේ ගුණ නො කියන සුදු වෙයි. මහණෙනි, යම් හෙයකින් මහණ ලමු ඉච්ඡා ඇතියේ ඉච්ඡා විනයයාගේ ගුණ නො කියන සුදු වේ නම් මේ දහමුදු ප්‍රිය භාවය පිණිස ගුරු භාවය පිණිස භාවනාව පිණිස ශ්‍රමණ භාවය පිණිස එකී භාවය පිණිස නො වැටේ.

4. තවද මහණෙනි, මහණ කිපෙන සුදුයේ ක්‍රොධ විනයයාගේ ගුණ නො කියන සුදුයේ වෙයි. මහණෙනි, යම් හෙයකින් මහණ කිපෙන සුදුයේ ක්‍රොධවිනයයාගේ ගුණ නො කියන සුදුයේ වේ නම් මේ දහමුදු ප්‍රිය භාවය පිණිස ... එකී භාවය පිණිස නො වැටේ.

5. තවද, මහණෙනි, මහණ මකු ගුණ ඇතියේ මකඛින්නයාගේ ගුණ කියන සුදු නො වෙයි. මහණෙනි, යම් හෙයකින් මහණ මකු ගුණ ඇතියේ මකඛින්නයාගේ ගුණ නො කියන සුදු වේ නම් මේ දහමුදු ප්‍රිය-භාවය පිණිස ... එකී භාවය පිණිස නො වැටේ.

6. තවද, මහණෙනි, මහණ ශය වූයේ ශයභාව විනයයාගේ ගුණ නො කියන සුදු වෙයි. මහණෙනි, යම් හෙයකින් මහණ ශය වූයේ ශයභාව විනයයාගේ ගුණ නො කියන සුදු වේ නම් මේදහමුදු ප්‍රියභාවය පිණිස ... එකී භාවය පිණිස නො වැටේ.

7. තවද මහණෙනි, මහණ මායා ඇතියේ මායා විනයයාගේ ගුණ නො කියන සුදුයේ වෙයි, මහණෙනි, යම් හෙයකින් මහණ මායාව වූයේ මායා විනයයාගේ ගුණ නො කියන සුදු වේ, නම් මේ දහමුදු ප්‍රියභාවය පිණිස... එකී භාවය පිණිස නො වැටේ.

8. තවද මහණෙනි, මහණ නව ලොව්තුරු දහම් නො දරන සැහැව් ඇතියේ ධර්මධාරණයෙනි ගුණ නො බණන සුදු වෙයි. මහණෙනි, යම් හෙයකින් මහණ ධර්මාපධාරණසටභාවය නැතියේ ධර්මාප-ධාරණයේ ගුණ නො බණන සුදු වේ නම් මේ දහමුදු ප්‍රිය භාවය පිණිස... එකී භාවය පිණිස නො වැටේ.

9. පුනව්‍යරං හික්ඛවෙ හික්ඛු න පටිසල්ලානො හොති, පටි-
සල්ලානස්ස න වණ්ණවාදී යමි හික්ඛවෙ හික්ඛු න පටිසල්ලානො හොති,
පටිසල්ලානස්ස න වණ්ණවාදී, අයමි ධම්මො න පියත්තාය -පෙ- න
එකිභාවාය සංවත්තති.

10. පුනව්‍යරං හික්ඛවෙ හික්ඛු සමුභවාරිතං න පටිසඤ්ඤානො
හොති, පටිසඤ්ඤානස්ස න වණ්ණවාදී. යමි හික්ඛවෙ හික්ඛු න
පටිසඤ්ඤානො හොති, පටිසඤ්ඤානස්ස න වණ්ණවාදී, අයමි ධම්මො න
පියත්තාය, න ගරුත්තාය න භාවනාය න සාමඤ්ඤාය න එකිභාවාය
සංවත්තති.

එවරුපස්ස හික්ඛවෙ හික්ඛුනො කිඤ්ඤාපි එවං ඉව්ඡා උප්පජ්ජයා:
'අහො වත මං සමුභවාරි සකකරෙය්‍යං ගරුකරෙය්‍යං මානෙය්‍යං පුජෙ-
ය්‍යන්ති'. අපං ඛො නං සමුභවාරි න වෙව සකකරොන්ති, න ගරු-
කරොන්ති, න මානෙන්ති, න පුජෙන්ති, තං කිස්ස හෙතු:

තථා හිස්ස හික්ඛවෙ විඤ්ඤ සමුභවාරි තෙ පාපකෙ අකුසලෙ ධම්මෙ
අප්පහිනෙ සමනුපස්සන්ති.

සෙය්‍යංථාපි හික්ඛවෙ අස්සබ්බචක්ඛස්ස කිඤ්ඤාපි එවං ඉව්ඡා උප්පජ්ජයා:
අහො වත මං මනුස්සා ආජානියට්ඨානෙ යථෙය්‍යං, ආජානියභෙ ජනඤ්ඤ
භොජෙය්‍යං, ආජානියපරිමජ්ජනඤ්ඤ පරිමජ්ජෙය්‍යන්ති". අපං ඛො නං
මනුස්සා න වෙව ආජානියට්ඨානෙ යථෙන්ති, න ච ආජානියභොජනං
භොජෙන්ති, න ච ආජානියපරිමජ්ජනං පරිමජ්ජන්ති. තං කිස්ස හෙතු: තථා
හිස්ස හික්ඛවෙ විඤ්ඤ මනුස්සා තාති සාදේය්‍යාති, කුට්ටෙය්‍යාති ජිම්මෙ-
ය්‍යාති වට්ඨෙය්‍යාති අප්පහිනාති සමනුපස්සන්ති. එවමෙව ඛො හික්ඛවෙ
එවරුපස්ස හික්ඛුනො කිඤ්ඤාපි එවං ඉව්ඡා උප්පජ්ජයා: "අහො වත මං
සමුභවාරි සකකරෙය්‍යං ගරුකරෙය්‍යං මානෙය්‍යං පුජෙය්‍යන්ති". අපං
ඛො නං සමුභවාරි න වෙව සකකරොන්ති, න ගරුකරොන්ති, න
මානෙන්ති, න පුජෙන්ති. තං කිස්ස හෙතු: තථා හිස්ස හික්ඛවෙ විඤ්ඤ
සමුභවාරි තෙ පාපකෙ අකුසලෙ ධම්මෙ අප්පහිනෙ සමනුපස්සන්ති.

1. ඉධ පන හික්ඛවෙ හික්ඛු න අධිකරණිකො හොති, අධිකරණ-
සම්පස්ස වණ්ණවාදී. යමි හික්ඛවෙ හික්ඛු න අධිකරණිකො හොති,
අධිකරණසම්පස්ස වණ්ණවාදී, අයමි ධම්මො පියත්තාය ගරුත්තාය
භාවනාය සාමඤ්ඤාය එකිභාවාය සංවත්තති.

9. තවද මහණෙනි, මහණ පිළිසලන නැතියේ පිළිසලනෙහි ගුණ නොකියන සුදු වෙයි. මහණෙනි යම් හෙයෙකින් මහණ පිළිසලන ඇතියේ පිළිසලනෙහි ගුණ නොකියන සුදු වේ නම් මේ දහවුදු ප්‍රිය භාවය පිණිස ... එකී භාවය පිණිස නො වැටේ.

10. තවද මහණෙනි, මහණ සබ්බසරනට පටිසන්ථාර නැතියේ පටිසන්ථාරයෙහි ගුණ නො බණන සුදු වෙයි. මහණෙනි, යම් හෙයෙකින් මහණ පටිසන්ථාර නැතියේ පටිසන්ථාරයෙහි ගුණ නො බණන සුදු වේ නම් මේ දහවුදු ප්‍රිය භාවය පිණිස ... එකී භාවය පිණිස නො වැටේ.

මහණෙනි, මෙබඳු මහණහට මෙබඳු ඉච්ඡාවක් උපදනේ ය: “සබ්බසරහු දිත් මට සත්කාර කෙරෙත් නම් ගුරුකාර කෙරෙත් නම් බුහුමන් කෙරෙත් නම් පුදත් නම් අහෝ තො මැනවැ”යි. එහෙත් සබ්බසරහු නොම සත්කාර කරන්, නොම ගුරුකාර කරන්, නොම බුහුමන් කරන්, නොම පුදත්. ඒ කවර හෙයින් යත්:

එසේ මැයි, මහණෙනි, පින්වත් සබ්බසරහු ඔහුගේ අප්‍රතිණ වූ ජාප අකුසල ධර්මයන් දක්නාහු ය.

මහණෙනි, යම් පරිදි අස්ගුණිකයක්හට මෙබඳු ඉච්ඡායෙක් උපදනේ ය: මිනිස්සු මා ආජානෙය ස්ථානයෙහි තබන් නම් මැනව, ආජානෙය හොජන ද වළඳවන් නම් මැනව, ආජානෙය පරිමාර්ජන ද කරන් නාහු නම් මැනවැ”යි එතෙකුදු වත් මිනිස්සු ඒ අස්ගුණිකයා ආජානෙය ස්ථානයෙහි නො තබන් නාහ. ආජානෙය හොජන නොද වළඳවන් නාහ, ආජානෙය පරිමාර්ජනය නොද කරන් නාහ. එ කවර හෙයින් යත්: එසේ ම ය, මහණෙනි, නුවණැති මිනිස්සු ඔහුගේ අප්‍රතිණ ශයබ්බ දු ඤාබ්බ දු ඉදු නොවන බ්බ දු වත් බ්බ දු දක්නාහු ය (එහෙයින්). මහණෙනි, එ පරිදිම මෙබඳු හික්සුහට “යහ හ! සබ්බසරහු මා සත්කාර කරන් නාහු නම් ගුරුකාර කරන් නාහු නම්, මානනා කරන් නාහු නම්, පූජනා කරන් නාහු නම් මැනවැ”යි. මෙබඳු ඉච්ඡායෙක් උපදනේ නමුදු ඔහුට සබ්බසරහු සත්කාර නොද කරන් නාහ, ගුරුකාර නොද කරන් නාහ, මානනා නොද කරන් නාහ. පූජනා නො ද කරන් නාහ. එ කවර හෙයින් යත්: එසේ ම ය, මහණෙනි, නුවණැති සබ්බසරහු ඔහුගේ අප්‍රතිණ ජාප අකුසල ධර්මයන් දක්නාහු ය. එ හෙයින්.

1. මහණෙනි, මේ සස්තෙහි මහණ අධිකරණ කාරක නොවෙයි. අධිකරණසමථය පිළිබඳ ගුණ බණන්නේ වෙයි. මහණෙනි, හෙණ අධිකරණ කාරක නො වෙයි. අධිකරණසමථය පිළිබඳ ගුණ බණන්නේ වෙයි’ යන යම් දහමෙක් ඇත් ද, මේ දහම ද ප්‍රිය බවට ගුරුභාවයට භාවනාට ශ්‍රමණධර්මයට එකී භාවයට වැටෙයි.

2. පුනවපරං හික්ඛවෙ හික්ඛු සික්ඛාකාමො හොති, සික්ඛාසමාදායස්ස වණණවාදි. යමි හික්ඛවෙ හික්ඛු සික්ඛාකාමො සික්ඛාසමාදායස්ස වණණවාදි, අයමි ධම්මො පියත්තාය -පෙ- එකිභාවාය සංවත්තති.

3. පුනවපරං හික්ඛවෙ හික්ඛු අප්පිවෙජාහොති, ඉච්ඡාචිත්තයස්ස වණණවාදි. යමි හික්ඛවෙ හික්ඛු අප්පිවෙජාහොති, ඉච්ඡාචිත්තයස්ස වණණවාදි. අයමි ධම්මො පියත්තාය -පෙ- එකිභාවාය සංවත්තති.

4. පුනවපරං හික්ඛවෙ හික්ඛු අකෙකාධනො හොති, කොධචිත්තයස්ස වණණවාදි. යමි හික්ඛවෙ හික්ඛු අකෙකාධනො හොති, කොධචිත්තයස්ස වණණවාදි, අයමි ධම්මො පියත්තාය -පෙ- එකිභාවාය සංවත්තති.

5. පුනවපරං හික්ඛවෙ හික්ඛු අමකඛි හොති, මකඛිචිත්තයස්ස වණණවාදි. යමි හික්ඛවෙ හික්ඛු අමකඛි හොති, මකඛිචිත්තයස්ස වණණවාදි, අයමි ධම්මො පියත්තාය -පෙ- එකිභාවාය සංවත්තති.

6. පුනවපරං හික්ඛවෙ හික්ඛු අසංයො හොති, සාංයො චිත්තයස්ස වණණවාදි. යමි හික්ඛවෙ හික්ඛු අසංයො හොති, සාංයො චිත්තයස්ස වණණවාදි, අයමි ධම්මො පියත්තාය -පෙ- එකිභාවාය සංවත්තති.

7. පුනවපරං හික්ඛවෙ හික්ඛු අමායාචි හොති, මායාචිත්තයස්ස වණණවාදි. යමි හික්ඛවෙ හික්ඛු අමායාචි හොති, මායාචිත්තයස්ස වණණවාදි, අයමි ධම්මො පියත්තාය -පෙ- එකිභාවාය සංවත්තති.

8. පුනවපරං හික්ඛවෙ හික්ඛු ධම්මානං නිසාමකජාතිංයො හොති, ධම්මනිසංකායා වණණවාදි. යමි හික්ඛවෙ හික්ඛු ධම්මානං නිසාමකජාතිංයො හොති, ධම්මනිසංකායා වණණවාදි, අයමි ධම්මො පියත්තාය -පෙ- එකිභාවාය සංවත්තති.

9. පුනවපරං හික්ඛවෙ හික්ඛු පටිසලලීතො හොති, පටිසලලානස්ස වණණවාදි, යමි හික්ඛවෙ හික්ඛු පටිසලලීතො හොති, පටිසලලානස්ස වණණවාදි, අයමි ධම්මො පියත්තාය -පෙ- එකිභාවාය සංවත්තති.

2. තවද, මහණෙනි, අනෙකෙක්: මහණ ශික්ෂාකාම වෙයි, ශික්ෂා සමාදානය පිළිබඳ ගුණ බණන්තේ වෙයි, “මහණෙනි, මහණ ශික්ෂාකාම වෙයි, ශික්ෂාසමාදානය පිළිබඳ ගුණ බණන්තේ වෙයි” යන යම් දහමක් ඇත් ද, මේ දහම ද ප්‍රිය භාවයට ... එකී භාවයට වැටෙයි.

3. තවද මහණෙනි, අනිකෙක්: මහණ අල්පෙච්ඡ වෙයි, ඉච්ඡාවිනය පිළිබඳ ගුණ බණන්තේ වෙයි, “මහණෙනි, මහණ අල්පෙච්ඡ වෙයි, ඉච්ඡාවිනය පිළිබඳ ගුණ බණන්තේ වෙයි” යන යම් දහමක් ඇත් ද, මේ දහම ද ප්‍රිය භාවයට ... එකී භාවයට වැටෙයි.

4. තවද මහණෙනි, අනිකෙක්: මහණ නොකිපෙන සුඵ වෙයි, ක්‍රොධ-විනය පිළිබඳ ගුණ බණන්තේ වෙයි, “මහණෙනි, මහණ නොකිපෙන සුඳු වෙයි, ක්‍රොධවිනය පිළිබඳ ගුණ බණන්තේ වෙයි” යන යම් දහමක් ඇත් ද මේ දහම ද ප්‍රිය භාවයට ... එකී භාවයට වැටෙයි,

5. තවද මහණෙනි, අනෙකෙක්: මහණ ගුණවක්‍ර නො වෙයි, මක්ඛවිනය පිළිබඳ ගුණවක්‍ර න සුඳු වෙයි. “මහණෙනි, මහණ ගුණවක්‍ර නො වෙයි. මක්ඛවිනය පිළිබඳ ගුණ බණන්තේ වෙයි” යන යම් දහමක් වේ ද, මේ දහම ද ප්‍රිය භාවයට ... එකී භාවයට වැටෙයි.

6. තවද මහණෙනි, මහණ ශය නොවෙයි, ශයභාවවිනය පිළිබඳ ගුණ බණන්තේ වෙයි, “මහණෙනි, මහණ, ශය නො වෙයි. ශයභාවවිනය පිළිබඳ ගුණ බණන්තේ වෙයි” යන යම් දහමක් ඇත් ද, මේ දහම ද ප්‍රිය භාවයට ... එකී භාවයට වැටෙයි.

7. තවද, මහණෙනි, අනිකෙක්: මහණ මායා නැතියේ වෙයි, මායා විනය පිළිබඳ ගුණ බණන්තේ වෙයි. “මහණෙනි, මහණ මායා නැතියේ වෙයි. මායා විනය පිළිබඳ ගුණ බණන්තේ වෙයි” යන යම් දහමක් ඇත් ද, මේ දහම ද ප්‍රිය භාවයට ... එකී භාවයට වැටෙයි.

8. තවද මහණෙනි, අනෙකෙක්: මහණ නව ලොව්තුරා දහමුත් පිළිබඳ සොයන සැහැවි ඇතියේ වෙයි. ධර්මිසාමන්‍ය පිළිබඳ ගුණ බණන්තේ වෙයි. “මහණෙනි, මහණ දහමුත් පිළිබඳ සොයන සැහැවි ඇතියේ වෙයි, ධර්මනිසාමන්‍ය පිළිබඳ ගුණ බණන්තේ වෙයි යන” යම් දහමක් ඇත් ද, මේ දහම ද ප්‍රිය භාවයට ... එකී භාවයට වැටෙයි.

9. තවද මහණෙනි, අනෙකෙක්: මහණ පිළිසලන ඇතියේ වෙයි. පිළිසලන පිළිබඳ ගුණ බණන්තේ වෙයි, මහණෙනි, “මහණ පිළිසලන ඇතියේ වෙයි, පිළිසලන පිළිබඳ ගුණ බණන්තේ වෙයි” යන යම් දහමක් ඇත් ද, මේ දහම ද ප්‍රිය භාවයට -පෙ- එකී භාවයට වැටෙයි.

10. පුතවජරං හික්ඛවෙ හික්ඛු සබ්බභවාරිනං පටිසංචාරකො හොති, පටිසංචාරකස්ස වණ්ණවාදි. යමපි හික්ඛවෙ හික්ඛු පටිසංචාරකො හොති, පටිසංචාරකස්ස වණ්ණවාදි, අයමපි ධම්මො පිඤ්ඤාය ගරුකතාය-භාවනාය, සාමඤ්ඤාය එකිභාවාය සංවත්තති.

එවරුපස්ස හික්ඛවෙ හික්ඛුනො කිඤ්ඤාපි න එවං ඉච්ඡා උපපජ්ජයා, “අහො වත මං සබ්බභවාරි සක්කරෙය්‍යං ගරුකරෙය්‍යං, මානෙය්‍යං පුජෙ-ය්‍යුනති”. අථ ඛො නං සබ්බභවාරි සක්කරොනති, ගරුකරොනති, මානෙනති, පුජෙනති, තං කිස්ස හෙතු: තථා හිස්ස හික්ඛවෙ විඤ්ඤ සබ්බභ-වාරි තෙ පාපමෙ අකුසලෙ ධම්මෙ පහිනෙ සමනුපස්සනති.

සෙය්‍යථාපි හික්ඛවෙ හඳ්දස්ස අසාපානියස්ස කිඤ්ඤාපි න එවං ඉච්ඡා උපපජ්ජයා: “අහො වත මං මනුස්සා ආජානියධ්මානෙ යිපෙය්‍ය ආජානිය-භොජනඤ්ච භොජෙය්‍යං, ආජානියපරිමජ්ජනඤ්ච පරිමජ්ජෙය්‍යුනති”, අථ ඛො නං මනුස්සා ආජානියධ්මානෙ යිපෙනති, ආජානියභොජනඤ්ච භොජෙනති, ආජානියපරිමජ්ජනඤ්ච පරිමජ්ජනති. තං කිස්ස හෙතු: තථා හිස්ස හික්ඛවෙ විඤ්ඤ මනුස්සා තාති සාමයියාති කුටෙය්‍යාති පිට්ඨෙය්‍යාති චිත්තෙය්‍යාති පහිනාති සමනුපස්සනති.

එවමෙව ඛො හික්ඛවෙ එවරුපස්ස හික්ඛුනො කිඤ්ඤාපි න එවං ඉච්ඡා උපපජ්ජයා: “අහො වත මං සබ්බභවාරි සක්කරෙය්‍යං, ගරුකරෙය්‍යං, මානෙය්‍යං, පුජෙය්‍යුනති”, අථ ඛො නං සබ්බභවාරි සක්කරොනති, ගරු-කරොනති, මානෙනති, පුජෙනති තං කිස්ස හෙතු: තථා හිස්ස හික්ඛවෙ විඤ්ඤ සබ්බභවාරි තෙ පාපමෙ අකුසලෙ ධම්මෙ පහිනෙ සමනුපස්සනති.

10. 2. 4. 8

අකෙකාසක පුත්තං

[සාවස්ථි]

යො සො හික්ඛවෙ හික්ඛු අකෙකාසක පරිභාසකො අරියුපවාදි සබ්බභ-වාරිනං, අට්ඨානමෙතං අනවකාසො¹ යං සො දසනතං බ්‍යසනානං අඤ්ඤ-කරං බ්‍යසනං න නිගවෙජ්ජයා. කතමෙසං දසනතං:

1. ඨානමෙතං අවකාසො යං සො දසනතං බ්‍යසනානං අඤ්ඤකරං බ්‍යසනං නිගවෙජ්ජයා-මජ්ඣ.

10. නවද මහණෙනි, අනෙකෙකි: මහණ සබ්බසරුන් පිළිබඳ පිළිසඳර ඇතියේ වෙයි. පිළිසඳර පිළිබඳ ගුණ බණන්තේ වෙයි. මහණෙනි “මහණ පිළිසඳර ඇතියේ වෙයි. පිළිසඳර පිළිබඳ ගුණ බණන්තේ වෙයි” යන යම් දහමක් ඇත් ද, මේ දහම ද ප්‍රිය භාවයට ගුරුභාවයට භාවනාවට ශ්‍රමණධර්මයට එකී භාවයට වැටෙයි.

මහණෙනි, මෙවන් හික්මුණට “මට සබ්බසරු සත්කාර කරන්නාහු නම්, ගුරුකාර කරන්නාහු නම් මානනා කරන්නාහු නම් පූජනා කරන්නාහු නම් මැනවැ”යි මෙවන් ඉච්ඡායෙක් නූපදනේ නමුදු ඔහට සබ්බසරු සත්කාර කරන්නාහ, ගුරුකාර කරන්නාහ, මානනා කරන්නාහ. පූජනා කරන්නාහ, එ කවර හෙයින් යත්: මහණෙනි, එසේ මැයි නුවණැති සබ්බසරු ඔහුගේ ඒ පාප අකුශල ධර්මයන් දක්නාහ, ‘

මහණෙනි, යම් පරිදි හද අශ්වාජානෙයහට “මිනිස්සු මා ආජානෙයස්ථානයෙහි තබන්නාහු නම්, ආජානෙය භොජන ද වළඳවත් නම්, ආජානෙයපරිමාර්ජනා කරන්නාහු නම් ඉතා මැනවැ”යි යන මෙබඳු ඉච්ඡායෙක් නූපදනේ නමුදු මිනිස්සු ඔහු ආජානෙයස්ථානයෙහි තබන්නාහ, ආජානෙයභොජන ද වළඳවන්නාහ, ආජානෙය පරිමාර්ජනය ද කරන්නාහ. එ කවර හෙයින් යත්: මහණෙනි, එ එසේ මැයි නුවණැති මිනිස්සු ඔහුගේ ඒ ප්‍රභීණ ශය බව, කුච බව, ඉදු නොවන බව වක් බව දක්නාහ. එහෙයින්.

මහණෙනි, එපරිදි ම මෙවන් මහණහට “සබ්බසරු මට සත්කාර කරන්නාහු නම්, ගුරුකාර කරන්නාහු නම්, මානනා කරන්නාහු නම් පූජනා කරන්නාහු නම් ඉතා මැනවැ”යි මෙබඳු ඉච්ඡායෙක් නූපදනේ ය. එ කවර හෙයින් යත්: මහණෙනි, එසේ මැයි, නුවණැති සබ්බසරු ඔහුගේ ඒ ප්‍රභීණ පාප අකුශල ධර්මයන් දක්නාහ. එහෙයින්.”යි.

10. 2. 4. 8

අකෙකාසක සූත්‍රය

[සැවැත්]

මහණෙනි, යම් මහණෙක් සබ්බසරුන්ට අකෙකාස පරිභාස කරන්නේ වේද, ආර්යොපවාද කරන්නේ වේ ද, යම් හෙයෙකින් හේ දග්ඛිධ ව්‍යග්ගනයන් අතුරෙන් අන්‍යතර ව්‍යග්ගනයකට නො යන්නේ ය යන තෙල නො කරුණෙක, වන්නට අවකාශ ද නැත. කවර දග දෙනෙකුන් අතුරින් යත්:

අනධිගතං නාධිගව්ජති, අධිගතා පරිභායන්ති, සඤ්චෙසා න වොද්දායන්ති.¹ සඤ්චෙසා වා අධිමානිකො හොති, අනභිරතො වා ඔභ්‍රවරියං වරති, අක්කුතරං වා සඛිතිලිට්ඨං ආපතති. ආපජ්ජති, ගාලං වා රොගානඛං චූසති, උමාදං වා පාපුණාති ඝිතත කෙඛපං, සමමුලෙනා කාලං කරොති, කායසා හෙද පරමමරණා අපායං දුග්ගතිං විනිපාතං තිරයං උපපජ්ජති.

යො සො භික්ඛාව භික්ඛා අකෙකාසපරිභාසකො අරියුපවාදි සමුභම-
චාරිතං. ඨානමෙතං අවකාසො, යං සො ඉමස්සං දස්සනං බ්‍යසනානං
අක්කුතරං බ්‍යසනං නිගවෙස්සායාති.

10. 2. 4. 9

කොකාලික සුතතං.

[සාවස්]

අථ ඛො කොකාලිකො භික්ඛා යෙන හගවා තෙනුපසඤ්චි, උපසඤ්ච-
මිනා හගවතනං අභිවාදෙතා එකමතනං නිසීදි. එකමතනං නිසිකො ඛො
කොකාලිකො භික්ඛා හගවතනං එතදවොච: “පාපිච්ඡා හතෙන සාරිපුත්ත
මොග්ගලානා, පාපිකානං ඉච්ඡානං වසං ගතා”ති.

මා හෙවං කොකාලික, මා හෙවං කොකාලික, පසාදෙහි කොකාලික
සාරිපුත්තමොග්ගලානෙසු වින්තං, පෙසලා සාරිපුත්තමොග්ගලානාති.

දුතියමි ඛො කොකාලිකො භික්ඛා හගවතනං එතදවොච: “කිංඤ්චාපි
මෙ හතෙන හගවා සඤ්ඤායිකො පච්චිසිකො, අථ ඛො පාපිච්ඡාව
සාරිපුත්තමොග්ගලානා පාපිකානං ඉච්ඡානං වසං ගතා”ති.

මා හෙවං කොකාලික මා හෙවං කොකාලික, පසාදෙහි කොකාලික
සාරිපුත්තමොග්ගලානෙසු වින්තං, පෙසලා සාරිපුත්තමොග්ගලානාති.

1. න වොද්දායන්ති මජ්ඣිමනිකායෙ, න වොද්දායන්ති සුමු.

අනධිගත දහම් නොලබන්නේ ය, අධිගත දහමින් පිරිහෙන්නේ ය, ශාසනසංඝාතියෝ ධුතංග ව්‍යාධිදායක නො යෙකි. සද්ධම්මයෙහි අධිමානික හෝ වෙයි, අනභිගත වැ සපුන් බබ්බර කෙරෙයි, එක්තරා සකිලිටි ඇවැත්කට හෝ අවදනේ වෙයි, දැඩි රෝගානුකූලයක් හෝ ස්පර්ශ කරයි, විතතික්ෂේප සංඛ්‍යාත උමතුට හෝ පැමිණෙයි. සම්මුඛ ව කල්ලිය කෙරෙයි. කාබුන් මරණින් මතුයෙහි අපාය දුගීති විනිසාන සංඛ්‍යාත තීරයට එළඹේ.

මහණෙනි, යම් ඒ මහණෙක් සම්මසරුනට ආක්‍රොශ හා පරිභාෂ කරන්නේ වේ ද, ආයෙඝ්‍යාපවාද කරන්නේ වේ ද, හේ තෙල දශවාග්‍යා-යන් අතුරින් අන්‍යතරවාග්‍යයකට පැමිණෙන්නේ ය යන යමෙක් ඇත් ද තෙල කරුණ ඇති.

10. 2. 4. 9

කොකාලික සූත්‍රය

[සැවැත්]

එසඳ කොකාලික මහණ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා එළැඹිණ. එළැඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සකසා වැද එකත්පයෙක හිත. එකත්පයෙක හුන් කෝකාලික මහණ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල සැල කෙළේ ය. “වහන්ස, සැරියුත් මුගලන්හු පාපෙච්ඡයහ. පාපඉච්ඡාවන්ගේ වශයට ගියහ”යි.

කොකාලිකය, නහමක් මෙසේ කිය, කොකාලිකය, නහමක් මෙසේ කිය, කොකාලිකය, සැරියුත් මුගලන්හු කෙරෙහි සිත පහදව, සැරියුත් මුගලන්හු පෙශලයහ යි.

කොකාලික මහණ දෙවනවට ද භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල සැල කෙළේ ය: “වහන්ස, මා හට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ශ්‍රද්ධාව එළවත් නමුදු ප්‍රත්‍යක්ෂ කවෙත් නමුදු සැරියුත් මුගලන්හු පාපෙච්ඡයහ. පාපඉච්ඡාවන්ගේ වශයට ගියහ”යි.

“කොකාලිකය, නහමක් මෙසේ කිය, කොකාලිකය, නහමක් මෙසේ කිය, කොකාලිකය, සැරියුත් මුගලන්හු කෙරෙහි සිත පහදව, සැරියුත් මුගලන්හු පෙශලයහ”යි.

තනියමි ඛො¹ කොකාලිකො භික්ඛු භගවන්තං එතදවොච: කිඤ්චාපි මෙ භතෙන භගවා සද්ධායිකො පඤ්චයිකො අථ ඛො පාපිච්ඡාව සාරිපුත්ත-මොග්ගල්ලානා පාපිකානං ඉච්ඡානං වසං ගතා”ති.

මා භෙවං කොකාලික, මා භෙවං කොකාලික, පසාදෙහි කොකාලික සාරිපුත්තමොග්ගල්ලානෙසු වික්කං, පෙසලා සාරිපුත්තමොග්ගල්ලානාති.

අථ ඛො කොකාලිකො භික්ඛු උප්පායාසනා භගවන්තං අභිවාදෙත්වා පදකඛිණං කත්වා පක්කාමි. අවිරපක්කන්තාසොච කොකාලිකස්ස භික්ඛුනො සාසපමත්තාහි පිළිකාහි සපඤ්ඤා කායො චුට්ඨො අගොසි. සාසපමත්තයො හුත්වා මුග්ගමත්තයො අගෙස්සු. මුග්ගමත්තයො හුත්වා කල්ලායමත්තයො අගෙස්සු. කල්ලායමත්තයො හුත්වා කොලඨිමත්තයො අගෙස්සු. කොලඨිමත්තයො හුත්වා කොලමත්තයො අගෙස්සු. කොලමත්තයො හුත්වා ආමලකමත්තයො අගෙස්සු. ආමලකමත්තයො හුත්වා බෙලුවසලාටුකමත්තයො අගෙස්සු. බෙලුවසලාටුකමත්තයො හුත්වා බිලලුච්ඡිකමත්තයො අගෙස්සු. බිලලුච්ඡිකමත්තයො හුත්වා පභිජ්ජංසු. පුබ්බඤ්ඤි ලොභිතඤ්ඤි පග්ගරිංසු. ස්වාසපුදං කදලිපතෙනසු සෙති මච්ඡාව විසගිලිතො.

අථ ඛො තුදු පච්චෙක ඛුහමා² යෙන කොකාලිකො භික්ඛු තෙනුප-සබ්බමි, උපසබ්බමිත්වා වෙහාසෙ යත්වා කොකාලිකං භික්ඛුං එතදවොච: “පසාදෙහි කොකාලික සාරිපුත්තමොග්ගල්ලානෙසු වික්කං, පෙසලා සාරි-පුත්ත මොග්ගල්ලානා”ති.

කොසි තං ආවුසොති?

අහං තුදු පච්චෙකඛුහමාති.

නනු තං ආවුසො භගවතා අනාගාමී ව්‍යාකතො, අථ කිං වරහි ඉධාගතො? පසං යාවඤ්ඤි තෙ ඉදං අපරඤ්ඤාති.

අථ ඛො තුදු පච්චෙකඛුහමා කොකාලිකං භික්ඛුං ගාථාහි අජ්ඣාසාසි:

1. පුරිසස්ස හි ජාතස්ස කුයාරි ජායතෙ මුඛෙ,
යාය ජිඤ්ඤති අත්තානං බාලො දුබ්බාසිතං භණං.
2. යො තිජ්ඣං පසංසති තං වා තිජ්ඣති යො පසංසියො,
විචිතාති මුඛෙන යො කලිං කලිතා තෙන සුඛං න විජ්ඣති.

1. තනියමි ඛො භික්ඛවෙ - මජ්ඣං.

2. තුරුපච්චෙක ඛුහමා - මජ්ඣං, තුදුපච්චෙකඛුහමා - සායා.

කොකාලික මහණ තෙවනවට ද භාග්‍යවතුන්වහන්සේට තෙල සැල කෙළේය: “වහන්ස, මාහට භාග්‍යවතුන්වහන්සේ ග්‍රහ්ඨව ඵළවත් නමුදු ප්‍රත්‍යක්ෂික වෙත් නමුදු වැලින් සැරියුත් මුගලන්හු පාපෙච්ඡයහ, පාපඉච්ඡා-වන්ගේ වශයට ගියහ”යි,

“කොකාලිකය, නහමක් මෙසේ කිය, කොකාලිකය, නහමක් මෙසේ කිය, කොකාලිකය සැරියුත් මුගලනුන් කෙරෙහි සිත පහදව, සැරියුත් මුගලන්හු පෙශලයහ”යි.

ඉන්බිති කොකාලික මහණ හුනස්නෙන් නැග භාග්‍යවතුන්වහන්සේ සකසා වැද පැදකුණු කොට ගියේය. බැහැර ගිය නොබෝ කල් ඇත්තා වූ ම කොකාලික මහණ හුගේ හැම කය සර්පපමාත්‍ර වූ පොළින් පැතුරුණේ විය. (ඒ පොළ) සර්පපමාත්‍ර ව මුද්ගමාත්‍ර විය. මුද්ගමාත්‍රික ව කඩල ඇට පමණැති විය. කඩලට පමණැතිව ඩෙබරට පමණැති විය. ඩෙබරට පමණ ව කොල මාත්‍රික විය, කොල මාත්‍රික ව ආමලක මාත්‍රික වූහ. ආමලක මාත්‍රික ව තරුණ බිල්වඵලමාත්‍රික විය. තරුණ බිල්වඵලමාත්‍රික ව බිල්ව මාත්‍රික විය. බිල්ව මාත්‍රික ව බිඳිණ. පුයා හා ලේ වගුලේය, හේ විසගිලි මස්සකු සෙයින් කේල්පත්හි හෝන්තේ ය.

එකල්හි තුදු පච්චෙකඛුහම කොකාලික කරා එළැඹියේ ය. එළැඹ අහස්හි සිට කොකාලික මහණහට තෙල කිය; “කොකාලිකය, සැරියුත් මුගලනුන් කෙරෙහි සිත පහදව, සැරියුත් මුගලන්හු පෙශලයහ”යි.

ඇවැත්නි, තෝ කවරෙක් වෙහි සි?

“මම තුදු පච්චෙකඛුහම වෙමි”යි

ඇවැත්නි, තෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් අනාගාමී ව්‍යාකෘත නො වෙහි ද? වැලි දෑන් කවර හෙයින් මෙහි ආයෙහි දැයි. යම්තාක් මෙය තාගේ අපරාධ වේ ද ඒ තාක් දකුව”යි.

එසඳ තුදු පච්චෙකඛුහම කොකාලික මහණ හට ගාථායෙන් කිය:

1. බාලතෙම දුබැසිබණන්තෝ යම පරොස් බස් සඬ්ඛ්‍යාත අවියෙකින් තමා සිදුනේ නම්, උපන් පුරුෂයාගේ මුවෙහි පරොස් බස් නමැති කුශාරිය උපදනේ මැයි.

2. යමෙක් ගිනුර්භයා පසස්නේ ද යමෙක් ප්‍රශංසාර්භ වේනම් ඔහුට හෝ නින්දා කරණේ ද, හේ මුවින් අපරාධ රස්කරණේය, ඒ අපරාධයෙන් සුව නො විදුනේය.

3. අප්පමනෙතො¹ අයං කලි යො අකෙබ්බු ධනපරාජයො,
සබ්බසාපි සභාපි අනන්තා අයමෙව මහත්තතරො² කලි
යො සුගතෙසු මනං පදෙසයෙ³
4. සතං සහසානං නිරබ්බදනං, ඡන්ති සති පඤ්ච ව අබ්බදනි
යමරියගරහි නිරයං උපෙති, වාවං මනඤ්ඤ පණ්ඩාය පාපකැති''.

අථ බො කොකාලිකො භික්ඛු තෙනෙව ආබාධෙන කාලමකාසි,
කාලකතො ව කොකාලිකො භික්ඛු පදුමනිරයං උපපජ්ජි සාරිපුත්ත-
මොග්ගලානෙසු විත්තං ආසාතෙතො.

අථ බො බ්‍රහ්මා සහමපති අභික්ඛකන්තාය රතනියා අභික්ඛකන්තවණ්ණො
කෙවලකපං ඡේතවනං ඕභාසෙතො යෙන හගවා තෙනුපසඬාමි, උප-
සඬාමිතො හගවන්තං අභිවාදෙතො එකමන්තං අට්ඨාසි, එකමන්තං ධීතො
බො බ්‍රහ්මා සහමපති හගවන්තං එතදවොච: “කොකාලිකො හතෙන භික්ඛු
කාලකතො, කාලකතො ව හතෙන කොකාලිකො භික්ඛු පදුමනිරයං
උපපනෙතො සාරිපුත්තමුග්ගලානෙසු විත්තං ආසාතෙතො”ති. ඉදමවොච
බ්‍රහ්මා සහමපති, ඉදං වතො හගවන්තං අභිවාදෙතො පදකඛිණං කතො
තතෙවන්තරධාසි.

අථ බො හගවා තසාය රතනියා අවට්ඨයෙන භික්ඛු ආමනෙතස්සි. ඉමං
භික්ඛවෙ රතනිං බ්‍රහ්මා සහමපති අභික්ඛකන්තාය රතනියා අභික්ඛකන්-
තවණ්ණො කෙවලකපං ඡේතවනං ඕභාසෙතො යෙනාහං තෙනුපසඬාමි.
උපසඬාමිතො මං අභිවාදෙතො එකමන්තං අට්ඨාසි.

එකමන්තං ධීතො බො භික්ඛවෙ බ්‍රහ්මා සහමපති මං එතදවොච:
“කොකාලිකො හතෙන භික්ඛු කාලකතො, කාලකතො ව හතෙන
කොකාලිකො භික්ඛු පදුමනිරයං උපපනෙතො, සාරිපුත්තමුග්ගලානෙසු
විත්තං ආසාතෙතො”ති. ඉදමවොච භික්ඛවෙ බ්‍රහ්මා සහමපති ඉදං වතො
මං අභිවාදෙතො පදකඛිණං කතො තතෙවන්තරධාසිති.

දීඝං එවං වුත්තෙ අඤ්ඤතරො භික්ඛු හගවන්තං එතදවොච: “කීච
නුබො හතෙන පදුමෙ නිරයෙ ආයුප්පමාණනති”. දීඝං බො භික්ඛු පදුමෙ
නිරයෙ ආයුප්පමාණං, න නං සුකරං සඬ්ඛාතුං “එත්තකානි වසානි”ති වා
“එත්තකානි වසසතානි”ති වා “එත්තකානි වසසහසානි”ති වා “එත්ත-
කානි වසස සතසහසානි”ති වාති.

1. අප්පමනකො - මජ්ඣං.

2. මහත්තතරො - මජ්ඣං.

3. පදෙසයෙ - මජ්ඣං.

3. දෘෂ්‍ය ක්‍රියාවන්හි ලා තමා හා යම් සියලු ධනපරාජයෙක් වේ නම්, මේ අපරාධය අල්පමාත්‍ර වෙයි. යමෙක් සමාක් ගතයන් කෙරෙහි සිත ප්‍රද්විෂ්ට කෙරේ නම්, මෙය ම මහනර අපරාධ වෙයි,

4. යම් හෙයෙකින් පාපක වූ වාන්මනස් පිහිටුවා ආයාසයන් ගරහනුයේ වේ ද, හෝ තිබුදු ගණනින් එක්දහස් එක්සිය සතිසෙක් ද, අබ්බුදු පසෙක් ද යි මෙතෙක් කාලමානයක් තිරයට එළඹෙයි.

එක්බිති කොකාලික මහණ ඒ ආබාධයෙන් ම මෙළේය. කලුරිය කළ කොකාලික මහණ සැරියුත් මුගලනුත් කෙරෙහි සිත් සටා පදුම තිරයෙහි උපත.

එක්බිති සහම්පති බඹ මධ්‍යම රාත්‍රියෙහි විශිෂ්ට ජව්වරණ ඇතියේ සකල ජෙනවනය බබුලුවා භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා එළැඹිණ. එළැඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැද එකත්පසෙකැ සිට ගත, එකත් පසෙකැ සිටි සහම්පති බඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල බස් සැල කෙළේය: “වහන්ස, කොකාලික මහණ මෙළේය. වහන්ස, මළ කොකාලික මහණ සැරියුත් මුගලනුත් කෙරෙහි සිත් දූෂ්‍ය කොට සටා පදුම තිරයට එළැඹිණැ”යි සහම්පති බඹ මෙබස් කිය. මෙ බස් කියා භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සකසා වැද පැදකුණු කොට එ දෙවරම් හි ම අතුරුදහන් කෙළේය.

එක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ එ රූ ගෙවීමෙන් මහණුන් ඇමතු සේක. මහණෙනි, මෙ රූ සහම්පති බඹ මධ්‍යම රාත්‍රියෙහි විශිෂ්ට ජව්වරණ ඇතියේ සකල ජෙනවනය බබුළුවා මා කරා එළැඹිණ. එළැඹ මා සකසා වැද එකත්පස්ව සිටියේ ය.

මහණෙනි, එකත්පසෙක සිටි සහම්පති බඹ මට තෙල බස් සැල කෙළේය: “වහන්ස, කොකාලික මහණ මෙළේය. වහන්ස, කලුරිය කළ කොකාලික මහණ සැරියුත් මුගලනුත් කෙරෙහි සිත් ප්‍රදූෂ්‍ය කොට සටා පදුම තිරයට එළැඹිණැ”යි, මහණෙනි, සහම්පති බඹ මෙය කිය. මෙය කියා මා සකසා වැද පැදකුණු කොට එ දෙවරම් හි ම අතුරුදන් කෙළේ”යි.

මෙසේ වදළ කල්හි අන්‍යතර මහණෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල සැල කෙළේය: “වහන්ස, පදුම තිරයෙහි ආයුෂ් ප්‍රමාණය කෙතෙක් කල් වේ ද?”යි. “මහණ, පදුම තිරයෙහි ආයුස්ප්‍රාමාණය දීර්ඝය, එය “මෙතෙක් වර්ෂයහ”යි හෝ ‘මෙතෙක් වර්ෂශතයෙකැයි’ හෝ “මෙතෙක් වර්ෂ සහස්‍රයෙකැ”යි හෝ මෙතෙක් වර්ෂ ගත සහස්‍රයෙකැ”යි හෝ ගණන්නට සුකර නො වේ”යි.

සකකා පන හතෙන උපමං කාතුහති.

“සකකා හිකඛු”ති හගවා අවොච.

සෙය්‍යථාපි හිකඛු වීසතිධාරිකො කොසලකො තිලවාහො, තතො පුරිසො වසසසතස්ස වසසසතස්ස අවචයෙන එකමෙකං තිලං උදාරෙය්‍ය, බිප්පතරං ඉධා සො හිකඛු වීසතිධාරිකො කොසලකො තිලවාහො ඉමිනා උපකකමෙන පරිකබ්‍යං පරියාදුතං ගවෙස්ය්‍ය, නතෙට්ඨ එකො අබ්බුදෙ නිරයො.

සෙය්‍යථාපි හිකඛු වීසති අබ්බුද නිරයා එවමෙකො නිරබ්බුදෙ නිරයො. සෙය්‍යථාපි හිකඛු වීසති නිරබ්බුද නිරයා එවමෙකො අබ්බො නිරයො, සෙය්‍යථාපි හිකඛු වීසතිඅබ්බො නිරයා එවමෙකො අහසො නිරයො. සෙය්‍යථාපි හිකඛු වීසති අහසා නිරයා එවමෙකො අට්ඨො නිරයො. සෙය්‍යථාපි හිකඛු වීසති අට්ඨා නිරයා එවමෙකො කුමුදෙ නිරයො. සෙය්‍යථාපි හිකඛු වීසති කුමුද නිරයා එවමෙකො සොගඤ්ඤිකො නිරයො. සෙය්‍යථාපි හිකඛු වීසති සොගඤ්ඤිකා නිරයා එවමෙකො උප්පලකො නිරයො. සෙය්‍යථාපි හිකඛු වීසති උප්පලකා නිරයා එව මෙවකො පුණ්ඩරිකො නිරයො. සෙය්‍යථාපි හිකඛු වීසති පුණ්ඩරිකා නිරයා එවමෙකො පදුමො නිරයො. පදුමං ඉධා පන හිකඛු නිරයං කොකාලිකො හිකඛු උප්පතෙනා සාරිපුතතමොග්ගලොනෙසු විතතං ආසාමෙකාති.

ඉදමවොච හගවා, ඉදං වක්ඛා සුගතො අථාපරං එතදවොච සකා.

1. පුරිසස්ස හි ජාතස්ස කුයාරි ජායතෙ මුඛෙ,
යාය ජිඤ්ඤති අත්තානං බාලො දුබ්බාසිතං හණං.
2. යො නිඤ්ඤං පසංසති තං වා නිඤ්ඤති යො පසංසියො,
විචිනාති මුඛෙන යො කලිං කලිනා තෙන සුඛං න විඤ්ඤති.

වහන්ස, උවමක් කළ හැකි'ද?යි,

“මහණ, හැකැ”යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වදළ සේක.

මහණ, යම් සේ කොඟල දෙශයෙහි වූ විසිකිරියක් ඇති තලගැළක් වේ නම්, පුරුෂයෙක් වර්ෂගතයක්හුගේ වර්ෂ ගතයක්හුගේ ඇවෑමෙන් එයින් එක් එක් තලැටක් නංවා ගන්නේ නම් මහණ, විසිකිරියක් ඇති ඒ මාගධක තල ගැළ මේ උපක්‍රමයෙන් ක්ෂිප්‍රතර ව පරික්ෂයට පයඤ්ඤායට යන්නේ ය. එක් අර්වුද නිරයෙක් (පරික්ෂයට) නොයේ මැ යි.

මහණ යම් සෙයින් විංශත් අර්වුද නිරයෝ වෙත් නම්, එක් නිරර්වුද නිරයෙක් මෙබඳු වෙයි: මහණ, යම් සෙයින් විංශත් නිරර්වුද නිරයෝ වෙත් නම් එක් අබ්බ නිරයෙක් මෙබඳු වෙයි. මහණ, යම් සෙයින් විංසති අබ්බ නිරයෝ වෙත් නම්, එක් අභහ නිරයෙක් මෙබඳු වෙයි. මහණ යම් සෙයින් විංසති අභහනිරයෝ වෙත් නම් එක් අට්ට නිරයෙක් මෙබඳු වෙයි. මහණ, යම් සෙයින් විංසති අට්ට නිරයෝ වෙත් නම් එක් කුමුද නිරයෙක් මෙබඳු වෙයි. මහණ, යම් සෙයින් විංසති කුමුද නිරයෝ වෙත් නම්, එක් සොගන්ධික නිරයෙක් එබඳු වෙයි, මහණ යම් සෙයින් විංශත් සොගන්ධික නිරයෝ වෙත් නම්, එක් උත්පලක නිරයෙක් මෙබඳු වෙයි. මහණ යම් සෙයින් විංශත් උත්පලක නිරයෝ වෙත් නම් එක් පුණ්ඩරික නිරයෙක් මෙබඳු වෙයි. මහණ යම් සෙයින් විංසති පුණ්ඩරික නිරයෝ වෙත් නම් එක් පදුම නිරයෙක් මෙබඳු වෙයි. මහණ සැරියුත් මුගලනුත් කෙරෙහි සිත් පුද්ග්‍ය කොට සවා කොකාලික මහණ පදුම නිරයට එළැඹිණැ යි.

භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදළහ. මෙය වදරා ශාස්තෘ වූ සුගතයන් වහන්සේ අනතුරුව තෙල ශාථා වදළ සේක:

1. දුබ්බි බණන බාල තෙම යමෙකින් තමා සිදුනේ නම් (එබඳු) කුශාරියෙක් උපන් පුරුෂයාගේ මුවෙහි උපදනේ ය.

2. යමෙක් නින්දායකු පසස්නේ ද, යමෙක් හෝ ප්‍රශංසාර්ථක වේ නම් ඔහුට නිකු හෝ කෙරේ නම්, හේ මුවින් අපරාධ කරණේය. ඒ අපරාධ හේතුයෙන් සුඛ නො වීදුනේ ය.

3. අප්‍රමාණො අයං කලි යො අකේඛස්‍ර ධනපරාජයො,
සබ්බස්‍සාපි සභාපි අත්තනා අයමෙව මහත්තරො කලි
යො සුගතෙස්‍ර මනං පදෙසයෙ.
4. සතං සභස්‍සානං නිරබ්බද්‍යනං, ඡන්තිංසති පඤ්ච අබ්බද්‍යති
යමරියගරහි තිරයං උපෙනි, වාවං මනඤ්ඤ පණ්ඩාය පාපකන්ති.

10. 2. 4. 10

බිණාසවබල සුත්තං

[සාවස්සී]

අථ බො ආයස්මා සාරිපුත්තො යෙන හගවා තෙනුපසඬකම්. උප-
සඬකම්ඤ්ඤා හගවන්තං අභිවාදෙතො ඒකමෙතං නිසීදි. එකමන්තං නිසිත්තං
බො දායස්මන්තං සාරිපුත්තං හගවා ඒතදවොච: “කති නු බො සාරිපුත්ත
බිණාසවස්ස භික්ඛුනො බලාති, යෙහි බලෙහි සමන්තාගතො බිණාසවො
භික්ඛු ආසවානං ඛයං පටිජානාති ‘බිණා මෙ ආසවා’ති”.

දස හතෙහ බිණාසවස්ස භික්ඛුනො බලාති, යෙහි බලෙහි සමන්තා-
ගතො බිණාසවො භික්ඛු ආසවානං ඛයං පටිජානාති “බිණා මෙ
ආසවා”ති.

කතමානි දස:

1. ඉධ හතෙහ බිණාසවස්ස භික්ඛුනො අනිච්චතො සබ්බෙ සඬ්ඛාරා
යථාභුතං සමමප්පඤ්ඤාය සුද්ධිංගා භොගති.

යමපි හතෙහ බිණාසවස්ස භික්ඛුනො අනිච්චතො සබ්බෙ සඬ්ඛාරා
යථාභුතං සමමප්පඤ්ඤාය සුද්ධිංගා භොගති. ඉදමපි හතෙහ බිණාසවස්ස
භික්ඛුනො බලං භොති, යං බලං ආගමම බිණාසවො භික්ඛු ආසවානං
ඛයං පටිජානාති “බිණා මෙ ආසවා”ති.

2. පුන ච පරං හතෙහ බිණාසවස්ස භික්ඛුනො අඬ්ඛාරකාසුපමා කාමා
යථාභුතං සමමප්පඤ්ඤාය සුද්ධිංගා භොගති. යමපි හතෙහ බිණාසවස්ස
භික්ඛුනො අඬ්ඛාරකාසුපමා කාමා යථාභුතං සමමප්පඤ්ඤාය සුද්ධිංගා
භොගති, ඉදමපි හතෙහ බිණාසවස්ස භික්ඛුනො බලං භොති, යං බලං
ආගමම බිණාසවො භික්ඛු ආසවානං ඛයං පටිජානාති “බිණා මෙ ආසවා”ති.

3. දුෂ්‍යක්‍රීඩාවන්හි ලා තමා හා යම් මුලු ධන පරාජයක් වේ නම්, මේ අපරාධය අල්පමාත්‍ර වෙයි.

සමායක් ගතයන් කෙරෙහි යමෙක් සිත ප්‍රද්විෂ්ට කෙරේ නම් මෙය ම මහත්තර අපරාධය වෙයි. හේ

4. පාපක වාචිමනස් පිහිටුවා ආයාසනට ගර්භා කරනුයේ යම් නිරයකට එළැඹේ නම්, හේ නිරර්වුද ගණනින් එක්දහස් එක්සිය සති-සෙක් ද අර්වුද පසෙක් දැ යි මෙතෙක් කාලමානයෙක් ඔහට වේ යයි.

10. 2. 4. 10

බිණාසවබල සූත්‍රය

[සැවැත්]

එසේද ආයුෂ්මත් ශාරිපුත්‍ර තෙරුණුවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා එළැඹියහ. එළැඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ඇදුරු කොට වැද එකත්පසෙක හුන්හ. එකත්පසෙක හුන් ආයුෂ්මත් ශාරිපුත්‍ර තෙරුන්ට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තෙල වදළ සේක: “ශාරිපුත්‍රයෙනි, යම් බලයන්ගෙන් සමන්වා-ගත ක්ෂිණාසුව මහණ මාගේ ආසුවයෝ ක්ෂිණයහ’යි ආසුවයන්ගේ ක්ෂය පිළිදන්නේ නම්, ක්ෂිණාසුව මහණහුගේ එබඳු බල කෙතෙකැ?” යි.

වහන්ස, යම්බඳු බලකෙනෙකුන්ගෙන් සමන්වාගත ක්ෂිණාසුව මහණ මාගේ ආසුවයෝ ක්ෂිණයහ’යි පිළිදන්නේ නම් ක්ෂිණාසුව මහණහුගේ එබඳු බල දස දෙනෙක.

කවර දස දෙනෙකයන්:

1. වහන්ස, මෙ සස්තෙහි ක්ෂිණාසුව මහණහු විසින් සථිසංස්කාරයෝ අනිත්‍ය විසින් ඇති සැටියෙන් සමායක් ප්‍රඥායෙන් සූදාෂ්ට වෙන්,

වහන්ස, ක්ෂිණාසුව භික්ෂුහු විසින් සථිසංස්කාරයෝ අනිත්‍ය විසින් ඇති සැටියෙන් සමායක් ප්‍රඥායෙන් මොනොවට දන්නා ලදහ යන යමෙක් ඇත් ද, වහන්ස, යම් බලයකට පැමිණ ක්ෂිණාසුව මහණ ‘මා විසින් ආසුවයෝ ක්ෂිණයහ’යි පිළිදන්නේ නම්, මෙ ද ක්ෂිණාසුව භික්ෂුහුගේ බලයෙක.

2. තවද වහන්ස, දනෙකකි. ක්ෂිණාසුව භික්ෂුහු විසින් කාමයෝ අඛණ්ණාසුපමයහ’යි ඇතිසැටියෙන් සමායක් ප්‍රඥායෙන් මොනොවට දන්නා ලදහ. වහන්ස ක්ෂිණාසුව මහණහු විසින් කාමයෝ “අඛණ්ණාසුපමයහ”යි ඇතිසැටියෙන් සමායක් ප්‍රඥායෙන් මොනොවට දන්නා ලදහ යන යමෙක් ඇත්නම් වහන්ස, යම් බලයකට පැමිණ ක්ෂිණාසුව මහණ “මාගේ ආසුවයෝ ක්ෂිණයහ’යි ප්‍රතිඥ කෙරේ නම්, මෙ ද ක්ෂිණාසුව භික්ෂුහුගේ බලයෙක.

3. පුන ව පරං හනෙන ඛිණාසවස්ස භික්ඛුනො විවෙකනිත්තං චිත්තං හොති විවෙකපොණං විවෙකපඤ්ඤාරං වචකථං¹ නෙක්ඛම්මාභිරතං ව්‍යනභිභූතං සබ්බසො ආසවඨානියෙහි ධම්මෙහි. යමපි හනෙන ඛිණාසවස්ස භික්ඛුනො විවෙකනිත්තං චිත්තං හොති විවෙකපොණං විවෙකපඤ්ඤාරං වචකථං නෙක්ඛම්මාභිරතං ව්‍යනභිභූතං සබ්බසො ආසවඨානියෙහි ධම්මෙහි, ඉදමපි හනෙන ඛිණාසවස්ස භික්ඛුනො ඛලං හොති යං ඛලං ආගමම ඛිණාසවො භික්ඛු ආසවානං බයං පටිජානාති, “ඛිණා මෙ ආසවා”ති.

4. පුන ව පරං හනෙන ඛිණාසවස්ස භික්ඛුනො වත්තාරො සතිපට්ඨානා භාවිතා හොන්ති සුභාවිතා. යමපි හනෙන ඛිණාසවස්ස භික්ඛුනො වත්තාරො සතිපට්ඨානා භාවිතා හොන්ති සුභාවිතා, ඉදමපි හනෙන ඛිණාසවස්ස භික්ඛුනො ඛලං හොති යං ඛලං ආගමම ඛිණාසවො භික්ඛු ආසවානං බයං පටිජානාති, “ඛිණා මෙ ආසවා” ති

5-10. පුනවපරං හනෙන ඛිණාසවස්ස භික්ඛුනො වත්තාරො සමුප්පාදානා භාවිතා හොන්ති සුභාවිතා -පෙ- වත්තාරො ඉද්ධිපාද භාවිතා හොන්ති සුභාවිතා -පෙ- පඤ්චිඤ්ඤානි භාවිතානි හොන්ති සුභාවිතානි -පෙ- පඤ්චබලානි භාවිතානි හොන්ති සුභාවිතානි. -පෙ- සත්තබ්බොඤ්ඤානා භාවිතා හොන්ති සුභාවිතා. -පෙ- අරියො අට්ඨංගිකො මග්ගො භාවිතො හොති සුභාවිතො. යමපි හනෙන ඛිණාසවස්ස භික්ඛුනො අරියො අට්ඨංගිකො මග්ගො භාවිතො හොති සුභාවිතො, ඉදමපි හනෙන ඛිණාසවස්ස භික්ඛුනො ඛලං හොති යං ඛලං ආගමම ඛිණාසවො භික්ඛු ආසවානං බයං පටිජානාති “ඛිණා මෙ ආසවා”ති.

ඉමානි ඛො හනෙන දස ඛිණාසවස්ස භික්ඛුනො ඛලානි, යෙහි බලෙහි සමනතාගතො ඛිණාසවො භික්ඛු ආසවානං බයං පටිජානාති “ඛිණා මෙ ආසවා”ති.

ථෙරවග්ගො වතුකො.

තවුද්දනං:

බාහුනො ආනන්ද ච පුණ්ණියො ච බ්‍යකරණං,
කඤ්ඤාසුඤ්ඤානං කොකාලිකො ච බලාති වා¹ ති.

1. විවෙකථං, මජ්ඣ.

1. වාහනානන්ද පුණ්ණියො බ්‍යකර. කඤ්ඤානිකො,
භද්දකො සකොකාලි ඛිණාසවබලෙතවාති - මජ්ඣ.

3. තවද වහන්ස, අනෙකෙකි; ක්ෂිණාසුව භික්ෂුහුගේ සිත සච්ඡිකාර යෙන් ආසුවසථානිය ධර්මයන්ගෙන් වාතහවුයේ නෛෂ්ක්‍රමායෙහි ඇලුනේ කෙලෙසුන්ගෙන් දුරු වූයේ (එල සමාපක්ඛිවශයෙන්) නිව්භ්ණ විවෙකයට නැඹුරු වූයේ විවෙකප්‍රවණ වූයේ විවෙකප්‍රාග්භාර වූයේ වෙයි. වහන්ස, ක්ෂිණාසුව භික්ෂුහුගේ චිත්තය ආසුවයනට කරුණු වූ ක්ලේශ ධර්මයන් කෙරෙන් සච්ඡිකාරයෙන් විගතාතෘවූයේ නෛෂ්ක්‍රමාහිරත වූයේ කෙලෙසුන්ගෙන් දුරුවූයේ විවෙක නිමිත වූයේ විවෙකප්‍රවණවූයේ විවෙකප්‍රාග්භාරවූයේ වෙයි' යන යමෙක් ඇත්ද, වහන්ස, යම් බලයකට පැමිණ රහත් මහණ 'මාගේ ආශ්‍රවයෝ ක්ෂිණයහ'යි ආසුවක්ෂයය ප්‍රතිඤ්ඤා කෙරේ නම් වහන්ස, මෙ ද රහත් මහණහුගේ බලයෙකි.

4. තවද වහන්ස, අනෙකකි. ක්ෂිණාසුව මහණහු විසින් සතර සිව්ටන්හු බැවුනාහු මොනොවට බැවුනාහු වෙත්. වහන්ස, 'ක්ෂිණාසුව භික්ෂුහු විසින් සතර සතිපට්ඨානයෝ වඩන ලද, මොනොවට වඩන ලදහ' යන යමෙක් ඇත්ද, යම් බලයකට පැමිණ රහත් මහණ 'මාගේ ආශ්‍රවයෝ ක්ෂිණයහ'යි ආසුවක්ෂයන්ගේ ක්ෂය පිළිදන්නේ නම්, වහන්ස, මෙ ද ක්ෂිණාසුව භික්ෂුහුගේ බලයෙකි.

5-10. තවද වහන්ස, අනෙකකි. ක්ෂිණාසුව මහණහු විසින් සතර සමාක් ප්‍රධානයෝ භාවිත සුභාවිත වෙති -පෙ- සතර සාද්ධිපාදයෝ භාවිත සුභාවිත වෙති -පෙ- පඤ්ඤාඤායෝ භාවිත සුභාවිත වෙති -පෙ- පඤ්ඤා බලහු භාවිත සුභාවිත වෙති -පෙ- සත්ත බොධාඛනයෝ භාවිත සුභාවිත වෙත් -පෙ- ආයස් අස්ථාංගික මාර්ගය භාවිත සුභාවිත වේ. වහන්ස, ක්ෂිණාසුව භික්ෂුහු විසින් අරිද්වර්ගිභ බැවිණ, මොනොවට බැවිණ යන යමෙක් ඇත්ද, වහන්ස, රහත් මහණ යම් බලයකට පැමිණ මාගේ ආශ්‍රවයෝ ක්ෂිණයහ'යි ආසුවයන් ගේ ක්ෂය පිළිදන්නේ නම්, මෙ ද රහත් මහණහුගේ බලයෙකි.

වහන්ස, යම් බලකෙනෙකුගෙන් සමන්වාගත රහත් මහණ මා විසින් ආශ්‍රවයෝ ක්ෂිණයහ'යි ආශ්‍රවයන්ගේ ක්ෂයය ප්‍රතිඤ්ඤා කෙරේ නම් ක්ෂිණාසුව භික්ෂුහුගේ මේ ඒ දස බලයි.

දස වැනි බිණාසුවබල සූත්‍ර යි.

සතර වැනි පෙර වග්ග යි.

එහි ලද්දන්ය:

බාහුනය, ආනන්දය, පුණ්ණිය, බ්‍යාකරණය, කක්ඛිය, අඤ්ඤාය, අධිකරණය, කොකාලිකය, බලසූත්‍රයදැයි දසයෙකි.

කාමහොගී සුතතං.

එකං සමයං භගවා සාවකස්සිං විහරති ජෙනවනෙ අනාථපිණ්ඩකස්ස ආරාමෙ. අථ ඛො අනාථපිණ්ඩකො ගහපති යෙන භගවා තෙනුපසංකම්. උපසංකම්ඤා භගවතං අභිවාදෙඤා එකමනං නිසීදි. එකමනං නිසින්නං ඛො අනාථපිණ්ඩකං ගහපතිං භගවා එතදවොච:

දස ඉමෙ ගහපති කාමහොගී සනෙතා සංවිජජමානා ලොකස්මිං. කතමෙ දස.

1. ඉධ ගහපති එකවො කාමහොගී අධම්මෙන භොගෙ පරියෙසති සාහසෙන. අධම්මෙන භොගෙ පරියෙසිඤා සාහසෙන න අත්තානං සුඛෙති පිනෙති න සංවිහරති න පුඤ්ඤාති කරොති.

2. ඉධ පන ගහපති එකවො කාමහොගී අධම්මෙන භොගෙ පරියෙසති සාහසෙන. අධම්මෙන භොගෙ පරියෙසිඤා සාහසෙන අත්තානං සුඛෙති, පිනෙති, න සංවිහරති, න පුඤ්ඤාති කරොති.

3. ඉධ පන ගහපති එකවො කාමහොගී අධම්මෙන භොගෙ පරියෙසති සාහසෙන. අධම්මෙන භොගෙ පරියෙසිඤා සාහසෙන, අත්තානං සුඛෙති පිනෙති, සං විහරති, පුඤ්ඤාති කරොති.

4. ඉධ පන එකවො කාමහොගී ධම්මාධම්මෙන භොගෙ පරියෙසති සාහසෙන පි අසාහසෙන පි. ධම්මාධම්මෙන භොගෙ පරියෙසිඤා සාහසෙන පි අසාහසෙන පි න අත්තානං සුඛෙති පිනෙති, න සංවිහරති, න පුඤ්ඤාති කරොති.

5. ඉධ පන ගහපති එකවො කාමහොගී ධම්මාධම්මෙන භොගෙ පරියෙසති සාහසෙන පි. අසාහසෙන පි ධම්මාධම්මෙන භොගෙ පරියෙසිඤා සාහසෙන පි අසාහසෙන පි අත්තානං සුඛෙති පිනෙති, න සං විහරති කරොති.

6. ඉධ පන ගහපති එකවො කාමහොගී ධම්මාධම්මෙන භොගෙ පරියෙසති සාහසෙන පි අසාහසෙන පි ධම්මාධම්මෙන භොගෙ පරියෙසිඤා සාහසෙන පි අසාහසෙන පි අත්තානං සුඛෙති පිනෙති, සං විහරති, පුඤ්ඤාති කරොති.

10. 2. 5. 1

කාමභෝගී සූත්‍රය

එක් කලෙක භාග්‍යවතුන්වහන්සේ සැවැත්නුවර සමීපයෙහි වූ අනේ පිඬු මහසිටුහුගේ ජේතවන නම් ආරාමයෙහි වැඩවසන සේක. එකල්හි අනාථ පිණ්ඩික ගෘහපති තෙම භාග්‍යවතුන්වහන්සේ කරා එළඹියේය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැඳ එකත්පසෙක හින. එකත්පසෙක හුන් අනාථ පිණ්ඩික ගෘහපති භට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තෙල වදළ සේක:

ගැහැවිය, මෙ ලොව්හි කාමභෝගී හු දස දෙනෙක් විද්‍යාමාන වෙත්. කවර දස දෙනෙකයත්:

1. ගැහැවිය, මෙලොව්හි එක් කාම භෝගියෙක් අධම්මයෙන් සැහැසි කම්මන් භෝග පර්යේෂණා කරණේය. අධම්මයෙන් සැහැසිකම්මන් භෝග පර්යේෂණා කොට තමා නො සුවපත් කරන්නේය. නො පිනවන්නේය, සංවිභාග නො කරන්නේය, පින් නො කරන්නේ ය.

2. ගැහැවිය මෙලොව්හි එක් කාම භෝගියෙක් අධම්මයෙන් සාහසික කම්මයෙන් භෝග සොයන්නේය. අධම්මයෙන් සාහසිකකම්මයෙන් භෝග සොයා තමා සුවපත් කරන්නේය, පිනවනුයේය, සංවිභාග නො කරන්නේය, පින් නො කරන්නේය.

3. ගැහැවිය මෙලොව්හි එක් කාමභෝගියෙක් අධම්මයෙන් සාහසික කම්මයෙන් භෝග සොයන්නේය. අධම්මයෙන් සාහසික කම්මයෙන් භෝග සොයා තමා සුවපත් කරන්නේය, පිනවන්නේය, සංවිභාග කරන්නේය, පින් කරන්නේය.

4. ගැහැවිය, මෙලොව්හි එක් කාමභෝගියෙක් ධර්මාධර්මයෙන් සාහසයෙනුදු අසාහසයෙනුදු භෝග සොයන්නේය. ධර්මාධර්මයෙන් සාහසයෙනුදු අසාහසයෙනුදු භෝග සොයා තමා සුවපත් නො කරයි, නො පිනවයි, සංවිභාග නො කරයි, පින් නො කරයි.

5. ගැහැවිය, මෙ ලොව්හි එක් කාමභෝගියෙක් ධර්මාධර්මයෙන් ද සාහසයෙන් ද අසාහසයෙන් ද භෝග සොයා තමා සුවපත් කරයි, පිනවයි, සංවිභාග නො කරයි, පින් නො කරයි.

6. ගැහැවිය, මෙලොව්හි එක් කාමභෝගියෙක් ධර්මාධර්මයෙනුදු සාහසයෙනුදු අසාහසයෙනුදු භෝග සොයන්නේය, ධර්මාධර්මයෙනුදු සාහසයෙනුදු භෝග සොයා තමා සුවපත් කරන්නේය, පිනවන්නේය, සංවිභාග කරන්නේය, පින්කරන්නේය.

7. ඉධ පන එකවෙවා කාමහොගි ධම්මෙන භොගෙ පරියෙසති අසාහසෙන. ධම්මෙන භොගෙ පරියෙසිත්වා අසාහසෙන න අත්තානං සුඛෙති පිනෙති, න සංවිහජති, න පුඤ්ඤානි කරොති.

8. ඉධ පන ගහපති එකවෙවා කාමහොගි ධම්මෙන භොගෙ පරියෙසති, අසාහසෙන. ධම්මෙන භොගෙ පරියෙසිත්වා අසාහසෙන අත්තානං සුඛෙති පිනෙති, න සංවිහජති, න පුඤ්ඤානි කරොති.

9. ඉධ පන ගහපති එකවෙවා කාමහොගි ධම්මෙන භොගෙ පරියෙසති අසාහසෙන. ධම්මෙන භොගෙ පරියෙසිත්වා අසාහසෙන අත්තානං සුඛෙති පිනෙති, සංවිහජති, පුඤ්ඤානි කරොති. තෙ ව භොගෙ අගට්ඨො ඉච්ඡන්තො අජ්ඣාපනෙනා අනාදිනව දසසාවි අනිසාරණපඤ්ඤා පරිභුඤ්ජති.

10. ඉධ පන ගහපති එකවෙවා කාමහොගි ධම්මෙන භොගෙ පරියෙසති අසාහසෙන. ධම්මෙන භොගෙ පරියෙසිත්වා අසාහසෙන අත්තානං සුඛෙති පිනෙති, සංවිහජති, පුඤ්ඤානි කරොති. තෙ ව භොගෙ අගට්ඨො අච්ඡන්තො අනාදිනවදසසාවි නිසාරණපඤ්ඤා පරිභුඤ්ජති.

1. තත්‍ර ගහපති යවායං කාමහොගි අධම්මෙන භොගෙ පරියෙසති සාහසෙන, අධම්මෙන භොගෙ පරියෙසිත්වා සාහසෙන, න අත්තානං සුඛෙති, පිනෙති, න සංවිහජති, න පුඤ්ඤානි කරොති, අයං ගහපති කාමහොගි තිහි යානෙහි ගාරයෙහා: ‘අධම්මෙන භොගෙ පරියෙසති සාහසෙන’ති ඉමිනා පඨමෙන යානෙන ගාරයෙහා. ‘න අත්තානං සුඛෙති පිනෙති’ති ඉමිනා දුතියෙන යානෙන ගාරයෙහා න සංවිහජති, න පුඤ්ඤානි කරොති’ති ඉමිනා තතියෙන යානෙන ගාරයෙහා අයං ගහපති කාමහොගි ඉමෙහි තිහි යානෙහි ගාරයෙහා.

7. ගැහැවිය, මෙලොවහි එක් කාමහොගියෙක් දැහැමින් නො සැහැසිකමින් හොගපර්යේෂණ කරන්නේය. දැමින් නො සැහැසිකමින් හොග-පර්යේෂණ කොට තමා සුවපත් නො කරන්නේය. නොපිනවන්නේය, සංවිභාග නො කරන්නේය, පින් නො කරන්නේය.

8. ගැහැවිය, මෙලොවහි එක් කාමහොගියෙක් ධර්මයෙන් අසාහසික කම්යෙන් හොග සොයන්නේය. ධර්මයෙන් අසාහසික කම්යෙන් හොග සොයා තමා සුවපත් කරන්නේය, පිනවන්නේය, සංවිභාග නො කරන්නේය, පින් නොකරන්නේය.

9. ගැහැවිය, මෙලොවහි එක් කාමහොගියෙක් ධර්මයෙන් අසාහසයෙන් හොග සොයන්නේය, ධර්මයෙන් අසාහසයෙන් හොග සොයා තමා සුවපත් කරයි, පිනවයි, සංවිභාග කරයි, පින් කරයි. (ලොභයෙන්) ග්‍රථිත වූයේ, මූර්ඡිතවූයේ, එහි බැස ගත්තේ ආදිනව නො දක්නා සුදුසුයේ නිසරණප්‍රඥ නැතියේ එ හොගයනුදු වලඳන්නේය.

10. ගැහැවිය, මෙලොවහි එක් කාමහොගියෙක් ධර්මයෙන් අසාහසයෙන් හොග පර්යේෂණ කරයි. දැහැමින් නො සැහැසියෙන් හොග සොයා තමා සුවපත් කෙරෙයි, පිනවයි, සංවිභාග කෙරෙයි, පින් කරයි. ග්‍රථිත නො වූයේ මූර්ඡිත නො වූයේ, එහි නො බැස ගත්තේ ආදිනව දක්නා සුදුසුයේ නිසරණ ප්‍රඥ ඇතියේ වළඳන්නේ යි.

1. ගැහැවිය, එහි යම් කාම හොගියෙක් අදහමින් සැහැසිකමින් හොග සොයන්නේ නම්, අදහමින් සැහැසිකමින් හොග සොයා තමා සුවපත් නො කෙරේ නම්, නො පිනවා නම්, සංවිභාග නො කෙරේ නම්, පින් නො කෙරේ නම්, ගැහැවිය මේ කාමහොගි තෙම තුන් කරුණෙකින් ගැරඹිය යුත්තේ ය. 'අදහමින්, සැහැසිකමින් හොග පර්යේෂණ කරයි' යන මේ පළමු කරුණෙන් ගැරඹිය යුත්තේ ය. තමා සුවපත් නො කෙරෙයි, නො පින වයි, යන මේ දෙවන කරුණෙන් ගැරඹිය යුත්තේ ය. සංවිභාග නො කෙරෙයි, පින් නො කෙරෙයි යන මේ තුන්වන කරුණෙන් ගැරඹිය යුත්තේ ය, ගැහැවිය, මේ කාමහොගි පුරුෂ මෙතුන් කරුණෙන් ගැරඹිය යුත්තේ ය.

2. තත්‍ර ගහපති යවායං කාමහොගි අධිමෙමන හොගෙ පරියෙසති සාහසෙන, අධිමෙමන හොගෙ පරියෙසිත්වා සාහසෙන අත්තානං සුඛෙති, පිනෙති, න සං විහජති, න පුඤ්ඤාති කරොති, අයං ගහපති කාමහොගි ද්විති යානෙහි ඉමිනා පඨමෙන යානෙන ඉමිනා පාසංසො. ‘අධිමෙමන හොගෙ පරියෙසති සාහසෙනා’ති ඉමිනා පඨමෙන යානෙන ඉමිනා පාසංසො. ‘අත්තානං සුඛෙති පිනෙති’ති ඉමිනා පඨමෙන යානෙන පාසංසො. ‘න සං විහජති, න පුඤ්ඤාති කරොති’ති ඉමිනා දුතියෙන යානෙන ඉමිනා පාසංසො. අයං ගහපති කාමහොගි ඉමෙති ද්විති යානෙහි ඉමිනා පාසංසො. ඉමිනා පඨමෙන යානෙන පාසංසො.

3. තත්‍ර ගහපති යවායං කාමහොගි අධිමෙමන හොගෙ පරියෙසති. සාහසෙන අධිමෙමන හොගෙ පරියෙසිත්වා සාහසෙන අත්තානං සුඛෙති, පිනෙති, සං විහජති පුඤ්ඤාති කරොති. අයං ගහපති කාමහොගි පඨමෙන යානෙන ඉමිනා පාසංසො, ද්විති යානෙහි පාසංසො. ‘අධිමෙමන හොගෙ පරියෙසති සාහසෙනා’ති ඉමිනා පඨමෙන යානෙන ඉමිනා පාසංසො. ‘අත්තානං සුඛෙති පිනෙති’ති ඉමිනා පඨමෙන යානෙන පාසංසො. ‘සං විහජති පුඤ්ඤාති කරොති’ති ඉමිනා දුතියෙන යානෙන පාසංසො. අයං ගහපති කාමහොගි ඉමිනා පඨමෙන යානෙන ඉමිනා පාසංසො. ඉමෙති ද්විති යානෙහි පාසංසො.

4. තත්‍ර ගහපති යවායං කාමහොගි ධම්මාධිමෙමන හොගෙ පරියෙසති සාහසෙන පි අසාහසෙන පි, ධම්මාධිමෙමන හොගෙ පරියෙසිත්වා සාහසෙන පි අසාහසෙන පි න අත්තානං සුඛෙති පිනෙති න සං විහජති, න පුඤ්ඤාති කරොති, අයං ගහපති කාමහොගි පඨමෙන යානෙන පාසංසො, තිති යානෙහි ඉමිනා පාසංසො. ‘ධම්මෙමන හොගෙ පරියෙසති අසාහසෙනා’ති ඉමිනා පඨමෙන යානෙන පාසංසො. ‘අධිමෙමන හොගෙ පරියෙසති සාහසෙනා’ති ඉමිනා පඨමෙන යානෙන ඉමිනා පාසංසො, ‘න අත්තානං සුඛෙති පිනෙති’ති ඉමිනා දුතියෙන යානෙන ඉමිනා පාසංසො. ‘න සං විහජති, න පුඤ්ඤාති කරොති’ති ඉමිනා තුතියෙන යානෙන ඉමිනා පාසංසො. අයං ගහපති කාමහොගි ඉමිනා පඨමෙන යානෙන පාසංසො. ඉමෙති තිති යානෙහි ඉමිනා පාසංසො.

2. ගැහැවිය, එහි යම් කාමහොගියෙක් අධම්මයෙන් සාහසික කම්මයෙන් හොඟ සොයා නම්, අධම්මයෙන් සාහසික කම්මයෙන් හොඟ සොයා තමා සුවපත් කරයි නම්, පිනවා නම්, සංවිභාග නොකෙරේ නම් පින් නොකෙරේ නම්, ගැහැවිය, මේ කාමහොගි පුරුෂයා කරුණු දෙකෙකින් ගැරඹිය යුත්තේය: එක් කරුණෙකින් ප්‍රශංසාර්ථ වෙයි. ‘අධම්මයෙන් සාහසික කම්මයෙන් හොඟ සොයන්නේය: යන මේ පළමු කරුණෙන් ගැරඹිය යුත්තේය. තමා සුවපත් කෙරෙයි. පිනවයි යන මේ එක් කරුණෙන් ප්‍රශංසාර්ථ වෙයි. සංවිභාග නො කෙරෙයි. පින් නො කෙරෙයි යන මේ දෙවන කරුණෙන් ගැරඹිය යුත්තේය. ගැහැවිය, මේ කාමහොගි පුරුෂ තෙම මේ දෙකරුණෙන් ගැරඹිය යුත්තේය. මේ එක් කරුණින් පැයැස්ස යුතු වෙයි.

3. ගැහැවිය, එහි යම් කාම හොගියෙක් අධර්මයෙන් සාහසික කර්මයෙන් හොඟ සොයා නම්, අධර්මයෙන්, සාහසික කර්මයෙන් හොඟ සොයා තමා සුවපත් කෙරේ නම්, පිනවා නම්, සංවිභාග කෙරේ නම් පින් කෙරේ නම්, ගැහැවිය, මේ කාමහොගියා එක් කරුණෙකින් ගැරඹිය යුතු වෙයි. දෙකරුණෙකින් ප්‍රශංසාර්ථ වෙයි: අධර්මයෙන් සාහසික කර්මයෙන් හොඟ සොයයි යන මේ එක් කරුණින් ගැරඹිය යුතු වෙයි, තමා සුවපත් කරයි. පිනවයි යන මේ පළමු කරුණින් ප්‍රශංසාර්ථ වෙයි, සංවිභාග කරයි, පින් කෙරෙයි යන මේ දෙවන කරුණින් ප්‍රශංසාර්ථ වෙයි. ගැහැවිය, මේ කාම හොගියා මේ එක් කරුණින් ගැරඹිය යුතු වෙයි. මේ දෙකරුණින් ප්‍රශංසාර්ථ වෙයි.

4. ගැහැවිය, ඔවුනතුරෙහි යම් කාමහොගියෙක් ධර්මාධර්මයෙහි සාහසිකාසාහසිකකර්මයෙහි හොඟ සොයා නම්, ධර්මාධර්මයෙන් හා සාහසිකාසාහසිකකර්මයෙහි හොඟ සොයා තමා සුවපත් නො කෙරේ නම්, නොපිනවා නම්, සංවිභාග නොකෙරේ නම්, පින් නො කෙරේ නම්, ගැහැවිය, මේ කාම හොගි පුද්ගල එක් කරුණෙකින් ප්‍රශංසාර්ථ වෙයි, තුන් කරුණෙකින් ගැරඹිය යුතු වෙයි. ‘දූහමින් නො සැහැයි කමින් හොඟ සොයන්නේය යන මේ එක් කරුණෙන් ප්‍රශංසාර්ථ වෙයි. අධර්මයෙන් සාහසික කර්මයෙන් හොඟ පර්යේෂණ කරයි යන මේ පළමුවන කරුණින් ගැරඹිය යුතු වෙයි. තමා සුවපත් නො කෙරෙයි නො පිනවයි යන මේ දෙවන කරුණින් ගැරඹිය යුතු වෙයි. සංවිභාග නො කරයි, පින් නො කරයි, යන මේ තුන්වන කරුණෙන් ගැරඹිය යුතු වෙයි. ගැහැවිය මේ කාම හොගි තෙම මේ එක් කරුණෙන් පැයැස්ස යුතු වෙයි. මේ තුන් කරුණෙන් ගැරඹිය යුතු වෙයි.

5. තත්‍ර ගහපති යවායං කාමභොගී ධම්මාධිමෙමන භොගෙ පරියෙසති සාහසෙන පි අසාහසෙන පි, ධම්මාධිමෙමන භොගෙ පරියෙසිත්වා සාහසෙන පි අසාහසෙන පි, අත්තානං සුඛෙති පිනෙති න සංවිහජති න පුඤ්ඤාති කරොති. අයං ගහපති කාමභොගී ද්විති යානෙහි පාසංයො: ද්විති යානෙහි භාරයො: 'ධම්මෙ න භොගෙ පරියෙසති අසාහසෙනා'ති ඉමිනා පඨමෙන යානෙන පාසංයො. අධිමෙමන භොගෙ පරියෙසති සාහසෙනා'ති ඉමිනා පඨමෙන යානෙන භාරයො, 'අත්තානං සුඛෙති පිනෙති'ති ඉමිනා දුතියෙන යානෙන පාසංයො. න සංවිහජති, න පුඤ්ඤාති කරොති'ති ඉමිනා දුතියෙන යානෙන භාරයො. අයං ගහපති කාමභොගී ඉමෙහි ද්විති යානෙහි පාසංයො, ඉමෙහි ද්විති යානෙහි භාරයො.

6. තත්‍ර ගහපති යවායං කාමභොගී ධම්මාධිමෙමන භොගෙ පරියෙසති සාහසෙන පි අසාහසෙන පි ධම්මාධිමෙමන භොගෙ පරියෙසිත්වා සාහසෙන පි අසාහසෙන පි අත්තානං සුඛෙති පිනෙති, සංවිහජති, පුඤ්ඤාති කරොති, අයං ගහපති කාමභොගී තිති යානෙහි පාසංයො: එකෙන යානෙන භාරයො: ධම්මෙමන භොගෙ පරියෙසති අසාහසෙනාති ඉමිනා පඨමෙන යානෙන පාසංයො. අධිමෙමන භොගෙ පරියෙසති සාහසෙනා'ති ඉමිනා එකෙන යානෙන භාරයො. 'අත්තානං සුඛෙති පිනෙති'ති ඉමිනා දුතියෙන යානෙන පාසංයො. සංවිහජති, පුඤ්ඤාති කරොති'ති ඉමිනා තතියෙන යානෙන පාසංයො. අයං ගහපති කාමභොගී ඉමෙහි තිති යානෙහි පාසංයො. ඉමිනා එකෙන යානෙන භාරයො.

7. තත්‍ර ගහපති යවායං කාමභොගී ධම්මෙමන භොගෙ පරියෙසති අසාහසෙන, ධම්මෙමන භොගෙ පරියෙසිත්වා අසාහසෙන න අත්තානං සුඛෙති පිනෙති, න සංවිහජති, න පුඤ්ඤාති කරොති අයං ගහපති කාමභොගී එකෙන යානෙන පාසංයො: ද්විති යානෙහි භාරයො: ධම්මෙමන භොගෙ පරියෙසති අසාහසෙනා'ති ඉමිනා එකෙන යානෙන පාසංයො. 'න අත්තානං සුඛෙති පිනෙති'ති, ඉමිනා පඨමෙන යානෙන භාරයො. 'න සංවිහජති, න පුඤ්ඤාති කරොති'ති ඉමිනා දුතියෙන යානෙන භාරයො. අයං ගහපති කාමභොගී ඉමිනා එකෙන යානෙන පාසංයො. ඉමෙහි ද්විති යානෙහි භාරයො.

5. ගැහැවිය, ඔවුනතුරෙහි යම් කාමහොගියෙක් ධර්මා ධර්මයෙහි සාහසිකා සාහසික කර්මයෙහි හොග සොයා නම් ධර්මාධර්මයෙහි සාහසිකා සාහසික කර්මයෙහි හොග සොයා තමා සුවපත් කෙරේ නම්, පිනවා නම්, සංවිභාග නො කෙරේ නම්, පින් නො කෙරේ නම්, ගැහැවිය, මේ කාමහොගි පුද්ගල දෙකරුණෙකින් ප්‍රශංසාර්ථ වෙයි, දෙකරුණෙකින් ගැරුණිය යුතු වෙයි: ධර්මයෙන් අසාහසික කර්මයෙන් හොග සොයන්නේ යන මේ පළමු කරුණින් ප්‍රශංසාර්ථ වෙයි. අධර්මයෙන් සාහසික කර්මයෙන් හොග සොයයි යන මේ පළමු කරුණින් ගැරුණිය යුතු වෙයි. තමා සුවපත් කරයි, පිනවයි යන මේ දෙවන කරුණින් ප්‍රශංසාර්ථ වෙයි. සංවිභාග නො කරයි, පින් නොකරයි යන මේ දෙවන කරුණින් ගැරුණිය යුතු වෙයි ගැහැවිය, මේ කාම හොගි පුද්ගල මේ කරුණු දෙකින් ප්‍රශංසාර්ථ වෙයි. මේ කරුණු දෙකින් ගැරුණිය යුතු වෙයි.

6. ගැහැවිය, ඔවුනතුරෙහි යම් කාම හොගියෙක් ධර්මාධර්මයෙහි, සාහසිකාසාහසික කර්මයෙහි හොග සොයා නම් ධර්මාධර්මයෙහි සාහසිකාසාහසික කර්මයෙහි හොග සොයා තමා සුවපත් කෙරෙයි නම්, පිනවා නම්, සංවිභාග කෙරෙයි නම්, පින් කෙරෙයි නම්, ගැහැවිය, මේ කාමහොගි පුද්ගල තුන් කරුණෙකින් ප්‍රශංසාර්ථ වෙයි, එක් කරුණෙකින් ගැරුණිය යුතුවෙයි. ධර්මයෙහි අසාහසික කර්මයෙහි හොග පර්යේෂණ කරනුයේ යන මේ පළමු කරුණින් ප්‍රශංසාර්ථ වෙයි. අධර්මයෙහි සාහසික කර්මයෙහි හොග පර්යේෂණ කරනුයේ යන මේ එක් කරුණෙන් ගැරුණිය යුතු වෙයි. තමා සුවපත් කරනුයේ, පිනවන්නේ යන මේ දෙවන කරුණින් ප්‍රශංසාර්ථ වෙයි, සංවිභාග කරනුයේ, පින් කරනුයේ යන මේ තෙවන කරුණින් ප්‍රශංසාර්ථ වෙයි. ගැහැවිය, මේ කාමහොගි පුද්ගල මෙතන් කරුණින් ප්‍රශංසාර්ථ වෙයි. මේ එක් කරුණින් ගැරුණිය යුතු වෙයි.

7. ගැහැවිය, ඔවුනතුරෙහි යම් කාමහොගියෙක් ධර්මයෙන් අසාහසික කර්මයෙන් හොග සොයා නම්, ධර්මයෙන් අසාහසික කර්මයෙන් හොග සොයා තමා සුවපත් නො කෙරෙයි නම්, නො පිනවා නම්, සංවිභාග නො කෙරේ නම්, පින් නොකෙරේ නම්, ගැහැවිය, මේ කාමහොගි පුද්ගල එක් කරුණෙකින් ප්‍රශංසාර්ථ වෙයි. දෙකරුණෙකින් ගැරුණිය යුතු වෙයි: ධර්මයෙන් අසාහසික කර්මයෙන් හොග පර්යේෂණ කරනුයේ යන මේ පළමු කරුණින් ප්‍රශංසාර්ථ වෙයි. තමා සුවපත් නොකරනුයේ, නො පිනවයි යන මේ පළමුවන කරුණින් ගැරුණිය යුතු වෙයි. සංවිභාග නො කෙරෙයි, පින් නො කෙරෙයි යන මේ දෙවන කරුණින් ගැරුණිය යුතු වෙයි. ගැහැවිය, මේ කාම හොගි පුද්ගල මේ එක් කරුණින් ප්‍රශංසාර්ථ වෙයි. මේ දෙකරුණින් ගැරුණිය යුතු වෙයි.

8. තත්‍ර ගහපති, යවායං කාමහොගි ධම්මෙන භොගෙ පරියෙසති අසාහසෙන, ධම්මෙන භොගෙ පරියෙසිත්වා අසාහසෙන අත්තානං සුඛෙති පිනෙති, න සංවිහරති, න පුඤ්ඤාති කරොති. අයං ගහපති කාමහොගි ද්විති යානෙහි පාසංයො: එකෙන යානෙන ගාරයො: ‘ධම්මෙන භොගෙ පරියෙසති අසාහසෙනා’ ති ඉමිනා පඨමෙන යානෙන පාසංයො. අත්තානං සුඛෙති පිනෙති’ ති ඉමිනා දුතියෙන යානෙන පාසංයො. න සංවිහරති න පුඤ්ඤාති කරොති’ ති ඉමිනා එකෙන යානෙන ගාරයො. අයං ගහපති කාමහොගි ඉමෙහි ද්විති යානෙහි පාසංයො. ඉමිනා එකෙන යානෙන ගාරයො.

9. තත්‍ර ගහපති, යවායං කාමහොගි ධම්මෙන භොගෙ පරියෙසති අසාහසෙන, ධම්මෙන භොගෙ පරියෙසිත්වා අසාහසෙන අත්තානං සුඛෙති, පිනෙති සංවිහරති, පුඤ්ඤාති කරොති, තෙව භොගෙ ගථිතො මුච්ඡිතො අරුඤ්ඤාපනෙනා අනාදිනව දසසාථි අනිසාරණ පඤ්ඤා පරිභුඤ්ඤාති. අයං ගහපති, කාමහොගි තිති යානෙහි පාසංයො එකෙන යානෙන ගාරයො: ‘ධම්මෙන භොගෙ පරියෙසති අසාහසෙනා’ ති ඉමිනා පඨමෙන යානෙන පාසංයො, ‘අත්තානං සුඛෙති පිනෙති’ ති ඉමිනා දුතියෙන යානෙන පාසංයො. සංවිහරති පුඤ්ඤාති කරොති’ ති ඉමිනා තතියෙන යානෙන පාසංයො. ‘තෙව භොගෙ ගථිතො මුච්ඡිතො අරුඤ්ඤාපනෙනා අනාදිනවදසසාථි අනිසාරණ පඤ්ඤා පරිභුඤ්ඤාති’ ති, ඉමිනා එකෙන යානෙන ගාරයො. අයං ගහපති කාමහොගි ඉමෙහි තිති යානෙහි පාසංයො. ඉමිනා එකෙන යානෙන ගාරයො.

10. තත්‍ර ගහපති යවායං කාමහොගි ධම්මෙන භොගෙ පරියෙසති, අසාහසෙන, ධම්මෙන භොගෙ පරියෙසිත්වා අසාහසෙන අත්තානං සුඛෙති පිනෙති සංවිහරති පුඤ්ඤාති කරොති, තෙව භොගෙ අගථිතො අමුච්ඡිතො අනරුඤ්ඤාපනෙනා, ආදිනවදසසාථි නිසාරණ පඤ්ඤා පරිභුඤ්ඤාති. අයං ගහපති, කාමහොගි චතුර්ති යානෙහි පාසංයො: ධම්මෙන භොගෙ පරියෙසති අසාහසෙනා ති ඉමිනා පඨමෙන යානෙන පාසංයො. අත්තානං සුඛෙති පිනෙති’ ති ඉමිනා දුතියෙන යානෙන පාසංයො. සංවිහරති, පුඤ්ඤාති කරොති’ ති ඉමිනා තතියෙන යානෙන පාසංයො. තෙව භොගෙ අගථිතො අමුච්ඡිතො අනරුඤ්ඤාපනෙනා ආදිනවදසසාථි නිසාරණ පඤ්ඤා පරිභුඤ්ඤාති’ ති, ඉමිනා චතුර්තෙන යානෙන පාසංයො.

8. ගැහැවිය, ඔවුනතුරෙහි යම් කාමහොගියෙක් ධර්මයෙන් අසාහසික කර්මයෙන් හොඟ සොයා නම්, ධර්මයෙන් අසාහසික කර්මයෙන් හොඟ සොයා තමා සුවපත් කෙරේ නම්, පිනවා නම්, සංවිභාග නො කෙරේ නම්, පින් නො කෙරේ නම්, ගැහැවිය, මෙ කාම හොගියා දෙක-රුණෙකින් ප්‍රශංසාර්භ වෙයි: එක් කරුණෙකින් ගැරඹිය යුතු වෙයි: ධර්මයෙන් අසාහසික කර්මයෙන් හොඟ පර්යේෂණ කරයි යන මේ පළමු වන කරුණින් ප්‍රශංසාර්භ වෙයි. තමා සුවපත් කරයි, පිනවයි යන මේ දෙවන කරුණින් ප්‍රශංසාර්භ වෙයි. සංවිභාග නො කෙරෙයි, පින් නො කෙරෙයි යන මේ එක් කරුණින් ගැරඹිය යුතු වෙයි. ගැහැවිය, මෙ කාම හොගී මෙ දෙකරුණින් පැසැස්ස යුතු වෙයි. මෙ එක්කරුණින් ගැරඹිය යුතු වෙයි.

9. ගැහැවිය, ඔවුනතුරෙහි යම් කාම හොගියෙක් ධර්මයෙන් අසාහසික කර්මයෙන් හොඟ සොයා නම්, ධර්මයෙන් අසාහසික කර්මයෙන් හොඟ සොයා තමා සුවපත් කෙරෙයි නම් පිනවයි නම්, සංවිභාග කෙරෙයි නම්, පින් කෙරෙයි නම්, එ හොඟයනුදු ග්‍රහිතවූයේ මූර්ඡිත වූයේ එහි බැසගත්තේ ආදීනව නොදක්නා සුළු වූයේ අනිසරණ ප්‍රඥ ඇත්තේ වළඳනම්, ගැහැවිය, මෙ කාමහොගී තෙම තුන් කරුණෙකින් පැසැස්ස යුතු වෙයි: එක් කරුණින් ගැරඹිය යුතු වෙයි: ධර්මයෙන් අසාහසික කර්මයෙන් හොඟ සොයයි යන මේ පළමු කරුණින් පැසැස්ස යුතු වෙයි: තමා සුවපත් කෙරෙයි, පිනවයි යන මේ දෙවන කරුණින් පැසැස්ස යුතු වෙයි. සංවිභාග කෙරෙයි, පින් කෙරෙයි යන මේ තෙවන කරුණින් පැසැස්ස යුතු වෙයි එ හොඟයනුදු ග්‍රහිත වූයේ මූර්ඡිත වූයේ එහි බැස ගත්තේ, ආදීනව නො දක්නා සුළු වූයේ නිසරණ ප්‍රඥ නැත්තේ වළඳ කරයි යන මෙ එක් කරුණින් ගැරඹිය යුතු වෙයි. ගැහැවිය, මෙ කාමහොගියා මෙ තුන් කරුණින් පැසැස්ස යුතු වෙයි. මෙ එක් කරුණින් ගැරඹිය යුතු වෙයි.

10. ගැහැවිය, ඔවුනතුරෙහි යම් කාමහොගියෙක් දැහැමින් නො සැහැසි කමින් හොඟ සොයා නම් දැහැමින් නො සැහැසි කමින් හොඟ සොයා තමා සුවපත් කරයි නම් පිනවයි නම් සංවිභාග කරයි නම්, පින් කරයි නම්, එ හොඟයනුදු ග්‍රහිත නො වූයේ මූර්ඡිත නො වූයේ එහි බැස නොගත්තේ ආදී නව දක්නා සුළු වූයේ නිසරණ ප්‍රඥ ඇතියේ වළඳයි නම්, ගැහැවිය, මෙ කාමහොගී තෙම සතර කරුණෙකින් පැසැස්ස යුතු වෙයි: දැහැමින් නොසැහැසි කමින් හොඟ සොයයි යන මේ පළමු කරුණින් පැසැස්ස යුතු වෙයි. තමා සුවපත් කරයි, පිනවයි, යන මේ දෙවන කරුණින් පැසැස්ස යුතු වෙයි. සංවිභාග කරයි, පින් කරයි, යන මේ තෙවන කරුණින් පැසැස්ස යුතු වෙයි. එ හොඟයනුදු ග්‍රහිතවූයේ අමූර්ඡිත වූයේ අධ්‍යාපනන නො වූයේ ආදීනව දක්නා සුළුයේ නිසරණ ප්‍රඥ ඇතියේ වළඳයි යන මෙ සතර වන කරුණින් පැසැස්ස යුතු වෙයි.

අයං ගහපති කාමහොගි ඉලෙහි චතුහි යානෙති පාසංසො.

ඉමෙ ඛො ගහපති දස කාමහොගි සන්තො සංවිජ්ජමානා ලොකස්මිං. ඉමෙසං ඛො ගහපති දසන්තං කාමහොගීන් යවායං කාමහොගි ධර්මෙන හොගෙ පරියෙසති අසාහසෙන. ධර්මෙන හොගෙ පරියෙසිත්වා අසාහසෙන, අත්තාන් පුබ්බෙති පිනෙති. සංවිහජති පුඤ්ඤාති කරොති, තෙ ච හොගෙ අගටීනො අමුච්ඡිනො අනජ්ඣාපනො ආදීනවදසාථි නිසාරණ පඤ්ඤා පටිභුඤ්ජති, අයං ඉමෙසං දසන්තං කාමහොගීන් අග්ගො ච සෙට්ඨො ච පාමොක්ඛො ච උත්තමො ච පචරො ච.

සෙසාරාපි ගහපති ගවා ධීරං, ධීරමහා දධි, දධිමහා නවනිතං, නවනිතමහා සප්පි, සප්පිමහා සප්පිමණ්ණො තස් අග්ගමක්ඛායති, එව මෙව ඛො ගහපති ඉමෙසං දසන්තං කාමහොගීන් යවායං කාමහොගි ධර්මෙන හොගෙ පරියෙසති අසාහසෙන, ධර්මෙන හොගෙ පරියෙසිත්වා අසාහසෙන අත්තාන් පුබ්බෙති පිනෙති සංවිහජති, පුඤ්ඤාති කරොති, තෙ ච හොගෙ අගටීනො අමුච්ඡිනො අනජ්ඣාපනො ආදීනවදසාථි නිසාරණ පඤ්ඤා පටිභුඤ්ජති, අයං ඉමෙසං දසන්තං කාමහොගීන් අග්ගො ච සෙට්ඨො ච පාමොක්ඛො ච උත්තමො ච පචරොවාති.

10. 2. 5. 2

භය සුතකං

[සාවකී]

අථ ඛො අනාථපිණ්ඩකො ගහපති යෙන භගවා නෙත්‍රපසංකමී. උපසංකමීත්වා භගවන්තං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං නිසීදී. එකමන්තං නිසින්නං ඛො අනාථපිණ්ඩකං ගහපතිං භගවා එතදවොච:

යතො ඛො ගහපති අරියසාවකස්ස පඤ්ඤාභයාති වෙරාති චූපසන්නාති හොනති, චතුහි සොනාපත්තියඛෙග්ගි සමන්තාගතො නොති, අරියො චස්ස ඤායො පඤ්ඤාය සුද්දිට්ඨො හොති සුප්පට්ඨිද්ධො, ආකඤ්ඤාමානො අත්තනාව අත්තාන් ව්‍යාකරෙය්‍ය:

ගැහැවිය, මේ කාම භෝගිනෙම මේ සතර කරුණෙන් පැයැසිය යුතු වෙයි.

ගැහැවිය, මේ දස කාමභෝගිනු ලොවහි විද්‍යාමාන ම වෙති. ගැහැවිය, මේ දස කාමභෝගින් අතුරෙන් යම් කාමභෝගියෙක් ධර්මයෙන් අසාහසික කම්මයෙන් භෝග සොයා නම්, ධර්මයෙන් අසාහසික කම්මයෙන් භෝග සොයා තමා සුවපත් කරයි නම්, පිනවා නම්, සංවිභාග කරයි නම්, පින් කරයි නම්, එ භෝගයනුදු ග්‍රහිතවූයේ අමුර්ථිත වූයේ, අධ්‍යාපනක නො වූයේ ආදිනවදක්නා සුදුසුයේ, නිසරණ ප්‍රඥා ඇතියේ වළඳා නම්, මේ තෙම මෙදස කාමභෝගින්ගෙන් අග්‍ර ද, ශ්‍රේෂ්ඨ ද ප්‍රමුඛ ද උත්තම ද ප්‍රචර ද වෙයි.

ගැහැවිය, යම් පරිදි දෙනෙගන් කිරිය, කිරෙන් දිගිය, දිගියෙන් වෙඳරුය, වෙඳරුයෙන් ගිය, ගියෙන් ගි මඩුය, එහි ලා අග්‍ර යයි ගිණුමට යේ ද, ගැහැවිය, එපරිදි ම මේ දස කාම භෝගින් අතුරෙන් යම් කාම භෝගියෙක් ධර්මයෙන් අසාහසික කම්මයෙන් භෝග සොයා නම්, ධර්මයෙන් අසාහසික කම්මයෙන් භෝග සොයා තමා සුවපත් කරයි නම්, පිනවානම්, සංවිභාග කරයි නම්, පින් කරයි නම්, එ භෝගයනුදු ග්‍රහිත වූයේ අමුර්ථිත වූයේ අනධ්‍යාපනකවූයේ ආදිනව දක්නා සුදුසුයේ, නිසරණ ප්‍රඥා ඇතියේ වළඳා නම්, මේ දසකාම භෝගින් අතුරෙන් මේ තෙම අග්‍ර ද ශ්‍රේෂ්ඨ ද ප්‍රමුඛ ද උත්තම ද ප්‍රචර ද වෙයි.

10. 2. 5. 2

හය සූත්‍රය

[සැවැත්]

එකල්හි අනාථපිණ්ඩික ගෘහපති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා එළඹියේය. එළඹී භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සකසා දැද එකත්පසෙක හිත. එකත් පසෙක හුන් අනාථපිණ්ඩික ගෘහපතිහට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තෙල සැල කළහ:

ගෘහපතිය, යම් හෙයෙකින් අරි සවුහුගේ පඤ්ච විකොනා ත්‍රාසනයෝ අතුගල ටෙවරයෝ මොනොවට සන්හුන් වෙත් ද, සතර සොවන් අහින් සමන්ධාගත වේ ද, ඔහු විසින් ආයාථී (විදගිතා මාගී සඞ්ඛ්‍යාත) න්‍යායය ප්‍රඥයෙන් මොනොවට දක්නාලද්දේ, සුපිළි විදියේ වේ ද, කැමැති වනුයේ කෙමේ තමා පහළ කරන්නේය:

විණතිරයොමගි විණතිරව්‍යානයොති විණපෙත්තිවිසයො විණා-
පායුත්තතිවිතිපාතො සොනාපතො හමසම්, අවිතිපාත ධර්මො
තියතො සමොධිපරායනොති. කතමාති පඤ්ඤා හයාති වෙරාති
චූපසන්නාති හොනති:

යං ගහපති, පාණාතිපාති පාණාතිපාතපච්චයා දිට්ඨධර්මෙකමි හයං
වෙරං පසවති, සමපරායිකමි හයං වෙරං පසවති, වෙනසිකමි දුක්ඛං
දෙමනස්සං පටිසංවෙදෙති. පාණාතිපාතා පටිවිරතො නෙව දිට්ඨධර්මෙකං
හයං වෙරං පසවති න සමපරායිකං හයං වෙරං පසවති න වෙනසිකං
දුක්ඛං දෙමනස්සං පටිසංවෙදෙති, පාණාතිපාතා පටිවිරතස්ස එවං තං හයං
වෙරං චූපසන්නං හොති.

යං ගහපති අදින්නාදයි-පෙ-කාමෙසු මිච්ඡාචාරි-පෙ- මුසාවාදි-පෙ-යං
ගහපති සුරාමෙරය මජ්ජපමාදට්ඨායී සුරාමෙරය මජ්ජපමාදට්ඨානපච්චයා
දිට්ඨධර්මෙකමි හයං වෙරං පසවති, සමපරායිකමි හයං වෙරං පසවති,
වෙනසිකමි දුක්ඛං දෙමනස්සං පටිසංවෙදෙති, සුරාමෙරය මජ්ජපමාදට්ඨානා
පටිවිරතො නෙව දිට්ඨධර්මෙකං හයං වෙරං පසවති, න සමපරායිකං හයං
වෙරං පසවති, න වෙනසිකං දුක්ඛං දෙමනස්සං පටිසංවෙදෙති, සුරාමෙරය
මජ්ජපමාදට්ඨානා පටිවිරතස්ස එවං තං හයං වෙරං චූපසන්නං හොති.
ඉමාති පඤ්ඤාහයාති වෙරාති චූපසන්නාති හොනති.

කතමෙහි චතුහි සොනාපතනියධෙගහි සමනනාගතො හොති:

ඉධ ගහපති අරියසාවකො බුද්ධො අවෙච්චසයාදෙන සමනනාගතො
හොති: “ඉතිපි සො හගවා අරහං සමා සමබුද්ධො විජ්ජාවරණ සමපතො
සුභතො ලොකවිදු අනුක්කරො පුරිසධම්මසාරථී සභා දෙවමනුස්සානං
බුද්ධො හගවා”ති. ධර්මො අවෙච්චසයාදෙන සමනනාගතො හොති:
“සවාසකාතො හගවතා ධර්මො සන්දිට්ඨිකො අකාලිකො එහිපසසිකො
ඔපතයිකො පච්චත්තං චෙදිතබ්බො විඤ්ඤාති”ති.

“කෂයවි ගිය නිශ් ඇතියෙමි කෂයවිගිය තිරිසන් යොන් ඇතියෙමි කෂයවිගිය ප්‍රෙතවිෂය ඇතියෙමි, කෂයවිගිය අවාද්‍යගති විනිසා ඇතියෙමි වෙමි. විනිසානසාභාව නැතියෙමි නියතයෙමි සම්බෝධිය පරායණ කොට ඇතියෙමි ශ්‍රෝතාපතන යෙමි”යි. කවර පඤ්චභය වෛරයෝ සන්තුන්නාහු වෙත් යත්:

ගෘහපතිය, පණ්ඩා කරණ සුලුයේ පණ්ඩා හෙතුකොටගෙන දෘෂ්ට ධාර්මික වූ ද යම් හය හා වෛර හා ලබා ද, සාම්පරායික වූ ද හය හා වෛර හා ලබා ද, චෛතසික වූ ද දුක් දෙමනස් විඳිනේ ද, පණ්ඩායෙන් චිරත වූයේ එ දෘෂ්ට ධාර්මික වූ හය වෛර නො ම ලබන්නේය. සාම්පරායිකහය වෛර නො ම ලබන්නේය, චෛතසික දුඃඛදොර්මනසා නො ම විඳිනේය. මෙසේ ප්‍රාණසාතයෙන් වෙන්වූවහුගේ එ බිය හා වෙර හා සංහිදුනේ වෙයි.

ගෘහපතිය, නුදුන්දැගන්නා සුලුයේ -පෙ-කාමයන්හි මිසභසර ඇතියේ -මුසවා බණනසුලුයේ යම් -ගෘහපතිය, මදපමා දෙකට කරුණු වූ රහමෙර බොන සුලුයේ මදපමා දෙකට කරුණු වූ රහමෙර හෙතෙයෙන් යම් දෘෂ්ට ධාර්මික වූ ද හය හා වෛර හා ලබා නම් සාම්පරායික වූ ද හය හා වෛර හා ලබා නම් චෛතසික වූ ද දුක් දෙමනස් විඳිනේ නම් මදපමා දෙකට කරුණු රහමෙරින් චිරත වූ යේ දෘෂ්ට ධාර්මික වූ ද හය හා වෛර හා නො ම ලබන්නේය, සාම්පරායික වූ ද දුක් හය හා වෛර හා නො ම ලබන්නේය, චෛතසික වූ ද දුක් දෙමනස් නො ම විඳිනේය, මදපමා දෙකට කරුණු වූ රහමෙරින් චිරත හුගේ මෙසේ එ හය හා වෛර හා සංහිදුනේ වෙයි. මෙ පස් හය හා වෛර හා ව්‍යුපශාන්ත වෙත්.

කවර නම් සතර සෝවාන් අභිත් සමන්වාගත වෙය යත්:

ගෘහපතිය, මෙ සස්තෙහි ආයථි ශ්‍රාවක තෙම බුදුන් කෙරෙහි අවෙත්‍ය ප්‍රසාදයෙන් සමන්වාගත වෙයි: මෙ කරුණුනුද එ භාග්‍යවත්තු අර්හත්හ, සමායක් සම්බුද්ධයහ, විද්‍යාවරණ සම්පන්නයහ, සුගතයහ, අනුත්තරයහ, පුරුෂදමා සාරපිහ, දෙවමනුෂ්‍යයනට ශාසනාහ, බුද්ධයහ, භාග්‍යවත්හ”යි. ධර්මයෙහි අවෙත්‍ය ප්‍රසාදයෙන් සමන්වාගත වෙයි: හගවත්තු විසින් ධර්මය සාධාරණය, සාද්‍යාස්ථිකය, අකාලිකය, එහිපසිකය, උපනායාර්හය, විඤ්ඤන් විසින් ප්‍රත්‍යාත්ම වගයෙන් දතයුතුය”යි.

සංඝස්ථාන අවෙච්චසායාදෙන සමනනාගනො හොති: “සුපට්ඨනො හගවනො සාවකසංඝො, උජුපට්ඨනො හගවනො සාවකසංඝො, ඤාය-පට්ඨනො හගවනො සාවක සංඝො සාමිථිපට්ඨනො හගවනො සාවක සංඝො, යදිදං චත්තාරි පුරිසයුගාති අට්ඨපුරිසපුග්ගො, එස හගවනො සාවකසංඝො ආහුණ්ණෙය්‍යා පාහුණ්ණෙය්‍යා දකඛ්ණෙය්‍යා අඤ්චිකරණීයො අනුත්තරං පුඤ්ඤකෙඛිත්තං ලොකස්සා”ති.

අරියකතෙති සීලෙහි සමනනාගනො හොති, අධර්මකතෙති අවර්ගෙහි අසබලෙහි අකම්මාසෙහි භුජිංසසහි විඤ්ඤාසංඝෙහි අපරාමෙට්ඨෙහි සමාධිසංවත්තනිකෙහි ඉමෙහි චතුර්‍යාසොපකර්මයෙහි සමනනාගනො හොති.

කතමො වස්ස අරියො ඤායො පඤ්ඤාය සුද්දිට්ඨො හොති සුපට්ඨිඥො:

ඉධ ගහපති අරියයාවතො ඉතිපට්ඨසංවික්කති: “ඉති ඉමසමිං සති ඉදං හොති, ඉමසපුප්පාද ඉදං උප්පජ්ජති, ඉමසමිං දසති ඉදං න හොති, ඉමස්ස නිරොධො ඉදං නිරුජ්ඣති, යදිදං අවිජ්ජාපච්චයා සංඛාරා, සංඛාර-පච්චයා විඤ්ඤාණං, විඤ්ඤාණ පච්චයා නාම රූපං, නාමරූප පච්චයා සළායතනං, සළායතන පච්චයා ඵලස්සා, ඵස්ස පච්චයා වේදනා, වේදනා පච්චයා තණ්හා, තණ්හා පච්චයා උපාදානං, උපාදාන පච්චයා භවො භව-පච්චයා ජාති, ජාති පච්චයා ජරාමරණං සොකපරිදෙවදුක්ඛ දෙමනසස්ස-පායාස්ස සම්භවන්ති. එවමෙනස්ස කෙවලස්ස දුක්ඛස්සානිදස්ස සමුදයො හොති.

අවිජ්ජායතෙවි අසෙසවිරාග හිරොධො සංඛාර නිරොධො, සංඛාර නිරොධො විඤ්ඤාණ නිරොධො, විඤ්ඤාණ නිරොධො නාම රූප නිරොධො, නාමරූප නිරොධො සළායතන නිරොධො, සළායතන නිරොධො ඵස්ස-නිරොධො, ඵස්ස නිරොධො වේදනා නිරොධො, වේදනා නිරොධො තණ්හා නිරොධො, තණ්හා නිරොධො උපාදාන නිරොධො, උපාදාන නිරොධො භව නිරොධො, භව නිරොධො ජාති නිරොධො, ජාතිනිරොධො ජරා මරණං සොකපරිදෙවදුක්ඛ දෙමනසස්සපායාස්ස නිරුජ්ඣන්ති. එවමෙනස්ස කෙවලස්ස දුක්ඛස්සානිදස්ස නිරොධො හොති. අයඤ්ඤාස අරියො ඤායො පඤ්ඤාය සුද්දිට්ඨො හොති සුපට්ඨිඥො.

සඤ්ඤා කෙරෙහි අවේක්ෂා ප්‍රසාදයෙන් සමන්වාගත වෙයි: හඟවත්හුගේ අරි සවු සහ සුපිළිපත් වෙයි, හඟවත්හුගේ සවු සහ සාප්පු පිළිවෙතට පිළිපන, හඟවත්හුගේ සවුසහ මාග් නියාමයට පිළිපන, හඟවත්හුගේ සවුසහ සාම්භ්‍රිතයට පිළිපන. මේ සතර පුරුෂ යුගලයෙක් අෂ්ට පුරුෂපුද්ගල කෙනෙක් වෙත් නම් හඟවත්හුගේ තෙල ශ්‍රාවක සඤ්ඤා ආනුෂංගියය, පානුෂංගියය, දක්ෂිණියය, අක්ෂායියය, ලොකයට අනුතර පුණ්‍යක්-පෙත්‍රය"යි.

අබන්ධ වූ අවිජ්ජා වූ අබල වූ අකල්මාය වූ භූමිසා වූ විඤ්ජන වූ අපරාමාණ්ට වූ සමාධියට නිත්‍ය වැටෙන ආයුකාන්ත ශීලයෙන් සමන්වාගත වෙයි. මේ සතර සොනාපතනි අභයයෙන් සමන්වාගත වෙයි.

ඔහු විසින් කවර ආයු න්‍යායයෙක් ප්‍රඥයෙන් සුදාණ්ට වූයේ සුප්‍රති විද්ධිය යත්:

ගාහපතිය, මෙසස්නෙහි ආයු ශ්‍රාවක මෙසේ ප්‍රත්‍යාවෙක්ෂා කෙරෙයි: මෙසේ මේ අවිද්‍යාදි ප්‍රත්‍යය ඇතිවත්ම මේ සංස්කාරාදිය වෙයි. මේ ප්‍රත්‍යය යාගේ උත්පාදයෙන් මේ ඵලය උපදනේය, මේ ප්‍රත්‍යයාගේ අභාවය වත්ම මේ ඵලය නො වේ, මේ ප්‍රත්‍යයාගේ නිරෝධයෙන් මේ ඵලය නිරුද්ධ වෙයි, එ කිසෙය යත්: අවිද්‍යා ප්‍රත්‍යයෙන් සංස්කාරයෝ වෙත්: සංස්කාර ප්‍රත්‍යයෙන් විඤ්ඤා වෙයි, විඤ්ඤා ප්‍රත්‍යයෙන් නාමරූප වෙයි, නාමරූප ප්‍රත්‍යයෙන් ස්වයංතන වෙයි, ස්වයංතන ප්‍රත්‍යයෙන් ස්පර්ශ වෙයි, ස්පර්ශ ප්‍රත්‍යයෙන් වේදනා වෙයි, වේදනා ප්‍රත්‍යයෙන් තෘෂ්ණා වෙයි, තෘෂ්ණා ප්‍රත්‍යයෙන් උපාදාන වෙයි, උපාදාන ප්‍රත්‍යයෙන් භව වෙයි, භව ප්‍රත්‍යයෙන් ජාතිවෙයි, ජාති ප්‍රත්‍යයෙන් ජරාමරණ ශොක පරිදෙව දුඃඛදෛම්නසොපායාසයෝ වෙත්. මෙසේ තෙල කෙවල දුඃඛස්කන්ධයාගේ සමුදය වෙයි.

අවිද්‍යා හුගේ ම අශෙෂීරාග නිරෝධයෙන් සඤ්ඤානිරෝධය වෙයි, සංස්කාර නිරෝධයෙන් විඤ්ඤා නිරෝධය වේ, විඤ්ඤා නිරෝධයෙන් නාමරූප නිරෝධය වෙයි, නාමරූප නිරෝධයෙන් ස්වයංතන නිරෝධය වෙයි, ස්වයංතන නිරෝධයෙන් ස්පර්ශ නිරෝධය වෙයි, ස්පර්ශ නිරෝධයෙන් වේදනා නිරෝධය වෙයි, වේදනා නිරෝධයෙන් තෘෂ්ණා නිරෝධය වෙයි, තෘෂ්ණා නිරෝධයෙන් උපාදාන නිරෝධය වෙයි, උපාදාන නිරෝධයෙන් භව නිරෝධය වෙයි, භව නිරෝධයෙන් ජාති නිරෝධය වෙයි, ජාති නිරෝධයෙන් ජරාමරණ ශොක පරිදෙව දුඃඛදෛම්නසොපායාසයෝ නූපදිත්. මෙසේ තෙල කෙවල දුඃඛ ස්කන්ධයාගේ නිරෝධය වෙයි, ඔහු විසින් මේ න්‍යාය ප්‍රඥායෙන් සුදාණ්ට සුප්‍රතිවිද්ධ වෙයි.

යතො ඛො ගහපති අරියසාවකස්ස ඉමානි පඤ්චගයානි වෙරානි
 වූපසනානි භොනති. ඉමෙහි චතුභි සොනාපතනියඛෙග්ගි සමනනා-
 ගතො භොති. අයමස්ස අරියො ඤායො පඤ්ඤාය සුද්දිට්ඨො භොති
 සුප්පට්ඨදේධා, සො ආකඤ්චාමානො අත්තනා ව අත්තනාං ව්‍යාකරෙය්‍යා:
 “ඛිණ්ණිරයොමග්ගි ඛිණ්ණිරච්ඡානයොනියො ඛිණ්ණපෙත්තවිසයො ඛිණ්ණපාය-
 දුග්ගතිච්ඡිපාතො. සොනාපනෙනා හමස්මි අච්ඡිපාත ධම්මො නියතො
 සම්මොඨපරායනොති.

10. 2. 5. 3

කිංදිට්ඨික සුත්තං

එකං සමයං හගවා සාවතීයං විහරති ජෙතවනෙ අනාථ පිණ්ඩිකස්ස
 ආරාමෙ අථ ඛො අනාථපිණ්ඩිකො ගහපති දිවා දිවස්ස සාවතීයා
 නිකඛිති. හගවනං දසස්නාය. අථ ඛො අනාථපිණ්ඩිකස්ස ගහපතීස්ස
 එතදුමහාසී: “අකාලො ඛො නාච හගවනං දසස්නාය, පතිසලලීනො
 හගවා, මනො භාවනියා නමිහිකඛුනා අකාලො දසස්නාය, පතිසලලීනා
 මනොභාවනියා හිකඛු. යනනුභාහං යෙනඤ්ඤතිත්ථියානං පරිබ්බාජකානං
 ආරාමො තෙනුපසංකමෙය්‍යනති”. අථ ඛො අනාථපිණ්ඩිකො ගහපති
 යෙන අඤ්ඤතිත්ථියානං පරිබ්බාජකානං ආරාමො තෙනුපසංකමී.

තෙන ඛො පන සමයෙන අඤ්ඤතිත්ථියා පරිබ්බාජකා සඛග්ගම
 සමාගමම උනනාදිනො උච්චාසද්ද මහාසද්ද අනෙකවිහිතං තිරච්ඡාන
 කථං කථෙන්නා නිසින්නා භොනති. අද්දසංසු ඛො තෙ අඤ්ඤතිත්ථියා
 පරිබ්බාජකා අනාථපිණ්ඩිකා ගහපති දුරතොච ආගච්ඡන්නා, දිස්වා
 අඤ්ඤමඤ්ඤං සණ්ඨපෙසු: “අප්පසද්ද භොතෙතා භොනතු, මා භොතෙතා
 සද්දමකත්ථ, අයං අනාථපිණ්ඩිකො ගහපති ආගච්ඡති සමණස්ස ගොත-
 මස්ස සාවකො, යාවතා ඛො පන සමණස්ස ගොතමස්ස සාවකා ගිහි-
 මද්දතවසනා සාවතීයං පටිවසනති, අයං තෙසං අඤ්ඤතරො අනාථ
 පිණ්ඩිකො ගහපති. අප්පසද්දකාමා ඛො පන තෙ ආයසමතෙතා අප්පසද්ද-
 විනිතා අප්පසද්දස්ස වණ්ණවාදිනො. අප්පෙච නාම අප්පසද්දං පරිසංචිදිත්වා
 උපසංකමී තඛං මමඤ්ඤය්‍යා”ති. අත ඛො තෙ අඤ්ඤතිත්ථියා පරිබ්බාජකා
 භුණ්හි අහෙසුං.

ගෘහපතිය, යම් කලෙක ආයුධ ශ්‍රාවකයාගේ මේ පඤ්චභය චෛරයෝ ව්‍යුපගාත්ත වෙත් ද, මේ සතර ප්‍රානාපනති-අඛණයන් සමන්වාගත වේ ද, ඔහු විසින් මේ ආයුධ න්‍යායය ප්‍රඥායෙන් පුද්ගලික සුප්‍රතිවිද්ධද වෙයි. මේ කැමැති වන්නේ තෙමේ තමා පාළු කරන්නේය: ඝෂය වූ නිරය ඇති-යෙමි, ඝෂය වූ නිරිසන්යොන් ඇතියෙමි, ඝෂය වූ ප්‍රේත විෂය ඇතියෙමි ඝෂය අවාද්‍යනි චිතිපා ඇතියෙමි නො හෙන සැහැටි ඇතියෙමි නියතයෙමි සංකොධි පරායණයෙමි සෝවාන් වෙමි යි.

10. 2. 5. 3

කිංදිට්ඨික සූත්‍රය

එක් කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැවැත් නුවර සමීපයෙහි වූ අනාපිණ්ඩික සිටුහුගේ ජෙනවන නම් අරමිහි වැඩ වසන සේක. එකල්හි අනාපිණ්ඩික ගෘහපති මැදි දහවල් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දක්නට සැවතින් නික්මෙන. ඉක්බිති අනාපිණ්ඩික ගෘහපතීන්ට තෙල සිත විය: “භාග්‍යවතුන් දක්නට තව ම නොකල, භාග්‍යවත්හු ප්‍රතිසං-ලීනයහ, මනො භාවනිය මහණුන් දක්නට ද, නොකල, මනොභාවනිය මහණහු ප්‍රතිසංලීනයහ. මම අන්තොටු පිරිවැජ්ජන්ගේ අසපුව කරා යෙමි නම් මැනැවැ”යි. ඉක්බිති අන්තොටු සිටුනෙම අන්තොටු පිරිවැජ්ජියන්ගේ අසපුව කරා එළඹියේය.

එ සමයෙහි අන්තොටු පිරිවැජ්ජියෝ එක් රැස්ව ඔල්වරසන් කරන්නාහු උස් හඬ මහ හඬ ඇත්තාහු අනෙකට කිරණ්විත කථා කියන්නාහු හුන්නාහු වෙති. එ අන්තොටු පිරිවැජ්ජියෝ දුරින්ම එන අන්තොටු ගැහැව් දුටුහ. දක උතුන් (ඉරියවු-තෙපුල්) නැවැත් වූහ: “හවිත්හු අල්පශබ්ද වෙන්වා, හවිත්හු නහමක් ශබ්ද කරන්නවා, මේ මහණ ගොයුම් සවු අන්තොටු ගැහැව් එයි. මහණ ගොයුම්හුගේ සුදුවන් හඳුනා ගිහි සව්වෝ යම් පමණ සැවැත්හි වෙසෙත් නම්, මේ අනාපිණ්ඩික ගෘහපති ඔවුනතුරෙන් අන්‍යාතරයෙක, එ ආයුෂ්මත්හු වනාහි අල්පශබ්ද ඇති (චාත්‍රභාණ්ඩ) යහු විසින් හික්මවන ලද්දහු අල්පශබ්දයාගේ ගුණ වණන්නාහු වෙති, අල්පශබ්ද ඇති පිරිස දැන එළඹියැ යුතු කොට හඟනේ නම් මැනැවැයි. ඉක්බිති ඒ අන්තොටු පිරිවැජ්ජියෝ තුෂ්ණිමභූත වූහ.

අථ ඛො අනාථපිණ්ඩිකො ගහපති යෙන තෙ අඤ්ඤාතිස්සියා පරිබ්බාජකා තෙත්ථපසඤ්ඤාමි. උපසංකම්භා තෙහි අඤ්ඤාතිස්සියෙහි පරිබ්බාජකෙහි සද්ධිං සමමාදි, සමමාදානියං කථං සාරාණියං විසානිරොත්ථා එකමහතං නිසීදි. එකමහතං නිසින්නං ඛො අනාථපිණ්ඩිකං ගහපතිං තෙ අඤ්ඤාතිස්සියා පරිබ්බාජකා එතදවොවු: “වදෙහි ගහපති කිද්දිට්ඨිකො සමණො ගොතමො”ති. “න ඛො අහං හතෙන හගවතො සබ්බං දිට්ඨිං ජානාමි”ති.

ඉති කිර කං ගහපති, න සමණස්ස ගොතමස්ස සබ්බං දිට්ඨිං ජානාමි, වදෙහි ගහපති කිං දිට්ඨිකා භික්ඛු”ති. “භික්ඛු නමෙ ඛො අහං හතෙන න සබ්බං දිට්ඨිං ජානාමි”ති.

ඉති කිර කං ගහපති, න සමණස්ස ගොතමස්ස සබ්බං දිට්ඨිං ජානාමි, න පි භික්ඛුනා සබ්බං දිට්ඨිං ජානාමි, වදෙහි ගහපති, කිං දිට්ඨිකාසි කුන්ති” එතං ඛො හතෙන අමෙහි න දුක්ඛකරං ව්‍යාකාතුං “යං දිට්ඨිකා මයන්ති”. ඉඤ්ඤ නාච ආයසමනෙනා යථාසකාන්ති දිට්ඨිගතාන්ති බ්‍යාකරොනතු, පච්ජාපෙනං අමෙහි න දුක්ඛකරං හවිසසති බ්‍යාකාතුං සන්දිට්ඨිකා මයන්ති.

එවං වුත්තෙ අඤ්ඤාතරො පරිබ්බාජකො අනාථපිණ්ඩිකං ගහපතිං එතදවොච: “සසානො ලොකො, ඉදමෙව සමුදං, මොසමඤ්ඤාන්ති” එවං දිට්ඨිකො අහං ගහපති”ති, අඤ්ඤාතරොපි පරිබ්බාජකො අනාථපිණ්ඩිකං ගහපතිං එතදවොච: “අසසානො ලොකො, ඉදමෙව සමුදං මොසමඤ්ඤාන්ති” එවං දිට්ඨිකො අහං ගහපති”ති. අඤ්ඤාතරොපි ඛො පරිබ්බාජකො අනාථපිණ්ඩිකං ගහපතිං එතදවොච: ‘අනන්ධා ලොකො’ -පෙ- ‘අනන්ධා ලොකො’ -පෙ- ‘තං ජීවං තං සරිරං’ -පෙ- ‘අඤ්ඤා ජීවං, අඤ්ඤා සරිරං’ -පෙ- ‘හොති තථාගතො පරමමරණා’ -පෙ- ‘න හොති තථාගතො පරමමරණා’ -පෙ- ‘හොති ච න හොති ච තථාගතො පරමමරණා’ -පෙ- නෙව හොති, න න හොති තථාගතො පරමමරණා’, ඉද මෙව සමුදං මොසමඤ්ඤාන්ති” එවං දිට්ඨිකො අහං ගහපති”ති.

ඉක්බිති අනන්තපුර ගැහැව් තෙම එ අන්තොටු පිරිවැජියන් කරා එළඹියේය. එළඹ එ අන්තොටු පිරිවැජියන් හා සමග සතුටු විය. සමමාදනයට නිසි සිහි කටයුතු කළා කොට නිමවා එකත් පසෙක හින. එකත් පසෙක හුන් අනාථපිණ්ඩක ගැහැව්හට ඒ අන්‍යානිර්ථක පරිව්‍රාජකයෝ තෙල කරුණ කීහ: “ගැහැවිය, මහණ ගොයුම්හු කවර දෘෂ්ටියක් ඇතියහු දැයි කියව”යි, “වහන්ස, මම භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ හැම දිටු නො දන්මි”යි.

“ගැහැවිය, මෙසේ තෙපි මහණ ගොයුම්හුගේ හැම දිටු නො දන්හු නම්, ගැහැවිය, හික්සුහු කවර දෘෂ්ටි ඇතියහු දැයි කියව”යි. “වහන්ස, මම හික්සුන්ගේ ද හැම දිටු නො දන්මි”යි.

“ගැහැවිය, මෙසේ තෙපි මහණ ගොයුම් හුගේ හැම දිටු නො දන්හු නම්, හික්සුන්ගේ ද හැම දිටු නො දන්හු නම්, ගැහැවිය, තෙපි කවර දිටු ඇතියහු දැයි කියව”යි. වහන්ස, අපි කවර දිටු ඇතියමෝ ද යන තෙල කරුණ පාළ කරන්නට අප විසින් දුෂ්කර නො වෙයි. එසේ නම් ආයුෂ්මත්හු පළමුව යථා සාධක දෘෂ්ටීන් පාළ කෙරෙත්වා, අපි යම් දෘෂ්ටියක් ඇතියමෝ නම් තෙල කරුණ අප විසින් පසු ද පාළ කරන්නට දුෂ්කරයෙක් නො වන්නේය.

මෙසේ කී කල්හි අන්‍යතර පරිව්‍රාජකයෙක් අනාථපිණ්ඩක ගෘහපති හට තෙල කරුණ කීය: “ගෘහපතිය මම ලොකය ශාස්ත්‍රවනය, මෙම සත්‍යය, අනෙක අසත්‍යය යන මෙබඳු දෘෂ්ටි ඇතියෙමි යි. අන්‍යතර පරිව්‍රාජකයෙක් ද අනාථපිණ්ඩක ගැහැව්හට තෙල කරුණ කීය: “ලොකය අශාස්ත්‍රවනය, මෙම සත්‍යය: අනෙක සිස්ස යන මෙබඳු දෘෂ්ටි ඇත්තෙමැ”යි. අන්‍යතර පරිව්‍රාජකයෙක් ද අනාථ පිණ්ඩක ගෘහපතිහට තෙල කරුණ කී: “ගැහැවිය මම ලොකය අන්තචන්ද්‍රිය, -පෙ- ලොකය අනන්තචන්ද්‍රිය -පෙ- එ ජීවය; එ සිරුරය -පෙ- ජීවය අනෙකෙක, ශරීරය අනෙකෙක -පෙ- සත්ත්‍වයා මරණින් පසු (පිළිසඳ විසින්) වෙයි, -පෙ- සත්ත්‍ව මරණින් පසු (පිළිසඳ විසින්) නොවෙයි -පෙ- සත්ත්‍වයා මරණින් පසු වන්නේ ද නොවන්නේ ද වෙයි -පෙ- සත්ත්‍වයා මරණින් පසු නො මැ වෙයි, නොවන්නේ නො වෙයි, මෙම සත්‍යය, අනෙක සිස්ස යන මෙ බඳු දෘෂ්ටි ඇතියෙමි”යි.

එවං චුන්නෙ අනාථපිණ්ඩිකො ගහපති තෙ පරිබ්බාජකෙ එතද චොව: යවායං හනෙන, ආයස්මා එවමාහ: 'සසසුතො ලොකො, ඉදමෙව සච්චං මොසමඤ්ඤානි' එවං දිට්ඨිකො අහං ගහපති'ති, ඉමසසුතො දිට්ඨි අත්තනො වා අයොනියො මහසිකාරහෙනු උප්පන්නා, පරතොසො-සප්පච්චයා වා. සා ඛො පනෙසා දිට්ඨි භූතා සඤ්ඤා වෙනයිතා පටිච්ච-සමුප්පන්නා, යං ඛො පන කිඤ්චි භූතං සඤ්ඤා වෙනයිතං පටිච්චසමුප්පන්නං තදනිච්චං, යදනිච්චං තං දුක්ඛං, යං දුක්ඛං තදෙව සො¹ ආයස්මා අලලිතො තදෙව සො¹ ආයස්මා අජ්ඣුපගතො.

යොපායං හනෙන, ආයස්මා එවමාහ: අසසුතො ලොකො, ඉදමෙව යච්චං, මොසමඤ්ඤානි එවං දිට්ඨිකො අහං ගහපති'ති, ඉමසසුතො² දිට්ඨි අත්තනො වා අයොනියො මහසිකාරහෙනු උප්පන්නා පරතොසොසප්පච්චයා⁴ වා. සා ඛො පනෙසා දිට්ඨි භූතා සඤ්ඤා වෙනයිතා පටිච්චසමුප්පන්නා, යං ඛො පන කිඤ්චි භූතං සඤ්ඤා වෙනයිතං පටිච්ච-සමුප්පන්නං, තදනිච්චං, යදනිච්චං තං දුක්ඛං, යං දුක්ඛං තදෙවෙසො ආයස්මා අලලිතො, තදෙවෙසො ආයස්මා අජ්ඣුපගතො.

යො පායං හනෙන ආයස්මා එවමාහ: අත්තවා ලොකො -පෙ-අත්තන වා ලොකො -පෙ- තං ජීවං තං සරිපං -පෙ- අඤ්ඤං ජීවං අඤ්ඤං සරිපං -පෙ- හොති තථාගතො පරමමරණං -පෙ- න හොති තථාගතො පරමමරණං -පෙ- හොති ච න හොති ච තථාගතො පරමමරණං -පෙ- නෙව හොති න න හොති තථාගතො පරමමරණං, ඉදමෙව යච්චං, මොසමඤ්ඤානි එවං දිට්ඨිකො අහං ගහපති'ති, ඉමසසුතො ආයස්මො දිට්ඨි අත්තනො වා අයොනියො මහසිකාරහෙනු උප්පන්නා, පරතොසො-සප්පච්චයා වා. සා ඛො පනෙසා දිට්ඨි භූතා සඤ්ඤා වෙනයිතා පටිච්ච-සමුප්පන්නා.

යං ඛො පන කිඤ්චි භූතං සංඛතං වෙනයිතං පටිච්චසමුප්පන්නං, තදනිච්චං, යදනිච්චං තං දුක්ඛං, යං දුක්ඛං තදෙවෙසො ආයස්මා අලලිතො, තදෙවෙසො ආයස්මා අජ්ඣුපගතොති.

එවං චුන්නෙ තෙ පරිබ්බාජකා අනාථපිණ්ඩිකං ගහපති. එතදචොද්ධි: ඛ්‍යාතතාති ඛො ගහපති අමෙහි සබ්බෙහෙව යථාසකාති දිට්ඨිගතාති, වදෙහි ගහපති, කිං දිට්ඨිකොසි කුතාති'.

1. තදෙවෙසො - මජ්ඣං.

2. ඉමසසුතො - මජ්ඣං.

3. අයමායසමතො - මජ්ඣං.

4. පරසොසප්පච්චයා වා - සිච්ච.

මෙසේ කී කල්හි අනාථපිණ්ඩික ගෘහපති එ පිරිවැජියනට තෙල කරුණ කිය: “වහන්ස, යම් ආයුෂ්මතෙක් “ගෘහපතිය මම ලොකය ශාශ්වතය, මෙ මැ සත්‍යය, අත්‍යය සිස්සය යන මෙබඳු දෘෂ්ටි ඇත්තෙමැ”යි මෙසේ කී නම්, මෙ ආයුෂ්මත්හුගේ දෘෂ්ටිය නමාගේ අයෝනියොමනසිකාර හෙතෙයෙන් හෝ පරතොසොෂප්‍රත්‍යයෙන් උපන. තෙල දෘෂ්ටිය වනාහි භූතය, සංස්කෘතය, කල්පිතය, ප්‍රතිත්‍යසමුත්පන්නය. යම් කිසිවක් ම භූතද, සංස්කෘතද කල්පිතද, ප්‍රතිත්‍යසමුත්පන්නද එ අනිත්‍ය වෙයි. යමක් අනිත්‍ය වේ ද එ දුක්ය. යමක් දුක් වේ නම් එ ආයුෂ්මත් එයට ම ඇලුණේය. එ ආයුෂ්මත් එයට ම බැසගත්තේ ය.

වහන්ස, යම් ම ආයුෂ්මතෙක් “ගෘහපතිය, මම ලොකය අශාශ්වතය. මෙ මැ සත්‍යය, අත්‍යය අසත්‍යය යන මෙබඳු දෘෂ්ටි ඇතියේ මැයි මෙසේ කී නම්, මෙ ආයුෂ්මත්හුගේ දෘෂ්ටිය ද නමාගේ අයෝනියොමනසිකාර හෙතෙයෙන් හෝ පරතොසොෂප්‍රත්‍යයෙන් හෝ උපන, තෙල දෘෂ්ටිය භූතය, සංස්කෘතය, කල්පිතය, ප්‍රතිත්‍යසමුත්පන්නය. යම් කිසිවක් ම භූතද සංස්කෘතද කල්පිතද ප්‍රතිත්‍යසමුත්පන්නද එ අනිත්‍ය වෙයි, යමක් අනිත්‍ය වේ නම් එ දුක්ය, යමක් දුක් වේ නම් එයට ම මෙ ආයුෂ්මත් ඇලුණේය. එයට ම මෙ ආයුෂ්මත් බැසගත්තේ ය.

වහන්ස, යම් ම ආයුෂ්මතෙක් “ගෘහපතිය, මම ‘ලොකය අන්තවත් යැ, -පෙ- ලොකය අන්තවත් යැ... එමැ ජීවය එමැ ශරීරය .. සත්ත්ව මරණින් මතු වෙයි .. සත්ත්ව මරණින් මතු නො වෙයි ... සත්ත්ව මරණින් මතු වන්නේත් නො වන්නේත් වෙයි ... සත්ත්ව මරණින් මතු නො ම වෙයි, නො ම නො වෙයි. මෙ ම සත්‍යය, අත්‍යය මොසය යන මෙ බඳු දෘෂ්ටි ඇතියෙහි” කියේ නම්, මෙ ආයුෂ්මත්හුගේ ද දෘෂ්ටිය නමාගේ අයෝනියොමනසිකාරයෙන් හෝ පරතොසොෂප්‍රත්‍යයෙන් හෝ උපන. තෙල දෘෂ්ටිනොමෝ භූතය, සංස්කෘතය, කල්පිතය, ප්‍රතිත්‍යසමුත්පන්නය.

මේ කිසිවක් භූත, සංස්කෘත, කල්පිත, ප්‍රතිත්‍යසමුත්පන්න වේද, එ අනිත්‍ය. යමක් අනිත්‍ය වේද, එ දුක්ය. යමක් දුක් වේද, එයට ම මෙ ආයුෂ්මත් ඇලුණේය. එයට ම මෙ ආයුෂ්මත් බටුයේ යි.

මෙසේ කී කල්හි එ පිරිවැජියෝ අනේපිඬු ගැහැවිනට තෙල කීහ: “ගෘහපතිය, අප හැම දෙන විසින් යථාසාධක දෘෂ්ටිහු ව්‍යාකෘතයහ. ගෘහපතිය, තෝ කවර දෘෂ්ටි ඇතියෙක්හි දැයි කියව”යි.

යං බො හතො කිඤ්චි භූතං සංඛිතං චෙතසිතං පටිච්චසමුප්පන්නං,
තදනිච්චං, යදනිච්චං තං දුක්ඛං, යං දුක්ඛං තං තොතං මම, තෙසො
හමස්මි, න මෙ සො අත්තාති එවංදිට්ඨිකො අහං හතොති.

යං බො ගහපති කිඤ්චි භූතං සංඛිතං චෙතසිතං පටිච්චසමුප්පන්නං
තදනිච්චං, යදනිච්චං තං දුක්ඛං, යං දුක්ඛං තදෙව ඤාං ගහපති
අලලිතො, තදෙව ඤාං ගහපති අජක්ඛපගතොති.

යං බො හතො කිඤ්චි භූතං සංඛිතං චෙතසිතං පටිච්චසමුප්පන්නං
තදනිච්චං, යදනිච්චං, තං දුක්ඛං, යං දුක්ඛං තං තොතං මම,
තෙසො 'හමස්මි' න මෙසො අත්තාති එවමෙන යථාභූතං
සමමයාඤ්ඤාය සුදිට්ඨං තස්ස ච උත්තරිං නිසසරණං යථාභූතං පජානාමීති.
එවං තෙ පරිබ්බාජකා තුණ්හිභූතා මඛකුභූතා පත්තකඛන්ධා අධොමුඛා
පජ්ඣායන්තා අප්පට්ඨානා නිසිදිංසු.

අථ බො අනාථපිණ්ඩකො ගහපති තෙ පරිබ්බාජකෙ තුණ්හිභූතෙ
මඛකුභූතෙ පත්තකඛන්ධෙ අධොමුඛෙ පජ්ඣායන්තෙ අප්පට්ඨානෙ විදිත්වා
උට්ඨායාසනා යෙන හගවා තෙත්ථපසංකම්. උපසංකම්ඤා හගවන්තං අභිවා-
දෙත්වා එකමන්තං ගිසිදි. එකමන්තං ගිසිතොගා බො අනාථපිණ්ඩකො
ගහපති යාවතකො අහොසි තෙහි අඤ්ඤාතිත්ථියෙහි පරිබ්බාජකෙහි සද්ධිං
කථාසල්ලාපො, තං සංඛිතං හගවතො ආරොවෙසි.

සාධු සාධු ගහපති, එවං බො තෙ ගහපති මොසපුරිසා කාලොන
කාලං සහධමෙතෙ සුනිග්ගහීතං ගිග්ගහෙතබ්බාති. අථ බො හගවා
අනාථපිණ්ඩකං ගහපතිං ධම්මයා කථාය සංදසෙසි, සමාදපෙසි
සමුත්තෙතපෙසි සමපහංසෙසි. අථ බො අනාථපිණ්ඩකො ගහපති හගවතා
ධම්මයා කථාය සඤ්ඤාතො සමාදපිතො සමුත්තෙතො සමපහංසිතො
උට්ඨායාසනා හගවන්තං අභිවාදෙත්වා පදකම්ණං කත්වා පකකාමි.

අථ බො හගවා අවිජ්ජකකතො අනාථපිණ්ඩකෙ ගහපතිමහි හිකඤ්ඤා
ආමන්තෙසි. යොපි යො හිකඛවෙ හිකඤ්ඤා විසංසතුපසම්පන්නො ඉමස්මිං
ධම්මෙවිතයෙ, යොපි එවමෙවං අඤ්ඤාතිත්ථියෙ පරිබ්බාජකෙ සහධමෙතෙ
සුනිග්ගහීතං නිග්ගහෙතං යථා තං අනාථපිණ්ඩකෙන ගහපතිනා
ගිග්ගහීතාති.

වහන්ස, මම යම් කිසිවක් භූත ද, සංස්කෘත ද, කල්පිත ද, ප්‍රතිත්‍යාසම්පන්න ද, එ අනිත්‍ය වෙයි. යමක් අනිත්‍ය ද, එ දුඃඛ වෙයි. යමක් දුඃඛ වේ නම්, 'තෙල මාගේ නො වෙයි, තෙල මම් නො වෙමි, තෙල මාගේ ආත්ම නො වෙයි යන මෙ බදු දෘෂ්ටි ඇතියෙකිමි'යි.

ගෘහපතිය, යම් කිසිවක් භූත සංස්කෘත කල්පිත ප්‍රතිත්‍යාසම්පන්න වේ නම්, එ අනිත්‍ය වෙයි. යමක් අනිත්‍ය වේ නම් එ දුඃඛ වෙයි. යමක් දුඃඛවේ නම් ගෘහපතිය, තෝ එයට ම අලුතෙහි, ගෘහපතිය, තෝ එයට ම බටුයෙහියි.

වහන්ස, යම් කිසිවක් භූත සංස්කෘත කල්පිත ප්‍රතිත්‍යාසම්පන්න වේ නම්, එ අනිත්‍ය ය. යමක් අනිත්‍ය නම්, එ දුක් වෙයි. යමක් දුක් වේ නම්, එය 'තෙල මාගේ නො වෙයි තෙල මම් නො වෙමි, තෙල මාගේ ආත්ම නො වෙයි. මෙසේ තෙල සමයක් ප්‍රඥයෙන මා විසින් මොනොවට දක්නාලදි. එයට ද මතුයෙහි යථාභූතකොට නිඃසරණය දැන්ම'යි මෙසේකී කල්පි එ පරිව්‍රාජකයෝ තුෂ්ණිභූත වූවාහු දෙවනස් ඇතියහු යට හෙලු කඳට ඇත්තාහු යටහෙලු මුව ඇත්තාහු සිනිවිලි සිතන්නාහු ප්‍රතිභාන රහිත වැ හුන්න.

ඉක්බිති අනාටපිණ්ඩික ගෘහපති තෙම එ පිරිවැජියන් තුෂ්ණිභූතයහු උපන් දෙමනස් ඇතියහු බහාගන් කඳට ඇතියහු යටහෙලු මුව ඇතියහු සිනිවිලි පර වූවහු ප්‍රතිභාන රහිත වූවහු දන භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා එළඹියේ ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැඳ එකන්පසෙක හින. එකන්පසෙක හුන් අනාටපිණ්ඩික ගෘහපති තෙම ඒ අන්තොටු පිරිවැජියන් හා සමග යම් පමණ වූ කථාසංලාපයෙක් වී නම්, එ හැම භාග්‍යවතුන් වහන්සේට සැල කළේ ය.

ගැහැවිය, මැනැවි, මැනැවි, ගැහැවිය, මෙසේම ඒ මොස පුරුෂයෝ කලින් කල සකරුණෙන් සුනිගාහිත කොට ගිගැනියයුත්තාහ යි. ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් අනාටපිණ්ඩිකගෘහපතිහු දහැමි කථායෙන් සඤ්ඡිත කරවූහ, සමාදන් කරවූහ, මොනොවට ඔදගැන්වූහ, සුදහන් කරවූහ. ඉක්බිති අනාටපිණ්ඩික ගෘහපති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් දහැමි කථායෙන් සඤ්ඡර්ශිත වූයේ සමාදපිත වූයේ සමුත්තෙජිත වූයේ සම්ප්‍රහර්ශිත වූයේ හුනස්තෙන් නැඟී භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මොනොවට වැඳ පැදකුණු කොට නැඟී ගියේ ය.

ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ අනාටපිණ්ඩික ගෘහපතියා නික්මගිය නො බෝකල් ඇති වත් ම හික්මුන් ඇමතු සේක. 'මහණෙනි, මෙ දහම විනයෙහි උපසපුයෙන් සියක්වස් ගිය මහණෙක් වේ නම්, අනාටපිණ්ඩික ගෘහපතිහු විසින් ඔහු යම් පරිද්දෙකින් නිගාහිත වෙත් නම්, හෙද මේ පරිද්දෙන් ම සකරුණෙන් අන්තොටු පිරිවැජියන් කිහිත්තේ'යි.

වජ්ජියමාහිත සූතකං

එකං සමයං භගවා වම්පායං විහරති ගඟනාරාය පොඤ්ඤාචරිතියා නිරෙ, අප්ථං බො වජ්ජියමාහිතො ගඟපති දිවා දිවස්ස වම්පායා නික්ඛති භගවතො දසසනාය. අප්ථං බො වජ්ජියමාහිතස්ස¹ ගඟපතිස්ස එතදහොසි: අකාලො බො නාව භගවතො දසසනාය, පතිසලලිතො භගවා, මනොභාවනියානඤ්චි භික්ඛූනං අකාලො දසසනාය, පතිසලලානා මනොභාවනියා භික්ඛූ. යනනු නාහං අඤ්ඤාතිත්තියානං පරිබ්බාජකානං ආරාමො තෙනුපසංකමෙය්‍යන්ති.

අප්ථං බො වජ්ජියමාහිතො ගඟපති යෙන අඤ්ඤාතිත්තියානං පරිබ්බාජකානං ආරාමො තෙනුපසංකමි. තෙන බො පන සමයෙන අඤ්ඤාතිත්තියා පරිබ්බාජකා සංඝමම සමාගමම උනනාදිතො උච්චාසද්ද මහාසද්ද අනෙක විහිනං තිරවජානකථං කපේන්තා ගිසින්නා භොන්ති.

අද්දසංසු² බො තෙ අඤ්ඤාතිත්තියා පරිබ්බාජකා වජ්ජියමාහිතං ගඟපති. දුරතොව ආගච්ඡන්තං. දිස්වා අඤ්ඤාමඤ්ඤං සංඤ්ඤාපෙසුං අප්පසද්ද භොතොනා භොන්තු, මා භොතොනා සද්දමකථං, අයං වජ්ජියමාහිතො ගඟපති ආගච්ඡති, සමණස්ස ගොතමස්ස සාවකො, යාවනා බො පන සමණස්ස ගොතමස්ස සාවකා ගිහි ඕද්දවසනා වම්පායං පටිවසන්ති, අයං තෙසං අඤ්ඤාතරො. වජ්ජියමාහිතො ගඟපති අප්පසද්දකාමා බො පන තෙ ආයසමිත්තො අප්පසද්දවිනිතා අප්පසද්දස්ස වණ්ණවාදිතො අප්පෙවනාම අප්පසද්දං පරිසං විදිත්වා උපසංඝමිත්තං බබ්බං මඤ්ඤායාති.

අප්ථං බො තෙ අඤ්ඤාතිත්තියා පරිබ්බාජකා තුණ්හි අහෙසුං. අප්ථං බො වජ්ජියමාහිතො ගඟපති යෙන තෙ පරිබ්බාජකා තෙනුපසංකමි. උපසංඝමිත්තා තෙහි අඤ්ඤාතිත්තියෙහි පරිබ්බාජකෙහි සද්ධිං සමෙමාදි. සමෙමාද්දතියං කථං සාරාණියං විනිසාරෙත්වා එකමන්තං ගිසිදි. එකමන්තං නිසින්නං බො වජ්ජියමාහිතං ගඟපති. තෙ පරිබ්බාජකා එතදචොද්දි:

“සඤ්ඤං කිර ගඟපති සමණො ගොතමො සබ්බං තපං ගරහති, සබ්බං තපස්සිං ලුබ්භස්සිං. එකංයෙන උපකෙතාසති උපචද්දති”ති?

1. වජ්ජියමාහිතස්ස - සිඳු.
2. අද්දසංසු - සිඳු.

10. 2. 5. 4 වජ්ජියමාහිත සූත්‍රය

එක් සමයෙක්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වමසා නුවර සමීපයෙහි 'ගග්ගරා' නම් පොකුණු තෙර වැඩ වසන සේක. එකල්හි වජ්ජියමාහිත නම් ගෘහපතියා භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දක්නා සඳහා වමසා නුවරින් මහ දවල්හි නික්මියේ ය. එකල්හි වජ්ජියමාහිත ගෘහපතියාට තෙල සිත විය: "භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දක්නට නව ම නො කළි. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පිළිසලනෙහි හුන්හ. මනොභාවනිය භික්ෂුහු දක්නට නො කළි, මනො භාවනායෙහි ඇලුණු භික්ෂුහු පිළිසලනෙහි යෙදුණහ. ඉදින් මම අත්තොටු පිරිවැජියන්ගේ අසසුට්ට යෙම නම් මැනවැ"යි.

ඉක්බිති වජ්ජියමාහිත ගෘහපතී අත්තොටු පිරිවැජියන්ගේ අසසුට්ට එළඹියේ ය. එකල්හි අන්‍යත්ථික පරිව්‍රාජකයෝ එක් රැස්ව ඔල්වරයන් ඇත්තාහු උග්ගඬ ඇත්තාහු මහඬ ඇත්තාහු නත් වැදැරුම් තිරිසන්ගිය කථා කියමින් හුන්නාහු වෙන්.

ඒ අන්‍යත්ථික පරිව්‍රාජකයෝ වජ්ජියමාහිත ගෘහපතීහු එතු දුරදී ම දුටහ. දුරදී ම එන්නාහු දැක උතුන් පිරිටුඩුන (නවතාලුහ) "හවන්හු නිහඬ පෙන්නා, හවන්හු නහමින් ඔබද කෙරෙන්නවා. ශ්‍රමණහවන් ගෞතම යනාගේ ශ්‍රාවක මම වජ්ජියමාහිත ගෘහපතී එයි. ශ්‍රමණ හවන් ගෞතම යන්ගේ ශ්‍රාවක වූ සුදුවන් පඳනා යටපමණ ගිහිහු වමසායෙහි වසන් ද, වෙවජ්ජියමාහිත ගෘහපතී ඔවුන්ගෙන් අන්‍යතරයෙක් වෙයි. අල්පශබ්ද කැමැති ඒ හවන්හු අල්පශබ්ද ඇතියහු (මහණ ගොසුම්හු) විසින් විනිත වූවාහු අල්පශබ්දයාගේ වණ කියන්නාහු නිහඬ පිරිසැ යි දැන එළඹිය යුතු කොට හඟනේ නම් මැනවැ"යි.

ඉක්බිති ඒ අත්තොටු පිරිවැජියෝ තුෂ්ණිපිහුන වූහ. එකල්හි වජ්ජියමාහිත ගැහැව් එ පිරිවැජියන් කරා එළඹියේ ය. එළඹි එ අත්තොටු පිරිවැජියන් සමග යතුටු දිය. සතුටු විය යුතු සමරණාර්ථ කථාව කොට නිමවා එකත්පසෙක හිත. එකත්පසෙක හුන් වජ්ජියමාහිත ගෘහපතීහට එ පිරිවැජියෝ තෙල කරුණ කීහ:

ගෘහපතිය, මහණ ගොසුම් හැම තපසක් (දුෂ්කර ක්‍රියාවක්) ගරහන්-
නේ ය, රුක්ෂාපීච ඇති දුෂ්කර තළස් දම් රක්තා හැමට එකැතින්
උපක්‍රාම කරන්නේය, උපවාද කරන්නේය යනු සැබවෙක් දැයි?"

න ඛො භතෙන භගවා සබ්බං තපං ගරහති, න පි සබ්බං තපස්සිං ලුඛා-
පීම් එකංසෙන උපකෙක්ඛාසති උපවද්දති. ගාරයාං ඛො පන භතෙන
භගවා ගරහති, පාසංසියං පසංසති, ගාරයාං ඛො පන භතෙන භගවා
ගරහතෙතා, පාසංසියං¹ පසංසතෙතා විහරෙත්වාදෙ භගවා. න යො භගවා
එත්ථ එකංසවාදෙති.

එවං චුතෙන අඤ්ඤානරො පරිබ්බාජකො වජ්ජියමාගිතං ගහපතිං
එතදවොච:

“ආගමෙහි තිං ගහපති යස්ස තිං සමණස්ස ගොතමස්ස වණණං
භාසයි යො සමණො ගොතමො වෙනයිකො අපඤ්ඤාතතිකොති.

එත්ථාහං භතෙන ආයස්වතෙන වක්ඛාමී සහධිමෙතෙ ඉදං කුසලතී
භතෙන භගවතා පඤ්ඤානාං, ඉදං උකුසලතී භතෙන භගවතා පඤ්ඤානාං.
ඉති කුසලාකුසලං භගවා පඤ්ඤාපයමානො සප්පඤ්ඤාතතිකො භගවා, න
යො භගවා වෙනයිකො අපඤ්ඤාතතිකොති.

එවං චුතෙන තෙ පරිබ්බාජකා කුණ්ඩිභූතා මඛිකුභූතා පත්තකඛ්ඛො
අධොමුඛා පජ්ඣායනතා අප්පට්ඨානා නිසීදිංසු. අථ ඛො වජ්ජියමාගිතො
ගහපති තෙ පරිබ්බාජකෙ කුණ්ඩිභූතෙ මඛිකුභූතෙ පත්තකඛ්ඛො අධො-
මුඛෙ පජ්ඣායතෙ අප්පට්ඨානෙ විදිත්වා උට්ඨායාසනා යෙන භගවා
තෙත්ථපසංකම්. උපසංකම්පිතා භගවතාං අභිවාදෙත්වා එකමනාං නිසීදි.
එකමනාං නිසීදනතා ඛො වජ්ජියමාගිතො ගහපති යාවතකො අභොසි
තෙහි අඤ්ඤාතිත්ථියෙහි පරිබ්බාජකෙහි සද්ධිං කථාසල්ලාපො තං සබ්බං
භගවතො ආරොචෙසි.

සාධු සාධු ගහපති. එවං ඛො තෙ ගහපති මොසපුරිසා කාලෙත
කාලං සහධිමෙතෙ සුනිග්ගහිතං ගිග්ගගෙනබ්බං. නාහං ගහපති සබ්බං
තපං තපිතබ්බන්ති වදාමි, න පනාහං ගහපති සබ්බං තපං න තපි
තබ්බන්ති වදාමි. නාහං ගහපති සබ්බං සමාදානං සමාදානබ්බන්ති² වදාමි.
න පනාහං ගහපති සබ්බං සමාදානං න සමාදානබ්බන්ති වදාමි.
නාහං ගහපති සබ්බං පධානං පදගිතබ්බන්ති වදාමි. න පනාහං ගහපති
සබ්බං පධානං න පදගිතබ්බන්ති වදාමි. නාහං ගහපති සබ්බො පටි-
නිස්සගෙහො පටිනිස්සජාබෙකාති වදාමි. න පනාහං ගහපති සබ්බො
පටිනිස්සගෙහො න පටිනිස්සජාබෙකාති වදාමි. නාහං ගහපති සබ්බා-
විමුත්ති විමුත්තිතබ්බාති වදාමි, න පනාහං ගහපති සබ්බාවිමුත්ති න
විමුත්තිතබ්බාති වදාමි.

1. පසංසිතබ්බං - මජ්ඣං පසං සියං පිඉ.

2. සමාදානබ්බන්ති - මජ්ඣං.

වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ හැම තපස් නොමැර ගරහන්තාහ, රුක්භාජීව ඇතිහැම තපස්සියකුට එකැත්තේ නොද උපක්‍රොෂ හා උපධාද හා නො කරන්නාහ. වහන්ස, හගවත්හු ගැරුණිය යුක්තහු ම ගරහන්තාහ, පැසැසියයුතුවහු ම පසස්නාහ. වහන්ස, ගැරුණියයුතුවහු ම ගරහන, පැසැසියයුතුවහු ම පසස්නා භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විහජ්ජවාද ඇතියහ. එ හගවත්හු මෙ කරුණෙහිලා එකාංශවාද ඇතියාහු නො වෙත්.

මෙසේ කී කල්හි අන්‍යාතර පරිව්‍රාජකයෙක් වජ්ජියමාහිත ගෘහපතිහට තෙල කරුණ කීහ:

“ගැහැවිය, ඉවසව, තෝ යම් බදු මහණ ගොයුමක්ගුණේ ගුණ වනහි නම්, එ මහණ ගොයුමිහු (මෙරමා විසිනා) හික්මැවියයුතුවන, (කිසිවක්) පැනැවිය නො සමත්හ”යි.

වහන්ස, මෙ කරුණෙහිදු මම ආයුෂ්මත්තට සහ ධර්මයෙන් කියනෙමි: වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් ‘මෙ කුසල’ යි පැනැවිණ, විහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් ‘මෙ අකුසල’ යි පැනැවිණ. මෙසේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කුසලා කුසල පනවන්නාහු හඟිත් සපැසැසැත්තික වෙති. එ හගවත්හු වෙනයික අපැසැසැත්තික නො වෙත් යයි.

මෙසේ කී කල්හි එ පිරිවැජ්ජියෝ තුෂ්ණිමහන වුවාහුමක වුවාහු යට හෙලු කදට ඇතියහු යට අළු මුව ඇත්තාහු සිතිවිලි සිතනුවෝ ප්‍රතිභාන රහිත ව හුන්න. ඉක්බිති වජ්ජියමාහිත රාහුපති තුෂ්ණිමහන, මඬකුහන, නැමු කදට ඇති යට හෙලු ඇස් ඇති සිතිවිලි සිතන කිසිවක් නොවටහන එ පිරිවැජ්ජියන් දැන හුනස්නෙන් නැහ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත ගියේ ය. ගොස් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සකසා වැද එකත්පසෙක ගින. එකත්පසෙක හුන් වජ්ජියමාහිත ගැහැවි එ පරිව්‍රාජකයන් හා සලෙ යම් පමණ කපාසැලැප යෙක් වී නම් එ හැම භාග්‍යවතුන් වහන්සේට සැල කෙළේ ය.

ගෘහපතිය, මැනව, මැනව, ගෘහපතිය, මෙ සෙයින් ම එ මොස පුරුෂයෝ සහධර්මයෙන් කලින් කල සුභිගෘහිතව නිගැනිය යුක්තාහ. ගෘහපතිය හැම තවුස් දමක් නැවිය යුතු කොට මෙ නො කියමි ගෘහපතිය, හැම තවුස් දමක් නො නැවිය යුතු කොට ද මම නො කියමි. ගෘහපතිය, හැම සමාදනයක් සමාදන් විය යුතු කොට මම නොකියමි. ගෘහපතිය, හැම සමාදනයක් සමාදන් වියයුතු යයි ද මම නො කියමි. ගෘහපතිය, හැම ප්‍රධන් වියියක් කළ යුතු යයි මම නො කියමි. ගෘහපතිය, හැම ප්‍රධන් වියියක් නො කළ යුතු යයි ද මම නො කියමි. ගෘහපතිය, හැම ප්‍රතිනිසභියෙක් දුරලිය යුතු යයි මම නො කියමි. ගෘහපතිය, හැම ප්‍රතිනි: සභියෙක් දුර නො ලිය යුතුයයි ද මම නො කියමි. ගෘහපතිය, හැම විමුක්තියෙක් විමුක්තව්‍ය නො කියමි. ගෘහපතිය, හැම විමුක්තියෙක් විමුක්තව්‍ය නො වෙ යයි ද මම නො කියමි.

යං හි ගහපති තපං තපතො අකුසලා ධම්මා අභිවංචිකානි, කුසලා ධම්මා පරිභායනානි, එවරුපං තපං න තපිතබ්බනානි වදමි. යඤ්ඤධ්වංසා ගහපති තපං තපතො අකුසලා ධම්මා පරිභායනානි කුසලා ධම්මා අභිවංචිකානි, එවරුපං තපං තපිතබ්බනානි වදමි.

යං හි ගහපති සමාදානං සමාදියතො අකුසලා ධම්මා අභිවංචිකානි, කුසලා ධම්මා පරිභායනානි, එවරුපං සමාදානං න සමාදිතබ්බනානි වදමි, යඤ්ඤධ්වංසා ගහපති සමාදානං සමාදියතො අකුසලා ධම්මා පරිභායනානි, කුසලා ධම්මා අභිවංචිකානි, එවරුපං සමාදානං සමාදිතබ්බනානි වදමි.

යං හි ගහපති පධානං පදගතො අකුසලා ධම්මා අභිවංචිකානි, කුසලා ධම්මා පරිභායනානි, එවරුපං පධානං න පදගිතබ්බනානි වදමි. යඤ්ඤධ්වංසා ගහපති පධානං පදගතො අකුසලා ධම්මා පරිභායනානි, කුසලා ධම්මා අභිවංචිකානි, එවරුපං පධානං පදගිතබ්බනානි වදමි.

යං ගහපති පටිනිසංග්ගං පටිනිසංජයතො අකුසලා ධම්මා අභිවංචිකානි, කුසලා ධම්මා පරිභායනානි, එවරුපො පටිනිසංග්ගො පටිනිසංජිතබ්බනානි වදමි. යඤ්ඤධ්වංසා ගහපති පටිනිසංග්ගං පටිනිසංජයතො අකුසලා ධම්මා පරිභායනානි, කුසලා ධම්මා අභිවංචිකානි, එවරුපො පටිනිසංග්ගො න පටිනිසංජිතබ්බනානි වදමි.

යං හි ගහපති විමුක්තිං විමුච්චයතො අකුසලා ධම්මා අභිවංචිකානි, කුසලා ධම්මා පරිභායනානි, එවරුපා විමුක්තිං න විමුච්චිතබ්බනානි වදමි. යඤ්ඤධ්වංසා ගහපති විමුක්තිං විමුච්චයතො අකුසලා ධම්මා පරිභායනානි, කුසලා ධම්මා අභිවංචිකානි, එවරුපා විමුක්තිං විමුච්චිතබ්බනානි වදමි.

අථ ඛො වජ්ජියමාහිතො ගහපති භගවතා ධම්මියා කථාය සන්දසි-
තො සමාදානො සමුත්තෙජ්ජිතො සමපහංසිතො උධංසාසනා භගවත්තං
අභිචාදෙත්වා පදකඛිණං කත්වා පක්කාමි.

ගෑහැවිය, යම් ම තපසක් කරනුවහුගේ අකුසල් දහම්හු වැඩෙත් ද, කුසල් දහම් හු පිරිහෙත් ද, මෙබඳු තව නො තැවියයුතු යයි කියමි. ගෑහැවිය, යම් ම තවක් තවතා ඔහුගේ අකුසල් දහම්හු පිරිහෙත් ද, කුසල් දහම්හු වැඩෙත් ද, මෙ බඳු තව තැවියයුතු යයි කියමි.

ගෑහැවිය, යම් ම සමාදානයක් සමාදන්වනුවහුගේ අකුසලධර්මයෝ වැඩෙත් ද, කුසල ධර්මයෝ පිරිහෙත් ද, මෙ බඳු සමාදානය නො සමාදන් වියයුතු යයි කියමි. ගෑහැවිය, යම් ම සමාදානයක් සමාදන් වන ඔහුගේ අකුසල ධර්මයෝ පිරිහෙත් ද, කුසල ධර්මයෝ වැඩෙත් ද, මෙ බඳු සමාදානය සමාදන් වියයුතු යයි කියමි.

ගෑහැවිය, යම් ම ප්‍රධන්වියායක් කරනුවහුගේ අකුසලධර්මයෝ වැඩෙත් ද, කුසල ධර්මයෝ පිරිහෙත් ද, මෙ බඳු ප්‍රධන් වියාය කළයුතු යයි කියමි. ගෑහැවිය, යම් ම ප්‍රධන්වියායක් කරන ඔහුගේ අකුසල ධර්මයෝ පිරිහෙත් ද, කුසල ධර්මයෝ වැඩෙත් ද, මෙ බඳු ප්‍රධන්වියා කළයුතු යයි කියමි.

ගෑහැවිය, යම් ම ප්‍රතිනිසඟියක් දුරලනුවහුගේ අකුසලධර්මයෝ වැඩෙත් ද, කුසලධර්මයෝ පිරිහෙත් ද, මෙබඳු ප්‍රතිනිසඟිය දුරලියයුතු යයි කියමි. ගෑහැවිය, යම් ම ප්‍රතිනිසඟියක් දුරලනුවහුගේ අකුසලධර්මයෝ පිරිහෙත් ද, කුසලධර්මයෝ වැඩෙත් ද, මෙ බඳු ප්‍රතිනිසඟිය නො දුරලිය යුතුයයි කියමි.

ගෑහැවිය, යම් ම විමුක්තියක් කරනුවහුගේ අකුසලධර්මයෝ වැඩෙත් ද, කුසලධර්මයෝ පිරිහෙත් ද, මෙ බඳු විමුක්තිය නො කටයුතු යයි කියමි. ගෑහැවිය, යම් ම විමුක්තියක් කරනුවහුගේ අකුසලධර්මයෝ පිරිහෙත් ද, කුසලධර්මයෝ වැඩෙත් ද, මෙ බඳු විමුක්තිය කළයුතු යයි කියමි යි.

ඉක්බිති වජ්ජියමාහිත ගෑහැවි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් දැහැමි කථායෙන් සඤ්ජනිත වූයේ සමාදානික වූයේ සමුත්තරික වූයේ සම්ප්‍රහර්ෂික වූයේ හුතස්නෙන් නැගී භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සකසා වැද පැදකුණු කොට තික්ම ගියේ ය.

අප් ඛො භගවා අවිරපකකතො වජ්ජියමාහිතො ගහපතිමහි භික්ඛු ආමනෙතසි: යො පි සො භික්ඛුවෙ භික්ඛු දීඝරන්තං අපරපකොඛා ඉමසමිං ධුමවිතයෙ, සො පි එවමෙව අක්ඛන්තිකියෙ පරිබ්බාජකෙ සහධම්මෙන සුනිග්ගතහිං නිග්ගණේන්ද්‍රියා යථා තං වජ්ජියමාහිතෙන ගහපතිනා නිග්ගහිතාති.

10. 2. 5. 5

උතතිය සුතතං

අප් ඛො උතතියො පරිබ්බාජකො යෙන භගවා තෙනුපසඛකමි. උපසඛකමිත්වා භගවතා සද්ධිං සමොදාදි. සමොදාදනියං කපං සාරාණියං විනිසාරෙත්වා එකමන්තං නිසීදි. එකමන්තං නිසීන්තො ඛො උතතියො පරිබ්බාජකො භගවන්තං එතදවොච:

කිනත්තුවො හො ගොතම සසසනො ලොකො, ඉදමෙව සව්චං මොසමක්ඛන්ති?

අව්‍යාකතං ඛො එවං උතතිය මයා 'සසසනො ලොකො, ඉදමෙව සව්චං, මොසමක්ඛන්ති'.

කිං පන හො ගොතම 'අසසසනො ලොකො, ඉද මෙව සව්චං, මොසමක්ඛන්ති'?

එතලපි ඛො උතතිය අව්‍යාකතං මයා 'අසසසනො ලොකො, ඉදමෙව සව්චං, මොසමක්ඛන්ති'.

කිනත්තුවො හො ගොතම අනත්වා ලොකො -පෙ- තං ජිවං, තං සරිරං -පෙ- අක්ඛන්ති ජිවං, අක්ඛන්ති සරිරං -පෙ- හොති තථාගතො පරමමරණා -පෙ- න හොති තථාගතො පරමමරණා -පෙ- හොති ච න හොති ච තථාගතො පරමමරණා -පෙ- නෙව හොති න නහොති තථාගතො පරමමරණා, ඉදමෙව සව්චං මොසමක්ඛන්ති?

එතලපි ඛො උතතිය අව්‍යාකතං මයා 'නෙව හොති න නහොති තථාගතො පරමමරණා, ඉදමෙව සව්චං මොසමක්ඛන්ති'.

ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වජ්ජියමාහිත ගෘහපතිහු ගිය නො බෝකල් ඇතිවත් ම මහණුන් ඇමතු සේක: මහණෙනි, යම් බදු මහණෙක් මෙ දහම්විනයෙහි දීර්ඝයාත්‍රයෙහි නුවණැස්ති කෙලෙස් රජස් නැතිසේ වී නම්, එ මහණ ද, යම් පරිද්දෙකින් වජ්ජියමාහිත ගෘහපතිහු විසින් නිගාහිත වූහුද එපරිදි ම සුඛිගාහිත කොට සකරුණෙන් නිගන්වේ ය.

10. 2. 5. 5

උත්තිය සූත්‍රය

එකල්හි උත්තිය පරිව්‍රාජක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සමග සතුටු විය. සතුටුවිය යුතු සිහිකටයුතු කථාව කොට නිමවා එකත්පසෙක හිත. එකත්පසෙක හුන් උත්තිය පරිව්‍රාජක භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල කීය:

කීමෙක, හවත් ගෞතමයෙනි, ‘ලොකය ශාශ්වතය’ යන මෙම සත්‍ය ද අනෙක මොස වේ ද? යි.

උත්තිය, ‘‘ලොකය ශාශ්වත ය යන මෙම සත්‍යය වෙයි. අනෙක මොස වේ ය’’ යි මෙසේ මා විසින් අව්‍යාකෘත ම වෙයි.

කීමෙක හවත් ගෞතමයෙනි, ‘‘ලොකය අශාශ්වත ය’’ යන මෙම සත්‍ය වේ ද? අනෙක මොස වේ ද? යි.

උත්තිය, ‘‘ලොකය ශාශ්වත ය,’’ යන මෙම සත්‍ය වෙයි, අනෙක මොස වෙයි යන තෙල කරුණ ද මා විසින් අව්‍යාකෘත වේ යයි.

කීමෙක, හවත්, ගෞතමයෙනි, ‘‘ලොකය අන්තවත් ය’’...‘එමැජීව ය, එමැ ශරීර ය’ ... ජීවය අංතකොක, ශරීරය අනෙකෙකැ’ යි ... ‘මරණින් මතු සත්ත්ව වෙයි ... සත්ත්ව මරණින් මතු නො වෙයි’ ... සත්ත්ව මරණින් මතු වන්නේ ද නො වන්නේ ද වෙයි ... සත්ත්ව මරණින් මතු නො ම වන්නේ ය. නො ම නො වන්නේ ය’ යන මෙ ම සත්‍ය වෙයි. අනෙක මොස වේ ද? යි?

උත්තිය, ‘සත්ත්ව මරණින් මතු නො ම වන්නේ ය, නොම නො වන්නේ ය’ යන මෙ ම සත්‍ය වෙයි, අනෙක මොස වේ ය යන තෙල කරුණ ද මා විසින් අව්‍යාකෘත වේ යයි.

කිනතු බො හො ගොතම සසසනො ලොකො ඉදමෙව සව්වං මොසමඤ්ඤානි ඉති පුට්ඨො සමානො 'අව්‍යාකතං බො එතං උත්තිය මයා සසසනො ලොකො ඉදමෙව සව්වං මොසමඤ්ඤානි' වදෙයි.

කිම්පන හො ගොතම අසසසනො ලොකො ඉදමෙව සව්වං මොසමඤ්ඤානි ඉති පුට්ඨො සමානො එතමි බො උත්තිය අව්‍යාකතං මයා 'අසසසනො ලොකො ඉදමෙව සව්වං මොසමඤ්ඤානි' වදෙයි.

කිනතු බො හො ගොතම අනාවා ලොකො-පෙ-අනාවා ලොකො -පෙ-තං ජිවං තං සරිරං -පෙ- අඤ්ඤං ජිවං අඤ්ඤං සරිරං -පෙ- හොති තථාගතො පරමමරණං -පෙ- න හොති තථාගතො පරමමරණං -පෙ- හොති ච න හොති ච තථාගතො පරමමරණං -පෙ- නෙව හොති න න හොති තථාගතො පරමමරණං ඉදමෙව සව්වං මොසමඤ්ඤානි ඉති පුට්ඨො සමානො 'එතමි බො උත්තිය අව්‍යාකතං මයා නෙව හොති න න හොති තථාගතො පරමමරණං ඉදමෙව සව්වං මොසමඤ්ඤානි' වදෙයි. අප් කිඤ්චරි හොතා ගොතමෙන ව්‍යාකතානි?

අභිඤ්ඤාය බො අහං උත්තිය සාවකානං ධම්මං දෙසෙති සත්තානං විපුද්ධියා සොකපරිද්දවානං සමතික්කමාය දුක්ඛද්‍රෝමනස්සානං අත්ඛගමාය ඤායස්ස අධිගමාය නිබ්බානස්ස සච්ඡිකිරියායාති.

යං පනෙනං භවං ගොතමො අභිඤ්ඤාය අභිඤ්ඤාය සාවකානං ධම්මං දෙසෙති සත්තානං විපුද්ධියා සොකපරිද්දවානං සමතික්කමාය දුක්ඛද්‍රෝමනස්සානං අත්ඛගමාය ඤායස්ස අධිගමාය නිබ්බානස්ස සච්ඡිකිරියාය සබ්බො වා තෙන ලොකො නිසිස්සති¹ උපබෙධා වා තිහාගො වා ති? එවං වුත්ත භගවා තුණ්හි අහොසි.

අප් මො ආයසමනො ආනතුස්ස එතදහොසි: 'මාහෙවං බො උත්තියො පරිබ්බාජකො පාපකං දිට්ඨිගතං පටිලභි. 'සබ්බසාමුක්කං සිකං වතමෙ සමංකො ගොතමො පඤ්ඤාං පුට්ඨො සංසාදෙති, නො විසංජෙති, න නුත විසහති' ති. තදස්ස උත්තියස්ස පරිබ්බාජකස්ස දිසරත්තං අභිතාය දුක්ඛායා'ති.

1. නියති - මජ්ඣ. නිදායකි-සා.

කීමෙක, හවත් ගෞතමයෙනි, ‘සත්තං ශාශ්වතං ය’ යන මෙ ම සත්‍ය වෙයි, අනෙක මොස වේ දැයි මෙසේ ප්‍රච්ඡික්ෂා ලද්දේ “උත්තිය, ‘ලොකය ශාශ්වතං ය, යන මෙ ම සත්‍ය වෙයි, අනෙක මොස වේ ය’ යන තෙල මා විසින් අව්‍යාකෘත වේ යයි කියති,

කීමෙක, හවත් ගෞතමයෙනි, ‘ලොකය අශාශ්වතං ය’ යන මෙ ම සත්‍ය වෙයි, අනෙක මොස වේ දැයි? මෙසේ ප්‍රච්ඡික්ෂා ලද්දේ ‘උත්තිය, ‘ලොකය අශාශ්වතං ය’ යන මෙ ම සත්‍ය වෙයි, අනෙක මොසය යන තෙල කරුණ ද මා විසින් අව්‍යාකෘත ය”යි කියති,

කීමෙක, හවත් ගෞතමයෙනි, ‘ලොකය අත්තථන් ය’ ... ‘ලොකය අත්තත්තථන් ය’ ... ඒමැ ‘ජීව ය, ඵමැ ගරිර ය, ... ජීවය අනෙකෙකි, ගරිරය අනෙකෙකැ යි ... ‘සත්තං මරණන් මතු චන්තේ ය’ ... සත්තං මරණන් මතු නො චන්තේ ය ... සත්තං මරණන් මතු චන්තේ ද නො චන්තේ ද වෙයි ... සත්තං මරණන් මතු නො ම චන්තේ ය, නො ම නො චන්තේ ය යන මෙ ම සත්‍යය, අනෙක මොස දැයි මෙසේ ප්‍රච්ඡික්ෂා ලද්දේ ම “උත්තිය සත්තං මරණන් මතු නො ම චන්තේ ය, නො ම නො චන්තේ ය, යන මෙ ම සත්‍යය, අනෙක මොස වේ ය යන තෙල කරුණ ද මා විසින් අව්‍යාකෘත ය”යි කියති. වැලි ඵසේ චිත්තං හවත් ගෞතමයන් විසින් කවරක් ව්‍යාකෘත වේ දැ යි?

උත්තිය, මම විශිෂ්ටඤ්ඤායෙන් දැන ම සත්තංයන්ගේ විශුද්ධිය සඳහා ශොකපරිදේවයන්ගේ සමතික්‍රමණය සඳහා දුක් දෙවනසුන්ගේ අස්තඛංගය සඳහා න්‍යායයාගේ අධිගමය සඳහා නිව්භ්‍යාසයාගේ සාක්ෂාත් කරණය සඳහා ශ්‍රාවකයනට ධර්ම දෙශනා කරමි යි.

හවත් ගෞතමයෝ තෙල යම් ධර්මයක් සත්තංයන්ගේ විශුද්ධිය සඳහා ශොකපරිදේවයන්ගේ සමතික්‍රමණය සඳහා දුක් දෙවනසුන්ගේ අස්තඛංගය සඳහා න්‍යායයාගේ අධිගමය සඳහා නිව්භ්‍යාසයාගේ සාක්ෂාත් කරණය සඳහා සච්චනට ධර්ම දෙශනා කරත් නම්, ඵ දහමින් හැම ලොව හෝ, අඩක් හෝ, තුන්වන භාගයෙක් හෝ (නිවනට) පමුණුවනු ලැබේ දැ යි? මෙසේ කී කල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තුෂ්ණිමහුන වූහ.

එකල්හි ආයුෂ්මත් ආනන්ද සංවරයනට තෙල සිත විය: “උත්තිය පරිව්‍රාජක මෙබඳු ලාමක දෘෂ්ටිගතයක් නහමක් ලබාවා. ‘එකැතින් මා විසින් සථෝත්තම් ප්‍රශ්නය ප්‍රච්ඡික්ෂා ලද ශ්‍රමණ හවත් ගෞතමයෝ චළහති, නො විසඳති, එකැතින් නො ඉවසත් යි. එය උත්තිය පරිව්‍රාජකහට දීර්ඝරාත්‍රයෙහි අහිත පිණිය දුක් පිණිය චන්තේ යයි.

අප්ථං ඛො ආයස්මා ආනන්දෙ උත්තියං පරිබ්බාජකං එතදවොච: තෙන භාවුසො උත්තිය උපමෙන කරිය්ඤාමි, උපමාය පි ඉබ්බකච්චෙවි වීඤ්ඤා පුරියා භාසිතස්ස අත්ථං ආජානන්ති.

සෙය්‍යථාපි ආවුසො උත්තිය රඤ්ඤා පච්චිත්තිමං නගරං දළභුද්දපං¹ දළභපාකාරතොරණං එකදාරං. තත්‍රස්ස දෙවාරිකො පණ්ඩිතො ධ්‍යානෙනා මෙධාවි අඤ්ඤානානං නිවාරෙනා, ඤානානං පච්චෙසෙනා. සො තස්ස නගරස්ස සමන්තා අනුපරියායපථං අනුක්කමමානො න පසෙය්‍ය පාකාරස්සං වා පාකාරච්චිරං වා අත්තමසො බිළාර ගික්කමෙනාමත්තමසි, නො ව බිවස්ස එවං ඤාණං හොති: උත්තකා පාණා ඉමං නගරං පච්චිත්ති වා නික්කමන්ති වාති. අප්ථං බවස්ස එවමෙත්ථ හොති: යෙ ඛො කෙවි ඔළාරිකා පාණා ඉමං නගරං පච්චිත්ති වා නික්කමන්ති වා සබ්බෙ තෙ ඉමිනා ආරෙන පච්චිත්ති ව ගික්කමන්ති වාති.

එවමෙව ඛො ආවුසො උත්තිය න නං තථාගතස්ස එවං උසස්සක්කතං හොති 'සබ්බො වා තෙන ලොකො නිබ්බසාති, උපබ්බසා වා නිභාගො වා'ති. අප්ථං ඛො එවමෙත්ථ තථාගතස්ස හොති: යෙ ඛො කෙවි ලොකමානා නිබ්බසු වා නියන්ති වා නිබ්බසාන්ති වා, සබ්බෙ තෙ පඤ්ඤානිවරණෙ පහාය චෙනසො උපක්කිලෙසෙ පඤ්ඤාය දුබ්බලිකරණෙ වතුස්ස සතිපට්ඨානෙස්ස සුපට්ඨිතවිත්තා සත්තබ්බොජ්ඣක්ඛණ යථාභූතං භාවෙත්වා එවමෙන ලොකමානා නිබ්බසු වා නියන්ති වා නිබ්බසාන්ති වා'ති.

යදෙව ඛො භං ආවුසො උත්තිය භගවන්තං පඤ්ඤං අපුච්ඡි² තදෙවෙනං පඤ්ඤං භගවන්තං අඤ්ඤාන පරියායෙන අපුච්ඡි. තස්මා තෙ තං භගවා න ව්‍යාකාසිති.

10. 2. 5. 6.

කොකනද සුත්තං

එකං සමයං ආයස්මා ආනන්දෙ රාජගහෙ චිහරති තපොදුරාමෙ. අප්ථං ඛො ආයස්මා ආනන්දෙ රත්තියා පච්චුසස්මයං පච්චුට්ඨාය යෙන තපොදු තෙනුපසංකමි ගත්තාති පරිසිඤ්චිතුං, තපොදෙ³ ගත්තාති පරිසිඤ්චිත්වා පච්චුක්ඛරිත්වා එකච්චිරො අධ්‍යාසි ගත්තාති පුබ්බාපයමානො. කොකනදෙපි ඛො පරිබ්බාජකො රත්තියා පච්චුසස්මයං පච්චුට්ඨාය යෙන තපොදු තෙනුපසංකමි ගත්තාති පරිසිඤ්චිතුං. අද්දසා ඛො කොකනදෙ පරිබ්බාජකො ආයස්මන්තං ආනන්දං දුරතොච ආගච්ඡන්තං. දිස්වාන ආයස්මන්තං ආනන්දං එතදවොච:

1. දළභුද්දපං - මජ්ඣ.

2. අපුච්ඡි - සි. ඉ.

3. තපොදය - සඤා, PTS.

එකල්හි ආයුෂ්මත් ආනන්ද තෙරණුවෝ උත්තිය පිරිවැපිහට තෙල කීහ: ඇවැත් උත්තිය, තට එකරුණෙන් උපමාවකුදු කරණෙමි. මෙ ලොවහි ඇතැම් විඤ පුරුෂයෝ උපමායෙකුදු භාෂිතයාගේ අරුත් දන ගනිත්.

ඇවැත් උත්තිය, රජකුගේ තරපවුරු පදනම් ඇති, තරපවුරු හා තොරන් ඇති, එක් වාසල් දෙරෙකින් යුත් ප්‍රත්‍යන්ත නගරයෙක් යම් පරිදිවේ නම් එහි පණ්ඩිත ව්‍යක්ත ස්ථානොවිතප්‍රඥ ඇති අඤ්ඤාත් වළහන, ඤායන් වැද්ද දෙන ද්වාරපාලයෙක් වන්නේ ය. හේ එ නගරයාගේ අවට සිසාරා යන මංගි ඇවිදිනුයේ ප්‍රාකාරසන්ධියක් වේවයි, යටත් පිරිසෙයින් බළලකු නික්මෙන පරිණ වූ ද ප්‍රාකාර විවරයක් වේවයි නො දක්නේ ය. ඔහට වනාහි මෙ බඳු නුවණෙක් නො ම පහළ වන්නේ ය: “මෙතෙක් සත්හු මෙ නුවරට පිවිසෙත් හෝ නික්මෙත් හෝ”යි. වැලිදු ඔහට එහි ලා මෙ බඳු සිතෙක් ම වන්නේය: ‘යම් කිසි ඖදරික (ස්ථුල) ප්‍රාණි කෙනෙක් මෙ නුවර දිදින්නම් හෝ ඉන් නික්ම යෙත් නම් හෝ, එ හැම දෙන මෙ දෙරින් පිවිස්නාහු ද වෙත්, නික්මෙන්නාහුදවෙත්”යි.

ඇවැත් උත්තිය, එපරිද්දෙන් ම “හැම ලොකය හෝ ඉන් අඩක් හෝ ත්‍රිභාගයෙක් හෝ එයින් පමුණුවනු ලැබෙයි යන මෙ බඳු වූ ඒ උත්සුක භාවය නො වෙයි. වැලිදු තථාගතයනට මෙ කරුණෙහි ලා මෙ බඳු සිතෙක් ම වෙයි: “යම් කිසිවෙක් ම ලොකයෙන් නික්ම ගියාහු ද, නික්ම යෙත් ද, නික්ම යන්නාහු ද, එ හැම පඤ්ඤානිවරණ සංඛ්‍යාන ප්‍රඥාව දුච්ඡ කරණ, විනික්‍ෂාපක්ලෙශයන් දුරුලා සතර සිව්ටන්හි මොනොවට එළැවූ සිත් ඇතියහු සස්ත බොධ්‍යාඛ්‍යයන් තත් වූ පරිදි වඩා මෙ පරිද්දෙන් ලොකයෙන් නික්ම ගියහ, නික්ම යත්, නික්මයන්නාහ”යි.

ඇවැත් උත්තිය, තෝ යම් ම ප්‍රශ්නයක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විචාලෙහි නම්, තෙල ප්‍රශ්නය තෝ අන් අයුරෙකින් භාග්‍යතුන් විචාලෙහි ය. එහෙයින් තට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ එ නොදිඳුළ සේකැයි.

10. 2. 5. 6

කොකනද සූත්‍රය

එක් කලෙක ආයුෂ්මත් ආනන්ද තෙරණුවෝ රජගහ නුවර සමීපයෙහි තපොදුරාමයෙහි වාසය කරත්. එකල්හි ආයුෂ්මත් ආනන්ද තෙරණුවෝ රාත්‍රි ප්‍රත්‍යූෂ සමයෙහි නැගිට ගාත්‍ර පරිෂෙකය සඳහා තපොදු නදිය කරා වැඩියහ. තපොදුයෙහි ගාත්‍ර පරිෂෙක කොට පෙරළා ගොඩ නැගී සිරුරු තෙත සිඳුවමින් එකවිටරව සිටියහ. කොකනද පරිමාජක ද රාත්‍රි හුගේ ප්‍රත්‍යූෂ සමයෙහි නැගී තපොදු නදිය කරා ගාත්‍ර ස්නානය පිණිස ගියේය. කොකනද පරිමාජකයා ආයුෂ්මත් ආනන්ද තෙරුන් එනු දුරදී ම දිටී. දක ආයුෂ්මත් ආනන්ද තෙරුනට තෙල කීය:

කො' තු! ආවුසොති?

අහමාවුසො; භික්ඛුනි.

කතමෙසං ආවුසො භික්ඛුනන්ති?

සමණානං ආවුසො සක්ඛාපුත්ඤ්ජයානන්ති.

පුට්ඨියායාම මෙයං ආයසමනනං කිංඤ්චිදෙව දෙසං සචෙ ආයසමා-
මිකාසං කරොති පඤ්ඤාසා වෙය්‍යාකරණායාති.

පුට්ඨාවුසො, සුඤ්ඤා වෙදිසාමාති.

කිනත්තු ඛො හො 'සසසනො ලොකො ඉදමෙව සචං මොස-
මඤ්ඤ'න්ති' එවං දිට්ඨි භවන්ති?

න ඛො අහං ආවුසො එවං දිට්ඨි 'සසසනො ලොකො ඉදමෙව සචං
මොසමඤ්ඤ'න්ති.

කිමපන හො 'සසසනො ලොකො ඉදමෙව සචං, මොස
මඤ්ඤ'න්ති' එවදිට්ඨි භවන්ති?

න ඛො අහං ආවුසො, එවදිට්ඨි 'සසසනො ලොකො ඉදමෙව
සචං, මොසමඤ්ඤ'න්ති.

කිනත්තු ඛො හො; අනත්තවා ලොකො -පෙ- අනත්තවා ලොකො
-පෙ- නං ජීවං නං සරිරං -පෙ- අඤ්ඤං ජීවං අඤ්ඤං සරිරං -පෙ-
හොති තථාගතො පරමමරණා -පෙ- න හොති තථාගතො පරමමරණා
-පෙ- හොති ච න හොති ච තථාගතො පරමමරණා -පෙ- නෙව හොති න
න හොති තථාගතො පරමමරණා. ඉදමෙව සචං, මොසමඤ්ඤ'න්ති එවදිට්ඨි
භවන්ති?

න ඛො අහං ආවුසො, එවදිට්ඨි 'නෙව හොති න න හොති තථාගතො
පරමමරණා, ඉදමෙව සචං, මොසමඤ්ඤ'න්ති.

තෙනහි භවං න ජානාති න පසාසති? න ඛො අහං ආවුසො න
ජානමි, න පසාසමි, ජානාමහං ආවුසො පසාසමි ති.

1. කෙවස ආවුසොති - මජ්ඣං,
කොතෙස ආවුසොති - සිඬ්ඨි, කවස - PTS.

ඇවැත්නි, තෙපි කවරහු වව

ඇවැත්නි, මම මහණෙක් මි යි.

ඇවැත්නි, කවර මහණුන් අතුරෙහි වව යි?

ඇවැත්නි, ශ්‍රමණ ශාක්‍යපුත්‍රයන් අතුරෙහි වෙමි යි.

ඉදින් ආයුෂ්මත් පැන විසඳනට අවකාශ කෙරේ නම් අපි ආයුෂ්මතුන් කිසියම් ම ලෙගයක් පුළුවුස්න මෝයි.

ඇවැත්නි, පුළුවුය, අසා දනුමහ යි.

හවත්නි, කිමෙක, තෙපි 'ලොකය ශාශ්වතය' යන 'මෙ ම සත්‍යය අනෙක මොසය, යන මෙ බදු දාෂ්ටි ඇති යව් ද යි?

ඇවැත්නි, මම ලොකය ශාශ්වතය, යන මෙ ම සත්‍යය, අනෙක මොසය, යන මෙ බදු දාෂ්ටි නැතියෙකිමි යි.

හවත්නි, කිමෙක හවත්නු 'ලොකය අශාශ්වතය,' යන 'මෙ ම සත්‍යය, අනෙක මොසය' යන මෙ බදු දාෂ්ටි ඇතියව් ද? යි.

ඇවැත්නි, මම 'ලොකය අශාශ්වතය,' යන 'මෙය ම සත්‍යය, අනෙක සිස් ය' යන මෙ බදු දාෂ්ටි නැතියෙකි මි යි.

හවත්නි, කිමෙක තෙපි 'ලොකය අන්තවත් ය,... ලොකය අනන්තවත්ය... එ ජීවවෙයි, එ ගරිර වෙයි... ජීවය අනෙකෙක, ගරිරය අනෙකක... සත්ඤ්ච මරණින් මතු වන්නේ ය... සත්ඤ්ච මරණින් මතු නොවන්නේ ය... සත්ඤ්ච මරණින් මතු වන්නේ ය, නොද වන්නේ ය ... සත්ඤ්ච මරණින් මතු නො ම වන්නේ ය, නො ම නොවන්නේ ය' යන මෙය ම සත්‍යය, අනෙක සිස් ය යන මෙ බදු දාෂ්ටි ඇතියව් ද යි?

ඇවැත්නි මම, "සත්ඤ්ච මරණින් මතු නො ම වන්නේ ය, නො ම නොවන්නේ ය" යන මෙය ම සත්‍යය, අනෙක සිස් ය, යන මෙ බදු දාෂ්ටි ඇති යෙකිමි නො වෙමි මැයි.

එ කරුණෙන් ම හවත් නො දන්නේ ය නො දක්නේ ය යි? ඇවැත්නි, මම නො ම නො දන්නෙමි, නො ම නො දක්නෙ මි. ඇවැත්නි, මම දන්මි, දක්මි යි.

කිනතු බො හො සසුනො ලොකො, ඉදමෙව සච්චං, මොසමඤ්ඤානි
එවන්දිට්ඨි භවනි ඉති පුට්ඨො සමානො 'න බො අහං ආවුසො එවන්දිට්ඨි
සසුනො ලොකො ඉදමෙව සච්චං මොසමඤ්ඤානි' වදෙයි.

කිනතු බො හො අසසුනො ලොකො, ඉදමෙව සච්චං: මොස-
මඤ්ඤානි එවන්දිට්ඨි භවනි ඉති පුට්ඨො සමානො න බො අහං ආවුසො
එවන්දිට්ඨි අසසුනො ලොකො ඉදමෙව සච්චං මොසමඤ්ඤානි වදෙයි.

කිනතු බො හො අනත්වා ලොකො -පෙ- අනත්තවා ලොකො -පෙ-
තං ජීවං තං ශරීරං -පෙ- අඤ්ඤං ජීවං අඤ්ඤං සරීරං -පෙ- හොති තථා-
ගතො පරමමරණා -පෙ- න හොති තථාගතො පරමමරණා -පෙ- හොති ච
න ච හොති තථාගතො පරමමරණා -පෙ- නෙව හොති, න න හොති තථා-
ගතො පරමමරණා ඉදමෙව සච්චං, මොසමඤ්ඤානි ජීවං දිට්ඨි භවනි ඉති
පුට්ඨො සමානො න බො අහං ආවුසො එවන්දිට්ඨි නෙව හොති න න හොති
තථාගතො පරමමරණා, ඉදමෙව සච්චං මොසමඤ්ඤානි වදෙයි.

තෙන හි භවං න ජානාති න පසාති ති ඉති පුට්ඨො සමානො න බො
අහං ආවුසො න ජානාමි න පසාමි, ජානාමහං ආවුසො පසාමි ති වදෙයි.
යථා කථමපනාවුසො ඉට්ඨො භාසිතස්ස අකො දට්ඨබ්බොති?

සසුනො ලොකො, ඉදමෙව සච්චං මොසමඤ්ඤානි බො ආවුසො
දිට්ඨිගතමෙතං. අසසුනො ලොකො ඉදමෙව සච්චං, මොසමඤ්ඤානි
බො ආවුසො දිට්ඨිගතමෙතං අනත්වා ලොකො -පෙ- අනත්තවා
ලොකො -පෙ- තං ජීවං තං ශරීරං -පෙ- අඤ්ඤං ජීවං
අඤ්ඤං ශරීරං -පෙ- හොති තථාගතො පරමමරණා -පෙ- න හොති
තථාගතො පරමමරණා -පෙ- හොති ච න හොති ච තථාගතො
පරමමරණා -පෙ- නෙව හොති න න හොති තථාගතො පරමමරණා
ඉදමෙව සච්චං මොසමඤ්ඤානි බො ආවුසො දිට්ඨිගතමෙතං.

1. දිට්ඨිවයාන අධිවයාන පරිසූචයාන සමුදයාන සමුඤ්ඤානො - සිමු, PTS.

භවත්ති, කීමෙන, 'භවත්' "ලොකය ශාශ්වතය, යන මෙය ම සත්‍යය අනෙක සිස්ස යන මෙ බදු දෘෂ්ටි ඇතියාවැයි මෙසේ පුළුවුස්නා ලද්දේ ම 'ඇවැත්ති, මම "ලොකය ශාශ්වතය, යන මෙ ම සත්‍යය, අනෙක මොසය යන මෙ බදු දෘෂ්ටි ඇතියෙකිට නො වෙ මැයි කියව.

භවත්ති, කීමෙන, භවත් "ලොකය අශාශ්වතය" යන යන මෙ ම සත්‍යය, අනෙක සිස්ස ය යන මෙ බදු දෘෂ්ටි ඇතිය වී ද? යි මෙසේ පුළුවුස්නා ලද්දේ ම 'ඇවැත්ති, මම 'ලොකය අශාශ්වතය, යන මෙ ම සත්‍යය, අනෙක මොසය යන මෙ බදු දෘෂ්ටි ඇතියෙකිම නො වෙ මැ' යි කියව.

භවත්ති, කීමෙන, භවත් 'ලොකය අන්තවත,' ... ලොකය අන්තවත, ... එ ජීවය, එ ශරීරය ... ජීවය අනෙකෙක, ශරීරය අනෙකෙක ... සත්ත්ව මරණින් මතු වන්නේය ... සත්ත්ව මරණින් මතු නො වන්නේය ... සත්ත්ව මරණින් මතු වන්නේය නො වන්නේය ... සත්ත්ව මරණින් මතු නො ව වන්නේය, නො ම නො වන්නේය' යන මෙ ම සත්‍යය, අනෙක සිස්ස යන මෙ බදු දෘෂ්ටි ඇතියවු දැයි පුළුවුස්නා ලද්දේ ම ඇවැත්ති, මම සත්ත්ව මරණින් මතු නො ම වන්නේය, නො ම නො වන්නේය යන මෙ ම සත්‍යය, අනෙක මොසය යන මෙ බදු දෘෂ්ටි ඇතියෙකිම නො වෙ මැ යි කියව.

එ කරුණෙන් භවත් නො දන්නේය, නො දක්නේය යි මෙසේ පුළුවුස්නා ලද්දේ ම 'ඇවැත්ති, මම ටො දන්නෙමි නොවෙමි නො දක්නෙමි නොවෙමි. ඇවැත්ති, මම දන්මි, දක්මි කියව, ඇවැත්ති, මම භාෂිතයාගේ අර්ථය කෙසේ වනාහි දකසුතු වේ දැ යි?

ඇවැත්ති "ලොකය ශාශ්වතය" යන මෙ ම සත්‍යය; අනෙක සිස්ස ය" යන තෙල දෘෂ්ටිගතයෙක, ඇවැත්ති, 'ලොකය අශාශ්වතය' යන මෙ ම සත්‍යය, අනෙක මොසය, යන තෙල දෘෂ්ටිගතයෙක. "ලොකය අන්තවතය, ... ලොකය අන්තවතය ... එ ජීවය; එ ශරීරය ... ජීවය අනෙකෙක, ශරීරය අනෙකෙක -පෙ- තථාගත මරණින් මතු වන්නේය ... තථාගත මරණින් මතු නො වන්නේය ... තථාගත මරණින් මතු වන්නේය, නො ද වන්නේය තථාගත මරණින් මතු නො ම වන්නේය, නොම නොවන්නේය" යන මෙම සත්‍යය; අනෙක සිස්ස යන තෙල දෘෂ්ටිගතයෙක.

යාවනා ආවුසො දිට්ඨිගතා යාවනා දිට්ඨිවයානං දිට්ඨියිවයානං දිට්ඨි පරිසුට්ඨානං දිට්ඨිසමුට්ඨානං දිට්ඨිසමුග්ගාතො. තමහං ජානාමි, තමහං පසාමි තමහං ජානනො තමහං පසානො කායාහං වක්ඛාමි 'නජානාමි, න පසාමි'ති. 'ජානාහං ආවුසො පසාමි'ති.

කො නාමො ආයස්මා? කථංඤා පනායස්මන්. සමුග්ගොරි ජානනති ති?

ආනඤ්ඤාති ඛො මෙ ආවුසො නාමං, ආනඤ්ඤාති ච පනාමං සමුග්ගොරි ජානනති ති.

මහාවිරියෙන වත කිර හොතා සද්ධිං මනනයමානා න ජානිමහ 'ආයස්මා ආනඤ්ඤා'ති. සචෙ හිමයං සඤ්ජානෙය්‍යාම 'ආයස්මා ආනඤ්ඤා'ති ඵත්තකමි නො නපට්ඨාසෙය්‍ය. ඛමතු ච මෙ ආයස්මා ආනඤ්ඤාති.

10. 2. 5. 7

ආහුනෙය්‍ය සුතං.

දසති භික්ඛවෙ ධම්මෙහි සමනනාගතො භික්ඛු ආහුනෙය්‍යො හොති පාහුණෙය්‍යො දකඛණෙය්‍යො අඤ්ජිකරණියො අනුත්තරං පුඤ්ඤකෙඛිතං ලොකස්ස. කතමෙහි දසති:

ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු සීලවා හොති පාතිමොක්ඛසංවර සංවුතො චිහරති ආචාරගොචර සම්පන්නො අනුමනෙසු වජේජසු භයදසසාවි සමාද්‍ය සික්ඛති සික්ඛාපදෙසු.

බහුසසුතො හොති සුතධරො සුතසන්නිවයො යෙ තෙ ධම්මා ආදි කල්‍යාණා මරේඛි කල්‍යාණා පරියොසාන කල්‍යාණා සාථං සබ්‍යඤ්ඤානං කෙවල පරිපුණ්ණං පරිසුඛං බ්‍රහ්මවරියං අභිවදන්ති, තථාරූපාස්ස ධම්මා බහුසසුතා හොන්ති ධතා, චිවසා පරිචිතා, මනසානුපෙක්ඛිතා, දිට්ඨියා සුපට්ඨිතා.

කල්‍යාණමිත්තො ච හොති කල්‍යාණසභායො කල්‍යාණසම්ප-වබ්බතා.

සමාදිට්ඨිකො හොති සමාදසුනෙන සමනනාගතො.

ඇවැත්නි, යම් පමණ වූ දෘෂ්ටිගතයෝ වෙත් ද, යම් පමණ වූ දෘෂ්ටි-
සාධනායක්, දෘෂ්ට්‍යධර්මයානායෙක්, දෘෂ්ටිපර්යාප්තානායෙක්, දෘෂ්ටිසම්ප්‍රාප්තාන-
යෙක් දෘෂ්ටිසම්ප්‍රද්ධානායෙක් ඇත් ද, එ මම් දනම්, එ මම් දක්මි, මේ එ
දන්තෙමි, එ මම් දක්නෙමි කවර හෙයින් මම් නො දන්මි, නො දක්මි යි
කියනෙමි ද? ඇවැත්නි, මම් දන්තෙමි දක්නෙමි වෙමි යි.

ආයුෂ්මත්ත කිනම්හුයි? කෙයේ නම් සබ්බසරහු ආයුෂ්මතන්
දන්තාහු දැයි?

ඇවැත්නි, ‘ආනඤ’ යනු මාගේ නම වෙයි. සබ්බසරහු මා ආනඤ
යි ද දනිත් යි.

එකැත්තේ මහාවායාහි භවතුන් හා සමග ම මන්ත්‍රණය කරන අපි
“ආයුෂ්මත් ආනඤ හ”යි නො දනුමිහ. ඉදින් අපි (මේ) ‘ආයුෂ්මත්’
ආනඤ හ’යි දනුමෝ නම් අපව මෙනෙකුද නො වටහතෝය. ආයුෂ්මත්
ආනඤයෝ මට කමත්වා යි.

10. 2. 5. 7

ආහුනෙය්‍ය සූත්‍රය

මහණෙනි, දශධර්මයෙකින් සමන්වාගත චෛත්‍ය ආහුනෙය්‍ය
පාහුණෙය්‍ය, දකඛ්ණෙය්‍ය, අඤ්ඤාපරිකරණීය වෙයි. ලොකයට අනුත්තර
පුණ්‍යක්ෂේත්‍ර වෙයි. කවර දශයෙකින් යත්:

මහණෙනි, මේ සස්තෙනි චෛත්‍ය සිල්වත් වූයේ ප්‍රාතිමාක්ෂයංචර-
යෙන් සංචාත වූයේ වාස කරයි. ආචාර ගොචරසම්පන්න වූයේ
අනුමාත්‍ර වරදෙහි භය දක්නා සුළුයේ සමාදන් වූ සිකපදයන්හි
හික්මෙයි.

ශ්‍රැතධර වූයේ ශ්‍රැතසන්නිවය ඇතියේ බහුශ්‍රැත වෙයි. ආදී කල්‍යාණ,
මධ්‍ය කල්‍යාණ, පයාච්ඡාන කල්‍යාණ වූ යම් බද්ධධර්මකෙනෙක් සාරී
සවාඤ්ඤා, කොට කෙවලපරිපූර්ණ, පරිශුද්ධ බ්‍රහ්මචර්යාය පළට කරත් නම්,
එබද්ධධර්මයෝ ඔහු විසින් ධරන ලද්දහු වචනයෙන් පරිචිත වූවාහු මනසින්
අනුප්‍රේක්ෂිත වූවාහු ප්‍රඥයෙන් සුප්‍රවිදිත වූවාහු බහුශ්‍රැත වෙති.

කල්‍යාණ සගයන් ඇතියේ කල්‍යාණ පුද්ගලයනට නැඹුරුවීම් ඇතියේ
කල්‍යාණමිත්‍ර ද වෙයි.

සමාග් දර්ශනයෙන් සමන්වාගත වූයේ සමාග්දෘෂ්ටික වෙයි.

අනෙක විහිතං ඉද්ධිවිධං පවිත්‍රහොති ඵකොපි හුක්ඛා ඛහුධා හොති,
ඛහුධාපි හුක්ඛා ඵකො හොති, ආවිභාවං තිරොභාවං තිරොකුඛසිං
තිරොපාකාරං තිරොපබ්බතං අසජ්ජමානො ගව්ඡති සෙය්‍යථාපි ආකාසෙ.
පඨවියාපි උමුජ්ජනිඋජ්ජං කරොති සෙය්‍යථා පි උදකෙ. උදකෙපි
අභිජ්ජමානෙ ගව්ඡති සෙය්‍යථාපි පඨවියං. ආකාසෙපි පල්ලවෙකන කමති
සෙය්‍යථාපි පකඛි සකුණො. ඉමෙ පි වඤ්චි සූරියෙ එවං මහිඤ්ඤෙ එවං
මහානුභාවෙ පාණිනා පටිමසති පටිමජ්ජති. යාච ඛුභමලොකාපි කායෙන
වසං වකෙතති.

දිබ්බාය සොතධාතුය විසුද්ධාය දතිකකතනමානුසකාය උභො සද්දෙ
සුණාති දිබ්බෙ ව මානුසෙ ව යෙ දුරෙ ව සතතිකෙ ව,

පරසත්තානං පරපුග්ගලානං උචතසා වෙතො පටිච්ච පජානාති සරාගං
වා චිත්තං සරාගං චිත්තනති පජානාති. චිතරාගං වා චිත්තං චිතරාගං
චිත්තනති පජානාති. සදෙසං වා චිත්තං -පෙ- චිතදෙසං වා චිත්තං -පෙ-
සමො හං වා චිත්තං -පෙ- චිතමොහං වා චිත්තං -පෙ- සඤ්ඤානං වා චිත්තං
-පෙ-චිකඛිත්තං වා චිත්තං -පෙ- අමහග්ගතං වා චිත්තං -පෙ- මහග්ගතං වා
චිත්තං -පෙ- සමුත්තරං වා චිත්තං -පෙ- දනුත්තරං වා චිත්තං -පෙ- අසමා
හිතං වා චිත්තං -පෙ- සමාහිතං වා චිත්තං -පෙ- අවිමුත්තං වා චිත්තං
-පෙ- විමුත්තං වා චිත්තං විමුත්තං චිත්තනති පජානාති.

අරනෙකවිහිතං පුබ්බෙතිවාසං අනුසාරති. සෙය්‍යථිදං: එකමපි ජාතිං
දෙවපි ජාතියො, තසෙක පි ජාතියො චතසෙක පි ජාතියො පඤ්ඤපි ජාතියො
දසපි ජාතියො, විසමපි ජාතියො ති-සමපි ජාතියො, චත්තාරිසමපි ජාතියො
පඤ්ඤසමපි ජාතියො, ජාතිසතමපි ජාතිසහසුමපි ජාති සතසහසුමපි
අනෙකෙපි සංචට්ඨකපෙස අනෙකෙපි විචට්ඨකපෙස අනෙකෙපි සංචට්ඨ විචට්ඨ
කපෙස අමුත්‍රාසිං, එවංනාමො එවංගොකො එවංචණණො, එවමා-
හාරො එවං සුඛදුක්ඛ පටිසංචෙදි එවමායුපරියන්තො. සො තමො වුතො
අමුත්‍ර උපපාදිං. තත්‍රාපාසිං එවන්තාමො එවංකොකො. එවංචණණො එව-
මාහාරො එවං සුඛ දුක්ඛ පටිසංචෙදි, එවමායු පරියන්තො. සො තමො
වුතො ඉධුපකෙහාති ඉති සාකාරං සවුද්දසං අනෙක විහිතං පුබ්බෙ
තිවාසං අනුසාරති.

අනෙකවිධ සාද්ධි විගෙහය වදනේය. එකෙක් ම වූයේ බහු-
ප්‍රකාරයෙන් වෙයි. බහුප්‍රකාරයෙන් වූයේ ම එකෙක් වෙයි. පළට
බව, නො පළ බව කරනේය, බිණින් පරභාගයට පවුරින් පරභා-
ගයට පවුයෙන් පරභාගයට ආසැ සෙයින් නො ලැගෙමින් යෙයි. දියෙහි
මෙන් පොළොවිහිදු නැගිම් හා ගැලිම් හා කෙරෙයි. පොළොවිහි සෙයින්
නො බිඳෙන දියෙහි දු ගවන් කෙරෙයි. වියාපන් ඇති ළිහිණියක
සෙයින් අභස්හිදු පළහින් යෙයි. මෙසේ මහට්ඨි ඇති, මෙසේ මහානුභාව
ඇති මෙ සඳහිරුනුදු අත්ලෙන් පරාමර්ෂ කෙරෙයි, පිරිමදිසි, බඹ ලෝ
හිමි කොට ද කයින් වශය පවත්වයි.

විශුද්ධ වූ මිනිසැය ඉක්ම ගිය දිවසෝධායෙන් දිව්‍ය වූ හා මානුෂ හා
දුරෙහි හා වෙන හා උභය ශබ්දයන් අසයි.

පරසත්ත පරපුද්ගලයන්ගේ සිත් තම සිතින් පිරිසඳ දන්නේය: සරාග
වූ හෝ විතනය සරාග විතනයයි දන්නේය විතරාග හෝ විතනය විතරාග
විතනයයි දන්නේය. සංදය හෝ විතනය ... විතරුස හෝ විතනය
... සංමාහ හෝ විතනය ... විතමොහ හෝ විතනය ... සංක්ෂිප්ත
හෝ විතනය ... වික්ෂිප්ත හෝ විතනය ... අමහද්ගත හෝ
විතනය ... මහද්ගත හෝ විතනය ... සඋතතර හෝ විතනය ...
අනුතතර හෝ විතනය ... අසමාහිත හෝ විතනය ... සමාහිත හෝ
විතනය ... අවිමුක්ත හෝ විතනය ... විමුක්ත හෝ විතනය විමුක්ත
විතනයයි දන්නේය.

අනෙකවිධ පූර්විනිවාස සිහිකරන්නේය. කෙසෙයින් යත්: එක්
ජාතියකුදු - ජාති දෙකකුදු - ජාති තුනකුදු - ජාති සතරකුදු - ජාති පසකුදු
ජාති දශකුදු - ජාති විස්සකුදු - ජාති කිසකුදු - ජාති සතළිසකුදු - ජාති
පනසකුදු - ජාති සියයකුදු - ජාති දහසකුදු - ජාති සූචහසකුදු - නොයෙක්
සංවර්තකල්පයනුදු - අනෙක විවර්තකල්පයනුදු - අනෙක සංවර්ත විවර්ත
කල්පයයන් දැයි (යන විසිති.) මෙබඳු නම් ඇත්තෙම්, මෙබඳු ගොත්
ඇත්තෙම් මෙබඳු සිරුරු පැහැතියෙම්, මෙබඳු අභරුතියෙම් මෙබඳු සුවදුක්
විඳුනෙම් මෙබඳු ආයු හිමි කොට ඇතියෙම් අසෝතන්හි උපන්මි, හෙ
මම් එයින් සැවැ අසෝතන්හි උපනිමි. එහිදු මෙබඳු නමැතියෙම්, මෙබඳු
ගොත් ඇතියෙම්, මෙබඳු පැහැ ඇතියෙම්. මෙබඳු ආරුතියෙම් මෙබඳු
සුවදුක් විඳින සුඵයෙම් මෙබඳු ආයු හිමි කොට ඇත්තෙම් විමි. එ මම්
එයින් වුත්තවුයෙම් මෙහි උපන්නෙම් මෙමිසි මෙ ආකාර සහිත උදෙස
සහිත අනෙකවිධ පූර්විනිවාසය සිහි කරයි.

දිබ්බත චක්ඛුතා විසුද්ධාන අතිකකතනමාත්‍රසකෙන සතෙන පසාති චවමානෙ උපපජ්ජමානෙ හිතෙ පඤ්ඤා පුච්ඡෙණ්ණ දුබ්බෙණ්ණ සුගතෙ දුගතෙන යථාකමමුපගෙ සතෙන පජානාති: ‘ඉමෙ චත භොදොසා සත්තා කාය දුච්චරිතෙන සමනනාගතා චට්ඨි -පෙ- මනො -පෙ- අරියානං උප-වාදකා මිච්ඡාදිට්ඨිකා මිච්ඡාදිට්ඨි කමම සමාදානා, තෙ කායසසභෙද පරමම-රණා අපායං දුගතතිං චිතිපාතං ගිරයං උපපන්නා. ඉමෙවා පන භොදොසා සත්තා කායසුචරිතෙන සමනනාගතා, චට්ඨි -පෙ- මනො සුචරි-තෙන සමනනාගතා අරියානං අනුපවාදකා සමමාදිට්ඨිකා සමමාදිට්ඨිකමම සමාදානා, තෙ කායසස භෙද පරමමරණා සුගතිං සග්ගං ලොකං උපපන්නාති, ඉති දිබ්බත චක්ඛුතා විසුද්ධාන අතිකකතනමාත්‍රසකෙන සතෙන පසාති චවමානෙ උපපජ්ජමානෙ හිතෙ පඤ්ඤා පුච්ඡෙණ්ණ දුබ්බෙණ්ණ සුගතෙ දුගතෙන යථාකමමුපගෙ සතෙන පජානාති.

ආසවානං බියා අනාසවං චෙතො චිත්තනිං පඤ්ඤාචිත්තනිං දිට්ඨව ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා සමුත්තං උපසම්පජ්ජි විහරති.

ඉමෙහි ඛො භික්ඛවෙ දසති ධම්මෙහි සමනනාගතො භික්ඛු ආහු-නෙයොසො භොති පාහුණ්ණෙයොසො දකඛණ්ණෙයොසො අඤ්ඤාලිකරණීයො අනුත්ත-රං පුඤ්ඤකෙඤ්ඤානං ලොකස්සාති.

10. 2. 5. 8

ථෙර සුත්තං.

දසති භික්ඛවෙ ධම්මෙහි සමනනාගතො ථෙරො භික්ඛු යස්සං යස්සං දිසායං විහරති. එසුයෙව විහරති. කතමෙහි දසති:

ථෙරො භොති රත්තඤ්ඤා වීරපබ්බජිතො. සීලවා භොති -පෙ- සමාදය සිකති සිකඛාපදෙසු. බුහුසසුතො භොති -පෙ- දිට්ඨියා සුප්පට්ඨිදො. උහයාති ඛො පනස්ස පාතිමොක්ඛාති විජාරෙන සමාගතාති භොතති සුවිහතතාති සුප්පට්ඨතාති සුවිතිච්ඡිතාති සුත්තසො අනුබ්‍යඤ්ඤානසො අධි-කරණ සමුප්පාද වූපසමෙ කුසලො භොති. ධම්මකාමො භොති පියසමුද්-චාරො, අභිධම්මෙ අභිවිතයෙ උළාරපාමුපේජා, සනතුට්ඨො භොති

විශුද්ධ වූ මිනිසා සුඛම ගිය දිවැසින් සැවෙන උපද්‍රවය සත්ත්වයන් දකි, හිත වූ ද ප්‍රණීත වූ ද සුවණ් වූ ද දුඛණ් වූ ද සුගත වූ ද දුර්ගත වූ ද කම් වූ පරිදි මැරියන සත්ත්වයන් දන්නේය. එකැතියෙන් මෙ හවත් සත්ත්වයෝ කායදුශ්චරිතයෙන් සමන්වාගත වූහු ... වාග් ... මනස් ... ආයාස යනට උපවාද කරන්නාහු මිථ්‍යාදාෂ්ටික වූහු මිථ්‍යාදාෂ්ටික කම් සමාදන ඇත්තාහු වෙති. ඔහු කා බුන් මරණින් මතු අපාය වූ දුගති වූ විනිපාත වූ නිරයට පැමිණියාහු වෙත්. මෙ හවත් සත්ත්වයෝ කාය සුවරිතයෙන් සමන්වාගත වූවාහු...වාග්...මනෝ සුවරිතයෙන් සමන්වාගත වූවාහු ආයාස යනට උපවාද නො කරන්නාහු සමාග්දාෂ්ටික වූවාහු සමාග්දාෂ්ටික කම් සමාදනයෙන් යුක්ත වූවාහු වෙති. ඔහු කා බුන් මරණින් මතු සුගති වූ සාධි ලොකයෙහි උපන්නාහු වෙති. මෙසේ විශුද්ධ වූ මිනිස් ඇස ඉක්ම ගිය දිවැසින් ව්‍යවමාන වූ ද උපපදාමාන වූ ද හිත, ප්‍රණීත, සුවණ්, දුඛණ්, සුගත, දුර්ගත, කම් වූ පරිදි යන සත්ත්වයන් දකි.

ආසුචක්ෂයයෙන් අනාසුච විභ්ව විමුක්තිය ප්‍රඥ විමුක්තිය ඉහාත්-මයෙහිම තෙමෙ අභිඤ්ඤායෙන් දූත සාක්ෂාත් කොට එයට එළඹ වෙසෙයි.

මහණෙනි, මේ දස ධර්මයෙන් සමන්වාගත මහණ ආහුනෙය්‍ය වෙයි. පාහුනෙය්‍ය වෙයි. දක්ඛණෙය්‍ය වෙයි. අඤ්ඤාකරණිය වෙයි, ලොකයට අනුහාරපුණ්‍යක්ෂේත්‍ර වෙයි.

10. 2. 5. 8

පෙර සූත්‍රය

මහණෙනි, දස කරුණෙකින් සමන්වාගත තෙර මහණෙක් යම් ම දිසායෙක වාසය කෙරේ නම් පහසුයෙන් ම වසන්නේය. කවර දසයෙකින් යත්:

තෙර මහණ, පැවිදිව බොහෝ කල් ඇත්තේ රාත්‍රභූත වෙයි. සිල්වත් වෙයි ... සිකපදයන්හි සමාදන්ව හික්මෙයි. බහුශ්‍රැත වෙයි ... ප්‍රඥයෙන් මොනොවට පිළිඳියාහු වෙති. උභයප්‍රාතිමොක්ෂයෝ ඔහු විසින් විස්තර වශයෙන් සුවිහක්ත වූවාහු මොනොවට වණපොත්වන්නාහු සූත්‍ර විසින් අනුවාඤ්ඤා විසින් මොනොවට විනිශ්චිත වූවාහු සවාගත වෙත්. අධිකරණ සමුත්පාදව්‍යුපගමයෙහි කුශල වෙයි. ප්‍රිය කරා ඇතියේ ධර්මකාම වූයේ අභිධර්මයෙහි අභිවිතයෙහි උදර ප්‍රාමොදය ඇත්තේ වෙයි,

ඉතිරිකරවිවරපිණිඤ්ඤාපානසෙනාසනගිලානපච්චයහෙසජ්ජපටික්ඛාමරෙන. පාසා දිකො හොති අභිකකතෙන පටික්ඛතෙන. සුසංවුතො අනුරසරෙපි නිසජ්ජාය, චතුත්තං කාමානං ආභිචේතසිකානං දිට්ඨධම්මසුඛවිහාරානං නිකාමලාභී හොති අනිවජ්ජලාභී අකසිරලාභී ආසවානඤ්ඤා ඛයා අනාසවං චෙතො විමුත්තිං පඤ්ඤාචිමුත්තිං දිට්ඨෙව ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා උපසම්පජ්ජ විහරති.

ඉමෙහි බො භික්ඛවෙ දසභි ධම්මෙහි සමනනාගතො ථෙරො භික්ඛු යසං යසං දියායං විහරති ඵාසුයෙව විහරතිති.

10. 2. 5. 9

උපාලි සුත්තං.

අථ බො ආයස්මා උපාලි යෙන හගවා තෙනුපසංකම්. උපසංකමිත්වා හගවන්තං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං නිසීදී. එකමන්තං නිසින්නො බො ආයස්මා උපාලි හගවන්තං එතදචොච: ඉවජාමහං හතොති අරඤ්ඤා ව්‍යාපඤ්ඤා පනනානි සෙනානානි පටිසෙවිතුන්ති.*

දුරභිසම්භවානි බො උපාලි අරඤ්ඤා ව්‍යාපඤ්ඤා පනනානි සෙනාසනානි, දුක්ඛාරං පටිච්චෙකං දුරභිරමං එකතෙන හරන්ති මඤ්ඤා මනො ව්‍යානානි සමාධිං අලභමානස්ස හිතවුංතා. යෙ බො උපාලි එවං වදෙය්‍යා: ‘අහං සමාධිං අලභමානො *අරඤ්ඤා ව්‍යාපඤ්ඤා පනනානි සෙනාසනානි පටිසෙවිස්සාමි’ති. තස්සෙතං පාටිකභිඤ්ඤා සංසිද්ධස්සති වා¹ උපපිලවිස්සතිවා.

* අරඤ්ඤා ව්‍යාපඤ්ඤා - මජ්ඣ.

1. උපපිලවිස්සතිවා - මජ්ඣ.

ඉතරතර විවර පිණිසාන ගයනාසන ග්ලානප්‍රත්‍යය භෛෂජ්‍ය-පරිෂ්කාරයෙන් සතුටු වෙයි. ඉදිරි ගමනෙහි දු පෙරළා යන ගමනෙහි දු ප්‍රසාද ඇතියේ වෙයි. ඇතුළුගෙහිද නිපද්‍යායෙන් සුසංවාත වෙයි. අභිවික්ත යෙහි උපන් දිවුල්මියෙහි සුඛවිගරණ වූ සතර ධ්‍යානයන් කැමැති සේ ලබන සුල්ලේ නිදුකින් ලබන සුල්ලේ පහසුවෙන් ලබන සුල්ලේ වෙයි. ආප්‍රව්‍යන්ගේ ක්පයෙන් අනාසුව වූ වික්තවිමුක්ති ප්‍රඥවිමුක්ති ඉහාත්-මයෙහි ම තෙමේ විශිෂ්ටඥනයෙන් දෑත සාක්ෂාත් කොට එයට පැමිණ වාසය කරයි.

මහණෙනි, මේ දස කරුණෙන් සමන්වාගත තෙර මහණ යම් ම දිශායෙකිනි වෙසේ නම් පහසුවෙන් ම වාසය කෙරේ යයි.

10. 2. 5. 9

උපාලි සූත්‍රය

එකල්හි ආයුෂ්මත් උපාලි තෙරණුවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා එළඹියහ. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැද එකත්පසෙක හුන්හ. එකත්පසෙක හුන් ආයුෂ්මත් උපාලි තෙරණුවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල සැල කළහ: වහන්ස, මම ආරණ්‍ය- වානප්‍රස්ථ ප්‍රාන්තශයනා-සනයන් සෙවුමට කැමතියෙමි යි.

උපාලි, ආරණ්‍ය- වානප්‍රස්ථ- ප්‍රාන්ත ශයනාසනයෝ දූසහ වෙන්, සිත් ඇලැවිය නො ගැනි වෙන්. ප්‍රවිච්චකය දුෂ්කර වෙයි. අභිරමණය සුකර නො වෙයි, වනයෝ සමාධිය නො ලබන මහණහුගේ සිත එකී භාවය ඇතිවත්ම පැහැරගන්නාක් මෙනි, උපාලි, යම් කෙනෙක් මෙසේ කියන්නාහු ද: “මම සමාධිය නො ලබනුයෙමි අරණ්‍යයන් හා වනපෙත් හා ප්‍රාන්ත සෙනසුන් හා ඇසුරු කෙරෙමැ”යි (නියායි). ඔහු විසින් ගිලෙන්තෝය හෝ ඉල්පෙන්තෝය හෝ යන තෙල කැමති විය යුතු.

සෙය්‍යථාපි උපාලි මහා උදකරහදො, අථ ආගවේෂයා හත්තීනාගො සත්තරතනො වා අවධරතනොවා. තස්ස ඵවමස්ස: 'යනුනාහං ඉමං උදකරහදං ඔගාහෙත්වා කණ්ණසන්ධාපිකමපි බිඬං කිළෙය්‍යං, පිට්ඨිසන්ධාපිකමපි බිඬං කිළෙය්‍යං, කණ්ණසන්ධාපිකමපි බිඬං කිළිත්වා පිට්ඨිසන්ධාපිකමපි බිඬං කිළිත්වා නහාත්වා ච පිච්චිත්වා ච පච්චුත්තරිත්වා යෙන කාමං පක්කමෙය්‍ය'න්ති. සො උදකරහදං ඔගාහෙත්වා කණ්ණසන්ධාපිකමපි බිඬං කිළෙය්‍යං, පිට්ඨිසන්ධාපිකමපි බිඬං කිළෙය්‍යං, කණ්ණසන්ධාපිකමපි බිඬං කිළිත්වා පිට්ඨිසන්ධාපිකමපි බිඬං කිළිත්වා නහාත්වා ච පිච්චිත්වා ච පච්චුත්තරිත්වා යෙන කාමං පක්කමෙය්‍යං. තං කිස්සහෙතු: මහාභුපාලි අත්තහාවො ගමිථිරෙ ගාධං විඤ්ඤති,

අථ ආගවේෂයා සෙය්‍යා වා බිළාරො වා. තස්ස ඵව මස්ස: කො වාහං, කො ච හත්තීනාගො? යනුනාහං ඉමං උදකරහදං ඔගාහෙත්වා කණ්ණසන්ධාපිකමපි බිඬං කිළෙය්‍යං, පිට්ඨිසන්ධාපිකමපි බිඬං කිළෙය්‍යං, කණ්ණසන්ධාපිකමපි බිඬං කිළිත්වා පිට්ඨිසන්ධාපිකමපි බිඬං කිළිත්වා නහාත්වා ච පිච්චිත්වා ච පච්චුත්තරිත්වා යෙන කාමං පක්කමෙය්‍යන්ති. සොනං උදකරහදං¹ සහසා අප්පට්ඨිසංඛාය පක්කමෙය්‍යා.

තස්සෙතං පාටිකඛං සංසිද්ධස්සති වා උපපිලවිස්සති වා තං කිස්සහෙතු: පරිත්තො භුපාලි අත්තහාවො ගමිථිරෙ ගාධං න විඤ්ඤති. ඵවමෙව ඛො උපාලි යො ඵවං වදෙය්‍ය: අහං සමාධිං අලහමානො අරංඤ්ඤ ව්‍යාප්තාති පක්කාති සෙනාසනාති පටිසෙට්ඨස්සාමී ති. තස්සෙතං පාටිකඛං, සංසිද්ධස්සති වා උපපිලවිස්සති වා.

සෙය්‍යථාපි උපාලි දහරො කුමාරො මඤ්ඤ උත්තානසෙය්‍යකො සකෙන මුත්තකරිසෙන කිළති, තං කිං මඤ්ඤස්මි උපාලි, නන්වායං කෙවලා පරිපූරා බාලබිඬාති? ඵවං හන්තෙ.

ස ඛො සො උපාලි කුමාරො අපරෙන සමයෙන වුද්ධිමන්වාය ඉන්ද්‍රියානං පරිපාකමන්වාය යාති තාති කුමාරකානං කිළාපනකාති භවන්ති. සෙය්‍යථිද: වඩ්ඪකං,² සට්ඨකං, මොක්ඛට්ඨිකං, විඬගුලකං පක්ඛාලහකං, රතකං ධනුකං, තෙහි කිළති. තං කිං මඤ්ඤස්මි උපාලි, නන්වායං බිඬා පුරිමාය බිඬාය අභික්කන්ත තරා ච පඤ්ඤාතරා වාති? ඵවං හන්තෙ.

1. උපසංසිත්වා සහසා අප්පට්ඨිසංඛාය - සිමු.

2. වඩ්ඪක - සිමු P.T.S.

උපාලි, යම් සේ මහ දිය විලෙක් වේ නම්, එකල සත්‍රියන් මේ වයි, අවරියන් වෙව් යි, හසන් නාගයෙක් එයි නම්, ඔහට මෙබඳු සිතෙක් වන්නේය: මම මෙදියවිලට බැස කණ්ණසංකොපික (කන් දෙවුන් ගොළි) නම් ක්‍රීඩා ද කෙළනෙමි පිට්ඨිසංකොපික (පිටදෙවුන්) නම් ක්‍රීඩාව ද කෙළනෙමි නම් කණ්ණසංකොපික නම් ක්‍රීඩා ද කෙළ පිට්ඨිසංකොපික නම් ක්‍රීඩා ද කොට ස්නාන ද කොට පැන්පිම ද කොට ගොඩනැගී කැමැති තැනෙක යෙමි නම් යෙහෙකැ"යි. හේ මහදිය විලට බැස කණ්ණසංකොපික නම් ක්‍රීඩා ද කෙළනේය, පිට්ඨිසංකොපික නම් ක්‍රීඩා ද කෙළනේය. කණ්ණසංකොපික නම් ක්‍රීඩා ද කෙළ පිට්ඨිසංකොපික නම් ක්‍රීඩා ද කොට සනහා පැන් බී ගොඩනැගී කැමැති තැනෙක යන්නේය. එ කවර හෙයින් යත්: උපාලි මහත් වූ ම ආත්මභාවයෙක් ගැඹරෙහි ප්‍රතිෂ්ඨා විද්‍රවේය.

ඉක්බිති ශශනයෙක් වෙව් යි විධාලයෙක් වෙව් යි එන්නේය ඔහට මේ සිත වන්නේය. මම කවරෙකිමි? ඇත්තා කවරෙක? මම මේ මහ දිය විලට බැස කණ්ණසංකොපික නම් ක්‍රීඩා ද කෙළනෙමි, පිට්ඨිසංකොපික නම් ක්‍රීඩා ද කෙළනෙමි, කණ්ණසංකොපික ක්‍රීඩා ද කෙළ පිට්ඨිසංකොපික නම් ක්‍රීඩා ද කෙළ සනහා පැන් බී ගොඩනැගී කැමැති තැනෙක යෙමි නම් මැනැවැ"යි. හේ එ දිය විලට වහා නොපස්විකා පනනේය.

'ගිලෙනුයේ හෝ ඉල්පෙනුයේය' යන තෙල ඔහු විසින් කැමැති විය යුතු. හෙ කවරහෙයින් යත්: උපාලි, ලඝු වූ ශරීරාත්මභාවය ගැඹරෙහි ප්‍රතිෂ්ඨා නො විද්‍රවේ ම ය. උපාලි, එපරිද්දෙන් ම යමෙක් මෙසේ කියා නම්: "මම සමාධි තොලබ්‍රතයෙමි අරන හා වන පෙත් හා ප්‍රාතන සෙනසුන් සෙවුනෙමි" යි ඔහු විසින් "ගිලෙයි හෝ ඉල්පෙයි හෝ" යන තෙල කැමැති විය යුතු.

උපාලි, ළදරු. උඩුකුරුව හෝනා බොළඳ කුමරෙක් යම්සේ සිය මලමුයෙන් කෙළනේ නම්, උපාලි, එ කුමැයි හඟුව? මේ හැම පිරිසුන් බාල ක්‍රීඩායෙක් නොවේ ද? වහන්ස, එසේය.

උපාලි, එ කුමර ම පසු කාලයෙහි විය පැමිණ ඉඤ්ඤා පරිපාකයට පැමිණ, වඩකක (කුඩා කෙළි නගුල්)ය, සට්ඨා (කෙළිදඩු)ය, මොක්කවිකා (පිත්‍රම් ගැසුම්)ය, විඛතුලක (හුළංපෙති)ය, පකාලහක (කොළ නැලිය)ය, කෙළිරියය, කුඩා කෙළි ද්‍රව්‍යය, යන මෙබඳු කුමරුවන් ගේ යම් ඒ කෙළි බඩු වෙන් නම් එයින් කෙළනේය. උපාලි එ කුමැයි හඟුව, මේ කෙළි, පළමු ක්‍රීඩාවට වඩා සිත්කලු හා ප්‍රණීතතර හා නොවේ ද? වහන්ස, එසේය.

සබො සො උපාලි කුමාරො අපරෙන සමයෙන වුද්ධිමනාය
 ඉන්ද්‍රියානං පරිපාකමනවාය පඤ්ඤාති කාමගුණෙති සපෙපිතො සමඛිතිභූතො
 පරිථාරෙති වකඛුච්ඤාඤායොගි රූපෙති ඉට්ඨෙති කනෙතති මනාපෙති
 පියරූපෙති කාමුපසංහිතෙති රජනියෙති, යොනච්ඤාඤායොගි සද්දෙති,
 සාණච්ඤාඤායොගි ගකෙති, ජිවහාච්ඤාඤායොගි රසෙති, කාය
 ච්ඤාඤායොගි ථොට්ඨබ්බෙති ඉට්ඨෙති කනෙතති මනාපෙති පිය රූපෙති
 කාමුපසංහිතෙති රජනියෙති, නං කිං මඤ්ඤාසි උපාලි, නන්ධායං බිබ්බා
 පූරිමාගි බිබ්බාගි අභිකකනනනරා ව පණින නරාවාති?

එවං හතෙන

ඉධං බො පන වො උපාලි තථාගතො ලොකෙ උප්පජ්ඣති
 අරහං සමාසමිබ්බො විජ්ජාවරණසමපනෙනා සුගතො ලොකවිදු
 අනුක්ඛරො පුරිසදම්මසාරථී සඤ්ඤා දෙවට්ඨනසානං චූඨො භගවා: සො
 ඉමං ලොකං සදෙවකං සමාරකං සබ්බමකං සසාමණ්ඩ්‍රාභමණිං පජං
 සදෙවට්ඨනසං සයං අභිඤ්ඤා සමික්ඛන්තා පච්චෙදෙති. සො ධම්මං
 දෙසෙති ආදිකල්‍යාණං මජ්ඣෙක කල්‍යාණං පරියොසාන කල්‍යාණං
 සාඤ්ඤා සබ්බාසානං කෙවල පරිපුණ්ණං පරිගුද්ධං බ්‍රහ්මචරියං පකාසෙති.
 නං ධම්මං පුණාති ගහපති සුතො වා අඤ්ඤාතරසමිං වා කුලෙ පච්චා-
 ජාතො සො නං ධම්මං සුඤ්ඤා තථාගතෙ සඤ්ඤා පටිලාභති, සො තෙන
 සඤ්ඤාපටිලාභෙන සමනනාගතො ඉතිපට්ඨංචිකකති: සමොධො සරාවාසො
 රජාපථො, අබ්බොධාසො පබ්බජ්ජා, නයිදං සුකරං අගාරං අස්සාව
 සනා එකන්තපරිපුණ්ණං එකන්ත පරිපුද්ධං සඤ්ඤාලිඛිතං බ්‍රහ්මචරියං චරිතුං.
 සනනුනාහං කෙසමසස්සුං ධ්‍යානරත්තා කායායාගි වස්ථාගි අවජාදෙඤ්ඤා
 අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජෙය්‍යන්ති. සො අපරෙන සමයෙන අපං වා
 භොගකකිකං පහාය මහන්තං වා භොගකකිකං පහාය අපං වාඤ්ඤාති-
 පරිච්චං පහාය මහන්තං වා ඤ්ඤාතිපරිච්චං පහාය කෙසමසස්සුං ධ්‍යානරත්තා
 කායායාගි වස්ථාගි අවජාදෙඤ්ඤා අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජති.

සො එවං පබ්බජිතො සමානො භික්ඛුනං සික්ඛා සාප්චසමාපනෙනා
 පාණාතිපානං පහාය පාණාතිපානා පටිච්චිතො භොති, තිහින දණ්ඩො
 තිහිනසමෙක්ඛා ලජ්ජි දයාපනෙනා සබ්බපාණභූතානුකම්පි විහරති.
 අදින්නාදනං පහාය අදින්නාදනා පටිච්චිතො භොති දින්නාදසි දින්නපාටි-
 කඛිඛි අපේතෙන න සුචි භූතෙන අක්කනා විහරති. අබ්බුභවරියං පහාය බ්‍රහ්මචාරි
 භොති ආරාමාරි චරිතො මෙට්ඨා ගාමධම්මො, මුසාවාදං පහාය මුසාවාද
 පටිච්චිතො භොති සච්චවාදි සච්චසමෙක්ඛා පේතො පච්චසිකො අවසං-
 වාදකො ලොකස්ස, පිසුනාමාවං පහාය පිසුණාමාවාය පටිච්චිතො
 භොති.

උපාලි, එ කුමරු ම පසු කලෙක වැඩිවිය පත් වී ඉඤ්ඤා පරිපාකයට ගොස් පස්කම් ගුණෙන් සමර්පිත වූයේ සමග වූයේ ඉන්ම කාන්ත මනාප වක්ෂුර්විඥය වූ කාමොපසංහිත වූ රුද්‍රාවිය යුතු රූපයන්ගෙන් පරිවරණ කරයි. ශ්‍රෝත්‍රවිඥය ගබ්ඳයෙන් ස්‍රාණවිඥය ගතියෙන්, පිත්ථාවිඥය රසයෙන්, කායවිඥය ඉන්ම කාන්ත මනාප ප්‍රියරූප කාමයට හිත වූ රජනිය වූ ස්ප්‍ර්ශ්ටව්‍යයෙන් පරිවරණය කරයි. උපාලි, එ කුමැයි හඟුව? මෙ ක්‍රීඩා පළමු ක්‍රීඩායෙන් වඩා උතුම් වූයේ ප්‍රණීතතර වූයේත් නො වේද?

වහන්ස, එසේය.

උපාලි, මෙ ලොවහි අර්හත්, සමාක් සම්බුද්ධ විද්‍යාවරණ සම්පන්න, සුගත, ලොකවිද්, අනුකතර පුරුෂදම්‍යසාරථී, දෙව මිනිස්නට ගාභ්‍යා වූ බුද්ධ වූ භාග්‍යවත් වූ තථාගතයන් වහන්සේ උපදනානුය. උහු දෙවියන් සහිත, මරුන් සහිත බමුන් සහිත, මහණ බමුණන් සහිත සත්ත්වයන් ඇති සදෙව මාත්‍රය මෙ ලොව තුළ විශිෂ්ටඥානයෙන් දැන සාක්ෂාත් කොට දන්වන්නාහ. උහු අදි කල්‍යාණ වූ ධ්‍යායෙහි කල්‍යාණ වූ පයථිවසාන කල්‍යාණ වූ සාක්ෂී වූ සම්‍යක්කම්‍ය වූ කෙවල පරිපුර්ණ වූ ධර්ම දෙශනා කරත්. පරිශුද්ධ ඉහමවයාය පළමු කරත්. එ ධර්මය ගෙහෙවියෙක් වේවයි, ගෙහෙවි පුතෙක් වේවයි, අන්‍යාතර කුලයෙක උපන්නේ වේවයි අසන්නේය. හෙ එ දහම් අසා තථාගතයන් කෙරෙහි ශ්‍රද්ධා ප්‍රතිලාභයෙන් සමන්වාගත වූයේ මෙසේ ප්‍රත්‍යවෙක්ෂා කරයි: ගාහවාසය සම්බාධය; කෙලෙස් මගෙක පැවිද්ද අභ්‍යවකාශය වේ එකාන්ත පරිපුර්ණ වූ ලිය සකක් සෙයින් එකාන්තපරිශුද්ධ වූ මෙ බලසර වස්තට ගිහිගෙයි වසනුවනු විසින් පුකර නො වෙයි. ඉදින් මම් කෙහෙමස් බහා කහවත් පෙරෙව ගිහිගෙන් නික්ම පැවිද්දට වදනෙම් නම් යෙහෙකැයි. හේ පසු කල්හි අල්ප වූ හෝ භොගස්කන්ධය හැරදමා මහත් වූ හෝ භොගස්කන්ධය හැරදමා අල්ප වූ හෝ ඥාතිපරිවතිය හැරදමා මහත් වූ හෝ ඥාති පරිවතිය හැරදමා කේමස් බහා කහවත් පෙරවැ ගිහි ගෙන් නික්ම පැවිද්දට වදනේය.

හෙ මෙසේ පැවිදි වූයේ ම හික්ෂුන්ගේ ශික්ෂා සාප්තියට පැමිණියේ පණිවා හැර පණිවායෙන් වැළැකියේ වෙයි. බහා තැබූ දුටු ඇතියේ බහා තැබූ සත් ඇතියේ ලද්දකියේ ද්‍යාපන්න වූයේ සච්ඡාණිභූතයනට හිතානු කම්පා ඇතියේ වෙසෙයි. අධිනාදන් හැරදමා අධිනාදනින් වැළැකියේ වෙයි දුන් දෑ ගන්නා සුළුයේ දුන් දෑ කැමැත්තේ නො සොර පිවිතුරු ආත්මයෙන් වාසය කරයි. අමුම්සර හැරදමා බ්‍රම්සර ඇතියේ ආරාචාරී වූයේ ගැව්දම් වන මෙවුන්දම්න් වැළැකියේ වෙයි. මුසවා හැරදමා මුසවායෙන් වැළැකියේ සත්‍යය කියනසුළුයේ සත්‍යසක්‍ඛ වූයේ තථධර්මයෙන් පුක්ත වූයේ හැද්දිය හැකි (කථා ඇතියේ ලොකයාට අවිච්චාදක වූයේ වෙයි. පිසුනු බස් හැරදමා පිසුනු බසින් වැළැකියේ වෙයි.

න ඉතො සුඛා අමුත් අකාමා ඉමෙසං හෙදය, අමුත් වා සුඛා න ඉමෙසං අකාමා අමුසං හෙදය, ඉති භික්ෂානං වා සන්ධානා සහිතානං වා අනුප්පදනා සමගාරාමො සමගාරතො සමගානන්දි සමගාකරණං වාවං භාසිතා හොති. ඵරුසං වාවං පහාය ඵරුසාය වාවාය පටිච්චරතො හොති. යා සා වාවා නෙළා කණණ්ඩුධා පෙම්නියා හදයභගමා පොරි බහුජනකතනා බහුජනමනාපා, තථාරුපිං වාවං භාසිතා හොති. සමඵප්පලාපං පහාය සමඵප්පලාපා පටිච්චරතො හොති කාලවාදි භූතවාදි අත්වාදි ධම්මවාදි චිත්තවාදි නිධානවතිං වාවං භාසිතා හොති කාලෙන සාපදෙසං පරියත්තවතිං අත්සංහිතං.

යො ඛිජගාමභූතගාමසමාරමනා පටිච්චරතො හොති. ඵකභතතිකො හොති. රතකුපරතො වීරතො විකාලගොජනා. නවචගිතවාදිනවිසුකදස්සනා පටිච්චරතො හොති, මාලාගන්ධවිලෙපනධාරණමණ්ඩන විභූසනධානා පටිච්චරතො හොති උච්චාසයනමහාසයනා පටිච්චරතො හොති. ජාතරූපරජතපටිග්ගහණා පටිච්චරතො හොති. ආමකධර්මපටිග්ගහණා පටිච්චරතො හොති. ආමකමංසපටිග්ගහණා පටිච්චරතො හොති. ඉක්කුමාරිකපටිග්ගහණා පටිච්චරතො හොති. දුස්සපටිග්ගහණා පටිච්චරතො හොති. අපේළකපටිග්ගහණා පටිච්චරතො හොති. කුකකුට සුකරපටිග්ගහණා පටිච්චරතො හොති. හස්තිගවාසසවළවා පටිග්ගහණා පටිච්චරතො හොති. බෙත්තවත්ථුපටිග්ගහණා පටිච්චරතො හොති. දුතෙය්‍යා පහිණගමනානුයොගා පටිච්චරතො හොති. කයවිකකයා පටිච්චරතො හොති, තුලාකුටකංසකුටමානකුටා පටිච්චරතො හොති. උකෙකාටන වක්ඛනතිකතිසාවියොගා පටිච්චරතො හොති. ඡෙදනවධබන්ධනවිපරාමොස-ආලොපසාහකාරා පටිච්චරතො හොති.

යො සනතුට්ඨා හොති කායපාරිභාරිකෙන විචරෙන කුච්ඡපාරි-භාරිකෙන පිණ්ඩපාතෙන යෙන යෙනෙව පක්කමති සමාදයෙව පක්කමති. සෙය්‍යාථාපි පක්කිසකුණො යෙන යෙනෙව ඛෙති, සප්පතභාරොව ඛෙති. ඵවලෙව භික්ඛු සනතුට්ඨා හොති කායපාරිභාරිකෙන විචරෙන කුච්ඡ-පාරිභාරිකෙන පිණ්ඩපාතෙන යෙන යෙනෙව පක්කමති, සමාදයෙව පක්කමති යො ඉමිනා අරියෙන සිලකකිංඤ්ඤා සමනාගතො අරඤ්ඤා අනවජ්ජසුඛං පටිසංවෙදෙති:

මොවුන්ගේ හෙදය පිණිස මෙතැන්හි අසා අසෝනන්හි නො කියනුයේ අසෝ තන්හි හෝ අසා අසුකයන්ගේ බිදුම සඳහා මොවුනට නො කියන්නේ වෙයි. මෙයේ අසමගි වුවත් සමගි කරණයේ සමගි වුවනට අනුබල දෙන්නේ සමගියෙහි ඇලුම් ඇත්තේ සමගියෙහි රැදුනේ සමගියෙන් සතුටුවනුයේ සමගි කරණ සුථ බස් කියන්නේ වෙයි. පරොස් බස් හැරදමා පරොස් බසින් වැළැකියේ වෙයි. නිදෙස්, කණට සුව දෙන, පෙම් දනවන, සුවසේ ලගන්නා ගුණෙන් පිරිසුන්, බහුජනකානන වූ බහුජනමනාප වූ යම් බසක් වේ නම් එබඳු බස් කියන්නේ වෙයි. සම්ප්ප්‍රලාප හැර දමා සම්ප්ප්‍රලාපයෙන් වැළැකියේ වෙයි. කාල වාදි වූයේ සැබෑ කියනුයේ දායට ධාර්මික - සාම්ප්‍රදායික අරියම කියන සුලුයේ නව ලොවුතුරු දහම් ම කියන සුලුයේ සංවර, පහාන චිත්තය පිණිස බස් කියනුයේ නිධානවත් වදන් සුදුසු කල්හි සකරුණු නොට පයඝ්‍රීන්තවත් කොට කියනුයේ වෙයි.

භූතගාම බීජගාම විකෝපනයෙන් වැළැකියේ වෙයි. රාත්‍රි භෝජන-යෙන් දුරු වූයේ චිකල් බොජුනෙන් වැළැකියේ එකභන්තික වෙයි. නැටුම් ගැයුම් විසුලු දස්නෙන් වැළැකියේ වෙයි. මල් ගඳ විලෙවුන් දුරුම් උනුතැන් පිරවීම් සිරුරු සැරඟුම් යන කරුණින් වැළැකියේ වෙයි. උසස්නෙන් හා මහ අස්නෙන් වැළැකියේ වෙයි. රන් රිදී පිළි ගැනුමෙන් වැළැකියේ වෙයි. ආමක ධාන්‍ය පිළිගැන්මෙන් වැළැකියේ වෙයි. අමු මස් පිළිගැනුමෙන් වැළැකියේ වෙයි. ස්ත්‍රීන් හා කුමාරිකාවන් පිළිගැනුමෙන් වැළැකියේ වෙයි. දැඩි දස් පිළිගැනුමෙන් වැළැකියේ වෙයි. එළුතිරෙළු වත් පිළිගැනුමෙන් වැළැකියේ වෙයි. කුකුළන් හා දුරන් පිළිගැනුමෙන් වැළැකියේ වෙයි. ස්ත්‍රීන් ගෙරි අසුන් වෙළඹුන් පිළිගැනුමෙන් වැළැකියේ වෙයි. කෙන් වන් පිළිගැනුමෙන් වැළැකියේ වෙයි. දුතගමනප්‍රහේණගමනෙහි යෙදුමෙන් වැළැකියේ වෙයි. ක්‍රියා වික්‍රියයෙන් වැළැකියේ වෙයි. තුලා කුට, කංස කුට මාන කුටයෙන් වැළැකියේ වෙයි. ලස්ගෙන හිමියන් අභිමියන් කිරීමය, වක්කුනාය, මායායොගය යන මෙදැයින් වැළැකියේ වෙයි. ඡෙදනය, මරණය, බන්ධනය මංඝාහරීමය ගම් පැහැරීමය, සාහසික ක්‍රියාය යන මෙයින් වැළැකියේ වෙයි.

හේ කායපාරිහාරික විචරයෙනුදු කුච්ඡිපාරිහාරික පිඩුඛායෙනුදු සතුටු වෙයි. යම් ම දිගෙක යේ නම්, රැගෙන ම යෙයි. යම් පරිදි පක්ෂි ශකුනයෙක් යම් ම දිගෙක ඉගිල යේ නම් සපත්‍රහාරව ම ඉගිල යෙයි ද එසෙයින් මහණ කායපාරිහාරික විචරයෙනුදු කුක්ඛිපාරිහාරික පිණ්ඩපාන යෙනුදු සතුටු වෙයි. යම් ම දිගෙක යේ නම් රැගෙන ම යෙයි. හේ මෙ දායඝ්‍රී ශීලස්කන්ධයෙන් සවන්වාගත වූයේ අධ්‍යාත්මයෙහි අනවද්‍ය සුඛය විදුන්නේය.

සො චක්ඛුනා රූපං දිස්වා න හිමිත්තභගාහි හොති නානුබ්බාසාද්-
නභගාහි. යඤාධිකරණමෙතං චක්ඛුන්ද්‍රියං අසංවුතං විහරන්තං අභිජ්ඣා
දෙමනස්සා පාපකා අකුසලා ධම්මා අත්වාසස්වෙය්‍යුං, තස්ස සංවරාය
පටිපජ්ජති, රක්ඛති චක්ඛුන්ද්‍රියං, චක්ඛුන්ද්‍රියෙ සංවරං ආපජ්ජති.

සොතෙන සද්දං සුඤ්ඤා -පෙ- සාණෙන ගතං සායිත්වා -පෙ-
පීඨාය රසං සායිත්වා -පෙ- කායෙන ථොට්ඨංඛං චූෂිත්වා -පෙ-
මනසා ධම්මං විඤ්ඤාය න හිමිත්තභගාහි හොති, නානුබ්බාසාද්නභගාහි,
යඤාධිකරණමෙතං මනිජ්දියං අසංවුතං විහරන්තං අභිජ්ඣා දෙමනස්සා
පාපකා අකුසලා ධම්මා අත්වාසස්වෙය්‍යුං, තස්ස සංවරාය පටිපජ්ජති,
රක්ඛති මනිජ්දියං, මනිජ්දියෙ සංවරං ආපජ්ජති. සො ඉමිනා අරියෙන
ඉන්ද්‍රියසංවරෙන සමන්තාගතො අර්ඤ්ඤං අබ්‍යාසෙකසුඛං පටිසං-
වෙදෙති.

සො අභික්ඛන්තෙහ පටික්ඛන්තෙහ සම්පජානකාරී හොති, ආලෝකිතෙ
විලෝකිතෙ සම්පජානකාරී හොති, සම්මිඤ්ඤිතෙ පසාරිතෙ සම්පජාන-
කාරීහොති, සඤ්ඤාපිපක්ඛවිවරධාරණෙ සම්පජානකාරී හොති, අයිතෙ
පිතෙ බායිතෙ සායිතෙ සම්පජානකාරී හොති. උච්චාර පසාඨකමෙම
සම්පජානකාරී හොති. ගතෙ ධීතෙ නිසිතෙන සුතො ජාගරිතෙ භායිතෙ
තුණ්හිභාවෙ සම්පජානකාරී හොති.

සො ඉමිනා ච අරියෙන සීලකම්මෙන සමන්තාගතො ඉමිනා ච
අරියෙන ඉන්ද්‍රියසංවරෙන සමන්තාගතො ඉමිනා ච අරියෙන සතිසම්ප-
ජඤ්ඤාන සමන්තාගතො විවික්ඛං සෙනාසනං භජති; අරඤ්ඤං රුක්ඛමූල-
පබ්බතං කඤ්ඤං ගිරිගුහං සුසානං චිත්තපඤ්ඤං අබ්‍යාසකායං පලාලපුඤ්ඤං
සො අරඤ්ඤාගතො චා රුක්ඛමූලගතො චා සුඤ්ඤාගාරගතො චා නිසීදති
පලප්පඤ්ඤං ආභුජිත්වා උජුං කායං පණ්ඩාය පරිමුඛං සතිං උපට්ඨාපෙත්වා.

හේ වක්ෂ්මින රූපයක් දැක නිමිති නොගන්නා සුලු වෙයි අනුවාඤ්ඤා නොගන්නා සුලු වෙයි. යම් භෙතයෙකින් වක්ෂුරිඤ්ඤා අසංවාත කොට වසන තෙල මහණහු ලමු අකුසල් දම් වූ අභිධ්‍යා දොම්නසායෝ නුහුබදනාහු නම් එ සංවරය සඳහා පිළිපදන්තෝ. වක්ෂුරිඤ්ඤා රක්තෝ; වක්ෂුරිඤ්ඤායෙහි සංවරයට පැමිණෙයි.

ශ්‍රොත්‍රයෙන් ශබ්ද අසා ... ස්‍රාණයෙන් ගන්ධය ආසාණ කොට ... දිවින් රස විඳ ... කයින් ස්ප්‍රස්ථව්‍යය පැහැස ... මනසින් ධර්ම දැක නිමිති නොගන්නා සුලු අනුවාඤ්ඤා නොගන්නා සුලු වෙයි. යම් භෙතයකින් මනසිඤ්ඤා ය අසංවාත කොට වෙසෙන තෙල මහණහු ලමු පවු දහම් වන අභිධ්‍යා දොම්නසායෝ නුහුබදනාහු ද, එ සංවරය සඳහා පිළිපදන්තෝ. මනිඤ්ඤා රක්තෝ. මනිඤ්ඤායෙහි සංවරයට පැමිණෙයි. හේ මෙ ආයාඨ ඉඤ්ඤා සංවරයෙන් සමන්වාගත වූයේ අධ්‍යාත්මයෙහි අව්‍යාගෙක සුඛය විදුන්තෝ.

හේ ඉදිරි ගමනෙහි දු පෙරළා ගමනෙහි දු සම්ප්‍රජන්‍යකාරී වෙයි. ඉදිරි බැල්මෙහි දු පසු බැල්මෙහි දු සම්ප්‍රජන්‍යකාරී වෙයි. අත් පා හැකුලුම්හි දු විහිදුම්හි දු සම්ප්‍රජන්‍යකාරී වෙයි. සහළ පා සිවුරු බැරූම්හි සම්ප්‍රජන්‍යකාරී වෙයි. අශිතයෙහි දු, පිතයෙහි දු, ධාමිතයෙහි දු, සාධිතයෙහි දු සම්ප්‍රජන්‍යකාරී වෙයි. උච්චාර - ප්‍රසාව කම්යෙහි සම්ප්‍රජන්‍යකාරී වෙයි. ගමනෙහි දු, සිවුම්හි දු හිඳුම්හි දු හෙවිම්හි දු නිදිවැරූම්හි දු භාෂිතයෙහි දු තුෂ්ණිමභාවයෙහි දු සම්ප්‍රජන්‍යකාරී වෙයි.

හේ මෙ ආයාඨ ශීලස්කන්ධයෙහු දු සමන්වාගත වූයේ මෙ ආයාඨ ඉඤ්ඤා සංවරයෙහු දු සමන්වාගත වූයේ මෙ ආයාඨ ස්මාති සම්ප්‍රජන්‍යයෙහු දු සමන්වාගත වූයේ ජනසම්බාධ රහිත සෙනසුන් වන අරණ්‍යය, වාක්ෂ මූලය, පච්ඡය, කඤ්ඤය, රිච්ඡාය, ශමසානාය, වනපෙතය, අබ්බසය, තණපෙවෙණිය බෙජෙයි. හේ අරණ්‍යට ගියේ වෙව්යි රුක්මුලට ගියේ වෙව්යි ජනශුණ්‍යාගාරයට ගියේ වෙව්යි පලක් බැඳ කය ඉඳු කොට තබා සිහිය පරිමුඛ කොට එළවා හිඳුන්තෝ.

සො අභිජ්ඣං ලොකෙ පභාය විගතාභිජ්ඣාන වෙනසා විහරති. අභිජ්ඣාය විතං පරිසොධෙති. ව්‍යාපාද පදෙසං පභාය අබ්‍යාපනනවිනේනා විහරති සබ්බපාණගුනහිතානුකම්පී, ව්‍යාපාදපදෙසා විතං පරිසොධෙති. ථිතමිද්ධං පභාය විගත ථිතමිද්ධං විහරති ආලොකසඤ්ඤී සතො සමප-ථානො, ථිතමිද්ධං විතං පරිසොධෙති. උද්ධවකුකකුචං පභාය අනුද්ධතො විහරති අජ්ඣාතං චූපසන්නවිනේනා උද්ධවකුකකුචං විතං පරිසොධෙති. විවිකිච්ඡං පභාය ත්ඤ්ඤවිවිකිච්ඡො විහරති අකථංකථී කුසලෙසු ධම්මෙසු, විවිකිච්ඡාය විතං පරිසොධෙති.

සො ඉමිතා පඤ්ඤානිවරණෙ පභාය වෙනසො උපකකිලෙසෙ පඤ්ඤාය දුබ්බලී කරණෙ විවිච්චව කාමෙහි විවිච්ච අකුසලෙහි ධම්මෙහි සවිතක්කං සච්චාරං විචෙකජං පිතිසුඛං පඨමං ඝාතං උපසම්පජ්ජ විහරති. තං කිං මඤ්ඤසී උපාලි, නන්ධායං විහාරො පුරිමෙහි විහාරෙහි අභිකක්කන්තරො ච පඤ්ඤතරො වාති?

එවං භතෙන.

ඉමමි ඛො උපාලි මම සාවකා අත්තනි ධම්මං සමපසාමානා අරඤ්ඤ වනපඤ්ඤානි පනතානි සෙනාසනානි පටිසෙවන්ති. නො ච ඛො තාව අනුප්පක්ක සද්ද්ධා විහරන්ති.

පුනචපරං උපාලි භික්ඛු විතක්කවිචාරානං චූපසමා -පෙ- දුතියං ඝාතං උපසම්පජ්ජ විහරති. තං කිං මඤ්ඤසී උපාලි, නන්ධායං විහාරො පුරිමෙහි විහාරෙහි අභිකක්කන්තරො ච පඤ්ඤතරො වා ති?

එවං භතෙන.

ඉමමි ඛො උපාලි මම සාවකා අත්තනි ධම්මං සමපසාමානා අරඤ්ඤ වනපඤ්ඤානි පනතානි සෙනාසනානි පටිසෙවන්ති. නො ච ඛො තාව අනුප්පක්ක සද්ද්ධා විහරන්ති.

පුනචපරං උපාලි භික්ඛු පිතියා ච චිරාගා -පෙ- තතියං ඝාතං උපසම්පජ්ජ විහරති. තං කිං මඤ්ඤසී උපාලි නන්ධායං විහාරො පුරිමෙහි විහාරෙහි අභිකක්කන්තරො ච පඤ්ඤතරො වා ති?

එවං භතෙන.

හේ පඤ්ඤාසංකත සංකල්පන ලොවහි අභිධ්‍යාව දුරු කොට පහව ගිය අභිධ්‍යා ඇති සිතීන් වාසය කරණේය. අභිධ්‍යායෙන් සිත පිරිසිදු කෙරෙයි. ව්‍යාපාද ප්‍රදෝෂය දුරු කොට ව්‍යාපාදයට නො අවන් සිතැතියේ සම්ප්‍රාණභූතයනට භිතානුකම්පා ඇතියේ වාසය කරයි. ව්‍යාපාද ප්‍රදෝෂයෙන් සිත පිරිසිදු කෙරෙයි. ස්ත්‍යානම්භය දුරු කොට පහව ගිය ස්ත්‍යානම්භ ඇතියේ ආලෝක සංඥා ඇතියේ සමාතිමත් වූයේ සමාක් ප්‍රඥා ඇත්තේ ස්ත්‍යානම්භයෙන් සිත පිරිසිදු කෙරෙයි. ඖද්ධ්‍යා කොකාත්‍යය දුරු කොට උද්ධ්‍යා නො වූයේ අධ්‍යාත්මයෙහි ව්‍යුපගාතන විතන ඇතියේ වාසය කරයි. ඖද්ධ්‍යා කොකාත්‍යයෙන් සිත පිරිසිදු කෙරෙයි. විචිකිත්සාව දුරු කොට තරණ කළ විචිකිත්සා ඇතියේ කුලල ධර්මයන් විෂයයෙහි කථංකරී නොවූයේ විචිකිත්සායෙන් සිත පිරිසිදු කෙරෙයි.

හේ මේ විතොප ක්ලෙශ වන ප්‍රඥව දුර්වල කරණ පඤ්ඤාවරණයන් දුරු කොට කාමයන්ගෙන් වෙන්ව ම අකුලල ධර්මයන්ගෙන් වෙන්ව ම විතර්ක සහිත විවාර සහිත විවේකයෙන් උපන් ප්‍රීතිසුඛ ඇති ප්‍රථමධ්‍යානයට පැමිණ වෙසෙයි. උපාලි, එ කුමැයි හඟිවි ද? මේ විහාරය පළමු විහරණයට වඩා අභිකාන්තතර වූයේත් ප්‍රණීතතර වූයේත් නොවේ ද?

වහන්ස, එසේය.

උපාලි, මාගේ ශ්‍රාවකයෝ මේ දහම ද තමා කෙරෙහි දක්මින් අරණු ද, වනපෙත් ද දුරුසෙනසුනු ද සෙවුනාහ. එතෙකුදු වුව පිළිවෙළින් පැමිණි ස්වාථී (අර්හත්)ය ඇත්තාහුව වාසය නො කරන් මැයි.

තවද, උපාලි, මහණ විතර්ක විවාරයන්ගේ ව්‍යපගමයෙන් -පෙ- ද්විතීය ධ්‍යානයට එළඹ වාසය කරයි. උපාලි, එ කුමැයි හඟුව? මේ විහාරය පළමු විහරණයට වඩා අභිකාන්තතර ත් ප්‍රණීතතරත් නොවේ ද?

වහන්ස, එසේය.

උපාලි, මාගේ ශ්‍රාවකයෝ මේ දහමු ද තමන් තුළ දක්මින් අරණු ද, වනපෙතු ද, දුරු සෙනසුන් ද සෙවුනාහ. එතෙකුදු වුව පිළිවෙළින් පත් ස්වාථී ඇත්තාහු නොම වෙසෙත්.

තවද උපාලි, මහණ ප්‍රීතියෙනුදු විරාගයෙන් -පෙ- තෘතීයධ්‍යානයට එළඹ වෙසෙයි. උපාලි, එ කුමැයි හඟුව? මේ විහාරය පළමු විහරණයට වඩා අභිකාන්තතර හා ප්‍රණීතතර හා නො වේද?

වහන්ස එසේය.

ඉමමි බො උපාලි මම සාවකා අනන්ති ධර්මං සමපසාමානා අරඤ්ඤ ව්‍යාප්තානි පනානි සෙනාසනානි පටිසෙවන්ති. නො ච බො තාව අනුප්පන්නසද්ධා විහරන්ති.

පුතුවපරං උපාලි භික්ඛු සුඛස්ස ච පහංගො -පෙ- වතුඤ්ඤානං උපසම්පජ්ජ විහරති, තං කිං මඤ්ඤසි උපාලි නන්දවායං විහරො පුරිමෙහි විහාරෙහි අභිකක්කන්තරො ච පඤ්ඤානරො වා ති?

එවං හතෙන.

ඉමමි බො උපාලි මම සාවකා අනන්ති ධර්මං සමපසාමානා අරඤ්ඤ ව්‍යාප්තානි පනානි සෙනාසනානි පටිසෙවන්ති. නො ච බො තාව අනුප්පන්නසද්ධා විහරන්ති.

පුතුවපරං උපාලි භික්ඛු සඛබ්බො රූප සංඤ්ඤානං සමතික්කමා පටිස සංඤ්ඤානං අත්ථමමා නාන්තසංඤ්ඤානං දමනසිකාරා ‘අනන්තො ආකාසො’ති ආකාසානඤ්ඤායනනං උපසම්පජ්ජ විහරති, තං කිං මඤ්ඤසි උපාලි, නන්දවායං විහරො පුරිමෙහි විහාරෙහි අභිකක්කන්තරො ච පඤ්ඤානරො වා ති?

එවං හතෙන.

ඉමමි බො උපාලි, මම සාවකා අනන්ති ධර්මං සමපසාමානා අරඤ්ඤ ව්‍යාප්තානි පනානි සෙනාසනානි පටිසෙවන්ති. නො ච බො තාව අනුප්පන්න සද්ධා විහරන්ති.

පුතුවපරං උපාලි භික්ඛු සඛබ්බො ආකාසානඤ්ඤායනනං සමතික්කමම ‘අනන්තං විඤ්ඤාණං’ති විඤ්ඤාණඤ්ඤායනනං උපසම්පජ්ජ විහරති: -පෙ- සඛබ්බො විඤ්ඤාණඤ්ඤායනනං සමතික්කමම නත්ති කිඤ්ච ති ආකිඤ්ඤාඤ්ඤායනනං උපසම්පජ්ජ විහරති -පෙ-

සඛබ්බො ආකිඤ්ඤාඤ්ඤායනනං සමතික්කමම ‘සන්තමෙහං, පඤ්ඤා- මෙහං’ති නෙට්ඨසංඤ්ඤානාසංඤ්ඤායනනං උපසම්පජ්ජ විහරති, තං කිං මඤ්ඤසි උපාලි, නන්දවායං විහරො පුරිමෙහි විහාරෙහි අභිකක්කන්තරො ච පඤ්ඤානරො වා ති?

එවං හතෙන.

ඉමමි බො උපාලි මම සාවකා අනන්ති ධර්මං සමපසාමානා අරඤ්ඤ ව්‍යාප්තානි පනානි සෙනාසනානි පටිසෙවන්ති. නො ච බො තාව අනුප්පන්නසද්ධා විහරන්ති.

උපාලි, මෙ දහම ද මාගේ ශ්‍රාවකයෝ තමන් කෙරෙහි දක්නාහු අරණු ද ව්‍යාපෙතු ද දුරු සෙනසුනු ද සෙවුනාහ. එතෙකුදු වුව පිළිවෙළින් පැමිණි ස්ථාන ඇත්තාහු නො වෙසෙත්.

තවද උපාලි, මහණ සම්ප්‍රකාරයෙන් -පෙ- වතුන්ධ්‍යානයට පැමිණ වෙසෙයි. උපාලි, එ කුමැයි හඟුව? මෙ විහාරය පළමු විහාරයනට වඩා අභිකාන්තතරත් ප්‍රණීතතරත් නොවේ ද?

වහන්ස, එසේය.

උපාලි, මෙ දහම ද මාගේ සච්චෝ තමන් කෙරෙහි දක්නාහු අරණු ද, ව්‍යාපෙතු ද දුරු සෙනසුනු ද සෙවුනාහ. එතෙකුදු වුව පිළිවෙළින් පත් ස්ථාන ඇත්තාහු නො වෙසෙත්.

තවද උපාලි, මහණ සම්ප්‍රකාරයෙන් රූප සංඥාවන් මොනොවට දක්මවීමෙන් ප්‍රතිසංඥාවන්ගේ අසනගමයෙන් නානාක සංඥාවන්ගේ අමනසිකාරයෙන් කිසුණු ඉගුලු අහස අනතුරැයි ආකාසානඤ්චායතනයට එළඹ වෙසෙයි. උපාලි, එ කුමැයි හඟුව? මෙ විහාරය පළමු විහාරයනට වඩා අභිකාන්තතර හා ප්‍රණීතතර හා නො වේ ද?

වහන්ස, එසේය.

උපාලි, මාගේ ශ්‍රාවකයෝ මෙ දහම ද තමන් කෙරෙහි දක්නා හු අරණයානු ද ව්‍යාපෙතු ද ප්‍රාත්තග්‍යනාසනයනු ද සෙවුනා හ. එතෙකුදු වුව අනුප්‍රාප්ත ස්ථාන ඇත්තාහු නො වෙසෙත්.

තවද උපාලි, මහණ සම්ප්‍රකාරයෙන් ආකාසානඤ්චායතනය සමිතික්‍රම කොට 'විඤ්ඤා අනන්තය' යි විඤ්ඤාණඤ්චායතනයට එළඹ වෙසෙයි. ... -පෙ-

සම්ප්‍රකාරයෙන් විඤ්ඤාණඤ්චායතනය දක්ම 'කිසිදු නැතැ'යි ආකිඤ්ඤාණඤ්චායතනයට එළඹ වෙසෙයි. ...

සම්ප්‍රකාරයෙන් ආකිඤ්ඤාණඤ්චායතනය ඉක්ම "තෙල ශාන්තය, තෙල ප්‍රණීතය"යි නෙටසඤ්ඤානායඤ්ඤායතනයට එළඹ වෙසෙයි. උපාලි, එ කුමැයි හඟුව? මෙ විහාරය පළමු විහාරයනට වඩා අභිකාන්තතර හා ප්‍රණීතතර හා නොවේ දැයි!

වහන්ස, එසේය.

උපාලි, මාගේ සච්චෝ මෙ දහම ද තමන් කෙරෙහි දක්නාහු අරණු ද, ව්‍යාපෙතු ද දුරු සෙනසුනු ද සෙවුනාහ. එතෙකුදු වුව පිළිවෙළින් පත් රහත්ඵල ඇත්තාහු නො වෙසෙත් මැයි.

පුනච්ඡරං උපාලි භික්ඛු සබ්බසො නෙවසංකප්පානාසංකප්පායනං
සමතික්කමම සංකප්පාවෙද්ධිනතිරොධං උපසමපජ්ජ විහරති. පසංකප්පාය
වසා දිස්වා ආසවා පරික්ඛණ්ණං භොගන්ති. තං කිං මසංකප්පි උපාලි,
නන්දායං විහාරො පුරිමෙහි විහාරෙහි අභික්කන්තතරො ව පණ්ණික
තරො වා ති?

එවං හතෙන.

ඉමපි ඛො උපාලි මම සාවකා අත්තති ධම්මං සමපසාමිනා
අරසෙඤ්ඤ ව්‍යාපකාති පන්දාති සෙනා සනාති පටිසෙවනති. නො ච
ඛො තාව අනුයුක්ත සද්ද්වා විහරන්ති. ඉඛං කං උපාලි, සබ්බෙ විහරාහි,
සබ්බෙ තෙ විහරතො එවස්ස හවිස්සති ති.

10. 2. 5. 10

හබ්බාහබ්බ සුත්තං.

දස ඉමෙ භික්ඛවෙ ධම්මෙ අප්පහාය අභබ්බො අරහත්තං සමිජ්ඣාතුං
කතමෙ දස:

රාගං දෙසං මොහං කොධං උපනාහං මකං පලාසං ඉසං මච්ඡරියං
මානං.

ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ දස ධම්මෙ අප්පහාය අභබ්බො අරහත්තං
සමිජ්ඣාතුං.

දසස්මිමෙ භික්ඛවෙ ධම්මෙ පහාය හබ්බො අරහත්තං සමිජ්ඣාතුං
කතමෙ දස;

රාගං දෙසං මොහං කොධං උපනාහං මකං පලාසං ඉසං
මච්ඡරියං මානං.

ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ දස ධම්මෙ පහාය හබ්බො අරහත්තං සමිජ්ඣා
තුන්ති.

උපාලිවගෙහා පඤ්චමො.

කත්තුද්දන්:

කාමභොගි මචරං - දිට්ඨිවජ්ජ උත්තියා උභො

කොක්කනදෙ ආහුනියො - ථෙරො උපාලි අභබ්බාති.

දුතියො පණ්ණාසකො නිට්ඨිතො.

උපාලි, තවද මහණ සච්ඡිකාරයෙන් නෙවසකුකුතාසකුකුකුතාස සමතික්‍රම කොට සංඥාවෙදික නිරොධයට එළඹ වෙසෙයි. ඔහු ප්‍රඥායෙන් දැක ඔහුගේ ආසුවයෝ ද පරික්ෂිත වෙත්. උපාලි, එ කිමැයි හඟව? මේ විහාරය පළමු විහාරයනට වඩා අභිකාන්තකර හා ප්‍රණීතකර හා නොවේ ද?

වහන්ස, එසේය.

උපාලි, මාගේ ශ්‍රාවකයෝ මේ දහම ද නමින් තුළ දක්නාහු අරණ්‍යය ද වාන ප්‍රසාදයන් ද ප්‍රාන්තශයනාසනයන් ද සෙවුනාහ. එතෙකුදු වුව අනුප්‍රාප්ත ස්ථාරී අත්තාහු නො වෙසෙත්.

උපාලි, එහෙයින් තෝ සහන් කෙරෙහි වසව, සහන් කෙරෙහි වසන තොපට පහසු වන්නේය යි.

උපාලි සූත්‍රය නව වැනි යි.

10. 2. 5. 10

හබ්බාහබ්බ සූත්‍රය

මහණෙනි, මේ දහම් දසය නොහැර අර්හත්‍වය සාක්ෂාත් කරණයට අභව්‍ය වෙයි. කවර දසයෙක යත්:

රාගය, දෝෂය, මොහය, ක්‍රොධය, උපනාහය, මිකුබ්‍වය, පලංසය, ඊර්ෂ්‍යාය, මාත්සය්‍යය, මානය දැයි.

මහණෙනි, මේ දස දහම් නොහැර අර්හත්‍වය සාක්ෂාත් කරණයට අභව්‍ය වෙයි.

මහණෙනි, මේ දහම් දසය හැර අර්හත්‍වය සාක්ෂාත් කරණයට භව්‍ය වෙයි. කවර දසයෙක යත්:

රාගය, දෝෂය, මොහය, ක්‍රොධය, උපනාහය, චිකිකාය, පලංසය, ඊර්ෂ්‍යාය, මාත්සය්‍යය, මානය දැයි.

මහණෙනි, මේ දස දහම් හැර අර්හත්‍වය සාක්ෂාත් කරණයට භව්‍ය වෙයි.

දසවැනි හබ්බාහබ්බ සූත්‍ර යි.

පස්වැනි උපාලි වර්ග යි.

එහි උද්දනය:

කාම භොගි සූත්‍රය, චේර සූත්‍රය, දිට්ඨි සූත්‍රය, වර්ජ්‍යභොගික සූත්‍රය, උත්තිය සූත්‍රය, කොසාපද සූත්‍රය, ආනුෂංගික සූත්‍රය, චේර සූත්‍රය උපාලි සූත්‍රය, අභිකි සූත්‍රය දැයි දසයෙකි.

දෙවන පණ්ණාසකය නිමි.

තනියෝ පණණාසකෝ

10. 3. 1. 1

සමණසඤ්ඤා සුතතං

තියො ඉමා භික්ඛවෙ සමණසඤ්ඤා භාවිතා බහුලිකතා සත්තධම්මෙ පරිපුරෙන්නී. කතමා තියො:

වෙවණණියමහි අජක්ඛපගණනා; පරපට්ඨකාමෙ ජීවිතා, අඤ්ඤාමෙ ආකප්පා කරණියොති. ඉමා ඛො භික්ඛවෙ තියො සමණසඤ්ඤා භාවිතා බහුලිකතා සත්තධම්මෙ පරිපුරෙන්නී. කතමෙ සත්ත:

නිව්ඨං සත්තකාරී¹ හොති සත්තනවුත්තී² සිලෙසු, අනභිජ්ඣාලා හොති. අව්‍යාපපේක්ඛා හොති. අනනිමානී හොති සික්ඛාකාමො හොති, ඉදමස්තනීසා හොති ජීවිතපටික්ඛාපරසු ආරභිවිරියො ච චිහරති. ඉමා ඛො භික්ඛවෙ තියො සමණසඤ්ඤා භාවිතා බහුලිකතා ඉමෙ සත්ත ධම්මෙ පරිපුරෙන්නී ති.

10. 3. 1. 2

බොජ්ඣංග සුතතං

සත්තිම භික්ඛවෙ බොජ්ඣංගා භාවිතා බහුලිකතා තියො විජ්ජා පරිපුරෙන්නී. කතමෙ සත්ත:

සතිසමෙබ්බාඤ්ඤො, ධම්මචිවයසමෙබ්බාඤ්ඤො, චිරියසමෙබ්බාඤ්ඤො, පිතිසමෙබ්බාඤ්ඤො, පසුඤ්ඤාසමෙබ්බාඤ්ඤො සමාධිසමෙබ්බාඤ්ඤො, උපෙක්ඛාසාමෙබ්බාඤ්ඤො, ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ සත්තබොජ්ඣංගා භාවිතා බහුලිකතා තියො විජ්ජා පරිපුරෙන්නී. කතමා තියො:

ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු අනෙක විහිතං පුඤ්ඤානිවාසං අනුසරති. සෙයාවිද්දං: එකමපිජාතිං ආබ්බි ජාතියො -පෙ- දුති සාකාරං සඋද්දෙසං අනෙක විහිතං පුඤ්ඤානිවාසං අනුසරති.

1. සත්තකාරී හොති. මජ්ඣං. අට්ඨකථා.

සත්තකාරීහොති - ස්වා. P.T.S.

2. සත්තවුත්තී - ස්වා. -PTS

3. ආරභිවිරියො ච - මජ්ඣං.

තූන්වැනි පනය

10. 3. 1. 1

සමානසංකූල සූත්‍රය

මහණෙනි, මේ ත්‍රිවිධ ශ්‍රමණ සංඥා කෙනෙක් භාවිත බහුලිකෘත වූවාහු සත් කරුණක් පිරිපුන් කරත්. කවර තූන් කෙනෙක යත්:

(කාය - විවරාදී) චෛවර්ණ්‍යයට පැමිණියෙමි වෙයි. මා දිව්වැටුම් පරාපිළිබැඳි වෙයි; මා විසින් ගිහිනට අන්‍ය වූ ශ්‍රමණාකල්පයෙක් කට යුත්තේය; මහණෙනි, ශ්‍රමණයට උපදනා මේ ත්‍රිවිධ සංඥාහු භාවිත බහුලිකෘත වූවාහු සත් කරුණක් පිරිපුන් කරත්. කවර සත් කෙනෙක යත්:

හැම කල්හි නිරන්තරකාරී වූයේ ශීලයෙහි සතතප්‍රවානනි ඇත්තේ වෙයි. අභිධ්‍යාබහුල නොවෙයි. ව්‍යාපාද නැත්තේ වෙයි. අනිමාන නැත්තේ වෙයි. ශික්ෂා කාම වෙයි. ඔහුගේ ජීවිතපරිත්තාරයන්හි මේ ප්‍රත්‍යය යන (අදහස) වෙයි. ඇරඹූ වැර ඇතියේ ද වෙයි. මහණෙනි, මේ ත්‍රිවිධ ශ්‍රමණ සංඥාවෝ භාවිත බහුලිකෘත වූවාහු මේ සත් කරුණු සපුරත්යි.

10. 3. 1. 2

බොජ්ඣංග සූත්‍රය

මහණෙනි, මේ සත්ත බොධ්‍යංගයෝ භාවිත බහුලිකෘත වූවාහු ත්‍රිවිද්‍යාවන් සපුරත්. කවර සතෙක යත්:

සතිසමබොජ්ඣංගය, ධම්මවිචය සමබොජ්ඣංගය, චිරිය සමබොජ්ඣංගය, පිති සමබොජ්ඣංගය, පසංඝි සමබොජ්ඣංගය, සමාධි සමබොජ්ඣංගය උපකකා සමබොජ්ඣංගය යි. මහණෙනි, මේ සත්ත බොධ්‍යංගයෝ භාවිත බහුලිකෘත වූවාහු ත්‍රිවිද්‍යාවන් සපුරත්, කවර තිදෙනෙක යත්:

මහණෙනි. මේ සස්තෙනි මහණ අනෙකවිධ වූ පුච්චිවාසානු සමානිය සිහි කරයි. එ කෙරෙහි යත්: එක් ජාතියක් ද ජාති දෙකක් ද ... මෙසේ ආකාර සහිත උදෙසා සහිත අනෙකවිධ පුච්චිවාසය අනුසාරණ කරයි.

දිබ්බත චක්ඛුනා විසුද්ධත අතික්කන්තවානුසකෙන -පෙ- යථා කම්මුපගෙ සකෙන පජානාති.

ආසවානං බයා -පෙ- සඤ්ඤානා උපසම්පජ්ජ විහරති.

ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ සත්ථ බොජ්ඣංගා භාවිතා බ්වුලිකතා ඉමා තියෙසා විජ්ජා පරිසුරෙන්නීති.

10. 3. 1. 3

මිවජ්ඣන සුත්තං.

මිවජ්ඣනං භික්ඛවෙ ආගමම විරාධනා හොති, නො ආරාධනා. කථංඤ්ඤි භික්ඛවෙ මිවජ්ඣනං ආගමම විරාධනා හොති නො ආරාධනා:

මිවජාදිට්ඨිකස්ස භික්ඛවෙ මිවජාසංකප්පො පහොති, මිවජාසංකප්පස්ස මිවජාවාචා පහොති, මිවජාවාචස්ස මිච්ඡාකමමනො පහොති, මිවජාකමමනස්ස මිවජා ආජීවො පහොති, මිවජාආජීවස්ස මිවජාවායාමො පහොති, මිවජාවායාමස්ස මිච්ඡාසති පහොති, මිවජාසතිස්ස මිවජාසමාධි පහොති, මිවජාසමාධිස්ස මිවජාඤ්ඤං පහොති, මිවජාඤ්ඤස්ස¹ මිවජා විමුක්ති පහොති. එවං ඛො භික්ඛවෙ මිවජ්ඣනං ආගමම විරාධනා හොති නො ආරාධනා.

සමමත්තං භික්ඛවෙ ආගමම ආරාධනා හොති, නො විරාධනා කථංඤ්ඤි භික්ඛවෙ සමමත්තං ආගමම ආරාධනා හොති, නො විරාධනා:

සමමාදිට්ඨිකස්ස භික්ඛවෙ සමමාසංකප්පො පහොති, සමමාසංකප්පස්ස සමමාවාචා පහොති, සමමාවාචස්ස සමමාකමමනො පහොති, සමමාකමමනස්ස සමමා ආජීවො පහොති, සමමා ආජීවස්ස සමමාවායාමො පහොති, සමමා වායාමස්ස සමමාසති පහොති, සමමාසතිස්ස සමමා සමාධි පහොති, සමමාසමාධිස්ස සමමා ඤ්ඤං පහොති, සමමා ඤ්ඤස්ස² සමමා විමුක්ති පහොති. එවං ඛො භික්ඛවෙ සමමත්තං ආගමම ආරාධනා හොති නො විරාධනා ති.

1. මිවජාඤ්ඤස්ස. P.T.S.

2. සමමාඤ්ඤස්ස P.T.S.

මිනිසා ස ඉක්ම ගිය, විගුඬ වූ දිවැසින් ... කම් වූ පරිදි ප්‍රතිසන්ධියට එළඹෙන සත්ත්වයන් දනිත්.

ආසුටක්ෂයයෙන් ... සාක්ෂාත් කොට එයට එළඹ වෙසෙයි.

මෙයජන බොධාඛයයෝ භාවිත බහුලිකාන වූවාහු මෙ ත්‍රිවිද්‍යාවන් සපුරන්.

10. 3. 1. 3

මිච්ඡන්ත සූත්‍රය

මහණෙනි, මිථ්‍යාකියට පැමිණීමෙන් විරාධනා වෙයි. ආරාධනායෙක් නොවෙයි. මහණෙනි, කෙසේ නම් මිථ්‍යාකියට පැමිණීමෙන් විරාධන වෙයැ ආරාධනා නො වෙය යත්:

මහණෙනි, මිථ්‍යාදෘෂ්ටිකතට මිථ්‍යාසංකල්පය පොහොතේය, මිථ්‍යාසංකල්ප ඇතියහට මිථ්‍යාවාක් පොහොතේය. මිථ්‍යාවාක් ඇතිය හට මිථ්‍යා කම්මානන පොහොතේය. මිථ්‍යා කම්මානන ඇතියහට මිථ්‍යා ආජීවය පොහොතේය. මිථ්‍යා ආජීව ඇත්තාහට මිථ්‍යා ව්‍යායාමය පොහොතේය. මිථ්‍යා ව්‍යායාමය ඇත්තාහට මිථ්‍යා ස්වාතිය පොහොතේය, මිථ්‍යා ස්වාතිය ඇත්තාහට මිථ්‍යා සමාධිය පොහොතේය. මිථ්‍යා සමාධි ඇත්තාහට මිථ්‍යා ඥානය පොහොතේය. මිථ්‍යා ඥානය ඇත්තාහට මිථ්‍යා විමුක්තිය පොහොතේය. මහණෙනි, මෙ සෙයින් ම මිථ්‍යාකියට පැමිණීමෙන් විරාධනා වෙයි. ආරාධනා නො වෙයි.

මහණෙනි, සම්‍යක්කියට පැමිණීමෙන් සවරි - මාර්ගාරාධනා වෙයි. විරාධනා නො වෙයි. මහණෙනි, කෙසේ නම් සම්‍යක්කියට පැමිණීමෙන් ආරාධනා වෙයැ, විරාධනා නොවෙය යත්:

මහණෙනි, සම්‍යක්දෘෂ්ටිකයාහට සම්‍යක් සංකල්පය පොහොතේය. සම්‍යක් සංකල්ප ඇතියහට සම්‍යග් වචනය පොහොතේය. සම්‍යග් වචනය ඇතියහට සම්‍යකකම්මානනය පොහොතේය. සම්‍යක් කම්මානන ඇතිය හට සම්‍යගාජීවය පොහොතේය. සම්‍යගාජීවය ඇතියහට සම්‍යග් ව්‍යායාමය පොහොතේය. සම්‍යග් ව්‍යායාම ඇත්තහට සම්‍යක් ස්වාතිය පොහොතේය. සම්‍යක් ස්වාතිය ඇත්තහට සම්‍යක් සමාධිය පොහොතේය. සම්‍යක් සමාධිය ඇත්තහට සම්‍යග් ඥානය පොහොතේය. සම්‍යග් ඥාන ඇත්තහට සම්‍යග් විමුක්තිය පොහොතේයි. මහණෙනි, මෙ සෙයින් ම සම්‍යක්කියට පැමිණීමෙන් ආරාධනා වේ. විරාධනා නො වෙයි.

10. 3. 1. 4

බීජ සුතකං

මිව්‍යාදිවසිකස්ස භික්ඛවෙ පුරිස පුග්ගලස්ස මිව්‍යා සංකප්පස්ස - මිව්‍යා වාචස්ස - මිව්‍යා කම්මන්තස්ස - මිව්‍යා ආජීවස්ස - මිව්‍යා වායාමස්ස - මිව්‍යා සතිස්ස - මිව්‍යා සමාධිස්ස - මිව්‍යා ඤාණිස්ස - මිව්‍යා විමුක්තිස්ස යඤ්ඤව¹ කායකම්මං යථාදිට්ඨි සමන්තං සමාදින්නං², යඤ්ඤ වචිකම්මං -පෙ- යඤ්ඤ මනෝකම්මං යථාදිට්ඨි සමන්තං සමාදින්නං, යා ව චේතනා යා ව පඤ්ඤා, යො ව පණ්ඩි, යෙ ව සඤ්ඤාරා, සබ්බෙ තෙ ධම්මා, අභිට්ඨාය අකන්නාය අමනාපාය අභිනාය දුක්ඛාය සංවත්තන්ති. තං කිස්ස හෙතු: දිට්ඨි භි³ භික්ඛවෙ පාපිකා.

සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ ගිඤ්ඤිතං වා කොසානති බීජං තිත්තකාලාබ්බි බීජං වා අලලාය පඨවියා නික්ඛින්නං යඤ්ඤව¹ පඨවිරසං උපාදිාති. යඤ්ඤ ආපොරසං උපාදියති. සබ්බං තං තිත්තකන්නාය කට්ඨකන්නාය අසානන්නාය සංවත්තන්ති. තං කිස්ස හෙතු: බීජං භි භික්ඛවෙ පාපකං.

ඵවමෙව ඛො භික්ඛවෙ මිව්‍යාදිවසිකස්ස පුරිස පුග්ගලස්ස - මිව්‍යා සංකප්පස්ස - මිව්‍යා වාචස්ස - මිව්‍යා කම්මන්තස්ස - මිව්‍යා ආජීවස්ස - මිව්‍යා වායාමස්ස - මිව්‍යා සතිස්ස - මිව්‍යා සමාධිස්ස - මිව්‍යා ඤාණිස්ස - මිව්‍යා විමුක්තිස්ස යඤ්ඤව කායකම්මං යථාදිට්ඨි සමන්තං සමාදින්නං, යඤ්ඤ වචිකම්මං-පෙ-යඤ්ඤ මනෝකම්මං යථාදිට්ඨි සමන්තං සමාදින්නං යා ව චේතනා යා ව පඤ්ඤා, යො ව පණ්ඩි, යෙ ව සඤ්ඤාරා, සබ්බෙ තෙ ධම්මා අභිට්ඨාය අකන්නාය අමනාපාය අභිනාය දුක්ඛාය සංවත්තන්ති. තං කිස්ස හෙතු: දිට්ඨි භි භික්ඛවෙ පාපිකා.

සමාදිට්ඨිකස්ස භික්ඛවෙ පුරිස පුග්ගලස්ස සමමා සංකප්පස්ස - සමමා වාචස්ස - සමමා කම්මන්තස්ස - සමමා ආජීවස්ස - සමමා වායාමස්ස - සමමා සතිස්ස - සමමා සමාධිස්ස - සමමා ඤාණිස්ස - සමමා විමුක්තිස්ස යඤ්ඤව කායකම්මං යථාදිට්ඨි සමන්තං සමාදින්නං, යඤ්ඤ වචිකම්මං යථාදිට්ඨි සමන්තං සමාදින්නං යඤ්ඤ මනෝකම්මං යථාදිට්ඨි සමන්තං සමාදින්නං, යා ව චේතනා, යා ව පඤ්ඤා යො ව පණ්ඩි, යෙ ව සඤ්ඤාරා සබ්බෙ තෙ ධම්මා ඉට්ඨාය කන්නාය මනාපාය භිනාය පුබ්බාය සංවත්තන්ති. තං කිස්ස හෙතු: දිට්ඨි භි⁴ භික්ඛවෙ හදදිකා.

1. යඤ්ච, මජ්ඣං.
2. සමාදින්නං. P.T.S.

3. දිට්ඨි භික්ඛ - මජ්ඣං.
4. දිට්ඨිභික්ඛස්ස - මජ්ඣං.

10. 3. 1. 4

බීජ සූත්‍රය

මහණෙනි, මිථ්‍යාදෘෂ්ටික පුරුෂ පුද්ගලයා විසින් - මිථ්‍යා සංකල්ප ඇති - මිථ්‍යා වාක් ඇති - මිථ්‍යා කම්මාන ඇති - මිථ්‍යා ආජීව ඇති - මිථ්‍යා ව්‍යායාම ඇති - මිථ්‍යා සමාති ඇති - මිථ්‍යා සමාධි ඇති - මිථ්‍යා ඥාන ඇති - මිථ්‍යා විමුක්ති ඇති පුරුෂ පුද්ගලයා විසින් දෘෂ්ටි පරිදි ගන්නා ලද සමාදන් වන ලද යම් කාය කම්මයක් හා - යම් වාග් කම්මයක් හා දෘෂ්ටි පරිදි ගන්නා ලද සමාදන් වන ලද යම් මනා කම්මයක් හා යම් වෙනතාවක් හා යම් ප්‍රාථිනාවක් හා යම් ප්‍රණිධියක් හා යම් සංස්කාර හා වෙන් නම්, එ හැම ධර්මයෝ අනිටු වූ අකාන්ත වූ අමනාප වූ අහිත වූ දුක් පිණිස වැටෙත්. එ කවර හෙයින් යත්: මහණෙනි දෘෂ්ටිය ලමු වේ මැයි.

මහණෙනි, යම් සේ කොසලිඤ්ඤාවටත් චේතයි වැටකොලා ඤ්ඤාවටත් වේවයි තික්ත ලමු ඤ්ඤාවටත් වේවයි තෙත් පොළොවහි තික්පිප්ප වූයේ යම් ම පොළොරසයක් හා අල්වාගනී නම්, යම් ම ආපොරසයක් හා අල්වාගනී නම්, එ හැම ජික්තකභාවය පිණිස, කුච්චව පිණිස, අශාත-භාවය පිණිස වැටෙයි. එ කවර හෙයින් යත්: මහණෙනි, ඤ්ඤාවට ලමුමැයි. (එහෙයින්)

මහණෙනි, එපරිද්දෙන් ම මිථ්‍යාදෘෂ්ටික පුරුෂ පුද්ගලයා විසින් - මිථ්‍යාසංකල්ප ඇති - මිථ්‍යාවාක් ඇති - මිථ්‍යාකම්මාන්ත ඇති - මිථ්‍යාආජීව ඇති - මිථ්‍යාව්‍යායාම ඇති - මිථ්‍යාසමාති ඇති - මිථ්‍යාසමාධි ඇති - මිථ්‍යා ඥාන ඇති - මිථ්‍යාවිමුක්ති ඇති පුරුෂ පුද්ගලයා විසින් දෘෂ්ටි වූ පරිද්දෙන් ගන්නා ලද සමාදන්වන ලද යම් ම කායකම්මයක් හා - යම් ම වාක්කම්මයක් හා දෘෂ්ටි වූ පරිදි ගන්නා ලද සමාදන්වන ලද යම් ම මනාකම්මයක් හා යම් ම වෙනතාවක් හා යම් ම ප්‍රාථිනාවක් හා යම් ම ප්‍රණිධියක් හා යම් ම සංස්කාර කෙනෙක් හා වෙන් ද එ හැම දහම්හු අනිටු බව පිණිස, අකාන්තය පිණිස, අමනාපය පිණිස අහිත පිණිස දුක් පිණිස වැටෙත්. කවර හෙයින් යත්: මහණෙනි, දෘෂ්ටිය ලමු මැයි (එහෙයින්)

මහණෙනි, සමාන්දෘෂ්ටික පුරුෂ පුද්ගලයා විසින් - සමාන්දසංකල්ප ඇති - සමාන් වාක් ඇති - සමාන් කම්මාන්ත ඇති - සමාන් ආජීව ඇති - සමාන් ව්‍යායාම ඇති - සමාන් සමාති ඇති - සමාන් සමාධි ඇති - සමාන් ඥාන ඇති - සමාන් විමුක්ති ඇති පුරුෂ පුද්ගලයා විසින් දෘෂ්ටි වූ පරිදි ගන්නා ලද සමාදන් වන ලද යම් ම කායකම්මයක් වේවයි, දෘෂ්ටි වූ පරිදි ගන්නා ලද සමාදන් වන ලද යම් ම වාක්කම්මයක් වේවයි, දෘෂ්ටි පරිදි ගන්නා ලද සමාදන් වන ලද යම් ම මනාකම්මයක් වේවයි යම් ම වෙනතාවක් වේවයි, යම් ම ප්‍රාථිනාවක් වේවයි, යම් ම ප්‍රණිධියක් වේවයි යම් ම සංස්කාර වෙන්වයි එ හැම ධර්මයෝ ඉටු වූ කාන්ත වූ මනාප වූ හිත වූ සැප පිණිස වැටෙත්. එ කවර හෙයින් යත්: මහණෙනි, දෘෂ්ටිය හදු මැයි. (එහෙයින්)

සෙය්‍යථාපි හික්කවෙ, උච්ඡුඛිජං වා සාළි ඛිජං වා මුද්දිකා ඛිජං වා අඋලාය පඨවියා ගිකඛිත්තං යඤ්ඤව පඨවීරසං උපාදියති, යඤ්ඤ ආපොරසං උපාදියති, සබ්බං තං සාත්තන්තාය මධුරන්තාය අසෙවනකන්තාය සංවත්තති. තං කිසසු හෙතු; ඛිජං හි හික්කවෙ හදදංකං.

එවිමෙව ඛො හික්කවෙ සමාදිට්ඨිකස්ස පුරිසපුග්ගලස්ස සමමා සංකප්පස්ස සමමාවාචස්ස - සමමාකමමන්තස්ස - සමමා ආජීවස්ස - සමමා වායාමස්ස - සමමා සතිස්ස - සමමා සමාධිස්ස - සමමා ඤාණස්ස - සමමා විමුක්තිස්ස යඤ්ඤව කාය කමමං යථාදිට්ඨි සමන්තං සමාදින්නං, යඤ්ඤ වචී කමමං -පෙ- යඤ්ඤ මනොකමමං යථාදිට්ඨි සමන්තං සමාදින්නං, යා ච චෙත්තනා යාච පඤ්ඤා යො ච පඤ්ඤි යෙ ච සබ්බාරා, සබ්බෙ තෙ ධම්මා ඉට්ඨාය කන්තාය මනාපාය හිතාය සුඛාය සංවත්තන්තී. තං කිසසු හෙතු; දිට්ඨි හි හික්කවෙ හද්දිකාති.

10. 3. 1. 5

විජජා සුත්තං

අවිජජා හික්කවෙ පුබ්බධගමා අකුසලානං ධම්මානං සමාපත්තියා. අනිදෙව අහිරිකං අනොත්තපං. අවිජජාගතස්ස හික්කවෙ අවිදුසුනො මිත්ථාදිට්ඨි පහොති. මිත්ථාදිට්ඨිකස්ස මිත්ථාසඤ්ඤා පහොති. මිත්ථා සඤ්ඤාස්ස මිත්ථාවාචා පහොති. මිත්ථාවාචස්ස මිත්ථාකමමනෙත්තා පහොති. මිත්ථා කමමන්තස්ස මිත්ථා ආජීවො පහොති. මිත්ථාආජීවස්ස මිත්ථාවායාමො පහොති. මිත්ථා වායාමස්ස මිත්ථාසති පහොති. මිත්ථා සතිස්ස මිත්ථාසමාධි පහොති. මිත්ථාසමාධිස්ස මිත්ථාඤාණං පහොති. මිත්ථාඤාණස්ස මිත්ථාවිමුක්ති පහොති,

මහණෙනි, යම්පරිදි උක් බිජුවටෙක් වේවයි හැල් බිජුවටෙක් වේවයි මිදි බිජුවටෙක් වේවයි තෙත් පොළොවහි තිත්මිජන වූයේ යම්බදු පොළොර සයක් ගන්නේ ද ආපොරසයක් ගන්නේ ද එ හැම ශාකභාවයට මියුරු බවට අසෙවනක භාවයට වැටෙයි. එකවර හෙයින් යත්: මහණෙනි, බිජුවට හදු ය, එහෙයිනි.

එපරිදි ම මහණෙනි, සමාග්දෘෂ්ටික පුරුෂපුද්ගලයා විසින් - සමාක් සංකල්ප ඇති - සමාග්වචන ඇති - සමාක්කර්මාන්ත ඇති - සමාගාථීව ඇති - සමාග්ව්‍යායාම ඇති - සමාක්ඝමානි ඇති - සමාක් සමාධි ඇති - සමාග්ඥාන ඇති - සමාග්විමුක්ති ඇති පුරුෂපුද්ගලයා විසින් දෘෂ්ටියට අනුව ගන්නාලද සමාදන් වනලද යම් ම කායකර්මයක් වේවයි, යම් ම වාක්කර්මයක් වේවයි - දෘෂ්ටියට අනුව ගන්නාලද සමාදන් වන ලද යම් ම මනාකර්මයක් වේවයි යම් ම චේතනාවක් වේවයි යම් ම පාර්ථනාවක් වේවයි යම් ම ප්‍රණීධියක් වේවයි යම් ම සූර්‍යකාරකෛතෙක් වෙන්වයි එහැම ඉටුවූ කාන්ත වූ මනාප වූ හිත වූ සුඛය පිණිස වැටෙත්. එකවර හෙයින් යත්: මහණෙනි, දෘෂ්ටිය හදු මැයි. (එහෙයිනි)

10. 3. 1. 5

විජයා සූත්‍රය

මහණෙනි, අකුශලධර්ම සමාපතියට අවිද්‍යා පුඤ්ඤම වෙයි. අභිකය, අනපත්‍රපාය යන දෙක නුහුබ්බන්දන් මය. මහණෙනි, අවිද්‍යාගත අකුශලයාට මිථ්‍යාදෘෂ්ටිය පොහොනේය. මිථ්‍යාදෘෂ්ටිකතට මිථ්‍යා සංකල්පය පොහොනේයි. මිථ්‍යාසංකල්ප ඇතියහුට මිථ්‍යාවාක් පොහොනේය - මිථ්‍යාවාක් ඇතියහුට මිථ්‍යාකර්මාන්ත පොහොනේය - මිථ්‍යාකර්මාන්ත ඇතියහුට මිථ්‍යා ආථිවය පොහොනේය. මිථ්‍යාආථිව ඇතියහුට මිථ්‍යාව්‍යායාම පොහොනේය - මිථ්‍යාව්‍යායාම ඇතියහුට මිථ්‍යා ඝමානිය පොහොනේය - මිථ්‍යාඝමානි ඇතියහුට මිථ්‍යාසමාධි පොහොනේය මිථ්‍යාසමාධි ඇතියහුට මිථ්‍යාඥානය පොහොනේය - මිථ්‍යාඥානය ඇතියහුට මිථ්‍යාවිමුක්ති පොහොනේය.

විජ්ජා ව ඛො භික්ඛවෙ පුබ්බඛගමා කුසලානං ධම්මානං සමාපතියා. අනුට්ඨෙවි හිතොක්කපං. විජ්ජාගතස්ස භික්ඛවෙ විද්දසුනො සම්මාදිට්ඨි පහොති. සම්මාදිට්ඨිකස්ස සම්මා සඤ්ඤාපො පහොති, සම්මාසඤ්ඤාපස්ස සම්මාචාචා පහොති. සම්මා චාචස්ස සම්මා කම්මනො පහොති, සම්මා කම්මනාස්ස සම්මා ආජීවො පහොති. සම්මාආජීවස්ස සම්මාචායාමො පහොති. සම්මාචායාමස්ස සම්මාසනී පහොති. සම්මාසනීස්ස සම්මා සමාධි පහොති. සම්මාසමාධිස්ස සම්මා ඤාණං පහොති. සම්මාඤාණස්ස සම්මා විමුක්ති පහොතිති.

10. 3. 1. 6

නිජජර සුක්කං

[සාවකී]

දස ඉමානි භික්ඛවෙ නිජජරවත්ථති. කතමානි දස:

1. සම්මාදිට්ඨිකස්ස භික්ඛවෙ මිච්ඡාදිට්ඨි නිජජිණ්ණො හොති. යෙ ච මිච්ඡාදිට්ඨිපච්චයා අනෙකෙ පාපකා අකුසලා ධම්මා සම්භවන්ති, තෙ වස්ස නිජජිණ්ණො හොන්ති. සම්මාදිට්ඨිපච්චයා ච අනෙකෙ කුසලා ධම්මා භාවනා පාරිසුරිං ගව්ඡන්ති.

2. සම්මාසංකප්පස්ස භික්ඛවෙ මිච්ඡාසංකප්පො නිජජිණ්ණො හොති. යෙ ච මිච්ඡාසංකප්පච්චයා අනෙකෙ පාපකා අකුසලා ධම්මා සම්භවන්ති, තෙ වස්ස නිජජිණ්ණො හොන්ති, සම්මා සංකප්පච්චයා ච අනෙකෙ කුසලා ධම්මා භාවනා පාරිසුරිං ගව්ඡන්ති.

3. සම්මාචාචස්ස භික්ඛවෙ මිච්ඡාචාචා නිජජිණ්ණො හොති. යෙ ච මිච්ඡාචාචාපච්චයා අනෙකෙ පාපකා අකුසලා ධම්මා සම්භවන්ති, තෙ වස්ස නිජජිණ්ණො හොන්ති. සම්මාචාචාපච්චයා ච අනෙකෙ කුසලා ධම්මා භාවනා පාරිසුරිං ගව්ඡන්ති.

4. සම්මාකම්මනාස්ස භික්ඛවෙ මිච්ඡාකම්මනො නිජජිණ්ණො හොති, යෙ ච මිච්ඡාකම්මනා පච්චයා අනෙකෙ පාපකා අකුසලා ධම්මා සම්භවන්ති, තෙ වස්ස නිජජිණ්ණො හොන්ති. සම්මාකම්මනාපච්චයා ච අනෙකෙ කුසලා ධම්මා භාවනා පාරිසුරිං ගව්ඡන්ති.

5. සම්මා ආජීවස්ස භික්ඛවෙ මිච්ඡාආජීවො නිජජිණ්ණො හොති. යෙ ච මිච්ඡාආජීවපච්චයා අනෙකෙ පාපකා අකුසලා ධම්මා සම්භවන්ති, තෙ වස්ස නිජජිණ්ණො හොන්ති. සම්මාආජීවපච්චයා ච අනෙකෙ කුසලා ධම්මා භාවනා පාරිසුරිං ගව්ඡන්ති.

තවද මහණෙනි, කුශලධර්මසමාපන්නියට විද්‍යාව පූර්වකම වෙයි. එ අනුව භිර්මිතස් නුහුබ්බතේය. මහණෙනි, විද්‍යාගත විදර්ශිතට සමයග්දාජ්චිය පොහොතේය. සමයග්දාජ්චිකයාට සමයක්සංකල්පය පොහොතේය. සමයග්සංකල්ප ඇත්තාට සමයග්වාක් පොහොතේය. සමයක්වචන ඇත්තාට සමයක්කර්මාන්තය පොහොතේය. සමයක්කර්මාන්තය ඇත්තාට සමයගාජීවය පොහොතේය. සමයගාජීව ඇත්තාට සමයග් ව්‍යායාමය පොහොතේය. සමයග්ව්‍යායාමය ඇත්තාට සමයක්ස්මාතික පොහොතේය. සමයක්ස්මාති ඇත්තාට සමයග්ඥානය පොහොතේය. සමයග්ඥානය ඇත්තාට සමයග්විදුක්තිය පොහොතේ යයි.

10. 3. 1. 6

නිජ්ජර සූත්‍රය

[සැවැත්]

මහණෙනි, මෙ නිර්ජරවසතුහු දශදෙනෙක. කවර දශදෙනෙක යත්:

1. මහණෙනි, සමයග්දාජ්චිකයාගේ මිට්ඨාදාෂ්චිය (මාග්භාවනායෙන්) නිර්ජීර්ණ වෙයි. මිට්ඨාදාෂ්චිප්‍රත්‍යයෙන් යම්බඳු නොයෙක් ලමු අකුශල ධර්මයෝ උපදනාහු නම් ඔහුගේ එ අකුශල ධර්මයෝ නිර්ජීර්ණ වෙත්. සමයග්දාජ්චි ප්‍රත්‍යයෙනුදු නොයෙක් කුශලධර්මයෝ භාවනායෙන් පරිපූර්තියට යෙත්.

2. මහණෙනි, සමයක්සංකල්ප ඇතියහුගේ මිට්ඨාසංකල්පය නිර්ජීර්ණ වෙයි, මිට්ඨාසංකල්පප්‍රත්‍යයෙන් යම්බඳු නොයෙක් ලමු අකුශලධර්මයෝ උපදනාහු නම් ඔහුට ඔහුද නිර්ජීර්ණ වෙත්. සමයක් සංකල්ප ප්‍රත්‍යයෙනුදු නොයෙක් කුශලධර්මයෝ භාවනායෙන් පරිපූර්තියට යෙත්.

3. මහණෙනි, සමයක් වචන ඇතියහුගේ මිට්ඨාවචනය නිර්ජීර්ණ වෙයි. මිට්ඨාවාක් ප්‍රත්‍යයෙන් නොයෙක් ලාමක අකුශලධර්මයෝ වෙත් නම් ඔහුට ඔහු ද නිර්ජීර්ණ වෙත්. සමයග්වාක්ප්‍රත්‍යයෙන් නොයෙක් කුශලධර්මයෝ භාවනායෙන් පරිපූර්තියට යෙත්.

4. මහණෙනි, සමයක්කමාන්ත ඇතියහුගේ මිට්ඨාකමාන්තය නිර්ජීර්ණ වෙයි. මිට්ඨාකර්මාන්ත ප්‍රත්‍යයෙන් නොයෙක් ලාමක අකුශලධර්මයෝ උපදනාහු නම් ඔහුට එ අකුශලධර්මයෝ ද නිර්ජීර්ණ වෙත්. සමයක්-කර්මාන්තප්‍රත්‍යයෙන් නොයෙක් කුශලධර්මයෝ ද භාවනායෙන් පරිපූර්තියට යෙත්.

5. මහණෙනි, සමයගාජීව ඇතියහුගේ මිට්ඨාජීවය නිර්ජීර්ණ වෙයි. මිට්ඨාජීවප්‍රත්‍යයෙන් යම්බඳු ලාමක අකුශලධර්මයෝ වෙත් නම් ඔහුගේ එ අකුශලධර්මයෝ නිර්ජීර්ණ වෙත්. සමයගාජීවප්‍රත්‍යයෙන් නොයෙක් කුශලධර්මයෝ ද භාවනායෙන් පරිපූර්තියට යෙත්.

6. සමවායාමස්ස භික්ඛවෙ මිව්භාවායාමො නිජ්ජේණො හොති. යෙ ව මිව්භාවායාමපච්චයා අනෙකෙ පාපකා අකුසලා ධම්මා සමභවන්ති, තෙ වස්ස නිජ්ජේණො හොන්ති. සමවායාම පච්චයා ව අනෙකෙ කුසලා ධම්මා භාවනා පාරිසුරිං ගව්ඡන්ති.

7. සමාසනිස්ස භික්ඛවෙ මිව්භා සති නිජ්ජේණො හොති. යෙ ව මිව්භාසනිපච්චයා අනෙකෙ පාපකා අකුසලා ධම්මා සමභවන්ති, තෙ වස්ස නිජ්ජේණො හොන්ති. සමාසනි පච්චයා ව අනෙකෙ කුසලා ධම්මා භාවනා පාරිසුරිං ගව්ඡන්ති.

8. සමාසමාධිස්ස භික්ඛවෙ මිව්භා සමාධි නිජ්ජේණො හොති. යෙ ව මිව්භා සමාධි පච්චයා අනෙකෙ පාපකා අකුසලා ධම්මා සමභවන්ති, තෙ වස්ස නිජ්ජේණො හොන්ති. සමාසමාධිපච්චයා ව අනෙකෙ කුසලා ධම්මා භාවනා පාරිසුරිං ගව්ඡන්ති.

9. සමාඤ්ඤාස්ස භික්ඛවෙ මිව්භාඤ්ඤා නිජ්ජේණො හොති. යෙ ව මිව්භාඤ්ඤාපච්චයා අනෙකෙ පාපකා අකුසලා ධම්මා සමභවන්ති, තෙ වස්ස නිජ්ජේණො හොන්ති. සමාඤ්ඤාපච්චයා ව අනෙකෙ කුසලා ධම්මා භාවනා පාරිසුරිං ගව්ඡන්ති.

10. සමාවිමුක්ඛස්ස භික්ඛවෙ මිව්භාවිමුක්ඛ නිජ්ජේණො හොති. යෙ ව මිව්භාවිමුක්ඛපච්චයා අනෙකෙ පාපකා අකුසලා ධම්මා සමභවන්ති, තෙ වස්ස නිජ්ජේණො හොන්ති. සමාවිමුක්ඛ පච්චයා ව අනෙකෙ කුසලා ධම්මා භාවනා පාරිසුරිං ගව්ඡන්ති. ඉමානි ඛො භික්ඛවෙ දසනිජ්ජරාවක්ඛන්ති ති.

10. 3. 1. 7

ධොවන සුත්තං

[සාවකී]

අස්සි භික්ඛවෙ දකඛිණේසු ජපාපරේසු ධොවනං නාම තස්ස හොති අනතච්ඡි පානච්ඡි ඛජ්ජච්ඡි හොජ්ජච්ඡි ලෙයාච්ඡි පෙයාච්ඡි නච්චච්ඡි ගිතච්ඡි වාදිතච්ඡි. අසෝනං භික්ඛවෙ ධොවනං, නෙතං නස්සිති වද්ධිං. තඤ්ඤා ඛො එතං භික්ඛවෙ ධොවනං හීනං ගම්මං පොච්ඡස්සතිකං අනරියං අනස්ස සංහිතං, න නිබ්බද්ධං න වීරාගාය න නිරොධාය න උපසමාය න අභිඤ්ඤාය න සමෙධොධාය න නිබ්බානාය සංවත්තති.

6. මහණෙනි, සමාග්ගියාම ඇතියහුගේ මිත්‍යාග්‍රහණය නිර්විච්ඡේද වෙයි. මිත්‍යාග්‍රහණයෙන් යම්කිසි නොයෙක් ලාභක අකුශල-ධර්මයෝ උපදනාහු නම්, ඔහුට එ අකුශල-ධර්මයෝ ද නිර්විච්ඡේද වෙත්. සමාග්ගියාම ප්‍රත්‍යයෙන් නොයෙක් කුශලධර්මයෝ භාවනායෙන් පරිපූර්ණයට යෙත්.

7. මහණෙනි, සමාග්ගියාම ඇතියහුගේ මිත්‍යාසමාග්ගිය නිර්විච්ඡේද වෙයි. මිත්‍යාසමාග්ගියෙන් යම්කිසි නොයෙක් ලාභක අකුශලධර්මයෝ උපදනාහු නම් ඔහුගේ එ අකුශලධර්මයෝ ද නිර්විච්ඡේද වෙත්. සමාග්ගියාම ප්‍රත්‍යයෙන් නොයෙක් කුශලධර්මයෝ ද භාවනායෙන් පරිපූර්ණයට යෙත්.

8. මහණෙනි, සමාග්ගියාම ඇතියහුගේ මිත්‍යාසමාග්ගිය නිර්විච්ඡේද වෙයි. මිත්‍යාසමාග්ගියෙන් යම්කිසි නොයෙක් ලාභක අකුශලධර්මයෝ උපදනාහු නම් ඔහුට එ අකුශලධර්මයෝ ද නිර්විච්ඡේද වෙත්. සමාග්ගියාම ප්‍රත්‍යයෙන් නොයෙක් කුශලධර්මයෝ ද භාවනායෙන් පරිපූර්ණයට යෙත්.

9. මහණෙනි, සමාග්ගියාම ඇතියහුගේ මිත්‍යාභාවනා නිර්විච්ඡේද වෙයි. මිත්‍යාභාවනා ප්‍රත්‍යයෙන් යම්කිසි නොයෙක් ලාභක අකුශලධර්මයෝ උපදනාහු නම් ඔහුට එ අකුශලධර්මයෝ ද නිර්විච්ඡේද වෙත්. සමාග්ගියාම ප්‍රත්‍යයෙන් නොයෙක් කුශලධර්මයෝ ද භාවනායෙන් පරිපූර්ණයට යෙත්.

10. මහණෙනි, සමාග්ගියාම ඇතියහුගේ මිත්‍යාභාවනා නිර්විච්ඡේද වෙයි. මිත්‍යාභාවනා ප්‍රත්‍යයෙන් යම්කිසි නොයෙක් ලාභක අකුශලධර්මයෝ උපදනාහු නම් ඔහුට එ අකුශලධර්මයෝ ද නිර්විච්ඡේද වෙත්. සමාග්ගියාම ප්‍රත්‍යයෙන් නොයෙක් කුශලධර්මයෝ ද භාවනායෙන් පරිපූර්ණයට යෙත්. මහණෙනි, මේ දසදෙන නිර්විච්ඡේද වෙත් යි.

10. 3. 1. 7

ධොවන සූත්‍රය

මහණෙනි, දක්ෂිණාපදයෙහි ධොවන නම් නැකැත් කෙළියෙක් ඇත. මහණෙනි, එ නැකැත් කෙළියෙහි අන්ත හා පාන හා ධාතු හා භොජන හා ලෙහස හා පෙය හා නාත්‍ය හා ගිත හා වාදිත්‍ර හා වෙයි. මහණෙනි, තෙල ධොවනය ඇත් මැයි. තෙල නැතැයි නොම කියමි. මහණෙනි, තෙල ධොවනය භීතිය, ග්‍රාමය, පුත්‍රදුන්න අයත්ය, අනායාසය, අනාච්ඡාදන කෙළිය. ගිවේදය සඳහා නො වෙයි විරාගය සඳහා නො වෙයි, නිරෝධය සඳහා නො වෙයි, ක්ලෙශවිප්‍රපශය සඳහා නො වෙයි. අභිඤ්ඤා සඳහා නො වෙයි, සංකොඤ්ඤා සඳහා නො වෙයි, නිව්ඤ්ඤා පිණිස නො වැටෙයි.

අගඤ්ච ඛො භික්ඛවෙ අරියං ධොවනං උදසීසාමි. යං ධොවනං එකත්තනිබ්බදය විරාගාය නිරොධාය උපසමාය අභිඤ්ඤාය සමොධාය නිබ්බානාය සංවත්තති. යං ධොවනං ආගමම ජාතිධමො සත්තා ජාතියා පරිවුච්ඡන්ති, ජරාධමො සත්තා ජරාය පරිවුච්ඡන්ති, මරණධමො සත්තා මරණෙන පරිවුච්ඡන්ති, සොකපරිදෙවදුක්ඛදෙමනසසුපායාසධමො සත්තා සොකපරිදෙවදුක්ඛදෙමනසසුපායාසෙහි පරිවුච්ඡන්ති. නං සුඤ්ඤාථ, සාධුකං මනසිකරොථ, භාසිසාමි ති. එවං හතොති ඛො තෙ භික්ඛු හගවතො පච්චංසාසුං හගවා එතදවොච:

කතමඤ්ච නං භික්ඛවෙ අරියං ධොවනං යං ධොවනං එකත්තනිබ්බදය විරාගාය නිරොධාය උපසමාය අභිඤ්ඤාය සමොධාය නිබ්බානාය සංවත්තති, යං ධොවනං ආගමම ජාතිධමො සත්තා ජාතියා පරිවුච්ඡන්ති, ජරාධමො සත්තා ජරාය පරිවුච්ඡන්ති, මරණධමො සත්තා මරණෙන පරිවුච්ඡන්ති, සොකපරිදෙවදුක්ඛදෙමනසසුපායාසධමො සත්තා සොකපරිදෙව දුක්ඛදෙමනසසුපායාසෙහි පරිවුච්ඡන්ති.

සමොදිඤ්ඤාසු භික්ඛවෙ මිච්ඡාදිඤ්ඤි නිදොධානා හොති, යෙ ච මිච්ඡාදිඤ්ඤිපච්චයා අනෙකෙ පාපකා අකුසලා ධමො සමිහවන්ති, තෙ වසු නිදොධානා හොන්ති. සමොදිඤ්ඤිපච්චයා ච අනෙකෙ කුසලා ධමො භාවනා පාරිසුරිං ගව්ඡන්ති.

සමොසඤ්ඤාසු භික්ඛවෙ මිච්ඡාසඤ්ඤා නිදොධානො හොති -පෙ- සමොචාවසු භික්ඛවෙ මිච්ඡාචාවා නිදොධානො හොති -පෙ- සමොකමුත්තසු භික්ඛවෙ මිච්ඡාකමුත්තො නිදොධානො හොති -පෙ- සමො ආර්ථසු භික්ඛවෙ මිච්ඡාආර්ථො නිදොධානො හොති -පෙ- සමො වායාමසු භික්ඛවෙ මිච්ඡාවායාමො නිදොධානො හොති -පෙ- සමොසතිසු භික්ඛවෙ මිච්ඡාසති නිදොධානො හොති -පෙ- සමොසමාධිසු භික්ඛවෙ මිච්ඡාසමාධි නිදොධානො හොති -පෙ- සමොඤ්ඤාසු භික්ඛවෙ මිච්ඡාඤ්ඤා නිදොධානො හොති -පෙ- සමො විමුක්තිසු භික්ඛවෙ මිච්ඡාවිමුක්ති නිදොධානො හොති. යෙ ච මිච්ඡාවිමුක්ති පච්චයා අනෙකෙ පාපකා අකුසලා ධමො සමිහවන්ති, තෙ වසු නිදොධානො හොන්ති. සමොවිමුක්තිපච්චයා ච අනෙකෙ කුසලා ධමො භාවනා පාරිසුරිං ගව්ඡන්ති.

මහණෙනි, මම ද යම් ධොවනයක් එකාන්ත නිර්වේදය පිණිස, - විරාගය පිණිස, නිරොධය පිණිස, ව්‍යුපගමය පිණිස අභිඤා පිණිස සංකොධිය පිණිස, ගිච්ඡාණය පිණිස වැටෙනම්, යම් ධොවනයකට පැමිණ ජාතිසංභාව ඇති සත්ත්‍ව ජාතියෙන් මිඳෙත් නම් ජරාසංභාව ඇති සත්ත්‍ව ජරායෙන් මිඳෙත් නම්, මරණසංභාව ඇති සත්ත්‍ව මරණයෙන් මිඳෙත් නම් ශොක, පරිදෙව, දුඃඛ, දෞර්මත්‍යය උපායාස සැඟවී කොට ඇති සත්ත්‍ව ශොක, පරිදෙව, දුක් දෙමනස් දැඩි ආයාසයෙන් මිඳෙත් නම්, එබඳු ආයාස ධොවනයක් දෙසන්නෙමි. එ අසව, මොනොට්ට මෙතෙතිකරව, කියනෙමි සී. 'එසේය වහන්සැ'යි එ මගණනු භාග්‍යවත්තට පිළිවදන් ඇස්වූහ. හඟවත්නු තෙල වදළහ.

මහණෙනි, යම් ධොවනයක් එකාන්ත නිර්වේදයට විරාගයට, නිරොධයට ව්‍යුපගමයට අභිඤාවට සංකොධියට ගිච්ඡාණයට වැටෙනම්, යම් ධොවනයකට පැමිණ ජාතිධර්ම සත්ත්වයෝ ජාතියෙන් මිඳෙත් නම් - ජරාධර්මසත්ත්වයෝ ජරායෙන් මිඳෙත් නම්, මරණධර්මසත්ත්වයෝ මරණෙන් මිඳෙත් නම් ශොක පරිදෙව දුඃඛ දෞර්මත්‍යය උපායාස ධර්ම සත්ත්වයෝ සොක පරිදෙව දුඃඛ දෞර්මත්‍යය උපායාසයෙන් මිඳෙත් නම් ඒ ආයාසධොවනය කවර යත්:

මහණෙනි, සමාන්තදාස්විකයා විසින් මිත්‍යාදාස්විය නිරවශෙෂයෙන් දෝනාලදු වෙයි. මිත්‍යාදාස්විප්‍රත්‍යයෙන් යම්බඳු නොයෙක් ලාභක අකුශලධර්මයෝ උපදනානු නම් ඔහු විසින් ඔහුද නිරවසෙස්නෙන් දෝනාලදු. සමාන්තදාස්විප්‍රත්‍යයෙන් නොයෙක් කුශලධර්මයෝ ද භාවනායෙන් පරිපූර්ණයට යෙත්.

මහණෙනි, සමාන්තසංකල්ප ඇත්තනු විසින් මිත්‍යාසංකල්පය නිර්ධොත වෙයි. ... මහණෙනි, සමාන්තවික ඇතියනු විසින් මිත්‍යා වචනය නිර්ධොත වෙයි ... මහණෙනි, සමාන්තර්මාන්ත ඇතියනු විසින් මිත්‍යාකර්මාන්තය නිර්ධොත වෙයි ... මහණෙනි, සමාන්තාර්ථ ඇත්තනු විසින් මිත්‍යා ආර්ථය නිර්ධොත වෙයි ... මහණෙනි, සමාන්ත ව්‍යායාම ඇත්තනු විසින් මිත්‍යාව්‍යායාම නිර්ධොත වෙයි ... මහණෙනි, සමාන්තස්මාති ඇතියනු විසින් මිත්‍යාස්මාතිය නිර්ධොත වෙයි ... මහණෙනි, සමාන්තසමාධි ඇත්තනු විසින් මිත්‍යාසමාධිය නිර්ධොත වෙයි ... මහණෙනි, සමාන්තභාවය ඇතියනු විසින් මිත්‍යාභාවය නිර්ධොත වෙයි ... මහණෙනි, සමාන්තවිමුක්ති ඇත්තනු විසින් මිත්‍යාවිමුක්තිය නිර්ධොත වෙයි. මිත්‍යාවිමුක්ති ප්‍රත්‍යයෙන් යම්බඳු නොයෙක් ලම් අකුසල් දහම්හු උපදනානු නම් ඔහු විසින් ඔහුද නිර්ධොත වෙත්. සමාන්තවිමුක්ති ප්‍රත්‍යයෙන් නොයෙක් කුසල් දහම්හු ද භාවනායෙන් පරිපූර්ණයට යෙත්.

ඉදං ඛො තං භික්ඛවෙ අරියං ධොවනං, යං ධොවනං ඒකතාං හිබ්බිද්ධං විරාගාය, නිරොධාය උපසමාය අභිඤ්ඤාය සම්මොධාය නිබ්බානාය සංවහනති, යං ධොවනං ආගමම ජාතිධම්මො සත්තා ජාතියා පරිමුච්චන්ති, ජරාධම්මො සත්තා ජරාය පරිමුච්චන්ති, මරණධම්මො සත්තා මරණෙන පරිමුච්චන්ති, සොකපරිදෙවදුක්ඛදෙමනසසුපායාසධම්මො සත්තා සොක-පරිදෙව දුක්ඛදෙමනසසු පායාසෙහි පරිමුච්චන්ති ති.

10. 3. 1. 8

තික්ඛිවජ්ඣක සුත්තං.

තික්ඛිවජ්ඣකා භික්ඛවෙ විරෙවනං දෙනති පිත්තසමුට්ඨානානමපි ආබාධානං පටිසාතාය, සමහසමුට්ඨානානමපි ආබාධානං පටිසාතාය, වාතසමුට්ඨානානමපි ආබාධානං පටිසාතාය, අකේතං භික්ඛවෙ විරෙවනං තෙතං නත්ති වදාමි. තඤ්ඤ ඛො එතං භික්ඛවෙ විරෙවනං සම්පජ්ඣතිපි, විරජ්ජතිපි.

අහඤ්ඤ ඛො භික්ඛවෙ අරියං විරෙවනං දෙසිසාමි, යං විරෙවනං සම්පජ්ඣතියෙව නො විපජ්ජති, යං විරෙවනං ආගමම ජාතිධම්මො සත්තා ජාතියා පරිමුච්චන්ති, ජරාධම්මො සත්තා ජරාය පරිමුච්චන්ති මරණධම්මො සත්තා මරණෙන පරිමුච්චන්ති, සොකපරිදෙවදුක්ඛදෙමනසසුපායාසධම්මො සත්තා සොක පරිදෙව දුක්ඛදෙමනසසුපායාසෙහි පරිමුච්චන්ති. තං සුනාම, සාධුකං මනසිකරොම, භාසිසාමිති. එවං භනෙතති ඛො තෙ භික්ඛු භගවතො පට්ටපෙසාසු, භගවා එතදෙවාච:

කතමඤ්ච තං භික්ඛවෙ අරියං විරෙවනං, යං විරෙවනං ආගමම ජාතිධම්මො සත්තා ජාතියා පරිමුච්චන්ති, ජරාධම්මො සත්තා ජරාය පරිමුච්චන්ති, මරණ ධම්මො සත්තා මරණෙන පරිමුච්චන්ති, සොකපරිදෙව දුක්ඛදෙමනසසු පායාසධම්මො සත්තා සොකපරිදෙව දුක්ඛදෙමනසසු පායාසෙහි පරිමුච්චන්ති:

සමුච්චාදිධිකසා භික්ඛවෙ මිච්ඡාදිධි විරික්කො හොති, යෙ ව මිච්ඡාදිධි පච්චයා අනෙතෙ පාපකා අකුසලා ධම්මා සමභවන්ති, තෙ වසා විරික්කා හොන්ති. සමුච්චාදිධි පච්චයා ව අනෙතෙ කුසලා ධම්මා භාවනා පාරිසුරිං ගව්ඡන්ති.

මහණෙනි, යම් ධෝවනයක් එකාන්තනිවේදයට - විරාගයට නිරෝධයට - ව්‍යුපගමයට - අභිඤ්ඤාවට - සමොධියට නිව්ඤ්ඤාවට වැටේ නම්, යම් ධෝවනයකට පැමිණ ජාතිසංඝාත ඇති සත්ත්වයෝ ජාතියෙන් මිඳෙන් නම්, ජරාස්වභාව ඇති සත්ත්වයෝ ජරායෙන් මිඳෙන් නම්, මරණසංඝාත ඇති සත්ත්වයෝ මරණයෙන් මිඳෙන් නම් ශොක, පරිදෙව, දුක්, දෙමනස්, දුඛ ආයාස සැහැවි කොට ඇති සත්ත්වයෝ ශොක පරිදෙව දුක් දෙමනස් දුඛ ආයාසයන්ගෙන් මිඳෙන් නම් එ යයි.

10. 3. 1. 8

තිකිවෘක්ක සූත්‍රය

මහණෙනි, විකිත්තයෝ විනිත් උපදනා ආබාධයන් නසනුවට ද සෙමෙන් උපදනා ආබාධයන් නසනුවට ද වාතයෙන් උපදනා ආබාධයන් නසනුවට ද විරෙවන දෙත්. මහණෙනි, තෙල විරෙවනය ඇත, 'තෙල නැතැ'යි නො කියවේ. මහණෙනි, තෙල විරෙවනය සම්පදාමාන හෝ විපදාමාන හෝ වෙයි.

මහණෙනි, මම ද යම් විරෙවනයක් සම්පදාමාන ම වේ නම් විපදාමාන නො වේ නම්, යම් විරෙවනයකට පැමිණ ජාතිසංඝාත කොට ඇති සත්ත්වයෝ ජාතියෙන් විදෙන්නාහු ද, ජරාසංඝාත කොට ඇති සත්ත්වයෝ ජරායෙන් මිඳෙන්නාහු ද, මරණසංඝාත කොට ඇති සත්ත්වයෝ මරණින් විදෙන්නාහු ද, ශොකපරිදෙව දුක් දෙමනස් දුඛ ආයාස සංඝාත කොට ඇති සත්ත්වයෝ ශොක පරිදෙව දුක් දෙමනස් දුඛ ආයාසයෙන් මිඳෙන්නාහු ද, එබඳු ආයාස විරෙවනයක් දෙසට. එ අසට, මොනොවට මෙනෙහි කරව, කියනොමැයි. 'එසේය වහන්සැ'යි එ හෙණහු හඟවන්නට පිළිවදන් ඇස්වූහ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තෙල කරුණ දෙසූහ:

මහණෙනි, යම් විරෙවනයකට පැමිණ ජාතිධර්මසත්ත්වයෝ ජාතියෙන් මිඳෙන්නාහු නම්, ජරාධර්මසත්ත්වයෝ ජරායෙන් මිඳෙන්නාහු නම්, මරණධර්මසත්ත්වයෝ මරණින් මිඳෙන්නාහු නම්, ශොකපරිදෙව දුක දොර්මනසොපායාසධර්ම සත්ත්වයෝ ශොක පරිදෙව දුක් දෙමනස් දුඛ ආයාසයෙන් මිඳෙන්නාහු නම් එ ආයාස විරෙවනය කවර:

මහණෙනි, සමාග්දාශ්ටිකයා විසින් මිථ්‍යාදාශ්ටිය විරික්ත වෙයි. මිථ්‍යාදාශ්ටිප්‍රත්‍යයෙන් යම්බඳු නොයෙක් ලාමක අකුශලධර්මයෝ වෙන් නම් ඔහු විසින්. ඔහුද විරික්ත වෙත්. සමාග්දාශ්ටිප්‍රත්‍යයෙන් අනෙක කුශලධර්මයෝ භාවනායෙන් පරිපූර්ණයට යෙත්:

සමමාසඛකප්පය භික්ඛවෙ මිච්ඡාසංකප්පො විරිතො හොති -පෙ- සමමාචාරියා භික්ඛවෙ ටිච්ඡාචාරා විරිතො හොති -පෙ- සමමාකමන්තයා භික්ඛවෙ ටිච්ඡාකමනො විරිතො හොති -පෙ- සමමාආර්ථියා භික්ඛවෙ මිච්ඡාආර්ථවො විරිතො හොති-පෙ- සමමා වායාමයා භික්ඛවෙ ටිච්ඡාවායාමො විරිතො හොති පෙ-සමමා සතියා භික්ඛවෙ මිච්ඡාසති විරිතො හොති -පෙ-සමමා සමාධියා භික්ඛවෙ මිච්ඡා සමාධි විරිතො හොති -පෙ- සමමා ඤාණියා භික්ඛවෙ මිච්ඡාඤාණං විරිතො හොති -පෙ- සමමා විමුක්තියා භික්ඛවෙ මිච්ඡාවිමුක්ති විරිතො හොති. යෙ ච මිච්ඡාවිමුක්ති පට්ඨයා අනෙකෙ භාපනා අකුසලා ධම්මා සම්භවන්ති. තෙ වසා විරිතො හොන්ති. සමමා විමුක්ති පට්ඨයා ච අනෙකෙ කුසලා ධම්මා භාවනා පාරිසුරිං ගව්ඡන්ති.

ඉදං ඛො තං භික්ඛවෙ අරියං විරෙචනං, යං විරෙචනං සම්පජ්ජති-යෙව නො විපජ්ජති, යං විරෙචනං ආගම්ම ජාතිධම්මා සත්තා ජාතියා පරිමුච්චන්ති. ජරාධම්මා සත්තා ජරාය පරිමුච්චන්ති, මරණධම්මා සත්තා මරණෙන පරිමුච්චන්ති, සොකපරිදෙව දුක්ඛදෙමනසසුපායාසධම්මා සත්තා සොකපරිදෙවදුක්ඛදෙමනසසුපායාසෙහි පරිමුච්චන්ති නි.

10. 3. 1. 9

වමන සුත්තං.

තිකිව්ඡකා භික්ඛවෙ වමනං දෙනති, පිත්තසමුට්ඨානානං ආබාධානං පටිසානාය, සෙමනසමුට්ඨානානම් ආබාධානං පටිසානාය, වාතසමුට්ඨානානම් ආබාධානං පටිසානාය. අකෝනං භික්ඛවෙ වමනං, තෙන නත්ති වදුමි, තඤ්ච ඛො එනං භික්ඛවෙ වමනං සම්පජ්ජතිපි ටිපජ්ජතිපි.

අගඤ්ච ඛො භික්ඛවෙ අරියං වමනං දෙසිය්සාපි යං වමනං සම්පජ්ජති යෙව නො විපජ්ජති, යං වමනං ආගම්ම ජාතිධම්මා සත්තා ජාතියා පරිමුච්චන්ති. ජරාධම්මා සත්තා ජරාය පරිමුච්චන්ති, මරණධම්මා සත්තා මරණෙන පරිමුච්චන්ති, සොකපරිදෙව දුක්ඛදෙමනසසුපායාසධම්මා සත්තා සොකපරිදෙවදුක්ඛදෙමනසසුපායාසෙහි පරිමුච්චන්ති. තං සුඤ්ඤාපට්ඨං භගවා එතදවො ච:

මහණෙනි, සමාසංකල්ප ඇත්තනුට මිථ්‍යාසංකල්පය විරික්ත වෙයි. ... සමාග්වචන ඇතියහු විසින් මිථ්‍යාවචනය විරික්ත වෙයි ... සමාසංකල්පාන්තයට මිථ්‍යාසංකල්පාන්තය විරික්ත වෙයි ... සමාගාථිව ඇත්තහු විසින් මිථ්‍යාථිවය විරික්ත වෙයි ... සමාග්ව්‍යායාම ඇත්තහු විසින් මිථ්‍යාව්‍යායාමය විරික්ත වෙයි ... සමාසංස්මාති ඇත්තහු විසින් මිථ්‍යාස්මාතිය විරික්ත වෙයි ... සමාසංමාධි ඇත්තහු විසින් මිථ්‍යා සමාධිය විරික්ත වෙයි ... සමාග්ඤ්‍යන ඇතියහු විසින් මිථ්‍යාඤ්‍යනය විරික්ත වෙයි ... සමාග්විමුක්ති ඇතියහු විසින් මිථ්‍යාවිමුක්තිය විරික්ත වෙයි. මිථ්‍යාවිමුක්ති ප්‍රත්‍යයෙන් යථිඛුද්‍රව්‍යයෙන් ලාමක අකුශලධර්මයෝ උපදනානු නම් ඔහු විසින් ඔහුද විරික්ත වෙත්. සමාග්විමුක්ති ප්‍රත්‍යයෙන් අනෙක කුශලධර්මයෝ ද භාවනායෙන් පරිපූර්ණයට යෙත්.

මහණෙනි, යම් විරෙවනයක් සම්පදාමාන ම වේ නම් විපදාමාන නො වේ නම් යම් විරෙවනයකට පැමිණ ජාතිධර්ම සත්ත්වයෝ ජාතියෙන් මිදෙන්නාහු නම්, ජරාධර්ම සත්ත්වයෝ ජරායෙන් මිදෙන්නාහු නම්, මරණධර්මසත්ත්වයෝ මරණින් මිදෙන්නාහු නම් ශොක පරිදෙව දුඃඛ දොර්මනසාපායාසධර්ම සත්ත්වයෝ යෝ වැලඹීම දුක් දෙමනස් දැඩි වෙහෙසින් මිදෙන්නාහු නම්, මෙ එ ආර්‍ය විරෙවනයයි.

10. 3. 1. 9

වමන සූත්‍රය

මහණෙනි, විකිත්සකයෝ පිහිටා උපදනා ආබාධයන් නසනුවට ද සෙමින් උපදනා ආබාධයන් නසනුවට ද වාතයෙන් උපදනා ආබාධයන් නසනුවට ද වමන බෙහෙත් දෙත්. මහණෙනි, තෙල වමන ඇත. තෙල නැතැයි නො කියමි. මහණෙනි, තෙල වමන බෙහෙත් සම්පදාමාන ද වෙයි, විපදාමාන ද වෙයි.

මහණෙනි, යම් වමනයක් සම්පදාමාන ම වේ නම් විපදාමාන නොවේ නම් යම් වමන බෙහෙතකට පැමිණ ජාතිධර්ම සත්ත්ව ජාතියෙන් මිදෙත් නම්, ජරාධර්ම සත්ත්ව ජරායෙන් මිදෙත් නම්, මරණධර්ම සත්ත්ව මරණින් මිදෙත් නම්, ශොක පරිදෙව දුඃඛ දොර්මනසාපායාසධර්ම සත්ත්ව යෝ වැලඹීම දුක් දෙමනස් දැඩි උපායාසයෙන් මිදෙත් නම්, එඛු ආර්‍යවමනයක් දෙසන්නෙමි. එ අසව, -පෙ- භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තෙල වදළ සේක:

කතමඤ්ඤ නං භික්ඛවෙ අරියං වමනං යං වමනං සමපජ්ජන්තියෙව නො විපජ්ජති, යං වමනං ආගමම ජාතිධමමා සත්තා ජාතියා පරිමුච්චන්ති -පෙ- සොකපරිදෙවදුක්ඛදොමනසසුපායාසෙහි පරිමුච්චන්ති:

සමොද්ධිකස්ස භික්ඛවෙ මිච්ඡාදිට්ඨි වන්තා හොති යෙ ච මිච්ඡාදිට්ඨි-පච්චයා අනෙකෙ පාපකා අකුසලා ධමමා සමභවන්ති තෙ වස්ස වන්තා භොන්ති. සමොද්ධිපච්චයා ච අනෙකෙ කුසලා ධමමා භාවන්තා පාරිසුරිං ගව්හන්ති.

සමමාසඤ්ඤපසස්ස භික්ඛවෙ මිච්ඡාසඤ්ඤපපා වන්තො හොති-පෙ-සමමා වාචස්ස, භික්ඛවෙ මිච්ඡාවාචා වන්තා හොති-පෙ-සමමාකමම න්තස්ස භික්ඛවෙ මිච්ඡාකමමන්තො වන්තො හොති -පෙ- සමමා ආජීවස්ස භික්ඛවෙ මිච්ඡා ආජීවො වන්තො හොති -පෙ- සමමාවායාමස්ස භික්ඛවෙ මිච්ඡාවායාමො වන්තො හොති-පෙ-සමමාසතිස්ස භික්ඛවෙ මිච්ඡාසති වන්තා හොති-පෙ-සමමා සමාධිස්ස භික්ඛවෙ මිච්ඡාසමාධි වන්තො හොති-පෙ-සමමාඤ්ඤාණිස්ස භික්ඛවෙ මිච්ඡාඤ්ඤාණං වන්තා හොති-පෙ-සමමා විමුක්තිස්ස භික්ඛවෙ මිච්ඡා විමුක්ති වන්තා හොති. යෙ ච මිච්ඡාවිමුක්තිපච්චයා අනෙකෙ පාපකා අකුසලා ධමමා සමභවන්ති, තෙ වස්ස වන්තා භොන්ති. සමමා විමුක්තිපච්චයා ච අනෙකෙ කුසලා ධමමා භාවන්තා පාරිසුරිං ගව්හන්ති. ඉදං ඛො නං භික්ඛවෙ අරියං වමනං, යං වමනං සමපජ්ජන්තියෙව නො විපජ්ජති, යං වමනං ආගමම ජාතිධමමා සත්තා ජාතියා පරිමුච්චන්ති-පෙ-සොකපරිදෙවදුක්ඛදොමනසසුපායාසධමමා සත්තා සොකපරිදෙවදුක්ඛදොමනසසුපායාසෙහි පරිමුච්චන්ති නි.

10. 3. 1. 10

නිද්ධමනිය සුත්තං

දස ඉමෙ භික්ඛවෙ නිද්ධමනියා ධමමා. කතමෙ දස:

සමොද්ධිකස්ස භික්ඛවෙ මිච්ඡාදිට්ඨි නිද්ධන්තා හොති. යෙ ච මිච්ඡාදිට්ඨි පච්චයා අනෙකෙ පාපකා අකුසලා ධමමා සමභවන්ති, තෙ වස්ස නිද්ධන්තා භොන්ති. සමොද්ධි පච්චයා ච අනෙකෙ කුසලා ධමමා භාවන්තා පාරිසුරිං ගව්හන්ති.

මහණෙනි, යම් ආයතීවමනයෙක් සමපදාමාන ම වේ නම් විපදාමාන නො වේ නම්, යම් වමනයකට පැමිණ ජාතිධර්මසත්තයෝ ජාතියෙන් මිඳෙන් නම්, ... ශොක පරිදෙව දුඃඛ දොර්මනයා උපායාසයෙන් මිඳෙන් නම්, එ ආයතී වමනය කවර;

මහණෙනි, සමාග්දාෂ්ටිකයා විසින් මිට්ඨාදාෂ්ටිය වාන්ත වෙයි. මිට්ඨාදාෂ්ටිප්‍රත්‍යයෙන් යම්බඳු නොයෙක් ලාමක අකුශලධර්මයෝ උපදනාහු නම් ඔහු විසින් ඔහුද වාන්තයහ. සමාග්දාෂ්ටිප්‍රත්‍යයෙන් අනෙක කුශලධර්මයෝ ද භාවනායෙන් පරිපූර්තියට යෙත්.

මහණෙනි, සමාක්සංකල්ප ඇතියහු විසින් මිට්ඨාසංකල්පය වාන්ත වෙයි ... සමාග්වචන ඇතියහු විසින් මිට්ඨාවාක් වාන්ත වෙයි ... සමාක්කර්මාන්ත ඇතියහු විසින් මිට්ඨාකර්මාන්තය වාන්ත ය ... මහණෙනි, සමාගාජීවය ඇතියහු විසින් මිට්ඨා ආජීවය වාන්ත වෙයි ... මහණෙනි, සමාග් ව්‍යායාම ඇතියහු විසින් මිට්ඨාව්‍යායාමය වාන්ත වෙයි ... මහණෙනි, සමාක්ස්මාති ඇතියහු විසින් මිට්ඨාස්මාතිය වාන්ත වෙයි ... මහණෙනි, සමාක්සමාධිය ඇතියහු විසින් මිට්ඨාසමාධිය වාන්ත වෙයි ... මහණෙනි, සමාග්ඥන ඇතියහු විසින් මිට්ඨාඥානය වාන්ත වෙයි ... මහණෙනි, සමාග්විමුක්ති ඇතියහු විසින් මිට්ඨා විමුක්තිය වාන්ත වෙයි. මිට්ඨාවිමුක්ති ප්‍රත්‍යයෙන් යම්බඳු අනෙක ලාමක අකුශලධර්මයෝ ද උපදනාහු නම් ඔහු විසින් ඔහුද වාන්ත වෙත්. සමාග්විමුක්ති ප්‍රත්‍යයෙන් නොයෙක් කුශලධර්මයෝ ද භාවනායෙන් පරිපූර්තියට යෙත්. මහණෙනි, යම් වචන සමපදාමාන ම වේ නම්, විපදාමාන නොවේ නම්, යම් වමනයකට පැමිණ ජාතිධර්ම සත්තයෝ ජාතියෙන් මිඳෙන් නම් ... ශොක පරිදෙව දුඃඛ දොර්මනයා උපායාසයෙන් මිඳෙන් නම්, එ ආයතී වමනය කවර.

10. 3. 1. 10

නිදාමනිය සූත්‍රය

මහණෙනි, මේ නිර්ධමනිය ධර්ම දස දෙනෙකි. කවර දස දෙනෙක යත්:

මහණෙනි, සමාග්දාෂ්ටිකයා විසින් මිට්ඨාදාෂ්ටිය පහ කෙළේ වෙයි. මිට්ඨාදාෂ්ටිප්‍රත්‍යයෙන් යම්බඳු නොයෙක් ලාමක අකුශලධර්මයෝ උපදනාහු නම් ඔහු විසින් උහුද පහ කරන ලදහ. සමාග්දාෂ්ටිප්‍රත්‍යයෙන් නොයෙක් කුශලධර්මයෝ භාවනායෙන් පරිපූර්තියට යෙත්.

සමමාසසංඝසංඝ භික්ඛවෙ මිච්ඡාසංඝසංඝො නිදානො හොති -පෙ-සමමාචාරස්ස භික්ඛවෙ මිච්ඡාචාරා නිදානො හොති -පෙ- සමමාකමුත්තස්ස භික්ඛවෙ මිච්ඡාකමුත්තො නිදානො හොති -පෙ- සමමාආජීවස්ස භික්ඛවෙ මිච්ඡාආජීවො නිදානො හොති -පෙ-සමමා වායාමස්ස භික්ඛවෙ මිච්ඡා වායාමො නිදානො හොති -පෙ-සමමාසතිස්ස භික්ඛවෙ මිච්ඡාසති නිදානො හොති -පෙ-සමමා සමාධිස්ස භික්ඛවෙ මිච්ඡා සමාධි නිදානො හොති -පෙ-සමමා ඤාණස්ස භික්ඛවෙ මිච්ඡාඤාණං නිදානො හොති -පෙ- සමමා විමුක්තස්ස භික්ඛවෙ මිච්ඡා විමුක්ති නිදානො හොති, යෙ ච මිච්ඡාවිමුක්තිපට්ඨයා අනෙකෙ පාපකා අකුසලා ධම්මා සම්භවන්ති, තෙ වස්ස නිදානො හොන්ති. සමමා විමුක්ති පට්ඨයා ච අනෙකෙ කුසලා ධම්මා භාවනා පාරිසුරිං ගම්භන්ති. ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ දස නිදාමනියා ධම්මා ති.

10. 3. 1. 11

අසෙක සුත්තං

අථ ඛො අඤ්ඤාතරො භික්ඛු යෙන භගවා තෙනුපසංඝමි. උප-සංඝමිත්වා භගවන්තා අභිවාදෙත්වා එකමන්තා නිසීදි. එකමන්තා නිසීතො ඛො යො භික්ඛු භගවන්තා එතදවොච.

අසෙබො අසෙබො ති භන්තෙ වුවවති, කිත්තාවතා නු ඛො භන්තෙ භික්ඛු අසෙබො හොති ති?

ඉධ භික්ඛු, භික්ඛු අසෙබොය සමමාදිට්ඨියා සමන්තාගතො හොති, අසෙබෙන සමමාසංඝසංඝෙ සමන්තාගතො හොති, අසෙබොය සමමා චාරාය සමන්තාගතො හොති, අසෙබෙන සමමාකමුත්තෙන සමන්තාගතො හොති, අසෙබෙන සමමාආජීවෙන සමන්තාගතො හොති, අසෙබෙන සමමාචාරාමෙන සමන්තාගතො හොති, අසෙබොය සමමාසතියා සමන්තාගතො හොති, අසෙබෙන සමමාසමාධිනා සමන්තාගතො හොති, අසෙබෙන සමමාඤ්ඤෙන සමන්තාගතො හොති, අසෙබොය සමමා විමුක්තියා සමන්තාගතො හොති. එවං ඛො භික්ඛු, භික්ඛු අසෙබො හොති ති.

මහණෙනි, සමාන්සංකල්ප ඇතියහු විසින් මිට්ඨාසංකල්පය පහ කෙළේ වෙයි ... මහණෙනි, සමාන්තරාක් ඇතියහු විසින් මිට්ඨාවාක් පහ කෙළේ වෙයි ... මහණෙනි, සමාක්කර්මාන්ත ඇතියහු විසින් මිට්ඨාකර්මාන්ත පහ කෙළේ වෙයි ... මහණෙනි, සමාගාජීව ඇතියහු විසින් මිට්ඨාජීවය පහ කෙළේ වෙයි ... මහණෙනි, සමාන්ත්‍රායාම ඇතියහු විසින් මිට්ඨාත්‍රායාමය පහ කෙළේ වෙයි ... මහණෙනි, සමාක්ස්මාති ඇතියහු විසින් මිට්ඨාස්මාතිය පහ කෙළේ වෙයි ... මහණෙනි, සමාක්සමාධිය ඇතියහු විසින් මිට්ඨාසමාධිය පහ කෙළේ වෙයි ... මහණෙනි, සමාන්ඤ්ඤාය ඇතියහු විසින් මිට්ඨාඤ්ඤාය පහ කෙළේ වෙයි ... මහණෙනි, සමාන් විමුක්ති ඇතියහු විසින් මිට්ඨා විමුක්තිය පහ කෙළේ වෙයි. මිට්ඨාවිමුක්ති ප්‍රත්‍යයෙන් යම්බඳු නොයෙක් ලාමක අකුලලධර්මයෝ උපදනාහු නම්, උහුදු ඔහු විසින් පහ කරන ලදහු වෙත්. සමාන් විමුක්ති ප්‍රත්‍යයෙන් කුලලධර්මයෝ ද භාවනායෙන් පරිපූර්තියට යෙත්. මහණෙනි, මොහු දසදෙන නිදාමතිය ධර්ම වෙත්.

10. 3. 1. 11

අපේ සිසුන්

එකල්හි අත්‍යන්තර මහලෙන් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා එළඹියේ ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සකසා වැද එකත්පසෙක හිත. එකත්පසෙක හුන් එ මහණ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල කරුණ කීය:

වහන්ස, අසෙබයා, අසෙබයායි කියනු ලැබේ. වහන්ස, මහණ කෙනෙක් කරුණින් අසෙබ වේ දැ යි?

මහණ, මෙ සස්තෙහි මහණ අශෛක්ෂ්‍ය සමාග්දාෂ්ටියෙන් සමන්වාගත වෙයි. අශෛක්ෂ්‍ය සමාක්සංකල්පයෙන් සමන්වාගත වෙයි. අශෛක්ෂ්‍ය සමාග් චචනයෙන් සමන්වාගත වෙයි. අශෛක්ෂ්‍ය සමාක්කර්මාන්තයෙන් සමන්වාගත වෙයි. අශෛක්ෂ්‍ය සමාගාඪ්ටියෙන් සමන්වාගත වෙයි. අශෛක්ෂ්‍ය සමාග්ව්‍යායාමයෙන් සමන්වාගත වෙයි. අශෛක්ෂ්‍ය සමාක්ස්මාතියෙන් සමන්වාගත වෙයි. අශෛක්ෂ්‍ය සමාග්ඥනයෙන් සමන්වාගත වෙයි. අශෛක්ෂ්‍ය සමාග් චිත්‍රක්තියෙන් සමන්වාගත වෙයි. මහණෙනි, මහණ මෙසේ අසෙය වෙයි.

10. 3. 1. 12

අසෙබියධම්ම සූතනං

දස ඉමෙ භික්ඛවෙ අසෙබියා ධම්මා. කතමෙ දස:

අසෙබා සමොද්ධි, අසෙබො සමොසංකප්පො, අසෙබා සමොවාචා,
අසෙබො සමොකම්මනෙතා, අසෙබො සමොආජීවො, අසෙබො සමො
වායාමො, අසෙබො සමොසනී, අසෙබො සමොසමාධි, අසෙබා සමො
ඤ්ඤා, අසෙබා සමොවිමුත්ති. ඉමෙ බො භික්ඛවෙ දස අසෙබියා ධම්මාති.

සමණසඤ්ඤාවගෙගා පටිමො.

තසසුද්දනං:

සඤ්ඤා බොජ්ඣක්ඛා මිව්වතං.

බ්ජං විජ්ජාය තිජ්ජරා,

ධොවනඤ්ඤා තිතිව්ජා ව

තිඤ්ඤානං දෙව අසෙබාති.

10. 3. 1. 12

අසෙබියධර්ම සූත්‍රය

මහණෙනි, මෙ අසෙබියධර්ම දස දෙනෙකි. කවර දස දෙනෙක යත්:

අසෙබ සමොද්ධි ය, අසෙබ සමොපඛ්‍යාස ය, අසෙබ සමොවාචා ය, අසෙබ සමොකමනෙත ය, අසෙබ සමොආජීව ය, අසෙබ සමොවායාම ය, අසෙබ සමොසති ය, අසෙබ සමොසමාධි ය, අසෙබ සමොක්කාණ ය, අසෙබ සමොවිමුත්ති යයි.

මහණෙනි, මොහු දස අසෙබිය ධර්මයෝ යි.

පළමුවැනි සමණසඤ්ඤා වර්ග යි.

එහි උද්දනය:

සඤ්ඤා ය, බොජ්ඣංග ය, මිච්ඡන්ත ය, ඛිජය, චිජා ය, නිජජරා ය, ධොවන ය, නිකිල්ලා දෙක ය, නිද්ධමන ය, අසෙබසූත්‍ර දෙකදැයි දෙළොසෙකි.

තත්තයෝ පණණාසකෝ 2. පට්ටොරොහණීවග්ගො

10. 3. 2. 1

පයම අධමම සුත්තං

අධමො ව භික්ඛවෙ වෙදිතබ්බො අනෙයො ව, ධමො ව වෙදි-
තබ්බො අනෙයො ව, අධමඤ්ඤ විදිතා අනත්ඤ්ඤ ධමඤ්ඤ විදිතා
අත්ඤ්ඤ යථා ධමො යථා අනෙයො තථා පටිපජ්ජිතබ්බං.

කතමො ව භික්ඛවෙ අධමො ව අනෙයො ව: මිච්ඡාදිට්ඨි මිච්ඡා-
සංකප්පො මිච්ඡාවාචා මිච්ඡාකමමනො මිච්ඡාආජිවො මිච්ඡාවායාමො
මිච්ඡාසති මිච්ඡාසමාධි මිච්ඡාක්ඛණං මිච්ඡාවිමුත්ති. අයං වුච්චති භික්ඛවෙ
අධමො ව අනෙයො ව.

කතමො ව භික්ඛවෙ ධමො ව අනෙයො ව: සමොදිට්ඨි සමොසංකප්පො
සමොවාචා සමොකමමනො සමොආජිවො සමොවායාමො සමොසති
සමොසමාධි සමොක්ඛණං සමොවිමුත්ති. අයං වුච්චති භික්ඛවෙ ධමො ව
අනෙයො ව.

අධමො ව භික්ඛවෙ වෙදිතබ්බො අනෙයො ව, ධමො ව වෙදි-
තබ්බො අනෙයො ව. අධමඤ්ඤ විදිතා අනත්ඤ්ඤ, ධමඤ්ඤ විදිතා
අත්ඤ්ඤ යථා ධමො යථා අනෙයො තථා පටිපජ්ජිතබ්බන්ති ඉති යං
තං වුත්තං, ඉදුමෙතං පටිච්ච වුත්තන්ති.

10. 3. 2. 2

දුතිය අධමම සුත්තං

අධමො ව භික්ඛවෙ වෙදිතබ්බො ධමො ව, අනෙයො ව වෙදිතබ්බො
අනෙයො ව. අධමඤ්ඤ විදිතා ධමඤ්ඤ, අනත්ඤ්ඤ විදිතා අත්ඤ්ඤ
යථා ධමො යථා අනෙයො තථා පටිපජ්ජිතබ්බං:

කතමො ව භික්ඛවෙ අධමො, කතමො ව ධමො, කතමො ව
අනෙයො කතමො ව අනෙයො.

1. මිච්ඡාදිට්ඨි භික්ඛං ව අධමො, සමොදිට්ඨි ධමො. යෙ ව මිච්ඡාදිට්ඨි
පට්ඨයා අනෙකෙ පාපකා අකුසලා ධමො සමිභවන්ති අයං අනෙයො.
සමොදිට්ඨිපට්ඨයා ව අනෙකෙ කුසලා ධමො භාවනාපාරිසුරිං ගව්ඡන්ති
අයං අනෙයො.

2. පටිච්චාරොහණී වර්ගය

10. 3. 2. 1

පයම අධම්ම සූත්‍රය

මහණෙනි, අධර්ම හා අනථි හා දතයුතු, ධර්ම හා අක්ඛි හා දතයුතු. අධර්ම හා අනථි හා දැන ධර්ම හා අථි හා දැන ධර්ම යම් පරිදි වේ නම් අක්ඛි යම් පරිදි වේ නම් එ පරිදි පිළිපැදිය යුතු.

මහණෙනි, අධර්මය හා අනථිය හා කවර: මිච්ඡාදිට්ඨිය, මිච්ඡාසංකප්පය, මිච්ඡාවාචාය, මිච්ඡාකමන්තය, මිච්ඡාආජීවය, මිච්ඡාවායාමය, මිච්ඡාසනිය, මිච්ඡාසමාධිය, මිච්ඡාඤ්ඤාය, මිච්ඡාවිමුක්තිය යයි. මහණෙනි, මෙ අධර්මය හා අනථිය හා යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, ධර්ම හා අථි හා කවරේය යත්: සමොදිට්ඨිය, සමොසංකප්පය, සමොවාචාය, සමොකමන්තය, සමොආජීවය, සමොවායාමය, සමොසනිය, සමොසමාධිය, සමොඤ්ඤාය, සමොවිමුක්තිය යයි. මහණෙනි, මෙ ධර්ම හා අථි යයි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, අධර්මය හා අනථිය හා දතයුතුය, ධර්මය හා අථිය හා දතයුතුය. අධර්ම හා අනථි හා දැන ධර්ම හා අථි හා දැන ධර්මය යම් පරිදි වේ නම් අථිය යම් පරිදි වේ නම් එපරිදි පිළිපැදිය යුතු යයි මෙසේ යමක් කියනලද නම්, තෙල මෙ පිණිස කියනලද්දී.

10. 3. 2. 2

දුතිය අධම්ම සූත්‍රය

මහණෙනි, අධර්ම හා ධර්ම හා දතයුතු: අනථි හා අථි හා දතයුතු. අධර්ම හා ධර්ම හා දැන අනථි හා අථි හා දැන ධර්මය යම් පරිදි වේ නම්, අථිය යම් පරිදි වේ නම් එසේ පිළිපැදිය යුතුයි.

මහණෙනි, අධර්මය කවරේය, ධර්මය කවරේය, අනථිය කවරේය, අථිය කවරේය යත්:

1. මහණෙනි, මිච්ඡාදිට්ඨිය අධර්ම යි, සමොදිට්ඨිය ධර්ම යි. මිච්ඡාදාය්‍ය ප්‍රත්‍යයෙන් යම්බඳු නොයෙක් ලාමක අකුශලධර්මයෝ උපදනානු නම්, මේ අනථි වෙයි. සමොදාය්‍ය ප්‍රත්‍යයෙන් නොයෙක් කුශලධර්මයෝ භාවනායෙන් පරිපූර්ණයෙන් නම් මේ අථි වෙයි.

2. මිව්‍යාසඛකප්‍රො හික්ඛවෙ අධිමෙවො, සමමාසඛකප්‍රො ධමෙවො. යෙ ච මිව්‍යාසඛකප්‍රපච්චියා අනෙකෙ පාපකා අකුසලා ධමො සමභවන්ති, අයං අනෙකො. සමමාසඛකප්‍රපච්චියා ච අනෙකෙ කුසලා ධමො භාවනා පාරිසුරිං ගව්‍යන්ති, අයං අනෙකො.

3. මිව්‍යාවාචා හික්ඛවෙ අධිමෙවො, සමමාවාචා ධමෙවො. යෙ ච මිව්‍යාවාචා පච්චියා අනෙකෙ පාපකා අකුසලා ධමො සමභවන්ති, අයං අනෙකො. සමමාවාචාපච්චියා ච අනෙකෙ කුසලා ධමො භාවනා පාරිසුරිං ගව්‍යන්ති, අයං අනෙකො.

4. මිව්‍යාකමමනෙතො හික්ඛවෙ අධිමෙවො, සමමාකමමනෙතො ධමෙවො. යෙ ච මිව්‍යාකමමනපච්චියා අනෙකෙ පාපකා අකුසලා ධමො සමභවන්ති, අයං අනෙකො. සමමාකමමනපච්චියා ච අනෙකෙ කුසලා ධමො භාවනා පාරිසුරිං ගව්‍යන්ති, අයං අනෙකො.

5. මිව්‍යාආජීවො හික්ඛවෙ අධිමෙවො, සමමාආජීවො ධමෙවො. යෙ ච මිව්‍යාආජීවපච්චියා අනෙකෙ පාපකා අකුසලා ධමො සමභවන්ති, අයං අනෙකො. සමමාආජීවපච්චියා ච අනෙකෙ කුසලා ධමො භාවනා පාරිසුරිං ගව්‍යන්ති, අයං අනෙකො.

6. මිව්‍යාවායාමො හික්ඛවෙ අධිමෙවො, සමමාවායාමො ධමෙවො. යෙ ච මිව්‍යාවායාමපච්චියා අනෙකෙ පාපකා අකුසලා ධමො සමභවන්ති, අයං අනෙකො. සමමාවායාමපච්චියා ච අනෙකෙ කුසලා ධමො භාවනා පාරිසුරිං ගව්‍යන්ති, අයං අනෙකො.

7. මිව්‍යාසනි හික්ඛවෙ අධිමෙවො, සමමාසනි ධමෙවො. යෙ ච මිව්‍යාසනි පච්චියා අනෙකෙ පාපකා අකුසලා ධමො සමභවන්ති, අයං අනෙකො. සමමාසනිපච්චියා ච අනෙකෙ කුසලා ධමො භාවනා පාරිසුරිං ගව්‍යන්ති, අයං අනෙකො.

8. මිව්‍යාසමාධි හික්ඛවෙ අධිමෙවො, සමමාසමාධි ධමෙවො. යෙ ච මිව්‍යාසමාධිපච්චියා අනෙකෙ පාපකා අකුසලා ධමො සමභවන්ති, අයං අනෙකො. සමමාසමාධිපච්චියා ච අනෙකෙ කුසලා ධමො භාවනා පාරිසුරිං ගව්‍යන්ති, අයං අනෙකො.

9. මිව්‍යාඤ්ඤා හික්ඛවෙ අධිමෙවො, සමමාඤ්ඤා ධමෙවො. යෙ ච මිව්‍යාඤ්ඤාපච්චියා ච අනෙකෙ පාපකා අකුසලා ධමො සමභවන්ති, අයං අනෙකො. සමමාඤ්ඤාපච්චියා ච අනෙකෙ කුසලා ධමො භාවනා පාරිසුරිං ගව්‍යන්ති, අයං අනෙකො.

2. මහණෙනි, මිට්ඨාසංකල්පය අධර්ම යි, සමාස්සංකල්පය ධර්ම යි. මිට්ඨාසංකල්පප්‍රත්‍යයෙන් යම්බඳු නොයෙක් ලාමක අකුශලධර්මයෝ උපදනාහු නම් මේ අනර්ථ යි. සමාස්සංකල්ප ප්‍රත්‍යයෙන් නොයෙක් කුශලධර්මයෝ භාවනායෙන් පරිපූර්ණයට යෙක්. මේ අර්ථ යි.

3. මහණෙනි, මිට්ඨාවාක් අධර්ම යි, සමාස්සවාක් ධර්ම යි. මිට්ඨාවාක් ප්‍රත්‍යයෙන් යම්බඳු නොයෙක් ලාමක අකුශලධර්මයෝ උපදනාහු නම් මේ අනර්ථ යි. සමාස්සවාක්ප්‍රත්‍යයෙන් නොයෙක් කුශලධර්මයෝ භාවනායෙන් පරිපූර්ණයට යෙක් නම් මේ අර්ථ යි.

4. මහණෙනි, ටිට්ඨාකර්මාන්තය අධර්ම යි, සමාස්සකර්මාන්තය ධර්ම යි. මිට්ඨාකර්මාන්තප්‍රත්‍යයෙන් යම්බඳු නොයෙක් ලාමක අකුශලධර්මයෝ උපදනාහු නම් මේ අනර්ථ යි. සමාස්සකර්මාන්තප්‍රත්‍යයෙන් නොයෙක් කුශලධර්මයෝ භාවනායෙන් පරිපූර්ණයට යෙක් නම් මේ අර්ථ යි.

5. මහණෙනි, මිට්ඨාභාජීවය අධර්ම යි, සමාස්සභාජීවය ධර්ම යි. මිට්ඨාභාජීව ප්‍රත්‍යයෙන් යම්බඳු නොයෙක් ලාමක අකුශලධර්මයෝ උපදනාහු නම් මේ අනර්ථ යි. සමාස්සභාජීවප්‍රත්‍යයෙන් නොයෙක් කුශලධර්මයෝ භාවනායෙන් පරිපූර්ණයට යෙක් නම් මේ අර්ථ යි.

6. මහණෙනි, මිට්ඨාව්‍යායාමය අධර්ම යි, සමාස්සව්‍යායාමය ධර්ම යි. මිට්ඨාව්‍යායාමප්‍රත්‍යයෙන් යම්බඳු නොයෙක් ලාමක අකුශලධර්මයෝ උපදනාහු නම් මේ අනර්ථ යි. සමාස්සව්‍යායාමප්‍රත්‍යයෙන් නොයෙක් කුශලධර්මයෝ භාවනායෙන් පරිපූර්ණයට යෙක් නම් මේ අර්ථ යි.

7. මහණෙනි, මිට්ඨාස්මෘතිය අධර්ම යි, සමාස්සස්මෘතිය ධර්ම යි. මිට්ඨාස්මෘතිප්‍රත්‍යයෙන් යම්බඳු නොයෙක් ලාමක අකුශලධර්මයෝ උපදනාහු නම්, මේ අනර්ථ යි. සමාස්සස්මෘතිප්‍රත්‍යයෙන් නොයෙක් කුශලධර්මයෝ භාවනායෙන් පරිපූර්ණයට යෙක් නම් මේ අර්ථ යි.

8. මහණෙනි, මිට්ඨාසමාධිය අධර්ම යි, සමාස්සමාධිය ධර්ම යි. මිට්ඨාසමාධිප්‍රත්‍යයෙන් යම්බඳු නොයෙක් ලාමක අකුශලධර්මයෝ උපදනාහු නම්, මේ අනර්ථ යි. සමාස්සමාධිප්‍රත්‍යයෙන් නොයෙක් කුශලධර්මයෝ භාවනායෙන් පරිපූර්ණයට යෙක් නම් මේ අර්ථ යි.

9. මහණෙනි, මිට්ඨාඥනය අධර්ම යි, සමාස්සඥනය ධර්ම යි. මිට්ඨාඥන ප්‍රත්‍යයෙන් යම්බඳු නොයෙක් ලාමක අකුශලධර්මයෝ උපදනාහු නම් මේ අනර්ථ වෙයි. සමාස්සඥනප්‍රත්‍යයෙන් නොයෙක් කුසල්දහම්හු භාවනායෙන් පිරිපුන්බවට යෙක් නම් මේ අර්ථ යි.

10. මිවජාවිමුත්ති භික්ඛවෙ අධම්මො, සමමාවිමුත්ති ධම්මො. යෙ ච මිවජාවිමුත්තිපච්චයා අනෙකෙ පාපකා අකුසලා ධම්මා සමභවන්ති, අයං අනෙකො. සමමාවිමුත්ති පච්චයා ච අනෙකෙ කුසලා ධම්මා භාවන්තා පාරිසුරිං ගවජන්ති, අයං අනෙකො.

අධම්මො ච භික්ඛවෙ චෙදිතබ්බො ධම්මො ච, අනෙකො ච චෙදිතබ්බො අනෙකො ච, අධම්මඤ්ඤා විදිත්වා ධම්මඤ්ඤා, අනස්ඤ්ඤා විදිත්වා අස්ඤ්ඤා, යථා ධම්මො යථා අනෙකො තථා පටිපජ්ජිතබ්බන්ති. ඉති යං තං චුත්තං ඉදමෙතං පටිච්ච චුත්තන්ති.

10. 3. 2. 3

තතිය අධම්ම සුත්තං

අධම්මො ච භික්ඛවෙ චෙදිතබ්බො, ධම්මො ච, අනෙකො ච චෙදිතබ්බො අනෙකො ච, අධම්මඤ්ඤා විදිත්වා ධම්මඤ්ඤා, අනස්ඤ්ඤා විදිත්වා අස්ඤ්ඤා, යථා ධම්මො යථා අනෙකො තථා පටිපජ්ජිතබ්බන්ති. ඉදම්චොච භගවා ඉදං වත්වා සුගතො උට්ඨායාසනා විහාරං පාවිසි.

අථ බො තෙසං භික්ඛූනාං අවිරජකකභ්‍යාසස්ස භගවතො එතදහොසි: “ඉදං බො තො ආචුසො භගවා සඬබ්බෙතනන උදෙසං උද්දික්ඛිත්වා විජාරෙන අස්සං අවිහජිත්වා උට්ඨායාසනා විහාරං පටිච්චො “අධම්මො ච භික්ඛවෙ චෙදිතබ්බො ධම්මො ච, අනෙකො ච චෙදිතබ්බො අනෙකො ච, අධම්මඤ්ඤා විදිත්වා ධම්මඤ්ඤා, අනස්ඤ්ඤා විදිත්වා අස්ඤ්ඤා, යථා ධම්මො යථා අනෙකො තථා පටිපජ්ජිතබ්බන්ති. කො භූ බො ඉට්ඨස්ස භගවතා සඬබ්බෙතනන උදෙසස්ස උද්දික්ඛිත්වා විජාරෙන අස්සං අවිහත්තස්ස විජාරෙන අස්සං විහජෙය්‍යාති.

අථ බො තෙසං භික්ඛූනාං එතදහොසි: “අයං බො ආයස්මා ආනන්දෙ සත්ථු වෙච සංවණ්ණිතො, සමභාවිතො ච විඤ්ඤානං සබ්බභවාරිනං, පහොති වායස්මා ආනන්දෙ ඉමස්ස භගවතා සඬබ්බෙතනන උදෙසස්ස උද්දික්ඛිත්වා විජාරෙන අස්සං අවිහත්තස්ස විජාරෙන අස්සං විහජිතුං.

10. මහණෙනි, මිථ්‍යාවිමුක්තිය අධර්ම යි, සමාග්විමුක්තිය ධර්ම යි. මිථ්‍යාවිමුක්තිප්‍රත්‍යයෙන් යම්බඳු ලාමක අකුශලධර්මයෝ උපදනාහු නම්, මෙ අනර්ථ යි. සමාග්විමුක්තිප්‍රත්‍යයෙන් නොයෙක් කුශලධර්මයෝ භාවනායෙන් පරිසූර්තියට යෙක් නම් මෙ අර්ථ යි.

මහණෙනි, අධර්මය ද ධර්මය ද දකුණත්තේ ය, අනර්ථය ද අත්තිය ද දකුණත්තේ ය, අධර්මය ද දූත, ධර්මය ද දූත අනර්ථය දූත අර්ථය ද දූත දහම් යම් පරිදි නම් අර්ථය යම් පරිදි නම් එසේ පිළිපැදිය යුතු යයි මෙසේ යමක් කියන ලද නම් තෙල කරුණ මෙ නිසා කියනලද යි.

10. 3. 2. 3

තතිය අධම්ම සූත්‍රය

මහණෙනි, අධර්මය ද ධර්මය ද දකුණු, අනර්ථය ද අර්ථය ද දකුණු, අධර්මය ද ධර්මය ද දූත අනර්ථය ද අර්ථය ද දූත ධර්මය යම් පරිදි නම්, අර්ථය යම් පරිදි නම්, එ පරිද්දෙන් පිළිපැදිය යුතු යයි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදාළහ. සුගතයන් වහන්සේ මෙය වදාරා හුනස්නෙන් නැගී විහාරයට වැඩි සේක.

එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ බැහැර වැඩි නො බෝ කල් වත් ම එ මහණුන්ට තෙල සිත විය: ඇවැත්නි, අපහට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ “මහණෙනි, අධර්මය ද ධර්මය ද දකුණු, අනර්ථය ද අර්ථය ද දකුණු, අධර්මය ද ධර්මය ද දූත, අනර්ථය ද අර්ථය ද දූත, ධර්මය යම් පරිදි වේ නම්, අර්ථය යම් පරිදි වේ නම්, එසෙයින් පිළිපැදිය යුතු යි” යන මෙ උදෙසා සැකෙවින් උදෙසා විසාර විසින් අරුත් නො බෙද හුනස්නෙන් නැගී විහාරයට වැඩියහ. කවරෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් සැකෙවින් උදෙසන ලද විසාර විසින් අරුත් නො බෙදන ලද මේ උදෙසායාගේ අර්ථය විභාග කරන්නේ දැ”යි.

එකල්හි එ මහණුන්හට තෙල සිත විය: “මේ ආයුෂ්මත් ආනන්ද තෙරණුවෝ ශාස්තෘන් වහන්සේ විසිනුදු සංවර්ණිතයහ. විඤ්ඤාන සමුච්ඡාරත් විසිනුදු සමානවිතයහ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් සැකෙවින් උදෙසන ලද විතර විසින් අරුත් නො බෙද මේ උදෙසායාගේ අර්ථය විතර විසින් බෙද දක්වන්නට ආයුෂ්මත් ආනන්ද තෙරණුවෝ පොහොසත් ද වන්නාහ.

යනතුන මයං යෙනායසමා ආනන්දෙ තෙනුපසඤ්ඤාමයාම. උපසඤ්ඤාමිකා ආයසමනං ආනන්දං එතමස්ස පුච්ඡෙය්‍යාම, යථා නො ආයසමා ආනන්දෙ ව්‍යාකරිස්සති, තථා නං ධාරෙස්සාමා''ති.

අප්ථ ඛො තෙ භික්ඛු යෙනායසමා ආනන්දෙ තෙනුපසඤ්ඤාමිස්සු. උපසඤ්ඤාමිකා ආයසමනං ආනන්දෙන සද්ධිං සමොද්ධිස්සු, සමොද්ධියං කථං සාරාණියං විනිසාරෙකා එකමනං නිසීදිස්සු. එකමනං නිසීදෙය්‍යා ඛො තෙ භික්ඛු ආයසමනං ආනන්දං එතදවොචු:

“ඉදං ඛො නො ආවුසො ආනන්ද හගවා සඤ්ඤානන උද්දෙසං උද්දිස්සිකා විජාරෙන අස්සං අවිහරිතා උද්දෙසාසනා විහාරං පච්චෙය්‍යා, ‘අධම්මො ච භික්ඛවෙ චෙදිතබ්බො ධම්මො ච, අනස්සො ච චෙදිතබ්බො අස්සො ච, අධම්මඤ්ඤා විදිකා ධම්මඤ්ඤා, අනස්සඤ්ඤා විදිකා අස්සඤ්ඤා, යථා ධම්මො යථා අස්සො, තථා පටිපජ්ජිතබ්බගති’. තෙසං නො ආවුසො අමනාකං අවිරපකකතාස්ස හගවතො එතදහොසි; ‘ඉදං ඛො නො ආවුසො හගවා සඤ්ඤානන උද්දෙසං උද්දිස්සිකා විජාරෙන අස්සං අවිහරිතා උද්දෙසාසනා විහාරං පච්චෙය්‍යා, අධම්මො ච භික්ඛවෙ චෙදිතබ්බො ධම්මො ච, අනස්සො ච චෙදිතබ්බො අස්සො ච. අධම්මඤ්ඤා විදිකා ධම්මඤ්ඤා, අනස්සඤ්ඤා විදිකා අස්සඤ්ඤා, යථා ධම්මො යථා අස්සො තථා පටිපජ්ජිතබ්බගති. කො නු ඛො ඉමස්ස හගවතා සඤ්ඤානන උද්දෙසස්ස උද්දිස්සිකා විජාරෙන අස්සං අවිහරිතාස්ස විජාරෙන අස්සං විහරෙය්‍යාති. තෙසං නො ආවුසො අමනාකං එතදහොසි: “අයං ඛො ආයසමා ආනන්දෙ සසු වෙව සංවණ්ණිතො සමාභිවතො ච විඤ්ඤානං සමුහමචාරිනං, පහොති වායසමා ආනන්දෙ ඉමස්ස හගවතා සඤ්ඤානන උද්දෙසස්ස උද්දිස්සිකා විජාරෙන අස්සං අවිහරිතාස්ස විජාරෙන අස්සං විහරිතං. යනතුන මයං යෙනායසමා ආනන්දෙ තෙනුපසඤ්ඤාමයාම, උපසඤ්ඤාමිකා ආයසමනං ආනන්දං එතමස්ස පුච්ඡෙය්‍යාම, යථා නො ආයසමා ආනන්දෙ ව්‍යාකරිස්සති තථා නං ධාරෙය්‍යාමා''ති. විහරිතු ආයසමා ආනන්දෙති.

“ඉදින් අපි ආයුෂ්මත් ආනන්ද තෙරුන් කරා එළඹමෝ නම්, එළඹ ආයුෂ්මත් ආනන්ද තෙරුන් තෙල අරුත් පුළුස්සන්නමෝ නම්, ආයුෂ්මත් ආනන්ද තෙරණුවෝ යම් පරිද්දෙකින් අපට ව්‍යාකරණ කරත් ද එ පරිද්දෙන් එය දරන්නමෝ නම් යෙහෙකැ’යි.

ඉක්බිති එ භික්ෂුහු ආයුෂ්මත් ආනන්ද තෙරුන් කරා එළඹිහ. එළඹ ආයුෂ්මත් ආනන්ද තෙරුන් සමග සතුටු වූහ. සතුටු විය යුතු කථාව කොට නිමවා එකත්පසෙක හුන්හ. එකත්පසෙක හුන් එ මහණහු ආයුෂ්මත් ආනන්ද තෙරුන්ට තෙල කීහ:

ඇවැත් ආනන්දයෙනි, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ අපට ‘මහණෙනි, අධර්මය ද ධර්මය ද දතයුතු, අනර්ථය ද අර්ථය ද දතයුතු, අධර්මය ද ධර්මය ද දැන අනර්ථය අර්ථය ද දැන, ධර්මය යම් පරිදි වේ නම් අර්ථය යම් පරිදි වේ නම් එසේ පිළිපැදිය යුතුය’යි යන මේ උදෙසා සැකෙවින් උදෙසා විතර විසින් අර්ථය නො බෙද හුනස්නෙන් නැග විහාරයට වන්න. ඇවැත්නි, එ අපට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ බැහැර වැඩි නොබෝ කල්වත් ම තෙල සිත විය; ‘ඇවැත්නි, අපට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ‘මහණෙනි, අධර්මය ද ධර්මය ද දතයුතු ය, අනර්ථය ද අර්ථය ද දතයුතු ය. අධර්මය ද ධර්මය ද දැන, අනර්ථය ද අර්ථය ද දැන, ධර්මය යම් පරිදි වේ නම්, අර්ථය යම් පරිදි වේ නම්, එ පරිදි පිළිපැදිය යුතු ය’ යන මේ උදෙසා සැකෙවින් උදෙසා විසාර විසින් අරුත් නො බෙද හුනස්නෙන් නැග විහාරයට වන්න. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් සැකෙවින් උදෙසන ලද විතර විසින් අරුත් නො බෙදන ලද මේ උදෙසායාගේ අර්ථය විසාර විසින් අරුත් බෙද දක්වන්නෝ දැ’යි. ඇවැත්නි, එ අපට තෙල සිත විය: “මෙ ආයුෂ්මත් ආනන්ද තෙරණුවෝ වනාහි ශාක්‍ය්‍යන් වහන්සේ විසින් ද සංවර්ණිතයහ. විඤ්ඤාමසරුන් විසිනුදු සමභාවිතයහ. ආයුෂ්මත් ආනන්ද තෙරණුවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් සැකෙවින් උදෙසන ලද විතර විසින් අරුත් නො බෙදූ මේ උදෙසායාගේ අර්ථය විසාර විසින් අරුත් බෙදනට පොහොසත් ද වෙත්. අපි ආයුෂ්මත් ආනන්ද තෙරුන් කරා එළඹමෝ නම්, එළඹ ආයුෂ්මත් ආනන්ද තෙරුන් තෙල කරුණු පුළුස්සන්නමෝ නම්, ආයුෂ්මත් ආනන්ද තෙරණුවෝ යම් පරිදි ව්‍යාකරණ කරන්නහු ද එ පරිදි දරන්නමෝ නම් යෙහෙකැ’යි. ආයුෂ්මත් ආනන්ද තෙරණුවෝ බෙද දක්වන්නා යි.

සෙය්‍යථාපි ආවුසො පුරිසො සාරත්තො සාරගවෙසී සාරපරියෙසනං වරමානො මහතො රුක්ඛස්‍ය තිට්ඨතො සාරවතො අතික්කමෙව මූලං අතික්කමමඛනං සාධා පලාසෙ සාරං පරියෙසිතඛං මඤ්ඤායා, එවං සමපදමිදං ආයඤ්ඤානං සත්ථරි සමමුඛිභූතෙ තං හගවතං අතිසිත්තා¹ අමෙහ එතමත්ථං පටිපුජිතඛං මඤ්ඤාථ. සොභාවුසො හගවා ජානං ජානාති, පස්සං පස්සති, චක්ඛුභූතො ඤ්ඤාභූතො ධම්මභූතො බ්‍රහ්මභූතො වතනා පවතනා අත්ථස්‍ය නිනෙතනා අමතස්‍ය දුතා ධම්මස්‍යාමි තථාගතො. සො වෙව පනෙතස්‍ය කාලො අහොසි, යං තුමෙහ හගවතං යෙව උපසංඛතමිත්තා එතමත්ථං පුච්ඡෙය්‍යාථ, යථා වො හගවා ව්‍යාකරෙය්‍ය තථා නං ධාරෙය්‍යථා ති.

අඬාවුසො ආනඤ්ඤා හගවා ජානං ජානාති, පස්සං පස්සති. චක්ඛුභූතො ඤ්ඤාභූතො ධම්මභූතො බ්‍රහ්මභූතො වතනා පවතනා අත්ථස්‍ය නිනෙතනා අමතස්‍ය දුතා ධම්මස්‍යාමි තථාගතො. සො වෙව පනෙතස්‍ය කාලො අහොසි යං මයං හගවතං යෙව උපසංඛතමිත්තා එතමත්ථං පුච්ඡෙය්‍යාම, යථා නො හගවා ව්‍යාකරෙය්‍ය තථා නං ධාරෙය්‍යාම. අපි ච ආයඤ්ඤා ආනඤ්ඤා සත්ථරි වෙව සංවණ්ණිතො, සමභාවිතො ච විඤ්ඤානං සමුහමචාරිනං, පහොති වායඤ්ඤා ආනඤ්ඤා ඉමස්‍ය හගවතා සංඛින්නෙන උද්දෙසස්‍ය උද්දිට්ඨස්‍ය විජාරෙන අත්ථං අවිහරිතස්‍ය විජාරෙන අත්ථං විහරිතුං. විහරිතායඤ්ඤා ආනඤ්ඤා අගරු කරිත්තාති.

තෙන භාවුසො සුණාථ සාධුකං මනසිකරොථ හාසිස්‍යාමි ති. එව මාවුසොති ඛො තෙ භික්ඛු ආයඤ්ඤා ආනඤ්ඤා පච්චෙසොස්‍යං. ආයඤ්ඤා ආනඤ්ඤා එතදවො ච:

යං ඛො නො ආවුසො හගවා සංඛින්නෙන උද්දෙසං උද්දිසිත්තා විජාරෙන අත්ථං අවිහරිත්තා උච්චායාසනා විහාරං පටිට්ඨා “අධමමො ච භික්ඛවො වෙදිතඛො ධමමො ච, අනත්ථො ච වෙදිතඛො අත්ථො ච, අධමමඤ්ඤා විදිත්තා ධමමඤ්ඤා, අනත්ථඤ්ඤා විදිත්තා අත්ථඤ්ඤා, යථා ධමමො යථා අත්ථො තථා පටිපජ්ජිතඛං” නති.

1. අතිසිත්තා - මජ්ඣං.

ඇවැත්නි, හර කැමැති පුරුෂයෙක් හර සොයනුයේ සාරපයෙහිෂණ කරනුයේ සිටුහා හර ඇති මහරුක්හුගේ මුල ඉක්ම කඳ ඉක්ම අතු කොළෙහි හර සෙවිය යුතු කොට හඟනේ යම් සේ නම්, මෙ එබඳු උපමා සම්පත් ඇත්තෙකි. ආයුෂ්මත්හට ශාක්‍යාන් සම්මුඛ වත් ම එ භාග්‍යවත්හු ඉක්ම තෙල කරුණ අප පිළිවිසිය යුතු කොට හඟනාහු ය. ඇවැත්නි, දන්තා වූ එ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දැනින් ම ය, දක්තාහු දක්තාහු ම ය. තථාගතයන් වහන්සේවක්සුර්භුතයහ, ඥානසම්භාව ඇතියහ, ධර්මසම්භාව ඇතියහ, ශ්‍රේෂ්ඨ ස්වභාව ඇතියහ, වක්තෘහ, ප්‍රවතීනයෙහි සමර්ථයහ, අර්ථයාගේ නිර්නේතෘහ, අමාත්‍යාගේ දෘතෘහ, ධර්මස්වාමීහ. තෙල කරුණ සඳහා එම කල් විය. එහෙයින් තෙපි එ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා ම එළඹ තෙල කරුණ පුළුවස්ව. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ යම් පරිද්දෙකින් නොපට ව්‍යාකරණ කෙරෙන්නම් එ පරිද්දෙන් එය දරව යි.

ඇවැත් ආනන්දයෙනි, එකැතින් දන්තාහු ම භාග්‍යවත්හු දැනිති, දක්තාහු දැනිත්, වක්සුර්භුතයහ, ඥානභුතයහ, ධර්මභුතයහ, ඔහුමභුතයහ, වක්තෘහ, ප්‍රවතීහ, අර්ථයාගේ නිර්නේතෘහ, අමාත්‍යාගේ දෘතෘහ, තථාගතයෝ ධර්මස්වාමීහ. යම් හෙයෙකින් අපි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා ම එළඹ පුළුවස්නමෝ නම්, යම් පරිද්දෙකින් අපට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ව්‍යාකරණ කරන සේක් නම් එසෙයින් දරනමෝ නම්, තෙල කරුණ සඳහා එ ම කල් විය. වැලිත් ආයුෂ්මත් ආනන්ද තෙරණුවෝ ශාස්තෘන් වහන්සේ විසිනුදු සංවර්ණිතයහ, විඤ්ඤාමසරුන් විසිනුදු සම්භාවිතයහ. ආයුෂ්මත් ආනන්ද තෙරණුවෝ ද භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් සැකෙවින් උදෙසා ලද විතර විසින් අරුත් නො බෙදන ලද මේ උදෙසාගේ අර්ථය විතර විසින් විභජනයට සමත්හ. ආයුෂ්මත් ආනන්ද තෙරණුවෝ නො බර කොට විභජනය කරත්ව යි.

ඇවැත්නි, එ කරුණෙන් අසව, මොනොවට මෙනෙහි කරව. දෙසන්නෙමැ යි. ‘ඇවැත්නි එසේ’ යයි එ මහණහු ආයුෂ්මත් ආනන්ද තෙරුන්ට පිළිවදන් ඇස්වූහ. ආයුෂ්මත් ආනන්ද තෙරණුවෝ තෙල කරුණ වදළහ:

ඇවැත්නි, අපට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ‘‘මහණෙනි, අධර්මය ද ධර්මය ද දත යුතු ය, අනර්ථය ද අර්ථය ද දත යුතු ය. අධර්මය ද ධර්මය ද දෑන අනර්ථය ද අර්ථය ද දෑන ධර්මය යම් පරිදි වේ නම් එ පරිදි පිළිපැදිය යුතුය’’ යි යම් ම උදෙසාගේ උදෙසා විස්තර විසින් අභිවිභජනය නොකොට හුනස්නෙන් නැග විහාරයට වත්හු නම්:

කතමො චාචුසො අධිමෙමො, කතමො ච ධිමෙමො, කතමො ච අනෙසො, කතමො ච අපො:

“මිච්ඡාදිට්ඨි ආචුසො අධිමෙමො සමොදිට්ඨි ධිමෙමො. යෙ ච මිච්ඡාදිට්ඨිපච්චයා අනෙකෙ පාපකා අකුසලා ධිමො සමභවන්ති, අයං අනෙසො. සමොදිට්ඨිපච්චයා ච අනෙකෙ කුසලා ධිමො භාවනා පාරිසුරිං ගව්ඡන්ති, අයං අපො.

මිච්ඡාසංකප්පො ආචුසො අධිමෙමො, සමොසංකප්පො ධිමෙමො -පෙ- මිච්ඡාවාචා ආචුසො අධිමෙමො, සමොවාචා ධිමෙමො -පෙ- මිච්ඡාකමමනෙතා ආචුසො අධිමෙමො, සමොකමමනෙතා ධිමෙමො -පෙ- මිච්ඡාආච්චො ආචුසො අධිමෙමො, සමො ආච්චො ධිමෙමො -පෙ- මිච්ඡාවායාමො ආචුසො අධිමෙමො, සමොවායාමො ධිමෙමො -පෙ- මිච්ඡාසති ආචුසො අධිමෙමො, සමො සති ධිමෙමො -පෙ- මිච්ඡාසමාධි ආචුසො අධිමෙමො, සමො සමාධි ධිමෙමො -පෙ- මිච්ඡාඤාණං ආචුසො අධිමෙමො, සමො ඤාණං ධිමෙමො -පෙ- මිච්ඡාවිමුක්ඛි ආචුසො අධිමෙමො, සමොවිමුක්ඛධිමෙමො, යෙ ච මිච්ඡා විමුක්ඛපච්චයා අනෙකෙ පාපකා අකුසලා ධිමො සමභවන්ති, අයං අනෙසො. සමොවිමුක්ඛපච්චයා ච අනෙකෙ කුසලා ධිමො භාවනා පාරිසුරිං ගව්ඡන්ති, අයං අපො.

යං ධො නො ආචුසො භගවා සංඛින්නෙන උද්දෙසං උද්දිසිත්වා විජා-රෙන අසං අවිහරිත්වා උට්ඨායාසනා විහාරං පටිට්ඨො”. අධිමෙමො භික්ඛවෙ වෙදිතඛෙධා ධිමෙමො ච, අනෙසො ච වෙදිතඛෙධා අපො ච, අධිමෙමෙකො විදිත්වා ධිමෙකො අනෙකො විදිත්වා අසොකො යථා ධිමෙමො යථා අපොකො තථා පටිපජ්ජතං” නති ඉමස්ස ධො අහං ආචුසො භගවතා සංඛින්නෙන උද්දෙසස්ස උද්දිට්ඨස්ස විජාරෙන අසං අවිහරිත්වා එවං විජාරෙන අසං ආජානාමි. ආකංඛිමානා ච පහ තුමෙත ආචුසො භගවතායෙව උපසංකම්භො එතච්ඡං පුලෙච්ඡයාප. යථා වො භගවා ව්‍යාකරොති. තථා නං ධාරෙය්‍යාපාති.

‘එවමාචුසො’ති ධො තෙ භික්ඛු ආයස්මතො ආනන්දස්ස භාසිතං අභිනන්දිත්වා අනුමොදිත්වා උට්ඨායාසනා යෙන භගවා තෙනුපසංකම්පු. උපසංකම්භො භගවතා අභිවාදෙත්වා එකමනං ගිහිදිපු. එකමනං ගිහිත්තා ධො තෙ භික්ඛු භගවතා එතදවොචු:

ඇවැත්නි, අධම්ම කවරේ ය, ධර්මය ද කවරේ ය, අනර්ථය ද කවරේ ය, අර්ථය කවරේ ය යත්:

ඇවැත්නි, මිථ්‍යාදෘෂ්ටිය අධර්ම වෙයි, සම්‍යග්දෘෂ්ටිය ධර්මය වෙයි. මිථ්‍යාදෘෂ්ටිප්‍රත්‍යයෙන් යම්බඳු නොයෙක් ලාමක අකුශලධර්මයෝ උපදනාහු නම්, මෙ අනර්ථ යි, සම්‍යග්දෘෂ්ටිප්‍රත්‍යයෙන් නොයෙක් කුශලධර්මයෝ භාවනායෙන් පරිපූර්ණයට යෙන් නම්, මෙ අර්ථ වේ.

ඇවැත්නි, මිථ්‍යාසංකල්පය අධර්ම යි. සම්‍යක්සංකල්පය ධර්ම යි ... ඇවැත්නි, මිථ්‍යාවාක් අධර්ම යි, සම්‍යග්වාක් ධර්ම යි ... ඇවැත්නි, මිථ්‍යාකර්මාන්තය අධර්ම යි, සම්‍යක්කර්මාන්තය ධර්ම යි ... ඇවැත්නි, මිථ්‍යාආර්ථිය අධර්ම යි, සම්‍යගාර්ථිය ධර්ම යි ... ඇවැත්නි, මිථ්‍යා-ව්‍යායාමය අධර්ම යි, සම්‍යග්ව්‍යායාමය ධර්ම යි ... ඇවැත්නි, මිථ්‍යා-ස්මෘතිය අධර්ම යි සම්‍යක්ස්මෘතිය ධර්ම යි ... ඇවැත්නි, මිථ්‍යාසමාධිය අධර්ම යි, සම්‍යක්සමාධිය ධර්ම යි ... ඇවැත්නි, මිථ්‍යාඥනය අධර්ම යි, සම්‍යග්ඥනය ධර්ම යි ... ඇවැත්නි, මිථ්‍යාවිමුක්තිය අධර්ම යි, සම්‍යග් විමුක්තිය ධර්ම යි ... මිථ්‍යාවිමුක්තිප්‍රත්‍යයෙන් යම්බඳු නොයෙක් ලාමක අකුශලධර්මයෝ උපදනාහු නම්, මෙ අනර්ථ යි. සම්‍යග්විමුක්තිප්‍රත්‍යයෙනුද නොයෙක් කුශලධර්මයෝ භාවනායෙන් පරිපූර්ණයට යෙන් නම් මෙ අර්ථ යි.

ඇවැත්නි, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ අපට ‘මහණෙනි, අධර්මය ද ධර්මය ද දකුණු ය. අනර්ථය ද අර්ථය ද දකුණු ය. අධර්මය ද ධර්මය ද දන අනර්ථය ද අර්ථය ද දන ධර්මය යම් පරිදි වේ නම්, අර්ථය යම් පරිදි වේ නම් එ පරිද්දෙන් පිළිපැදිය යුතු ය’ යි යන යම් උදෙසාගෙන් සැකෙවින් උදෙසා විතර විසින් අරුත් නොබෙද හුනස්නෙන් නැගී විහාරයට වන්හු නම්, ඇවැත්නි, මම භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් සැකෙවින් උදෙසන ලද විතර විසින් අරුත් නොබෙද මේ උදෙසාගෙන් අර්ථය මෙසේ විතර විසින් දනිමි. ඇවැත්නි, තෙපි කැමැතිවන්නාහු නම්, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා ම එළඹ තෙල කරුණ පුළුවුව. භාග්‍යවත්හු තොපට යම් ලෙසෙකින් ව්‍යාකරණ කරත් නම්, එලෙසින් එ දරව යි.

“ඇවැත්නි, එසේය” යි එ මහණහු ආයුෂ්චන් ආනන්ද තෙරුන්ගේ භාෂිතය සතුවන් පිළිගෙන, අනුමෝදන් ව හුනස්නෙන් නැග භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා එළඹියහ. එළඹ භාග්‍යවතුන් සකසා වැද එකත්පසෙක හුන්හ. එකත්පසෙක හුන් එ භික්ෂුහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල කරුණ සැලකළහ:

“යං ඛො නො භනෙත භගවා සඬබ්බෙතන උදෙසං උද්දිසිකා විත්ථාරෙන අත්ථං අවිහරිතා උට්ඨායාසනා විහාරං පටිට්ඨා ‘අධම්මො ච භික්ඛවෙ චේදිතබ්බො ධම්මො ච, අනස්සො ච චේදිතබ්බො අස්සො ච, අධම්මඤ්ඤ චිදිකා ධම්මඤ්ඤ අනස්සඤ්ඤ චිදිකා අත්ථඤ්ඤ, යථා ධම්මො යථා අස්සො තථා පටිපජ්ජිතබ්බ’න්ති. තෙසං නො භනෙත අමනාකං අවිර-පක්කන්තස්ස භගවතො එතදහොසි: “ඉදං ඛො නො ආවුසො භගවා සඬබ්බෙතන උදෙසං උද්දිසිකා විත්ථාරෙන අත්ථං අවිහරිතා උට්ඨායාසනා විහාරං පටිට්ඨා ‘අධම්මො ච භික්ඛවෙ චේදිතබ්බො ධම්මො ච, අනස්සො ච චේදිතබ්බො අස්සො ච, අධම්මඤ්ඤ චිදිකා ධම්මඤ්ඤ, අනස්සඤ්ඤ චිදිකා අත්ථඤ්ඤ, යථා ධම්මො යථා අස්සො තථා පටිපජ්ජිතබ්බ’න්ති. කො නු ඛො ඉමස්ස භගවතා සඬබ්බෙතන උදෙසස්ස උද්දිට්ඨස්ස විත්ථාරෙන අත්ථං අවිහරිතස්ස විත්ථාරෙන අත්ථං විහරෙය්‍යා”ති. තෙසං නො භනෙත අමනාකං එතදහොසි: “අයං ඛො ආයස්මා ආනන්දෙ සජ්ඣි චෙචි සංවණ්ණිතො, සමහාවිතො ච විඤ්ඤානං සමුභවාරිතං, පහොති වායස්මා ආනන්දෙ ඉමස්ස භගවතා සඬබ්බෙතන උදෙසස්ස උද්දිට්ඨස්ස විත්ථාරෙන අත්ථං අවිහරිතස්ස විත්ථාරෙන අත්ථං විහරිතුං. යනුත්තමයං යෙනායස්මා ආනන්දෙ තෙනුපසංකමෙය්‍යාමි, උපසංකමිත්වා ආයස්මා ආනන්දං එතමත්ථං පුච්ඡෙය්‍යාමි, යථා නො ආයස්මා ආනන්දො ව්‍යාකරිස්සති, තථා නං ධාරෙස්සාමාති.

අථ ඛො මයං භනෙත යෙනායස්මා ආනන්දො තෙනුපසංකමිමහ, උපසංකමිත්වා ආයස්මන්තං ආනන්දං එතමත්ථං අපුජ්ඣිමහ. තෙසං නො භනෙත ආයස්මා ආනන්දො ඉමෙහි ආකාරෙහි ඉමෙහි පදෙහි ඉමෙහි ව්‍යාකර්තෙහි අස්සො සුචිතතො”ති.

සාධු සාධු භික්ඛවෙ පණ්ණිතො භික්ඛවෙ ආනන්දො, ටිහාපඤ්ඤ භික්ඛවෙ ආනන්දො. ටිමඤ්ඤෙති තුමෙහ භික්ඛවෙ උපසංකමිත්වා එතමත්ථං පුච්ඡෙය්‍යාමි, අහමි චෙතං අත්ථං එවමෙච ව්‍යාකරෙය්‍යං, යථා තං ආනන්දෙන ව්‍යාකතං. එසො චෙතස්ස අත්ථං, එවඤ්ඤ නං ධාරෙය්‍යාමාති.

“වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ අපට ‘මහණෙනි අධර්මය ද ධර්මය ද දකයුතු ය. අනර්ථය ද අර්ථය ද දකයුතු ය. අධර්මයත් ධර්මයත් දෑන අනර්ථය ද අර්ථය ද දෑන ධර්මය යම් පරිදි වේ නම් අර්ථය යම් පරිදි වේ නම් එසේ පිළිපැදිය යුතු ය’යි යම් උදෙසයක් සැකෙවින් උදෙසා විතර විසින් අරුත් නො බෙදූ හුනස්නෙන් නැගී විහාරයට වත් සේක් ද වහන්ස, ඒ අපට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ බැහැර වැඩි නො බෝ කැල් වත් ම තෙල සිත විය. ‘ඇවැත්නි, අපට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ‘මහණෙනි, අධර්මය ද ධර්මය ද දකයුතු ය. අනර්ථය ද අර්ථය ද දකයුතු ය. අධර්මය ද ධර්මය ද දෑන අනර්ථය ද අර්ථය ද දෑන ධර්මය යම් පරිදි වේ නම් අර්ථය යම් පරිදි වේ නම් එ පරිදි පිළිපැදිය යුතු ය’යි යන මේ උදෙසය සැකෙවින් උදෙසා විස්තර විසින් අරුත් නො බෙදූ හුනස්නෙන් නැගී විහාරයට වත්හ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් සැකෙවින් උදෙසන ලද විස්තර විසින් අරුත් නො බෙදන ලද මේ උදෙසයාගේ අර්ථය කවරෙක් නම් විතර විසින් බෙදන්නේ දැ”යි. වහන්ස, ඒ අපට තෙල සිත විය: “මේ ආයුෂ්මත් ආනන්ද තෙරණුවෝ ශාස්තෘන් වහන්සේ විසිනුදු සංවර්ණණිකයහ. විඤ්ඤා සමුච්ඡයරුන් විසිනුදු සමනාපිතයහ. ආයුෂ්මත් ආනන්ද තෙරණුවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් සැකෙවින් උදෙසන ලද විතර විසින් අරුත් නො බෙදන ලද මේ උදෙසයාගේ අර්ථය විතර විසින් බෙදනට පොහොසත් ද වෙති. ඉදින් අපි ආයුෂ්මත් ආනන්ද තෙරුන් කරා එළඹීමෝ නම්, එළඹ ආයුෂ්මත් ආනන්ද තෙරුන් තෙල අරුත් පුළුල්වන්නෝ නම් ආයුෂ්මත් ආනන්ද තෙරණුවෝ යම් පරිදි අපට ව්‍යාකරණ කෙරෙත් නම් එසෙයින් එම දරන්නෝ නම් මැනවැ”යි.

වහන්ස, ඉක්බිති අපි ආයුෂ්මත් ආනන්ද තෙරුන් කරා එළඹියම්හ. එළඹ ආයුෂ්මත් ආනන්ද තෙරුන් තෙල අරුත් පුළුල්වුම්හ. වහන්ස, එ අපට ආයුෂ්මත් ආනන්ද තෙරුන් විසින් මේ අයුරින් මෙ පෙදෙත් මෙ ව්‍යාකරණයෙන් අර්ථය සුවිහක්කය යි.

මහණෙනි, මැනව් මැනව්. මහණෙනි, ආනන්දයෝ පණ්ඩිතයහ. මහණෙනි, ආනන්දයෝ මහාප්‍රාඥයහ. මහණෙනි, ඉදින් තෙපි මා කරා එළඹ තෙල අරුත් පුළුල්වන්නාහු නම් මම ද තෙල කරුණ ආනන්දයන් විසින් එය යම් පරිදි ව්‍යාකෘත නම් එපරිදි ම විවරණ කරමි තෙල භාෂිකයාගේ තෙල අරුත් ම ය. එසෙයින් ම එය දැරව යි.

10. 3. 2. 4

අපේක සුතතං.

අප්ථං ඛො අපේකො පරිබ්බාජකො යෙන හගවා තෙනුපසංකමි.
උපසංකමිතො හගවතා සද්ධිං සමමොදි. සමමොදනියං කථං සාරාණියං
විතිසාරෙත්වා එකමන්තං නිසීදි. එකමන්තං නිසීතො ඛො අපේකො
පරිබ්බාජකො හගවන්තං එතදවොච:

අමහාසං හො ගොතම පණ්ඩිතො නාම සමුභවාරි. තෙන පඤ්ච-
මත්තානි විත්තවයානසත්තානි විත්තිනානි, යෙහි අඤ්ඤානිසියා උපාරද්ධා¹
පජානන්ති උපාරද්ධමානි.²

අප්ථං ඛො හගවා භික්ඛු ආමනෙත්සි: ධාරෙථ නො තුමෙහ භික්ඛවෙ
පණ්ඩිතවත්ථුනිති?

එතස්ස හගවා කාලො, එතස්ස සුගත කාලො, යං හගවා භාසෙය්‍ය,
හගවතො සුථා භික්ඛු ධාරෙස්සන්තිති.

තෙන හි භික්ඛවෙ සුභාථ, සාධුකං මනසිකරොථ, භාසිස්සාමිති.

එවමහතොති ඛො තෙ භික්ඛු හගවතො පච්චසෙසාසුං.

හගවා එතදවොච:

ඉධ භික්ඛවෙ එකචෙවා අධම්මකෙන වාදෙන අධම්මිකං වාදං
අභිනිග්ගන්ති, අභිනිපපිලෙති. තෙන ච අධම්මිකං පරිසං රඤ්ජති.
තෙන සා අධම්මිකා පරිසා උච්චාසද්ද මහාසද්ද හොති. පණ්ඩිතො වත
හො, පණ්ඩිතො වත හොති.

ඉධ පත භික්ඛවෙ එකචෙවා අධම්මකෙන වාදෙන ධම්මිකං වාදං
අභිනිග්ගන්ති, අභිනිපපිලෙති. තෙන ච අධම්මිකං පරිසං රඤ්ජති.
තෙන සා අධම්මිකා පරිසා උච්චා සද්දා මහාසද්දා 'පණ්ඩිතො වත හො,
පණ්ඩිතො වත හො'ති.

1. උපාරද්ධාචජානන්ති-මජ්ඣ.

2. උපරද්ධසමානි - මජ්ඣ.

10. 3. 2. 4

අජිත සූත්‍රය

එකල්හි අජිත පරිව්‍රාජක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා එළඹියහ. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සමග සතුටු විය. සතුටු විය යුතු සිහිකටයුතු කපා කොට නිමවා එකත්පසෙක හින. එකත්පසෙක හුන් අජිත පරිව්‍රාජක හඟවත්හට තෙල කීය.

හවත් ගෞතමයනි, අපගේ පණ්ඩිත නම් සත්‍රුමසරෙක් ඇත. ඔහු විසින් යම් විනෝදාත්පාද කෙනෙකුන් කරණ කොට ගෙන අන්‍යානිකයෝ නිගන්නාලදහු නිගන්නා ලද්දහි දැනින් නම් එබඳු ප්‍රාසිද්ධි පමණ විනෝදාත්පාදයෝ සිත්තලදහ.

එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මහණුන් ඇමතු සේක: “මහණෙනි, තෙපි පණ්ඩිත වස්තුන් දරවුද”යි.

භාග්‍යවතුන් වහන්සේ යමක් වදාරන සේක් නම් භාග්‍යවත්ති, තෙල සඳහා මේ කළි, සුගතයෙනි, තෙල සඳහා මේ කළි, භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ භාෂිතය අසා හික්මුණු දරන්හ යි.

මහණෙනි, එහෙයින් ම අසවු, මොනොවට මෙනෙහි කරවු, කියන්නෙමි යි.

වහන්ස, එසේ ය යි එ මහණහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිවදන් ඇස්වූහ.

භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තෙල වදළහ:

මහණෙනි, මේ ලොවිහි එකෙක් අධාර්මිකවාදයෙන් අධාර්මිකවාදය නිගන්නේ ය, වෙසෙසින් පෙළන්නේ ය. එයින් අධාර්මික පරිද් රඳන්න කරනේ ය. එයින් ඒ අධාර්මික පරිද් “හවත්ති, එකැතින් පණ්ඩිත ය. හවත්ති, එකැතින් පණ්ඩිත ය”යි උස්හඬ මහහඬ ඇති වෙයි.

වහන්ස, මේ ලොවිහි එකෙක් අධාර්මික වාදයෙන් ධාර්මිකවාදය දැඩි කොට නිගන්නේ ය, දැඩි කොට පෙළන්නේ ය. එයින් අධාර්මික පරිද් රඳන්නේ ය. එයින් ඒ අධාර්මික පරිද් “හවත්ති, එකැතින් පණ්ඩිත ය, හවත්ති, එකැතින් පණ්ඩිත ය”යි උස්හඬ ඇති මහ හඬ ඇති වෙයි.

ඉධ පන භික්ඛවෙ ඵකච්චො අධම්මෙකෙන වාදෙන ධම්මිකං ච වාදං අධම්මිකඤ්ච වාදං අභිනිග්ගණ්හාති, අභිනිපපිලෙති. තෙන ච අධම්මිකං පරිසං රඤ්ඤති. තෙන සා අධම්මිකා පරිසා උච්චාසද්දා මහාසද්දා ගොති පණ්ඩිතො වත හො, පණ්ඩිතො වත හො'ති.

ඉධ පන භික්ඛවෙ ඵකච්චො ධම්මෙකෙන වාදෙන ධම්මිකං ච වාදං අධම්මිකඤ්ච වාදං අභිනිග්ගණ්හාති. අභිනිපපිලෙති. තෙන ච අධම්මිකං පරිසං රඤ්ඤති, තෙන සා අධම්මිකා පරිසා උච්චාසද්දා මහාසද්දා ගොති, 'පණ්ඩිතො වත හො, පණ්ඩිතො වත හො'ති.*

ඉධ පන භික්ඛවෙ ඵකච්චො ධම්මෙකෙන වාදෙන ධම්මිකං වාදං අභිනිග්ගණ්හාති, අභිනිපපිලෙති. තෙන ච ධම්මිකං පරිසං රඤ්ඤති. තෙන ච සා ධම්මිකා පරිසා උච්චාසද්දා මහාසද්දා ගොති පණ්ඩිතො වත හො, පණ්ඩිතො වත හො'ති.*

අධම්මො ච භික්ඛවෙ චේදිනඤ්ඤා ධම්මො ච, අනෙක්ථා ච චේදිනඤ්ඤා අනෙක්ථා ච. අධම්මඤ්ඤා විදික්ඛා ධම්මඤ්ඤා, අනෙක්ථා ච විදික්ඛා අනෙක්ථා, යථාධම්මො යථා අනෙක්ථා පටිපජ්ජිතඤ්ඤා.

කතමො ච භික්ඛවෙ අධම්මො, කතමො ච ධම්මො: කතමො ච අනෙක්ථා, කතමො ච අනෙක්ථා:

මිච්ඡාදිල්ඛි භික්ඛවෙ අධම්මො, සමුච්ඡාදිල්ඛි ධම්මො, යෙ ච මිච්ඡාදිල්ඛි පච්චයා අනෙකෙ පාපකා අකුසලා ධම්මො සමුහවන්ති, අයං අනෙක්ථා. සමුච්ඡාදිල්ඛිපච්චයා ච අනෙකෙ කුසලා ධම්මො භාවනා පාරිසුරිං ගවුන්ති අයං අනෙක්ථා.

මිච්ඡාසංකප්පො භික්ඛවෙ අධම්මො, සමුච්ඡාසංකප්පො ධම්මො -පෙ- මිච්ඡාවාචා භික්ඛවෙ අධම්මො, සමුච්ඡාවාචා ධම්මො -පෙ- මිච්ඡාකමමනෙතො භික්ඛවෙ අධම්මො, සමුච්ඡාකමමනෙතො ධම්මො. -පෙ-

* මරමමපොක්කෙසු ඵකාති දෙව බණ්ඩාති න දිසසනෙක

මහණෙනි, මෙ ලොවහි එකෙක් අධාර්මික වාදයෙන් ධාර්මිකවාදය ද අධාර්මිකවාදය ද දැඩි ව නිගනි. දැඩි ව පෙළුයි. එයින් ම අධාර්මික පරිද් රදනේ ය. එකරුණින් ඒ අධාර්මික පරිද් “භවත්ති, එකැතින් පණ්ඩිත ය. භවත්ති, එකැතින් පණ්ඩිත ය යි උස්හඬ මහහඬ ඇති වෙයි.

මහණෙනි, මෙ ලොවහි එකෙක් ධාර්මිකවාදයෙන් ධාර්මිකවාදය ද අධාර්මිකවාදය ද දැඩි ව නිගන්වනේ ය. දැඩි ව පෙළුන්නේ ය. එයින් අධාර්මික පරිද් කැඳවන්නේ ය. එයින් ඒ අධාර්මික පරිද් ‘භවත්ති, එකැතින් පණ්ඩිත ය, භවත්ති, එකැතින් පණ්ඩිත ය’ යි උස්හඬ මහහඬ ඇති වෙයි.

මහණෙනි, මෙ ලොවහි එකෙක් ධාර්මික වාදයෙන් ධාර්මිකවාදය තදින් නිගනි. තදින් පෙළුයි. එයින් ධාර්මික පරිද් රදවයි. එයින් ධාර්මික පරිද් භවත්ති, එකැතින් පණ්ඩිත ය, භවත්ති, එකැතින් පණ්ඩිත ය යි උස්හඬ මහහඬ ඇති වෙයි.

මහණෙනි, අධම්මය ද ධම්මය ද දකුණු. අනාසිය ද අසිය ද දකුණු. අධම්මය ද ධම්මය ද දැන අනාසිය ද අසිය ද දැන දහම් යම් පරිදි වේ නම් අරුත් යම් පරිදි වේ නම් එ පරිදි පිළිපැදිය යුතු.

මහණෙනි, අධම්මය කවර? ධම්මය ද කවර? අනාසිය කවර? අසිය ද කවර?

මහණෙනි, මිථ්‍යාදාෂ්ටිය අධම්ම යි. සමාන්තදාෂ්ටිය ධම්ම යි. මිථ්‍යා දාෂ්ටිප්‍රත්‍යයෙන් යම් බදු නොයෙක් ලමු අකුශල ධම්මයෝ උපදනාහු නම් මේ අනාසි යි. සමාන්තදාෂ්ටිප්‍රත්‍යයෙන් නොයෙක් කුශල ධම්මයෝ භාවනායෙන් පරිපූර්ණත්වයට යෙන් නට මේ අසි යි.

මහණෙනි, මිථ්‍යාසංකල්පය අධම්ම යි, සමාන්තසංකල්පය ධම්ම යි.... මහණෙනි, මිථ්‍යාවාග් අධම්මයි, සමාන්තවාග් ධම්මයි... මහණෙනි, මිථ්‍යා කම්මාන්තය අධම්මයි, සමාන්තකම්මාන්තය ධම්මයි...

මිව්‍යාආච්චො භික්ඛවෙ අධිමෙමා, සමමාආච්චො ධිමෙමා -පෙ- මිව්‍යා වායාමො භික්ඛවෙ අධිමෙමා සමමාවායාමො ධිමෙමා -පෙ- මිව්‍යා සති භික්ඛවෙ අධිමෙමා, සමමාසති ධිමෙමා -පෙ- මිව්‍යාසමාධි භික්ඛවෙ අධිමෙමා සමමාසමාධි ධිමෙමා -පෙ- මිව්‍යාඤ්ඤා භික්ඛවෙ අධිමෙමා -පෙ- සමමාඤ්ඤා ධිමෙමා -පෙ- මිව්‍යාවිමුත්ති භික්ඛවෙ අධිමෙමා, සමමාවිමුත්ති ධිමෙමා. යෙ ච මිව්‍යාවිමුත්තිපච්චියා අනෙකෙ පාපකා අකුසලා ධමමා සමිහවන්ති, අයං අනෙයො. සමමා විමුත්තිපච්චියා ච අනෙකෙ කුසලා ධමමා භාවනා පාරිසුරිං ගමන්ති, අයං අනෙයො.

අධිමෙමා ච භික්ඛවෙ වෙදිතංඛ්ඛා ධිමෙමා ච, අනෙයො ච වෙදිතංඛ්ඛා අනෙයො ච, අධිමෙමා විදිතා ධමමා ඤ්ඤා, අනෙයො විදිතා අනෙයො යථා ධිමෙමා, යථා අනෙයො තථා පටිපජ්ජිතංඛ්ඛා ඉති යං තං චුත්තං ඉදමෙතං පටිච්ච චුත්තන්ති.

10. 3. 2. 5

සඛගාරව සුත්තං

අථ ඛො සඛගාරවො බ්‍රාහ්මණො යෙන භගවා තෙනුපසඤ්ඤාමි. උපසඤ්ඤාමිතා භගවතා සද්ධිං සමෙමාදි. සමෙමාදිතියං කථං සාරාණියං විනිසාරෙතො එකමන්තං නිසිදි. එකමන්තං නිසිනෙතො ඛො සඛගාරවො බ්‍රාහ්මණො භගවන්තං එතද්වොච:

“කිං නු ඛො හො ගොතම ඔරිමං තීරං, කිං පාරිමං තීරං”න්ති?

මිව්‍යාදිට්ඨි ඛො බ්‍රාහ්මණ ඔරිමං තීරං, සමමාදිට්ඨි පාරිමං තීරං. මිව්‍යාසඤ්ඤාමිතා ඔරිමං තීරං, සමමාසඤ්ඤාමිතා පාරිමං තීරං. මිව්‍යාසමාධි ඔරිමං තීරං, සමමාසමාධි පාරිමං තීරං. මිව්‍යාඤ්ඤාමිතා ඔරිමං තීරං, සමමාඤ්ඤාමිතා පාරිමං තීරං. මිව්‍යාවිමුත්ති ඔරිමං තීරං, සමමාවිමුත්ති පාරිමං තීරං. මිව්‍යාවායාමො ඔරිමං තීරං, සමමාවායාමො පාරිමං තීරං. මිව්‍යාසති ඔරිමං තීරං, සමමාසති පාරිමං තීරං. මිව්‍යාසමාධි ඔරිමං තීරං, සමමාසමාධි පාරිමං තීරං. මිව්‍යාඤ්ඤාමිතා ඔරිමං තීරං, සමමාඤ්ඤාමිතා පාරිමං තීරං. මිව්‍යාවිමුත්ති ඔරිමං තීරං, සමමාවිමුත්ති පාරිමං තීරං. ඉදං ඛො බ්‍රාහ්මණ ඔරිමං තීරං, ඉදං පාරිමං තීරන්ති.

මහණෙනි, මිත්‍යාදෘෂ්ටිය අධම්මි යි. සම්‍යක්දෘෂ්ටිය ධම්මි යි... මහණෙනි, මිත්‍යාව්‍යායාමය අධම්මි යි. සම්‍යක්ව්‍යායාමය ධම්මි යි... මහණෙනි, මිත්‍යාසමානිය අධම්මි යි. සම්‍යක්සමානිය ධම්මි යි... මහණෙනි, මිත්‍යාසමාධිය අධම්මි යි. සම්‍යක්සමාධිය ධම්මි යි... මහණෙනි, මිත්‍යාඤ්ඤාය අධම්මි යි. මහණෙනි, සම්‍යක්ඤ්ඤාය ධම්මි යි... මහණෙනි, මිත්‍යාවිමුක්තිය අධම්මි යි. මහණෙනි, සම්‍යක්විමුක්තිය ධම්මි යි. මිත්‍යාවිමුක්තිප්‍රත්‍යයෙන් යම්බඳු නොයෙක් ලාමක අකුශල ධර්මයෝ උපදනාහු නම් ඵෙ අනත්ති යි. සම්‍යක් විමුක්ති ප්‍රත්‍යයෙනුද ඵෙ කුශල ධර්මයෝ භාවනාවෙන් පරිපූර්ණයට යෙන් නම් ඵෙ අත්ති යි.

මහණෙනි, අධම්මය ද ධම්මය ද දතස්සතු. අනත්තිය ද අත්තිය ද දතස්සතු. අධම්මයත් ධම්මයත් දූන අනත්තියත් අත්තියත් දූන දහම් යම් පරිදි වෙ නම් අනත්තියම් පරිදි වෙ නම් එසේ දිළිපැදිය යුතු ය යි මෙසේ යමක් කියන ලද නම් මෙය තෙල කරුණ පිණිස කියන ලද යි.

10. 3. 2. 5

සඬගාරව සූත්‍රය

එකල්හි සඬගාරව බ්‍රාහ්මණ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළැඹියේ ය. එළැඹි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සමග සතුටු විය. සතුටු විය යුතු සිහි කටයුතු කථාව කොට ක්‍රමවා එකත්පස් ව හින. එකත්පස් ව හුන් සඬගාරව බ්‍රාහ්මණ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල කිය.

හවත් ගෞතමයෙනි, මෙතෙර කවර, එතෙර කවර?

බ්‍රාහ්මණය, මිත්‍යාදෘෂ්ටිය මෙ තෙර යි. සම්‍යක්දෘෂ්ටිය එතෙර යි. මිත්‍යාසංකල්පය මෙතෙර යි, සම්‍යක්සංකල්පය එතෙර යි. මිත්‍යා විච්ඡාය මෙතෙර යි, සම්‍යක්විච්ඡාය එතෙර යි. මිත්‍යාකම්මාන්තය මෙතෙර යි, සම්‍යක්කම්මාන්තය එතෙර යි. මිත්‍යාදෘෂ්ටිය මෙතෙර යි, සම්‍යක්දෘෂ්ටිය එතෙර යි. මිත්‍යාව්‍යායාමය මෙතෙර යි, සම්‍යක්ව්‍යායාමය එතෙර යි. මිත්‍යාසමානිය මෙතෙර යි, සම්‍යක්සමානිය එතෙර යි. මිත්‍යාසමාධිය මෙතෙර යි, සම්‍යක්සමාධිය එතෙර යි. මිත්‍යාඤ්ඤාය මෙතෙර යි, සම්‍යක්ඤ්ඤාය එතෙර යි. මිත්‍යාවිමුක්තිය මෙතෙර යි, සම්‍යක්විමුක්තිය එතෙර යි. බමුණ, මෙ වනාහි මෙතෙරය' මෙ එතෙරය යි.

1. අප්පකා තෙ මුත්ඤ්ඤාසු යෙ ජනා පාරගාමිනො,
අථායං ඉතරා පජා - තීරමෙවානුධානි.
2. යෙ ච බො සමුදෙකානෙ - ධමමෙ ධරොනුවත්තිනො,
තෙ ජනා පාරමෙසුනාති - මච්චුධෙයං සුදුක්ඛරං.
3. කණ්ණං ධමමං විප්පහාය - සුක්කං භාවෙථ පණ්ඩිතො,
ඔකා අනොකං ආගමම - විචෙකෙ යත් දුරමං.
4. තත්‍රාහිරතිමිවෙජයා - හිතා කාමෙ අකිඤ්ඤො,
පරියොදපෙයා අත්තානං - චිත්තකෙලසෙහි පණ්ඩිතො.
5. යෙසං සමෙධාධි අබ්බසු - සමොචිත්තං සුභාවිතං,
ආදනපටිනිසසගෙහ - අනුපාදය යෙ රතා,
විණාසවා පුත්තිමනො - තෙ ලොකෙ පරිනිබ්බුතා ති.

10. 3. 2. 6

ඔරිමතිර සුත්තං

ඔරිමඤ්ඤා වො හික්ඛවෙ තිරං දෙසිසාමි, පාරිමඤ්ඤා තිරං. තං සුභාරං,
සාධුකං මනසිකරොථ, භාසිසාමිති. එවං භුතොති බො තෙ හික්ඛු
භගවතො පච්චසෙසාසුං. භගවා එතදවොච:

කතමඤ්ඤා හික්ඛවෙ ඔරිමං තිරං, කතමඤ්ඤා පාරිමං තිරං:

මිච්ඡාදිධි හික්ඛවෙ ඔරිමං තිරං, සමොදිධි පාරිමං තිරං. -පෙ- මිච්ඡා,
විමුක්ඛි ඔරිමං තිරං, සමො විමුක්ඛි පාරිමං තිරං. දුදං බො හික්ඛවෙ ඔරිමං
තිරං, ඉදං පාරිමං තිරං.

1. මිනිසුන් අතුරෙන් යම් ජන කෙනෙක් නිවන් යනුවෝ ද එ ජනයෝ මඳහ. වැලි මේ (නිවන් යන සන්තියන් කෙරෙන්) අන් ප්‍රජාව සන්කාය තීරයට ම දිවෙයි.
2. යම් කෙනෙකුත් මොනොවට දෙසු (දෙශනා) නව ලොකොත්තර ධර්මයෙහි ධර්මානුරූප ව වටනාහුද, එ ජනයෝ සුදුසාර තෙළු වට නැමැති මාත්‍රස්ථයෙහි තරණය කොට පරතෙර (නිවන)ට යෙත්.
3. පණ්ඩිත තෙමේ කෘෂ්ණ ධර්ම හැරදමා වර්ත සංඛ්‍යාත ගෙන් යම් කාය චිත්ත උපධි විවේකයෙක්හි අභිරමණය කිරීමට දුෂ්කර වූ විවර්ත සංඛ්‍යාත අනොකයට පැලිණ ශුක්ලධර්මය වඩනේ ය.
4. පලිබොධ රහිත වූයේ පණ්ඩිත තෙම ද්විවිධ කාමයන් දුරු කොට එ නිවන්හි අභිරතිය කැමැති වන්නේ ය. විතක්ලෙශයන්ගෙන් සිත පයඝාතය කරන්නේ ය.
5. යමකුත් විසින් යොග්‍යාධ්‍යායායන්හි මොනොවට සිත වඩන ලද ද ග්‍රහණප්‍රතිනිසංගි සංඛ්‍යාත නිව්ඤ්ඤායෙහි චතුරොපාදන විසින් නො ගෙන යම් කෙනෙක් ඇලුණාහු ද අසුතිමත් එ ක්ෂණාසුවයෝ පක්ඛස්කජ්ඣ සංඛ්‍යාත උපාදන ලොකයෙහි (කෙලෙස් පිරිනිවුමෙන්) නිව්යහයි.

10. 3. 2. 6

ඔරිමතිර සූත්‍රය

මහණෙනි, තොපට ඔරිමතිරය හා පාරිම තීරය හා දෙසන්නෙමි. එ අසව, මොනොවට මෙනෙහි කරව දෙසන්නෙමි යි. ‘වහන්ස, එසේ යි එ හික්ෂුහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේට. පිළිවදන් අස්වූහ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තෙල වදළහ:

මහණෙනි, ඔරිමතිරය හා කවර: පාරිමතිරය හා කවර:

මහණෙනි, මිට්ඨාදාශ්ටිය ඔරිමතිරය යි. සමාග්දාශ්ටිය පාරිමතිරය යි... මිට්ඨාච්ඡික්ඛිය ඔරිමතිරය යි, සමාක්ච්ඡික්ඛිය පාරිමතිරය යි. හෙණෙනි, මේ ඔරිමතිරය යි මේ පාරිමතිරය යි.

1. අපසකා පන මනුසෙසසු - යෙ ජනා පාරගාමිනො,
අපායං ඉතරා පජා - තීරමෙවානුධාවති.
2. යෙ ව බො සමමාදකකානෙ - ධමමෙ ධමමානුවතකිනො,
පන ජනා පාරමෙසසගති - මච්චුධෙය්‍යං සුදුන්නරං.
3. කණ්ණං ධමමං විජාහාය - සුකකා භාවෙථ පණ්ඩිතො,
ඕකා අනොකං ආගමමං - විචෙකෙ යස් දුරමං.
4. තත්‍රාහිරතිමීවෙජ්ජය්‍ය - හිත්වා කාමෙ අකිංකුතො,
පරියොදපෙය්‍ය අකතානං - විතතකෙලසෙහි පණ්ඩිතො.
5. යෙසං සමෙධාධි අබ්බසු - සමමාවිත්තං සුභාවිතං,
ආදුතපටිනිසසගෙහ - අනුපාදය යෙ රතා,
වීණාසවා ජුතිමතො - තෙ ලොකෙ පරිනිබ්බුතා ති.

10. 3. 2. 7

පට්ඨම පච්චාරොහණී සුත්තං

තෙන බො පන සමයෙන ජාණ්ණසෙසාණි¹ බ්‍රාහ්මණො තද්‍රුපොසපෙථ සීසං.² නහාතො නවං බොමයුගං නිව්ඤ්ඤා අලංකුසමුට්ඨිං ආද්‍ය හගවතො අවිදුරෙ එකමත්තං ධීතො හොති.

අද්දසා බො හගවා ජාණ්ණසෙසාණිං බ්‍රාහ්මණං තද්‍රුපොසපෙථ සීසං. නහාතං නවං බොමයුගං නිව්ඤ්ඤා අලංකුසමුට්ඨිං ආද්‍ය අවිදුරෙ එකමත්තං ධීතං. දිසවා ජාණ්ණසෙසාණිං බ්‍රාහ්මණං එතදවොච:

කිං නු බො ත්වං බ්‍රාහ්මණ, තද්‍රුපොසපෙථ සීසං. නහාතො නවං බොමයුගං නිව්ඤ්ඤා අලංකුසමුට්ඨිං ආද්‍ය එකමත්තං ධීතො? කිං නවස්ස බ්‍රාහ්මණකුලස්සාති?

පච්චාරොහණී හො ගොතම, අජ්ජ බ්‍රාහ්මණකුලස්සාති.

යථාකථං පන බ්‍රාහ්මණ, බ්‍රාහ්මණානං පච්චාරොහණී හොති ති?

1. ජාණ්ණසෙසාණි - මජ්ඣ.

2. සීසං - නහාතො - මජ්ඣ. සීසනාතො - සායා.

1. මිනිසුන් අතුරෙන් යම් ජන කෙනෙක් නිවන් යනුවෝද, එ ජනයෝ දැන. වැලි මෙ පසසු ලොව් සත්කාමා ප්‍රජාව සත්කාය නිරයට ම දිවෙයි.
2. යම් කෙනෙකුත් මොනොවට දෙසු නව ලොවුතුරු දහමිහි ධර්මානුරූප ව වටනාහු ද, එ ජනයෝ සුදුසාර වූ තෙබුමු වට නැමැති මාත්‍ය-බෙයය තරණය කොට පරතෙර (නිවන) ට යෙත්.
3. පණ්ඩිත තෙම කාණ්ණධම් හැරපියා වර්ත සබ්බාත ගිහිගෙන් ත්‍රිවිධ විවේකයෙහි අභිරමණයට දුෂ්කර වූ විවර්ත සබ්බාත අනොකයට පැමිණ ශුක්ල ධම් වඩන්නෝ ය.
4. පරිරොධ නැතිගේ කාමයන් හැරපියා එ නිවන්හි අභිරතිය පතන්නෝ ය. පණ්ඩිත තෙමේ වික්කක්ලෙශයන් ගෙන් සිත පයථාවදන කරන්නෝ ය.
5. යමකුත් විසින් සමෙබ්බාධාබ්ගයන්හි වික්කය මොනොවට වඩන ලද ද, ආදන ප්‍රතිනිසඞ්ගයෙහි උපාදන විසින් නො ගෙන යමෙක් ඇලුණාහු ද දුෂ්තිමත් එ ක්ෂිණාප්‍රව පණ්ඩිතයෝ ලොවහි පිරිහිවියහ යි.

10. 3. 2. 7

පස්ම පව්වාරොහණී සූත්‍රය

එ සමයෙහි ජානුසෙය්‍යාණී බ්‍රාහ්මණ එ පොහෝ දවස්හි හිස නහවාලූගේ නව ක්ෂොමවය්‍යා යුග්මයක් හැදිගේ අමු කුසතණ මීටක් ගෙන භාග්‍යවතුන් වහන්සේට නුදුරෙහි එකත්පස්හි සිටිගේ වෙයි.

භාග්‍යවතුන් වහන්සේ එපොහෝ දවස්හි හිස නහවාලූ නව ක්ෂොම යුග්මයක් හැදි අමු හිතණ මීටක් ගෙන නුදුරෙහි එකත්පස්හි හුන් ජාණුසෙය්‍යාණී බ්‍රාහ්මණයා දුටුහු, දැක ජාණුසෙය්‍යාණී බ්‍රාහ්මණහට තෙල කරුණ වදළ සේක:

බ්‍රාහ්මණය, එ පොහෝ දවස්හි හිස යෝද නහානව කොමුපිළි යුවලක් හැදිගේ අමු හිතණ මීටක් ගෙන තෙපි කවර හෙයින් එකත් පසෙක සිටියහු ද? අද බ්‍රාහ්මණ කුලයට කවරක් දැද්දෙයි?

හවන් ගෞතමයෙනි, අද බ්‍රාහ්මණ කුලයට ප්‍රත්‍යාවරොහණය (පව යෝදහැරීම) යි.

බ්‍රාහ්මණය, බමුණන්ගේ ප්‍රත්‍යාවරොහණය කෙසෙයින් වේ ද?

ඉධ හො ගොතම, බ්‍රාහ්මණා තද්‍රුපොසපේ සීසං නහාතා නවං
 බොවසුගං නිව්ඤා අප්‍රොන ගොමයෙන පඨවිං. ඔපුඤ්ඤානා හරිතෙහි
 කුසෙහි පඤ්ඤා අනුරා ව චෙලං අනුරා ව අනුරාගාරං සෙය්‍යං
 කප්පෙතති. තෙ තං රතති. නිසබ්බානුං පච්චුට්ඨං පඤ්ඤා අග්‍රිං
 නමස්සති “පච්චාරොහාම හවන්තං, පච්චාරොහාම හවන්ත”න්ති.
 පහුතෙන ව සප්පිතෙලෙන නවතීතෙන අග්‍රිං සත්තප්පෙතති. තස්සා ව
 රතතියා අව්වයෙන පණිතෙන බාදතියෙන හොජතියෙන බ්‍රාහ්මණො
 සත්තප්පෙතති. එවං බො හො ගොතම, බ්‍රාහ්මණානං පච්චාරොහණි
 භොතිති.

අඤ්ඤාං බො බ්‍රාහ්මණ, බ්‍රාහ්මණානං පච්චාරොහණි අඤ්ඤාං ව,
 පන අරියස්ස චිතයෙ පච්චාරොහණි භොතිති.

යථාකථං පන හො ගොතම, අරියස්ස චිතයෙ පච්චාරොහණි
 භොතිති? සංචු මෙ හවං ගොතමො තථා ධම්මං දෙසෙතු, යථා අරියස්ස
 චිතයෙ පච්චාරොහණි භොතිති.

තෙන හි බ්‍රාහ්මණ, සුභාගි, සංචුකං මනසිකරොගි, භාසිස්සාමිති.

එවං භොති බො ජාණිස්සොණි බ්‍රාහ්මණො හගවතො පච්චස්සොසී,
 හගවා එතදවොච:

ඉධ බ්‍රාහ්මණ, අරියසාවකො ඉති පටිසඤ්ඤකඛිති: “මිච්ඡාදිට්ඨියා බො
 පාපකො විපාකො දිට්ඨො වෙව ධම්මෙ, අභිසම්පරායඤ්ඤා”ති, සො ඉති
 පටිසඤ්ඤා මිච්ඡාදිට්ඨිං පජහති, මිච්ඡාදිට්ඨියා පච්චාරොහති.

මිච්ඡාසංකප්පස්ස බො පාපකො විපාකො දිට්ඨො වෙව ධම්මෙ
 අභිසම්පරායඤ්ඤාති. සො ඉති පටිසඤ්ඤා මිච්ඡාසංකප්පං පජහති,
 මිච්ඡාසංකප්පා පච්චාරොහති.

මිච්ඡාචාචාරා බො පාපකො විපාකො දිට්ඨො වෙව ධම්මෙ,
 අභිසම්පරායඤ්ඤාති. සො ඉති පටිසඤ්ඤා මිච්ඡාචාචාරං පජහති, මිච්ඡාචාචාරා
 පච්චාරොහති.

මිච්ඡාකම්මත්තස්ස බො පාපකො විපාකො දිට්ඨො වෙව ධම්මෙ,
 අභිසම්පරායඤ්ඤාති. සො ඉති පටිසඤ්ඤා මිච්ඡාකම්මත්තං පජහති,
 මිච්ඡාකම්මත්තා පච්චාරොහති.

භවත් ගෞතමයෙනි, මෙලොවහි බමුණෝ එ පොහෝ දවස්හි හිස් සෝද නැවැනු නව කොමුපිළි යුවළක් හැදියාහු අමුගොමින් පොළෝ අලෙවුදී නිල් හිඳණින් අතුරා වැලිඳසට හා ගිනිහල් ගෙට අතර යොයා කරත්. ඔහු එරැ තෙව්ටක් නැගී බද්දිලි ව ගිනි නමදිත්. “භවතුන්ට ප්‍රත්‍යවරොහණ (පාපගොධන) කරමහ”යි. බොහෝ ගිතෙලිනුදු වෙබරු-යෙනුදු අග්නි සන්තර්ජණ කරත්. එරැ ඉක්ම යාමෙනුදු කැ යුතු බුදිය යුතු පිණි අහරින් බමුණන් සන්තර්ජිත කරත්. භවත් ගෞතමයෙනි, මෙසෙයින් බ්‍රාහ්මණයන්ගේ ප්‍රත්‍යවරොහණය වේ යයි.

බ්‍රාහ්මණය, බ්‍රාහ්මණයන්ගේ ප්‍රත්‍යවරොහණය අන් පරිද්දෙකින් වෙයි. ආයාචිතයෙහි ප්‍රත්‍යවරොහණය අන් පරිද්දෙකින් වේ යයි.

භවත් ගෞතමයෙනි, ආයාචිතයෙහි ප්‍රත්‍යවරොහණය කෙසේ වේ දැයි? ආයාචිතයෙහි ප්‍රත්‍යවරොහණය යම් පරිද්දෙකින් වේ නම් භවත් ගෞතමයන් වහන්සේ මට එලෙසින් දහම් දෙසන සේක්වා යි.

බ්‍රාහ්මණය, එ කරුණෙන් අසව, මොනොවට මෙනෙහි කරව දෙසන්නෙමි යි.

භවත්හි, එසේය යි ජාණ්ටසොණි බ්‍රාහ්මණ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිවදන් ඇස්වී ය.

බමුණ, මෙසස්නෙහි අරිසවු මෙසේ නුවණින් සලකයි. මිට්ඨා දෘෂ්ටිහුගේ ලාමක විපාක දිට්ඨුමියෙහි ම හා සමපරායෙහි වෙයි. හේ මෙසේ නුවණින් සලකා මිසදිටු හැරපියයි. මිට්ඨාදෘෂ්ටියෙන් ප්‍රත්‍යවරොහණ කෙරෙයි.

මිට්ඨාසංකල්පයාගේ ලාමක විපාක වනාහි දිට්ඨුහැමියෙහි ම හා සමපරායෙහි හා වෙයි. හේ මෙසේ නුවණින් සලකා මිට්ඨාසංකල්ප හැරපියයි, මිට්ඨාසංකල්පයෙන් ප්‍රත්‍යවරොහණ කෙරෙයි.

මිට්ඨාචාක්ෂුගේ ලාමක විපාක වනාහි දිට්ඨුහැමියෙහි හා සමපරායෙහි හා වෙයි. හේ මෙසේ නුවණින් සලකා මිට්ඨාචාක්ෂු හැර පියයි, මිට්ඨාචාක්ෂුගෙන් ප්‍රත්‍යවරොහණ කෙරෙයි.

මිට්ඨාකමාන්තයාගේ වනාහි ලාමක විපාක දිට්ඨුහැමියෙහි ම හා සමපරායෙහි හා වෙයි. හේ මෙසේ නුවණින් සලකා මිට්ඨාකමාන්තය හැර පියයි, මිට්ඨාකමාන්තයෙන් ප්‍රත්‍යවරොහණ කෙරෙයි.

මිච්ඡාදාජිවස්ස ඛො පාපකො විපාකො දිට්ඨො චෙව ධම්මෙ අභිසම්පරායඤ්ඤාති සො ඉති පටිසංඛියා මිච්ඡාදාජිවං පජහති. මිච්ඡාදාජිවා පට්ඨෙවාරොහති.

මිච්ඡාවායාමස්ස ඛො පාපකො විපාකො දිට්ඨො චෙව ධම්මෙ අභිසම්පරායඤ්ඤාති සො ඉති පටිසංඛියා මිච්ඡාවායාමං පජහති මිච්ඡා වායාමා පට්ඨෙවාරොහති.

මිච්ඡාසතියා ඛො පාපකො විපාකො දිට්ඨො චෙව ධම්මෙ අභිසම්පරායඤ්ඤාති සො ඉති පටිසංඛියා මිච්ඡාසතිං පජහති. මිච්ඡාසතියා පට්ඨෙවාරොහති.

මිච්ඡාසමාධිස්ස ඛො පාපකො විපාකො දිට්ඨො චෙව ධම්මෙ අභිසම්පරායඤ්ඤාති සො ඉති පටිසංඛියා මිච්ඡාසමාධිං පජහති. මිච්ඡාසමාධිමහා පට්ඨෙවාරොහති.

මිච්ඡාඤ්ඤාණස්ස ඛො පාපකො විපාකො දිට්ඨො චෙව ධම්මෙ අභිසම්පරායඤ්ඤාති සො ඉති පටිසංඛියා මිච්ඡාඤ්ඤාණං පජහති. මිච්ඡාඤ්ඤාණා පට්ඨෙවාරොහති.

මිච්ඡාවිමුක්තියා ඛො පාපකො විපාකො දිට්ඨො චෙව ධම්මෙ අභිසම්පරායඤ්ඤාති සො ඉති පටිසංඛියා මිච්ඡාවිමුක්තිං පජහති. මිච්ඡාවිමුක්තියා පට්ඨෙවාරොහති.

එවං ඛො බ්‍රාහ්මණ, අරියස්ස චිත්තයෙ පට්ඨෙවාරොහණි භොතිති.

අඤ්ඤාථා භො ගොතමි, බ්‍රාහ්මණානං පට්ඨෙවාරොහණි, අඤ්ඤාථා ච පන අරියස්ස චිත්තයෙ පට්ඨෙවාරොහණි භොතිති. ඉමිස්සා ච ඛො භො ගොතමි, අරියස්ස චිත්තයෙ පට්ඨෙවාරොහණියා බ්‍රාහ්මණානං පට්ඨෙවාරොහණි කල්පනාගසති සොළසි.

අභිකක්කනං භො ගොතමි, -පෙ- උපාසකං මං හවං ගොතමො ධාරෙතු අජ්ජනගෙන පාණ්ණපෙතං සරණං ගතනති.

මිට්ඨාආජීවයාගේ වනාහි ලාමකවිපාක දිවුදූමියෙහි ම හා සමපරායෙහි හා වෙයි. හේ මෙසේ නුවණින් සලකා මිට්ඨාආජීවය හැර පිය යි. මිට්ඨා ආජීවයෙන් ප්‍රත්‍යවරොහණ කෙරෙයි.

මිට්ඨාව්‍යායාමයාගේ වනාහි ලාමකවිපාක දිවුදූමියෙහි ම හා සමපරායෙහි හා වෙයි. හේ මෙසේ නුවණින් සලකා මිට්ඨාව්‍යායාමය හැර පිය යි. මිට්ඨාව්‍යායාමයෙන් ප්‍රත්‍යවරොහණ කෙරෙයි.

මිට්ඨාඝෂාකිත්‍රුගේ වනාහි ලාමකවිපාක දිවුදූමියෙහි ම හා සමපරායෙහි හා වෙයි. හේ මෙසේ නුවණින් සලකා මිට්ඨාඝෂාකිය හැර පිය යි. මිට්ඨා ඝෂාකියෙන් ප්‍රත්‍යවරොහණ කෙරෙයි.

මිට්ඨාසමාධිත්‍රුගේ වනාහි ලාමකවිපාක දිවුදූමියෙහි ම හා අභිසමපරායෙහි හා වෙයි. හේ මෙසේ නුවණින් සලකා මිට්ඨාසමාධිය හැර පිය යි. මිට්ඨාසමාධියෙන් ප්‍රත්‍යවරොහණ කෙරෙයි.

මිට්ඨාඤ්ඤායාගේ වනාහි ලාමකවිපාක දිවුදූමියෙහි ම හා අභිසමපරායෙහි හා වෙයි. හේ මෙසේ නුවණින් සලකා මිට්ඨාඤ්ඤාය හැර පිය යි. මිට්ඨාඤ්ඤායෙන් ප්‍රත්‍යවරොහණ කෙරෙයි.

මිට්ඨාවිමුක්තිත්‍රුගේ වනාහි ලාමකවිපාක දිවුදූමියෙහි ම හා සමපරායෙහි හා වෙයි. හේ මෙසේ නුවණින් සලකා මිට්ඨාවිමුක්තිය හැරපියා මිට්ඨාවිමුක්තියෙන් ප්‍රත්‍යවරොහණ කෙරෙයි.

බ්‍රාහ්මණය, මෙසේ වනාහි ආයඤ්චනයෙහි ප්‍රත්‍යවරොහණය වේ යයි.

භවත් ගෞතමයෙනි, බ්‍රාහ්මණයන්ගේ ප්‍රත්‍යවරොහණය අන් පරිද්දෙකින් වෙයි. ආයඤ්චනයෙහි ප්‍රත්‍යවරොහණය ද අන් පරිද්දෙකින් වේ යයි. භවත් ගෞතමයෙනි, බ්‍රාහ්මණයන්ගේ ප්‍රත්‍යවරොහණය මේ ආයඤ්චනයෙහි ප්‍රත්‍යවරොහණයාගේ සොළාස්වන කලා ද නො අගනේ යයි.

භවත් ගෞතමයෙනි, ඉතා කාන්ත ය... භවත් ගෞතමයන් වහන්සේ අද පටන් මා දිවිඟිමියෙන් සරණ ගිය උචසුටකු කොට දරන සේක්වා යි.

10. 3. 2. 8

දුතිය පච්චාරොහණී සූතකං

අරියං ඛො භික්ඛවෙ පච්චාරොහණීං දෙසිය්‍යාමි. තං සුඤ්චං - පෙ-
කතමා ච භික්ඛවෙ අරියා පච්චාරොහණී:

ඉධ භික්ඛව ආරියසාවකො ඉති පටිසංවික්ඛති: ටිව්ඡාදිට්ඨියා ඛො
පාපකො විපාකො දිට්ඨං වෙව ධම්මෙ අභිසම්පරායඤ්ඤාති සො ඉති
පටිසංඛාය ටිව්ඡාදිට්ඨිං පජ්ඣති. ටිව්ඡාදිට්ඨියා පච්චාරොහති. ටිව්ඡා-
සංඛතප්පස්ස ඛො පාපකො විපාකො - පෙ- ටිව්ඡාවාචාය ඛො පාපකො
විපාකො - පෙ- ටිව්ඡාකම්මන්තස්ස ඛො පාපකො විපාකො - පෙ- ටිව්ඡා-
ආජීවස්ස ඛො පාපකො විපාකො - පෙ- ටිව්ඡාවායාමස්ස ඛො පාපකො
විපාකො - පෙ- ටිව්ඡාසතිස්ස ඛො පාපකො විපාකො - පෙ- ටිව්ඡා
සමාධිස්ස ඛො පාපකො විපාකො - පෙ- ටිව්ඡාඤ්ඤාත්තස්ස ඛො පාපකො
විපාකො - පෙ- ටිව්ඡාවිමුක්ඛියා ඛො පාපකො විපාකො දිට්ඨං වෙව
ධම්මෙ අභිසම්පරායඤ්ඤාති සො ඉති පටිසංඛාය ටිව්ඡාවිමුක්ඛිං පජ්ඣති.
ටිව්ඡාවිමුක්ඛියා පච්චාරොහති. අයං වුට්ඨති භික්ඛවෙ අරියා
පච්චාරොහණීති.

10. 3. 2. 9

පුබ්බධගම සූතකං

සුරියස්ස භික්ඛවෙ උදයන්තො එතං පුබ්බධගමං එතං පුබ්බනිමිත්තං
යද්දං අරුණංගා. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ කුසලානං ධම්මානං එතං
පුබ්බධගමං, එතං පුබ්බනිමිත්තං, යද්දං සමුදාදිට්ඨි. සමුදාදිට්ඨියා¹ භික්ඛවෙ
සමුදාසංඛතප්පො පහොති. සමුදාසංඛතප්පස්ස සමුදාවාචා පහොති. සමුදා
වාචස්ස සමුදාකම්මන්තො පහොති. සමුදාකම්මන්තස්ස සමුදාආජීවො
පහොති. සමුදාආජීවස්ස සමුදාවායාමො පහොති. සමුදාවායාමස්ස
සමුදාසති පහොති. සමුදාසතිස්ස සමුදාසමාධි පහොති. සමුදාසමාධිස්ස
සමුදාඤ්ඤාත්තං පහොති. සමුදාඤ්ඤාත්තස්ස සමුදාවිමුක්ඛි පහොතිති.

1. සමුදාදිට්ඨිකස්ස - මජ්ඣ.

10. 3. 2. 8

දුතිය පව්වොරොහණ සූත්‍රය

මහණෙනි, තොපට ආයඝ්‍රිකාප්‍රත්‍යවරොහණය දෙසන්නෙමි. එය අසවු...

මහණෙනි, ආයඝ්‍රිකාප්‍රත්‍යවරොහණය කවර යත්:

මහණෙනි, මෙ සස්තෙනි අරිසවු මෙසේ නුවණින් සලකයි: මිථ්‍යා දෘෂ්ටියගේ වනාහි ලාමක විපාක දිට්‍රදුමියෙහි ම හා සමපරායෙහි හා වෙයි. හේ මෙසේ නුවණින් සලකා මිසදිටු දුරු කෙරෙයි. මිථ්‍යාදෘෂ්ටියෙන් ප්‍රත්‍යවරොහණය කෙරෙයි. මිථ්‍යාසංකල්පයාගේ වනාහි ලාමක විපාක... මිථ්‍යාවාක්තූගේ වනාහි ලාමක විපාක... මිථ්‍යාකම්භාන්තයාගේ වනාහි ලාමකවිපාක... මිථ්‍යාආච්චයාගේ වනාහි ලාමකවිපාක... මිථ්‍යා ව්‍යායාමයාගේ වනාහි ලාමකවිපාක... මිථ්‍යාසංකෘතියගේ වනාහි ලාමක විපාක...මිථ්‍යාසමාධිහුගේ වනාහි ලාමකවිපාක... මිථ්‍යාඥාණයාගේ වනාහි ලාමකවිපාක... මිථ්‍යාවිමුක්තිහුගේ වනාහි ලාමකවිපාක දිට්‍රදුමියෙහි හා සමපරායෙහි හා වෙයි. හේ මෙසේ නුවණින් සලකා මිථ්‍යාවිමුක්තිය හැරපියයි. මිථ්‍යාවිමුක්තියෙන් ප්‍රත්‍යවරොහණ කෙරෙයි. මහණෙනි, මෙ ආයඝ්‍රිකාප්‍රත්‍යවරොහණය යි.

10. 3. 2. 9

පුබ්බධගම සූත්‍රය

මහණෙනි, උද්වන නිරුහට තෙල පුච්ඤ්ඤතා වෙයි, තෙල පුච්චිමිත්ත වෙයි, එනම් අරුණු නැතිම යි. මහණෙනි, එ පරිදිම කුශලධර්මයනට තෙල පුච්ඤ්ඤතා වෙයි, තෙල පුච්චිමිත්ත වෙයි, එනම් සම්මදිවහ යි. මහණෙනි, සමාසදෘෂ්ටි ඇත්තහුට සමාස සංකල්පය පොහොතේ වෙයි. සමාස සංකල්ප ඇත්තහුට සමාස වාක් පොහොතේ වෙයි. සමාස වාක් ඇත්තහුට සමාස කම්භාන්තය පොහොතේ වෙයි. සමාස කම්භාන්ත ඇත්තහුට සමාස ආච්චය පොහොතේ වෙයි. සමාසආච්චිතට සමාස ව්‍යායාමය පොහොතේ වෙයි. සමාස ව්‍යායාම ඇත්තහුට සමාසසංකෘතිය පොහොතේ වෙයි. සමාස සංකෘති ඇත්තහුට සමාස සමාධිය පොහොතේ වෙයි. සමාසසමාධි ඇත්තහුට සමාසඥාණය පොහොතේ වෙයි. සමාස ඥාණිතට සමාසවිමුක්තිය පොහොතේ වෙයි.

10. 3. 2. 10

ආසවකඛය සූතතං

දස ඉමෙ භික්ඛවෙ ධම්මා භාවිතා ඛුජිකතා ආසවානං ඛයාය සංවත්තනති. කතමෙ දස:

සමොද්ධි, සමොසඤ්ඤා, සමොවාචා, සමොකමමනෙතා, සමො ආජිවො, සමොවායාමො, සමොසනි, සමොසමාධි, සමොක්ඛාණං, සමො විමුතති.

ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ දස ධම්මා භාවිතා ඛුජිකතා ආසවානං ඛයාය සංවත්තනති.

පච්චාරොහණිවගෙහා දුතියො.

තසසුද්දනං:

තයො අධම්මා අජිනො සඤ්ඤාරවොච ඔරිමං.

දො වෙච පච්චාරොහණි - පුබ්බඛගමං ආසවො වාති.

10. 3. 2. 10

ආසවක්ඛය සූත්‍රය

මහණෙනි, මේ දශධර්ම කෙනෙක් භාවිත බහුලිකෘත වූහු ආසවක්ඛය සඳහා වැටෙත්. කවර දශ කෙනෙක යත්:

සමොද්ධි ය, සමොසංක්ඛප්ප ය, සමොවාචා ය, සමොකම්මන්ත ය, සමොආජිවය, සමොවායාම ය, සමොසන්ධි ය, සමො සමාධි ය, සමොක්ඛාණය, සමොවිමුත්ති යි.

මහණෙනි, මේ දසදහම් භාවිත බහුලිකෘත වූහු ආසවක්ඛය පිණිස වැටෙතැයි.

දෙවන පටිච්චාරොහණ වර්ග යි.

එහි උද්දාය:

අධර්ම සූත්‍ර තුනෙක, අර්ථ සූත්‍රය, සංකාරව සූත්‍රය, සිරිම සූත්‍රය, පටිච්චාරොහණි සූත්‍ර දෙකය, පුබ්බඛගම් සූත්‍රය ආසව සූත්‍රයදැයි යන දසයයි.

3. පරිසුද්ධවගෙහා

10. 3. 3. 1

පයම සුතතං

දස ඉමෙ භික්ඛවෙ ධම්මා පරිසුද්ධා පරියොදනා නාඤ්ඤානු සුගතවිනයා කතමෙ දස:

සමොද්ධි සමොසංකප්පා සමොවාචා සමොකමලනෙහා සමො-
ආජිවො සමොවායාමො සමොසති සමොසමාධි සමොක්කාණං සමො
විමුක්ති. ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ දසධම්මා පරිසුද්ධා පරියොදනා නාඤ්ඤානු
සුගතවිනයාති.

10. 3. 3. 2

දුතිය සුතතං

දස ඉමෙ භික්ඛවෙ ධම්මා අනුප්පන්නා උපපජ්ජති, නාඤ්ඤානු
සුගතවිනයා. කතමෙ දස: සමොද්ධි -පෙ- සමොවිමුක්ති. ඉමෙ ඛො
භික්ඛවෙ දසධම්මා අනුප්පන්නා උපපජ්ජති නාඤ්ඤානු සුගතවිනයාති.

10. 3. 3. 3

තතිය සුතතං

දස ඉමෙ භික්ඛවෙ ධම්මා මහපථලා මහානිසංසා නාඤ්ඤානු
සුගතවිනයා. කතමෙ දස: සමොද්ධි -පෙ- සමොවිමුක්ති. ඉමෙ ඛො
භික්ඛවෙ දස ධම්මා මහපථලා මහානිසංසා නාඤ්ඤානු සුගතවිනයාති.

10. 3. 3. 4

චතුත්ථ සුතතං

දස ඉමෙ භික්ඛවෙ ධම්මා ර ගවිනයපරියොසානා භොග්ඤ්ඤානු, දෙසවිනය
පරියොසානා භොග්ඤ්ඤානු, මොහවිනයපරියොසානා භොග්ඤ්ඤානු, නාඤ්ඤානු
සුගතවිනයා. කතමෙ දස: සමොද්ධි -පෙ- සමොවිමුක්ති. ඉමෙ ඛො
භික්ඛවෙ දසධම්මා රාගවිනයපරියොසානා භොග්ඤ්ඤානු, දෙසවිනයපරියොසානා
භොග්ඤ්ඤානු, මොහවිනයපරියොසානා භොග්ඤ්ඤානු, නාඤ්ඤානු සුගතවිනයාති.

3. පරිශුද්ධවගීය

10. 3. 3. 1

ප්‍රථම සූත්‍රය

මහණෙනි, සුගත් චිත්තය හැර අන් තන්හි මෙ දස දහම්හු පරිශුද්ධ පයඝීවදන නො වෙත්. කවර දස කෙනෙක යත්:

සමොද්ධි ය, සමොසඛකපය ය, සමොවාචා ය, සමොකම්මන්තය, සමො ආච්ච ය, සමොවායාම ය, සමොසත්තිය, සමොසමාධි ය, සමොඤ්ඤා ය, සමො විමුක්ති යි. මහණෙනි, සුගත් චිත්තය හැර අන් තන්හි මෙ දස දහම්හු පරිශුද්ධ පයඝීවදන නො වෙතැයි.

10. 3. 3. 2

ද්විතීය සූත්‍රය

මහණෙනි, නුපත් මෙ දස දහම්හු සුගත් චිත්තය හැර අන් තැනක නො උපදනාහ. කවර දස දහමෙක යත්: සමොද්ධි... සමොවිමුක්තිය. මහණෙනි, නුපත් මෙ දසදහම්හු සුගත් චිත්තය හැර අන් තන්හි නුපදනාහ යි.

10. 3. 3. 3

තෘතීය සූත්‍රය

මහණෙනි, සුගත් චිත්තය හැර අන් තැනක මෙ දසදහම්හු මහත්ඵල මහා නාශංස නො වෙත්. කවර දස දහමෙක යත්: සමොද්ධි ය... සමොවිමුක්තිය යි. මහණෙනි, සුගත් චිත්තය හැර අන් තන්හි මෙ දසදහම්හු මහත්ඵල මහා නාශංස නො වෙත් යි.

10. 3. 3. 4

චතුර්ථ සූත්‍රය

මහණෙනි, සුගත් චිත්තය හැර අන් තැනක මෙ දසදහම්හු රාගචිත්තය පයඝීවසාන කොට ඇති නො වෙත්. දොෂ චිත්තය පයඝීවසාන කොට ඇති නො වෙත්. මොහවිත්තය පයඝීවසාන කොට ඇති නො වෙත්. කවර දස දහමෙක යත්: සමොද්ධි ය... සමොවිමුක්තිය යි. මහණෙනි, සුගත් චිත්තය හැර අන් තන්හි මෙ දසදහම්හු රාගචිත්තය පයඝීවසාන කොට, ඇති නො වෙත්. දොෂ චිත්තය පයඝීවසාන කොට, ඇති නො වෙත්. මොහවිත්තය පයඝීවසාන කොට, ඇති නො වෙත් යි.

10. 3. 3. 5

පඤ්චම සුත්තං

දස ඉමෙ භික්ඛවෙ ධම්මා ඵකන්තනිබ්බද්ධා විරාගාය නිරොධාය උපසමාය අභිඤ්ඤාය සංගොධාය නිබ්බානාය සංවත්තනා, නාඤ්ඤානු සුගතවිනයා. කතමෙ දස: සමොද්ධිං -පෙ- සමොච්ඡිත්ති, ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ දසධම්මා ඵකන්තනිබ්බද්ධා විරාගාය නිරොධාය උපසමාය අභිඤ්ඤාය සංගොධාය නිබ්බානාය සංවත්තනා, නාඤ්ඤානු සුගතවිනයාති.

10. 3. 3. 6

ඡට්ඨම සුත්තං

දස ඉමෙ භික්ඛවෙ ධම්මා භාවිතා බහුලිකතා අනුප්පන්නා උප්පජ්ජන්ති, නාඤ්ඤානු සුගතවිනයා, කතමෙ දස: සමොද්ධිං -පෙ- සමොච්ඡිත්ති. ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ දසධම්මා භාවිතා බහුලිකතා අනුප්පන්නා උප්පජ්ජන්ති, නාඤ්ඤානු සුගතවිනයාති.

10. 3. 3. 7

සප්ප සුත්තං

දස ඉමෙ භික්ඛවෙ ධම්මා භාවිතා බහුලිකතා මහප්පලා භොගන්ති මහානිසංසා නාඤ්ඤානු සුගතවිනයා. කතමෙ දස: සමොද්ධිං -පෙ- සමොච්ඡිත්ති. ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ දසධම්මා භාවිතා බහුලිකතා මහප්පලා භොගන්ති මහානිසංසා, නාඤ්ඤානු සුගතවිනයාති.

10. 3. 3. 8

අට්ඨම සුත්තං

දස ඉමෙ භික්ඛවෙ ධම්මා භාවිතා බහුලිකතා රාගච්ඡායපරියොසානා භොගන්ති, දෝෂච්ඡායපරියොසානා භොගන්ති මොහච්ඡායපරියොසානා භොගන්ති, නාඤ්ඤානු සුගතවිනයා කතමෙ දස: සමොද්ධිං -පෙ- සමොච්ඡිත්ති. ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ දසධම්මා භාවිතා බහුලිකතා රාගච්ඡාය පරියොසානා භොගන්ති, දෝෂච්ඡායපරියොසානා භොගන්ති, මොහච්ඡාය පරියොසානා භොගන්ති, නාඤ්ඤානු සුගතවිනයාති.

10. 3. 3. 5

පඤ්චම සූත්‍රය

මහණෙනි, සුගත් විනය හැර අන් තන්හි මෙ දසදහම්හු එකාන්ත නිවේදය පිණිස විරාගය පිණිස නිරොධය පිණිස ව්‍යුපසමය පිණිස අභිඤ්ඤා පිණිස සංකොඤ්ඤා පිණිස නිව්ඤ්ඤා පිණිස නො වැටෙත්. කවර දසදහමෙක යත්: සමාදිට්ඨි ය... සමාදිට්ඨිකි යි. මහණෙනි, සුගත් විනය හැර අන් තැනෙක මෙ දසදහම්හු එකාන්ත නිවේදය පිණිස විරාගය පිණිස නිරොධය පිණිස ව්‍යුපසමය පිණිස අභිඤ්ඤා පිණිස සංකොඤ්ඤා පිණිස නිව්ඤ්ඤා පිණිස නො වැටෙති යි.

10. 3. 3. 6

මහඨ සූත්‍රය

මහණෙනි, සුගත් විනය හැර අන් තැනෙක නූපත් මෙ දසදහම්හු භාවිත බහුලිකාත ව නො උපදනාහ. කවර දස දහමෙක යත්: සමාදිට්ඨි ය... සමාදිට්ඨිකි යි. මහණෙනි, සුගත් විනය හැර අන් තන්හි නූපත් මෙ දසදහම්හු භාවිත ව බහුලිකාත ව නූපදනාහ යි.

10. 3. 3. 7

සජ්ජම සූත්‍රය

මහණෙනි, සුගත් විනය හැර අන් තැනෙක මෙ දසදහම්හු භාවිත ව බහුලිකාත ව මහත්ඵල මහානාශංස නො වෙත්. කවර දසදහමෙක යත්: සමාදිට්ඨි ය... සමාදිට්ඨිකි යි. මහණෙනි, සුගත් විනය හැර අන් තැනෙක මෙ දසදහම්හු භාවිත ව බහුලිකාත ව මහත්ඵල මහානාශංස නො වෙති යි.

10. 3. 3. 8

අපටම සූත්‍රය

මහණෙනි, සුගත් විනය හැර අන් තැනෙක භාවිත බහුලිකාත මෙ දසදහම්හු රාගවිනය පයඨිවසාන කොට ඇති නො වෙත්. දොෂවිනය පයඨිවසාන කොට ඇති නො වෙත්. මොහවිනය පයඨිවසාන කොට ඇති නො වෙත්. කවර දසදහමෙක යත්: සමාදිට්ඨි ය... සමාදිට්ඨිකි යි. මහණෙනි, සුගත් විනය හැර අන් තැනෙක භාවිත බහුලිකාත මෙ දසදහම්හු රාගවිනය පයඨිවසාන කොට ඇති නො වෙත්. දොෂවිනය පයඨිවසාන කොට ඇති නො වෙත්. මොහවිනය පයඨිවසාන කොට ඇති නො වෙත්.

10. 3. 3. 9

නවම සුතතං

දස ඉමෙ භික්ඛවෙ ධම්මා භාවිතා බහුලිකතා ඵකන්තනිබ්බද්දය විරාගාය නිරොධාය උපසමාය අභිඤ්ඤාය සමොධාය නිබ්බානාය සංවත්තන්ති නාඤ්ඤත්ත සුගතචිනයා. කතමෙ දස: සමොද්ධිං -පෙ- සමොච්චුතති. ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ දසධම්මා භාවිතා බහුලිකතා ඵකන්තනිබ්බද්දය විරාගාය නිරොධාය උපසමාය අභිඤ්ඤාය සමොධාය නිබ්බානාය සංවත්තන්ති, නාඤ්ඤත්ත සුගතචිනයාති.

10. 3. 3. 10

දසම සුතතං

දස ඉමෙ භික්ඛවෙ මිච්ඡන්තා. කතමෙ දස: මිච්ඡාදිට්ඨි මිච්ඡාසංකප්පා මිච්ඡාවාචා මිච්ඡාකමමනෙතා මිච්ඡාදාජීවො මිච්ඡාවායාමො මිච්ඡාසති මිච්ඡාසමාධි මිච්ඡාඤ්ඤං මිච්ඡාච්චුතති. ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ දස මිච්ඡන්තාති.

10. 3. 3. 11

ඵකාදසම සුතතං

දස ඉමෙ භික්ඛවෙ සම්මන්තා. කතමෙ දස: සමොද්ධිං සමොසංකප්පා සමොවාචා සමොකමමනෙතා සමොදාජීවො සමොවායාමො සමොසති සමොසමාධි සමොඤ්ඤං සමොච්චුතති. ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ දස සම්මන්තාති.

පරිසුද්ධවගෙගා තතියො.

10. 3. 3. 9

නවම සූත්‍රය

මහණෙනි, සුගත් චිත්තය ගැර අන් තැනෙක භාවිත බහුලිකාත මෙ දසදහම්හු එකාන්ත භිවේදය පිණිස විරාගය පිණිස නිරොධය පිණිස චූෂ්ණමය පිණිස අභිඤ්ඤා පිණිස සමුදායය පිණිස නිව්ඤ්ඤා පිණිස නො වැටෙත්. කවර දසදහමෙක යත්: සමොද්ධි ය... සමොච්ඡිකති යි. මහණෙනි, සුගත් චිත්තය ගැර අන් තැනෙක භාවිත බහුලිකාත මෙ දසදහම්හු එකාන්ත භිවේදය පිණිස විරාගය පිණිස නිරොධය පිණිස චූෂ්ණමය පිණිස අභිඤ්ඤා පිණිස සමුදායය පිණිස නිව්ඤ්ඤා පිණිස නො වැටෙති යි.

10. 3. 3. 10

දශම සූත්‍රය

මහණෙනි, මේ මිථ්‍යාක දසයෙක. කවර දසයෙක යත්: මිච්ඡාදිට්ඨි ය, මිච්ඡාසංකප්ප ය, මිච්ඡාවාචා ය, මිච්ඡාකම්මන්ත ය, මිච්ඡාආජීව ය, මිච්ඡා වායාම ය, මිච්ඡාසති ය, මිච්ඡාසමාධි ය, මිච්ඡාඤ්ඤා ය, මිච්ඡාවිමුක්ති යි. මහණෙනි, මේ දස මිථ්‍යාක යි.

10. 3. 3. 11

එකාදශ සූත්‍රය

මහණෙනි, මේ සමාන්ත දසයෙක. කවර දසයෙක යත්: සමො දිට්ඨි ය, සමොසංකප්ප ය සමොවාචා ය සමොකම්මන්ත ය සමොආජීව ය සමොවායාම ය සමොසති ය සමොසමාධි ය සමොඤ්ඤා ය සමොවිමුක්ති යි. මහණෙනි, මේ දස සමාන්ත යි.

තෙවැනි පරිසුද්ධවග්ගි යි.

4. සාධුචගෙනා

10. 3. 4. 1

සාධු සුතතං

සාධුඤ්ඤා වො භික්ඛවෙ දෙසිසාමී, අසාධුඤ්ඤා. තං සුඤ්ඤාථ සාධුතං මනසිකරොථ භාසිසාමිති. එවමෙතෙතනි ඛො තෙ භික්ඛු හගවතො පච්චසෙසාසුං. හගවා එතදවොච;

කතමඤ්ඤා භික්ඛවෙ අසාධු¹: මිච්ඡාදිට්ඨි මිච්ඡාසංකප්පො මිච්ඡාවාචා මිච්ඡාකමමනො මිච්ඡාආර්ථවො මිච්ඡාවායාමො මිච්ඡාසති මිච්ඡාසමාධි මිච්ඡාඤ්ඤාං මිච්ඡාචිමුත්ති. ඉදං වුවන්ති භික්ඛවෙ අසාධු¹.

කතමඤ්ඤා භික්ඛවෙ සාධු¹ සමමාදිට්ඨි සමමාසංකප්පො සමමාවාචා සමමාකමමනො සමමාආර්ථවො සමමාවායාමො සමමාසති සමමාසමාධි සමමාඤ්ඤාං සමමාචිමුත්ති. ඉදං වුවන්ති භික්ඛවෙ සාධුතනි.

10. 3. 4. 2

අරියධම්ම සුතතං

අරියධම්මඤ්ඤා වො භික්ඛවෙ දෙසිසාමී² අනරියධම්මඤ්ඤා. තං සුඤ්ඤාථ සාධුතං මනසිකරොථ -පෙ- කතමො ව භික්ඛවෙ අනරියො ධම්මො. මිච්ඡාදිට්ඨි -පෙ- මිච්ඡාචිමුත්ති. අයං වුවන්ති භික්ඛවෙ අනරියො ධම්මො. කතමො ව භික්ඛවෙ අරියො ධම්මො: සමමාදිට්ඨි -පෙ- සමමාචිමුත්ති. අයං වුවන්ති භික්ඛවෙ අරියො ධම්මොති.

10. 3. 4. 3

කුසල සුතතං

කුසලඤ්ඤා³ වො භික්ඛවෙ දෙසිසාමී² අකුසලඤ්ඤා⁴. තං සුඤ්ඤාථ -පෙ- කතමඤ්ඤා භික්ඛවෙ අකුසලං: මිච්ඡාදිට්ඨි -පෙ- මිච්ඡාචිමුත්ති. ඉදං වුවන්ති භික්ඛවෙ අකුසලං. කතමඤ්ඤා භික්ඛවෙ කුසලං: සමමාදිට්ඨි -පෙ- සමමාචිමුත්ති. ඉදං වුවන්ති භික්ඛවෙ කුසලතනි.

1. අසාධු-මජ්ඣං.

2. දෙසෙසසාමි-පෙසං.

3. අකුසලඤ්ඤා-මජ්ඣං.

4. කුසලඤ්ඤා-මජ්ඣං.

4. සාධු ධර්මය

10. 3. 4. 1

සාධු සූත්‍රය

මහණෙනි, තොපට සාධුධර්මය හා අසාධු ධර්මය හා දෙසන්නෙමි. එ අසවු, මොනොවට මෙනෙහි කරවු කියන්නෙමි සි. එසේය වහන්සැයි එ මහණහු භාග්‍යවත්තට පිළිවදන් දැස් වූහ. භාග්‍යවත්හු තෙල වදළ හ. මහණෙනි, අසාධු ධර්මය කවර: මිත්‍යාදිට්ඨි ය, මිත්‍යාසංකප්ප ය, මිත්‍යා වාචා ය, මිත්‍යාකමමාන ය, මිත්‍යාආර්ථ ය, මිත්‍යාවායාම ය, මිත්‍යාසතී ය, මිත්‍යාසමාධි ය, මිත්‍යාඝ්‍රාණ ය, මිත්‍යාවිමුක්ති යි. මහණෙනි, මේ අසාධු ධර්ම යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, සාධුධර්ම කවර: සම්මාදිට්ඨි ය සම්මාසංකප්පය සම්මාවාචා ය සම්මාකමමාන ය සම්මාආර්ථ ය සම්මාවායාම ය සම්මාසතී ය සම්මාසමාධි ය සම්මාඝ්‍රාණ ය සම්මාවිමුක්ති යි මහණෙනි, මේ සාධුධර්ම යි කියනු ලැබේ.

10. 3. 4. 2

අරියධම්ම සූත්‍රය

මහණෙනි, තොපට ආයථි ධර්මය හා අනායථි ධර්මය හා දෙසන්නෙමි. එ අසවු මොනොවට මෙනෙහි කරවු.. මහණෙනි, අනායථිධර්මය කවර: මිත්‍යාදිට්ඨි ය... මිත්‍යාවිමුක්ති යි. මහණෙනි, මේ අනායථිධර්ම යි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, ආයථිධර්ම කවර: සම්මාදිට්ඨි ය... සම්මාවිමුක්ති යි. මහණෙනි, මේ ආයථිධර්ම යි කියනු ලැබේ.

10. 3. 4. 3

කුශල සූත්‍රය

මහණෙනි, තොපට කුශල හා අකුශල හා දෙසන්නෙමි. එ අසවු... මහණෙනි, අකුශල කවර යත්: මිත්‍යාදිට්ඨි ය .. මිත්‍යාවිමුක්ති යි. මහණෙනි, මේ අකුශල යි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, කුශල කවර යත්: සම්මාදිට්ඨි ය... සම්මාවිමුක්ති යි. මහණෙනි, මේ කුශල යි කියනු ලැබේ.

10. 3. 4. 4

අත් සුතනං

අත්ඤා වො භික්ඛවෙ දෙසිසාමී, අනත්ඤා. නං සුභාථං -පෙ-
කතමො ච භික්ඛවෙ අනත්ඤා: මිච්ඡාදිට්ඨි -පෙ- මිච්ඡාවිමුක්ඛි. අයං
චුච්ඡන්ති භික්ඛවෙ අනත්ඤා. කතමො ච භික්ඛවෙ අත්ඤා: සමමාදිට්ඨි
-පෙ- සමමාවිමුක්ඛි. අයං චුච්ඡන්ති භික්ඛවෙ අත්ඤානි.

10. 3. 4. 5

ධම්ම සුතනං

ධම්මඤ්ඤා වො භික්ඛවෙ දෙසිසාමී, අධම්මඤ්ඤා. නං සුභාථං -පෙ-
කතමො ච භික්ඛවෙ අධම්මො: මිච්ඡාදිට්ඨි -පෙ- මිච්ඡාවිමුක්ඛි. අයං
චුච්ඡන්ති භික්ඛවෙ අධම්මො. කතමො ච භික්ඛවෙ ධම්මො: සමමාදිට්ඨි
-පෙ- සමමාවිමුක්ඛි. අයං චුච්ඡන්ති භික්ඛවෙ ධම්මොනි.

10. 3. 4. 6

සාසව සුතනං

සාසවඤ්ඤා වො භික්ඛවෙ ධම්මං දෙසිසාමී, අනාසවඤ්ඤා. නං
සුභාථං -පෙ- කතමො ච භික්ඛවෙ සාසවො ධම්මො: මිච්ඡාදිට්ඨි -පෙ-
මිච්ඡාවිමුක්ඛි. අයං චුච්ඡන්ති භික්ඛවෙ සාසවො ධම්මො. කතමො ච
භික්ඛවෙ අනාසවො ධම්මො: සමමාදිට්ඨි -පෙ- සමමාවිමුක්ඛි. අයං චුච්ඡන්ති
භික්ඛවෙ අනාසවො ධම්මොනි.

10. 3. 4. 7

සාවජ්ජ සුතනං

සාවජ්ජඤ්ඤා වො භික්ඛවෙ ධම්මං දෙසිසාමී, අනවජ්ජඤ්ඤා. නං සුභාථං
-පෙ- කතමො ච භික්ඛවෙ සාවජ්ජො ධම්මො: මිච්ඡාදිට්ඨි -පෙ- මිච්ඡා-
විමුක්ඛි. අයං චුච්ඡන්ති භික්ඛවෙ සාවජ්ජො ධම්මො. කතමො ච භික්ඛවෙ
අනවජ්ජො ධම්මො: සමමාදිට්ඨි -පෙ- සමමාවිමුක්ඛි. අයං චුච්ඡන්ති
භික්ඛවෙ අනවජ්ජො ධම්මොනි.

10. 3. 4. 4

අත් සූත්‍රය

මහණෙනි, තොපට අත් සහ අනත් සහ දෙසන්නෙමි. එ අසවු... මහණෙනි, අනත් ස කවර: මිත්‍යාදිට්ඨි ය... මිත්‍යාවිමුක්ති යි. මහණෙනි, අනත් ස කියනු ලැබේ. මහණෙනි, අත් ස කවර: සමමාදිට්ඨි ය... සමමා විමුක්ති ය යි. මහණෙනි, මේ අත් ස කියනු ලැබේ.

10. 3. 4. 5

ධම්ම සූත්‍රය

මහණෙනි, තොපට ධර්මය හා අධර්මය හා දෙසමි. එ අසවු... මහණෙනි, අධර්මය කවර: මිත්‍යාදිට්ඨි ය... මිත්‍යාවිමුක්ති යි. මහණෙනි, මේ අධර්ම යි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, ධර්මය කවර: සමමාදිට්ඨි ය... සමමාවිමුක්ති යි. මහණෙනි, මේ ධර්ම යි කියනු ලැබේ.

10. 3. 4. 6

සාසව සූත්‍රය

මහණෙනි, තොපට සාසව ධර්ම හා අනාසවධර්ම හා දෙසමි. එ අසවු... මහණෙනි, සාසවධර්ම කවර යත්: මිත්‍යාදිට්ඨි ය... මිත්‍යාවිමුක්ති යි. මහණෙනි, මේ සාසවධර්ම යි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, අනාසවධර්ම කවර යත්: සමමාදිට්ඨි ය... සමමාවිමුක්ති යි. මහණෙනි, මේ අනාසව ධර්ම යි කියනු ලැබේ.

10. 3. 4. 7

සාවජ්ජ සූත්‍රය

මහණෙනි, සාවද්‍යධර්ම හා අනවද්‍යධර්ම හා දෙසන්නෙමි. එ අසවු... මහණෙනි, සාවද්‍යධර්ම කවර: මිත්‍යාදිට්ඨි ය... මිත්‍යාවිමුක්ති යි. මහණෙනි, මේ සාවද්‍යධර්ම යි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, අනවද්‍යධර්ම කවර: සමමා දිට්ඨි ය... සමමාවිමුක්ති යි. මහණෙනි, මේ අනවද්‍යධර්මය යි කියනු ලැබේ.

10. 3. 4. 8

තපනිය සුතකං

තපනියඤ්ඤා වො භික්ඛවෙ ධම්මං දෙසිසසාමි, අතපනියඤ්ඤා. නං සුඤ්ඤාපං -පෙ- කතමො ච භික්ඛවෙ තපනියො ධම්මො: මිච්ඡාදිට්ඨි -පෙ- මිච්ඡාවිමුක්ඛි. අයං චූළචති භික්ඛවෙ කතමො ච තපනියො ධම්මො. භික්ඛවෙ අතපනියො ධම්මො: සමමාදිට්ඨි -පෙ- සමමාවිමුක්ඛි. අයං චූළචති භික්ඛවෙ අතපනියො ධම්මොති.

10. 3. 4. 9

ආවයගාමි සුතකං

ආවයගාමිඤ්ඤා වො භික්ඛවෙ ධම්මං දෙසිසසාමි, අපවයගාමිඤ්ඤා. නං සුඤ්ඤාපං -පෙ- කතමො ච භික්ඛවෙ ආවයගාමි ධම්මො: මිච්ඡාදිට්ඨි -පෙ- මිච්ඡාවිමුක්ඛි. අයං චූළචති භික්ඛවෙ ආවයගාමි ධම්මො. කතමො ච භික්ඛවෙ අපවයගාමි ධම්මො සමමාදිට්ඨි -පෙ- සමමාවිමුක්ඛි. අයං චූළචති භික්ඛවෙ අපවයගාමි ධම්මොති.

10. 3. 4. 10

දුක්ඛද්‍රය සුතකං

දුක්ඛද්‍රයඤ්ඤා වො භික්ඛවෙ ධම්මං දෙසිසසාමි, සුදුක්ඛද්‍රයඤ්ඤා. නං සුඤ්ඤාපං -පෙ- කතමො ච භික්ඛවෙ දුක්ඛද්‍රයො ධම්මො: මිච්ඡාදිට්ඨි -පෙ- මිච්ඡාවිමුක්ඛි. අයං චූළචති භික්ඛවෙ දුක්ඛද්‍රයො ධම්මො. කතමො ච භික්ඛවෙ සුදුක්ඛද්‍රයො ධම්මො. සමමාදිට්ඨි -පෙ- සමමාවිමුක්ඛි. අයං චූළචති භික්ඛවෙ දුක්ඛද්‍රයො ධම්මොති.

10. 3. 4. 11

දුක්ඛවිපාක සුතකං

දුක්ඛවිපාකඤ්ඤා වො භික්ඛව ධම්මං දෙසිසසාමි, සුඛවිපාකඤ්ඤා. නං සුඤ්ඤාපං -පෙ- කතමො ච භික්ඛවෙ දුක්ඛවිපාකො ධම්මො: මිච්ඡාදිට්ඨි -පෙ- මිච්ඡාවිමුක්ඛි. අයං චූළචති භික්ඛවෙ දුක්ඛවිපාකො ධම්මො. කතමො ච භික්ඛවෙ සුඛ විපාකො ධම්මො: සමමාදිට්ඨි -පෙ- සමමාවිමුක්ඛි. අයං චූළචති භික්ඛවෙ සුඛවිපාකො ධම්මොති.

සාධුවගෙගා චතුස්සො.

10. 3. 4. 8

තපනිය සූත්‍රය

මහණෙනි, තොපට තපනියධර්ම හා අතපනියධර්ම හා දෙසමි. එ අසවු... මහණෙනි, තපනියධර්ම කවර: මිච්ඡාදිට්ඨි ය... මිච්ඡාවිමුක්ති යි. මහණෙනි, මේ තපනියධර්ම යි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, අතපනියධර්ම කවර: සම්මාදිට්ඨි ය... සම්මාවිමුක්ති යි. මහණෙනි, මේ අතපනියධර්ම යි කියනු ලැබේ.

10. 3. 4. 9

ආවයගාමී සූත්‍රය

මහණෙනි, තොපට ආවයගාමිධර්ම හා අපවයගාමිධර්ම හා දෙසමි. එ අසවු... මහණෙනි, ආවයගාමිධර්ම කවර: මිච්ඡාදිට්ඨි ය... මිච්ඡාවිමුක්ති යි. මහණෙනි, මේ ආවයගාමිධර්ම යි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, අපවයගාමි ධර්ම කවර: සම්මාදිට්ඨි ය... සම්මාවිමුක්ති යි. මහණෙනි, මේ අපවයගාමි ධර්ම යි කියනු ලැබේ.

10. 3. 4. 10

දුක්ඛුදය සූත්‍රය

මහණෙනි, තොපට දුක් උදකරන ධර්ම හා සුව උදකරන ධර්ම හා දෙසමි. එ අසවු... මහණෙනි, දුක් උදකරන ධර්ම කවර: මිච්ඡාදිට්ඨි ය... මිච්ඡාවිමුක්ති යි. මහණෙනි, මේ දුක් උදකරන ධර්ම යි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, සුව උදකරන ධර්ම කවර: සම්මාදිට්ඨි ය... සම්මාවිමුක්ති යි. මහණෙනි, මේ සුව උදකරන ධර්ම යි කියනු ලැබේ.

10. 3. 4. 11

දුක්ඛවිපාක සූත්‍රය

මහණෙනි, දුක්ඛවිපාකධර්මය හා සුඛවිපාක ධර්මය හා දෙසමි. එ අසවු... මහණෙනි, දුක්ඛවිපාකධර්ම කවර: මිච්ඡාදිට්ඨි ය... මිච්ඡාවිමුක්ති යි. මහණෙනි, මේ දුක්ඛවිපාකධර්ම යි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, සුඛ විපාකධර්ම කවර: සම්මාදිට්ඨි ය... සම්මාවිමුක්ති යි. මහණෙනි, මේ සුඛ විපාකධර්ම යි කියනු ලැබේ.

සතරවැනි සාධුචරි යි.

5. අරියවග්ගො

10. 3. 5. 1

අරියමග්ග සූතනං.

අරියමග්ගඤ්ච වො භික්ඛවෙ¹ දෙසිය්සාමී, අනරියමග්ගඤ්ච. තං සුඡාරං
-පෙ-කතමො ච භික්ඛවෙ අනරියමග්ගො: මිථ්‍යාදිට්ඨි -පෙ- මිඡ්ජාවිමුතති.
අයං වුච්චති භික්ඛවෙ අනරියො මග්ගො. කතමො ච භික්ඛවෙ අරියො
මග්ගො: සමමාදිට්ඨි -පෙ- සමමාවිමුතති. අයං වුච්චති භික්ඛවෙ අරියො
මග්ගොති.

10. 3. 5. 2

සුක්කමග්ග සූතනං.

සුක්කමග්ගඤ්ච² වො භික්ඛවෙ¹ දෙසිය්සාමී කණ්ණමග්ගඤ්ච³. කතමො
ච භික්ඛවෙ කණ්ණමග්ගො: මිථ්‍යාදිට්ඨි -පෙ- මිඡ්ජාවිමුතති. අයං වුච්චති
භික්ඛවෙ කණ්ණමග්ගො. කතමො ච භික්ඛවෙ සුක්කමග්ගො: සමමාදිට්ඨි
-පෙ- සමමාවිමුතති. අයං වුච්චති භික්ඛවෙ සුක්කමග්ගොති.

10. 3. 5. 3

සද්ධමම සූතනං.

සද්ධමමඤ්ච වො භික්ඛවෙ දෙසිය්සාමී, අසද්ධමමඤ්ච. තං සුඡාරං
-පෙ- කතමො ච භික්ඛවෙ අසද්ධමමො: මිථ්‍යාදිට්ඨි -පෙ- මිඡ්ජාවිමුතති.
අයං වුච්චති භික්ඛවෙ අසද්ධමමො, කතමො ච භික්ඛවෙ සද්ධමමො:
සමමාදිට්ඨි -පෙ- සමමාවිමුතති. අයං වුච්චති භික්ඛවෙ සද්ධමමොති.

1. භික්ඛවෙ ධර්ම-මජ්ඣ.

2. සුක්කමග්ගඤ්ච-මජ්ඣ.

3. කණ්ණමග්ගඤ්ච-මජ්ඣ.

5. අරියවග්ගිය

10. 3. 5. 1

අරියමග්ග සූත්‍රය

මහණෙනි, තොපට ආයාසිමාරිය හා අනායාසිමාරිය හා දෙසන්නෙමි. එ අසවු... මහණෙනි, අනායාසිමාරි කවර: මිච්ඡාදිට්ඨිය... මිච්ඡාවිමුක්ති යි. මහණෙනි, මේ අනායාසිමාරි යි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, ආයාසිමාරි කවර: සමමාදිට්ඨිය... සමමාවිමුක්ති යි. මහණෙනි, මේ ආයාසිමාරි යි කියනු ලැබේ.

10. 3. 5. 2

සුක්කමග්ග සූත්‍රය

මහණෙනි, තොපට ශුක්ලමාරිය හා කෘෂ්ණමාරිය හා දෙසන්නෙමි. එ අසවු... මහණෙනි, කෘෂ්ණමාරිය කවර: මිච්ඡාදිට්ඨිය... මිච්ඡාවිමුක්ති යි. මහණෙනි, මේ කෘෂ්ණමාරි යි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, ශුක්ලමාරි කවර: සමමාදිට්ඨිය... සමමාවිමුක්ති යි. මහණෙනි, මේ ශුක්ලමාරි යි කියනු ලැබේ.

10. 3. 5. 3

සද්ධම්ම සූත්‍රය

මහණෙනි, තොපට සද්ධම්මිය හා අසද්ධම්මිය හා දෙසන්නෙමි. එ අසවු... මහණෙනි, අසද්ධම්මි කවර: මිච්ඡාදිට්ඨිය... මිච්ඡාවිමුක්ති යි. මහණෙනි, මේ අසද්ධම්මි යි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, සද්ධම්මි කවර: සමමාදිට්ඨිය... සමමාවිමුක්ති යි. මහණෙනි, මේ සද්ධම්මි යි කියනු ලැබේ.

10. 3. 5. 4

සප්පුරිසධමම සුතතං.

සප්පුරිසධමමඤ්ඤා වො භික්ඛවෙ දෙසිසාමි, අසප්පුරිසධමමඤ්ඤා. තං සුඤ්ඤාපථං -ප- කතමො ච භික්ඛවෙ අසප්පුරිසධමමො: මිච්ඡාදිට්ඨි -පෙ- මිච්ඡාචිත්තනි. කතමො ච භික්ඛවෙ සප්පුරිසධමමො: සමුච්ඡාදිට්ඨි -පෙ- සමුච්ඡාචිත්තනි. අයං වුච්ඡන්ති භික්ඛවෙ සප්පුරිසධමමොති.

10. 3. 5. 5

උප්පාදෙනබ්බ සුතතං.

උප්පාදෙනබ්බඤ්ඤා වො භික්ඛවෙ ධම්මං දෙසිසාමි, න උප්පාදෙනබ්බඤ්ඤා. තං සුඤ්ඤාපථං -ප- කතමො ච භික්ඛවෙ න උප්පාදෙනබ්බා ධම්මො: මිච්ඡාදිට්ඨි -පෙ- මිච්ඡාචිත්තනි. අයං වුච්ඡන්ති භික්ඛවෙ න උප්පාදෙනබ්බා ධම්මො. කතමො ච භික්ඛවෙ උප්පාදෙනබ්බා ධම්මො: සමුච්ඡාදිට්ඨි -පෙ- සමුච්ඡාචිත්තනි. අයං වුච්ඡන්ති භික්ඛවෙ උප්පාදෙනබ්බා ධම්මොති.

10. 3. 5. 6

ආසෙවිතබ්බ සුතතං.

ආසෙවිතබ්බඤ්ඤා වො භික්ඛවෙ ධම්මං දෙසිසාමි, න සෙවිතබ්බඤ්ඤා. තං සුඤ්ඤාපථං -පෙ- කතමො ච භික්ඛවෙ න සෙවිතබ්බා ධම්මො: මිච්ඡාදිට්ඨි -පෙ- මිච්ඡාචිත්තනි. අයං වුච්ඡන්ති භික්ඛවෙ න සෙවිතබ්බා ධම්මො. කතමො ච භික්ඛවෙ ආසෙවිතබ්බා ධම්මො: සමුච්ඡාදිට්ඨි -පෙ- සමුච්ඡාචිත්තනි. අයං වුච්ඡන්ති භික්ඛවෙ ආසෙවිතබ්බා ධම්මොති.

10. 3. 5. 7

භාවෙනබ්බ සුතතං.

භාවෙනබ්බඤ්ඤා වො භික්ඛවෙ ධම්මං දෙසිසාමි, න භාවෙනබ්බඤ්ඤා. තං සුඤ්ඤාපථං -පෙ- කතමො ච භික්ඛවෙ න භාවෙනබ්බා ධම්මො: මිච්ඡාදිට්ඨි -පෙ- මිච්ඡාචිත්තනි. අයං වුච්ඡන්ති භික්ඛවෙ න භාවෙනබ්බා ධම්මො. කතමො ච භික්ඛවෙ භාවෙනබ්බා ධම්මො: සමුච්ඡාදිට්ඨි -පෙ- සමුච්ඡාචිත්තනි. අයං වුච්ඡන්ති භික්ඛවෙ භාවෙනබ්බා ධම්මොති.

10. 3. 5. 4

සත්පුරුෂධම්ම සූත්‍රය

මහණෙනි, තොපට සත්පුරුෂධම්ම හා අසත්පුරුෂධම්ම හා දෙසත්තෙමි. එ අසච්ඡු... මහණෙනි, අසත්පුරුෂධම්ම කවර: මිච්ඡාදිට්ඨි ය... මිච්ඡාවිමුක්ති යි. මහණෙනි, මේ අසත්පුරුෂධම්ම යි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, සත්පුරුෂධම්ම කවර: සම්මාදිට්ඨි ය... සම්මාවිමුක්ති යි. මහණෙනි, මේ සත්පුරුෂධම්ම යි කියනු ලැබේ.

10. 3. 5. 5

උප්පාදෙකඛ්ඛ සූත්‍රය

මහණෙනි, තොපට ඉපදවියයුතු දහම් හා නො ඉපදවිය යුතු දහම් හා දෙසත්තෙමි. එ අසච්ඡු... මහණෙනි, නො ඉපදවියයුතු දහම් කවර: මිච්ඡාදිට්ඨි ය... මිච්ඡාවිමුක්ති යි. මහණෙනි, මේ නො ඉපදවිය යුතු දහමැයි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, ඉපදවියයුතු දහම් කවර: සම්මාදිට්ඨි ය... සම්මාවිමුක්ති යි. මහණෙනි, මේ ඉපදවිය යුතු දහමැ යි. කියනු ලැබේ.

10. 3. 5. 6

ආසෙවිතඛ්ඛ සූත්‍රය

මහණෙනි, තොපට සෙවිය යුතු දහම් හා නො සෙවිය යුතු දහම් හා දෙසත්තෙමි. එ අසච්ඡු... මහණෙනි, නො සෙවිය යුතු දහම් කවර: මිච්ඡාදිට්ඨි ය... මිච්ඡාවිමුක්ති යි. මහණෙනි, මේ නො සෙවිය යුතු දහමැ යි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, සෙවිය යුතු දහම් කවර: සම්මාදිට්ඨි ය... සම්මාවිමුක්ති යි. මහණෙනි, මේ සෙවිය යුතු දහමැ යි කියනු ලැබේ.

10. 3. 5. 7

භාවෙකඛ්ඛ සූත්‍රය

මහණෙනි, තොපට භාවයිතව්‍යධම්ම හා න භාවයිතව්‍යධම්ම හා දෙසමි. එ අසච්ඡු... මහණෙනි, න භාවයිතව්‍යධම්ම කවර: මිච්ඡාදිට්ඨි ය... මිච්ඡාවිමුක්ති යි. මහණෙනි, මේ න භාවයිතව්‍යධම්ම යි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, භාවයිතව්‍යධම්ම කවර: සම්මාදිට්ඨි ය... සම්මාවිමුක්ති යි. මහණෙනි, මේ භාවයිතව්‍යධම්ම යි කියනු ලැබේ.

10. 3. 5. 8

බහුලිකතතබ්බ සුතතං

බහුලිකතතබ්බඤ්ඤා¹ වො භික්ඛවෙ ධම්මං දෙසිසාමි, න බහුලිකතතබ්බඤ්ඤා¹ තං සුඤ්ඤාථ -පෙ- කතමො ච භික්ඛවෙ න බහුලිකතතබ්බො ධම්මො: ටිව්ඤ්ඤි -පෙ- ටිව්ඤ්ඤිතති. අයං වුචන්ති භික්ඛවෙ න බහුලිකතතබ්බො ධම්මො. කතමො ච භික්ඛවෙ බහුලිකතතබ්බො ධම්මො: සම්මාදිට්ඨි -පෙ- සම්මාචිත්තති. අයං වුචන්ති භික්ඛවෙ බහුලිකතතබ්බො ධම්මොති.

10. 3. 5. 9

අනුසාරිතබ්බ සුතතං

අනුසාරිතබ්බඤ්ඤා වො භික්ඛවෙ ධම්මං දෙසිසාමි, නානුසාරිතබ්බඤ්ඤා. තං සුඤ්ඤාථ -පෙ- කතමො ච භික්ඛවෙ නානුසාරිතබ්බො ධම්මො: ටිව්ඤ්ඤි -පෙ- ටිව්ඤ්ඤිතති. අයං වුචන්ති භික්ඛවෙ නානුසාරිතබ්බො ධම්මො. කතමො ච භික්ඛවෙ අනුසාරිතබ්බො ධම්මො: සම්මාදිට්ඨි -පෙ- සම්මාචිත්තති. අයං වුචන්ති භික්ඛවෙ අනුසාරිතබ්බො ධම්මොති.

10. 3. 5. 10

සච්ඡිකාතබ්බ සුතතං

සච්ඡිකාතබ්බඤ්ඤා වො භික්ඛවෙ ධම්මං දෙසිසාමි, න සච්ඡිකාතබ්බඤ්ඤා. තං සුඤ්ඤාථ -පෙ- කතමො ච භික්ඛවෙ න සච්ඡිකාතබ්බො ධම්මො: ටිව්ඤ්ඤි -පෙ- ටිව්ඤ්ඤිතති. අයං වුචන්ති භික්ඛවෙ න සච්ඡිකාතබ්බො ධම්මො. කතමො ච භික්ඛවෙ සච්ඡිකාතබ්බො ධම්මො: සම්මාදිට්ඨි -පෙ- සම්මාචිත්තති. අයං වුචන්ති භික්ඛවෙ සච්ඡිකාතබ්බො ධම්මොති.

අරියවග්ගො පඤ්චමො.

තතිසො පණ්ණාසකො.

1. කාතබ්බඤ්ඤා-මඡ්ඤා.

10. 3. 5. 8

බහුලිකත්තබ්බ සූත්‍රය

මහණෙනි, තොපට බහුලිකත්තව්‍යධම්ම හා අබහුලිකත්තව්‍යධම්ම හා දෙසමි. එ අසවු... මහණෙනි, අබහුලිකත්තව්‍ය ධම්ම කවර: මිච්ඡාදිට්ඨි ය... මිච්ඡා විමුක්ති යි. මහණෙනි, මෙ අබහුලිකත්තව්‍යධම්ම යි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, බහුලිකත්තව්‍යධම්ම කවර: සමමාදිට්ඨි ය... සමමාවිමුක්ති යි. මහණෙනි, මෙ බහුලිකත්තව්‍යධම්ම යි කියනු ලැබේ.

10. 3. 5. 9

අනුස්සරිකබ්බ සූත්‍රය

මහණෙනි, තොපට අනුස්සරිකත්තව්‍යධම්ම හා නානුස්සරිකත්තව්‍යධම්ම හා දෙසමි. එ අසවු... මහණෙනි, නානුස්සරිකත්තව්‍යධම්ම කවර: මිච්ඡාදිට්ඨි ය... මිච්ඡා විමුක්ති යි. මහණෙනි, මෙ නානුස්සරිකත්තව්‍යධම්ම යි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, අනුස්සරිකත්තව්‍යධම්ම කවර: සමමාදිට්ඨි ය... සමමාවිමුක්ති යි. මහණෙනි, මෙ අනුස්සරිකත්තව්‍යධම්ම යි කියනු ලැබේ.

10. 3. 5. 10

සව්ඨිකාතබ්බ සූත්‍රය

මහණෙනි, තොපට සාක්ෂාත්තත්තව්‍යධම්ම හා න සාක්ෂාත්තත්තත්තව්‍යධම්ම හා දෙසමි. එ අසවු... මහණෙනි, න සාක්ෂාත්තත්තත්තව්‍යධම්ම කවර: මිච්ඡා දිට්ඨි ය... මිච්ඡාවිමුක්ති යි. මහණෙනි, මෙ න සාක්ෂාත්තත්තත්තව්‍යධම්ම යි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, සාක්ෂාත්තත්තත්තව්‍යධම්ම කවර: සමමාදිට්ඨි ය... සමමාවිමුක්ති යි. මහණෙනි, මෙ සාක්ෂාත්තත්තත්තව්‍යධම්ම යි.

පස්වැනි ආයතීවර්ග යි.

තෙවන පණ්ණාසක යි.

චතුර්ථ පණ්ණාසකො පුග්ගලවග්ගො

10. 4. 1. 1

සෙව්නබ්බ සූතකං

දසහි භික්ඛවෙ ධම්මෙහි සමන්තාගතො පුග්ගලො න සෙව්නබ්බො, කතමෙහි දසහි: මිච්ඡාදිට්ඨිකො හොති, මිච්ඡාසංකප්පො හොති, මිච්ඡා වාචො හොති, මිච්ඡාකමමනෙතා හොති, මිච්ඡාආජීවො හොති, මිච්ඡා වායාමො හොති, මිච්ඡාසති හොති, මිච්ඡාසමාධි හොති, මිච්ඡාඤ්ඤා හොති, මිච්ඡාවිමුක්ති හොති. ඉමෙහි බො භික්ඛවෙ දසහි ධම්මෙහි සමන්තාගතො පුග්ගලො න සෙව්නබ්බො.

දසහි භික්ඛවෙ ධම්මෙහි සමන්තාගතො පුග්ගලො සෙව්නබ්බො, කතමෙහි දසහි: සමමාදිට්ඨිකො හොති, සමමාසංකප්පො හොති, සමමා වාචො හොති, සමමාකමමනෙතා හොති, සමමාආජීවො හොති, සමමා වායාමො හොති, සමමාසති හොති, සමමාසමාධි හොති, සමමාඤ්ඤා හොති, සමමාවිමුක්ති හොති. ඉමෙහි බො භික්ඛවෙ දසහි ධම්මෙහි සමන්තාගතො පුග්ගලො සෙව්නබ්බොති.

10. 4. 1. 2- 12

හජිතබ්බාදි සූතකානි

2. දසහි භික්ඛවෙ සමන්තාගතො පුග්ගලො න හජිතබ්බො -පෙ- හජිතබ්බොති.

3. න පඨිරුපාසිතබ්බො -පෙ- පඨිරුපාසිතබ්බොති.

4. න පුඤ්ඤා හොති -පෙ- පුඤ්ඤා හොතිති.

5. න පාසංසො හොති -පෙ- පාසංසො හොතිති.

6. අභාරවො හොති -පෙ- සභාරවො හොතිති.

සතරවැනි පණතාසකය

පුග්ගල චරිතය

10. 4. 1. 1

සෙවිතබ්බ සූත්‍රය

මහණෙනි, දස කරුණෙකින් සමන්වාගත පුද්ගල නො සෙවිය යුතු වෙයි. කවර දස කරුණෙකින් යත්: මිත්‍යාදෘෂ්ටික වෙයි, මිත්‍යා සංකල්ප ඇතියේ වෙයි, මිත්‍යාවචන ඇතියේ වෙයි, මිත්‍යා කම්මාන්ත ඇතියේ වෙයි, මිත්‍යාආර්ථ ඇතියේ වෙයි, මිත්‍යාව්‍යායාම ඇතියේ වෙයි, මිත්‍යා ස්මිති ඇතියේ වෙයි, මිත්‍යාසමාධි ඇතියේ වෙයි, මිත්‍යාඥාන ඇතියේ වෙයි මිත්‍යාවිමුක්ති ඇතියේ වෙයි. මහණෙනි, මෙ දසකරුණින් සමන්වාගත පුද්ගල නො සෙවිය යුතු වේ යයි.

මහණෙනි, දස කරුණෙකින් සමන්වාගත පුද්ගල සෙවියයුත්තේ වෙයි, කවර දස කරුණෙකින් යත්: සම්‍යග්දෘෂ්ටි ඇතියේ වෙයි, සම්‍යග් සංකල්ප ඇතියේ වෙයි, සම්‍යග්වචන ඇතියේ වෙයි, සම්‍යග්කම්මාන්ත ඇතියේ වෙයි, සම්‍යග්ආර්ථ ඇතියේ වෙයි, සම්‍යග්ව්‍යායාම ඇතියේ වෙයි, සම්‍යග්ස්මිති ඇතියේ වෙයි. සම්‍යග්සමාධි ඇතියේ වෙයි, සම්‍යග්ඥාන ඇතියේ වෙයි, සම්‍යග්විමුක්ති ඇතියේ වෙයි. මහණෙනි, මෙ දස කරුණින් සමන්වාගත පුද්ගල සෙවිය යුතු වේ යයි.

10. 4. 1. 2-12

හජිතබ්බාදි එකොළොස් සූත්‍රයෝ

2. මහණෙනි, දසකරුණෙකින් සමන්වාගත පුද්ගල හජිතව්‍ය නො වෙයි ... හජිතව්‍ය වෙයි.

3. පර්යුපාසිතව්‍ය නොවෙයි ... පර්යුපාසිතව්‍ය වේ.

4. පුජ්‍ය නො වෙයි...පුජ්‍ය වේ.

5. ප්‍රශංසාර්ථ නො වෙයි...ප්‍රශංසාර්ථ වේ.

6. ගෞරව නැතියේ වෙයි...ගෞරව සහිත වේ.

7. අප්පතිසසා¹ හොති -පෙ- සප්පතිසසා² හොතිති.
8. නාරාධිකො හොති -පෙ- ආරාධිකො හොතිති.
9. න විසුජ්ඣති -පෙ- විසුජ්ඣතිති.
10. මානං නාධිහොති -පෙ- මානං අධිහොතිති.
11. පඤ්ඤාය න චිඤ්ඤිති -පෙ- පඤ්ඤාය චිඤ්ඤිතිති.
12. බහුං අපුඤ්ඤං පසවති -පෙ- බහුං පුඤ්ඤං පසවති. කතමෙහි දසහි: සමමාදිට්ඨිකො හොති, සමමාසංඛ්ඤාපො හොති, සමමාචාරො හොති, සමමාකමමනෙහා හොති, සමමා ආජිවො හොති, සමමා වායාමො හොති, සමමාසති හොති, සමමාසමාධි හොති, සමමාසුඤ්ඤි හොති, සමමාවිමුත්ති හොති, ඉමෙහි බො හික්ඛිවෙ දසහි ධම්මෙහි සමනාගතො පුග්ගලො බහුං පුඤ්ඤං පසවතිති.

පුග්ගලවග්ගො පඨමො.

1. අප්පතිකො - සිමු.

2. සප්පතිකො - සිමු.

7. ප්‍රතිශ්‍රය නැතිගේ වෙයි...ප්‍රතිශ්‍රය සහිත වේ.

8. අනාරාධකවෙයි...ආරාධක වේ.

9. විශුද්ධ නො වෙයි...විශුද්ධ වේ.

10. මානස මධනේය...මානස නො මධනේයි.

11. ප්‍රඥ නො වධනේය...ප්‍රඥ වධනේයි.

12. බොහෝපව රැස් කෙරෙයි...බොහෝ පින් රැස් කෙරේ ... කවර දසයෙකින යත්: සමයග්දාස්ථික වෙයි, සමයග්සංකල්ප ඇතිගේ වෙයි, සමයග්වචන ඇතිගේ වෙයි, සමයග්කම්මානන ඇතිගේ වෙයි, සමයග්ආජිව ඇතිගේ වෙයි, සමයග්ව්‍යායාම ඇතිගේ වෙයි, සමයග්ස්වේදන ඇතිගේ වෙයි, සමයග්සමාධි ඇතිගේ වෙයි, සමයග්ඥාන ඇතිගේ වෙයි, සමයග්විමුක්ති ඇතිගේ වෙයි. මහණෙනි, මෙ දස කරුණින් සමන්වාගත පුද්ගල බොහෝ පින් රැස් කෙරේ යයි.

පළමුවැනි පුද්ගල වර්ගය.

ජාත්‍යසෞභාගී වගෙහා

10. 4. 2. 1

බ්‍රාහ්මණ පව්වාරොහණී සූත්‍රය

තෙත බො පන සමයෙන ජාත්‍යසෞභාගී බ්‍රාහ්මණො තද්‍රුපොසපේ සීසං නහාතො¹ නවං බොමයුගං නිව්ඤා අලං කුසමුලිකී ආදය හගවතො අවිදුරෙ එකමන්තං ධීතො හොති.

අද්දසා බො හගවා ජාත්‍යසෞභාගී බ්‍රාහ්මණො තද්‍රුපොසපේ සීසං නහාතං² නවං බොමයුගං නිව්ඤා අලං කුසමුලිකී ආදය එකමන්තං ධීතං දිසවා ජාත්‍යසෞභාගී බ්‍රාහ්මණො එතද්වොච:

කීං නු බො ක්වං බ්‍රාහ්මණො තද්‍රුපොසපේ සීසං නහාතො නවං බොමයුගං නිව්ඤා අලං කුසමුලිකී ආදය එකමන්තං ධීතො, කිංචඤා³ බ්‍රාහ්මණො බ්‍රාහ්මණො කුලසාති.⁴

පව්වාරොහණී හො ගොතම අස්ස බ්‍රාහ්මණො කුලසාති.

යථා කථං පන බ්‍රාහ්මණො බ්‍රාහ්මණො පව්වාරොහණී හොතිති?

ඉධ හො ගොතම බ්‍රාහ්මණො තද්‍රුපොසපේ සීසං නහාතො නවං බොමයුගං නිව්ඤා අලෙලන ගොමයෙන පඨවිං ඔපුඤ්ඡිකා⁵ හරිතෙහි කුසෙහි පඤ්චකා අන්තරා ච චෙලං අන්තරා ච අග්ගාගාරං සෙයං කප්පෙතී, තෙ තං රතනී තිසබ්බානුං පච්චුට්ඨාය පඤ්ඤාලිකා අග්ගිං නමස්සානාති "පව්වාරොහාම හවන්තං පව්වාරොහාම හවන්තං"නති. පහුතෙන ච සප්පිතෙලෙන නව්නිතෙන අග්ගිං සත්තප්පෙතී. තස්සා ච රතනියා තෙන පණිතෙන බාදනියෙන භොජනියෙන බ්‍රාහ්මණො සත්තප්පෙතී. එවං බො හො ගොතම බ්‍රාහ්මණො පව්වාරොහණී හොතිති.

අඤ්ඤාථා බො බ්‍රාහ්මණො බ්‍රාහ්මණො පව්වාරොහණී, අඤ්ඤාථා ච පන අරියස්ස චිත්තයෙ පව්වාරොහණී හොතිති.

යථා කථං පන හො ගොතම අරියස්ස චිත්තයෙ පව්වාරොහණී හොතිති, සාධු මෙ හවං ගොතමො තථා ධම්මං දෙසෙතු යථා අරියස්ස චිත්තයෙ පව්වාරොහණී හොතිති.

1. නහාතො- මජ්ඣ.

2. නහාතං- මජ්ඣ.

3. කිංචඤා- බ්‍රාහ්මණො කුලසාති- මජ්ඣ.

4. කුලසාති පුට්ඨි- සිඛු.

5. ඔපුඤ්ඡිකා- මජ්ඣ.

ජාත්‍යයෙකාණි වර්ගය

10. 4. 2. 1

බ්‍රාහ්මණ පව්‍යවරොහණී සූත්‍රය

එ සමයෙහි ජාත්‍යයෙකාණි බ්‍රාහ්මණ එ පොතෝ දවස්හි ශිෂිස්නාන කෙළේ නවකොමුපිළි යුවලක් හැඳ අමු හිතණ මිටක් රැගෙන භාග්‍යවතුන්වහන්සේගේ නුදුරෙහි එකත්පස් ව සිටියේ වෙයි.

භාග්‍යවතුන්වහන්සේ එ පොතෝ දවස්හි ශිෂිස්නාන කළ නවකොමු පිළි සහලක් හැඳ අමු හිතණ මිටක් ගෙන එකත්පසෙක සිටි ජාත්‍යයෙකාණි බමුණු දුටු සේක. දක ජාත්‍යයෙකාණි බමුණුහට තෙල කරුණ වදළ සේක:

බ්‍රාහ්මණය, තෝ එපොතෝ දවස්හි ශිෂිස්නාන කෙළේ, නවකොමු පිළි සහලක් හැඳ අමු හිතණ මිටක් ගෙන කවර හෙයින් එකත්පස්හි සිටියෙහිදැයි? බ්‍රාහ්මණය, අද බ්‍රාහ්මණ කුලයට කුමක් වේ දැයි?

හවත් ගෞතමයන්වහන්ස, අද බ්‍රාහ්මණ කුලයට පාපයන්ගේ ප්‍රත්‍යවරොහණීය (ශොධනය) වේ යයි.

බ්‍රාහ්මණය, බ්‍රාහ්මණයන් ප්‍රත්‍යවරොහණීය කවර පරිද්දෙකින් වේ දැයි?

හවත් ගෞතමයන් වහන්ස, මෙ ලොවහි බමුණෝ ඒ පොතෝ දවස්හි ගිස් සෝදු නහා නවකොමුපිළි සහල හැඳියාහු අමු ගොවින් බිම පිරිබඩ කොට නිල් කුසනණින් අතුරා වැලි ඉවුරු හා ගිනිහල් ගෙය හා අතර ශය්‍යා කෙරෙත්. ඔහු ඒ රූ තෙවරක් නැගී සිට බැඳැදිලි ව ගිනිදෙව් වදනාහ. “හවත්හට ප්‍රත්‍යවරොහණීය (පාපශොධන) කරමහ, හවත්හට ප්‍රත්‍යවරොහණීය කරමහ”යි. බොහෝ ගිතෙලිනුදු වෙබරුරූහුදු ගිනිදෙවියා සතස්වතී. එ රූ ඇවැලෙත් ඒ පිණි කැයුතු දැයින් හා බිඳිය යුතු දැයින් බමුණුනුදු සතස්වතී. හවත් ගෞතමයන්වහන්ස, මෙසෙයින් බමුණන්ගේ ප්‍රත්‍යවරොහණීය වේ යයි.

බ්‍රාහ්මණය බමුණන්ගේ ප්‍රත්‍යවරොහණීය අන්පරිදි වෙයි. ආයුධ්‍යන්ගේ විනයෙහි ප්‍රත්‍යවරොහණීය අන් පරිදි වේ යයි.

හවත් ගෞතමයන් වහන්ස, ආයුධ්‍යන්ගේ විනයෙහි ප්‍රත්‍යවරොහණීය කියෙයින් වේ දැයි? හවත් ගෞතමයන්වහන්සේ ආයුධ්‍යන්ගේ විනයෙහි යම් පරිදි ප්‍රත්‍යවරොහණීය වේ නම් එ පරිදි මට දහම් දෙයන සේක් නම් මැනැවැ යි.

තෙන හි බ්‍රාහ්මණ සුභාහි, සාධුකං මනසි කරොහි, භාසිසාමිති. එවලෙහාති බො ජාණුසොණි බ්‍රාහ්මණො හගවතො පච්චසොසාසි. හගවා එතදවොච:

ඉධ බ්‍රාහ්මණ අරියසාවතො ඉති පටිසංචික්ඛති: පාණාතිපාතස්ස බො පාපකො විපාකො දිට්ඨං චෙව ධම්මෙ අභිසම්පරායඤ්ඤාති. සො ඉති පටිසංඛාය පාණාතිපාතං පජහති, පාණාතිපාතා පච්චාරොහති, අදින්නාදනස්ස බො පාපකො විපාකො දිට්ඨං චෙව ධම්මෙ අභිසම්පරායඤ්ඤාති. සො ඉති පටිසංඛාය අදින්නාදනං පජහති, අදින්නාදනා පච්චාරොහති, කාමෙසු මිච්ඡා වාරස්ස බො පාපකො විපාකො දිට්ඨං චෙව ධම්මෙ අභිසම්පරායඤ්ඤාති. සො ඉති පටිසංඛාය කාමෙසු මිච්ඡාවාරං පජහති, කාමෙසු මිච්ඡාවාරා පච්චාරොහති. මුසාවාදස්ස බො පාපකො විපාකො දිට්ඨං චෙව ධම්මෙ අභිසම්පරායඤ්ඤාති, සො ඉති පටිසංඛාය මුසාවාදං පජහති, මුසාවාද පච්චාරොහති, පිසුනාය වාචාය බො පාපකො විපාකො දිට්ඨං චෙව ධම්මෙ අභිසම්පරායඤ්ඤාති. සො ඉති පටිසංඛාය පිසුනං වාචං පජහති. පිසුනාය වාචාය පච්චාරොහති. ඵරුසාය වාචාය බො පාපකො විපාකො දිට්ඨං චෙව ධම්මෙ අභිසම්පරායඤ්ඤාති. සො ඉති පටිසංඛාය ඵරුසං වාචං පජහති, ඵරුසාය වාචාය පච්චාරොහති, සමච්ඡප්පාපස්ස බො පාපකො විපාකො දිට්ඨං චෙව ධම්මෙ අභිසම්පරායඤ්ඤාති. සො ඉති පටිසංඛාය සමච්ඡප්පාපං පජහති, සමච්ඡප්පාපා පච්චාරොහති, අභිජ්ඣාය බො පාපකො විපාකො දිට්ඨං චෙව ධම්මෙ අභිසම්පරායඤ්ඤාති. සො ඉති පටිසංඛාය අභිජ්ඣං පජහති, අභිජ්ඣාය පච්චාරොහති. ව්‍යාපාදස්ස බො පාපකො විපාකො දිට්ඨං චෙව ධම්මෙ අභිසම්පරායඤ්ඤාති, සො ඉති පටිසංඛාය ව්‍යාපාදං පජහති, ව්‍යාපාද පච්චාරොහති, මිච්ඡාදිට්ඨිකා බො පාපකො විපාකො දිට්ඨං චෙව ධම්මෙ අභිසම්පරායඤ්ඤාති, සො ඉති පටිසංඛාය මිච්ඡාදිට්ඨිං පජහති, මිච්ඡාදිට්ඨිකා පච්චාරොහති, එවං බො බ්‍රාහ්මණ අරියස්ස විනයෙ පච්චාරොහණි හොතිති.

අඤ්ඤථා හො ගොතම බ්‍රාහ්මණානං පච්චාරොහණි, අඤ්ඤථා ච පන අරියස්ස විනයෙ පච්චාරොහණි හොතිති. ඉමිස්සා ච හො ගොතම අරියස්ස විනයෙ පච්චාරොහණියා බ්‍රාහ්මණානං පච්චාරොහණි කල්පනාගසති සොළසිං.

අභික්ඛන්තං හො ගොතම -පෙ-උපාසකං මං හවං ගොතමො ධාරෙතු අජ්ජනගෙන පාණුපෙතං සරණං ගතංකි.

බමුණ, එසේ නම් අසව, මොනොවට මෙනෙහි කරව, කියන්නෙමිසි පින්වතුන් වහන්ස, එසේයැ යි ජාත්‍යසෞභි බ්‍රාහ්මණ භාග්‍ය-වතුන් වහන්සේට පිළිවදන් ඇස් වී ය. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තෙල වදළ සේක.

බමුණ, මෙ සස්තෙහි අරිසවු මෙසේ නුවණින් සලකන්නේ ය. පණ්ඩායෙහි ලාමක විපාක ඉහත්මයෙහිත් අභිසම්පරාහිත් වෙ මැ යි, හේ මෙසේ නුවණින් සලකා පණ්ඩා හැරලයි. පණ්ඩායෙන් ප්‍රත්‍යව-රොහණ කෙරෙ යි. අධිනාදන්පුරේ ලාමක විපාක ඉහත්මයෙහි හා අභිසම්පරාහි හා වෙයි, හේ මෙසේ නුවණින් සලකා අධිනාදන් හැර ලයි. අධිනාදනින් ප්‍රත්‍යවරොහණ කෙරෙයි. කාමයෙහි මිසභසරෙහි ලාමක විපාක දිටුදුමියෙහි හා සම්පරාහි හා වෙයි, හේ මෙසේ නුවණින් සලකා කාමයෙහි මිසභසර හැරලයි. කාමයෙහි මිසභසරින් ප්‍රත්‍යව-රොහණ කෙරෙ යි. මුසවායෙහි ලාමක විපාක දිටුදුමියෙහි හා අභිසම්පරාහි හා වෙයි, හේ මෙසේ නුවණින් සලකා මුසවා හැරලයි. මුසවායෙන් ප්‍රත්‍යවරොහණ කෙරෙයි. පිසුණු බස් හි ලාමක විපාක දිටුදුමියෙහි හා සම්පරාහි හා වෙයි, හේ මෙසේ නුවණින් සලකා පිසුණු බස් හැර ලයි. පිසුණු බසින් ප්‍රත්‍යවරොහණ කරයි. පාරාස්බස්හි ලාමක විපාක දිටුදුමියෙහි හා සම්පර හි හා වෙයි, හේ මෙසේ නුවණින් සලකා පාරාස්බස් හැරලයි. පාරාස්බසින් ප්‍රත්‍යවරොහණ කෙරෙයි. සම්ඵප්පලාපයාගේ ලාමක විපාක දිටුදුමියෙහි හා සම්පරාහි හා වෙයි, හේ මෙසේ නුවණින් සලකා සම්ඵප්පලාපය හැරලයි. සම්ඵප්පලාපයෙන් ප්‍රත්‍යවරොහණ කෙරෙ යි. අභිධ්‍යාවගේ ලාමක විපාක දිටුදුමියෙහි හා සම්පරාහි හා වෙයි, හේ මෙසේ නුවණින් සලකා අභිධ්‍යා හැරලයි. අභිධ්‍යායෙන් ප්‍රත්‍යවරොහණය කෙරෙයි. ව්‍යාපාදයාගේ ලාමක විපාක ඉහත්මයෙහි හා සම්පරාහි හා වෙයි. හේ මෙසේ නුවණින් සලකා ව්‍යාපාදය හැරලයි. ව්‍යාපාදයෙන් ප්‍රත්‍යවරොහණ කෙරෙයි. මිථ්‍යාදෘෂ්ටි-හුගේ ලාමක විපාක ඉහත්මයෙහි හා සම්පරාහි හා වෙයි. හේ මෙසේ නුවණින් සලකා මිථ්‍යාදෘෂ්ටිය හැරලයි. මිථ්‍යාදෘෂ්ටියෙන් ප්‍රත්‍යවරොහණ කෙරෙයි. බමුණ මෙසේ ආයඨියන්ගේ චිතයෙහි ප්‍රත්‍යවරොහණ වේ යයි.

පින්වත් ගෞතමයන් වහන්ස, බ්‍රාහ්මණයන්ගේ ප්‍රත්‍යවරොහණය අන්පරිදි වෙයි. ආයඨිචිතයෙහි ප්‍රත්‍යවරොහණය අන් පරිදි ම වෙයි. ආයඨිචිතයෙහි එන මේ ප්‍රත්‍යවරොහණයේ සොළොස්වන කලාවට ද බ්‍රාහ්මණයන්ගේ ප්‍රත්‍යවරොහණය නො අගනේ යි.

භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, ඉතා මැනව් ... භවත් ගෞතමයන් වහන්සේ අද සිට මා දිවිහිමියෙන් (තෙරුවන්) සරණ ගිය උවසු කොට දරන සේක් ව යි.

10. 4. 2. 2

අරියපච්චෙචාරොහණී සුත්තං

අරියං චො භික්ඛවෙ පච්චෙචාරොහණීං දෙසිස්සාමි, තං සුඡාපං -පෙ-
හගවා එතදචොව.

ඉධ භික්ඛවෙ අරියයාවනො ඉති පටිසඤ්ඤානි: පාණාතිපාතස්ස ඛො
පාපකො විපාකො දිට්ඨං වෙව ධම්මෙ අභිසම්පරායඤ්ඤාති. සො ඉති
පටිසඤ්ඤාය පාණාතිපාතං පජහති. පාණාතිපාතා පච්චෙචාරොහති -පෙ-
මිච්ඡාදිලිසියා ඛො පාපකො විපාකො දිට්ඨං වෙව ධම්මෙ අභිසම්පරා-
යඤ්ඤාති. සො ඉති පටිසඤ්ඤාය මිච්ඡාදිලිසිං පජහති, මිච්ඡාදිලිසියා
පච්චෙචාරොහති. අයං චූචට්ඨි භික්ඛවෙ අරියා පච්චෙචාරොහණීති.

10. 4. 2. 3

සඬගාරව සුත්තං

අට්ඨ ඛො සඬගාරවො බ්‍රාහ්මණො යෙන හගවා තෙනුපසඬ්ඤාමි,
උපසඬ්ඤාමිතා හගවතා සඬ්ඨිං සම්මොදි -පෙ- එකමන්තං නිසිනොතා ඛො
සඬගාරවො බ්‍රාහ්මණො හගවන්තං එතදචොව. කිංඤ්ඤා ඛො හො ගොතම
ඔරිමං තීරං? කිං පාරිමං තීරන්ති?

පාණාතිපාතො ඛො බ්‍රාහ්මණ ඔරිමං තීරං, පාණාතිපාතා චෙරමණී
පාරිමං තීරං. අදිනාදනා ඛො බ්‍රාහ්මණ ඔරිමං තීරං, අදිනාදනා චෙරමණී
පාරිමං තීරං. කාමෙසු මිච්ඡාවාරො ඛො බ්‍රාහ්මණ ඔරිමං තීරං, කාමෙසු
මිච්ඡාවාරා චෙරමණී පාරිමං තීරං. මුසාවාදෙ ඔරිමං තීරං, මුසාවාද චෙරමණී
පාරිමං තීරං. පිසුනාවාචා ඔරිමං තීරං, පිසුනාය වාචාය චෙරමණී පාරිමං
තීරං. එරුසා වාචා ඔරිමං තීරං, එරුසාය වාචාය චෙරමණී පාරිමං තීරං.
සමච්ඡසලාපො ඔරිමං තීරං, සමච්ඡසලාපා චෙරමණී පාරිමං තීරං. අභිජ්ඣා
ඔරිමං තීරං. අභිජ්ඣා පාරිමං තීරං. ව්‍යාපාදෙ ඔරිමං තීරං, අව්‍යාපාදෙ
පාරිමං තීරං. මිච්ඡාදිලිසි ඔරිමං තීරං, සම්මොදිලිසි පාරිමං තීරං, ඉදං ඛො
බ්‍රාහ්මණ ඔරිමං තීරං, ඉදං පාරිමං තීරන්ති.

10. 4. 2. 2

අරිය පව්වාරොහණී සූත්‍රය

මහණෙනි, තොපට ආයඤ්ච්‍යාපරොහණය දෙසන්නෙමි. එය අසවු...
භාග්‍යවතුන්වහන්සේ තෙල වදළ සේක:

මහණෙනි, මෙ සස්තෙහි අරියවු මෙසේ නුවණින් සලකයි. ප්‍රාණ සාත්‍යයාගේ ලාමක විපාක දිට්‍ඨද්ධියෙහි හා සම්පරායෙහි හා වෙයි, හේ මෙසේ නුවණින් සලකා පැහැවා හැර ලයි. ප්‍රාණසාත්‍යයෙන් ප්‍රත්‍යාවරොහණ කරයි....විච්ඡාදාශ්චියගේ ලාමක විපාක දිට්‍ඨද්ධියෙහි හා සම්පරායෙහි හා වෙයි. හේ මෙසේ නුවණින් සලකා විච්ඡාදාශ්චිය හැර ලයි. මිසදිට්‍ඨයෙන් ප්‍රත්‍යාවරොහණ කරයි. මහණෙනි, මෙ ආයඤ්ච්‍යාපරොහණය යි කියනු ලැබේ.

10. 4. 2. 3

සංඝාරව සූත්‍රය

එකල්හි සංඝාරව බ්‍රාහ්මණ භාග්‍යවතුන්වහන්සේ කරා එළඹියේය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සමග සතුවු විය ... එකත්පස් ව හුන් සංඝාරව බ්‍රාහ්මණ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල සැළ කෙළේ ය. පින්වත් ගෞතමයන් වහන්ස, ඔරිමතිරය කවරේය, පාරිමතිරය කවරේය යි?

බ්‍රාහ්මණය, ප්‍රාණසාත්‍යය ඔරිමතිරය යි. ප්‍රාණසාත්‍යයෙන් විරමණය පාරිමතිරය යි. බ්‍රාහ්මණය, අධිනාදන් ඔරිමතිරය යි. අධිනාදනින් විරමණය පාරිමතිරය යි. බ්‍රාහ්මණය, කාමමිථ්‍යාවාරය ඔරිමතිරය යි. කාමමිථ්‍යාවාරයෙන් විරමණය පාරිමතිරය යි. බ්‍රාහ්මණය, මුසාවාදය ඔරිමතිරය යි. මුසාවාදයෙන් විරමණය පාරිමතිරය යි. පිසුනුබය ඔරිමතිරය යි. පිසුනුබයින් විරමණය පාරිමතිරය යි. පරොස්බය ඔරිමතිරය යි. පරොස්බයින් විරමණය පාරිමතිරය යි. සම්ඵප්පලාපය ඔරිමතිරය යි. සම්ඵප්පලාපයෙන් විරමණය පාරිමතිරය යි. අභිධ්‍යාව ඔරිමතිරය යි. අනභිධ්‍යාව පාරිමතිරය යි. ව්‍යාපාදය ඔරිමතිරය යි. දව්‍යාපාදය පාරිමතිරය යි. මිථ්‍යාදාශ්චිය ඔරිමතිරය යි. සම්‍යග්දාශ්චිය පාරිමතිරය යි. බ්‍රාහ්මණය, මෙ ඔරිමතිරය වෙයි. මෙ පාරිමතිරය වෙයි.

1. අප්පකා තෙ මනුසෙසසු යෙ ජනා පාරගාමීනො,
අථායං ඉතරා පජා තීරමෙවානු ධාවතී,
2. යෙ ච බො සමුදකකාතෙ ධමමෙ ධමොනුච්ඡතො,
තෙ ජනා පාරමෙසසන්ති මච්චුධෙය්‍යං සුදුතතරං.
3. කණ්ණං ධමමං විජ්ජහාය සුකකං භාවෙථ පණ්ණිනො
ඕකා අනොකං ආගමම විවෙකෙ යත් දුරමං.
4. තත්‍රාහිරතීවෙජ්ජයා හිත්වා කාමෙ අතිඤ්ඤානො
පරියොදපෙය්‍ය අනන්තං විතතකෙලසෙහි පණ්ණිනො.
5. යෙසං සමොධි අබෙගසු සමමා විතතං සුභාවිතං
ආදනපටිනිසසග්ගෙ අනුපාදය යෙ රතා
බිණ්ණසවා ජුතිමතොතො තෙ ලොකෙ පරිනිබ්බතා ති.

සඬගාරව සුතතං තතියං.

10. 4. 2. 4

ඔරිමතීර සුතතං

ඔරිමඤ්ඤ වො භික්ඛවෙ තීරං දෙසිස්සාමි, පාරිමඤ්ඤ තීරං, තං සුඤ්ඤං
-පෙ- කතමඤ්ඤ භික්ඛවෙ ඔරිමං තීරං? කතමඤ්ඤ පාරිමං තීරං?

පාණාතිපාතො බො භික්ඛවෙ ඔරිමං තීරං, පාණාතිපාතා චෙරමණි
පාරිමං තීරං. අදිනනාදනං ඔරිමං තීරං, අදිනනාදනා චෙරමණි පාරිමං තීරං.
කාමෙසු මිච්ඡාවාරො ඔරිමං තීරං, කාමෙසු මිච්ඡාවාරා චෙරමණි පාරිමං
තීරං. මුසාවාදෙ ඔරිමං තීරං, මුසාවාද චෙරමණි පාරිමං තීරං. විසුඤ්ඤා වාවා
ඔරිමං තීරං, විසුඤ්ඤා වාවා චෙරමණි පාරිමං තීරං. ඵරුසා වාවා ඔරිමං
තීරං, ඵරුසා වාවා චෙරමණි පාරිමං තීරං. සමුදපප්පලාපො ඔරිමං තීරං,
සමුදපප්පලාපා චෙරමණි පාරිමං තීරං. අභිජ්ඣා ඔරිමං තීරං, අභිජ්ඣා
පාරිමං තීරං. ව්‍යාපාදෙ ඔරිමං තීරං, අව්‍යාපාදෙ පාරිමං තීරං. මිච්ඡාදිට්ඨි
ඔරිමං තීරං, සමමා දිට්ඨි පාරිමං තීරං. ඉදං බො භික්ඛවෙ ඔරිමං තීරං, ඉදං
පාරිමං තීරනති.

1. අප්පකා තෙ මනුසෙසසු යෙ ජනා පාරගාමීනො
අථායං ඉතරා පජා තීර මෙවානුධාවති

1. මනුෂ්‍යයන් අතරෙහි යම් ජන කෙනෙක් පාරසංඛ්‍යාන නිව්‍යාණයට යන සුලු වෙන් ද ඔහු ස්වල්ප වෙන්. වැලිත් මේ අන්‍යාප්‍රජා තොමෝ තෙර අනුව ද්‍රවත්තේ මැයි.

2. යම් කෙනෙක් මොනොවට දෙසන ලද ධර්මයෙහි ධාරිතාවයින් වෙන් ද එ ජනයෝ තරණයෙහි අති දුෂ්කර වූ භෞතිය ය ඉක්මවා පාරයට යෙත්.

3. පණ්ඩිත තෙමේ ඔක සංඛ්‍යාන ගිහිගෙන් නික්ම අනොක සංඛ්‍යාන පැවිද්දට පැමිණ යම් විවේකයෙක් හි දුකයේ අභිරමණය කෙරේද, කෘෂ්ණධර්ම හැරපියා ශුක්ලධර්ම වඩනේය.

4. රාගදි කිඤ්චන නැතියේ කාමයන් හැරපියා එහි අභිරතිය කැමැති වන්නේ ය. ඒ පණ්ඩිත තෙමේ විතතක්ලේශයන්ගෙන් සිත පයච්ඡදන කරන්නේ ය.

5. යම් කෙනෙකුන් විසින් සංකොධායකධර්මයන් හි සිත මොනොවට සුභාවිත ද උපද්‍රවයන්ගේ (දුරලිම වූ නිව්‍යාණයෙහි යම් කෙනෙකුන් තෘෂ්ණාදෘෂ්ටි ඇ විසින් නො දෙන ඇලුනාහු වෙන් ද දුෂ්ටිමත් වූ ඒ ක්ෂිණාසුවයෝ ලොවහි පිරිනිවුනාහු වෙති.

10. 4. 2. 4

ඔරිමකිර සූත්‍රය

මහණෙනි තොපට ඔරිමකිරය හා පාරිමකිරය හා දෙසමි, ඒ අසවු... මහණෙනි, ඔරිමකිරය හා කවරේය යත්? පාරිමකිරය හා කවරේය යත්?

මහණෙනි, ප්‍රාණසාතය ඔරිමකිරයි, ප්‍රාණසාතයෙන් විරමණය පාරිමකිරයි. අදිනනාත්‍රය ඔරිමකිරයි, අදිනනාදනයෙන් විරමණය පාරිමකිරයි. කාමේඨ්‍යාවාරය ඔරිමකිරයි, කාමේඨ්‍යාවාරයෙන් විරමණය පාරිමකිරයි. මුසාවාදය ඔරිමකිරයි, මුසාවාදයෙන් වි මණය පාරිමකිරයි. පිසුනුබස් ඔරිමකිරයි, පිසුනුබසින් විරමණය පාරිමකිරයි. පරොස්බස් ඔරිමකිරයි, පරොස්බසින් විරමණය පාරිමකිරයි. සම්ඵපුලාපය ඔරිමකිරයි, සම්ඵපුලාපයෙන් විරමණය පාරිමකිරයි. අභිධ්‍යාව ඔරිමකිරයි, අභිධ්‍යාව පාරිමකිරයි. ව්‍යාපාදය ඔරිමකිරයි, අව්‍යාපාදය පාරිමකිරයි. මිඨ්‍යාදෘෂ්ටිය ඔරිමකිරයි, සම්‍යග්දෘෂ්ටිය පාරිමකිරයි. මහණෙනි, මේ ඔරිමකිරයි, මේ පාරිමකිරයි.

1. මනුෂ්‍යයන් අතරෙහි යම් ජන කෙනෙක් නිවන්පරතෙර යනසුලු වෙන් නම් ඔහු අල්ප වෙන්. වැලිත් (මේ) සෙසු ප්‍රජා මේ තෙර අනුවම දිවෙයි.

2. යෙ ව බො සමුදසකාතෙ ධම්මෙ ධම්මානුවත්තනො
තෙ ජනා පාරමෙසුනති ම චූඨෙය්‍යං සුදුකතරං.
3. කණ්‍යං ධම්මං ටිසහාය සුකතං හාවෙථ පණ්ඩිතො
ඔකා අනොකං ආගමු වීචෙකෙ යත් දුරමං.
4. තත්‍රාහි රතිවිවේශයා හික්වා කාමෙ අතිඤ්ඤානො
පරියොදප්පෙය්‍ය අනතානං චිත්තකෙලසෙහි පණ්ඩිතො.
4. යෙසං සමේඛාධි අබෙහසු සමමා චිත්තං සුභාවිතං
ආදනපටිනිසසග්ගෙ අනුපාදය යෙ රතා
බිණ්ණසවා පුත්තිමනෙතා තෙ ලොකෙ පරිනිබ්බුතා ති.

10. 4. 2. 5

පයම් අධම්ම සුතතං

අධම්මො ච භික්ඛවෙ චේදිතබ්බො අනස්සො ච, ධම්මො ච චේදිතබ්බො
අස්සො ච. අධම්මඤ්ඤා විදිත්වා අනත්ඤ්ඤා, ධම්මඤ්ඤා විදිත්වා අත්ඤ්ඤා යථා
ධම්මො යථා අස්සො තථා පටිපජ්ජතබ්බො.

කතමො ච භික්ඛවෙ අධම්මො ච අනස්සො ච:

පාණාතිපාතො, අදින්නාදනං කාලේසු මිච්ඡාවාරො, මුසාවාදෙ පිසුනා
වාචා, ඵරුසාවාචා, සමඤ්ජලාපො, අභිජ්ඣා, ව්‍යාපාදෙ, මිච්ඡාදිට්ඨි. අයං
චූචති භික්ඛවෙ අධම්මො ච අනස්සො ච.

කතමො ච භික්ඛවෙ ධම්මො ච අස්සො ච:

පාණාතිපාතා චෙරමණී, අදින්නාදනා චෙරමණී, කාලේසු මිච්ඡාවාරා
චෙරමණී, මුසාවාද චෙරමණී, පිසුනාය වාචාය චෙරමණී, ඵරුසාය වාචාය
චෙරමණී, සමඤ්ජලාපා චෙරමණී, අනභිජ්ඣා, අව්‍යාපාදෙ, සමාදිට්ඨි, අයං
චූචති භික්ඛවෙ ධම්මො ච අස්සො ච.

අධම්මො ච භික්ඛවෙ චේදිතබ්බො අනස්සො ච, ධම්මො ච චේදිතබ්බො
අස්සො ච, අධම්මඤ්ඤා විදිත්වා අනත්ඤ්ඤා ධම්මඤ්ඤා විදිත්වා අත්ඤ්ඤා යථා
ධම්මො යථා අස්සො තථා පටිපජ්ජතබ්බොති ඉති යං නං චුත්තං, ඉදමෙතං
පටිච්ච චුත්තන්ති.

2. යම් ම කෙනෙක් මොනොවට දෙසන ලද්දේ ධර්මයෙහි ධර්මානුවර්තී වෙත් ද ඒ ජනයෝ සුදුසාරමාත්‍යධර්මය ය තරණය කොට පරතීරයට යෙත්.

3. ඔකසඤ්ඤාන ගිහිගෙන් නික්ම අනොක සඤ්ඤාන පැවිද්දට පැමිණ යම් විවෙකයෙක් හි දුකට සිත් අලවා වෙසෙද, ඒ පණ්ඩිත තෙම කෘෂ්ණ ධර්ම හැරපියා ශුක්ලධර්ම වඩනේ ය.

4. රාගාදී කිංකරාන රහිත වූයේ කාමයන් හැරපියා අභිරතිය රැස්නේ ය. පණ්ඩිත තෙම චිත්තක්ලේපයන්ගෙන් සිත පයඝිවදන කෙරෙයි.

5. යමකුන් විසින් සංකොඨාසනයන්හි මොනොවට සිත සුභාවිත ද යම් කෙනෙකුන් උපාදාන විසින් නො ගෙන ආදානප්‍රතිනිසථියෙහි ආලුනාහු ද අසුතිමත් වූ එ ක්ෂිණාග්‍රවයෝ පස්කදලොව හි පිරිනිවුණහ යි.

10. 4. 2. 5

පස්ම අධිමල සූත්‍රය

මහණෙනි, අධර්මය හා අනර්ථය හා දතයුත්තේ ය. ධර්මය හා අර්ථය හා දතයුත්තේ ය. අධර්මය හා අනර්ථය හා දැන ධර්මය හා අර්ථය හා දැන ධර්මය යම් පරිදි වේ නම් අර්ථය යම් පරිදි වේ නම් එ පරිදි පිළිපැදිය යුතු.

මහණෙනි, අධර්මය හා අනර්ථය හා කවරේය යත්:

ප්‍රාණසාතය අදින්නාදනය කාමමිථ්‍යාවාරය මුසාවාදය පිසුනවාචාය ඵරුයවාචා ය සමපප්‍රලාපය අභිධ්‍යාය ව්‍යාපාදය මිථ්‍යාදෘෂ්ටිය යි. මහණෙනි, මේ අධර්මය හා අනර්ථය හා යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, ධර්මය හා අර්ථය හා කවරේය යත්?

ප්‍රාණසාතයෙන් විරමණය, අදින්නාදනයෙන් විරමණය, කාමමිථ්‍යා-වාරයෙන් විරමණය, මුසාවාදයෙන් විරමණය, පිසුනබසින් විරමණය, පරොස්ඛසින් විරමණය, සමපප්‍රලාපයෙන් විරමණය, අනභිධ්‍යාය, අව්‍යාපාදය, සම්‍යක්දෘෂ්ටිය යි. මහණෙනි, මේ ධර්ම හා අර්ථ හා යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, අධර්මය හා අනර්ථය හා දතයුත්තේ ය. ධර්මය හා අර්ථය දතයුත්තේ ය. අධර්මය ද දැන අනර්ථය ද දැන ධර්මය හා අර්ථය හා දැන ධර්මය යම් පරිදි වේ නම් අර්ථය යම් පරිදි වේ නම් එ සේ පිළිපැදිය යුතු ය යි මෙසේ යමක් කියන ලද නම් තෙල මේ පිණිස කියන ලද්දේ යි.

10. 4. 2. 6

දුතිය අධමම සුතතං.

අධමමො ච භික්ඛවෙ චෙදිතබ්බො, ධම්මො ච, අනස්සො ච චෙදිතබ්බො අස්සො ච. අධමමඤ්ඤ විදිතා ධම්මඤ්ඤ, අනස්සඤ්ඤ විදිතා අස්සඤ්ඤ යථා ධම්මො යථා අස්සො තථා පටිපජ්ජතබ්බන්ති ඉදමවොච භගවා, ඉදං චතො සුගතො උට්ඨායාසනා විහාරං පාටිසි.

අථ බො තෙසං භික්ඛූනං අවිරජ්ජකතන්තස්ස භගවතො එතදහොසි: ඉදං බො නො ආවුසො භගවා සඬ්ඛිතෙතන උද්දෙසං උද්දිට්ඨො විජාරෙන අස්සං අවිහරිතො උට්ඨායාසනා විහාරං පටිට්ඨො, “අධමමො ච භික්ඛවෙ චෙදිතබ්බො ධම්මො ච, අනස්සො ච චෙදිතබ්බො අස්සො ච. අධමමො ච විදිතා ධම්මඤ්ඤ, අනස්සඤ්ඤ විදිතා අස්සඤ්ඤ, යථා ධම්මො යථා අස්සො තථා පටිපජ්ජතබ්බන්ති.

කො නු බො ඉමස්ස භගවතා සඬ්ඛිතෙතන උද්දෙසස්ස උද්දිට්ඨස්ස විජාරෙන අස්සං අවිහරිතස්ස විජාරෙන අස්සං විහරෙය්‍යාති?

අථ බො තෙසං භික්ඛූනං එතදහොසි:

අයං බො ආයස්මා මහා කච්චානො සත්ථු චෙව සංවණ්ණිතො, සමභාවිතො ච විඤ්ඤනං සබ්බභවාරිතං, පහොතිවායස්මා මහා කච්චානො ඉමස්ස භගවතා සඬ්ඛිතෙතන උද්දෙසස්ස උද්දිට්ඨස්ස විජාරෙන අස්සං අවිහරිතස්ස විජාරෙන අස්සං විහරිතුං. යනත්තං මයං යෙනායස්මා මහා කච්චානො තෙනුපසංඝිකමෙය්‍යාම, උපසංඝිකමිතො ආයස්මන්තං මහා කච්චානං එතමස්ස පුට්ඨෙය්‍යාම. යථා නො ආයස්මා මහාකච්චානො ව්‍යාකරිස්සති, තථා නං ධාරෙස්සාමාති.

අථ බො තෙ භික්ඛු යෙනායස්මා මහාකච්චානො තෙනුපසංකමිංසුං. උපසංකමිතො ආයස්මනා මහා කච්චානෙන සද්ධිං සමෙඤ්ඤිංසු, සමෙඤ්ඤානිංසු කථං සාරාණීයං විනිසාරෙතො එකමන්තං නිසිදිංසු, එකමන්තං නිසිතනා බො තෙ භික්ඛු ආයස්මන්තං මහා කච්චානං එතදවොචුං:

දුතිය අධමම සූත්‍රය

මහණෙනි, අධර්ම හා ධර්ම හා දතයුත්තේ ය. අනඤ්ඤා හා අඤ්ඤා දතයුත්තේ ය. අධර්ම හා ධර්ම හා දූත අනඤ්ඤා හා අඤ්ඤා දූත ධර්මය යම් පරිදි වේ නම් අඤ්ඤා යම් පරිදි වේ නම් එසේ පිළිපැදිය යුතු යයි. භාග්‍යවතුන්වහන්සේ මෙය වදාළ සේක. සුගතයන්වහන්සේ මෙය වදාරා භූතස්තෙන් නැගී විහාරයට පිවිසි සේක.

ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැඩි නොබෝ කල් ඇතිවත් ම එ මහණුනට තෙල සිත විය. ඇවැත්නි, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ අපට සැකෙවින් මේ උද්දේසය උදෙසා විතර විසින් අරුත් නො බෙදා භූතස්තෙන් නැගී වෙහෙරට පිවිසි සේක, “මහණෙනි, අධර්ම හා ධර්ම හා දතයුත්තේ ය. අනඤ්ඤා හා අඤ්ඤා දතයුත්තේ ය. අධර්ම හා ධර්ම හා දූත අනඤ්ඤා හා අඤ්ඤා දූත ධර්ම යම් පරිදි වේ නම් අඤ්ඤා යම් පරිදි වේ නම් එපරිදි පිළිපැදිය යුතුය”යි.

භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් සැකෙවින් දෙසන ලද විතර විසින් අරුත් නො බෙදන ලද මේ උද්දේසයාගේ අඤ්ඤා කවරෙක් නම් විතර විසින් බෙදන්නේදැයි?

ඉක්බිති එ මහණුනට තෙල සිත විය.

“මේ ආයුෂ්මත් මහාකාන්‍යායන තෙරණුවෝ ශාස්තෘන් විසිනුදු සංවර්ණිතයහ. විඤ්ඤාමිසරුන් විසිනුදු සමභාවිතය හ. ආයුෂ්මත් මහාකාන්‍යායන තෙරණුවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් සැකෙවින් දෙසන ලද විතර විසින් අරුත් නො බෙදන ලද මේ උද්දේසයාගේ අඤ්ඤා විස්තර විසින් විභජනය කිරීමට පොහොතෙන් වෙයි. අපි ආයුෂ්මත් මහාකාන්‍යායන තෙරුන් කරා එළඹමෝ නම්, එළඹ, ආයුෂ්මත් මහාකාන්‍යායන තෙරුන් තෙල අරුත් පුළුස්සනමෝ නම්, යම් සෙයකින් ආයුෂ්මත් මහාකාන්‍යායන තෙරණුවෝ අපට ව්‍යාකරණ කෙරෙත් නම් එ සෙයින් එය ධරන්නමෝ නම් යෙහෙකැ”යි.

එකල්හි ඒ භික්ෂුහු ආයුෂ්මත් මහාකාන්‍යායන තෙරුන් කරා එළඹිය හ. එළඹ ආයුෂ්මත් මහාකාන්‍යායන තෙරුන් සමග සතුටු වූහ. සතුටු වියයුතු සිහිකටයුතු කළාව කොට නිමවා එකත්පසෙක හුන් හ. එකත්පසෙක හුන් එ මහණුහු ආයුෂ්මත් මහාකාන්‍යායන තෙරුන්ට තෙල සැළකලහ:

“ඉදං ඛො නො ආවුසො කච්චාන හගවා සංඛිනෙතන උද්දෙසං උද්දිසිකා විජාරෙන අත්ථං අවිහජිකා උට්ඨායාසනා විහාරං පටිට්ඨො, “අධම්මො ච භික්ඛවෙ වෙදිතබ්බො ධම්මො ච, අනස්සො ච වෙදිතබ්බො අත්ථො ච, අධම්මඤ්ඤ විදිකා ධම්මඤ්ඤ අනත්ඤ්ඤ විදිකා අත්ඤ්ඤ යථා ධම්මො යථා අත්ථො, තථා පටිපජජිතබ්බංගති”. තෙසං නො ආවුසො අවිරපකකතාසස හගවතො එතදහොසි; “ඉදං ඛො නො ආවුසො හගවා සංඛිනෙතන උද්දෙසං උද්දිසිකා විජාරෙන අත්ථං අවිහජිකා උට්ඨායාසනා විහාරං පටිට්ඨො. “අධම්මො ච භික්ඛවෙ වෙදිතබ්බො ධම්මො ච, අනස්සො ච වෙදිතබ්බො අත්ථො ච, අධම්මඤ්ඤ විදිකා ධම්මඤ්ඤ අනත්ඤ්ඤ විදිකා අත්ඤ්ඤ යථා ධම්මො, යථා අත්ථො, තථා පටිපජජිතබ්බංගති”.

කො නු ඛො ඉමස්ස හගවතා සංඛිනෙතන උද්දෙසස්ස උද්දිට්ඨස්ස විජාරෙන අත්ථං අවිහතස්ස විජාරෙන අත්ථං විහජෙය්‍යා”ති තෙසං නො ආවුසො අමනාකං එතදහොසි:

“අයං ඛො ආයස්මා මහා කච්චාතො සත්ථු වෙව සංවණ්ණිතො, සමහාවිතො ච විඤ්ඤානං සබ්බභවාරිනං. පහොති වා යස්මා මහා කච්චාතො ඉමස්ස හගවතා සංඛිනෙතන උද්දෙසස්ස උද්දිට්ඨස්ස විජාරෙන අත්ථං අවිහතස්ස විජාරෙන අත්ථං විහජිතුං. යං නුත මයං යෙනායස්මා මහා කච්චාතො තෙනුපසංකමෙය්‍යාම, උපසංඛිතචිකා ආයස්මිනං මහා කච්චානං එතමත්ථං පුට්ඨෙය්‍යාම. යථා නො ආයස්මා මහා කච්චාතො ව්‍යාකරිසසති, තථා නං ධාරෙස්සාමා”ති විහජතායස්මා මහාකච්චාතො ති.

සෙය්‍යථාපි ආවුසො පුරිසො සාරත්ථිකො සාරගවෙසී සාරපරිසෙසනං වරමානො මහතො රුක්ඛස්ස තිට්ඨතො සාරවතො අතිකකමෙව මූලං, අතිකකමෙ ඛන්ධං, සාධාපලංසෙ සාරං පරිසෙසිතබ්බං මඤ්ඤායා, එවං සමපදමීදං. ආයස්මිනං සත්ථරි සමමුඛිභූතෙ තං හගවතං අතිසිකා අමෙත එතමත්ථං පටිපුට්ඨිතබ්බං මඤ්ඤථ. සොභාවුසො හගවා ජානං ජානාති, පස්සං පස්සති. වක්ඛුභූතො ඤ්ඤාභූතො ධම්මභූතො බ්‍රහ්මභූතො වත්තා පවත්තා අත්ථස්ස නින්නතා අමතස්ස දුතා ධම්මස්සාමී තථාගතො. සො චෙව පනෙතස්ස කාලො අහොසි යං තුමෙත හගවතංයෙව උපසංඛිතචිකා එතමත්ථං පුට්ඨෙය්‍යාම. යථා ඛො¹ හගවා ව්‍යාකරෙය්‍ය, තථා නං ධාරෙය්‍යාමා ති.

1. යථා නො, සිවු,

“ඇවැත් කාන්තායනගෙන, අපට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැකෙවින් මේ උද්දෙසය උදෙසා විතර විසින් අරුත් විභාග නො කොට හුනස්නෙන් නැගී විහාරයට පිවිසිය හ, මහණෙනි, අධර්ම හා ධර්ම හා දතයුත්තේ ය. අනඤ්ඤා හා අඤ්ඤා දතයුත්තේ ය. අධර්ම හා ධර්ම හා දන අනඤ්ඤා හා අඤ්ඤා දන ධර්මය යම් පරිදි වේ නම් අඤ්ඤා යම් පරිදි වේ නම් එසේ පිළිපැදිය යුතුය”යි. ඇවැත්නි, එ අපට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැඩි නො බෝ කල් වත් ම තෙල අදහස විය: ‘ඇවැත්නි, අපට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැකෙවින් මේ උද්දෙස උදෙසා විතර විසින් අරුත් විභාග නො කොට හුනස්නෙන් නැගී විහාරයට වත් හ, මහණෙනි, අධර්මය හා ධර්මය හා දතයුත්තේ ය. අනඤ්ඤා හා අඤ්ඤා දතයුත්තේ ය. අධර්මය හා ධර්මය හා දන අනඤ්ඤා හා අඤ්ඤා දන ධර්මය යම් පරිදි වේ ද අඤ්ඤා යම් පරිදි වේ ද එසේ පිළිපැදිය යුතුය’ යි.

භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් සැකෙවින් උදෙසන ලද විතර විසින් අරුත් නො බෙදන ලද මේ උද්දෙසයාගේ අඤ්ඤා කවරෙක් විතර විසින් විභාග කෙරේද”යි. ඇවැත්නි, එ අපට තෙල සිත විය:

“මේ ආයුෂ්මත් මහාකාන්තායන තෙරණුවෝ ශාඛාන්තවහන්සේ විසින්ද සංවර්ණිකය හ. විඤ්ඤා සමුච්ඡාරුත් විසින්ද සම්භාවිකය හ. ආයුෂ්මත් මහා-කාන්තායන තෙරණුවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් සැකෙවින් උදෙසන ලද විතර විසින් අරුත් නො බෙදන ලද මේ උද්දෙසයාගේ අඤ්ඤා විතර විසින් විභාග කරන්නට පොහොනාහු වෙති. අපි ආයුෂ්මත් මහාකාන්තායන තෙරුන් වෙත එළඹමෝ නම්, එළඹ ආයුෂ්මත් මහාකාන්තායන තෙරුන් තෙල අරුත් පුළුවන්වන්නම්, ආයුෂ්මත් මහාකාන්තායන තෙරණුවෝ අපට යම් පරිදි ව්‍යාකරණ කෙරෙත් නම් එ පරිදි එය දරමෝ නම් ඉතා යෙහෙකැ”යි. ආයුෂ්මත් මහාකාන්තායන තෙරණුවෝ විභජනය කෙරෙත්වා යි.

“ඇවැත්නි, යම් පරිදි හරයෙන් අඤ්ඤා ඇති සාරය සොයන සාර-පයෝජනය කරන පුරුෂයෙක් හර ඇති සිටුනා මහරුකක්හුගේ මුල ඉක්ම කඳ ඉක්ම අතුපතරෙහි සාරය සෙවිය යුතු කොට හඟනේ නම් මේ එබඳු උපමායෙකි. ආයුෂ්මත්තට ශාඛාන්ත වහන්සේ සම්මුඛිභූත වත් ම එ හඟවත්හු ඉක්ම අප තෙල අරුත් පිළිවිසිය යුතු කොට හඟනාහුය. ඇවැත්නි, දන්තා වූ ම ඒ භාග්‍යවත්හු දන්තා හ. දක්තාහු ම දක්තා හ. වක්ෂුර්භූත වූ ඤාණභූත වූ ධර්මභූත වූ බ්‍රහ්මභූත වූ තථාගතයෝ වක්තෘ හ. ප්‍රවර්තෘ හ. අඤ්ඤාගේ නිර්වෘත්තෘ හ. අමාත්‍යගේ දූතෘ හ. ධර්මසාමාන්ත . යම් හෙයකින් තෙපි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ම කරා එළඹ තෙල අරුත් පුළුවන්වනු නම් තෙල කරුණ පිණිස එම කල් විය. භාග්‍ය-වතුන් වහන්සේ යම් පරිදි තොපට ව්‍යාකරණ කරන සේක් නම් එ පරිදි එය දරව” යි.

අධා ආවුසො කච්චාන හගවා ජානං ජානාති, පසං පසාති, චක්ඛු භූතො ඤාණභූතො ධම්මභූතො බ්‍රහ්මභූතො චක්ඛා පචක්ඛා අක්ඛා කිනෙකතා අමතස්ස දුතා ධම්මස්සාමි තථාගතො. සො චෙව පනෙනස්ස කාලො අහොසි යං මයං හගවනතංයෙව උපසංඛිකමිත්වා එතඤ්ඤං පුච්ඡෙය්‍යාමි, යථා නො හගවා ව්‍යාකරෙය්‍ය, තථා නං ධාරෙය්‍යාමි, අපිවායස්මා මහා කච්චානො සත්ථු චෙව සංවණ්ණතො, සමාචිතො ච විඤ්ඤානං සංග්‍රහවාටිතං, පහොතිවායස්මා මහා කච්චානො ඉමස්ස හගවතා සංඛිකෙතන උදෙසස්ස උද්දිට්ඨස්ස වික්ඛාරෙන අත්ථං අවිහතස්ස වික්ඛාරෙන අත්ථං විහජිතුං. විහජනායස්මා මහා කච්චානො අගරුං කරිත්වා¹ ති.

තෙනභාවුසො පුණරං, සාධුකං මනසිකරොථ, භාසිස්සාමිති. ‘එවං චාවුසො’ති ඛො තෙ භික්ඛු ආයස්මතො මහාකච්චානස්ස පච්චස්සොස්සං. ආයස්මා මහා කච්චානො එතදවොච:

යං ඛො නො ආවුසො හගවා සංඛිකෙතන උදෙසං උද්දිමිත්වා වික්ඛාරෙන අත්ථං අවිහජිත්වා උට්ඨායාසනා විහාරං පටිට්ඨො, “අධම්මො ච භික්ඛවො චෙදිතඛෙඛා ධම්මො ච, අනෙසො ච චෙදිතඛෙඛා අනෙසො ච, අධම්මඤ්ඤ චිදිත්වා ධම්මඤ්ඤ, අනත්ථං ච චිදිත්වා අත්ථඤ්ඤ යථා ධම්මො, යථා අනෙසො, තථා පටිපජ්ජාමිති”.

කතමො චාවුසො අධම්මො, කතමො ච ධම්මො, කතමො ච අනෙසො, කතමො ච අනෙසො:

පාණාතිපාතො ආවුසො අධම්මො, පාණාතිපාතා චෙරමණී ධම්මො, යෙ ච පාණාතිපාත පච්චයා අනෙකෙ පාපකා අකුසලා ධම්මා සමභවන්ති, අයං අනෙසො. පාණාතිපාතා චෙරමණී පච්චයා ච අනෙකෙ කුසලා ධම්මා භාවනා පාරිපුරිං ගවජන්ති, අයං අනෙසො.

අදික්කාදුතං ආවුසො අධම්මො, අදික්කාදුතා චෙරමණී ධම්මො, යෙ ච අදික්කාදුතපච්චයා අනෙකෙ පාපකා අකුසලා ධම්මා සමභවන්ති, අයං අනෙසො, අදික්කාදුතා චෙරමණී පච්චයා ච අනෙකෙ කුසලා ධම්මා භාවනා පාරිපුරිං ගවජන්ති, අයං අනෙසො.

1. අගරු කරිත්වාපි- සිවු.

ඇවැත් කාන්තායනයෙනි, එකැතින් දන්තා වූ ම ඒ භාග්‍යවත්තූ දනින් මැයි. දක්තාහු දකින් මැයි. වක්ෂුර්භූත වූ ඥාතූත වූ ධර්මත වූ භූත-භූත වූ තරාගතයන් වහන්සේ වක්තෘහ. ප්‍රවර්තෘහ. අක්තෘගේ භිර්තෘහ. අමතෘගේ දතෘහ. ධර්මතෘහ. යම් හෙයකින් අපි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ම කරා එළඹ තෙල අරුත් පුළුල්වන්නේ නම් තෙල කරුණ සඳහා එම කල් විය. යම් පරිදි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ අපට ව්‍යාකරණ කරන සේක් නම් එ පරිදි එය දරම් හ. වැලිත් ආයුෂ්මත් මහාකාන්තායන තෙරණුවෝ ශාසනාත් වහන්සේ විසිනුදු සංවර්ණිතය හ. විඥ සමුම්සරුන් විසිනුදු සමනාවිතයහ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් සැකෙවින් උදෙසන ලද විතර විසින් අරුත් නො බෙදන ලද තෙල උද්දෙසයාගේ අක්තෘ විතර විසින් විභාග කිරීමට ආයුෂ්මත් මහාකාන්තායනයෝ පොහොසත් හ. ආයුෂ්මත් මහාකාන්තායනයෝ නොගුරු කොට විභාග කෙරෙත්ව යි.

“ඇවැත්නි, එසේ වී නම් අයවු, මැනවින් මෙනෙහි කරවු, දෙයත්තෙමි” යි. ‘ඇවැත්නි, එසේය’ යි ඒ භික්ෂුහු ආයුෂ්මත් මහා කාන්තායනයන් හට පිළිවදන් ඇස්වූ හ. ආයුෂ්මත් මහාකාන්තායන තෙමේ තෙල කිහි:

ඇවැත්නි, අපට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ “මහණෙනි, අධර්මය හා ධර්මය හා දත යුතුය. අනක්තෘ හා අක්තෘ හා දත යුතුය. අධර්මය හා ධර්මය හා දත අනක්තෘ හා අක්තෘ හා දත ධර්මය යම් සේ නම්, අක්තෘ යම් සේ නම් එසේ පිළිපැදිය යුතුය” යන යමක් සංක්ෂිප්තව උදෙසුම් කොට විතර විසින් අරුත් නො බෙද හුනස්නෙන් නැගී විභාරයට පිවිසි සේක් ද,

ඇවැත්නි; අධර්මය හා කවර, ධර්මය හා කවර, අනක්තෘ හා කවර, අක්තෘ හා කවර:

ඇවැත්නි, ප්‍රාණසාතය අධර්මයි. ප්‍රාණසාතයෙන් විරමණය ධර්මයි. ප්‍රාණසාතප්‍රත්‍යයෙන් යම් නොයෙක් ලාමක අකුශල ධර්ම කෙනෙක් සමඟව වෙත් නම් මේ අනක්තෘයි. ප්‍රාණසාතවිරමණප්‍රත්‍යයෙන් නොයෙක් කුශලධර්මයෝ භාවනායෙන් පරිපූර්ණ බවට යෙත් නම් මේ අක්තෘයි.

ඇවැත්නි, අදක්කාදනය අධර්මයි. අදක්කාදන විරමණය ධර්මයි. අදක්කාදන ප්‍රත්‍යයෙන් යම් නොයෙක් ලාමක අකුශල ධර්මයෝ සමඟව වෙත් නම් මේ අනක්තෘයි. අදක්කාදනවිරමණප්‍රත්‍යයෙන් නොයෙක් කුශලධර්මයෝ භාවනායෙන් පරිපූර්ණ බවට යෙත් නම් මේ අක්තෘයි.

කාමෙස්ස මිච්ඡාචාරො ආවුසො අධම්මො, කාමෙස්ස මිච්ඡාචාරා චෙරමණි ධම්මො, යෙ ච කාමෙස්ස මිච්ඡාචාරපච්චයා අනෙකෙ පාපකා අකුසලා ධම්මා සමභවන්ති, අයං අනෙකො, කාමෙස්ස මිච්ඡාචාරා චෙරමණි පච්චයා ච අනෙකෙ කුසලා ධම්මා භාවනා පාරිසුරිං ගව්ඡන්ති, අයං අනෙකො.

මුසාවාදෙ ආවුසො අධම්මො, මුසාවාද චෙරමණි ධම්මො. යෙ ච මුසාවාද පච්චයා අනෙකෙ පාපකා අකුසලා ධම්මා සමභවන්ති, අයං අනෙකො, මුසාවාද චෙරමණි පච්චයා ච අනෙකෙ කුසලා ධම්මා භාවනා පාරිසුරිං ගව්ඡන්ති අයං අනෙකො.

පිසුනා වාචා ආවුසො අධම්මො, පිසුනාය වාචාය චෙරමණි ධම්මො, යෙ ච පිසුනා වාචා පච්චයා අනෙකෙ පාපකා අකුසලා ධම්මා සමභවන්ති, අයං අනෙකො. පිසුනාය වාචාය චෙරමණි පච්චයා ච අනෙකෙ කුසලා ධම්මා භාවනා පාරිසුරිං ගව්ඡන්ති, අයං අනෙකො.

ඵරුසා වාචා ආවුසො අධම්මො, ඵරුසාය වාචාය චෙරමණි ධම්මො, යෙ ච ඵරුසවාචා පච්චයා අනෙකෙ පාපකා අකුසලා ධම්මා සමභවන්ති, අයං අනෙකො, ඵරුසාය වාචාය චෙරමණි පච්චයා ච අනෙකෙ කුසලා ධම්මා භාවනා පාරිසුරිං ගව්ඡන්ති, අයං අනෙකො.

සමමසුලාපො ආවුසො අධම්මො, සමමසුලාපා චෙරමණි ධම්මො, යෙ ච සමමසුලාප පච්චයා අනෙකෙ පාපකා අකුසලා ධම්මො සමභවන්ති, අයං අනෙකො. සමමසුලාපා චෙරමණි පච්චයා ච අනෙකෙ කුසලා ධම්මා භාවනා පාරිසුරිං ගව්ඡන්ති, අයං අනෙකො.

අභිජක්ඛා ආවුසො අධම්මො, අනභිජක්ඛා ධම්මො, යෙ ච අභිජක්ඛා පච්චයා අනෙකෙ පාපකා අකුසලා ධම්මා සමභවන්ති, අයං අනෙකො, අනභිජක්ඛා පච්චයා ච අනෙකෙ කුසලා ධම්මා භාවනා පාරිසුරිං ගව්ඡන්ති, අයං අනෙකො.

ව්‍යාපාදෙ ආවුසො අධම්මො, අව්‍යාපාදෙ ධම්මො, යෙ ච ව්‍යාපාද පච්චයා අනෙකෙ පාපකා අකුසලා ධම්මා සමභවන්ති, අයං අනෙකො, අව්‍යාපාද පච්චයා ච අනෙකෙ කුසලා ධම්මා භාවනා පාරිසුරිං ගව්ඡන්ති, අයං අනෙකො.

මිච්ඡාදිට්ඨි ආවුසො අධම්මො, සම්මාදිට්ඨි ධම්මො, යෙ ච මිච්ඡාදිට්ඨි පච්චයා අනෙකෙ පාපකා අකුසලා ධම්මා සමභවන්ති, අයං අනෙකො, සම්මාදිට්ඨිපච්චයා ච අනෙකෙ කුසලා ධම්මා භාවනා පාරිසුරිං ගව්ඡන්ති, අයං අනෙකො,

ඇවැත්නි, කාමමිථ්‍යාවාරය අධම් යි. කාමමිථ්‍යාවාරයෙන් විරමණය ධම් යි. කාමමිථ්‍යාවාරප්‍රත්‍යයෙන් යම් නොයෙක් ලාමක අකුශලධම්යෝ සමභව වෙත් නම් මේ අනඤ්ඤි. කාමමිථ්‍යාවාරයෙන් විරමණප්‍රත්‍යයෙන් නොයෙක් කුශල ධම්යෝ භාවනායෙන් පරිපූර්ණබවට යෙත් නම් මේ අඤ්ඤි යි.

ඇවැත්නි, මුසාවාදය අධම් යි. මුසාවාදයෙන් විරමණය ධම් යි. මුසාවාද ප්‍රත්‍යයෙන් යම් නොයෙක් ලාමක අකුශලධම්යෝ සමභව වෙත් නම් මේ අනඤ්ඤි. මුසාවාදයෙන් විරමණප්‍රත්‍යයෙන් නොයෙක් කුශලධම්යෝ භාවනායෙන් පරිපූර්ණබවට යෙත් නම් මේ අඤ්ඤි යි.

ඇවැත්නි, පිසුනුවචනය අධම් යි. පිසුනුවචනයෙන් විරමණය ධම් යි. පිසුනුවචනප්‍රත්‍යයෙන් යම් නොයෙක් ලාමක අකුශලධම්යෝ සමභව වෙත් නම් මේ අනඤ්ඤි. පිසුනුවචනයෙන් විරමණප්‍රත්‍යයෙන් නොයෙක් අකුශලධම්යෝ භාවනායෙන් පරිපූර්ණබවට යෙත් නම් මේ අඤ්ඤි යි.

ඇවැත්නි, පරොස්ඛස අධම් යි. පරොස්ඛසින් විරමණය ධම් යි. පරොස්ඛස ප්‍රත්‍යයෙන් යම් නොයෙක් ලාමක අකුශල ධම්යෝ සමභව වෙත් නම් මේ අනඤ්ඤි. පරොස්ඛසින් විරමණප්‍රත්‍යයෙන් නොයෙක් කුශලධම්යෝ භාවනායෙන් පරිපූර්ණ බවට යෙත් නම් මේ අඤ්ඤි යි.

ඇවැත්නි, සමපප්පලාපය අධම් යි. සමපප්පලාපයෙන් විරමණය ධම් යි. සමපප්පලාපප්‍රත්‍යයෙන් යම් නොයෙක් ලාමක අකුශලධම්යෝ සමභව වෙත් නම් මේ අනඤ්ඤි. සමපප්පලාපයෙන් විරමණප්‍රත්‍යයෙන් නොයෙක් කුශල ධම්යෝ භාවනායෙන් පරිපූර්ණබවට යෙත්. මේ අඤ්ඤි යි.

ඇවැත්නි, අනභිධ්‍යාව අධම් යි. අනභිධ්‍යාව ධම් යි. අනභිධ්‍යාප්‍රත්‍යයෙන් යම් නොයෙක් ලාමක අකුශලධම්යෝ සමභව වෙත් නම් මේ අනඤ්ඤි. අනභිධ්‍යාප්‍රත්‍යයෙන් නොයෙක් කුශලධම්යෝ භාවනායෙන් පරිපූර්ණ බවට යෙත් නම් මේ අඤ්ඤි යි.

ඇවැත්නි, ව්‍යාපාදය අධම් යි. අව්‍යාපාදය ධම් යි. ව්‍යාපාදප්‍රත්‍යයෙන් යම් නොයෙක් ලාමක අකුශලධම්යෝ සමභව වෙත් නම් මේ අනඤ්ඤි. අව්‍යාපාදප්‍රත්‍යයෙන් නොයෙක් කුශලධම්යෝ භාවනායෙන් පරිපූර්ණබවට යෙත් නම් මේ අඤ්ඤි යි.

ඇවැත්නි, මිථ්‍යාදෘෂ්ටිය අධම් යි. සම්‍යග්දෘෂ්ටිය ධම් යි. මිථ්‍යාදෘෂ්ටි-ප්‍රත්‍යයෙන් යම් නොයෙක් ලාමක අකුශලධම්යෝ සමභව වෙත් නම් මේ අනඤ්ඤි. සම්‍යග්දෘෂ්ටිප්‍රත්‍යයෙන් නොයෙක් කුශලධම්යෝ භාවනා-යෙන් පරිපූර්ණබවට යෙත් නම් මේ අඤ්ඤි යි.

යං ඛො නො ආවුසො හගවා සඬබ්බෙනන උදෙසං උද්දිසිතා විජාරොන අත්ථං අවිහරිතා උට්ඨායාසනා විහාරං පටිට්ඨො “අධිමෙඛො ච භික්ඛවෙ චෙදිතබ්බො ධම්මො ච, අනුකො ච චෙදිතබ්බො අකො ච, අධිමෙඤ්ඤ විදිතා ධම්මෙඤ්ඤ, අනුකෙඤ්ඤ විදිතා අත්ථෙඤ්ඤ, යථා ධම්මො යථා අකො, තථා පටිපජ්ජිතබ්බන්ති”¹. ඉමස්ස ඛො අහං ආවුසො හගවතා සඬබ්බෙනන උදෙසස්ස උද්දිට්ඨස්ස විජාරොන අත්ථං අවිහරිතස්ස ඵලං විජාරොන අත්ථං ආරුනාමි ආකඛබ්බානා ච පනතුමො ආවුසො හගවතනං යෙව උපසඬකමිතා එකමත්ථං පුට්ඨස්සාථ, යථා නො¹ හගවා ව්‍යාකරොති තථා නං ධාරෙස්සාථාති.

ඵලමාවුසොති ඛො තෙ භික්ඛු ආයස්මතො මහාකච්චානස්ස භාසිතං දභිතඤ්ඤා අනුමොදිතා උට්ඨායාසනා යෙන හගවා තෙත්ථපසඬකමිසු, උපසඬකමිතා හගවතනා අභිවාදෙතා එකමන්තං නිසිදිසු, එකමන්තං නිසිත්තං ඛො තෙ භික්ඛු හගවතනං එකදවොදි:

යං ඛො නො හතෙත හගවා සඬබ්බෙනන උදෙසං උද්දිසිතා විජාරොන අත්ථං අවිහරිතා උට්ඨායාසනා විහාරං පටිට්ඨො, “අධිමෙඛො ච භික්ඛවෙ චෙදිතබ්බො ධම්මො ච, අනුකො ච චෙදිතබ්බො අකො ච, අධිමෙඤ්ඤ විදිතා ධම්මෙඤ්ඤ, අනුකෙඤ්ඤ විදිතා අත්ථෙඤ්ඤ, යථා ධම්මො යථා අකො තථා පටිපජ්ජිතබ්බන්ති”. තෙසං නො හතෙත අමහාකං අවිරපක්කතනස්ස හගවතො එතදහොසි: “ඉදං ඛො නො ආවුසො හගවා සඬබ්බෙනන උදෙසං උද්දිසිතා විජාරොන අත්ථං අවිහරිතා උට්ඨායාසනා විහාරං පටිට්ඨො “අධිමෙඛො ච භික්ඛවෙ චෙදිතබ්බො ධම්මො ච, අනුකො ච චෙදිතබ්බො අකො ච අධිමෙඤ්ඤ විදිතා ධම්මෙඤ්ඤ අනුකෙඤ්ඤ විදිතා අත්ථෙඤ්ඤ යථා ධම්මො යථා අකො තථා පටිපජ්ජිතබ්බන්ති”.

කො නු ඛො ඉමස්ස හගවතා සඬබ්බෙනන උදෙසස්ස උද්දිට්ඨස්ස විජාරොන අත්ථං විහරෙස්සා”ති. තෙසං නො හතෙත අමහාකං එතදහොසි:

“අයං ඛො ආයස්මා මහා කච්චානො සත්ථුවෙව සම්මන්තිතො සමහා-විතො ච විඤ්ඤානං සමුත්ථවාරිතං. පහොති වායස්මා මහාකච්චානො ඉමස්ස හගවතා සඬබ්බෙනන උදෙසස්ස උද්දිට්ඨස්ස විජාරොන අත්ථං අවිහරිතස්ස විජාරොන අත්ථං විහරිතුං. යනාත්ත මයං යෙනායස්මා මහාකච්චානො තෙත්ථපසඬකමෙය්‍යාම, උපසඬකමිතා ආයස්මන්තං මහාකච්චානං එකමත්ථං පුට්ඨස්සාම යථා නො ආයස්මා මහාකච්චානො ව්‍යාකරිස්සති තථා නං ධාරෙස්සමිමා”ති. අථ ඛො මයං හතෙත යෙනායස්මා මහාකච්චානො තෙත්ථපසඬකමිමහා. උපසඬකමිතා ආයස්මන්තං මහාකච්චානං එකමත්ථං පුට්ඨමහා: තෙසං නො හතෙත ආයස්මතා මහාකච්චානෙන ඉමෙහි ආකාරෙහි ඉමෙහි පදෙහි ව්‍යාඤ්ජනෙහි අකො පුට්ඨතෙතාති.

1. වො මජ්ඣං.

“ඇවැත්ති, අපට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ “මහණෙනි, අධම්මය හා ධම්මය හා දතසුතුය. අනාත්තිය හා අත්තිය හා දතසුතුය. ධම්මය හා අධම්මය හා දූත අනාත්තිය හා අත්තිය හා දූත ධම්මය යම් සේ නම් අත්තිය යම් සේ නම් එසේ පිළිපැදිය යුතුය” යන යමක් සංක්ෂිප්තව උදෙසුම් කොට විතර විසින් අරුත් නොබෙදූ හුනස්නෙන් නැගී විහාරයට පිවිසි සේක් ද, ඇවැත්ති, මම භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් සැකෙවින් උදෙසුම් කළ විතර විසින් අරුත් නොබෙදූ මේ ධම්මයා ගේ අත්තිය විතර විසින් මෙසේ දැනිමි. ඇවැත්ති, පෙරි කැමැති වන්නාහු නම් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙතම එළඹ මේ අත්තිය විචාරවු. යම් පරිදි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ අපට ප්‍රකාශකරන සේක් නම් එපරිදි එය දරවු යි.

ඇවැත්ති, එසේය යි ඒ මහණහු ආයුෂ්මත් මහාකාන්‍යායන සථවිරයන් වහන්සේගේ භාග්‍යය අභිනන්දනය කොට අනුමොදනා කොට හුනස්නෙන් නැගී භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹිය හ. එළඹ, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැද එකැටපසෙක හුන් හ. එකත් පසෙක හුන් ඒ මහණහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල සැලකළහ:

“වහන්ස, අපට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ අධම්මය හා ධම්මය හා දතසුත්තේය. අනාත්තිය හා අත්තිය හා දතසුත්තේය. අධම්මය හා ධම්මය හා දූත අනාත්තිය හා අත්තිය හා දූත ධම්මය යම් පරිදි වේ නම් අත්තිය යම් පරිදි වේ නම් එසේ පිළිපැදිය යුතුය”යි, මේ උද්දේසයක් සැකෙවින් උදෙසා විතර විසින් අරුත් විභාග නොකොට හුනස්නෙන් නැගී වෙහෙරට වත් සේක් ද වහන්ස, ඒ අපට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැඩි නොබෝ කල් වත් ම තෙල සිත විය; “ඇවැත්ති, අපට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ “මහණෙනි, අධම්මය හා ධම්මය හා දතසුතුය. අනාත්තිය හා අත්තිය හා දතසුතුය. ධම්මය හා අධම්මය හා දූත අනාත්තිය හා අත්තිය හා දූත ධම්මය යම් පරිදි වේ නම් අත්තිය යම් පරිදි වේ නම් එපරිදි පිළිපැදිය යුතුය”යි. යමක් සංක්ෂිප්තව උදෙසුම් කොට විතර විසින් අරුත් නොබෙදූ හුනස්නෙන් නැගී විහාරයට වත් සේක.

කවරෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැකෙවින් උදෙසුම් විතර විසින් අරුත් නොබෙදූ මේ උද්දේසයාගේ අත්තිය විභජනය කෙරෙන්නේද”යි. වහන්ස, එ අපට තෙල සිත විය: “මේ ආයුෂ්මත් මහාකාන්‍යායන තෙරණුවෝ ශාස්තෘන් වහන්සේ විසින්ද සංවර්ණනය හ. විඤ්ඤාසරුන් විසින්ද සම්භාවිතය හ. ආයුෂ්මත් මහාකාන්‍යායන තෙරණුවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් සැකෙවින් උදෙසුම් විතර විසින් අරුත් නොබෙදූ මේ උද්දේසයාගේ අත්තිය විතර විසින් බෙදනට සමත් හ. අපි ආයුෂ්මත් මහාකාන්‍යායන තෙරණුවන් කරා එළඹමෝ නම් එළඹ ආයුෂ්මත් මහාකාන්‍යායන තෙරුන් තෙල අරුත් පුළුස්සනමෝ නම් ආයුෂ්මත් මහාකාන්‍යායන තෙරණුවෝ අපට යම් පරිදි ව්‍යාකරණ කෙරෙත් නම් එය එ පරිදි දරමහ”යි. වහන්ස, ඉක්බිති අපි ආයුෂ්මත් මහාකාන්‍යායන තෙරුන් කරා එළඹියම් හ. එළඹ ආයුෂ්මත් මහාකාන්‍යායන තෙරුන් පුළුස්සුම් හ. “වහන්ස, ඒ අපට ආයුෂ්මත් මහාකාන්‍යායන තෙරුන් විසින් මේ අයුරින් මේ පදයෙන් මේ ව්‍යාකරණයෙන් අත්තිය පුළුස්සන්නයහ”යි.

සාධු සාධු හික්කවෙ, පණ්ඩිතො හික්කවෙ මහාකච්චානො, මහාපඤ්ඤ හික්කවෙ මහාකච්චානො, මං වෙයි තුමෙහ හික්කවෙ උපසංකම්භා එතමන්. පුච්ඡය්‍යාථ අහමයි වෙතං එවමෙවං ව්‍යාකරෙය්‍යාං යථා තං මහාකච්චානො ව්‍යාකතං. එයො වෙවෙතස්ස අපො, එවං ච නං ධාරෙය්‍යාපාති.

10. 4. 2. 7

තතිය අධමම සුතතං

අධමමො ච හික්කවෙ වෙදිතබ්බො ධමමො ච, අනපො ච වෙදිතබ්බො අපො ච, අධමම ඤචිදිතා ධමම ඤච, අනපු ඤචිදිතා අපු ඤච, යථා ධමමො, යථා අපො තථා පටිපජ්ජිතබ්බං.

කතමො ච හික්කවෙ අධමමො, කතමො ච ධමමො, කතමො ච අනපො, කතමො ච අපො, පාණාතිපාතො හික්කවෙ අධමමො, පාණාතිපාතා වෙරමණී ධමමො, යෙ ච පාණාතිපාතපච්චයා අනෙකෙ පාපකා අකුසලා ධමමා සමභවන්ති, අයං අනපො. පාණාතිපාතා වෙරමණී පච්චයා ච අනෙකෙ කුසලා ධමමා භාවනා පාරිසුරිං ගවජන්ති, අයං අපො.

අදින්නාදනං හික්කවෙ අධමමො, අදින්නාදනා වෙරමණී ධමමො -පෙ-- කාමෙසු මිච්ඡාවාරො හික්කවෙ අධමමො, කාමෙසු මිච්ඡාවාරා වෙරමණී ධමමො -පෙ- මුසාවාදෙ හික්කවෙ අධමමො, මුසාවාද වෙරමණී ධමමො -පෙ- පිසුනා වාචා හික්කවෙ අධමමො, පිසුනාය වාචාය වෙරමණී ධමමො -පෙ- ඵරුසා වාචා හික්කවෙ අධමමො, ඵරුසාය වාචාය වෙරමණී ධමමො සමභවන්තො හික්කවෙ අධමමො සමභවන්තො වෙරමණී ධමමො -පෙ- අභිජ්ඣා හික්කවෙ අධමමො, අභිජ්ඣා ධමමො -පෙ- ව්‍යාපාදෙ හික්කවෙ අධමමො, අව්‍යාපාදෙ ධමමො -පෙ- මිච්ඡාදිට්ඨි හික්කවෙ අධමමො, සමාදිට්ඨි ධමමො යෙ' ව මිච්ඡාදිට්ඨිපච්චයා අනෙකෙ පාපකා අකුසලා ධමමා සමභවන්ති, අයං අනපො, සමාදිට්ඨිපච්චයා ච අනෙකෙ කුසලා ධමමා භාවනා පාරිසුරිං ගවජන්ති, අයං අපො.

“අධමමො ච හික්කවෙ වෙදිතබ්බො ධමමො ච, අනපො ච වෙදිතබ්බො අපො ච. අධමම ඤචිදිතා ධමම ඤච, අනපු ඤචිදිතා අපු ඤච යථා ධමමො යථා අපො, තථා පටිපජ්ජිතබ්බන්ති”. ඉති යං තං වුත්තං ඉදං ලෙඛං පටිථං වුත්තන්ති.

මහණෙනි, මැනැවි, මැනැවි, මහණෙනි, මහාකාන්‍යායන පණ්ඩිත වෙයි. මහණෙනි, මහාකාන්‍යායන මහාප්‍රාඥ වෙයි. මහණෙනි, තෙපි මා කරා ද අවුත් තෙල අරුත් පුලුඬුස්නාහු නම් මම ද තෙල අක්‍රීය මහාකාන්‍යායනයන් විසින් යම් පරිදි ව්‍යාකෘත නම් එ පරිදි ම ව්‍යාකරණ කරනෙමි. තෙල කාරණයාගේ අක්‍රීය එ මැ යි. එසේ ම එය දරව'යි.

10. 4. 2. 7

තනිය අධම්ම සූත්‍රය

මහණෙනි, අධම්මය හා ධම්මය හා දතයුත්තේ ය. අනක්‍රීය හා අක්‍රීය හා දතයුත්තේ ය. අධම්මය හා ධම්මය හා දූත අනක්‍රීය හා අක්‍රීය හා දූත යම් පරිදි ධම්මය වේ නම් යම් පරිදි අක්‍රීය වේ නම් එ පරිදි පිළිපැදිය යුතු.

මහණෙනි, අධම්මය කවර, ධම්මය කවර: අනක්‍රීය කවර, අක්‍රීය කවර: මහණෙනි, ප්‍රාණසාතය අධම්ම යි. ප්‍රාණසාතයෙන් විරමණය ධම්ම යි. ප්‍රාණසාතප්‍රත්‍යයෙන් යම් නොයෙක් ලාමක අකුශලධම්මයෝ උපදනාහු නම් මේ අනක්‍රීය යි. ප්‍රාණසාතයෙන් විරමණප්‍රත්‍යයෙන් නොයෙක් කුශලධම්මයෝ භාවනායෙන් පරිපූර්ණයට යෙන් නම් මේ අක්‍රීය යි.

මහණෙනි, අදික්‍ෂාදාය අධම්ම යි. අදික්‍ෂාදායෙන් විරමණය ධම්මයි... මහණෙනි, කාමමිථ්‍යාවාරය අධම්ම යි. කාමමිථ්‍යාවාරයෙන් විරමණය ධම්ම යි... මහණෙනි, මුසාවාදය අධම්ම යි. මුසාවාදයෙන් විරමණය ධම්ම යි... මහණෙනි, පිසුනුබස් අධම්ම යි. පිසුනු බසින් වෙන්වීම ධම්මයි ... මහණෙනි, පරුෂවචන අධම්මයි...පරුෂවචනයෙන් වෙන්වීම ධම්මයි... මහණෙනි, සමප්පලාපය අධම්ම යි. සමප්පලාපයෙන් විරමණය ධම්ම යි.... මහණෙනි, අභිධ්‍යා අධම්ම යි. අනභිධ්‍යා ධම්ම යි... මහණෙනි, ව්‍යාපාදය අධම්ම යි. අව්‍යාපාදය ධම්ම යි...මහණෙනි, මිථ්‍යාදෘෂ්ටිය අධම්ම යි. සම්‍යග්දෘෂ්ටිය ධම්ම යි. මිථ්‍යාදෘෂ්ටිප්‍රත්‍යයෙන් යම් නොයෙක් ලාමක අකුශලධම්මයෝ උපදනාහු නම් මේ අනක්‍රීය යි. සම්‍යග්දෘෂ්ටිප්‍රත්‍යයෙන් නොයෙක් කුශලධම්මයෝ භාවනායෙන් පරිපූර්ණයට යෙන්. මේ අක්‍රීය යි.

“මහණෙනි, අධම්මය හා ධම්මය හා දතයුතු ය, අනක්‍රීය හා අක්‍රීය හා දතයුතු ය. අධම්මය හා ධම්මය හා දූත අනක්‍රීය හා අක්‍රීය හා දූත ධම්මය යම් පරිදි වේ නම් අක්‍රීය යම් පරිදි වේ නම් එසේ පිළිපැදිය යුතුය” යි මෙසේ යමක් කියන ලද නම් තෙල මේ සඳහා කියන ලද්දේ යි.

10. 4. 2. 8

කමමනිදන සුතනං

පාණාතිපාතමපහං භික්ඛවෙ තිව්ධං වදුමි ලොභහෙතුකමයි දෙස හෙතුකමයි මොහහෙතුකමයි. අදිනනාදනමපහං භික්ඛවෙ තිව්ධං වදුමි ලොභහෙතුකමයි දෙසහෙතුකමයි මොහහෙතුකමයි. කාමෙසු මිච්ඡාචාරමපහං භික්ඛවෙ තිව්ධං වදුමි ලොභහෙතුකමයි දෙසහෙතුකමයි මොහහෙතුකමයි. මුසාවාදමපහං භික්ඛවෙ තිව්ධං වදුමි ලොභහෙතුකමයි දෙසහෙතුකමයි මොහහෙතුකමයි. පිසුණං වාචමපහං භික්ඛවෙ තිව්ධං වදුමි ලොභහෙතුකමයි දෙසහෙතුකමයි මොහහෙතුකමයි. චරුසං වාචමපහං භික්ඛවෙ තිව්ධං වදුමි ලොභහෙතුකමයි දෙසහෙතුකමයි. මොහහෙතුකමයි සමමසලාපමපහං භික්ඛවෙ තිව්ධං වදුමි ලොභහෙතුකමයි දෙසහෙතුකමයි මොහහෙතුකමයි. අභිකුම්මපහං භික්ඛවෙ තිව්ධං වදුමි ලොභහෙතුකමයි දෙසහෙතුකමයි මොහහෙතුකමයි. ව්‍යාපාදමපහං භික්ඛවෙ තිව්ධං වදුමි ලොභහෙතුකමයි දෙසහෙතුකමයි මොහහෙතුකමයි. මිච්ඡාදිට්ඨිමපහං භික්ඛවෙ තිව්ධං වදුමි ලොභහෙතුකමයි දෙසහෙතුකමයි මොහහෙතුකමයි.

ඉති ධො භික්ඛවෙ ලොභො කමමනිදන සමහවො, දෙසො කමමනිදන සමහවො, මොහො කමමනිදන සමහවො. ලොභකකියා කමමනිදන සකිකියො, දෙසකකියා කමමනිදන සකිකියො, මොහකකියා කමමනිදන සකිකියොති.

10. 4. 2. 9

සපරිකකමන සුතනං

සපරිකකමනො අයං භික්ඛවෙ ධම්මො, නායං ධම්මො අපරිකකමනො. කථංඤා භික්ඛවෙ සපරිකකමනො අයං ධම්මො, නායං ධම්මො අපරිකකමනො:

පාණාතිපාතිස්ස භික්ඛවෙ පාණාතිපාතා වෙරමණි පරිකකමනං හොති, අදිනනාදනස්ස භික්ඛවෙ අදිනනාදනා වෙරමණි පරිකකමනං හොති. කාමෙසු මිච්ඡාචාරස්ස¹ භික්ඛවෙ කාමෙසු මිච්ඡාචාරා වෙරමණි පරිකකමනං හොති. මුසාවාදිස්ස² භික්ඛවෙ මුසාවාද වෙරමණි පරිකකමනං හොති.

1. කාමෙසු මිච්ඡාචාරස්ස, සි.මු.

2. මුසාවාදස්ස, සි.මු.

10. 4. 2. 8

කම්මනිදන සූත්‍රය

මහණෙනි, මම ප්‍රාණසානය ත්‍රිවිධ කොට කියමි: ලොභහෙතුක ය, දෙසහෙතුක ය, මොහහෙතුක ය යි. මහණෙනි, මම අදිත්තාදනය ද ත්‍රිවිධ කොට කියමි: ලොභහෙතුක ය, දෙසහෙතුක ය, මොහහෙතුක ය යි. මහණෙනි, මම කාමමිත්‍යාවාරය ද ත්‍රිවිධ කොට කියමි: ලොභහෙතුක ය, දෙසහෙතුක ය, මොහහෙතුක ය යි. මහණෙනි, මම මුසාවාදය ද ත්‍රිවිධ කොට කියමි: ලොභහෙතුක ය, දෙසහෙතුක ය, මොහහෙතුක ය යි. මහණෙනි, මම පිපුණුබය ද ත්‍රිවිධ කොට කියමි: ලොභහෙතුක ය, දෙසහෙතුක ය, මොහහෙතුක ය යි. මහණෙනි, මම පරොස්බය ද ත්‍රිවිධ කොට කියමි: ලොභහෙතුක ය, දෙසහෙතුක ය, මොහහෙතුක ය යි. මහණෙනි, මම සම්ප්ප්‍රලාපය ද ත්‍රිවිධ කොට කියමි: ලොභහෙතුක ය, දෙසහෙතුක ය, මොහහෙතුක ය යි. මහණෙනි, මම අභිධ්‍යාව ද ත්‍රිවිධ කොට කියමි: ලොභහෙතුක ය, දෙසහෙතුක ය, මොහහෙතුක ය යි. මහණෙනි, මම ව්‍යාපාදය ද ත්‍රිවිධ කොට කියමි: ලොභහෙතුක ය, දෙසහෙතුක ය, මොහහෙතුක ය යි. මහණෙනි, මම මිත්‍යාදෘෂ්ටි ය ද ත්‍රිවිධ කොට කියමි: ලොභහෙතුක ය, දෙසහෙතුක ය, මොහහෙතුක ය යි.

මහණෙනි, මෙසේ චිත්තාති ලොභය කම්මනිදනසම්භව වෙයි. දෙසය කම්මනිදන සම්භව වෙයි. මොහය කම්මනිදනසම්භව වෙයි. ලොභක්ෂය හෙතුවෙන් කර්මනිදනක්ෂයය වෙයි. දෙසක්ෂය පෙතුවෙන් කර්මනිදනක්ෂයය වෙයි, මොහක්ෂය හෙතුවෙන් කර්මනිදනක්ෂයය වෙයි යයි.

10. 4. 2. 9

සපරික්කමන සූත්‍රය

මහණෙනි, මේ ධර්මය පරිවර්ජන සහිත වෙයි, මේ ධර්මය පරිවර්ජන රහිත නො වෙයි. මහණෙනි, මේ ධර්මය කෙසේ පරිවර්ජන සහිත වෙයි යත්: මේ ධර්මය කෙසේ පරිවර්ජන රහිත නොවෙයි යත්:

මහණෙනි, ප්‍රාණසානි හට ප්‍රාණසානවිරමණය පරිවර්ජනය වෙයි. මහණෙනි, අදිත්තාදයි හට අදිත්තාදනවිරමණය පරිවර්ජනය වෙයි. මහණෙනි, කාමමිත්‍යාවාරි හට කාමමිත්‍යාවාරවිරමණය පරිවර්ජනය වෙයි. මහණෙනි, මුසාවාදි හට මුසාවාදවිරමණය පරිවර්ජනය වෙයි.

පිසුනාවාවසා හිකබ්ව පිසුනාවාවා වෙරමණි පරිකකමනං හොති. ඵරුසාවාවසා හිකබ්ව ඵරුසාය වාවාය වෙරමණි පරිකකමනං හොති. සමථපප්පලාපිසසා¹ හිකබ්ව සමථපප්පලාපා වෙරමණි පරිකකමනං හොති. අභිජ්ඣාලුසා හිකබ්ව අනභිජ්ඣා පරිකකමනං හොති. ව්‍යාපනතසා² හිකබ්ව අව්‍යාපාදෙ පරිකකමනං හොති. මිච්ඡාදිට්ඨිකසා³ හිකබ්ව සමො දිට්ඨි පරිකකමනං හොති.

එවං බො හිකබ්වෙ, සපරිකකමනො අයං ධම්මො නායං ධම්මො අපරිකකමනොති.

10. 4. 2. 10

චූඤ්ඤා සුත්තං

එවං මෙ සුත්තං, එකං සමයං හගවා පාවායං⁴ විහරති චූඤ්ඤා කම්මාර පුත්තසා අබ්බවනෙ. අථ බො චූඤ්ඤා කම්මාර පුත්තො යෙන හගවා තෙනුපසඬකමි. උපසඬකමිත්වා හගවන්තං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං නිසීදි. එකමන්තං නිසීන්තං බො චූඤ්ඤා කම්මාරපුත්තං හගවා එතදවොච: කසා නො තිං චූඤ්ඤා සොවෙය්‍යාති රොවෙය්‍යාසිති⁵?

බ්‍රාහ්මණා හතෙත පච්ඡාභූමකා කම්මණ්ඩලකා සෙවාලමාලකා අභි- පරිවාරකා⁶ උදකොරොහකා සොවෙය්‍යාති පඤ්ඤාපෙනති. තෙසාහං සොවෙය්‍යාති රොවෙමිති.

යථා කථං පන චූඤ්ඤා, බ්‍රාහ්මණා පච්ඡාභූමකා කම්මණ්ඩලකා සෙවාලමාලකා අභිපරිවාරකා උදකොරොහකා සොවෙය්‍යාති පඤ්ඤාපෙනති?

ඉධ හතෙත බ්‍රාහ්මණා පච්ඡා භූමකා කම්මණ්ඩලකා සෙවාලමාලකා අභි- පරිවාරකා උදකොරොහකා තෙ සාවකෙ⁷ එවං සමාදපෙනති: “එහි තිං අමො පුරිස, කාලසෙසව⁸ උඬ්ඛනෙතව⁹ සයනමනා පඨවිං ආමසෙය්‍යාසි, නො වෙ පඨවිං ආමසෙය්‍යාසි අලලාති ගොමයාති ආමසෙය්‍යාසි, නො වෙ අලලාති ගොමයාති ආමසෙය්‍යාසි හරිතාති තිණාති ආමසෙය්‍යාසි.

1. සමථපප්පලාපසස-සිවු.

2. ව්‍යාපනත විකතසස-මජ්ඣ.

3. මිච්ඡාදිට්ඨිකස-මජ්ඣ.

4. වාපාය-මජ්ඣ.

5. රොවෙසිති-මජ්ඣ.

6. අභිපරිවාරකා-මජ්ඣ.

7. සාවක-මජ්ඣ, සිවු.

8. සකාලසෙසව-සාය.

9. උඬ්ඛනෙත-සාය.

මහණෙනි, පිසුනු බස් ඇත්තනුට පිසුනු බසින් විරමණය පරික්‍රමණය වෙයි. මහණෙනි, පරොස් බස් ඇත්තනුට පරොස් බසින් විරමණය පරික්‍රමණය වෙයි. මහණෙනි, සම්ඵප්පලාප ඇත්තනුට සම්ඵප්පලාපයෙන් විරමණය පරික්‍රමණය වෙයි. මහණෙනි, අභිධ්‍යා ඇත්තනුට අනභිධ්‍යාව පරික්‍රමණය වෙයි. මහණෙනි, ව්‍යාපාද ඇත්තනුට අව්‍යාපාදය පරික්‍රමණය වෙයි. මහණෙනි, මිථ්‍යාදෘෂ්ටි ඇත්තනුට සමාග්‍යදෘෂ්ටිය පරික්‍රමණය වෙයි.

මහණෙනි, මෙසේ මේ ධර්මය සපරික්‍රමණ වෙයි. මේ ධර්මය අපරික්‍රමණ නො වේ යි.

10. 4. 2. 10

වුද්‍ය සූත්‍රය

මා විසින් මෙසේ අසන ලදී. එක්සව්‍යෙක්ඛි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පාවා හි වුද්‍යකම්භාර පුත්‍රයාගේ අභිවෙනෙහි වැඩ වසන සේක. එකල වුද්‍ය කම්භාරපුත්‍ර තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළැඹියේ ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැඳ එකත්පස් ව හින. එකත්පස් ව හුන් ආයුෂ්මත් වුද්‍ය කම්භාරපුත්‍රහට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තෙල වදළ සේක: වුද්‍යය, තෝ කවරකුගේ සුවිභාවයන් රුස්නෙහි දී යි.

වහන්ස, පශ්වාද්භූමී වැසී කමඬලා දරන සෙවෙල්දම් පළඳින ගිහි පුද්ගල උදකාවරොහණය කරන බ්‍රාහ්මණයෝ සුවිභාවයන් පනවත්. වහන්ස, මම ඔවුන්ගේ සුවිභාවයන් රුස්නෙමි යි.

වුද්‍යය, කෙසේනම් පශ්වාද්භූමීවාසී කමඬලා දරන සෙවෙල්දම් පළඳින ගිහිපුද්ගල උදකාවරොහණය කරන බ්‍රාහ්මණයෝ සුවිභාවයන් පණවත්දැයි.?

වහන්ස, මෙහි පශ්වාද්භූමක වූ කමඬලා දරන සෙවෙල්දම් පළඳින ගිහි පුද්ගල උදකාවරොහණය කරන බමුණෝ මෙසේ සච්චන් සමාදන් කරවත්: “එම්බා පුරුෂය, එව තෝ කල් ඇතිව ම යහනින් නැගිටුනේ පොළොව පිරිමදනෙහි, ඉදින් පොළොව නො පිරිමදනෙහි නම් අමුගොම පිරිමදනෙහි, ඉදින් අමුගොම නො පිරිමදනෙහි නම් නිල් තණ පිරිමදනෙහි.

නො වෙ හරිතානි තිණානි ආමසෙය්‍යාසි අග්‍රිං පරිවරෙය්‍යාසි,
 නො වෙ අග්‍රිං පරිවරෙය්‍යාසි පඤ්චිකො ආදිවං නමසෙය්‍යාසි,
 නො වෙ පඤ්චිකො ආදිවං නමසෙය්‍යාසි සායනනියකං උක්ඛරොහෙය්‍යාසිති. එවං බො හතෙන ව්‍රාහමණා පවජාභූමිකා කමණ්ඩුකා
 සෙවාලමාලිකා අග්‍රිපරිවාරකා උදකොරොහකා සොවෙය්‍යානි පඤ්ඤපෙනති. තෙසාහං සොවෙය්‍යානි රොවෙමිති.

අඤ්ඤථා බො වුඤ්ඤ ව්‍රාහමණා පවජාභූමිකා කමණ්ඩුකා සෙවාල-
 මාලිකා අග්‍රිපරිවාරකා උදකොරොහකා සොවෙය්‍යානි පඤ්ඤපෙනති.
 අඤ්ඤථා ච පන අරියස්ස චිත්තෙය්‍යොවෙය්‍යං හෙතිති.

යථා කථං පන හතෙන අරියස්ස චිත්තෙය්‍යොවෙය්‍යං හොති? සාධු
 මෙ හතෙන හගවා නථා ධම්මං දෙසෙතු යථා අරියස්ස චිත්තෙය්‍යොවෙය්‍යං
 හොතිති.

තෙන හි වුඤ්ඤ සුභාගි, සාධුකං මෙනසි කරොහි, හාසිස්සාමිති. එවං
 හතෙනහි බො වුඤ්ඤ කමාරපුකෙනා හගවතො පච්චසෙය්‍යාසි. හගවා
 එකදුවොච:

තිවිධං බො වුඤ්ඤ කායෙන අසොවෙය්‍යං හොති, වතුබ්බිධං වාචාය
 අසොවෙය්‍යං හොති, තිවිධං මනසා අසොවෙය්‍යං හොති.

කථංඤ්ඤ වුඤ්ඤ තිවිධං කායෙන අසොවෙය්‍යං හොති:

1. ඉධ වුඤ්ඤ එකච්චා පණාතිපාතී හොති ලුද්දෙ ලොගිතපාඨි
 හතපහවෙ¹ තිවිච්චො අද්දාපනතො යබ්බපාණ භූතෙසු.

2. අදිනතාදුසි හොති යං තං පරස්ස පරචිතතුපකරණං ගාමගතං වා
 අරඤ්ඤගතං වා, තං අදිනතං ථෙය්‍යසංඛිතං දාදතා හොති,

3. කාමෙසු මිච්ඡාචාරී හොති යා තා මාතුරකඛිතා පිතුරකඛිතා
 මාතූපිතුරකඛිතා භාතුරකඛිතා හගිණිරකඛිතා ඤාතිරකඛිතා ධම්මරකඛිතා
 සස්සාමිකා සප්පිදණ්ඩා අත්තමසො මාලාගුලපටිකඛිතාපි. තථාරූපාසු
 වාරිත්තං ආපජ්ජිතා හොති,

එවං බො වුඤ්ඤ කායෙන අසොවෙය්‍යං හොති.

1. හතපහතෙ, - මජ්ඣ.

ඉදින් නිල්තණ නො පිරිමදනෙහි නම් අග්නිපරිවරණය කරනෙහි. ඉදින් අග්නිපරිවරණය නො කරනෙහි නම් බද්දිලි ව හිරු නමදනෙහි. ඉදින් බද්දිලි ව හිරු නො නමදනෙහි නම් සවය තෙවැනි කොට උදකාව-රොහණ කරනෙහි'යි. වහන්ස, මෙසේ පශ්චාත්භූමක, කමඬලා දරන සෙවෙල්මල්දම් පළඳින, අග්නිපරිවරණය කරණ උදකාවරොහණය කරණ බ්‍රාහ්මණයෝ සුවිභාවයන් පණවත් යි. ඔවුන්ගේ ඒ සුවිභාවයන් කැමැත්තෙහි යි.

වුද්‍ය, පව්‍යාභූමි වැසි කමඬලා දරණ සෙවෙල් දම් පළඳින අග්නිපරිවරණය කරන උදකාවරොහණයෙහි යෙදෙන බ්‍රාහ්මණයෝ අන් පරිද්දෙකින් සුවිභාවයන් පනවත්. ආයාචිතයෙහි වනාහි සුවිඛව අන්පරිද්දෙකින් වෙ ය යි.

වහන්ස, ආයාචිතයෙහි සුවිඛව කෙසේ වෙද? වහන්ස, යම් පරිදි ආයාචිතයෙහි සුවිඛව වේ නම් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මට එපරිදි දඟම් දෙසනසේක් නම් මැනවැයි.

වුද්‍ය, එසේ නම් අසව, මොනොවට මෙනෙහි කරව, දෙසන්නෙමි යි. එසේය වහන්සැයි වුද්‍යකමාරපුත්‍ර භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිවදන් ඇස්වීය. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තෙල වද්දුහ:

වුද්‍ය, කයින් ත්‍රිවිධඅශුවිභාවයෙක් වෙයි, ච්චනයෙන් චතුර්විධ අශුවිභාවයෙක් වෙයි, මනසින් ත්‍රිවිධඅශුවිභාවයෙක් වේ.

වුද්‍ය, කයින් ත්‍රිවිධ අශුවිභාවය කිසේය යත්:

1. වුද්‍ය, මේ ලොවහි ඇතැමෙක් රුදුරුකම් ඇතියේ ලෙගෙවැකි අන් ඇතියේ නැසුම් හා පැහැරුම්හි ගිවිසිට වුයේ සවසතුන් කෙරෙහි දයාරහිත වුයේ ප්‍රාණසාහි වෙයි.

2. අසිනාදන් කරන සැහැවි ඇතියේ වෙයි: ග්‍රාමගත වේවයි අරණ්‍යගත වේවයි යම් මෙරමා සතු වස්තුපකරණයෙක් වේ නම් සොය සඬ්ඛ්‍යාත වූ නොදුන් දෑ ගන්නේ වෙයි.

3. කාමයන්හි මිස හසර ඇතියේ වෙයි: මාතාරක්ෂිතාය, පිතාරක්ෂිතාය, මාතාපිතාරක්ෂිතාය, ප්‍රාතාරක්ෂිතාය, හගිනිරක්ෂිතාය, ඥාතිරක්ෂිතාය, ධර්මරක්ෂිතාය, සස්වාලිකාය, සපරිදණ්ඩාය, යටත් පිරිසෙයින් මාලාගුලායෙන් පරික්ෂිත වූවා දැයි යම් ඒ මාගමිහු වෙත් නම් එබඳු මාගමුන් කෙරෙහි හැසිරෙන බවට පැමිණෙන්නේ වෙයි.

වුද්‍ය, මෙසේවනාහි කයින් අශුවිභාවය වේ.

කථංඤා චුඤ්චිතං වාචාය අසොවෙයං හොති:

4. ඉධ චුඤ්චිතං චුඤ්චිතං වාචාය අසොවෙයං හොති සභාගතො¹ වා පටිසගතො² වා ඤාතිමරුකං ගතො වා පුග්ගමරුකගතො වා රාජකුලමරුකගතො වා අභිනිතො සක්ඛිපුට්ඨා “එහමො පුට්ඨ යං ජානාමි නං වදෙහි”ති. යො අජානං වා අහං ‘ජානාමි’ති, ජානං වා අහං ‘න ජානාමි’ති අපසං වා අහං ‘පසංමි’ති.* පසං වා අහං ‘න පසංමි’ති. ඉති අත්තහෙනු වා පරහෙනු වා ආමිසකිඤ්චිකහෙනු වා සමපජානමුසා භාසිතා හොති,

5. පිසුනවාටොහොති ඉතො සුඤ්ඤා අමුත්තං අකමානා ඉමෙසං හෙදය, අමුත්තං වා සුඤ්ඤා ඉමෙසං අකමානා අමුසං හෙදය. ඉති සමග්ගානං වා හෙත්තා භික්ඛානං වා අනුපදනා වග්ගාරාමො වග්ගරතො වග්ගනනදී වග්ගකරණං වාවං භාසිතා හොති.

6. ඵරුසවාටො හොති යා යා වාචා අණ්ඩකා කකකසා පරකවුකා පරාභිසජ්ජති කොධසාමන්තා අසමාධිසංවත්තනිකා, තථාරුපිං වාවං භාසිතා හොති.

7. සමථපලාපි හොති අකාලවාදී අභුතවාදී අනස්වාදී අධමමවාදී අවිනයවාදී අනිධානවතී. වාවං භාසිතා හොති අකාලෙන අනපදෙසං අපරියන්තවතී. අනස්සංභිතං.

ඵටං ඛො චුඤ්චිතං වාචාය අසොවෙයං හොති.

කථංඤා චුඤ්චිතං මනසා අසොවෙයං හොති:

8. ඉධ චුඤ්චිතං අභිජ්ඣාලු හොති යං නං පරසං පරචිතතුපකරණං අභිජ්ඣිතා හොති, “අහො වත යං පරසං නං මම අසසාති.”³

9. ව්‍යාපනනවිතො හොති පද්ධම්මනසංඝාතො “ඉමෙ සත්තා හඤ්ඤානතු වා බරුකිනතු වා උච්ඡිජ්ජනතු වා විනසුනතු වා මා වා අහෙසුං ඉති වා”ති.⁴

10. මිථ්‍යාදිට්ඨිකො හොති විපරිතදසනො, “නස්සි දින්නං නස්සි සිට්ඨං නස්සි හුතං නස්සි සුඛං දුක්ඛවාතං කම්මානං ඵලං විපාකො නස්සි අයං ලොකො නස්සි පරො ලොකො නස්සි මානා නස්සි පිතා නස්සි සත්තා ඔප්පාතිකා නස්සි ලොකෙ සමණබ්‍රාහ්මණා සමුග්ගතා සමමාපට්ඨනතා යෙ ඉමංඤ්ඤා ලොකං පරංඤ්ඤා ලොකං සයං අභිඤ්ඤා සමිකකා පච්චෙදෙහති”ති.

ඵටං ඛො චුඤ්චිතං මනසා අසොවෙයං හොතිති.

1. සභාගතො - මජ්ඣං.

2. පටිසගතො - මජ්ඣං.

3. අහො වත යං පරසං නං මම අසසාති. - සිවු.

* යො අජානං වා අහං ජානාමිති, ජානං වා අහං න ජානාමිති, අපසං වා අහං පසංමිති, පසං වා අහං න පසංමිති. - PTS.

4. මා වා අහෙසුනති, - මජ්ඣං.

4. චූඤ්ඤා, කිසිදු නම් වචනයෙන් සිවුවැදැරැම අශුචිභාවය වේ යත්: චූඤ්ඤා මෙ ලොව්හි ඇතැමෙක් සභාවකට ගියේ වේවයි පිරිසකට ගියේ වේවයි නැයත් මැදට ගියේ වේවයි ජනසමූහ මැදට ගියේ වේවයි රජ-කුලන මැදට ගියේ වේවයි ඉදිරියට කැඳවන ලද්දේ එමිඛා පුරුෂයා, මෙහි එව, යමක් දන්නි නම් එ කියවයි සාක්ෂි අසන ලද්දේ මුසවා බණන සුලු වෙයි. හේ නො දන්නේ ම 'දන්මි'යි කියයි, දන්නේ හෝ 'නො දන්මි'යි කියයි, නො දන්නේ හෝ 'දක්මි'යි කියයි, දන්නේ හෝ 'නො දක්මි'යි කියයි. මෙසේ ආත්මහේතුයෙන් වේවයි පරමාත්මයෙන් වේවයි දල්පවූ ආමිස හේතුවෙන් වේවයි සම්පජානමුසා බණනනේ වෙයි.

5. මොවුන්ගේ හෙදය පිණිස මෙතැනින් අසා අසෝතන්නි කියනුයේ හෝ අසෝතන්නි අසා ඔවුන්ගේ හෙදය පිණිස මොවුන්ට කියනුයේ හෝ පිසුනුබස් ඇතියේ වෙයි: මෙසේ සමග වුවන් බිඳිනුයේ හෝ බිඳුනාවුනට අනුබල දෙනුයේ හෝ වර්ගකරණයෙහි ඇලුනේ වර්ගකරණයෙහි ගිහිකරණයෙන් වර්ගකරණයෙන් තුස්තේ වර්ගකරණයෙන් බණනනේ වෙයි.

6. පරොක්ෂයේ ඇතියේ වෙයි: යම් ඒ බසක් රච වේ ද කැකුළු වේ ද පරහට කටුක වේද මෙරමා ගවභා සුලු වේද ක්‍රොධය වැඩා ඇතියේ වේද සමාධියට හිත නො වේ ද එබඳු බස් කියන්නේ වෙයි.

7. සම්ප්ප්‍රලාප වෙයි: අකාලවාදී ව අභූතවාදී ව අනර්ථවාදී ව අධම්මවාදී ව අවිනයවාදී ව ළෙහි නො තැබිය යුතු නො කල්හි හෙතු රහිත පිරිසිදුම් නැති අනර්ථය ඇසුරු කළ බස් බණනේ වෙයි.

චූඤ්ඤා, මෙසේ වචනයෙන් සිවුවැදැරැම අශුචිභාවය වේ.

චූඤ්ඤා, කෙසේ නම් සිතින් ත්‍රිවිධ අශුචිභාවය වේ යත්:

8. චූඤ්ඤා, මෙලොව්හි ඇතැමෙක් අභිධ්‍යා බහුල කොට ඇතියේ වෙයි. යම් ඒ මෙරමාගේ පරචිත්තොපකරණ වේ නම් එයට ගිණු වෙයි "අහෝ මොමා අයත් යමක් වේ නම් එය මට වේවා"යි.

9. ප්‍රද්විෂ්ට මන: සම්කල්ප ඇතියේ මෙසන්හු නැසෙන්නා හෝ සි බැඳෙන්නා හෝ සි මුල් සිදි යෙන්නා හෝ සි වැනසෙන්නා හෝ සි නො ම, වෙන්නා හෝ සි ව්‍යාපාදයට පත් සිත් ඇතියේ වෙයි.

10. "දෙන ලද්දෙහි ඵල නැත, පුදන ලද්දෙහි ඵල නැත, හෝමයෙහි ඵල නැත, සුකාත දුෂ්කාත කර්මයන්ගේ ඵලඵලාක නැත, මෙලෝ නැත, පරලෝ නැත, මව් නැත, පියා නැත, ඕපපාතික සත්වයෝ නැත, ලොකයෙහි සමාග්ගත ව සමාක් ප්‍රතිපන්න ව මෙලෝ පරලෝ තුමු විශිෂ්ටඤ්ඤායෙන් දූත සාක්ෂාත් කොට යමෙක් පවසත් නම් එබඳු මහණ-බමුණෝ නැතැයි.

චූඤ්ඤා, මෙසේ සිතින් ත්‍රිවිධ අශුචිභාව වේ.

ඉමෙ ඛො චුඤ්ඤා දස අකුසලකම්මපථා. ඉමෙහි ඛො චුඤ්ඤා දසහි අකුසලෙහි කම්මපරෙහි සම්මන්තාගතො කාලසෛව චුට්ඨහන්තොව සයනමනා පඨවිකේශපි ආමෙති අසුචියෙව හොති. නො වෙපි පඨවි. ආමසති අසුචියෙව හොති, අප්පානි වෙපි ගොමයානි ආමසති අසුචියෙව හොති, නො වෙපි අප්පානි ගොමයානි ආමසති අසුචියෙව හොති, හරිතානි වෙපි තිණානි ආමසති අසුචියෙව හොති, නො වෙපි හරිතානි තිණානි ආමසති අසුචියෙව හොති, අභිකේශපි පරිවරති අසුචියෙව හොති, නො වෙපි අභං පරිවරති අසුචියෙව හොති, පඤ්ඤාකො වෙපි ආදිවං නමස්සති අසුචියෙව හොති, නො වෙපි පඤ්ඤාකො ආදිවං නමස්සති අසුචියෙව හොති, සායනනිසකකේශපි උදකං ඔරොහති අසුචියෙව හොති, නො වෙපි සායනනිසකං උදකං ඔරොහති අසුචියෙව හොති.

තං කිසං හෙතු?

ඉමෙ චුඤ්ඤා දස අකුසලකම්මපථා අසුචියෙව¹ හොති, අසුචිකරණං ව. ඉමෙසං පන චුඤ්ඤා දසංගං අකුසලානං කම්මපථානං සම්මන්තාගමනහෙතු නිරයො පඤ්ඤායති, තිරිඡානගොති පඤ්ඤායති, පෙතඤ්චිසයො පඤ්ඤායති, යා වා පන අඤ්ඤාපි² කාවි දුග්ගතියො.³

තිව්ධං ඛො චුඤ්ඤා කායෙන සොවෙය්‍යං හොති, චතුර්ඛිධං වාචය සොවෙය්‍යං හොති, තිව්ධං මහසා සොවෙය්‍යං හොති.

කථං චුඤ්ඤා තිව්ධං කායෙන සොවෙය්‍යං හොති:

1. ඉධ චුඤ්ඤා ඵකච්චා පාණාතිපාතං පහාය පණාතිපාතා පටිච්චරතො හොති, නිහිතදණේඛා නිහිතසන්ධො ලජ්ජී දයාපනෙනා සබ්බපාණ භූතභිතාත්‍රුකමි විහරති.

2. අදින්නාදනං පහාය අදින්නාදනා පටිච්චරතො හොති, ය තං පරස්ස පරචිතතුපකරණං ගාමගතං වා අරඤ්ඤගතං වා, න තං අදින්නං ථෙය්‍ය-සංඛාතං ආදතා හොති.

3. කාමෙසු මිච්ඡාචාරං පහාය කාමෙසු මිච්ඡාචාරා පටිච්චරතො හොති. යා තා මාතුරකඛිතා පිතුරකඛිතා මාතෘපිතුරකඛිතා භාතුරකඛිතා හග්ගිති රකඛිතා ඤාතිරකඛිතා⁴ ධම්මරකඛිතා සසාමිකා සපරිදණේඛා අනනමෙයො මාලාගුලපටිකඛිතාපි, තථාරූපාසු න වාටිකතං ආපජ්ජිතා හොති.

ඵචං ඛො චුඤ්ඤා තිව්ධං කායෙන සොවෙය්‍යං හොති.

1. අඤ්චි වෙච්ච - සාය.

2. යා වා පන අඤ්ඤාපි - මජ්ඣ.

3. දුග්ගති හොති - සාය.

4. ගොතතරකඛිතා ධම්මරකඛිතා - මජ්ඣ.

වුඤ්ඤාය මේ දශඅකුශලකම්පට්ඨි. වුඤ්ඤාය, මේ දශඅකුශලකම්පට්ඨයෙන් සමන්වාගත වූයේ කල් ඇතිව ම යහනින් නැගී සිටුවනේ පොළොව පිරිමදනේ නමුදු අගුව ම වෙයි, පොළොව නො පිරිමදනේ නමුදු අගුව ම වෙයි, අමුගොම පිරිමදනේ නමුදු අගුව ම වෙයි, අමුගොම නො පිරිමදනේ නමුදු අගුව ම වෙයි, නිල්තණ පිරිමදනේ නමුදු අගුව ම වෙයි, නිල්තණ නො පිරිමදනේ නමුදු අගුව ම වෙයි, අග්නිපරිවය්‍යා කරන්නේ නමුදු අගුව ම වෙයි අග්නිපරිවය්‍යා නො කරන්නේ නමුදු අගුව ම වෙයි, බද්දිලිව හිරු නමදනේ නමුදු අගුව ම වෙයි. බද්දිලි ව හිරු නො නමදනේ නමුදු අගුව ම වෙයි, සවස තුන්වනු කොට දියට බස්නේ නමුදු අගුව ම වෙයි, සවස තුන්වනු කොට දියට නො බස්නේ නමුදු අගුව ම වෙයි.

එ කවර හෙයින්ද යත්:

වුඤ්ඤාය, මේ දශඅකුශලකම්පට්ඨයේ අගුව ම වෙති, අගුවකරණ ම වෙත්. වුඤ්ඤාය, මේ දශඅකුශල කම්පට්ඨයන්ගේ සමන්වාගමහෙතෙයෙන් භිරය පැනෙයි, තිරිසන්යොන් පැනෙයි, ප්‍රෙතවිෂය පැනෙයි. එබඳු අන් කිසි දුර්ගතිහු ද පැනෙත්.

වුඤ්ඤාය, කායසොචෙය්‍යය ත්‍රිවිධ වෙයි, වච්චසොචෙය්‍යය චතුර්විධ වෙයි, මනෝසොචෙය්‍යය ත්‍රිවිධ වෙයි.

වුඤ්ඤාය, කෙසේ කයින් ත්‍රිවිධ සුවිභාවය වේද යත්:

1. මෙලොවහි ඇතැමෙක් පණිවා හැර පණිඩායෙන් වැළැක්කේ වෙයි, බහා තැබූ දඩු ඇත්තේ බහා තැබූ අවි ඇත්තේ උප්පා ඇත්තේ සවසතුන් කෙරෙහි දයා ඇත්තේ හිතානුකම්පා ඇත්තේ වෙසෙයි.

2. අයිනාදන් හැර අයිනාදනින් වෙන් වූයේ වෙයි, ගම්හි වූ හෝ අරන්හි වූ හෝ මෙරමා අයන් යම් ඒ පරවිත්තපකරණ වේ නම් ථෙය්‍ය-සඬබ්‍යාත ඒ නො දුන් දැ නො ගන්නේ වෙයි.

3. කාමයන්හි මිස හසර හැර දමා මිසහසරින් වැළැක්කේ වෙයි, මාතාරක්ෂිතාය, පිතාරක්ෂිතාය, මාතාපිතාරක්ෂිතාය, භ්‍රාතාරක්ෂිතාය, හගිනිරක්ෂිතාය, ඥාතිරක්ෂිතාය, ධර්මරක්ෂිතාය, සඤ්ඤාමිතාය, සපරි-දණ්ඩාය, යටත් පිරිසෙයින් මල්ගුලායෙන් පිරිකෙව්ලදුදැයි යම් ඒ මාගම්හු වෙන් නම් උන් කෙරෙහි නො හැසිරෙන බවට නො පැමිණෙන්නේ වෙයි.

වුඤ්ඤාය මෙසේ කයින් ත්‍රිවිධ ශුවිභාවය වේ.

කථඤ්ඤා චුතු වතුබ්බිධං වාචාය සොචෙය්‍යං හොති:

4. ඉධ චුතු එකච්චා මුසාවාදං පහාය මුසාවාද පටිච්චරතො හොති, සභාගතො වා පරිසගතො වා ඤාතිමඤ්ඤගතො වා පුගමඤ්ඤගතො වා රාජතුලමඤ්ඤගතො වා අභිනිතො සක්ඛපුට්ඨා, “එහමෙනා පුරිස යං ජානාසි, තං වදෙහි”ති සො අජානං වා ආහ ‘න ජානාමි’ති, ‘ජානං වා ආහ ජානාමි’ති, අපසං වා ආහ ‘න පසංසාමි’ති, පසං වා ආහ ‘පසංසාමි’ති. ඉති අක්කහෙතු වා පරහෙතු වා ආමිසකිඤ්ඤිකහෙතු වා න සමපජානමුසා භාසිතා හොති.

5. පිසුනා වාචං පහාය පිසුනාය වාචාය පටිච්චරතො හොති. න ඉතො සුඤ්ඤා අමුත්ත අසක්ඛා ඉමෙසං හෙදය. - න අමුත්ත වා සුඤ්ඤා ඉමෙසං අසක්ඛා අමුසං හෙදය. ඉති භික්ෂානං වා සක්ඛානං සභිකානං වා අනුපදනා සමගාරාමො සමගාරතො සමගනනදී සමගනකරණං වාචං භාසිතා හොති.

6. ඵරුසං වාචං පහාය ඵරුසාය වාචාය පටිච්චරතො හොති යා සා වාචා තෙලා කණ්ණසුධා පෙමනියා හදයඬග්ගා පොරි බහුජනකන්තා බහුජන මනාපා, තථාරූපිං වාචං භාසිතා හොති.

7. සමථසලාපං පහාය සමථසලාපා පටිච්චරතො හොති, කාලවාදී භූතවාදී අක්ඛවාදී ධම්මවාදී විනයවාදී නිධානවතී. වාචං භාසිතා හොති කාලෙන සාපදෙසං පරියන්තවතිං අක්ඛසංඝිතං.

එවං ඛො චුතු වතුබ්බිධං වාචාය සොචෙය්‍යං හොති.

කථඤ්ඤා චුතු තිව්ධං මනසා සොචෙය්‍යං හොති:

8. ඉධ චුතු එකච්චා අනභිජ්ඣායා හොති, යං තං පරසං පරචිතතුප-කරණං, තං නාභිජ්ඣිතා හොති අහො වන යං පරසං තං මම අසානි.

9. අව්‍යාපක්කවිතො හොති අප්පද්ධමනසංකප්පො, “ඉමෙ සත්තා අවෙරා අව්‍යාපජ්ජා අනිසා සුඛි අත්තානං පරිහරන්තු”ති.²

1. තං අනභිජ්ඣිතා හොති - මජ්ඣං.

2. ඉමෙ සත්තා අවෙරා හොන්තු අව්‍යාපජ්ජා අනිසා සුඛි අත්තානං පරිහරන්තු - මජ්ඣං,

වුඤ්ඤා කෙසේ නම් වචනයෙන් සිවුවැදෑරු සුවිභාව වේය යත්:

4. වුඤ්ඤා, මෙලොවහි ඇතැමෙක් මුසවා හැර පියා සභාවට ගියේ වේවයි, දිරිසට ගියේ වේවයි, නැයන් මැදට ගියේ වේවයි, ජනයාමුහුණ මැදට ගියේ වේවයි ජාතකුලන් මැදට ගියේ වේවයි අබ්බුතට කැඳවන ලද්දේ “එමිඛා පුරුෂය, එව, යමක් දන්නෙහි නම් එ කියව”යි සාක්ෂි විසින් පිළිවුස්නා ලද්දේ මුසවායෙන් වැළැක්කේ වෙයි. හේ නොදන්නේ හෝ නොදන්නේ”යි කියයි, දන්නේ හෝ ‘දන්නේ’යි කියයි, නොදන්නේ හෝ නො දන්නේ”යි කියයි, දන්නේ හෝ ‘දන්නේ’යි කියයි. මෙසේ ආත්මභෙදයෙන් වේවයි පරභෙදයෙන් වේවයි කිසියම් ආවේශභෙදවකින් වේවයි සම්පජානමුසා නො කියන්නේ වෙයි.

5. පිසුනු බස් හැරපියා පිසුනුබසින් වැළැක්කේ වෙයි: මෙනත්හි අසා මුත්තේ හෙදය පිණිස එතන්හි නො කියන්නේ වෙයි, එ තන්හි අසා උත්තේ හෙදය පිණිස මොවුනට නො කියන්නේ වෙයි. මෙසේ බිඳුනවුත් හෝ ගටනුයේ වෙයි, සමග වුවනට අනුප්‍රදාන වෙයි. සමගයෙහි ඇලුනේ සමගයන් කෙරෙහි රැඳුනේ සමගයන් හා තුටු වනුයේ සමග කරන බස් කියනුයේ වෙයි.

6. පරොස්බස් හැරපියා පරොස් බසින් වැළැක්කේ වෙයි: යම් ඒ බසක් තිදෙස් වූ, කනට පුව දෙන ප්‍රේමණිය හාදයභිගම් විනිත බොහෝ දෙන හට සිත්කලු බොහෝ දෙන හට මන වඩන බසෙක් වේ නම් එබඳු බස් කෙපලන්නේ වෙයි.

7. පලස් බස් හැරපියා පලස්බසින් වැළැක්කේ වෙයි: කාලවාදී ව භූත-වාදී ව අර්ථවාදී ව ධර්මවාදී ව විනයවාදී ව ලෙහි නිදන් කටයුතු සහෙතුක වූ පිරිවැටුම් ඇති අර්ථනිශ්චිත බස් කල්හි බණන්නේ වෙයි.

වුඤ්ඤා, මෙසේ වචනයෙන් චතුර්විධ ශුවිභාවය වේ.

වුඤ්ඤා, මනසින් ත්‍රිවිධ ශුවිභාවය කෙසේ වේය යත්:

8. වුඤ්ඤා, මෙ ලොවහි ඇතැමෙක් අභිජ්ඣා බහුල නො වෙයි. මෙරමාගේ යම් ඒ පරචිත්තොපකරණයෙක් වේ නම් ‘අනෙහි, එකැතින් ඒ පරා අයත් යමක් වේ නම් එ මට වේව’යි එයට ගිජු නො වෙත්.

9. “මේ සත්ත්වයෝ වෛර නැතියාහු ව්‍යාපාද නැතියාහු දුක් නැතියාහු සුවපත් වූවාහු ආත්මපරිහරණ කෙරෙත්වා”යි අප්‍රද්විෂ්ටමනා සංකල්ප ඇතියේ අව්‍යාපාදයට නො වත් සිත් ඇතියේ වෙයි.

10. සමොදිට්ඨිකො හොති අවිපරිදක්ඛනො, “අත්ථි දින්නං. අත්ථි ධිට්ඨං, අත්ථි හුතං, අත්ථි සුක්ඛදුක්ඛවාතං කම්මානං ඵලං විපාකො, අත්ථි අයං ලොකො අත්ථි පරො ලොකො, අත්ථි මාතා, අත්ථි පිතා අත්ථි සන්තො ඔපපාතිකා, අත්ථි ලොකෙ සම්මානාභිජානා සම්මානනා සම්මාපටිපත්තා, යෙ ඉමං ච ලොකං පරස්සාදි ලොකං සයං අභික්ඛාදා සමිජ්ඣාදා පට්ඨෙදෙනති”ති.

එවං බො චුන්ද තිවිධං මනසා සොවෙයාං හොති.

ඉමෙ බො චුන්ද දස කුසලකම්මපථා.

ඉමෙහි බො දසහි කුසලකම්මපථෙහි සමන්තාගතො කාලසෙසව උට්ඨන්තොව සයනමහා පඨවිං වෙපි ආමසති, සුචියෙව හොති. නො වෙපි පඨවිං ආමසති, සුචියෙව හොති. අලානි වෙපි ගොමයානි ආමසති සුචියෙව හොති. නො වෙපි අලානි ගොමයානි ආමසති, සුචියෙව හොති. හරිතානි වෙපි තිණානි ආමසති, සුචියෙව හොති. නො වෙපි හරිතානි තිණානි ආමසති, සුචියෙව හොති. අභික්ඛෙපි පරිවරති, සුචියෙව හොති. නො වෙපි අභිං උරි වරති, සුචියෙව හොති. පස්සලිකො වෙපි ආදිවං නමසසති, සුචියෙව හොති. නො වෙපි පස්සලිකො ආදිවං නමසසති, සුචියෙව හොති. සායනනිසංකස්සෙපි උදකං ඔරොහති, සුචියෙව හොති. නො වෙපි සායනනිසංකං උදකං ඔරොහති, සුචියෙව හොති.

තං කිසස හෙතු.

ඉමෙ චුන්ද දස කුසලකම්මපථා සුචියෙව හොත්ති, සුචිකරණා ච ඉමෙසස්ස පන චුන්ද දසන්තං කුසලානං කම්මපථානං සමන්තාගමනහෙතු දෙවා පස්සාදියන්ති, මත්තසා පස්සාදියන්ති, යා චා පනස්සාදි කාචි සුගතිංයොති.

එවං චුත්තෙ චුන්දෙ කම්මාරපුත්තො හගවන්තං එතදවොච:

අභික්ඛන්තං හන්තෙ -පෙ- උපාසකං මං හන්තෙ හගවා ධාරෙතු අජ්ජනග්ගෙ පාණ්ණපෙතං සරණං ගතන්ති.

10. 4. 2, 11

ජාණ්ණසෙසාණි සුත්තං

අථ බො ජාණ්ණසෙසාණි බ්‍රාහ්මණො යෙන හගවා තෙනුපසඬකම්. උපසඬකම්ඤා හගවතා සද්ධිං සමොදි. සමොදනියං කථං සාරාණියං විනිසාරෙකා එකමන්තං නිසීදි, එකමන්තං නිසීන්තො බො ජාණ්ණසෙසාණි බ්‍රාහ්මණො හගවන්තං එතදවොච:

10. දුන් දැනි ඵල ඇත, පුජායෙහි ඵල ඇත, හොමයෙහි ඵල ඇත, සුකාත දුෂ්කාත කම්මයන්ගේ ඵලවිපාක ඇත, මෙලෝ ඇත, පරලෝ ඇත, මවු ඇත, පියා ඇත, ඖපපාතික සත්ත්වයෝ ඇත, යමෙක් මෙලෝ හා පරලෝ තුමු ම විශිෂ්ටඤ්ඤායෙන් දැන සාක්ෂාත් කොට ප්‍රකාශ කෙරෙත් නම් ඵලද්‍ර සමාසංගත සමාසං ප්‍රතිපන්න උභය ඛණ්ඩයෝ ලොවහි ඇතැයි අවිපරිත දර්ශන ඇතිසේ සමාග්දායික වෙයි.

වුඤ්ඤා, මෙසේ මනසින් ත්‍රිවිධ ශුචිභාවය වේ.

වුඤ්ඤා, මේ දශ කුශල කම්මපටයෝයි.

මේ දශ කුශල කම්මපටයන් ගෙන් සමන්වාගත වූයේ කල් ඇතිව ම යහනින් නැගෙනුයේ ම පොළෝ පිරිමදනේ නමුදු ශුචියෙක් ම වෙයි. පොළෝ නො පිරිමදනේ නමුදු ශුචියෙක් ම වෙයි. අමුගොම පිරිමදනේ නමුදු ශුචියෙක් ම වෙයි. අමුගොම නො පිරිමදනේ නමුදු ශුචියෙක් ම වෙයි. නිල් තණ පිරිමදනේ නමුදු ශුචියෙක් ම වෙයි. නිල් තණ නො පිරිමදනේ නමුදු ශුචියෙක් ම වෙයි. අග්නිපරිවයා කරනේ නමුදු ශුචියෙක් ම වෙයි. අග්නිපරිවයා නො කරනුයේ නමුදු ශුචියෙක් ම වෙයි. බද්දිලිව හිරු නම්දනේ නමුදු ශුචියෙක් ම වෙයි. බද්දිලිව හිරු නො නම්දනේ නමුදු ශුචියෙක් ම වෙයි. සවස පෙරෙහි කොට දියට බස්නේ නමුදු ශුචියෙක් වෙයි. සවස පෙරෙහි කොට දියට නො බස්නේ නමුදු ශුචියෙක් වෙයි.

එ කවර හෙයින්ද

වුඤ්ඤා, මේ දශ කුශල කර්ම පටයෝ ශුචි ම වෙති. ඥාතරණ ද වෙත්. වුඤ්ඤා, මේ දශ කුශල කම්මපටයන්ගේ සමන්වාගමන හෙතෙයින් දෙවියෝ පැනෙත්. මනුෂ්‍යයෝ පැනෙත්. යම් බ්‍රහ්ම අත් කිසි සුගතිහු ද පැනෙත් යයි.

මෙසේ වදාරත්ම වුඤ්ඤා කම්මාදිපුත්‍ර භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල කිය:

වහන්ස, ඉතා මැනව් ... වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ අද පටන් දිවිහිමියෙන් සරණගත උපාසකයකු කොට මා ධර්ම සේක්වායි.

10. 4. 2. 11

ජාත්‍යසෝමාණි සූත්‍රය

ඉක්බිති ජාත්‍යසෝමාණි බ්‍රාහ්මණ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා එළැඹියේ ය. එළැඹි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ හා සමග සතුටුවී ය. සතුටුවිය යුතු සිහිකටයුතු කරා කොට ගිවෙවා එකත්පස්හි හින, එකත්පස්හි හුන් ජාත්‍යසෝමාණි බ්‍රාහ්මණ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල සැල කෙළේ ය:

මයමස්ස හො ගොතම බ්‍රාහ්මණා නාම දුනාති දෙම සද්ධාති කරොම: “ඉදං දුතං පෙතානං ඤාතිසාලොභිතානං උපකප්පතු, ඉදං දුතං පෙතා ඤාතිසාලොභිතා පටිභුඤ්ජනතු’ ති. කච්ඡි තං හො ගොතම දුතං පෙතානං ඤාතිසාලොභිතානං උපකප්පති? කච්ඡි තෙ පෙතා ඤාතිසාලොභිතා තං දුතං පටිභුඤ්ජනති ති?

යානෙ බො බ්‍රාහ්මණ උපකප්පති, නො අට්ඨානෙනති.

කතමඤ්ඤ¹ හො ගොතම යානං? කතමං අට්ඨානෙනති?

ඉධ බ්‍රාහ්මණ එකච්චො පාණාතිපාති හොති, දදින්නාදුධි හොති කාලේසු මිච්ඡාචාරි හොති, මුසාවාදි හොති, පිසුනවාචො හොති, ඵරුස වාචො හොති, සමථප්පලාපි හොති, අභිජ්ඣාලු හොති, ව්‍යාපනනච්ඡෙතො හොති, ටිච්ඡාදික්ඛො හොති, සො කායසුභෙද පරං මරණා නිරයං උපපජ්ජති. යො තෙරධිකානං සත්තානං ආභාරො තෙන සො තස් යාපෙති, තෙන සො තස් තිට්ඨති. ඉදං බො බ්‍රාහ්මණ අට්ඨානං යස් ධිතස්ස තං දුතං න උපකප්පති.

ඉධ පන බ්‍රාහ්මණ එකච්චො පාණාතිපාති හොති -පෙ- මිච්ඡාදික්ඛො හොති. සො කායසු භෙද පරමමරණා නිරව්භානායොති. උපපජ්ජති යො නිරව්භානායොතිකානං සත්තානං ආභාරො තෙන සො තස් යාපෙති, තෙන සො තස් තිට්ඨති. ඉදං බො බ්‍රාහ්මණ අට්ඨානං, යස් ධිතස්ස තං දුතං න උපකප්පති.

ඉධ පන බ්‍රාහ්මණ එකච්චො පාණාතිපාතා පටිච්චරතො හොති, අදින්නාදුතා පටිච්චරතො හොති, කාලේසු මිච්ඡාචාරා පටිච්චරතො හොති, මුසාවාද පටිච්චරතො හොති, පිසුනාය වාචාය පටිච්චරතො හොති, ඵරුසාය වාචාය පටිච්චරතො හොති, සමථප්පලාපා පටිච්චරතො හොති, අභිජ්ඣාලු හොති, අව්‍යාපනනච්ඡෙතො හොති, සමමාදික්ඛො හොති. සො කායසු භෙද පරමමරණා මුක්ඛස්සානං සහවානං උපපජ්ජති. යො මුක්ඛස්සානං ආභාරො තෙන සො තස් යාපෙති, තෙන සො තස් තිට්ඨති. ඉදං බො බ්‍රාහ්මණ අට්ඨානං, යස් ධිතස්ස තං දුතං න උපකප්පති.

1. කතමඤ්ඤ පන - මෙසං.

පින්වත් ගෞතමයන් වහන්ස, බ්‍රාහ්මණ නම් වූ අපි ‘‘මේ දනය පරලොව ගිය ඥාතිසාලොභිතයනට පැමිණේවා, මේ දනය පරලොව ගිය ඥාතිසාලොභිතයෝ පරිභොග කරන්නවා’’යි දන්දෙමින, ශ්‍රාද්ධ කරමින. කීමෙක හවත් ගෞතමයන් වහන්ස, එ දනය ප්‍රෙතඥාතිසාලොභිතයනට පැමිණේද? කීමෙක, ඒ ප්‍රෙතඥාතිසාලොභිතයෝ එ දන් පරිභොග කරත් දැයි?

බ්‍රාහ්මණය, ස්වාත්මයෙහි පැමිණෙයි, අස්වාත්මයෙහි නො පැමිණේයයි.

හවත් ගෞතමයන් වහන්ස, ස්වාත්මය කවරේය? අස්වාත්මය කවරේය?

බ්‍රාහ්මණය, මේ ලොවහි ඇතැමෙක් ප්‍රාණසාති වෙයි, අධිතාදන් කරනේ වෙයි. කාමයන්හි මිසභසර ඇතියේ වෙයි. මුසවා කියන සැහැටියේ වෙයි, පිසුනු බස් ඇතියේ වෙයි, පරොස් බස් ඇතියේ වෙයි, පලස් තෙපලන්නේ වෙයි, අභිධ්‍යා බහුල වෙයි, ව්‍යාපාදයට වත් සිතැත්තේ වෙයි, මිථ්‍යාදාෂ්ටික වෙයි. හේ කාබුන් මරණින් පසු තිරයට එළඹෙයි. තිරිසතුන්ගේ යම් ආහාරයෙක් වේ නම් එයින් හේ එහි යැපෙයි. එයින් හේ එහි සිටුවෝය. බ්‍රාහ්මණය, යම් තැනෙක සිටියහුට එ දනය නො පැමිණේ නම්, මෙද (එබඳු) අස්වාත්මයෙකි.

බ්‍රාහ්මණය, මේ ලොවහි ඇතැමෙක් ප්‍රාණසාති වෙයි -පෙ- මිථ්‍යාදාෂ්ටික වෙයි. හේ කාබුන් මරණින් මතු තිරිසවිත යොනියට එළඹෙයි. තිරිසන් යොන් සත්තට යම් ආහාරයෙක් වේ නම් හේ, එහි එයින් යැපෙයි එයින් හේ එහි සිටුවෝය. බ්‍රාහ්මණය, යම් තැනෙක සිටුවන හට එ දනය නොපැමිණේ නම්, මෙද අස්වාත්මයෙකි.

බ්‍රාහ්මණය, මේ ලොවහි ඇතැමෙක් පණිවායෙන් වැළැකියේ වෙයි. අධිතාදනින් වැළැකියේ වෙයි. කාමයන්හි මිසභසරින් වැළැකියේ වෙයි. මුසවායෙන් වැළැකියේ වෙයි. පිසුනුබසින් වැළැකියේ වෙයි. පරොස්-බසින් වැළැකියේ වෙයි. සම්ඵප්පලාපයෙන් වැළැකියේ වෙයි. අභිධ්‍යා බහුලකොට නැතිවේ වෙයි. ව්‍යාපාද නැතියේ වෙයි. සම්ඵටු ඇතියේ වෙයි. හේ කාබුන් මරණින් මතු මනුෂ්‍යයන්ගේ සහභාවයට එළඹෙයි. චිත්තිසුන්ගේ යම් අභරෙක් වේ නම්, හේ එහි එයින් යැපෙන්නේය. ඉන් හේ එහි සිටුවෝය. බ්‍රාහ්මණය, යම් තැනෙක සිටියහුට එ දනය නොලැබේ නම්, මෙද එබඳු අස්වාත්මයෙකි.

ඉධ පන බ්‍රාහ්මණ එකවෙවා පාණාතිපාතා පටිච්චරතො හොති -පෙ-
සමාදිධිකො හොති. සො කායසස හෙද පරං මරණා දෙව්‍යානං සහව්‍යානං
උපපජ්ජති. සො දෙව්‍යානං ආභාරො තෙන සො තස්ස යාපෙති, තෙන
සො තස්ස තිට්ඨති. ඉදමි බ්‍රාහ්මණ අට්ඨානං. යස්ස ධීතස්ස¹ තං දනං න
උපකප්පති.

ඉධ පන බ්‍රාහ්මණ එකවෙවා පාණාතිපාති හොති -පෙ- මිව්‍යාදිධිකො
හොති. සො කායසස හෙද පරං මරණා පෙනති විසයං උපපජ්ජති. සො
පෙනතිවෙසධිකානං සත්තානං ආභාරො, තෙන සො තස්ස යාපෙති.
තෙන සො තස්ස තිට්ඨති. යං වා පනස්ස අනුප්පවෙච්ඡන්ති² මිත්තා වා
අමච්චා වා ඤාති වා සාලොභිතා වා, තෙන සො තස්ස යාපෙති. තෙන
සො තස්ස තිට්ඨති. ඉදං ඛො බ්‍රාහ්මණ යානං, යස්ස ධීතස්ස තං දනං
උපකප්පති ති.

සචෙ පන හො ගොතම සො පෙතො ඤාතිසාලොභිතො තං යානං
අනුප්පන්නො හොති, කො තං දනං පරිභුඤ්ජති?

අඤ්ඤපිස්ස බ්‍රාහ්මණ පෙතො ඤාති සාලොභිතා තං යානං අනුප්පන්නා
හොන්ති. තෙ තං දනං පරිභුඤ්ජන්ති ති.

සචෙ පන හො ගොතම සො චෙව පෙතො ඤාතිසාලොභිතො තං
යානං අනුප්පන්නො හොති, අඤ්ඤපිස්ස පෙතො ඤාතිසාලොභිතා තං යානං
අනුප්පන්නා හොන්ති. කො තං දනං පරිභුඤ්ජති ති?

අට්ඨානං ඛො එතං බ්‍රාහ්මණ, අනවකාසො යං තං යානං විචිත්තං
අස්ස ඉමිනා දිසෙන අද්ධුතා යදිදං පෙනෙහි ඤාති සාලොභිතෙහි. අපි ච
බ්‍රාහ්මණ දයකොපි අනිප්පලො හොති.

අට්ඨානෙපි භවං ගොතමො පරිකප්පං වද්ධිති? අට්ඨානෙපි ඛො අහං
බ්‍රාහ්මණ පරිකප්පං වදාමි.

1. යස්ස ධීතස්ස තං දනං උපකප්පති - මජ්ඣං.

2. මිත්තාමච්චා වා ඤාතිසාලොභිතා වා - මජ්ඣං.

බ්‍රාහ්මණය, මෙලොව්හි ඇතැමෙක් පණිවාසයෝ වැළැකියේ වෙයි. -පෙ- සම්දිටු ඇතියේ වෙයි. හෙ කාබුන් රෙණින් මතු දෙවියන්ගේ සහභාවයට පැමිණෙයි. දෙවියන්ගේ යම් අභරෙක් වේ නම් එයින් හෙ එහි යැපෙන්නෝය. හෙ එයින් එහි සිටුනෝය. බ්‍රාහ්මණය, යම් තැනෙක සිටියහට එ දනය නො එළැඹේ නම් මෙ ද අසානායෙකි.

බ්‍රාහ්මණය, මෙලොව්හි ඇතැමෙක් පණිවාකරනසුලු වෙයි. -පෙ- මියදිටු ඇතියේ වෙයි. හෙ කාබුන් මරණින් මතු ප්‍රෙතවිෂයට එළඹෙයි. ප්‍රෙතවිෂයට අයත් සත්ත්වයන්ගේ යම් අභරෙක් වේ නම්, එයින්, හෙ එහි යැපෙයි. එයින් හෙ එහි සිටුනෝය. ඔහට මිත්‍රයෝ වෙත්වයි, සහයෝ වෙත්වයි, ඥාතූන් වෙත්වයි, සහ ලේ නැයෝ වෙත්වයි යමක් හෝ දෙත් නම්, හෙ ඉන් එහි යැපෙයි. හෙ එයින් එහි සිටුනෝය. බ්‍රාහ්මණය, යම් තැනෙක සිටියහට එ දනය එළැඹේ නම්, එ සානාය වෙයි.

හිත්වන් ගෞතමයන් වහන්ස, ඉන් පරලොව ගිය ඒ ඥාති සාලොහිතයා එතැනට නො පැමිණියේ නම් කවරෙක් එ දන පරිභොග කෙරේ දැයි?

බ්‍රාහ්මණය, පරලොව ගිය අනාඥාතිසාලොහිතයෝද එතැනට පැමිණියාහු වෙත්, ඔහු එ දන් වළඳන් යයි.

හවන් ගෞතමයන් වහන්ස, පරලොව ගිය ඒ ඥාති සාලොහිත ද එහි නො පැමිණියේ වෙයි, පරලොව ගිය ඔහුගේ අනාඥාතිසාලොහිතයෝද එතැනට නොපැමිණියාහු වෙත්නම්, කවරෙක් ඒ දන් වළඳනාහුදැයි?

බ්‍රාහ්මණය යම් කරුණෙකින් මෙ දීර්ඝකාලයෙහි පරලොවගිය ඥාතිසාලොහිතයන්ගෙන් එ සානාය විවික්ත වන්නේය, යන තෙල කරුණ අස්ථාන වෙයි, අනවකාශ වෙයි, බ්‍රාහ්මණය, නැවැත දාසක තෙමේ ද අනිෂ්ඨල වෙයි.

හවන් ගෞතමයන් වහන්සේ අස්ථානයෙහිද (දනඵලයාගේ) පරිකල්පය වදාරන්නු දැයි?

ඉධ බ්‍රාහ්මණ එකවෙවා පාණාතිපාති හොති, අදින්නාදයි හොති, කාමෙස්‍ර මිව්ජාවාරි හොති, මුසාවාදී හොති, පිසුනාවාවො හොති, ඵරුසාවාවො හොති, සම්ඵලාපි හොති, අභිජ්ඣාලු හොති, ව්‍යාපන්න-විනේනා හොති, මිව්ජාදිධිකො හොති, සො දතා හොති, සමණස්ස වා බ්‍රාහ්මණස්ස වා අන්නං පානං වත්ථං යානං මාලාගන්ධිවිලෙපනං, සෙය්‍යාවසථපදීපෙය්‍යං. සො කායස්ස හෙද පරං මරණං හත්ථිනං සහව්‍යතං උපපජ්ජති. සො තත්ථ ලාභී හොති අන්නස්ස පානස්ස මාලා නානාලඛකාරස්ස.

යං ඛො බ්‍රාහ්මණ ඉධ පාණාතිපාති, අදින්නාදයි, කාමෙස්‍ර මිව්ජාවාරි මුසාවාදී, පිසුනාවාවො, ඵරුසාවාවො, සම්ඵලාපි, අභිජ්ඣාලු, ව්‍යාපන්න-විනේනා, මිව්ජාදිධිකො, තෙන සො කායස්ස හෙද පරමමරණං හත්ථිනං සහව්‍යතං උපපජ්ජති. යං ච ඛො සො දතා හොති සමණස්ස වා බ්‍රාහ්මණස්ස වා අන්නං පානං වත්ථං යානං මාලාගන්ධිවිලෙපනං, සෙය්‍යාවසථපදීපෙය්‍යං, තෙන සො තත්ථ ලාභී හොති අන්නස්ස පානස්ස මාලා නානාලඛකාරස්ස.

ඉධ පන බ්‍රාහ්මණ එකවෙවා පාණාතිපාති හොති, අදින්නාදයි හොති, කාමෙස්‍ර මිව්ජාවාරි හොති, මුසාවාදී හොති, පිසුනාවාවො හොති, ඵරුසාවාවො හොති, සම්ඵලාපි හොති, අභිජ්ඣාලු හොති, ව්‍යාපන්නවිනේනා හොති, මිව්ජාදිධිකො හොති. සො දතා හොති සමණස්ස වා බ්‍රාහ්මණස්ස වා අන්නං පානං වත්ථං යානං මාලාගන්ධිවිලෙපනං සෙය්‍යාවසථපදීපෙය්‍යං, සො කායස්ස හෙද පරං මරණං අස්සානං සහව්‍යතං උපපජ්ජති. -පෙ-ගුත්තං සහව්‍යතං උපපජ්ජති -පෙ-කුක්කුරානං සහව්‍යතං උපපජ්ජති -පෙ-සො තත්ථ ලාභී හොති අන්නස්ස පානස්ස මාලා නානාලඛකාරස්ස.

යං ඛො බ්‍රාහ්මණ ඉධ පාණාතිපාති -පෙ- මිව්ජාදිධිකො, සො තෙන කායස්ස හෙද පරං මරණං කුක්කුරානං සහව්‍යතං උපපජ්ජති. යස්ස ඛො සො දතා හොති සමණස්ස වා බ්‍රාහ්මණස්ස වා අන්නං පානං වත්ථං යානං මාලාගන්ධිවිලෙපනං සෙය්‍යාවසථපදීපෙය්‍යං, තෙන සො තත්ථ ලාභී අන්නස්ස පානස්ස මාලා නානාලඛකාරස්ස.

බ්‍රාහ්මණය, මෙ අයථානයෙහිද දනඵල පරිකල්පය වදාරයි. බ්‍රාහ්මණය, මෙලොවහි ඇතැමෙක් පණිවාකරනසුලු වෙයි. අධිනාදන් ගන්නාසුලු වෙයි. කාමයන්හි මිසභසර ඇතියේ වෙයි. මුසවා බණනසුලු වෙයි. පිසුනුබස් ඇතියේ වෙයි. පරොස් බස් ඇතියේ වෙයි. සම්ඵප්‍රලාප ඇතියේ වෙයි. අභිධ්‍යා බහුල කොට ඇතියේ වෙයි. ව්‍යාපාදයට පැමිණි සිතැත්තේ වෙයි. මිසදිටු ඇතියේ වෙයි. හේ ශ්‍රමණයකුහට වෙවයි, බ්‍රාහ්මණයකුහට වෙවයි අන්ත, පාන, වස්ත්‍ර, යාන, මාලාගන්ධ විලෙපන, ශය්‍යා ආවසර, ප්‍රදීපොපකරණ දෙන්නේ වෙයි, හෙ කාබුන් මරණින් මතු ඇතුන්ගේ සහභාවයට එළඹෙයි. හෙ එහි අන්ත, පාන, මාලා නානාලභිකාර ලබන සුලු වෙයි.

බ්‍රාහ්මණය, මෙ ලොවහි යම්හෙයෙකින් පණිවා කරනසුලුද අධිනාදන් ගන්නා සුලු ද කාමයන්හි මිසභසර ඇතියේ ද පිසුනුබස් ඇතියේ ද පරොස්බස් ඇතියේ වෙද සම්ඵප්‍රලාප ඇතියේද අභිධ්‍යා බහුලකොට ඇතියේ ද ව්‍යාපාදයටපත් සිතැතියේද, මිථ්‍යාදෘෂ්ටික වෙද, එහෙයින් හේ කාබුන් මරණින් මතු හස්තීන්ගේ සහභාවයට එළඹෙයි. යම් කරුණෙකින් හෙ මහණකුට වෙවයි බමුණකුට වෙවයි අන්තපාන වස්ත්‍ර යාන මාලා ගන්ධ විලෙපන ශය්‍යා ආවසර ප්‍රදීපොපකරණ දෙන්නේ වෙද එකරුණින් හෙ එහි අන්තපාන මාලා නානාලභිකාර ලබන සුල්ලේ වෙයි.

බමුණ, මෙ ලොවහි ඇතැමෙක් පණිවා කරනසුලු වෙයි. අධිනාදන් ගන්නා සුලු වෙයි. කාමයෙහි මිසභසර ඇතියේ වෙයි. මුසවාදී වෙයි. පිසුනු බස් ඇති වෙයි. පරොස්බස් ඇති වෙයි. සම්ඵප්‍රලාප ඇති වෙයි. අභිජ්ඣා බහුල වෙයි. ව්‍යාපාදයට පත් සිත් ඇති වෙයි. මිථ්‍යාදෘෂ්ටික වෙයි. හෙ මහණකුට වෙවයි බමුණකුට වෙවයි අන්තපාන වස්ත්‍රයාන මාලාගන්ධවිලෙපන ශය්‍යා ආවසර ප්‍රදීපොපකරණ දෙන්නේ වෙයි. හේ කාබුන් මරණින් මතු අශ්වයන්ගේ සහභාවයට වෙයි. ගෙරින්ගේ සහභාවයට එළඹෙයි. ... සුතබ්‍යන්ගේ සහභාවයට එළඹෙයි. ... හෙ එහි අන්ත පාන මාලා හා නානාලභිකාර ලබන සුල්ලේ වෙයි.

බමුණ යම් කරුණකින් මෙලොව පණිවා කරන්නේ වෙද, මිසදිටු ඇති වෙද, හෙ එ කරුණින් කාබුන් මරණින් මතු සුතබ්‍යන්ගේ සහභාවයට එළඹෙයි. යම් කරුණකින් හෙ මහණකුට වෙවයි, බමුණකුට වෙවයි, අන්තපානවස්ත්‍ර යාන මාලාගන්ධවිලෙපන ශය්‍යාවසර ප්‍රදීපොපකරණ දෙනුයේ වෙයි. හෙ එකරුණින් එහි අන්තපාන මාලා නානාලභිකාර ලබනසුලු වෙයි.

ඉධ පන බ්‍රාහ්මණ එකවේවා පාණ්ඩිපාතා පටිවිරතො හොති, අදික්කාදනා පටිවිරතො හොති, කාමෙස්ත්‍ර මිව්‍යාවාරා පටිවිරතො හොති, ලිසාවාද පටිවිරතො හොති, සිසුනාවාපා පටිවිරතො හොති, එරුසාය වාවාය පටිවිරතො හොති, සමච්ඡලාපා පටිවිරතො හොති, අනභිජ්ඣාලු හොති, අව්‍යාපනනවිකේතා හොති, සමොදිට්ඨිකො හොති. සො දතා හොති සමණස්ස වා බ්‍රාහ්මණස්ස වා අනනං පානං වත්ථං යානං මාලාගන්ධ-විලෙපනං සෙය්‍යාවසථපදීපෙය්‍යං. සො කායස්ස හෙද පරං මරණා මත්‍රස්සානං සභවතං උපපජ්ජති. සො තත්ථ ලාභී හොති මාත්‍රස්සකානං පඤ්ඤානං කාමගුණානං.

යං ඛො බ්‍රාහ්මණ ඉධ පාණ්ඩිපාතාපටිවිරතො හොති -පෙ- සමො-දිට්ඨිකො, තෙන සො කායස්ස හෙද පරං මරණා මත්‍රස්සානං සභවතං උපපජ්ජති, යඤ්ඤ ඛො සො දතා හොති සමණස්ස වා බ්‍රාහ්මණස්ස වා අනනං පානං වත්ථං යානං මාලාගන්ධ විලෙපනං සෙය්‍යාවසථපදීපෙය්‍යං, තෙන සො තත්ථ ලාභී හොති මාත්‍රස්සකානං පඤ්ඤානං කාමගුණානං.

ඉධ පන බ්‍රාහ්මණ එකවේවා පාණ්ඩිපාතා පටිවිරතො හොති -පෙ- සමොදිට්ඨිකො හොති, සො දතා හොති සමණස්ස වා බ්‍රාහ්මණස්ස වා අනනං පානං වත්ථං යානං මාලාගන්ධ විලෙපනං සෙය්‍යාවසථපදීපෙය්‍යං, සො කායස්ස හෙද පරං මරණා දෙව්‍යානං සභවතං උපපජ්ජති. සො තත්ථ ලාභී හොති දිබ්බානං පඤ්ඤානං කාමගුණානං.

යං ඛො බ්‍රාහ්මණ ඉධ පාණ්ඩිපාතා පටිවිරතො හොති -පෙ- සමො-දිට්ඨිකො. තෙන සො කායස්ස හෙද පරං මරණා දෙව්‍යානං සභවතං උපපජ්ජති. යඤ්ඤ ඛො සො දතා හොති සමණස්ස වා බ්‍රාහ්මණස්ස වා අනනං පානං වත්ථං යානං මාලාගන්ධ විලෙපනං සෙය්‍යාවසථපදීපෙය්‍යං, තෙන සො තත්ථ ලාභී හොති දිබ්බානං පඤ්ඤානං කාමගුණානං. අපි ච බ්‍රාහ්මණ, දයකො පි අනිප්පලො ති.

අවජ්ජිං හො ගොතම, අබ්බුතං හො ගොතම, යාවඤ්ඤිදං හො ගොතම අලමෙව දනාති දතුං, අලං සද්ධාති කාතුං, යත්‍රහි නාම දයකො පි අනිප්පලො හොති.

එව මෙන බ්‍රාහ්මණ, එව මෙන බ්‍රාහ්මණ,¹ දයකොපි හි බ්‍රාහ්මණ අනිප්පලො² හොති.

අභිකක්කනං හෙ ගොතම -පෙ- උපායකං මං හං ගොතමො ධාරෙතු අප්පකමෙත පාණ්ඩිපෙතං සරණං තෙනති.

ජාණ්ණසෙසාණිවගෙගා දුතියො.

1. එව මෙන බ්‍රාහ්මණ - මජ්ඣ.

2. අනිප්පලාති - මජ්ඣ.

බමුණ, මෙ ලොවහි ඇතැමෙක් පණ්ඩායෙන් වැළැක්කේ වෙයි. අධිනාදනින් වැළැක්කේ වෙයි, කාමයෙහි ජීයහසරින් වැළැක්කේ වෙයි. චූසවායෙන් වැළැක්කේ වෙයි. පිසුනු බයින් වැළැක්කේ වෙයි. පරාස් බයින් වැළැක්කේ වෙයි. සම්ඵප්පලාපයෙන් වැළැක්කේ වෙයි. අනභිජ්ඣාය වෙයි. අව්‍යාපන්නචිත්ත වෙයි. සමාග් දාජික වෙයි. හෙ මහණකුට වේවයි, බමුණකුට වේවයි, අන්තපානවස්ත්‍ර යාන මාලාගන්ධවිලෙපන ශය්‍යාවසංප්‍රදිපොපකරණ දෙනුයේ වෙයි. හෙ කාබුන් මරණින් මතු මිනිසුන්ගේ සහභාවයට යෙයි. හෙ එහි මිනිස්තට අයත් පස්කම් ගුණ ලබනසුල්ලේ වෙයි.

බ්‍රාහ්මණය, යම් හෙයකින් මෙ ලොවහි පණ්ඩායෙන් වැළැක්කේ වේද, සමාග් දාජික වේද, එහෙයින් හෙ කාබුන් මරණින් මතු මිනිසුන්ගේ සහභාවයට එයි. යම් හෙයකින් හෙතෙම මහණකුට වේවයි බමුණකුට වේවයි අන්ත පාන වස්ත්‍ර යාන මාලා ගන්ධ විලෙපන ශය්‍යාවසංප්‍රදිපොපකරණ දෙන්නේ වේද, එහෙයින් හෙ එහි මිනිස්තට අයත් පස්කම් ගුණ ලබන සුලු වෙයි.

බමුණ මෙ ලොවහි ඇතැමෙක් පණ්ඩායෙන් වැළැක්කේ වෙයි සමාග් දාජික වෙයි. හෙ මහණකුට වේවයි, බමුණකුට වේවයි, අන්ත-පාන වස්ත්‍ර යාන මාලා ගන්ධ විලෙපන ශය්‍යා- ආවසංප්‍රදිපෙය දෙන්නේ වෙයි. හෙ කාබුන් මරණින් මතු දෙවියන්ගේ සහභාවයට පැමිණෙයි. හෙ එහි දෙවියන් සතු පස්කම් ගුණ ලබන්නේ වෙයි.

බ්‍රාහ්මණය, යම් හෙයකින් මෙ ලොවහි ඇතැමෙක් පණ්ඩායෙන් වැළැක්කේ වේද ... සමාග් දාජික වේද, එහෙයින් හෙ කාබුන් මරණින් මතු දෙවියන්ගේ සහභාවයට පැමිණේ. යම් හෙයකින් හේ මහණකුට වේවයි බමුණකුට වේවයි අන්ත පාන වස්ත්‍ර යාන මාලාගන්ධ විලෙපන ශය්‍යාවසංප්‍රදිපෙය දෙන්නේ වේද, එහෙයින් හේ එහි දෙවියනට හිමි පස්කම් ගුණ ලබන්නේ වෙයි. වැලිදු බ්‍රාහ්මණය දයක ද අනිෂ්ථල වේ යයි.

භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, ආශ්වයායි. පින්වත් ගෞතමයන් වහන්ස, අද්දහයි. භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, යම් යම් දුතයෙකිහි ලා දයක ද අනිෂ්ථල වේ. දන්දිම නිසිමැයි ශ්‍රාද්ධ කිරීම නිසි මැයි.

බ්‍රාහ්මණය, තෙල කරුණ එසේ මැයි. බ්‍රාහ්මණය තෙල කරුණ එසේමැයි. බ්‍රාහ්මණය දයකයා ද අනිෂ්ථල ම වෙයි.

භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, ඉතා මැනවි-පෙ-භවත් ගෞතමයන් වහන්සේ අද පටන් මා දිවිහිමියෙන් සරණ ගිය උච්චුචකු කොට ධරන සේක්වා යි.

දෙවැනි ජාණසොණී වර්ගය.

3. සාධුච්ඡෙදයා

10. 4. 3. 1

සාධු සුතනං

සාධුඤ්ඤා වොභික්ඛවෙ දෙසිස්සාමි, අසාධුඤ්ඤා, තං සුඤ්ඤාථ, සාධුකං චතසිකරොථ, භාසිස්සාමි'ති. එවං භතොති ඛොතෙ භික්ඛු හගවතො පච්චස්සාසුං. හගවා එතදවොච:

කතමඤ්ඤා භික්ඛවෙ අසාධු¹:

පාණාතිපාතො, අදිත්තාදනං, කාමෙසු මිච්ඡාචාරො, මුසාවාදෙ, විසුණාවාචා, ඵරුසාවාචා, සමථප්පලාපො, අභිජ්ඣා, ව්‍යාපාදෙ, මිච්ඡාදිට්ඨි. ඉදං චුවති භික්ඛවෙ අසාධු²

කතමඤ්ඤා භික්ඛවෙ සාධු³:

පාණාතිපාතා වෙරමණි, අදිත්තාදනා වෙරමණි, කාමෙසු මිච්ඡාචාරා වෙරමණි, මුසාවාද වෙරමණි, විසුණාය වාචාය වෙරමණි, ඵරුසාය වාචාය වෙරමණි, සමථප්පලාපා වෙරමණි, අනභිජ්ඣා, අව්‍යාපාදෙ, සමොදිට්ඨි.

ඉදං චුවති භික්ඛවෙ සාධුති.

10. 4. 3. 2

අරියධම්ම සුතනං

අරියධම්මඤ්ඤා වො භික්ඛවෙ දෙසිස්සාමි, අනරියධම්මඤ්ඤා තං සුඤ්ඤාථ -පෙ-

කතමො ච භික්ඛවෙ අනරියො ධම්මො:

පාණාතිපාතො මිච්ඡාදිට්ඨි. අයං චුවති භික්ඛවෙ අනරියො ධම්මො.

කතමො ච භික්ඛවෙ අරියො ධම්මො:

පාණාතිපාතා වෙරමණි -පෙ- සමොදිට්ඨි.

අයං චුවති භික්ඛවෙ අරියො ධම්මොති.

-
1. අසාධු - සිවු.
 2. අසාධු - සිවු.
 3. සාධු - සිවු.

10. 4. 3. 1

සාධු සූත්‍රය

මහණෙනි, තොපට සාධුකිය හා අසාධුකිය හා දෙශනා කරන්නෙමි. එ අසව, මොනොවට මෙනෙහි කරව, කියන්නෙමි යි. වහන්ස, එසේ යයි එ භික්ෂුහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිවදන් ඇස්වූහ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තෙල වදළසේක:

මහණෙනි, අසාධුකිය කවර යත්:

ප්‍රාණසාතය, අදින්තාදනය, කාමයන්හි මිථ්‍යාවාරය, මුසාවාදය, පිශුනාවාචය, පරුෂවාග්ගය, සම්ඵප්‍රලාපය, අභිධ්‍යාය, ව්‍යාපාදය, මිථ්‍යාදාෂ්ටියයි. මහණෙනි, මේ අසාධුයයි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, සාධුකිය කවර යත්:

පණ්ඩායෙන් විරමණය, අධිනාදනින් විරමණය, කාමයන්හි මිථ්‍යාවාරයෙන් විරමණය, මුසවායෙන් විරමණය, පිසුනුබසින් විරමණය, පරොස්බසින් විරමණය, සම්ඵප්‍රලාපයෙන් විරමණය, අනභිධ්‍යාය, අව්‍යාපාදය, සමාග්දාෂ්ටියි.

මහණෙනි, මේ සාධුකියයි කියනු ලැබේ.

10. 4. 3. 2

අරියධම්ම සූත්‍රය

මහණෙනි, තොපට ආය්‍යධම්මය ද අනාය්‍යධම්මය ද දෙසන්නෙමි. එ අසව ...

මහණෙනි, අනාය්‍යධම්ම කවරේය යත්:

ප්‍රාණසාතය ... මිථ්‍යාදාෂ්ටියි. මහණෙනි, මේ අනාය්‍යධම්මයයි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, ආය්‍ය ධම්ම කවරේය යත්:

ප්‍රාණසාතයෙන් විරමණය ... සමාග්දාෂ්ටියයි.

මහණෙනි, මේ ආය්‍යධම්මයයි කියනු ලැබේ.

10. 4. 3. 3

කුසල සුත්තං

කුසලඤ්ච වො භික්ඛවෙ දෙසිසාමී, අකුසලඤ්ච. තං සුඤ්ඤං -පෙ-
කතමඤ්ච භික්ඛවෙ අකුසලං:

පාණාතිපාතො -පෙ- මිච්ඡාදිධි. ඉදං වුවන්ති භික්ඛවෙ අකුසලං
කතමඤ්ච භික්ඛවෙ කුසලං:

පාණාතිපාතා වෙරමණී -පෙ- සමොදිධි.
ඉදං වුවන්ති භික්ඛවෙ කුසලන්ති.

10. 4. 3. 4

අත්ථ සුත්තං

අත්ථඤ්ච වො භික්ඛවෙ දෙසිසාමී, අනත්ථඤ්ච. තං සුඤ්ඤං -පෙ-
කතමො ව භික්ඛවෙ අනත්ථො:

පාණාතිපාතො -පෙ- මිච්ඡාදිධි. අයං වුවන්ති භික්ඛවෙ අනත්ථො.
කතමො ව භික්ඛවෙ අත්ථො:

පාණාතිපාතා වෙරමණී -පෙ- සමොදිධිති.
අයං වුවන්ති භික්ඛවෙ අත්ථො ති.

10. 4. 3. 5

ධම්ම සුත්තං

ධම්මඤ්ච වො භික්ඛවෙ දෙසිසාමී, අධම්මඤ්ච. තං සුඤ්ඤං -පෙ-
කතමො ව භික්ඛවෙ අධම්මො:

පාණාතිපාතො -පෙ- මිච්ඡාදිධි. අයං වුවන්ති භික්ඛවෙ අධම්මො.
කතමො ව භික්ඛවෙ ධම්මො:

පාණාතිපාතා වෙරමණී -පෙ- සමොදිධි.
අයං වුවන්ති භික්ඛවෙ ධම්මොති.

10. 4. 3. 3

කුසල සූත්‍රය

මහණෙනි, තොපට කුසල් ද අකුසල් ද දෙසමි. එ අසවු ...

මහණෙනි, අකුසල කවරේය යත්:

ප්‍රාණඝාතය ... මිථ්‍යාදෘෂ්ටියි. මහණෙනි, මේ අකුසලයි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, කුසල කවරේය යත්:

ප්‍රාණඝාතයෙන් විරමණය ... සමායක් දෘෂ්ටියි.

මහණෙනි, මේ කුසලයි කියනු ලැබේ.

10. 4. 3. 4

අර්ථ සූත්‍රය

මහණෙනි, තොපට අර්ථ හා අනර්ථ හා දෙසමි. එ අසවු ...

මහණෙනි, අනර්ථ කවරේය යත්:

ප්‍රාණඝාතය ... මිථ්‍යාදෘෂ්ටියි. මහණෙනි මේ අනර්ථයි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, අර්ථ කවරේය යත්:

පණ්ඩායෙන් විරමණය ... සමායක් දෘෂ්ටියි.

මහණෙනි මේ අර්ථයි කියනු ලැබේ.

10. 4. 3. 5

ධර්ම සූත්‍රය

මහණෙනි, තොපට ධර්ම හා අධර්ම හා දෙසමි. එ අසවු ...

මහණෙනි, අධර්ම කවරේය යත්:

ප්‍රාණඝාතය ... මිථ්‍යාදෘෂ්ටියි. මහණෙනි, මේ අධර්මයි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, ධර්ම කවරේය යත්:

ප්‍රාණඝාතයෙන් විරමණය ... සමායක් දෘෂ්ටියයි.

මහණෙනි මේ ධර්මයි කියනු ලැබේ.

10. 4. 3. 6 සාසවධමම සුතතං

සාසවඤ්ඤා වො භික්ඛවෙ ධම්මං දෙසිසාමි, අනාසවඤ්ඤා. තං සුඤ්ඤං
-පෙ-

කතමො ච භික්ඛවෙ සාසවො ධම්මො:

පාණාතිපාතො -පෙ- මිඤ්ඤාදිංසි. අයං චූචති භික්ඛවෙ සාසවො
ධම්මො.

කතමො ච භික්ඛවෙ අනාසවො ධම්මො:

පාණාතිපාතා වෙරමණි -පෙ- සමාදිංසි.

අයං චූචති භික්ඛවෙ අනාසවො ධම්මොති.

10. 4. 3. 7 සාවජ්ජ සුතතං

සාවජ්ජඤ්ඤා වො භික්ඛවෙ ධම්මං දෙසිසාමි, අනවජ්ජඤ්ඤා. තං සුඤ්ඤං
-පෙ-

කතමො ච භික්ඛවෙ සාවජ්ජො ධම්මො:

පාණාතිපාතො-මිඤ්ඤාදිංසි. අයං චූචති භික්ඛවෙ සාවජ්ජො ධම්මො.

කතමො ච භික්ඛවෙ අනවජ්ජො ධම්මො:

පාණාතිපාතා වෙරමණි -පෙ- සමාදිංසි.

අයං චූචති අනවජ්ජො ධම්මො ති.

10. 4. 3. 8 තපනිය සුතතං

තපනියඤ්ඤා වො භික්ඛවෙ ධම්මං දෙසිසාමි, අතපනියං ච. තං
සුඤ්ඤං -පෙ-

කතමො ච භික්ඛවෙ තපනියො ධම්මො:

පාණාතිපාතො -පෙ- මිඤ්ඤාදිංසි. අයං චූචති භික්ඛවෙ තපනියො
ධම්මො.

කතමො ච භික්ඛවෙ අතපනියො ධම්මො:

පාණාතිපාතා වෙරමණි -පෙ- සමාදිංසි.

අයං චූචති භික්ඛවෙ අතපනියො ධම්මො ති.

10. 4. 3. 6

සාසවධම්ම සූත්‍රය

මහණෙනි, සාසුචධම් හා අනාසුචධම් හා දෙසමි. එ අසවු ...

මහණෙනි, සාසුචධම් කචරේය යත්:

ප්‍රාණසාතය ... මිථ්‍යාදෘෂ්ටියි. මහණෙනි, මේ සාසුචධම්යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, අනාසුචධම් කචරේය යත්:

ප්‍රාණසාතයෙන් විරමණය ... සමාසක් දෘෂ්ටියි.

මහණෙනි, මේ අනාසුචධම් යි කියනු ලැබේ.

10. 4. 3. 7

සාවද්‍ය සූත්‍රය

මහණෙනි, තොපට සාවද්‍යධම් හා අනවද්‍යධම් හා දෙසමි. එ අසවු ...

මහණෙනි, සාවද්‍යධම් කචරේය යත්:

ප්‍රාණසාතය... මිථ්‍යාදෘෂ්ටියි. මහණෙනි, මේ සාවද්‍යධම්යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, අනවද්‍යධම් කචරේය යත්:

පණ්ඩායෙන් දුරුවීම ... සමාසක් දෘෂ්ටියි.

මහණෙනි, මේ අනවද්‍යධම්යි කියනු ලැබේ.

10. 4. 3. 8

තපනිය සූත්‍රය

මහණෙනි, තොපට තපනිය ධම් හා අතපනියධම් හා දෙසමි. එ අසවු ...

මහණෙනි, තපනියධම් කචරේය යත්:

ප්‍රාණසාතය ... මිථ්‍යාදෘෂ්ටියි.

මහණෙනි, අතපනියධම් කචරේය යත්:

පණ්ඩායෙන් වෙන්වීම ... සමාසක් දෘෂ්ටියි.

මහණෙනි, මේ අතපනියධම් යි කියනු ලැබේ.

10. 4. 3. 9

ආවයගාමී සුතනං

ආවයගාමීඤ්ඤ වො භික්ඛවෙ ධම්මං දෙසිස්සාමි, අපවයගාමීඤ්ඤ. නං සුඡාරං -පෙ-

කතමො ච භික්ඛවෙ ආවයගාමී ධම්මො:

පාණාතිපාතො-මිවජාදිධ්මි අයං චුට්ඨති භික්ඛවෙ ආවයගාමී ධම්මො.

කතමො ච භික්ඛවෙ අපවයගාමී ධම්මො:

පාණාතිපාතා වෙරමණි -පෙ- සමොදිධ්මි.

අයං චුට්ඨති භික්ඛවෙ අපවයගාමී ධම්මො ති.

10. 4. 3. 10

දුක්ඛුද්‍රය සුතනං

දුක්ඛුද්‍රයඤ්ඤ වො භික්ඛවෙ ධම්මං දෙසිස්සාමි, සුඛුද්‍රයඤ්ඤ. නං සුඡාරං -පෙ-

කතමො ච භික්ඛවෙ දුක්ඛුද්‍රයො ධම්මො:

පාණාතිපාතො -පෙ- මිවජාදිධ්මි. අයං චුට්ඨති භික්ඛවෙ දුක්ඛුද්‍රයො ධම්මො.

කතමො ච භික්ඛවෙ සුඛුද්‍රයො ධම්මො:

පාණාතිපාතා වෙරමණි -පෙ- සමොදිධ්මි.

අයං චුට්ඨති භික්ඛවෙ සුඛුද්‍රයො ධම්මො ති.

10. 4. 3. 11

දුක්ඛවිපාක සුතනං

දුක්ඛ විපාකඤ්ඤ වො භික්ඛවෙ ධම්මං දෙසිස්සාමි, සුඛවිපාකඤ්ඤ. නං සුඡාරං -පෙ-

කතමො ච භික්ඛවෙ දුක්ඛවිපාකො ධම්මො:

පාණාතිපාතො -පෙ- මිවජාදිධ්මි. අයං චුට්ඨති භික්ඛවෙ දුක්ඛ විපාකො ධම්මො.

කතමො ච භික්ඛවෙ සුඛ විපාකො ධම්මො:

පාණාතිපාතා වෙරමණි -පෙ- සමොදිධ්මි.

අයං චුට්ඨති භික්ඛවෙ සුඛ විපාකො ධම්මො ති.

සාධුචගෙහා තත්ථයො.

10. 4. 3. 9

ආවයගාමී සූත්‍රය

මහණෙනි, තොපට ආවයගාමීඨමි හා අපවයගාමීඨමි හා දෙසමි. එ අසවු:

මහණෙනි, ආවයගාමීඨමි කවරේය යත්:

ප්‍රාණසාතය... මිථ්‍යාදෘෂ්ටි යි. මහණෙනි, මේ ආවයගාමීඨමි යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, අපවයගාමී ධර්ම කවරේය යත්:

පණ්ඩායෙන් දුරුවීම ... සමාක් දෘෂ්ටි යි.

මහණෙනි මේ අපවයගාමීඨමි යි කියනු ලැබේ.

10. 4. 3. 10

දුක්ඛුද්‍රය සූත්‍රය

මහණෙනි, තොපට දුක්ඛුද්‍රයධර්ම හා සුඛුද්‍රයධර්ම හා දෙසමි. එ අසවු ...

මහණෙනි, දුක්ඛුද්‍රයධර්ම කවරේය යත්:

ප්‍රාණසාතය ... මිථ්‍යාදෘෂ්ටි යි. මහණෙනි, මේ දුක්ඛුද්‍රයධර්ම යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, සුඛුද්‍රයධර්ම කවරේය යත්:

පණ්ඩායෙන් දුරුවීම ... සමාක් දෘෂ්ටි යි.

මහණෙනි, මේ සුඛුද්‍රයධර්ම යි කියනු ලැබේ.

10. 4. 3. 11

දුක්ඛච්චාක සූත්‍රය

මහණෙනි, තොපට දුක්ඛච්චාකධර්ම හා සුඛච්චාකධර්ම හා දෙසමි. එ අසවු ...

මහණෙනි, දුක්ඛච්චාකධර්ම කවරේය යත්:

ප්‍රාණසාතය ... මිථ්‍යාදෘෂ්ටි යි. මහණෙනි, මේ දුක්ඛච්චාකධර්ම යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, සුඛච්චාකධර්ම කවරේය යත්:

පණ්ඩායෙන් දුරුවීම ... සමාක් දෘෂ්ටි යි.

මහණෙනි, මේ සුඛච්චාකධර්ම යි කියනු ලැබේ.

තුන්වැනි සාධුවහි යි.

4. අරියමගගවගෙනා

10. 4. 4. 1

අරියමගග සුත්තං

අරියමගගඤ්ඤා වො භික්ඛවෙ දෙසිසාමී, අනාරියමගගං ව. තං සුඤ්ඤාථ -පෙ-

කතමො ච භික්ඛවෙ අනාරියො මගෙනා:

පාණාතිපාතො-මිච්ඡාදිධි. අයං චූචති භික්ඛවෙ අනාරියො මගෙනා.

කතමො ච භික්ඛවෙ අරියො මගෙනා:

පාණාතිපාතා වෙරමණි-සමුච්ඡාදිධි.

අයං චූචති භික්ඛවෙ අරියො මගෙනා ති.

10. 4. 4. 2

කණ්ණමගග සුත්තං

කණ්ණමගගඤ්ඤා වො භික්ඛවෙ දෙසිසාමී, සුක්ක මගගඤ්ඤා. තං සුඤ්ඤාථ -පෙ-

කතමො ච භික්ඛවෙ කණ්ණො මගෙනා:

පාණාතිපාතො-මිච්ඡාදිධි. අයං චූචති භික්ඛවෙ කණ්ණො මගෙනා.

කතමො ච භික්ඛවෙ සුක්කො මගෙනා:

පාණාතිපාතා වෙරමණි -පෙ- සමුච්ඡාදිධි.

අයං චූචති භික්ඛවෙ සුක්කො මගෙනා ති.

10. 4. 4. 3

සද්ධිමම සුත්තං

සද්ධිමමඤ්ඤා වො භික්ඛවෙ දෙසිසාමී, අසද්ධිමමඤ්ඤා. තං සුඤ්ඤාථ -පෙ-
කතමො ච භික්ඛවෙ අසද්ධිමමො:

පාණාතිපාතො-මිච්ඡාදිධි. අයං චූචති භික්ඛවෙ අසද්ධිමමො.

කතමො ච භික්ඛවෙ සද්ධිමමො:

පාණාතිපාතා වෙරමණි-සමුච්ඡාදිධි.

අයං චූචති භික්ඛවෙ සද්ධිමමො ති.

4. අරියමග්ග චර්යා

10. 4. 4. 1

අරියමග්ග සූත්‍රය

මහණෙනි, තොපට ආයාච්ඡාරිය හා අනායාච්ඡාරිය හා දෙසමි. එ අසවු ...

මහණෙනි, අනායාච්ඡාරිය කවරේය යත්:

ප්‍රාණසාතය ... මිට්ඨා-දෘෂ්ටිසි. මහණෙනි, මේ අනායාච්ඡාරියයි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, ආයාච්ඡාරිය කවරේය යත්:

ප්‍රාණසාතයෙන් විරමණය ... සමාසක් දෘෂ්ටිසි.

මහණෙනි, මේ ආයාච්ඡාරියයි කියනු ලැබේ.

10. 4. 4. 2

කණ්ණමග්ග සූත්‍රය

මහණෙනි, තොපට කාෂ්ණමාරිය හා ශුක්ලමාරිය හා දෙසමි. එ අසවු ...

මහණෙනි, කාෂ්ණමාරිය කවරේය යත්:

ප්‍රාණසාතය ... මිට්ඨා-දෘෂ්ටිසි. මහණෙනි මේ කාෂ්ණමාරියයි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, ශුක්ලමාරි කවරේය යත්:

ප්‍රාණසාතයෙන් විරමණය ... සමාසක් දෘෂ්ටිසි.

මහණෙනි, මේ ශුක්ලමාරියයි කියනු ලැබේ.

10. 4. 4. 3

සද්ධම්ම සූත්‍රය

මහණෙනි, තොපට සද්ධම්ම හා අසද්ධම්ම හා දෙසමි. එ අසවු ...

මහණෙනි, අසද්ධම්ම කවරේය යත්:

ප්‍රාණසාතය... මිට්ඨාදෘෂ්ටිසි. මහණෙනි, මේ අසද්ධම්මයි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, සද්ධම්ම කවරේය යත්:

පණ්ඩායෙන් දුරුවීම ... සමාසක් දෘෂ්ටිසි.

මහණෙනි, මේ සද්ධම්මයි කියනු ලැබේ.

10. 4. 4. 4

සප්පුරිසධමම සූතතං

සප්පුරිසධමමඤ්ඤ චෝ හික්ඛවෙ දෙසිසාසාමී, අසප්පුරිසධමමඤ්ඤ තං සුඤ්ඤාථ -පෙ-

කතමෝ ච හික්ඛවෙ අසප්පුරිසධමමො:

පාණාතිපාතො -පෙ- මිච්ඡාදිට්ඨි, අයං චූළචනි හික්ඛවෙ අසප්පුරිසධමමො.

කතමෝ ච හික්ඛවෙ සප්පුරිසධමමො:

පාණාතිපාතා වෙරමණි-පෙ- සමමාදිට්ඨි,

අයං චූළචනි හික්ඛවෙ සප්පුරිසධමමොති.

10. 4. 4. 5

උපපාදෙනබ්බධමම සූතතං

උපපාදෙනබ්බඤ්ඤ චෝ හික්ඛවෙ ධමමං දෙසිසාසාමී, න උපපාදෙනබ්බඤ්ඤ තං සුඤ්ඤාථ -පෙ-

කතමෝ ච හික්ඛවෙ න උපපාදෙනබ්බධමමො:

පාණාතිපාතො -පෙ- මිච්ඡාදිට්ඨි, අයං චූළචනි හික්ඛවෙ න උපපාදෙනබ්බධමමො.

කතමෝ ච හික්ඛවෙ උපපාදෙනබ්බධමමො:

පාණාතිපාතා වෙරමණි-පෙ- සමමාදිට්ඨි,

අයං චූළචනි හික්ඛවෙ උපපාදෙනබ්බධමමො :

10. 4. 4. 6

ආසෙවිතබ්බධමම සූතතං

ආසෙවිතබ්බඤ්ඤ ඛෝ හික්ඛවෙ ධමමං දෙසිසාසාමී, නාසෙවිතබ්බඤ්ඤ තං සුඤ්ඤාථ -පෙ-

කතමෝ ච හික්ඛවෙ නාසෙවිතබ්බධමමො:

පාණාතිපාතො -පෙ- මිච්ඡාදිට්ඨි, අයං චූළචනි හික්ඛවෙ නාසෙවිතබ්බධමමො.

කතමෝ ච හික්ඛවෙ ආසෙවිතබ්බධමමො:

පාණාතිපාතා වෙරමණි -පෙ- සමමාදිට්ඨි,

අයං චූළචනි හික්ඛවෙ ආසෙවිතබ්බධමමොති.

10. 4. 4. 4 සත්පුරුෂධම්ම සූත්‍රය

මහණෙනි, තොපට සත්පුරුෂධම් හා අසත්පුරුෂධම් හා දෙසමි, එ අසවු...

මහණෙනි, අසත්පුරුෂධම් කවරේය යත්:

ප්‍රාණසාතය ... මිථ්‍යාදෘෂ්ටියි. මහණෙනි, මේ අසත්පුරුෂ ධර්මයි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, සත්පුරුෂධම් කවරේය යත්:

පණ්ඩායෙන් දුරුවීම... සමායස් දෘෂ්ටියි.

මහණෙනි, මේ සත්පුරුෂ ධර්මයි කියනු ලැබේ.

10. 4. 4. 5 උත්පාදෙතඛිඛධම්ම සූත්‍රය

මහණෙනි, තොපට උත්පාදෙතඛිඛධම් හා අනුත්පාදෙතඛිඛධම් හා දෙසමි, එ අසවු...

මහණෙනි, අනුත්පාදෙතඛිඛධම් කවරේය යත්:

ප්‍රාණසාතය... මිථ්‍යාදෘෂ්ටියි, මහණෙනි, මේ අනුත්පාදෙතඛිඛධම් කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, උත්පාදෙතඛිඛධම් කවරේය යත්:

පණ්ඩායෙන් දුරුවීම... සමායස් දෘෂ්ටියි.

මහණෙනි, මේ උත්පාදෙතඛිඛධම් කියනු ලැබේ.

10. 4. 4. 6 ආසෙවිතඛිඛධම්ම සූත්‍රය

මහණෙනි, තොපට ආසෙවිතඛිඛධම් හා අනාසෙවිතඛිඛධම් හා දෙසමි. එ අසවු...

මහණෙනි, අනාසෙවිතඛිඛධම් කවරේය යත්:

ප්‍රාණසාතය ... මිථ්‍යාදෘෂ්ටියි. මහණෙනි, මේ අනාසෙවිතඛිඛධම් කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, ආසෙවිතඛිඛධම් කවරේය යත්:

පණ්ඩායෙන් දුරුවීම... සමායස් දෘෂ්ටියි.

මහණෙනි, මේ ආසෙවිතඛිඛධම් කියනු ලැබේ.

10. 4. 4. 7

භාවේතබ්බමම

භාවේතබ්බඤ්ඤා වො භික්ඛවෙ ධම්මං දෙසිස්සාමි. නභාවේතබ්බං ච
තං සුඤ්ඤං -පෙ-

කතමො ච භික්ඛවෙ න භාවේතබ්බො ධම්මො:

පාණාතිපාතො -පෙ- මිච්ඡාදිට්ඨි. අයං චුච්චති භික්ඛවෙ නභාවේ-
තබ්බො ධම්මො.

කතමො ච භික්ඛවෙ භාවේතබ්බො ධම්මො:

පාණාතිපාතා චෙරමණි -පෙ- සමුඤ්ඤාසි.

අයං චුච්චති භික්ඛවෙ භාවේතබ්බො ධම්මොති.

10. 4. 4. 8

බහුලිකාතබ්බමම

බහුලිකාතබ්බඤ්ඤා වො භික්ඛවෙ ධම්මං දෙසිස්සාමි, නබහුලි-
කාතබ්බඤ්ඤා. තං සුඤ්ඤං -පෙ-

කතමො ච භික්ඛවෙ න බහුලිකාතබ්බො ධම්මො:

පාණාතිපාතො -පෙ- මිච්ඡාදිට්ඨි, අයං චුච්චති භික්ඛවෙ න බහුලි-
කාතබ්බො ධම්මො.

කතමො ච භික්ඛවෙ බහුලිකාතබ්බො ධම්මො:

පාණාතිපාතා චෙරමණි -සමුඤ්ඤාසි.

අයං චුච්චති භික්ඛවෙ බහුලිකාතබ්බො ධම්මොති.

10. 4. 4. 9

අනුසාරිතබ්බමම

අනුසාරිතබ්බඤ්ඤා වො භික්ඛවෙ ධම්මං දෙසිස්සාමි, නානුසාරිතබ්බඤ්ඤා
තං සුඤ්ඤං -පෙ-

කතමො ච භික්ඛවෙ නානුසාරිතබ්බො ධම්මො:

පාණාතිපාතො -පෙ- මිච්ඡාදිට්ඨි. අයං චුච්චති භික්ඛවෙ නානුසාරි-
තබ්බො ධම්මො.

කතමො ච භික්ඛවෙ අනුසාරිතබ්බො ධම්මො:

පාණාතිපාතා චෙරමණි -පෙ- සමුඤ්ඤාසි.

අයං චුච්චති භික්ඛවෙ අනුසාරිතබ්බො ධම්මොති.

10. 4. 4. 7

භාවෙනිබ්බමම සූත්‍රය

මහණෙනි, තොපට භාවයිතව්‍ය ධර්ම හා නභාවයිතව්‍ය ධර්ම හා දෙසමි. එ අසවු...

මහණෙනි, න භාවයිතව්‍ය ධර්ම කවරේය යත්:

ප්‍රාණසාතය... මිට්ඨාදෘෂ්ටියි. මහණෙනි, මේ නභාවයිතව්‍ය ධර්මයි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, භාවයිතව්‍ය ධර්ම කවරේය යත්:

පඡ්චායෙන් දුරුවීම... සමයක් දෘෂ්ටියි.

මහණෙනි, මේ භාවයිතව්‍ය ධර්මයි කියනු ලැබේ.

10. 4. 4. 8

බහුලිකාරෙනිබ්බමම සූත්‍රය

මහණෙනි, තොපට බහුලි කර්තව්‍ය ධර්ම හා නබහුලිකර්තව්‍ය ධර්ම හා දෙසමි. එ අසවු...

මහණෙනි, න බහුලිකර්තව්‍ය ධර්ම කවරේය යත්:

ප්‍රාණස තය... මිට්ඨාදෘෂ්ටියි. මහණෙනි, මේ න බහුලිකර්තව්‍ය ධර්මයි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, බහුලිකර්තව්‍ය ධර්ම කවරේය යත්:

පඡ්චායෙන් දුරුවීම ... සමයක් දෘෂ්ටියි.

මහණෙනි, මේ බහුලිකර්තව්‍ය ධර්මයි කියනු ලැබේ.

10. 4. 4. 9

අනුස්මර්තෙනිබ්බමම සූත්‍රය

මහණෙනි, තොපට අනුස්මිතව්‍ය ධර්ම හා නානුස්මිතව්‍ය ධර්ම හා දෙසමි. එ අසවු...

මහණෙනි, නානුස්මිතව්‍ය ධර්ම කවරේය යත්:

ප්‍රාණසාතය... මිට්ඨාදෘෂ්ටියි. මහණෙනි, මේ නානුස්මිතව්‍ය ධර්මයි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, අනුස්මිතව්‍ය ධර්ම කවරේය යත්:

පඡ්චායෙන් දුරුවීම... සමයක් දෘෂ්ටියි.

මහණෙනි, මේ අනුස්මිතව්‍ය ධර්මයි කියනු ලැබේ.

10. 4. 4. 10

සච්ඡිකාතබ්බධමම සූතතං

සච්ඡිකාතබ්බඤ්ඤා චෝ භික්ඛවෙ ධම්මං දෙසිසාමී, න සච්ඡිකාතබ්බ ඤ්ඤා
තං සුඤ්ඤං -පෙ-

කතමො ච භික්ඛවෙ න සච්ඡිකාතබ්බො ධම්මො:

පාණාතිපාතො -පෙ- මිච්ඡාදිට්ඨි. අයං චුච්චති භික්ඛවෙ න සච්ඡිකා-
තබ්බො ධම්මො,

කතමො ච භික්ඛවෙ සච්ඡිකාතබ්බො ධම්මො:

පාණාතිපාතා චෙරමණි -පෙ- සමමා දිට්ඨි.

අයං චුච්චති භික්ඛවෙ සච්ඡිකාතබ්බො ධම්මොති.

අරියමග්ග චග්ගො චතුසො.

10. 4. 4. 10

සවිජ්ඣාතබ්බධම්ම සූත්‍රය

මහණෙනි, තොපට සාක්ෂාත්කර්මය ධර්ම හා න සාක්ෂාත්කර්මය ධර්මය හා දෙසමි. එ අසවු...

මහණෙනි, න සාක්ෂාත්කර්මය ධර්ම කවරේය යත්:

ප්‍රාණසාතය... මිථ්‍යාදෘෂ්ටියි. මහණෙනි, මේ න සාක්ෂාත්කර්මය ධර්ම යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, සාක්ෂාත්කර්මය ධර්ම කවරේය යත්:

පණිවායෙන් දුරුවීම... සමයක් දෘෂ්ටියි.

මහණෙනි, මේ සාක්ෂාත්කර්මය ධර්ම යි කියනු ලැබේ.

සිවුවැනි අරියමග්ගවග්ගී යි.

5. අපරපුගගල වගෙයා

10. 4. 5. 1- 12

සෙවිතබ්බාදි දවාදස සුතතානි

දසහි භික්ඛාව ධම්මෙහි සමනනාගතො පුග්ගලො න සෙවිතබ්බො, කතමෙහි දසහි:

පාණතිපාති හොති, අදික්කාදුඨි ගොති, කාලෙසු මිච්ඡාවාරි හොති, මුසාවාදි හොති, පිසුනවාචො¹ හොති, ඵරුසවාචො හොති සමප්පලාපි හොති, අභිජ්ඣාලු ගොති, ව්‍යාපනනවිකො හොති, මිච්ඡදිලිඝ්ඤා හොති. ඉමෙහි ධො භික්ඛාව දසහි ධම්මෙහි සමනනාගතො පුග්ගලො න සෙවිතබ්බො,

දසහි භික්ඛාව ධම්මෙහි සමනනාගතො පුග්ගලො සෙවිතබ්බො. කතමෙහි දසහි:

පාණතිපාතා පටිච්චරතො හොති, අදික්කාදුතා පටිච්චරතො හොති, කාලෙසු මිච්ඡාවාරා පටිච්චරතො හොති, මුසාවාද පටිච්චරතො හොති, පිසුනාය වාචාය පටිච්චරතො හොති, ඵරුසාය වාචාය පටිච්චරතො හොති, සමප්පලාපා පටිච්චරතො හොති, අභිජ්ඣාලු ගොති, අව්‍යාපනනවිකො හොති, සමා දිලිඝ්ඤා හොති, ඉමෙහි ධො භික්ඛාව දසහි ධම්මෙහි සමනනාගතො පුග්ගලො සෙවිතබ්බොති.

2. දසහි භික්ඛාව ධම්මෙහි සමනනාගතො පුග්ගලො න හජිතබ්බො -පෙ- හජිතබ්බොති.

3. න පසිරුපාසිතබ්බො -පෙ- පසිරුපාසිතබ්බොති,
4. න පුජ්ජා හොති -පෙ- පුජ්ජා හොතිති,
5. න පාසංසො හොති -පෙ- පාසංසො හොතිති,
6. අගාරවො හොති -පෙ- සගාරවො හොතිති,
7. අප්පතිංසො හොති -පෙ- සප්පතිංසො² හොතිති,
8. නාරාධනො හොති -පෙ- ආරාධනො හොතිති,
9. න විසුජ්ඣති -පෙ- විසුජ්ඣතිති.
10. මානං නාහිහොති -පෙ- මානං අනාහිහොතිති.
11. පඤ්ඤාය න වඩ්ඪති -පෙ- පඤ්ඤාය වඩ්ඪතිති.

1. පිසුනාවාචො - මජ්ඣං.

2. අපපජිකොහොති -පෙ- සපපජිකො, පිළි.

5. අපරප්‍රගල වර්ගය

10. 4. 5. 1. 12

සෙවිතබ්බාදි ද්වාදශ සූත්‍රයෝ

1. මහණෙනි, දස කරුණෙකින් සමන්වාගත පුද්ගලයා නො සෙවිය යුත්තේය. කවර දසයෙකින් යත්:

පණිවා කරණයේ වෙයි, නුදුන් දැ ගන්නා සුඵයේ වෙයි, කාමයන්හි මස හසර ඇතියේ වෙයි. මුසවා කියන සුද්‍රයේ වෙයි. පිසුනු බස් ඇතියේ වෙයි. පරොස් බස් ඇතියේ වෙයි. සම්ප්‍රලාප ඇතියේ වෙයි, දභිධ්‍යාලු වෙයි, ව්‍යාපාදයට වන් සිතැතියේ වෙයි. මිථ්‍යාදෘෂ්ටික වෙයි. මහණෙනි, මෙ දස කරුණින් සමන්වාගත පුද්ගලයා නො සෙවිය යුත්තේය.

මහණෙනි, දස කරුණකින් සමන්වාගත පුද්ගල සෙවිය යුත්තේය, කවර දසයෙකින් යත්:

පණිවායෙන් වැළැකියේ වෙයි, අධිනාදනින් වැළැකියේ වෙයි. කාමයන්හි මසහසරින් වැළැකියේ වෙයි. මුසවායෙන් වැළැකියේ වෙයි. පිසුනුබසින් වැළැකියේ වෙයි. පරොස් බසින් වැළැකියේ වෙයි. සම්ප්‍රලාපයෙන් වැළැකියේ වෙයි. අනභිධ්‍යාලු වෙයි, ව්‍යාපාදයට නො වන් සිතැත්තේ වෙයි. සම්‍යග්දෘෂ්ටික වෙයි. මහණෙනි, මෙ දස කරුණින් සමන්වාගත පුද්ගල සෙවිය යුත්තේය යි.

2. මහණෙනි, දස කරුණෙකින් සමන්වාගත පුද්ගල නො බිජිය යුත්තේය ... බිජිය යුත්තේ ය යි.

3. පරිසුපාසනා නොකට යුත්තේය -පෙ- පරිසුපාසනා කටයුත්තේය යි.
4. පුජ්‍ය නොවේ -පෙ- පුජ්‍ය වේ යයි.
5. ප්‍රශංසාර්ථ නොවේ -පෙ- ප්‍රශංසා වේ යයි.
6. ගෞරව නැතියේ වෙයි -පෙ- ගෞරව සහිත වේ යයි.
7. ප්‍රතිශ්‍රය නැතියේ වෙයි -පෙ- ප්‍රතිශ්‍රය සහිත වේ යයි.
8. ආරාධක නො වේ -පෙ- ආරාධක වේ යයි.
9. විශුද්ධ නො වේ -පෙ- විශුද්ධ වේ යයි.
10. මානය නො මඩනේය -පෙ- මානය මඩනේ යයි.
11. ප්‍රඥයෙන් නො වඩනේය -පෙ- ප්‍රඥයෙන් වැඩෙන්නේ ය.

12. බහු. අප්‍රඥා. පසවති -පෙ- බහු. ප්‍රඥා. පසවති, කතමෙහි දසති:

පාණාතිපාතා පටිවිරතො හොති, අදිනකාදනා පටිවිරතො හොති, කාමෙස්‍ය මිච්ඡාචාරා පටිවිරතො හොති, මුසාවාද පටිවිරතො හොති, පිසුනාය වාචාය පටිවිරතො හොති, ඵරුසාය වාචාය පටිවිරතො හොති, සමථසලාපා පටිවිරතො හොති, අනභිජ්ඣානා හොති, අචාරාපනාචිකේතා හොති, සමොදිට්ඨිකො හොති,

ඉමෙහි ඛො භික්ඛව දසති ධම්මෙහි සමනනාගතො පුග්ගලො බහු. ප්‍රඥා. පසවතිති.

පුග්ගලවග්ගො පඤ්චමො.

චතුස්සො පණණාසකො.

12. බොහෝ අපුණ්‍යය රැස් කෙරෙයි ... බොහෝ පින් රැස්කෙරෙයි.
කවර දසකරුණික යත්:

පශ්චායෙන් වැළැකියේ වෙයි, අසිනාදනින් වැළැකියේ වෙයි,
කාමයන්හි මිසභසරින් වැළැකියේ වෙයි, මුසවායෙන් වැළැකියේ වෙයි,
පිඤ්ඤා බසින් වැළැකියේ වෙයි, පරොස් බසින් වැළැකියේ වෙයි,
සමච්ඡුලාපයෙන් වැළැකියේ වෙයි, අභිධ්‍යා බහුල කොට නැතියේ වෙයි,
ව්‍යාපාදයට වත් සිත් නැතියේ වෙයි. සම්මද්දි ඇතියේ වෙයි.

මහණෙනි, මේ දස කරුණින් සමන්වාගත පුද්ගල බොහෝ පින් රැස්
කරන්නේය යි.

පස්වැනි පුද්ගල වර්ග යි.

සතරවන පණ්ණාසකය යි.

පණණාසාතිරෙක සූතතානි

1. කර්ජකායවග්ගො

10. 5. 1. 1

පට්ඨනිරය සූතතං

[සාවකී]

දසග්ගි භික්ඛවෙ ධම්මෙග්ගි සමන්තාගමකා යථාභතං නික්ඛින්නො එවං නිරයො. කතමෙග්ගි දසග්ගි:

1. ඉධ භික්ඛවෙ එකවෙවා පාණාතිපාති හොති ලුද්දෙ ලොභිතපාණි හතපහතෙ නිව්ඛො අදයාපනෙතො සබ්බපාණභූතෙසු.

2. අදින්නාදුඨි හොති. යං තං පරස්ස පරචිතභූපකරණං භාමගතං වා අරක්ඛගතං වා, තං අදින්නං ථෙය්‍යාසඛ්ඛාතං ආදතා හොති.

3. කාමෙසු මිථ්‍යාවාරිහොති. යා තා මාතුරක්ඛිතා පිතුරක්ඛිතා මාතෘ-පිතුරක්ඛිතා භාතුරක්ඛිතා භගිනිරක්ඛිතා ඤාතිරක්ඛිතා ගොතතරක්ඛිතා ධම්මරක්ඛිතා සසාධකා සපරිද්දණ්ඩා අත්තමසො මාලා ගුලපරික්ඛින්නාපි, තථා රූපාසු වාරින්නං ආපජ්ජිතා හොති.

4. මුසාවාදි හොති සභාගතො¹වා පරිසග්ගතො වා ඤාති මජ්ඣගතො වා සුගමජ්ඣගතො වා රාජකුලමජ්ඣගතො වා අභිනිතො සක්ඛිපුරේසා 'එහමො පුරිස, යං ජානාගි, තං වදෙහි'ති. සො අජානං වා ආහ 'ජානාමි'ති. ජානං වා ආහ 'න ජානාමි'ති අපස්සං වා ආහ, 'පස්සාමි'ති පස්සං වා ආහ, න පස්සාමි'ති. ඉති ජත්තහෙතු වා පර්වහෙතු වා ආමිස-කිඤ්චිකහෙතු වා යමපජානමුසා භාසිතා හොති.

5. පිපුනාවාවො හොති, ඉතො සුඤ්ඤා අමුත්ත අක්ඛාතා ඉමෙසං හෙදය, අමුත්ත වා සුඤ්ඤා ඉමෙසං අක්ඛාතා අමුසං හෙදය. ඉති සමග්ගානං වා හෙත්තා, භික්ඛානං වා අනුප්පදනා, වග්ගාරාමො වග්ගරත්නො වග්ගනඤ්චි වග්ගකරණිං වාවං භාසිතා හොති.

6. ඵරුසාවාවො හොති, යා යා වාවා අණ්ඩකා කක්කසා පරකචුකා පරාභිසජ්ජති තොධ්‍යාමනතා අසමාධිසංවත්තනිකා නථාරූපිං වාවං භාසිතා හොති.

1. සභාගතො වා හොති පරිසග්ගතො වා - මජ්ඣං.

1. කරජකාය වර්ගය

10. 5. 1. 1

පටිමනිරය සූත්‍රය

[සැවැත්]

මහණෙනි, දස කරුණකින් සමන්වාගත වූයේ ගෙනවුත් බහා තැබූයේ යම් සේ නම් එසේ නිරයෙහි නික්මින්න වෙයි. කවර දස කරුණකින් යත්:

1. මහණෙනි, මෙ ලොවහි ඇතැමෙක් රුදුරු කම් ඇතියේ ලෙහෙ වැඩුණු අත් ඇතියේ නැසුම් වොලොගැනුවහි බටුයේ සඵප්‍රාණභූතගණයා කෙරෙහි දයාවට නො පතුයේ ප්‍රාණසාති වෙයි.

2. නුදුන්දෑ ගන්නා සුදු වෙයි. ග්‍රාමගත වේවයි අරණ්‍යගත වේවයි මෙරමාගේ යම් ඒ පරවිනෝපකරණයෙක් වේ නම් සොය සබ්බාන වූ එ නුදුන් දෑ ගන්නේ වෙයි.

3. කාමයෙහි මිසගසර ඇත්තේ වෙයි. මාතාරක්ෂිතාය, පිතාරක්ෂිතාය, මාතාපිතාරක්ෂිතාය, භ්‍රාතාරක්ෂිතාය, හගිනිරක්ෂිතාය, ඥාතිරක්ෂිතාය, ගොත්‍රරක්ෂිතාය, ධර්මරක්ෂිතාය, යසාමිකාය, සප්‍රදණ්ඩාය යටත් පිරිසෙයින් මල්ගුලායෙන් පවික්ෂින්න වූවා දැයි යථ ඒ මාගම්හු වෙත් නම් එබත්දත් කෙරෙහි හැසිරෙන බවට පැමිණියේ වෙයි.

4. සභාගත වේවයි පථිද්ගත වේවයි, ඥාතිවධාගත වේවයි, පුගමධාගත වේවයි, රාජකුලමධාගත වේවයි ඉදිරියට කැඳවන ලද්දේ “එම්බා පුරුපය, එව යමක් දනිති නම් එකියව”යි, සාක්ෂ්‍ය පුළුවියනා ලද්දේ මුසාවාදී වෙයි. හේ නො දන්නේ හෝ “දන්මි”යි කියයි. දන්නේ හෝ “නො දන්මි”යි කියයි. නො දක්නේ හෝ “දක්මි”යි කියයි, දක්නේ හෝ “නො දක්මි”යි කියයි, මෙසේ තමා හෙතු කොට වේවයි මෙරමා හෙතු කොට වේවයි කියයි ආමිසයක් හෙතුකොට වේවයි, දූන දූන මුසවා බණන්නේ වෙයි.

5. පිසුනුබස් ඇතියේ වෙයි. මොවුන්ගේ හෙදයට මෙ තැනින් අසා කියන්නේ වෙයි. එහි හෝ අසා ඔවුන්ගේ හෙදයට මොවුනට කියන්නේ ය. මෙසේ සමගයන් හෝ බිඳින සුදු වූයේ හින්තයනට හෝ අනුබල දෙන්නේ වර්ගයෙහි රැඳියේ වර්ගන වූයේ වර්ගයෙහි සතුටු වන්නේ වර්ග කරණ වදන් කියන්නේ වෙයි.

6. පරොස්බස් ඇතියේ වෙයි. නො සබැඳි කැකුළු මෙරමා කවුක් පරාගටනා ක්‍රොධය වටා ඇති සමාධියට අහිත යම් ඒ තෙසුලක් වේ නම් එබඳු තෙසුල් කියන්නේ වෙයි.

7. සමස්තලාපි හොති අකාලවාදි අභූතවාදි අනාත්වාදි අධිමතවාදි අවිනයවාදි අනිධානවතිං වාචං භාසිතා හොති අකාලෙන අනප්දෙසං අපරිසන්නවතිං අනාත්සංගිතං.

8. අභිජ්ඣාලු හොති යං තං පරස්ස පරචිත්තුපකරණං, තං අභිජ්ඣිතා හොති, 'අභොචන¹ යං පරස්ස තං මම අස්සා'ති.

9. බ්‍යාපන්නවිෂේෂා හොති පද්ධත්ව්‍යාසඛකප්පො, 'ඉමෙ සත්තා භස්සදනතු වා ඛජ්ඣනතු වා උච්ඡිජ්ජනතු වා විනයස්සනතු වා මා වා අභෙසුන්ති'.

10. මිච්ඡාදිට්ඨිකො හොති විපට්ඨදස්සනො, 'නස්සි දිත්තං, නස්සි ධිට්ඨං, නස්සි සුත්තං, නස්සි සුඛව දුක්ඛවාතං කම්මානං ඵලං විපාකො, නස්සි අයං ලොකො, නස්සි පරො ලොකො, නස්සි මාතා, නස්සි පිතා. නස්සි සත්තා ඔපපාතිකා, නස්සි ලොකෙ සමණ බ්‍රාහ්මණා සම්මග්ගනා සම්මාපට්ටනනා යෙ ඉමස්ස ලොකං පරස්ස ලොකං සයං අභිස්සද්ද සච්ඡිකත්වා පච්චෙදෙත්ති'ති.

ඉමෙහි බො භික්ඛවෙ දසහි ධම්මෙහි සමන්තාගතො යථාහතං නික්ඛිතො ඵලං නිරසෙ.

දසහි භික්ඛවෙ ධම්මෙහි සමන්තාගතො යථාහතං නික්ඛිතො ඵලං සග්ගෙ. කතමෙහි දසහි:

1. ඉධ භික්ඛවෙ ඵකවෙවා පාණාතිපාතං පහාය පාණාතිපාතා පටිච්චරතො හොති, නිහිතදණ්ඩො නිහිතසංඝො, ලජ්ජි දයාපතො සබ්බපාණං භූතභිතානුකම්පි විහරති.

2. අදින්නාදනං පහාය අදින්නාදනා පටිච්චරතො හොති, යං තං පරස්ස පරචිත්තුපකරණං ගාමගතං වා අරස්සදගතං වා, න තං අදින්නං ටප්පායං සබ්බාතං ආදනා හොති.

3. කාමෙසු මිච්ඡාවාරං පහාය කාමෙසු මිච්ඡාවාරා පටිච්චරතො හොති, යා නා මාතුරකඛිතා, පිතුරකඛිතා, මාතා පිතුරකඛිතා, භාතු රකඛිතා, හග්ගි-භිරකඛිතා ස්කන්ධරකඛිතා, ගොතතරකඛිතා, ධම්මරකඛිතා, සසායම්මා සපරිදණ්ඩා අත්තමසො මාලාගුල පරික්ඛින්නා පි, තථාරූපාසු න වාරිත්තං ආපජ්ජිතා හොති.

1. වතායං - ඩුට්ඨ,

7. අකාලවාදී ව අහඹුවාදී ව අනාභිවාදී ව අධර්මවාදී ව අභිනායවාදී ව සම්ප්‍රදාය කියන සුදු වෙයි. ධර්මවාදී වාදය සුදු නො කළේ නම් කරුණු රහිත පරිච්ඡේද රහිත අනාභිවාදී ඇසුරු කළ බස් කියන්නේ වෙයි.

8. අභිධර්මා බහුල කොට ඇත්තේ වෙයි, මෙරමාගේ යම් ඒ පරිච්ඡේද පකරණයක් වේ නම්, “අගෝ, එ කැතින් යමක් මොරමාගේ වේ නම් එ මට වෙව්යි. එය ගිණිකිත් පකරේ වෙයි,

9. ප්‍රදුෂ්ටමා: සංකල්ප ඇතියේ “මේ සත්ත්ව නැසෙත් වායි හෝ බැඳෙත්වයි හෝ මුදුසුන් වෙත්වයි හෝ වැනැසෙත්වයි හෝ නහමක් වෙත්වයි හෝ” ව්‍යාපාදයට පත් සිතැතියේ වෙයි.

10. දුක්ඛයෙහි පල නැත, යාගයෙහි පල නැත, හෝවයෙහි පල නැත, සුඛාන දුක්ඛාන කල්මයන්ගේ පල විපාක නැත, මෙලෝ නැත, පරලෝ නැත, චිත්ත නැත, චිත්ත නැත, ධ්‍යානපාදක සත්ත්වයෝ නැත, ලොවහි යහමගට ගිය මනා පිළිවෙත් සපත් යමක් තුමු මෙලෝ හා පරලෝ හා තුමු විශිෂ්ටඥානයෙන් දැන සාක්ෂාත් කොට සකසා දනිත් නම් එ බඳු මහණබවුණෝ නැත.

මහණෙනි, මේ දසකරුණින් සමන්වාගත වූයේ ගෙනවුත් බහා තැබුයේ යම් සේ නම් එසේ නිරාහි නික්මින්න වෙයි.

මහණෙනි, දසකරුණකින් සමන්වාගත වූයේ ගෙනවුත් තැබුයේ යම් සේ නම් එසේ සංවිතියෙහි නික්මින්න වෙයි. කවර දසකරුණ යත්:

1. මහණෙනි, මේ ලොවහි ප්‍රාණසානය දුරු කොට බහා තැබූ දුඬු ඇතියේ බහා තැබූ අවි ඇතියේ ලජ්ජා ඇතියේ දයාපත් වූයේ ප්‍රාණසානයෙන් වැළැක්කේ වෙයි. සච්ඡාණ්ඩානුගතයා කෙරෙහි හිතානුකම්බව වෙසෙයි.

2. අධිනාදන් හැර පියා අධිනාදනින් වැළැක්කේ වෙයි. ග්‍රාමගත වෙයි අරණ්‍යගත වෙයි මෙරමාගේ විකොපකරණයක් වේ නම් සොය සංඛ්‍යාත ඒ නුදුන් දැ ගන්නේ වෙයි.

3. කාමමිත්‍යාවාරය හැර පියා කාමමිත්‍යාවාරයෙන් වැළැක්කේ වෙයි. මාතෘරක්ෂිතය, පිතෘරක්ෂිතය, භ්‍රාතෘරක්ෂිතය, පුත්‍රරක්ෂිතය, භග්නිරක්ෂිතය, ඥාතෘරක්ෂිතය, ගෝත්‍රරක්ෂිතය, ධර්මරක්ෂිතය, සසවාපිතය, සපරිදණ්ඩය යටත් විරිසෙයින් ලිංගලායෙන් පරික්ෂිත වූ දැයි යම් ඒ මාගම්පු වෙත් නම් එ බන්දන් කෙරෙහි නො හැසිරෙන බවට පැමිණෙන්නේ වෙයි.

4. මුසාවාදං පභාය මුසාවාද පටිවිරතො හොති. සභාගතො වා පරිස-
ගතො වා ඤාතිමජ්ඣගතො වා පුගමජ්ඣගතො වා රාජකුල මජ්ඣගතො වා
අභිනිතො සකඛිපුට්ඨො, “එභමෙහා පුරිස, යං ජනාහි, නං වදෙහි”ති.
යො අජානං වා ආහ: ‘න ජානාමි’ති. ජානං වා ආහ, ‘ජානාමි’ති,
අපසසං වා ආහ ‘න පසසාමි’ති, පසසං වා ආහ, ‘පසසාමි’ති. ඉති අතතහෙනු
වා පරහෙනු වා ආමිසකිඤ්චිකඛහෙනු වා න සමපජාන මුසා භාසිතා හොති.

5. පිසුනං වාවං පභාය පිසුනාය වාවාය පටිවිරතො හොති. න
ඉතො සුඤ්ඤා අමුත්ත අකකාතා ඉමෙසං හෙදය, අමුත්ත වා සුඤ්ඤා ඉමෙසං
අකකාතා අමුසං හෙදය, ඉති භින්නානං වා සන්ධාතා සහිතානං වා
අනුප්පදනා සමගාරාමො සමගාරතො සමග්ග නනදී සමග්ගකරණං වාවං
භාසිතා හොති.

6. ඵරුසං වාවං පභාය ඵරුසාය වාවාය පටිවිරතො හොති. යා තා
වාවා නෙලා කණ්ණිකා සුඛං පෙමණියා හදයඛග්ගා පොරි බහුජන කන්තා
බහුජන මනාපා තථාරූපි වාවං භාසිතා හොති.

7. සමඵසලාපං පභාය සමඵසලාපා පටිවිරතො හොති. කාලවාදී
භූතවාදී අඤ්ඤාදී ඛලවාදී චිත්තවාදී නිධානවතිං වාවං භාසිතා
හොති, කාලෙන සාපදෙසං පරියතතතිං අඤ්ඤාසංහිතං.

8. අනභිජ්ඣාලු හොති, යං තං පරසං පරිචිත්තපකරණං, තං
අනභිජ්ඣිතා හොති, “අනෙහ වත යං පරසං තං මම අසසා”ති.

9. අබ්බාසනනවිනො හොති අප්පද්ධම්මනසඛකප්පො, ‘ඉමෙ සත්තා
අවෙරා හොතතු අව්වාපජ්ජා අනිසා සුඛි අතකානං පරිහරන්තු”ති.

4. මුසාවාදය හැරපියා මුසවායෙන් වැළැක්කේ වෙයි. සභාගත වෙවයි, පඨිද්ගත වෙවයි, ඥාතිමධ්‍යගත වෙවයි, පූගමධ්‍යගත වෙවයි, රාජකුලමධ්‍යගත වෙවයි, කැඳවනු ලද්දේ 'එම්බා පුරුෂය, එව යමක් දැනි නම් එ කියව'යි සාක්‍ෂ්‍ය ප්‍රථවුස්නා ලද්දේ වෙයි. හේ නො දන්නේ හෝ 'නොදන්නේ'යි කියයි. දන්නේ හෝ 'දන්නේ'යි කියයි, නො දන්නේ හෝ 'නො දන්නේ'යි කියයි. දන්නේ හෝ 'දන්නේ'යි කියයි. මෙසේ තමා හෙතු කොට හෝ මෙරමා හෙතු කොට හෝ කිසි ආමිපයක් හෙතු කොට හෝ දැන දැන මුසවා නො කියන්නේ වෙයි.

5. පිසුනුබස් හැරපියා පිසුනු බසින් වැළැක්කේ වෙයි. මෙයින් අසා මොවුන්ගේ හෙදය සඳහා එහි නො කියන්නේය, එ තන්හි හෝ අසා මොවුන්ගේ හෙදය සඳහා මොවුන්ට නො කියන්නේය. මෙසේ බිඳුනවුන් හෝ සන්ධාන කරණයේ සමගයන්ට හෝ අනුබල දෙනුයේ සමගියෙහි ඇලුම්බිතියේ සමගයන් කෙරෙහි රැඳියේ සමග වුවත් දැක තුන්පෝ සමග කරන බස් කියන්නේ වෙයි.

6. පරොස්බස් හැරපියා පරොස් බසින් වැළැක්කේ වෙයි, යම් ඒ බසෙක් ගිණියේ වෙ ද, කනට සුව එළවා ද, ප්‍රේම දැනවා ද හායසඬාම් වෙ ද ගුණෙන් පිරිසුන් වෙ ද, බොහෝ දෙනාට කාන්ත වෙ ද, බොහෝ දෙනාට මනවඩා ද එ බඳු බස් කියන්නේ වෙයි.

7. සම්ඵප්පලාප හැරපියා සම්ඵප්පලාපයෙන් වැළැක්කේ වෙයි. කාල වාදී ව භුතවාදී ව අච්චාදී ව ධර්මවාදී ව චිත්තවාදී ව ලෙහි රඳවා ගතයුතු බස් කල්හි සකරුණු කොට පයානිත්තවත් කොට සහිත කොට කියන්නේ වෙයි.

8. අභිධ්‍යා බහුල කොට නැන්නේ වෙයි. මෙරමාගේ යම් ඒ පරවිසෙසාපකරණයෙක් වෙ නම්, එය "අහෝ, යමක් මෙරමාගේ වෙ නම්, එය මෙ වෙව'යි ගිජු සිතීන් නො පවත්නේ වෙයි.

9. "මෙ සත්ත්‍වයෝ මෙවර නැත්තෑහු ව්‍යාපාද නැත්තෑහු දුක් නැත්තෑහු සැප ආත්තෑහු ආත්මපරිහරණ කෙරෙත්වා" අප්‍රදුෂ්ට මනසාසඬාලා ඇතිසේ ව්‍යාපාදයට නො පත් සිත් ඇත්තේ වෙයි.

10. සමමා දිට්ඨිකො හොති අවිපරිතදසසනො, ‘අත්ති දින්නං අත්ති ධිට්ඨං, අත්ති භුතං, අත්ති සුකට දුක්ඛවානං කමමානං ඵලං විපාකො, අත්ති අයං ලොකො, අත්ති පරො ලොකො, අත්ති මාතා, අත්ති පිතා, අත්ති සත්තා ඔපපාතිකා, අත්ති ලොකෙ සමණබ්‍රාහ්මණා සමෙග්ගනා, සමමා පටිපන්නා, යො ඉමඤ්ඤ ලොකං පරඤ්ඤ ලොකං සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකන්ධා පච්චෙදෙනති’ති.

ඉමෙහි බො හික්ඛවෙ දසහි ධම්මෙහි සමන්තාගතො යථාහතං නික්ඛන්තො ඵවං සග්ගෙති.

10. 5. 1. 2

දුතියනිරය සුත්තං

දසහි හික්ඛවෙ ධම්මෙහි සමන්තාගතො යථාහතං නික්ඛන්තො ඵවං නිරයෙ. කතමෙහි දසහි:

ඉධ හික්ඛවෙ ඵකච්චො පාණාතිපාති හොති පුද්දෙ ලොභිතපාණි, භතපහතෙ නිව්ට්ඨො අදයාපනෙනා සබ්බපාණහුනෙසු. අදින්නාදුඨි හොති -පෙ- කාමෙසු මිථ්ඡාවාරි හොති -පෙ- මුසාවාදි හොති -පෙ- පිසුනාවාවො හොති -පෙ- ඵරුසා වාවො හොති -පෙ- සලෙප්පලාපි හොති -පෙ- අභිජ්ඣාලු හොති -පෙ- ව්‍යාපන්නවින්නා හොති -පෙ- මිථ්ඡාදිට්ඨිකො හොති විපරිතදසසනො, “නත්ති දින්නං, නත්ති ධිට්ඨං, නත්ති භුතං, නත්ති සුකටදුක්ඛවානං කමමානං ඵලං විපාකො, නත්ති අයං ලොකො, නත්ති පරො ලොකො, නත්ති මාතා, නත්ති පිතා, නත්ති සත්තා ඔපපාතිකා, නත්ති ලොකෙ සමණබ්‍රාහ්මණා සමෙග්ගනා සමමා පටිපන්නා යෙ ඉමඤ්ඤ ලොකං පරඤ්ඤ ලොකං සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකන්ධා පච්චෙදෙනති.

ඉමෙහි බො හික්ඛවෙ දසහි ධම්මෙහි සමන්තාගතො යථාහතං නික්ඛන්තො ඵවං නිරයෙති.

දසහි හික්ඛවෙ ධම්මෙහි සමන්තාගතො යථාහතං නික්ඛන්තො ඵවං සග්ගෙ: කතමෙහි දසහි:

10. ‘දුන් දෑ පල නැත, යාගයෙහි පල නැත, හෝමයෙහි පල නැත, සුකාරදුෂ්කාරයන්ගේ පල විපාක නැත. මෙලෝ නැත, පරලෝ නැත, මවු නැත, පියා නැත, ඖපපාදකසත්ත්වයෝ නැත, ලොවිහි සමාග්ගතව සමාකල්පිතපත්‍රයට පත්ව යවෙක් මෙලෝ හා පරලෝ හා තුමු විශිෂ්ට ඥානයෙන් දැන පසක් කොට දන්වාහු නාට එබ්බු මහණ බමුණෝ ඇතැ’යි අවිපරිනද්ධින ඇති සමාග් දෘෂ්ටික වෙයි.

මහණෙනි, මෙ දස කරුණෙන් සමන්වාගත වූයේ (හිසින්) ගෙනා දැක් යම්යේ බහා තැබූයේ වේ නාට එසේ ස්වර්ගයෙහි නික්මින්න වෙයි.

10. 5. 1. 2

දුතියනිරය සූත්‍රය

මහණෙනි, දස කරුණකින් සමන්වාගත වූයේ ගෙන එන ලද්දක් බහාතැබූයේ යම්යේ වේ නම් එසේ නිරයෙහි නික්මින්න වෙයි. කවර දසයෙකින් යත්:

මහණෙනි, මෙලොවිහි ඇතැමෙක් රුදුරු කම් ඇතියේ ලෙහෙයින් වැකුණු අත් ඇතියේ නැසුම් වොලො ගනුවිහි බටුයේ හැම සතුන් කෙරෙහි දයාවට නො පැමිණියේ ප්‍රාණසාති වෙයි. නුදුන්දෑ ගන්නා සුඵ වෙයි. කාමයන්හි විසඟසර ඇතියේ වෙයි මුසවා කියන්නෝ වෙයි පිසුනුබස් ඇතියේ වෙයි පරොස්බස් ඇතියේ වෙයි සම්ඵප්‍රාප ඇතියේ වෙයි අභිධ්‍යා බහුල කොටැතියේ වෙයි ව්‍යාපාදයට පත් සිතැතියේ වෙයි “දුන් දෑ පල නැත, යාගයෙහි පල නැත, හෝමයෙහි පල නැත, සුකාරදුෂ්කාරයෙහි පල විපාක නැත, මෙලෝ නැත, පරලෝ නැත, මවු නැත, පියා නැත, ඖපපාදක සත්ත්වයෝ නැත, ලොකයෙහි යමෙක් තුමු ම මෙලෝ හා පරලෝ හා විශිෂ්ටඥානයෙන් දැන පසක්කොට ප්‍රකට කොට දැනින් නම් එ බඳු මහණ බමුණෝ නැතැ’යි විපරිනද්ධින ඇති විරාගාදෘෂ්ටික වෙයි.

මහණෙනි, මෙ දස කරුණෙන් සමන්වාගත වූයේ ගෙන එන ලද්දක් බහා තැබූයේ යම්යේ නම් එසේ නිරයෙහි නික්මින්න වෙයි.

මහණෙනි, දස කරුණකින් සමන්වාගත වූයේ ගෙන එන ලද්දක් බහා තැබූයේ යම්යේ වේ නම් එසේ ස්වර්ගයෙහි නික්මින්න වෙයි. කවර දසයෙකින් යත්:

ඉධ භික්ඛවෙ ඵකචෙවා පාණාතිපාතං පහාය පාණාතිපාතා පටිච්චරතො
 හොති නිහිත දණ්ණොතිහිත සන්තො ලප්ථි දයාපතො සබ්බපාණ භූත හිතානු-
 කම්භි වොරති. අදින්නාදනා පහාය අදින්නාදනා පටිච්චරතො හොති -පෙ-
 කාමෙසු මිච්ඡාචාරා පහාය කාමෙසු මිච්ඡාචාරා පටිච්චරතො හොති -පෙ-
 මුසාවාදං පහාය මුසාවාද පටිච්චරතො -පෙ- පිසුනා වාවං පහාය පිසුනා
 වාවා පටිච්චරතො හොති-පෙ-ඵරුසං වාවං පහාය ඵරුසායවායාය පටිච්චරතො
 හොති -පෙ- සමථප්පලාපං පහාය සමථප්පලාපා පටිච්චරතො හොති -පෙ-
 අනභිජ්ඣාලු හොති -පෙ- අබ්බාපනනවිතො හොති -පෙ- සම්මා දිට්ඨිකො
 හොති අට්ඨරිතදසුනො: ‘අඤ්ඤිතං, අඤ්ඤිතං, අඤ්ඤිතං, අඤ්ඤිතං
 සුඤ්ඤං දුක්ඛං, අඤ්ඤිතං, අඤ්ඤිතං, අඤ්ඤිතං, අඤ්ඤිතං, අඤ්ඤිතං
 පරො ලොකො, අඤ්ඤිතං, අඤ්ඤිතං, අඤ්ඤිතං, අඤ්ඤිතං, අඤ්ඤිතං
 ලොකෙ සමණ්ණාහමණා සමමුග්ගා සමමා පටිපන්නා යෙ ඉමඤ්ඤි
 ලොකං පරඤ්ඤා ලොකං සං අභිඤ්ඤා සමමුග්ගා පටිපන්නා යෙ ඉමඤ්ඤි

ඉමෙහි ඛො භික්ඛවෙ දසති ධම්මෙහි සමනනාගතො යථාහතං
 නික්ඛිතො ඵවං සග්ගෙති.

10. 5. 1. 3

මාතුගාම සුතතං

දසති භික්ඛවෙ ධම්මෙහි සමනනාගතො මාතුගාමො යථාහතං
 නික්ඛිතො ඵවං නිරසෙ. කතමෙහි දසති:

පාණාතිපාති හොති අදින්නාදයි හොති, කාමෙසු මිච්ඡාචාරි හොති,
 මුසාවාදි හොති, පිසුනා වාවො හොති, ඵරුසා වාවො හොති,
 සමථප්පලාපි හොති, අභිජ්ඣාලු හොති, චාරාපනන විතො හොති,
 මිච්ඡා දිට්ඨිකො හොති.

ඉං මග්ගි ඛොභික්ඛවෙ දසති ධම්මෙහි සමනනාගතො මාතුගාමො
 යථාහතං නික්ඛිතො ඵවං නිරසෙ.

මහණෙනි, මෙ ලොවිහි ඇතැතැක් බහා තැබූ දුටු ඇතියේ බහා තැබූ අවි ඇතියේ ලජ්ජා ඇතියේ ප්‍රාණසානය හැරපියා ප්‍රාණසානයෙන් වැළැකියේ වෙයි. දයාවට පැමිණියේ සටුසතුන් කෙරෙහි හිතානුකම්පා ඇතියේ වාසය කරයි. අධිනාදන් හැර පියා අධිනාදනින් වැළැකියේ වෙයි ... කාමයන්හි මිසභසර හැරපියා කාමයන්හි මිසභසරින් වැළැකියේ වෙයි. ... මුසවා හැරපියා මුසවායෙන් වැළැකියේ වෙයි ... පිසුනු බස් හැර පියා පිසුනු බසින් වැළැකියේ වෙයි ... පරොස් බස් හැර පියා පරොස් බසින් වැළැකියේ වෙයි ... සම්ඵප්පලාපය හැරපියා සම්ඵප්පලාපයෙන් වැළැකියේ වෙයි ... අභිධ්‍යා බහුල කොටැතියේ නො වෙයි ... ව්‍යාපාදයට නො පත් සිතැතියේ වෙයි ... 'දුන්ද්‍රයෙහි පල ඇත, යාගයෙහි පල ඇත, හෝමයෙහි පල ඇත, සුකාත දුෂ්කාතයන්ගේ ඵල විපාක ඇත, මෙලෝ ඇත, පරලෝ ඇත, මවු ඇත, පියා ඇත, ඖපපාදක සත්ත්වයෝ ඇත, යමෙක් තුමු මෙලෝ හා පරලෝ හා විශිෂ්ටඥනයෙන් දැන පසක් කොට මොනොවට දක්නාහු නම්, එ බඳු සමාග්ගත සමාක්ප්‍රතිපත්ත මහණ බමුණෝ ඇතැ'යි අවිපරිත දර්ශන ඇතියේ සමාග් දෘෂ්ටික වෙයි.

මහණෙනි, මෙ දස කරුණින් සමන්වාගත වූයේ ගෙන එන ලද දෑක් බහා තැබූයේ යම්සේ නම් එසේ සංවරයෙහි නික්මින්න වෙයි.

10. 5. 1. 3

මාතුගාම සූත්‍රය

මහණෙනි, දසකරුණෙකින් සමන්වාගත මාගම ගෙන එන ලද දෑක් බහා තැබූයේ යම් සේ වේ නම් එසේ තීරයෙහි නික්මින්න වෙයි. කවර දසයෙකින යත්:

ප්‍රාණසානී වෙයි, නුදුන් දෑ ගන්තේ වෙයි, කාමයන්හි මිසභසර ඇතියේ වෙයි, මුසවා කියන්නේ වෙයි, පිසුනු බස් ඇතියේ වෙයි, පරොස් බස් ඇතියේ වෙයි, සම්ඵප්පලාප ඇතියේ වෙයි, අභිධ්‍යා බහුලකොට ඇත්තේ වෙයි, ව්‍යාපාදයට වන් සිතැත්තේ වෙයි, මිථ්‍යාදෘෂ්ටික වෙයි.

මහණෙනි, මෙ දස කරුණින් සමන්වාගත මාගම ගෙන එන ලද දෑක් බහා තැබූයේ යම් සේ නම්, එසේ තීරයෙහි නික්මින්න වෙයි.

දසහි භික්ඛවෙ ධම්මෙහි සමනනාගතො මාතුගාමො යථාහතං නිකඛින්නො එවං සග්ගෙහි. කතමෙහි දසහි:

පාණාතිපාතා පටිවිරතො හොති, අදින්නාදනා පටිවිරතො හොති, කාමෙසු මිච්ඡාචාරා පටිවිරතො හොති, මුසාවාද පටිවිරතො හොති, පිසුනාය වාචාය පටිවිරතො හොති, ඵරුසාය වාචාය පටිවිරතො හොති, සමථසලාපා පටිවිරතො හොති, අනභිජ්ඣාලු හොති, අබ්‍යාපනන-විතො හොති, සමොදිට්ඨිකො හොති.

ඉමෙහි ඛො භික්ඛවෙ දසහි ධම්මෙහි සමනනාගතො මාතුගාමො යථාහතං නිකඛින්නො එවං සග්ගෙහි.

10. 5. 1. 4

උපාසිකා සුත්තං

දසහි භික්ඛවෙ ධම්මෙහි සමනනාගතා උපාසිකා යථාහතං නිකඛින්නා එවං නිරයෙ. කතමෙහි දසහි:

පාණාතිපාතීති හොති, අදින්නාදයීති හොති, කාමෙසු මිච්ඡාචාරිණී හොති, මුසාවාදීති හොති, පිසුනාවාචා හොති, ඵරුසාවාචා හොති, සමථසලාපිති හොති, අභිජ්ඣාලුති හොති, බ්‍යාපනන විතො හොති, මිච්ඡාදිට්ඨිකා හොති.

ඉමෙහි ඛො භික්ඛවෙ දසහි ධම්මෙහි සමනනාගතා උපාසිකා යථාහතං නිකඛින්නා එවං නිරයෙ.

දසහි භික්ඛවෙ ධම්මෙහි සමනනාගතා උපාසිකා යථාහතං නිකඛින්නා එවං සග්ගෙහි. කතමෙහි දසහි:

පාණාතිපාතා පටිවිරතා හොති -පෙ- සමොදිට්ඨිකා හොති.

ඉමෙහි ඛො භික්ඛවෙ දසහි ධම්මෙහි සමනනාගතා උපාසිකා යථාහතං නිකඛින්නා එවං සග්ගෙහි.

මහණෙනි, දස කරුණෙකින් සමන්වාගත මාගම ගෙන එන ලද දෑයක් බහා තැබුයේ යම්සේ නම්, එසේ ස්වර්ගයෙහි නික්මින්න වෙයි. කවර දසයෙකින යත්:

පණ්ඩායෙන් වැළැකියේ වෙයි. අධිනාදනින් වැළැකියේ වෙයි. කාමයෙහි මිසභසරින් වැළැකියේ වෙයි. මුසවායෙන් වැළැකියේ වෙයි. පිසුනු බසින් වැළැකියේ වෙයි. පරොස්බසින් වැළැකියේ වෙයි. සම්ඵප්පලාපයෙන් වැළැකියේ වෙයි. අභිධ්‍යා බහුල කොට නැතියේ වෙයි. ව්‍යාපාදයට පත් සිත් නැතියේ වෙයි. සමාග් දෘෂ්ටික වෙයි.

මහණෙනි, මෙ දස කරුණින් සමන්වාගත මාගම ගෙන එන ලද දෑයක් බහා තැබුයේ යම්සේ නම්, එසේ ස්වර්ගයෙහි නික්මින්න වෙයි.

10. 5. 1. 4 උපාසිකා සූත්‍රය

මහණෙනි, දස කරුණෙකින් සමන්වාගත උච්ඡි ගෙන එන ලද දෑයක් බහා තැබුයේ යම් සේ නම් එසේ නිරයෙහි නික්මින්න වෙයි. කවර දසයෙකින යත්:

පණ්ඩා කරන්නී වෙයි. නුදුන් දෑ ගන්නී වෙයි. කාමයන්හි මිසභසර ඇත්තී වෙයි. මුසවා කියන්නී වෙයි. පිසුනු බස් ඇත්තී වෙයි. පරොස් බස් ඇත්තී වෙයි. සම්ඵප්පලාප ඇත්තී වෙයි. අභිධ්‍යා බහුල කොට ඇත්තී වෙයි, ව්‍යාපාදයට අවන් සිත් ඇත්තී වෙයි. මිසදිටු ඇත්තී වෙයි. මහණෙනි, මෙ දස කරුණින් සමන්වාගත උච්ඡි ගෙන එන ලද දෑයක් බහා තැබුයේ යම්සේ ද, එසේ නිරයෙහි නික්මින්න වෙයි.

මහණෙනි, දසකරුණෙකින් සමන්වාගත උච්ඡි ගෙන එන ලද දෑයක් බහා තැබුයේ යම්සේ වේ ද එසේ ස්වර්ගයෙහි නික්මින්න වෙයි. කවර දසයෙකින යත්:

පණ්ඩායෙන් වැළැකියා වෙයි ... සම්දිටු ඇත්තී වෙයි.

මහණෙනි, මෙ දස කරුණින් සමන්වාගත උච්ඡි ගෙන එන ලද දෙයක් බහාතැබුයේ යම්සේ වේද, එසේ ස්වර්ගයෙහි නික්මින්න වේ යයි.

10. 5. 1. 5

විසාරද සුතතං

දසති භික්ඛවෙ ධම්මෙහි සමන්තාගතා උපාසිකා අවිසාරද අභාරං අරුකාවසති. කතමෙහි දසති:

පාණාතිපාතිනි හොති, අදින්නාදයිනි හොති, කාමෙසු මිච්ඡාවාරිනි හොති, මුසාවාදිනි හොති, පිසුනාවාවා හොති, ඵරුසවාචා හොති, සමඵප්පලාපිනි හොති, අනිජ්ඣාලුනි හොති, බ්‍යාපන්නචිත්තා හොති, මිච්ඡාදිට්ඨිකා හොති.

ඉමෙහි බො භික්ඛවෙ දසති ධම්මෙහි සමන්තාගතා උපාසිකා අවිසාරද අභාරං අරුකාවසති.

දසති භික්ඛවෙ ධම්මෙහි සමන්තාගතා උපාසිකා විසාරද අභාරං අරුකාවසති. කතමෙහි දසති:

පාණාතිපාතා පටිච්චරතා හොති, අදින්නාදනා පටිච්චරතා හොති, කාමෙසු මිච්ඡාවාරා පටිච්චරතා හොති, මුසාවාද පටිච්චරතා හොති, පිසුනාය වාවාය පටිච්චරතා හොති, ඵරුසාය වාවාය පටිච්චරතා හොති, සමඵප්පලාපා පටිච්චරතා හොති, අනනිජ්ඣාලුනි හොති, අබ්‍යාපන්නචිත්තා හොති, සමමාදිට්ඨිකා හොති.

ඉමෙහි බො භික්ඛවෙ දසති ධම්මෙහි සමන්තාගතා උපාසිකා විසාරද අභාරං අරුකාවසති.

10. 5. 1. 6

සංසප්පනිය පරියාය සුතතං

සංසප්පනියපරියායං වො භික්ඛවෙ දෙසිය්‍යාමි නං සුඤ්ඤාථ, සාධුකං මනසිකරොථ, භාසිය්‍යාමිති. ඒවාං භනන්ති බො තෙ භික්ඛු භගවතො පටච්ඡෙස්සාස්සු භගවා එතදවොච:

කතමො ච සො භික්ඛවෙ සංසප්පනියපරියායො ධම්මපරියායො:

කම්මසැකා භික්ඛවෙ සත්තා කම්මද්දාදු කම්මයොනි කම්මබන්ධු කම්මපටිසරණා, යං කම්මං කරොහති කල්‍යාණං වා පාපකං වා තස්ස දුඃඛාදු භවන්ති.

10. 5. 1. 5

විශාරද සූත්‍රය

මහණෙනි, දස කරුණෙකින් සමන්වාගත අවිශාරද උපාසිකා තොමෝ ගිහිගෙයි වසයි. කවර දසයෙකින් යත්:

පණ්ඩා කරන්නී වෙයි. නුදුන් දෑ ගන්නී වෙයි. කාමයන්හි මිසභසර ඇත්තී වෙයි. මුසවා කියන්නී වෙයි, පිසුනුබස් ඇත්තී වෙයි, පරොස්බස් ඇත්තී වෙයි. සම්ප්‍රලාප ඇත්තී වෙයි. අභිධ්‍යා බහුල කොට ඇත්තී වෙයි. ව්‍යාපාදයට අවන් සිතැත්තී වෙයි. මිසදිටු ඇත්තී වෙයි. මහණෙනි, මෙ දස කරුණින් සමන්වාගත උපාසිකා තොමෝ අවිශාරද වූවා ගිහිගෙයි වසයි.

මහණෙනි, දසකරුණෙකින් සමන්වාගත විශාරද උපාසිකා තොමෝ ගිහිගෙයි වසයි. කවර දසයෙකින් යත්:

පණ්ඩායන් වැළකියා වෙයි, අධිනාදනින් වැළකියා වෙයි. කාමයන්හි මිස භසරින් වැළැකියා වෙයි. මුසවායෙන් වැළැකියා වෙයි. පිසුනුබසින් වැළැකියා වෙයි. පරොස් බසින් වැළැකියා වෙයි. සම්ප්‍රලාපයෙන් වැළැකියා වෙයි. අභිධ්‍යා බහුල කොට නැත්තී වෙයි. ව්‍යාපාදයට පත් සිත් නැත්තී වෙයි. සමයග්දාශ්ටි ඇත්තී වෙයි.

මහණෙනි, මෙ දස කරුණින් යුත් උපාසිකා තොමෝ විශාරද වූවා ගිහිගෙයි වසයි.

10. 5. 1. 6

සංසප්පතිය පරියාය සූත්‍රය

මහණෙනි, තොපට සංසප්පතිය පරියාය දෙසන්නෙමි. එ අසවු, මොනොවට මෙනෙහි කරවු. කියන්නෙමි යි. එසේය, වහන්සැයි එ මහණහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිවදන් ඇස්වූහ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තෙල වදළ සේක:

මහණෙනි, සංසප්පතිය පරියාය නම් වූ එ ධම්පරියාය කවරේය යත්:

මහණෙනි, සත්ත්‍ව කම්ම දයාදාය කොට ඇත්තාහු කම්ම කරණ කොට ඇත්තාහු කම්ම බැහැර කොට ඇත්තාහු කම්ම පිළිසරණ කොට ඇත්ත හු කම්මසකයහ. කලණ වෙවයි ලමු වෙවයි යම් ම කම්මක් කෙරෙත් නම් එයට දයාදා වෙත්.

ඉධ භික්ඛව ඵකවො පාණාතිපාති හොති දුද්ද ලොභිතපාණි
හතපහතෙ නිව්චෙයා අදයාපනො සබ්බපාණභූතෙසු, සො සංසජ්ඣති
කායෙන, සංසජ්ඣති වාචය, සංසජ්ඣති මනසා, තස්ස ජිමහං කායකමං
හොති, ජිමහං වචිකමං, ජිමහං මනොකමං, ජිමහා ගති, ජිමුහුපපතති.
ජිමහගතිකස්ස ඛො පනාහං භික්ඛව ජිමුහුපපතතිකස්ස ද්විතනං ගතිනං
අඤ්ඤාතරං ගතිං වදමි, යෙ වා ඵකන්ත දුක්ඛා නිරයා, යා වා සංසජ්ඣ-
ජාතිකා නිරවජානගොති.

කතවා ව සා භික්ඛව සංසජ්ඣජාතිකා නිරවජානගොති: අභි
විච්ඡිකා, සතපදි, නාකුලා, බිලාරා, මුසිකා, උලුකා, යෙ වා පනඤ්ඤා පි
කෙවි නිරවජාන ගොතිකා සත්තා මුත්තස්ස දිස්වා සංසජ්ඣතති. ඉති
ඛො භික්ඛව භූතා භූතස්ස උපපතති හොති, යං කරොති, තෙන උප-
පජ්ජති, උපපන්නවෙනං ඵසා උප්පතති. ඵංගහං භික්ඛව 'කමමි-
දයාදු සත්තා ති වදමි.

ඉධ පන භික්ඛව ඵකවො අදින්නාදුඨි හොති -පෙ- කාමෙසු
මිච්ඡාවාරි හොති -පෙ- මුසාවාදි හොති -පෙ- පිසුනවාචො හොති
-පෙ- ඵරුසවාචො හොති -පෙ- සම්ඵස්සලාපි හොති -පෙ- අභිරුක්ඛාලු
හොති -පෙ- බ්‍යාපන්නවිකෙතා හොති -පෙ- මිච්ඡාදිඨිකො හොති
විපරිතදස්සනො:

“නත්ති දින්නං -පෙ- නත්ති ලොකෙ සමණ්‍යාභමණා සමමග්ගතා
සමාපට්ඨතා, යෙ ඉමඤ්ඤ ලොකං පරඤ්ඤ ලොකං සයං අභිඤ්ඤා-
සච්ඡිකත්වා පච්චෙදෙහති”ති. සො සංසජ්ඣති කායෙන, සංසජ්ඣති
වාචය, සංසජ්ඣති මනසා, තස්ස ජිමහං කායකමං හොති, ජිමහං වචි-
කමං, ජිමහං මනොකමං, ජිමහා ගති, ජිමුහුපපතති.

ජිමහගතිකස්ස ඛො පනාහං භික්ඛව ජිමුහුපපතතිකස්ස ද්විතනං
ගතිනං අඤ්ඤාතරං ගතිං වදමි, යෙ වා ඵකන්ත දුක්ඛා නිරයා, යා වා
සං සජ්ඣජාතිකා නිරවජානගොති.

1. සං සපපති පරියායං - අවිම කථා.

මහණෙනි, මෙ ලොවහි ඇතැමෙක් රුදුරුකම් ඇතියේ ලෙහෙවැකි අත් ඇතියේ නැසුමිහි හා වොලො ගැණුමිහි බටුයේ සවිප්‍රාණභූත ගණයා කෙරෙහි දයාරහිත වූයේ ප්‍රාණඝාතී වෙයි. හෙ කසින් සංසපිණ (කම්) කෙරෙයි, වචනයෙන් සංසපිණ කෙරෙයි. මනසින් සංසපිණ කෙරෙයි, ඔහුගේ චක්‍රකාය කම්ය වෙයි, චක්‍රවාක්කම්ය වෙයි, චක්‍ර මනා: කම්ය වෙයි, චක්‍රගති වෙයි, චක්‍ර උපපත්ති වෙයි, මහණෙනි, මම චක්‍රගති ඇති චක්‍ර උපපත්ති ඇතියුට යම් බදු එකැතින් දුක් ඇති තිරයෝ වෙත් නම් යම් බදු සංසපිණ සචභාව ඇති තිරසන් යොන්හු වෙත් නම් එ දෙගතියෙන් එක්තරා ගතියක් කියමි.

මහණෙනි, සංසපිණසචභාව ඇති ඒ තිරශ්චිතයොනිය කවර: සපියහ වාශ්චිකා යහ, ගතපදිහුය; නතුල යහ, විධාල යහ, මුෂිකා යහ, උලුකයහයි. යම් බදු කිසියම් තිරශ්චිත යොනියෙහි උපන් සත්ත්වකෙනෙක් මිනිසුන් දැක හැකිලෙන් නම් ඔහු හෝ යි. මහණෙනි, මෙසේම විද්‍යාමාන කම්යෙන් සත්ත්වයාගේ උපපත්තිය වෙයි, යමක් කෙරේ නම් එයින් උපදන්ය. උපන් ඔහු විපාක සපරිඨයෝ පහසින්; මහණෙනි, මෙසේ ද මම සත්ත්වයෝ කම් දයාදය හ යි කියමි.

මහණෙනි, මෙ ලොවහි ඇතැමෙක් නුදුන් දෑ ගන්නා සුලු වෙයි... කාමයන්හි මිසහසර ඇතිවෙයි... මුසවා බණන සුලු වෙයි .. පියුනු බස් ඇතියේ වෙයි... පරොස් බස් ඇතියේ වෙයි... සම්ඵප්‍රලාප කියන සුලු වෙයි... අභිධ්‍යා බහුල කොට ඇතියේ වෙයි... ව්‍යාපාදයට වත් සිතැතියේ වෙ... විපරිතදර්ශන ඇති මිත්‍යා දෘෂ්ටික වෙයි:

“දුන් දැහි එල නැත... ලොවහි සමාක්ගත සමාක්ප්‍රතිපත්ත වූ යම් කෙනෙක් මෙ ලොව හා පරලොව හා තුමු විශිෂ්ට ඥානයෙන් දූත සාක්ෂාත් කොට ප්‍රකර්ෂයෙන් දන්නාහු නම් එබදු මහණ බටුණෝ නැතැ”යි. හෙ කසින් කම් කෙරෙයි වචනයෙන් කම් කෙරෙයි. මනසින් කම් කෙරෙයි. ඔහුගේ කායකම් චක්‍ර වෙයි, වාක්කම් චක්‍ර වෙයි, මනා: කම් චක්‍ර වෙයි, චක්‍රගති වෙයි, චක්‍ර උපපත්ති වෙයි.

මහණෙනි, චක්‍රගති ඇතියුට චක්‍ර උපපත්ති ඇතිය හුට මම යම් බදු වූ හෝ එකැතියෙන් දුක් ඇති තිරයෝ වෙත් නම් යම් බදු වූ හෝ හැකිලෙන සැහැවි ඇති තිරසන් යොන් වෙ නම් එ බදු දෙගතියෙන් එක්තරා ගතියක් කියමි.

කතමා ච සා භික්ඛවෙ සං සප්පජාතිකා තිරවජාන යෙති: අභි, විචජිකා, සතපදි, නකුලා, බිළාරා මුසිකා උලුකා, යෙ වා පනඤ්ඤ පි කෙවි තිරවජාන යොතිකා සත්තා මනුසො දිස්වා සංසප්පන්ති. ඉති ඛො භික්ඛවෙ භූතා භූතස්ස උපපත්ති හොති. යං කරොති, තෙන උපපජ්ජති, උපපන්නමෙනං එස්සා චුස්සන්ති, එවංපහං භික්ඛවෙ 'කමම දයාද සත්තාති වදමි.

කමමස්සකා භික්ඛවෙ සත්තා කමමදයාද කමමයොති කමම බක්ඛු කමම පටිසරණා, යං කමම කරොන්ති කල්යාණං වා පාපකං වා තස්ස දයාද භවන්ති.

ඉධ භික්ඛවෙ එකවෙවා පාණාතිපාතං පහාය පාණාතිපාතා පටිවිරතො හොති නිහිත දංශො නිහිතසංඝො උජ්ජි දයාපතොතා සබ්බපාණභූත භිතානුකම්පි විහරති. සො න සංසප්පති කායෙන, න සංසප්පති වාචාය න සංසප්පති මහසා. තස්ස උජ්ජං කාය කමමං හොති, උජ්ජං වචිකමමං, උජ්ජං මනො කමමං, උජ්ජං ගති, උජ්ජපපත්ති. උජ්ජගතිකස්ස ඛො පනාහං භික්ඛවෙ උජ්ජපපතිකස්ස දවිතං ගතිතං අඤ්ඤතරං ගතිං වදමි, යෙ වා එකතන සුඛා සග්ගා, යාති වා පන තාති උච්චාකුලාති බන්ධය මහාසාළ කුලාති වා බ්‍රාහ්මණමහාසාළකුලාති වා ගහපති මහාසාළකුලාති වා අධිස්ථාති මහඞ්ඩනාති මහාභොගාති පහුතජාතරුපරජතාති පහුත විතතුපකරණාති පහුතධනධිඤ්ඤාති.

ඉති ඛො භික්ඛවෙ භූතා භූතස්ස උපපත්ති හොති යං කරොති, තෙන උපපජ්ජති, උපපන්නමෙනං එස්සා චුස්සන්ති. එවංපහං භික්ඛවෙ කමමදයාද සත්තාති වදමි.

ඉධ පන භික්ඛවෙ එකවෙවා අදින්නාදනං පහාය අදින්නාදනා පටි-විරතො හොති -පෙ- කාමමෙසු මිච්ඡාවාරං පහාය කාමමෙසු මිච්ඡාවාරා පටිවිරතො හොති -පෙ- මුසාවාදං පහාය මුසාවාද පටිවිරතො හොති -පෙ- පිසුනං වාවං පහාය පිසුනාය වාවාය පටිවිරතො හොති -පෙ- ඵරුසං වාවං පහාය ඵරුසාය වාවාය පටිවිරතො හොති -පෙ- සමඵප්පලාපං පහාය සමඵප්පලාපා පටිවිරතො හොති -පෙ- අනභිජ්ඣාලු හොති -පෙ- අබ්‍යාපනන විතො හොති -පෙ- සමමාදිවසිකො හොති අවිපරිත දසකතො:

මහණෙනි, ඒ හැකිලෙන සැහැවි ඇති තිරිසන් යොන් කවර: සප්ත්‍රය නුහුණු පත්වෘය නතුල් ය බලල් ය මීය මහවුහුණයි, යම් බදු වූ හෝ අත්කිසි තිරිසන් යොන් ඇති සත්ත්වකෙනෙක් මිනිසුන් දැක හැකිලෙන් නම් ඔහු යි. මහණෙනි, මෙසේ (සංඛ්‍යාවයෙන්) විද්‍යාමාන කම්යෙන් සත්ත්වයාගේ උපත වෙයි, යමක් කෙරේ නම් එයින් උපදන්තය. උපන් තෙල පුභුලා විපාකස්පඨියෝ පහසින්. මහණෙනි, මෙසේ ද මම සත්ත්‍ර කම්දයාදය යි කියමි.

මහණෙනි, සත්වයෝ කම් දයාදා කොට ඇති කම්යොති කොට ඇති කම්බිකු කොට ඇති කම් පිළිසරණ කොට ඇති කම්සවක වෙති. කලණ වෙවයි ලමු වෙවයි යම් කම්යක් කෙරෙත් නම් එයට දයාද වෙත්.

මහණෙනි, මෙ ලොවහි ඇතැමෙක් පණ්ඩා හැරපියා බහා තැබූ දඬු ඇතියේ බහා තැබූ සැත් ඇතියේ පණ්ඩායෙන් වැළැක්කේ වෙයි. පවට ලජ්ජා ඇතියේ දයාට පැමිණියේ සච්ඡාණභූතයන් කෙරෙහි හිතානුකම්පා ඇතියේ වෙසෙයි. හෙ කයින් සංසර්ණ නො කෙරෙයි, වචනයෙන් සංසර්ණ නො කෙරෙයි. මනසින් සංසර්ණ නො කෙරෙයි. ඔහුගේ කාය කම්ය සාප්ත වෙයි, වාක් කම් සාප්ත වෙයි, මන: කම් සාප්ත වෙයි, සාප්තගති වෙයි, සාප්ත උපපත්ති වෙයි. මහණෙනි, සාප්තගති ඇතියහුට සාප්ත උපපත්ති ඇතියහුට මම යම් ඒ ඒකාන්තසුඛ ස්වර්ගයෝ හෝ වෙන් නම් යම් බදු වූ හෝ ක්ෂත්‍රිය මහා සාරකුල වෙන්වයි බ්‍රාහ්මණ මහාසාර කුල වෙන්වයි ගෘහපති මහාසාර කුල වෙන්වයි ආර්යා වූ මහත් ධන ඇති මහා භොග ඇති බොහෝ රන් රිදී ඇති බොහෝ විනෝපකරණ ඇති බොහෝ ධන ධාන්‍ය ඇති උසස් කුල වෙන් නම් එ බදු දෙගතියෙන් එක්තරා ගතියක් කියමි.

මහණෙනි, මෙසේ විද්‍යාමාන කම්යෙන් සත්ත්වයාගේ උපපත්තිය වෙයි. යම් කම්යක් කෙරේ නම් එයින් උපදන්තය. උපන් තෙල පුභුල්හු විපාකස්පඨියෝ පහසින්. මහණෙනි, මෙසේ ද මම සත්ත්වයෝ කම්දයාදය යි කියමි.

මහණෙනි, මෙලොවහි ඇතැමෙක් අධිනාදන් හැරපියා අධිනාදනින් වැළැක්කේ වෙයි... කාමයන්හි මිසභසර හැරපියා කාමයන්හි මිසභසරින් වැළැක්කේ වෙයි... මුසවා හැරපියා මුසවායෙන් වැළැක්කේ වෙයි... පිසුනු බස් හැරපියා පිසුනු බසින් වැළැක්කේ වෙයි... පරොස්බස් හැරපියා පරොස්බසින් වැළැක්කේ වෙයි... සම්ඵලාප හැරපියා සම්ඵලාපයෙන් වැළැක්කේ වෙයි... අනභිධ්‍යාලු වෙයි... ව්‍යාපාද රහිත සිතැත්තේ වෙයි... අවිපරිතද්ධන ඇති සමාක්දාෂ්ටික වෙයි:

අත් දින්නා, අත් සිට්ඨං, අත් හුතා, අත් සුකට්ඨකකවානං කම්මානං ඵලං විපාකො, අත් අයං ලොකො, අත්, පරො ලොකො, අත් මාතා, අත් පිතා, අත් සත්තා ඔපපාතිකා, අත් ලොකෙ සමණ බ්‍රාහ්මණා සම්මග්ගතා සම්මාපටිපන්නා, යෙ ඉමිඤ්ඤ ලොකං පරඤ්ඤ ලොකං සයං අභිඤ්ඤා සඤ්ඤාපටා පට්ඨෙදෙනාහී ති. සො න සංසප්පති කායෙන, න සංසප්පති වාචය, න සංසප්පති මනසා, තස්ස උජුං කාය කම්මං හොති, උජුං චචිකම්මං, උජුං මනො කම්මං, උජුගති, උජුපපතති.

උජුගතිකස්ස ඛො පනාහං භික්ඛවෙ උජුපපතතිකස්ස දවින්නං ගතීතං අඤ්ඤතරං ගතීං වද්මි. යෙ වා එකත්තසුඛා සග්ගා, යාති වා පන තාති උච්චාකුලාති ඛත්තියමහාසාළ කුලාති වා, බ්‍රාහ්මණ මහාසාළකුලාති වා ගහපති මහාසාළ කුලාති වා, අඛිඨාති මහඞ්ඨනාති මහා හොගාති පහුත-ජාතරූපරජතාති පහුතචිතකුපකරණාති, පහුතධනධඤ්ඤාති, ඉති ඛො භික්ඛවෙ භූතා භූතස්ස උපපතති, හොති යං කරොති, තෙන උපපජ්ජති උපපන්නමෙනං එස්සා පුස්සති. එවංපහං භික්ඛවෙ කම්මදයාද සත්තාති වද්මි.

කම්මස්සකා භික්ඛවෙ සත්තා කම්මදයාද කම්මයොති කම්මබ්බු කම්මපටිසරණා යං කම්මං කරොත්ති කල්‍යාණං වා පාපකං වා තස්ස දයාද භවන්ති.

අයං ඛො සො භික්ඛවෙ සංසප්පනියපරියායො ධම්ම පරියායොති.

10. 5. 1. 7

පට්ඨමසංඤ්චතතික සුත්තං

නාහං භික්ඛවෙ සංඤ්චතතිකානං කම්මානං කතානං උපචිතානං අප්පට්ඨංචිදිත්වා වානාහිභාවං වද්මි. තඤ්ඤ ඛො දිලෙඨ ව ධම්මෙ උපපජ්ජ¹ වා අපරෙ වා පරියායෙ. න ඤෙ වාහං භික්ඛවෙ සංඤ්චත-තිකානං කම්මානං කතානං උපචිතානං අප්පට්ඨංචිදිත්වා දුක්ඛස්සත්ත කිරියං වද්මි.

1. උපපජ්ජ: වා-සි. මු.-මජ්ඣ.

“දුන් දයෙහි ඵල ඇත, යාගයෙහි ඵල ඇත, හෝමයෙහි ඵල ඇත, සුකාත දුෂ්කාත කම්යන්ගේ ඵල විපාක ඇත, මෙ ලෝ ඇත, පරලෝ ඇත, ඖපපාදන සත්ත්‍වයෝ ඇත. යම් කෙනෙක් මෙලෝ හා පරලෝ හා තුමු විශිෂ්ට ඥානයෙන් දූත පසක් කොට දැනින් නම් ඵ බදු සමයක්ගත සමයක්ප්‍රතිපත්ත මහණ බමුණෝ ඇතැ”යි. හෙ කයින් නො හැකිලෙයි, වචනයෙන් නො හැකිලෙයි. මනසින් නො හැකිලෙයි, ඕහට සාප්තකාය කම් වෙයි, සාප්තවාකකම් වෙයි, සාප්ත මනා කම් වෙයි, සාප්තගති වෙයි, සාප්ත උපපත්ති වෙයි.

මහණෙනි, මම සාප්තගති ඇතියහුට සාප්ත උපපත්ති ඇතියහුට යම් බදු එකාන්ත සුඛ සංවරියෝ හෝ වෙන් නම් යම් බදු ක්ෂත්‍රිය මහාසාරකුල වෙන්වයි, බ්‍රාහ්මණ මහාසාරකුල වෙන්වයි, ගෘහපති මහාසාරකුල වෙන්වයි, ආඨාය වූ මහත් ධන ඇති, මහාභාග ඇති, බොහෝ රන් රිදී ඇති බොහෝ විකේතාපකරණ ඇති බොහෝ ධනධාන්‍ය ඇති උසස් කුලයෝ හෝ වෙන් නම් ඵ බදු දෙගතියෙන් එක්තරා ගතියක් කියමි. මහණෙනි, විද්‍යමාන කම්යෙන් සත්හුගේ උපත වෙයි. යමක් කෙරේ නම් එයින් උපදනේය. උපත් තෙල පුභුලා විපාකස්පඨියෝ පහසින්. මහණෙනි, මෙසේ ද මම සත්ත්‍වයෝ කම්දයාදහයි කියමි.

මහණෙනි, සත්ත්‍වයෝ කම් දයාද කොට ඇති කම්යොති කොට ඇති කම්බන්ධු කොට ඇති කම් ප්‍රතිශරණ කොට ඇති කම්සංක වෙන්. කලණ වේවයි ලමු වේවයි යම් කම්යක් කෙරෙත් නම් එයට දයාද වෙන්, මහණෙනි, මෙ සංසප්පතිය පයථාය නම් වූ ධම් පයථාය වේය යි.

10. 5. 1. 7

පට්ඨ සංඝද්වේතනික සූත්‍රය

මහණෙනි, මම දූත දූත කළ වැඩූ කම්යන්ගේ විපාක නො විඳ විගතාන්ත භාවයක් නොකියමි. හෙ ද වනාහි දිට්‍රදම්යෙහි ම හෝ උපපද්‍රා-යෙහි හෝ අපරපරියායෙහි හෝ වෙයි. මහණෙනි, මම දූත දූත කළ වැඩූ කම්යන්ගේ විපාක නො විඳ දූඛයාගේ කෙළවර කිරීමක් නො කියමි මැයි.

තත්‍ර භික්ඛවෙ තිව්ධා කායකමන්තසන්දොසබ්බාපත්ති අකුසල සංඝේතනිකා දුක්ඛද්‍රයා දුක්ඛවිපාකා හොති. චතුර්ඛධා වච්ඡිකමන්තසන්දොසබ්බාපත්ති අකුසලසංඝේතනිකා දුක්ඛද්‍රයා දුක්ඛවිපාකා හොති. තිව්ධා මනො කමන්තසන්දොසබ්බාපත්ති අකුසල සංඝේතනිකා දුක්ඛද්‍රයා දුක්ඛ විපාකා හොති.

කථංඤා භික්ඛවෙ තිව්ධා කායකමන්තසන්දොසබ්බාපත්ති අකුසල සංඝේතනිකා දුක්ඛද්‍රයා දුක්ඛවිපාකා හොති:

1. ඉධ භික්ඛවෙ එකවෙවා පාණාතිපාති හොති ලුද්දො ලොභිතපාණි හතපහතෙ නිව්චෙධා අද්දයාපනෙනා සබ්බපාණහුතෙසු.

2. අදින්නාද්ධි හොති. යං තං පරස්ස පරචිතතුපකරණං ගාමගතං වා අරඤ්ඤගතං වා අදින්නං ථෙය්‍ය සංඛාරං ආද්‍යා හොති.

3. කාමෙසු මිථ්‍යාවාරි හොති, යා තා මාතුරකම්මා -පෙ- අත්තමයො මාලාගුලපරිකම්මා පි, තථාරූපාසු වාරිත්තං ආපජ්ජිතා හොති.

එවං ඛො භික්ඛවෙ තිව්ධා කාය කමන්තසන්දොසබ්බාපත්ති අකුසල සංඝේතනිකා දුක්ඛද්‍රයා දුක්ඛවිපාකා හොති.

කථංඤා භික්ඛවෙ චතුර්ඛධා වච්ඡි කමන්තසන්දොසබ්බාපත්ති අකුසල සංඝේතනිකා දුක්ඛද්‍රයා දුක්ඛ විපාකා හොති.

4. ඉධ භික්ඛවෙ එකවෙවා මුසාවාදී හොති, සභාගතො වා¹ පරිසගතො වා¹ ඤාතිමජ්ඣගතො වා පුගමජ්ඣගතො වා රාජකුල මජ්ඣගතො වා අභිනිතො සකම් පුච්චො, “එහමො පුරිස යං ජානාසි තං වදෙහි”ති. සො අජානං වා ආහ ‘ජානාමි’ති. ජානං වා ආහ ‘න ජානාමි’ති. අපසංසං වා ආහ, ‘පසංසාමි’ති, පසංසං වා ආහ, ‘න පසංසාමි’ති. ඉති අත්තහෙතු වා පරහෙතු වා ආමිස කිංඤ්චිකහෙතු වා සමපජාන මුසාභාසිතා හොති.

1. සභගතො වා පරිසගතො වා - මජ්ඣං.

මහණෙනි, එහි අකුශලසංකෘතනා ඇති දුක් උපදවන දුක්ඛවිපාක ඇති කායකම් සංඛ්‍යාත සංකීය විපත් ත්‍රිවිධ වේ. අකුශලසංකෘතනා ඇති දුක් උපදවන දුක්ඛවිපාක ඇති වාක්කම් සංඛ්‍යාත සංකීය විපත් චතුර්විධ වෙයි. අකුශලසංකෘතනා ඇති දුක් විපාක ඇති දුක් උපදවන නො: කම් සංඛ්‍යාත සංකීය විපත් ත්‍රිවිධ වෙයි.

මහණෙනි, කෙසේ නම් අකුශලසංකෘතනා ඇති දුක් උපදවන දුක්ඛවිපාක ඇති කාය කම් සංඛ්‍යාත සංකීය විපත් ත්‍රිවිධ වේය යත්:

1. මහණෙනි, මෙ ලොවහි ඇතැමෙක් රුදුරු කම් ඇත්තේ ලෙහෙ වැනි අත් ඇත්තේ නැසුම්- වොලො ගැණුම්හි බටුයේ සවිප්‍රාණි භූතයන් කෙරෙහි දයාරහිත වූයේ ප්‍රාණසාති වෙයි.

2. නුදුන් දෑ ගන්නා සුලු වෙයි, ග්‍රාමගත වේවයි අරණ්‍යගත වේවයි මෙරමාගේ යම් ඒ පරවිකේතපකරණයෙක් වේ නම් සොය සංඛ්‍යාතය ඒ නුදුන් දෑ ගන්නේ වෙයි.

3. කාමයන්හි මිසභසර ඇතියේ වෙයි, මාතෘරක්ෂිතාය... යටත් පිරිසෙයින් මල්ගුලායෙනුදු පරික්ෂිප්ත වූ, යම් ඒ මාගමහු වෙත් නම් එබඳු මාගමුන් කෙරෙහි හැසිරීමට පැමිණියේ වෙයි.

මහණෙනි, මෙසේ අකුශලසංකෘතනා ඇති දුක් උපදවන දුක් විපාක ඇති කායකම් සංඛ්‍යාත සංකීය විපත් ත්‍රිවිධ වෙයි.

මහණෙනි, කෙසේ නම් අකුසල සංකෘතනා ඇති දුක් උපදවන දුක් විපාක ඇති වාක්කම් සංඛ්‍යාත සංකීය විපත් චතුර්විධ වේය යත්:

4. මහණෙනි, මෙ ලොවහි ඇතැමෙක් මුසවා කියන්නේ වෙයි: සභාවට ගියේ වේවයි පිරිසකට ගියේ වේවයි නැයන් මැදට ගියේ වේවයි ගණමැදට ගියේ වේවයි රාජකුල මධ්‍යයට ගියේ වේවයි ඉදිරියට කැදවන ලද්දේ එමබා පුරුෂය, එව, යමක් දන්හි නම එ කියවයි සාක්ෂි පුළුවස්නා ලද්දේ හෙ නො දන්නේ හෝ දන්මිසි කියයි. දන්නේ හෝ නො දන්මි සි කියයි. නො දක්නේ හෝ දක්මිසි කියයි. දක්නේ හෝ නො දක්මිසි කියයි. මෙසේ තමා හෙතුකොට වේවයි, මෙරමා හෙතුකොට වේවයි කිසි ආමිසයක් හෙතුකොට වේවයි දෑන දෑන මුසවා කියන්නේ වෙයි.

5. පිසුනවාටො හොති. ඉතො සුසා අමුත්ත අකාතා ඉමෙසං හෙදය, අමුත්ත වා සුසා ඉමෙසං අකාතා අමුසං හෙදය. ඉති සමග්ගානං වා හෙතො, භික්ඛානං වා අනුප්පදනා වගාරාමො වගාරතො වගනන්දි වගකරණං වාවං භාසිතා හොති.

6. ඵරුසවාටො හොති, යා සා වාවා අකාතා කකකසා පරකටුකා පරාභිසජ්ජති කොධසාමනනා අසවාධිසංවත්තනිකා, තථාරුපිං වාවං භාසිතා හොති.

7. සමථප්පලාපි හොති, අකාලවාදී අභූතවාදී අනස්වාදී අධමමවාදී අවිනයවාදී අතිධානවතිං වාවං භාසිතා හොති අකාලෙන අනපදෙසං අපරියන්තවතිං අනස්සංභිතං.

ඵවං ඛො භික්ඛවෙ චතුර්ඛිධා චිත්තමනන සංඥාසංඛ්‍යාපනති අකුසල සංඝෝඤ්ඤානිකා දුක්ඛද්‍රයා දුක්ඛවිපාකා හොති.

කථංඤා භික්ඛවෙ තිවිධාමනො කමමනන සංඥා සංඛ්‍යාපනති අකුසල සංඝෝඤ්ඤානිකා දුක්ඛද්‍රයා දුක්ඛවිපාකා හොති.

8. ඉධ භික්ඛවෙ ඵකවෙවා අභිජ්ඣාලු හොති, යං තං පරස්ස පරචිත්තප කරණං තං අභිජ්ඣිතා හොති: අහො වන යං¹ පරස්ස තං මමස්සා''ති.

9. ව්‍යාපනනවිකෙතො හොති පද්ධම්මනසංකප්පො 'ඉමෙ සත්තා හඤ්ඤානතු වා ඛජ්ඣානතු වා උච්ඡේදනතු වා විනස්සනතු වා මා වා අහෙසුනති.

10. මිච්ඡාදිට්ඨිකො හොති විපරිතදස්සනො, 'නත්තිදින්නං නත්ති ධිට්ඨං, නත්ති භුතං, නත්ති සුකට්ඨකකවානං කමමානං ඵලං විපාකො, නත්ති අයං ලොකො, නත්ති පරො ලොකො; නත්ති මාතා, නත්ති පිතා, නත්ති සත්තා ඔපපාතිකා, නත්ති ලොකෙ සමණබ්‍රාහ්මණා සමමග්ගතා සමමා-පටිපන්නා යෙ ඉමඤ්ච ලොකං පරඤ්ච ලොකං සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡි-කත්වා පච්චෙදෙන්නති.

ඵවං ඛො භික්ඛවෙ තිවිධා මනො කමමනන සංඥාසංඛ්‍යාපනති අකුසල සංඝෝඤ්ඤානිකා දුක්ඛද්‍රයා දුක්ඛවිපාකා හොති.

1. වතායං - ඔවු.

5. පිපුණුබස් ඇතියේ වෙයි: මෙතැනින් අසා මොවුන්ගේ හෙදය පිණිස එතැන කියන්නේ වෙයි, එතැනින් හෝ අසා ඔවුන්ගේ හෙදය පිණිස මොවුන්ට කියන්නේ වෙයි. මෙසේ සමගවුන් හෝ බිඳුවන්නේ භික්ෂුයනට හෝ අනුබල දෙන්නේ වර්ගයෙහි සිත් ඇලවුයේ වර්ගයෙහි රැදුනේ වර්ගයෙන් තුටුවන්නේ වර්ගකර්මයක් කියන්නේ වෙයි.

6. පරොස්බස් ඇත්තේ වෙයි. හටගත් අණකක (නියමාස හෝ පිළිල) ඇති කර්මය වූ පරාහට කටුක වූ පරා ලග්න කරන කොඩියට සමීප වූ සමාධිය පිණිස නො පවත්නා වූ යම් වචනයක් වේ ද එබඳු වචන කියන්නේ වෙයි.

7. අකාලවාදී අභූතවාදී අනාත්මවාදී අවිනයවාදී සම්ප්‍රලාප බණන්නේ වෙයි. නො කල්හි කරුණු රහිතව පයඝාත වර්හිත අනාත්ම සංහිත සිත්හි ලා දරනට නො නිසි බස් බණන්නේ වෙයි.

මහණෙනි, මෙසේ අකුසලසංඝෝගතනා ඇති දුක් උපදවන දුඃඛවිපාක ඇති වාක්‍යකම්මසංඛ්‍යාත සාධර්මවිපත් වතුර්විධ වෙයි.

මහණෙනි, කෙසේ අකුසලසංඝෝගතනා ඇති දුක් උපදවන දුඃඛවිපාක ඇති මනාකම්මසංඛ්‍යාත සාධර්මවිපත් ත්‍රිවිධ වේය යත්:

8. මහණෙනි, මේ ලොවහි ඇතැමෙක් අභිධ්‍යා බහුල වෙයි. පරා අයත් යම් වස්තුවකරණ ඇද්ද එය තමන් නතු කොට ගැන්මට සිත්තේ වෙයි. “පරාසතු යම් දෑයෙක් ඇද්ද එය මා සතු වන්නේ නම් මැනවැ”යි.

9. ව්‍යාපාදයට පත් සිතැත්තේ වෙයි. ප්‍රදුෂ්‍යමනාසංකල්ප ඇත්තේ වෙයි: “මේ සත්ත්‍ව නැසෙන්නාහු හෝ වෙත්වා! බැඳෙන්නාහු හෝ වෙත්වා! සිඳෙන්නාහු හෝ වෙත්වා! නැසෙන්නාහු හෝ වෙත්වා! නොහොත් නොවෙත්වා හෝ”යි.

10. මියදිටුගත්තේ විපරිතදර්ශන ඇතියේ වෙයි. “දනවිපාක නැත, මධ්‍යලදන නැත, හෝම නැත, සුක්කානුප්පාදකානුකම්මයන්ගේ ඵලයෙක් විපාකයෙක් නැත, මෙලෝ නැත, පරලෝ නැත, මවු නැත, පියා නැත ඔපපාතිකසත්තයෝ නැත, යම් කෙනෙක් මෙලෝ හා පරලෝ හා තමන් විසින් වෙසෙසින් දෑන ප්‍රත්‍යක්ෂ කොට ප්‍රකාශ කෙරෙත් ද එබඳු සමාග් ගත සමාග්ප්‍රතිපත්ත මහණ බමුණු කෙනෙක් ලෙව්හි නැති.

මහණෙනි, මෙසේ අකුසලසංඝෝගතනා ඇති දුක් උපදවන දුඃඛවිපාක ඇති මනාකම්මසංඛ්‍යාත සාධර්මවිපත් ත්‍රිවිධ වෙයි.

නිවිධ කායකමන්තසංඥාසංඛ්‍යාපත්ති අකුසල සංඝෝගනිකා හෙතු වා භික්ඛවෙ, සත්තා කායසංහෙද පරමමරණා අපායං දුග්ගතිං විනිපාතං තිරයං උපපජ්ජන්ති.

චතුබ්බිධවිචිකමන්තසංඥාසංඛ්‍යාපත්ති අකුසල සංඝෝගනිකා හෙතු වා භික්ඛවෙ, සත්තා කායසංහෙද පරමමරණා අපායං දුග්ගතිං විනිපාතං තිරයං උපපජ්ජන්ති.

නිවිධමනො කමමන්තසංඥාසංඛ්‍යාපත්ති අකුසල සංඝෝගනිකා හෙතු වා භික්ඛවෙ, සත්තා කායසං හෙද පරමමරණා අපායං දුග්ගතිං විනිපාතං තිරයං උපපජ්ජන්ති.

සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ අපඤ්ඤාකො මණි උද්ධං ඛින්නො යෙනා යෙනෙව පතිට්ඨාති, සුප්පතිට්ඨිතායෙව පතිට්ඨාති, එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ නිවිධ කායකමන්ත සංඥාසංඛ්‍යාපත්ති අකුසල සංඝෝගනිකා හෙතු වා සත්තා කායසංහෙද පරමමරණා අපායං දුග්ගතිං විනිපාතං තිරයං උපපජ්ජන්ති. චතුබ්බිධ විචිකමන්ත සංඥාසංඛ්‍යාපත්ති අකුසල සංඝෝගනිකා හෙතු වා සත්තා කායසං හෙද පරමමරණා අපායං දුග්ගතිං විනිපාතං තිරයං උපපජ්ජන්ති. නිවිධ මනො කමමන්තසංඥාසංඛ්‍යාපත්ති අකුසල සංඝෝගනිකා හෙතු වා සත්තා කායසං හෙද පරමමරණා අපායං දුග්ගතිං තිරයං උපපජ්ජන්ති.

නාහං භික්ඛවෙ සංඝෝගනිකානං කමමානං කතානං උපවිතානං අප්පට්ඨං විදිත්වා ව්‍යානන්තාවං වදාමි. තඤ්ඤ ඛො දිට්ඨං ව ධම්මෙ උපපජ්ජෙති වා අපරෙ වා පරියායෙ.

න ඤෙව්‍යාහං භික්ඛවෙ සංඝෝගනිකානං කමමානං කතානං උපවිතානං අප්පට්ඨං විදිත්වා දුක්ඛසංනාහිරියං වදාමි.

තත්‍ර භික්ඛවෙ නිවිධා කායකමන්ත සමපත්ති කුසල සංඝෝගනිකා සුබ්‍රුද්ධා සුඛවිපාකා හොති, චතුබ්බිධා විචිකමන්ත සමපත්ති කුසල සංඝෝගනිකා සුබ්‍රුද්ධා සුඛවිපාකා හොති, නිවිධා මනොකමන්ත සමපත්ති-කුසල සංඝෝගනිකා සුබ්‍රුද්ධා සුඛවිපාකා හොති.

මහණෙනි, ත්‍රිවිධකාය කර්ම සචරෙෂ විපත් සංඛ්‍යාත අකුසල සංඝෙෂ්ටනා හේතුවෙන් හෝ සත්ත්‍ව කාමුත් මරණින් මතු දුර්ගති විනිපාත නිරය සංඛ්‍යාත අපායෙහි උපදිති.

මහණෙනි, චතුර්විධවාක්කාර්ම සචරෙෂ විපත් සංඛ්‍යාත අකුසල සංඝෙෂ්ටනා හේතුවෙන් හෝ සත්ත්‍ව කාමුත් මරණින් මතු දුර්ගති විනිපාත නිරය සංඛ්‍යාත අපායෙහි උපදිති.

මහණෙනි, ත්‍රිවිධමනාකර්ම සචරෙෂ විපත් සංඛ්‍යාත අකුසල සංඝෙෂ්ටනා හේතුවෙන් හෝ සත්ත්‍ව කාමුත් මරණින් මතු දුර්ගති විනිපාත නිරය සංඛ්‍යාත අපායෙහි උපදිත්.

මහණෙනි, යම් සේ සිවුරැස් පසැටක් උඩලෑයේ යම් යම් අතකින් පිහිටාද සුප්‍රතිවක්‍ෂිතව ම පිහිට යි. මහණෙනි, එ පරිදි ම ත්‍රිවිධකාය කර්ම සචරෙෂ විපත් සංඛ්‍යාත අකුසල සංඝෙෂ්ටනා හේතුවෙන් හෝ සත්ත්‍ව කාමුත් මරණින් මතු දුර්ගති විනිපාත නිරය සංඛ්‍යාත අපායෙහි උපදිති. චතුර්විධවාක්කාර්ම සචරෙෂ විපත් සංඛ්‍යාත අකුසල සංඝෙෂ්ටනා හේතුවෙන් හෝ සත්ත්‍ව කාමුත් මරණින් මතු දුර්ගති විනිපාත නිරය සංඛ්‍යාත අපායෙහි උපදිති. ත්‍රිවිධ මනාකර්ම සචරෙෂ විපත් සංඛ්‍යාත අකුසල සංඝෙෂ්ටනා හේතුවෙන් හෝ සත්ත්‍ව කාමුත් මරණින් මතු දුර්ගති විනිපාත නිරය සංඛ්‍යාත අපායෙහි උපදිත්.

මහණෙනි, මම දෑත දෑත කළ, රැස් කළ කර්මයන්ගේ නො විද වග්ගාත්තභාවයෙන් නො කියමි. හෙ ද ව්‍යාභි දිටුදූමියෙහි හෝ වෙයි, දෙවන අත් බැව් හි හෝ වෙයි, අපර භවයක හෝ වේ.

මහණෙනි, මම දෑත දෑත කළ, රැස් කළ කර්මයන්ගේ නො විද දුක් කෙළවර කිලිමක් නො කියමි.

මහණෙනි, එහි ලා කුසල සංඝෙෂ්ටනා ඇති සුව උපදවන සුබවිපාක ඇති කායකාර්ම සම්පත් ත්‍රිවිධ වෙයි, කුසල සංඝෙෂ්ටනා ඇති සුව උපදවන සුබවිපාක ඇති වාක්කාර්ම සම්පත් චතුර්විධ වෙයි, කුසල සංඝෙෂ්ටනා ඇති සුව උපදවන සුබවිපාක ඇති මනා කර්ම සම්පත් ත්‍රිවිධ වේ.

කථංඤා භික්ඛවෙ තිව්ඨා කායකම්මනා සම්පතති කුසලසංඤ්ඤා-
නනිකා සුබ්බද්දා සුඛවිපාකා හොති.

1. ඉධ භික්ඛවෙ එකවෙවා පාණාතිපාතං පහාය පාණාතිපාතා පටි-
විරතො හොති නිහිතදණේඛා නිහිතයතො ලජ්ජි දයාපනෙනා සංඛ-
පාණභූත භිතානුකම්පි විහරති.

2. අදින්නාදනං පහාය අදින්නාදනා පටිවිරතො හොති: යං තං පරස්ස
පරවිතතුපකරණං ගාමගතං වා අරඤ්ඤගතං වා න තං අදින්නං ථෙය්‍ය
සංඛාතං ආදනා හොති.

3. කාමෙසුමිච්ඡාවාරං පහාය කාමෙසු මිච්ඡාවාරා පටිවිරතො හොති.
යා තා මාතුරකම්තා -පෙ- අත්තමයො මාලාගුල පරිකම්කතාපි තථාරූපාසු
න වාරිත්තං ආපජ්ජිතා හොති.

එවං ඛො භික්ඛවෙ තිව්ඨා කායකම්මනා සම්පතති කුසලසංඤ්ඤා-
නනිකා සුබ්බද්දා සුඛවිපාකා හොති.

කථංඤා භික්ඛවෙ චතුර්ඛිධා චිතිකම්මනා සම්පතති කුසලසංඤ්ඤා-
නනිකා සුබ්බද්දා සුඛවිපාකා හොති:

4. ඉධ භික්ඛවෙ එකවෙවා මුසාවාදං පහාය මුසාවාද පටිවිරතො
හොති, සභාගතො වා පරිසගතො වා ඤාතිමජ්ඣගතො වා පුගලජ්ඣ-
ගතොවා රාජකුලමජ්ඣගතො වා අභිනිතො සකඛිපුට්ඨො 'එතමෙහා පූරිස
යං ජානාසි, තං වදෙහි'ති. යො අජානං වා ආහ: 'න ජානාමි'ති. ජානං
වා ආහ: 'ජානාමි'ති. අපසංචා ආහ: 'න පසංචාමි'ති. පසංචා ආහ:
'පසංචාමි'ති. ඉති අත්තහෙතු වා පරගෙතු වා ආමිසකිඤ්චිකඛහෙතු වා
න සම්පජාන මුසා භාසිතා හොති.

5. පිසුනං වාචං පහාය පිසුනාය වාචාය පටිවිරතො හොති. න ඉතො
සුඤ්ඤා අමුත්ත අකඛානා ඉමෙයං හෙදය, අමුත්ත වා සුඤ්ඤා න ඉමෙයං
අකඛානා අමුසං හෙදය. ඉති භින්නානාං වා සංඤානා සංභිතානාං වා
අනුපදනා, සම්ග්ගාරාමො සම්ග්ගරතො සම්ග්ගනනදී සම්ග්ගකරණං
වාචං භාසිතා හොති.

මහණෙනි, කුසල සංකෘතනා ඇති සුව උපදවන සුඛ විපාක ඇති ත්‍රිවිධකාය කර්ම සම්පත් කෙසේ වේය යත්:

1. මහණෙනි, මෙලොවහි ඇතැමෙක් පණිවාසයන් දුරුව පණිවාසයන් වැළැක්කේ වෙයි. බහාතැබූ දුටු ඇත්තේ බහාතැබූ අවි ඇත්තේ උජ්ජා ඇත්තේ දයාපන්න වූයේ සච්ඡාණගුණයන් කෙරෙහි හිතානුකම්පි ව වෙසෙයි.

2. අධිනාදන් හැර අධිනාදනින් වැළැක්කේ වෙයි: ග්‍රාහිතවේදි අරණ්‍යගත වේදි පරා අයත් යම් පරවස්තුපකාරණයක් වේ නම් යොග්‍ය සංඛ්‍යාන නො දුන් ඵය නො ගන්නේ වෙයි.

3. කාමයන්හි මිස ගසර හැර කාම මිථ්‍යාවාරයෙන් වැළැක්කේ වෙයි: මාතුරකඛිනාය ... යටත් පිරිසෙයින් මාලා ගුණ පරික්ෂිතව හෝ කිසිවකු අයත්කර ගත් යම් ඒ ස්ත්‍රීහු වෙන් නට එබදු ස්ත්‍රීන් කෙරෙහි මිත්‍යාවාරයට නො යන්නේ වෙයි.

මහණෙනි, මෙසේ කුසල සංකෘතනා ඇති සුව උපදවන සුඛ විපාක ඇති ත්‍රිවිධකායකම් සම්පත් වෙයි.

මහණෙනි, කුසල සංකෘතනා ඇති සුව උපදවන සුඛවිපාක ඇති චතුර්විධ වාක්කර්ම සම්පත් කිසේය යත්:

4. මහණෙනි, මෙලොවහි ඇතැමෙක් මුසවා හැර මුසාවාදයෙන් වැළැක්කේ වෙයි. සභාවටගියේ වේවයි, පිරිසට ගියේ වේවයි, ඥාති-මධ්‍යයට ගියේ වේවයි, සමුහමධ්‍යයට ගියේ වේවයි, රාජකුලමධ්‍යයට ගියේ වේවයි, හමුවට කැඳවන ලද්දේ “එව්වා පුරුෂය, මෙහි එව්, යමක් දනිති නම් එකියට” යි සාක්ෂ්‍ය පූජවුන්නා ලද හේ නො දන් දෑ හෝ නො දන්වී යි කියායි, දන් දෑ හෝ දන්මි යි කියායි, නො දුටු දෑ හෝ නො දක්මි යි කියායි දුටු දෑ හෝ දක්මි යි කියායි. මෙසේ තමා හෙතු කොට ගෙන වේවී යි, පරා හෙතු කොට ගෙන වේවී යි කිසි ආවේසයක් හේතු කොට ගෙන වේවී යි දැන දැන මුසවා නො බණන්නේ වෙයි.

5. පිසුනු බස් හැර පිසුනු බසින් වැළැක්කේ වෙයි. ටෙ තැනින් අසා මොවුන්ගේ හෙදය පිණිස එතැන නො කියන්නේ වෙයි. එතන්හි අසා ඔවුන්ගේ හෙදය පිණිස මොවුනට නො කියන්නේ වෙයි. මෙසේ අසමග්‍රයන් සමග්‍ර කරන්නේ සමග්‍රයන්නට අනුබල දෙන්නේ සමග්‍රාරාම වූයේ සමග්‍රත වූයේ සමග්‍රනඤ්ච වූයේ සමග්‍රකර්මී බස් බණන්නේ වෙයි.

6. ඵරුයං වාචං පනාය ඵරුයාය වාචාය පටිවිරතො හොති, යා සා වාචා නෙළා කණ්ණිසුඛා පෙමනියා හද්දඛ්ඛවා පොරි බහුජනකතනා බහුජනමනාපා, තථාරූපං වාචං භාසිතා හොති.

7. සමමාපුලාපං පනාය සමමාපුලාපා පටිවිරතො හොති, කාලවාදී භූතවාදී අක්වාදී ධර්මවාදී විනයවාදී ගිධානවතී. වාචං භාසිතා හොති කාලෙන සාපදෙසං උරියනනවතී. අක්වාසංහිතං. ඵචං ඛො භික්ඛවෙ චතුඛ්ඛධා වච්ඡමනනසමපනති කුසලසංකෘතනිකා සුමුද්දයා සුඛ විපාකා හොති.

කථංකු භික්ඛවෙ තිවිධා මනොකමමනනසමපනති කුසල සංකෘතනිකා සුමුද්දයා සුඛවිපාකා හොති:

8. ඉධ භික්ඛවෙ එකවේවා අනභිජක්ඛායු හොති. යං තං පරස්ස පර- විනතුපකරණං තං අනභිජක්ඛිතා හොති, 'අහො චන යං පරස්ස තං මමස්සා'ති.

9. අව්‍යාපනනවිනතා හොති අසුද්ධමනසඛකප්පො 'ඉමෙ සත්තා අංවරා අබ්‍යාපජ්ඣා අනිසා සුඛි අත්තානං පරිහරනතුති.

10. සමාදිට්ඨිකො හොති අවිපරිතදස්සනො, 'අක්ඛි දිනනං, අක්ඛි සිට්ඨං, -පෙ- යෙ ඉමංකුච ලොකං උරංකුච ලොකං සයං අභිඤ්ඤා යච්ඡිකක්ඛා උචෙදෙනති'ති.

ඵචං ඛො භික්ඛවෙ තිවිධා මනොකමමනනසමපනති කුසල සංකෘතන- නිකා සුමුද්දයා සුඛවිපාකා හොති.

තිවිධිකායකමමනනසමපනති කුසලසංකෘතනිකා හෙතු වා භික්ඛවෙ සත්තා කායස්ස හෙද පරමමරණා සුගතිං සංගං ලොකං උපපජ්ජන්ති. චතුඛ්ඛධා වච්ඡමනනසමපනති කුසලසංකෘතනිකා හෙතු වා භික්ඛවෙ සත්තා කායස්ස හෙද පරමමරණා සුගතිං සංගං ලොකං උපපජ්ජන්ති. තිවිධා මනො කමමනන සමපනති කුසලසංකෘතනිකා හෙතු වා භික්ඛවෙ සත්තා කායස්ස හෙද පරමමරණා සුගතිං සංගං ලොකං උපපජ්ජන්ති.

පරොස් බස් හැර පරුෂ වචනයෙන් වැළැක්කේ වෙයි: නිදෙස් වූ කණ්ඩු බව ප්‍රමණිය වූ හෘද්‍යඛණ්ඩ වූ බහුජන කාන්ත වූ බහුජනමනාප වූ යම් බසෙක් වේ නම් එබඳු බස් බණන්තේ වෙයි.

නිසරු (ප්‍රලාප) බස් හැරමයා නිසරු බසින් වැළැක්කේ වෙයි: කල් බලා කියනුයේ සැබැවක් ම කියනුයේ වැඩ දයක තෙපුල් කියනුයේ ධර්මවාදි වූයේ විනයවාදි වූයේ සුදුසු කල කරුණු සහිත වූ පිරිසිඳීම ඇති වැඩ සහිත වූ ලෙහි තැබිය යුතු වූ තෙපුලක් ම කියන්නේ වෙයි. මහණෙනි, කුසලසංඝෝධනා ඇති සුව උපදවන සුඛ විපාක ඇති චතුර්විධ්වාක්කාර්මසම්පත් මෙසේ වෙයි.

මහණෙනි, කුසල සංඝෝධනා ඇති සුව උපදවන සුඛ විපාක ඇති ත්‍රිවිධ මන: කර්මසම්පත් කියෙස් යත්:

මහණෙනි, මේ ලොවහි ඇතැමෙක් අභිධ්‍යා බහුල නො වෙයි: පරා අයත් යම් වස්තුවකරණ ඇද්ද එය තමන් නතු කොට ගන්නා නො සිතන්නේ වෙයි: “පරායතු යම් දෑයක් ඇද්ද එය මා සතු වන්නේ නම් මැනවැ”යි.

ව්‍යාපාදයට පත් සිත් නැත්තේ වෙයි, ප්‍රදුෂ්‍යමන:සංකල්ප නැත්තේ වෙයි: “මේ සත්ත්‍ර මෙවර නැත්තාහු ව්‍යාපාද රහිත වූවාහු උච්ඡුරු රහිත වූවාහු සුව ඇත්තාහු ආත්ම පරිහරණය කෙරෙත්ව”යි.

සමාග් දෘෂ්ටික වූයේ විපරිත දහින නැත්තේ වෙයි: “දන විපාක ඇත, ඔබල දන ඇත...මෙලො පරිලෝ තුමුම විශිෂ්ට ඥානයෙන් දන සාක්ෂාත්කෘත පවසන්නම් එබඳු මහණ බමුණු කෙනෙක් ලෙවහි ඇතැ”යි.

මහණෙනි, කුසල සංඝෝධනා ඇති සුව උපදවන සුඛ විපාක ඇති ත්‍රිවිධ මන:කර්මසම්පත් මෙසේ වෙයි.

මහණෙනි, ත්‍රිවිධ කායකර්ම සංඛ්‍යාත කුසලසංඝෝධනා හෙතෙසෙන් හෝ සත්ත්වයෝ කාබුන් මරණින් මතු සුගති සංඛ්‍යාත සාධම් ලොකයෙහි උපදිති. මහණෙනි, චතුර්විධ වාක්කාර්මසංඛ්‍යාත කුසලසංඝෝධනා හෙතෙසෙන් හෝ සත්ත්‍ර කාබුන් මරණින් මතු සුගති සංඛ්‍යාත සාධම් ලොකයෙහි උපදිති. මහණෙනි, ත්‍රිවිධ මන:කර්ම සම්පත් සංඛ්‍යාත කුසල සංඝෝධනා හෙතෙසෙන් හෝ සත්ත්‍ර කාබුන් මරණින් මතු සුගති සංඛ්‍යාත සාධම් ලොකයෙහි උපදිත්.

සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ අපණ්ණකො මණි උද්ධං බිංඝනා යෙන යෙනෙව පතිට්ඨාති සුප්පතිට්ඨිනං යෙව පතිට්ඨාති. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ තිව්ධි කායකමන්තසමපතති කුසලසංඝෝගනිකා හෙතු වා සත්තා කායසස හෙද පරමරණා සුගතිං සග්ගං ලොකං උපපජ්ජන්ති.

චතුර්ධිධ වච්ඡමන්ත සමපතති කුසලසංඝෝගනිකා හෙතු වා සත්තා කායසස හෙද පරමරණා සුගතිං සග්ගං ලොකං උපපජ්ජන්ති.

තිව්ධි මනොකමන්තසමපතති කුසලසංඝෝගනිකා හෙතු වා සත්තා කායසස හෙද පරමරණා සුගතිං සග්ගං ලොකං උපපජ්ජන්ති.

නාහං භික්ඛවෙ සංඝෝගනිකානං කමමානං කතානං උපවිතානං ව්‍යානතිභාවං වදමි. තඤ්ඤ ඛො දිට්ඨෙව ධම්මෙ, උපපජ්ජෙව ධම්මෙ අපරෙ වා පරියායෙ. න කෙවචාහං භික්ඛවෙ සංඝෝගනිකානං කමමානං කතානං උපවිතානං අප්පට්ඨං විදිත්වා දුක්ඛස්ස අත්තකිරියං වදමිති.

10. 5. 1. 8

දුක්ඛ සංඝෝගනික සුතකං

නාහං භික්ඛවෙ සංඝෝගනිකානං කමමානං කතානං උපවිතානං අප්පට්ඨං විදිත්වා ව්‍යානතිභාවං වදමි. තඤ්ඤ ඛො දිට්ඨෙව ධම්මෙ උපපජ්ජෙව ධම්මෙ අපරෙ වා පරියායෙ. න කෙවචාහං භික්ඛවෙ සංඝෝගනිකානං කමමානං කතානං උපවිතානං අප්පට්ඨං විදිත්වා දුක්ඛස්සත්තකිරියං වදමි.

තත්‍ර භික්ඛවෙ තිව්ධි කායකමන්තසංඝෝගනිකා අකුසලසංඝෝගනිකා දුක්ඛද්‍රව්‍යා දුක්ඛවිපාකා හොති. චතුර්ධිධා වාචාකමන්තසංඝෝගනිකා අකුසලසංඝෝගනිකා දුක්ඛද්‍රව්‍යා දුක්ඛවිපාකා හොති. තිව්ධි මනොකමන්තසංඝෝගනිකා අකුසලසංඝෝගනිකා දුක්ඛද්‍රව්‍යා දුක්ඛ විපාකා හොති.

කථංඤ භික්ඛවෙ තිව්ධි කායකමන්තසංඝෝගනිකා අකුසලසංඝෝගනිකා දුක්ඛද්‍රව්‍යා දුක්ඛවිපාකා හොති -පෙ- ඒවං ඛො භික්ඛවෙ තිව්ධි කායකමන්තසංඝෝගනිකා අකුසලසංඝෝගනිකා දුක්ඛද්‍රව්‍යා දුක්ඛ විපාකා හොති.

මහණෙනි, යම් සේ සිවුරැස් පසැටක් උඩ ලූයේ යම් යම් අතකින් පිහිටා ද සුප්‍රතිස්ථිත ව ම පිහිටයි. මහණෙනි, එ පරිදි ම ත්‍රිවිධකායකර්ම සම්පත් සංඛ්‍යාත කුසල සංඝෝනනා හෙතෙසෙන් හෝ සත්හු කාමුන් මරණින් මතු සංවිතී ලොක සංඛ්‍යාත සුගතියෙහි උපදිත්.

චතුර්විධ වාක්කර්මසම්පත් කුසලසංඝෝනනා හෙතෙවෙන් හෝ සත්හු කාමුන් මරණින් මතු සංවිතීලොක සංඛ්‍යාත සුගතියෙහි උපදිත්.

ත්‍රිවිධ මනාකර්මසම්පත් සංඛ්‍යාත කුසලසංඝෝනනා හෙතෙසෙන් හෝ සත්හු කාමුන් මරණින් මතු සංවිතීලොක සංඛ්‍යාත සුගතියෙහි උපදිත්.

මහණෙනි, මම දූත දූත කළ රැස්කළ කර්මයන්ගේ නො වීද විගතානනභාවයෙක් නො කියමි. හෙ ද මේ අත් බැවිහි හෝ වෙයි, දෙවෙනි අත් බැවිහි හෝ වෙයි, අපරජන්මයෙහි හෝ වෙයි. මහණෙනි, මම දූත දූත කළ රැස්කළ කර්මයන්ගේ විපාක නො වීද දුක් කෙළවර කිරීමක් නො කියමි යි.

10. 5. 1. 8

දුතිය සඤ්චෙනනික සූත්‍රය

මහණෙනි, මම කරන ලද රැස් කරන ලද සංඝෝනනික කර්මයන්ගේ විපාක නො වීද විගතානන භාවයක් නො කියමි. හෙ ද වනාහි ඉහත්මයෙහි ම හෝ අනතුරු ආත්මභාවයෙහි හෝ අපරජන්මයෙහි හෝ වේ. මහණෙනි, මම කරන ලද රැස් කරන ලද සංඝෝනනික කර්මයන්ගේ විපාක නො වීද දුක් කෙළවර කිරීමක් නො ම කියමි.

මහණෙනි, එහිලා අකුසලසංඝෝනනා ඇති දුක් උපදවන දුඃඛ විපාක ඇති කායකර්ම සංඛ්‍යාත සංවදෙෂ විපත් ත්‍රිවිධ වෙයි. අකුසල සංඝෝනනා ඇති දුක් උපදවන දුඃඛවිපාක ඇති වාක්කර්ම සංඛ්‍යාත සංවදෙෂ විපත් චතුර්විධ වෙයි. අකුසලසංඝෝනනා ඇති දුක් උපදවන දුඃඛ විපාක ඇති මනාකර්ම සංඛ්‍යාත සංවදෙෂ විපත් ත්‍රිවිධ වේ.

මහණෙනි, අකුසලසංඝෝනනා ඇති දුක් උපදවන දුඃඛ විපාක ඇති ත්‍රිවිධ කායකර්ම සංඛ්‍යාත සංවදෙෂ විපත් කියෙය යන්මහණෙනි, අකුසලසංඝෝනනා ඇති දුක් උපදවන දුඃඛ විපාක ඇති ත්‍රිවිධ කාය කර්ම සංඛ්‍යාත සංවදෙෂ විපත් මෙසේ වෙයි.

කථංඤා භික්ඛවෙ චතුර්ඛිධා වචිකමමන්තසංඥාසංඛ්‍යාපතති අකුසල-
සංඤානතිකා දුක්ඛද්‍රයා දුක්ඛවිපාකා හොති -පෙ- ඵලං ඛො භික්ඛවෙ
චතුර්ඛිධා වචිකමමන්තසංඥාසංඛ්‍යාපතති අකුසලසංඤානතිකා දුක්ඛද්‍රයා
දුක්ඛවිපාකා හොති.

කථංඤා භික්ඛවෙ තිව්ඛා මනොකමමන්තසංඥාසංඛ්‍යාපතති අකුසල-
සංඤානතිකා දුක්ඛද්‍රයා දුක්ඛවිපාකා හොති -පෙ- ඵලං ඛො භික්ඛවෙ
තිව්ඛා මනොකමමන්තසංඥාසංඛ්‍යාපතති අකුසලසංඤානතිකා දුක්ඛද්‍රයා
දුක්ඛවිපාකා හොති.

තිව්ඛා කායකමමන්තසංඥාසංඛ්‍යාපතති අකුසලසංඤානතිකාහෙතු වා
භික්ඛවෙ සත්තා කායසං හෙද පරමරණා අපායං දුග්ගතිං විනිපාතං නිරයං
උපපජ්ජන්ති. චතුර්ඛිධවචිකමමන්ත -පෙ- තිව්ඛමනොකමමන්ත සංඥාසං-
ඛ්‍යාපතති අකුසලසංඤානතිකා හෙතු වා භික්ඛවෙ සත්තා කායසං
හෙද පරමරණා අපායං දුග්ගතිං විනිපාතං නිරයං උපපජ්ජන්ති.

නාහං භික්ඛවෙ සංඤානතිකානං කමමානං කතානං උපවිතානං
අප්පට්ඨං විදිත්වා බ්‍යානතිහාදිං වදමි. තඤ්ඤා ඛො දිවෙස්ස වා ධම්මෙ
උපපජ්ජෙස්ස වා අපරෙ වා පට්ඨායෙ, න තෙව්වාහං භික්ඛවෙ සංඤාන-
තිකානං කමමානං කතානං උපවිතානං අප්පට්ඨං විදිත්වා දුක්ඛස්සන්තකිරියං
වදමි.

තත්‍ර භික්ඛවෙ තිව්ඛා කායකමමන්තසංඛ්‍යාපතති කුසලසංඤානතිකා
සුබ්‍රද්‍රයා සුබ්‍රවිපාකා හොති. චතුර්ඛිධා වචිකමමන්තසංඛ්‍යාපතති කුසල-
සංඤානතිකා සුබ්‍රද්‍රයා සුබ්‍රවිපාකා හොති. තිව්ඛා මනොකමමන්ත-
සංඛ්‍යාපතති කුසලසංඤානතිකා සුබ්‍රද්‍රයා සුබ්‍රවිපාකා හොති.

කථංඤා භික්ඛවෙ තිව්ඛා කායකමමන්තසංඛ්‍යාපතති කුසලසංඤාන-
තිකා සුබ්‍රද්‍රයා සුබ්‍රවිපාකා -පෙ- ඵලං ඛො භික්ඛවෙ තිව්ඛා කායකමමන්ත-
සංඛ්‍යාපතති කුසලසංඤානතිකා සුබ්‍රද්‍රයා සුබ්‍රවිපාකා හොති.

කථංඤා භික්ඛවෙ චතුර්ඛිධා වචිකමමන්ත සංඛ්‍යාපතති කුසලසංඤාන-
තිකා සුබ්‍රද්‍රයා සුබ්‍රවිපාකා හොති -පෙ- ඵලං ඛො භික්ඛවෙ චතුර්ඛිධා
වචිකමමන්තසංඛ්‍යාපතති කුසලසංඤානතිකා සුබ්‍රද්‍රයා සුබ්‍රවිපාකා හොති.

මහණෙනි, අකුසල සංඝෝනනා ඇති දුක් උපදවන දුඃඛ විපාක ඇති චතුර්විධ වාක්කර්ම සංඝෝනනා සංඝෝනනා විපත් කිසේය යත්... මහණෙනි, අකුසල සංඝෝනනා ඇති දුක් උපදවන දුඃඛ විපාක ඇති චතුර්විධ වාක්කර්ම සංඝෝනනා සංඝෝනනා විපත් මෙසේ වෙයි.

මහණෙනි, අකුසල සංඝෝනනා ඇති දුක් උපදවන දුඃඛ විපාක ඇති ත්‍රිවිධ මනා කර්ම සංඝෝනනා සංඝෝනනා විපත් කිසේය යත්... මහණෙනි, අකුසල සංඝෝනනා ඇති දුක් උපදවන දුඃඛ විපාක ඇති ත්‍රිවිධ මනා කර්ම සංඝෝනනා සංඝෝනනා විපත් මෙසේ වෙයි.

මහණෙනි, ත්‍රිවිධ කායකර්ම සංඝෝනනා විපත් සංඝෝනනා අකුසල සංඝෝනනා හෙතුයෙන් හෝ සන්තයෝ කාමුත් වරණින් මතු අපාය, දුග්ගති විනිපාත සංඝෝනනා නිරයෙහි උපදනාහ. චතුර්විධ වාක්කර්ම... මහණෙනි, ත්‍රිවිධ මනා කර්ම සංඝෝනනා විපත් සංඝෝනනා අකුසල සංඝෝනනා හෙතුයෙන් හෝ සන්තයෝ කාමුත් වරණින් මතු අපාය දුග්ගති විනිපාත සංඝෝනනා නිරයෙහි උපදනාහ.

මහණෙනි, කර්මාදි රැස්කරන ලද සංඝෝනනික කර්මයන්ගේ විපාක නො වීද විගතාන්ත භාවයක් මම නො කියමි. හෙ ද චිත්තානි ඉහාන්තයෙහි හෝ අනතුරු අත් බැවිහි හෝ අපර ජන්තයෙහි හෝ වෙයි. මහණෙනි, මම කර්මාදි රැස්කරන ලද සංඝෝනනික කර්මයන් නො වීද දුක් කෙළවර කිරීමක් නො ම කියමි.

මහණෙනි, ජනි ලා කුසල සංඝෝනනා ඇති සුව ඵලවන සුඛ විපාක ඇති කාය කර්ම සංඝෝනනා සමපත් ත්‍රිවිධ වෙයි. කුසල සංඝෝනනා ඇති සුව උපදවන සුඛවිපාක ඇති වාක්කර්ම සංඝෝනනා සමපත් චතුර්විධ වෙයි. කුසල සංඝෝනනා ඇති සුව උපදවන සුඛවිපාක ඇති මනා කර්ම සංඝෝනනා සමපත් ත්‍රිවිධ වෙයි.

මහණෙනි, කුසල සඤ්චෙනනා ඇති සුව උපදවන සුඛ විපාක ඇති ත්‍රිවිධකාය කර්ම සංඝෝනනා සමපත් කිසේය යත්... මහණෙනි, කුසල සඤ්චෙනනා ඇති සුව උපදවන සුඛවිපාක ඇති ත්‍රිවිධකායකර්ම සංඝෝනනා සමපත් මෙසේ වෙයි.

මහණෙනි, කුසල සඤ්චෙනනා ඇති සුව උපදවන සුඛ විපාක ඇති චතුර්විධ වාක්කර්ම සංඝෝනනා සමපත් කිසේ වෙය යත්... මහණෙනි, කුසල සඤ්චෙනනා ඇති සුව උපදවන සුඛ විපාක ඇති චතුර්විධ වාක්කර්ම සංඝෝනනා සමපත් මෙසේ වෙයි.

කප්ඤ්ඤ භික්ඛවෙ නිවිධා මනොකමන්තසම්පත්ති කුසලසංකේත-
නිකා සුඛද්‍රයා සුඛවිපාකා හොති -පෙ- ඊව, ඛො භික්ඛවෙ නිවිධා
මනොකමන්තසම්පත්ති කුසලසංකේතනිකා සුඛද්‍රයා සුඛවිපාකා හොති.

නිවිධිකාය කමන්තසම්පත්ති කුසලසංකේතනිකා හෙතු වා භික්ඛවෙ
සත්තා කායසංහෙද පරමමරණා සුභතීං සග්ගං ලොකං උපපජ්ජන්ති.
චතුශ්ඨිධව්විකමන්ත -පෙ- නිවිධිමනොකමන්තසම්පත්ති කුසලසංකේ-
තනිකා හෙතු වා භික්ඛවෙ සත්තා කායසං හෙද පරමමරණා සුභතීං
සග්ගං ලොකං උපපජ්ජන්ති. -පෙ-

10. 5. 1. 9

කර්මකාය සුත්තං

නාහං භික්ඛාව සංකේතනිකානං කම්මානං කතානං උපවිතානං
අප්පට්ඨංවේදිකා¹ ව්‍යානනීභාවං වදාමි. තඤ්ඤ ඛො දිට්ඨො වා ධම්මෙ
උපපජ්ජ² වා අපරෙ වා පරියායෙ. න තෙව්වාහං භික්ඛවෙ සංකේතනි-
කානං කම්මානං කතානං උපවිතානං අප්පට්ඨංවේදිකා දුක්ඛසංතප්ප-
කිරියං වදාමි.

ස ඛො යො භික්ඛවෙ අරියසාවකො එවං විගතාභිරේකා විගත-
ව්‍යාපාදෙ අසම්මුලේඛා සම්පජානො පතිස්සනො මෙත්තාසහගතෙන
චේතසා එකං දිසං ඵරිත්වා විහරති. තථා දුතියං -පෙ- තථා තතියං -පෙ-
තථා චතුස්සං³ ඉති උද්ධමධො තිරියං සබ්බධි සබ්බත්තකාය⁴ සබ්බා-
වත්තං ලොකං මෙත්තාසහගතෙන චේතසා විපුලෙන මහග්ගතෙන
අප්පමාණෙන අවේරෙන අබ්‍යාපජේෂෙන ඵරිත්වා විහරති.

යො එවං පජානාති: “පුබ්බෙ ඛො මෙ ඉදං චිත්තං පරිත්තං අහොසි
අභාවිතං. එතරහි පන මෙ ඉදං චිත්තං අප්පමාණං සුභාවිතං. යං ඛො පන
කිඤ්ඤි පමාණකතං කම්මං, න තං තත්ත්වසිස්සති. න තං තත්ත්වතිට්ඨති”ති

තං කිං මඤ්ඤාද භික්ඛවෙ දහරතග්ගෙ වෙ යො අයං⁵ කුට්ඨාරො
මෙත්තං වෙතො විමුත්තිං භාවෙය්‍ය, අපි නු ඛො පාපකමං කරෙය්‍යාති?
නො හෙතං භවෙනා.

1. අප්පට්ඨංවේදිකා - මජ්ඣ.

2. උපපජ්ජං වා-සිඤ්ඤ, මජ්ඣ.

3. තථා චතුස්සං - මජ්ඣ.

4. සබ්බත්තකාය - සි.මු.

5. වෙ අයං - ස්‍යා.

මහණෙනි, කුසල සඤ්චෙනනා ඇති සුව උපදවන සුඛ විපාක ඇති ත්‍රිවිධ මනාකර්ම සංඛ්‍යාත සමුප්පත්තිමය වේය, යත්... මහණෙනි, කුසල සඤ්චෙනනා ඇති සුව උපදවන සුඛවිපාක ඇති ත්‍රිවිධ මනාකර්ම සංඛ්‍යාත සමුප්පත්තිමය වෙයි.

මහණෙනි, ත්‍රිවිධකාය කර්ම සංඛ්‍යාත කුසල සඤ්චෙනනා හෙතුවෙන් හෝ සත්ත්‍ව කාලයන් මරණින් මතු සුභතී සංඛ්‍යාත ස්වර්ග ලෝකයෙහි උපදිත්. චතුර්විධ වාක්කර්ම... ත්‍රිවිධ මනාකර්ම සමුප්පත්තිමය සංඛ්‍යාත කුසල සඤ්චෙනනා හෙතුවෙන් හෝ සත්ත්‍ව කාලයන් මරණින් මතු සුභතී සංඛ්‍යාත ස්වර්ග ලෝකයෙහි උපදනාහ...

10. 5. 1. 9

කරජකාය සූත්‍රය

මහණෙනි, මම දූත දූත කළ, රැස් කළ කම්යන්ගේ නොවිඳ විගතාන්තභාවයක් නොකියමි. හෙ ද වනාහි ඉහත්මයෙහි හෝ වෙයි. දෙවන ජාතියෙහි හෝ වෙයි. ජන්මාන්තරයෙහි හෝ වෙයි. මහණෙනි, මම දූත දූත කළ, රැස් කළ කර්මයන්ගේ විපාක නොවිඳ දූත කෙළවර කිරීමක් නොම කියමි.

මහණෙනි, ඒ මේ අරියවුරු මෙසේ පහ වූ අරියා ඇතිගේ පහ වූ ව්‍යාපාද ඇතිගේ අසම්මුඛ වූයේ සමයක් ප්‍රඥා ඇතිගේ එළඹ සිටි සිහි ඇතිගේ මෙන්සහගිය සිතින් එක් දිගක් පතුරුවා වෙසෙයි. දෙවන දිග ද එසේ ය. තෙවන දිග ද එසේ ය. සිවුවන දිග ද එසේ ය. මෙසේ උඩ යට සරස හැමතන්හි සභ්භාත්මභාවයෙන් හැමතාක් ලොව විපුල මහද්ගත අප්‍රමාණ අවෙර අව්‍යාපාද මෙන්සහගිය සිතින් පතුරුවා වෙසෙයි.

හෙ මෙසේ දැනිනි: “පෙර වනාහි මාගේ මේ සිත අභාවිත වූයේ පටික්ඛ විය. දන් වනාහි මාගේ මේ සිත සුභාවිත වූයේ අප්‍රමාණ වෙයි. යම් කිසි ප්‍රමාණ කාත කර්මයක් වේ නම් ඒ එහි අවශිෂ්ට නොවෙයි. ඒ එහි නොසිටුනේ” යි.

මහණෙනි, ඒ කුමැයි හඬවු ද? ළඳරු කල් පටන් ඉදින් ඒ මේ කුමර මෙමුත්‍රික විමුක්තිය වඩනේ නම් පව් කමක් නම් කෙරේ ද යි. වහන්ස, තෙල නොවේ මැයි.

අකරොනනං ඛො පන පාපකමිං අපි නු ඛො දුක්ඛං ථුසෙය්‍යාති?

නො හෙතං භතෙන. අකරොනනං හි භතෙන පාපකමිං කුතො දුක්ඛං ථුසිස්සති ති.

භාවෙකඛ්ඛා ඛො පනායං භික්ඛවෙ මෙත්තාවෙතොවිමුත්ති ඉත්ථි යා වා භික්ඛවෙ පුරියෙන වා. ඉත්ථි යා වා භික්ඛවෙ පුරියස්ස වා නායං කායො ආද්‍ය ගමනියො. විත්තනනරො භික්ඛවෙ මචෙට්ඨා. සො එවං පජානාති: “යං ඛො මෙ ¹ඉධ කිංකරි පුබ්බ ඉට්ඨා කරජකායෙන පාපකමිං කතං, සබ්බං තං ඉධ වෙදනියං, න තං අනුගං භවිස්සති” ති.

එවං භාවිතා ඛො භික්ඛවෙ මෙත්තාවෙතොවිමුත්ති දනාගාමිනාය සංවත්තාහි, ඉධ පඤ්ඤාස්ස භික්ඛුට්ඨා උත්තරිං විමුත්තිං අප්පට්ඨිස්සාකො.

කරුණාසහගතෙන චේතසා - පෙ - මුද්දිතා සහගතෙන චේතසා - පෙ - උපෙක්ඛාසහගතෙන චේතසා එකං දිසං එරිත්වා විහරති. තථා දුතියං - තථා - තතියං - තථා වතුළං - ඉති උද්ධමිට්ඨා තිරියං සබ්බධි සබ්බත්තනාය සබ්බාවනනං ලොකං. උපෙක්ඛාසහගතෙන චේතසා විපුලෙන මහග්ගෙන අසමාදානෙන අවෙරෙන අධ්‍යාපජේජන එරිත්වා විහරති.

සො එවං පජානාති, “පුබ්බ ඛො මෙ ඉදං විත්තං අප්පට්ඨාණං පරිත්තං අහොසි අභාවිතං, එතරගි පන මෙ ඉදං විත්තං සුභාවිතං. යං ඛො පන මෙ කිංකරි පට්ඨාණකතං කමිං, න තං තත්ත්වාචිස්සති, න තං තත්ත්වාචිට්ඨති” ති.

තං කිං මඤ්ඤප්ථ භික්ඛවෙ දාරතග්ගෙ වෙ සො අයං කුමාරො උපෙක්ඛං වොකා විමුත්තිං භාවෙය්‍ය, අපි නු ඛො පාපකමිං කරෙය්‍යාති?

නො හෙතං භතෙන.

අකරොනනං ඛො පන පාපකමිං අපි නු ඛො දුක්ඛං ථුසෙය්‍යාති?

නො හෙතං භතෙන.

අකරොනනං හි භතෙන පාපකමිං කුතො දුක්ඛං ථුසිස්සති ති.

1. ඉදං - මජ්ඣං.

දුක පාපකර්ම නො කරන්නහු පහස්නේ දෑ යි.

වහන්ස, තෙල නො වේ මැයි. වහන්ස, දුක පව නො කරන්නහු කෙසේ නම් පහස්නේ ද?

මහණෙනි, ස්ත්‍රියක විසින් වේවයි පුරුෂයකු විසින් වේවයි මෙ මෙමත්‍රිවිඤ්චිමුක්තිය වැඩිය යුතු මැයි. ස්ත්‍රියගේ වේවයි, පුරුෂයාගේ වේවයි මේ කරජකායය පරලෝ ගෙන යා හැකි නො වේ මැයි. මහණෙනි, මේ මිනිස් තෙම විඤ්ඤාණාත්තරයක් ඇත්තෙකි. හේ මෙසේ දනි: “මෙ ලොවහි ම විසින් පෙර මෙ කරජකයින් යම් කිසි පවිකමක් කරන ලද නම් එහැම මෙ ලොවහි ම වින්ද යුතු වෙයි. (උපපදා වෙදනිය විසින්) එය අනුව යන්නක් නො වන්නේ ය”යි.

මහණෙනි, මෙසේ වඩනා ලද මෙමත්‍රි විඤ්චිමුක්තිය මතුයෙහි අර්හත්ත්ව විමුක්තිය නො පිළි විදුනා ප්‍රඤ ඇති මහණහට මෙලොවහිදී ම අනාභාමි බව පිණිස වැටෙයි.

කරුණා සහගිය සිතින්... මුදිතා සහගිය සිතින්... උපෙක්ෂා සහගත සිතින් එක් දිගක් පතුරුවා වෙසෙයි. දෙවන දිග ද එසේ ය- තෙවන දිග ද එසේ ය- සිවුවන දිග ද එසේ ය- වෙසේ උඩ යට සරස හැමතන්හි සවාත්මභාවයෙන් හැම තාක් ලොව විපුල හෙදගත අප්‍රමාණ අවෙර ව්‍යාපාද රහිත උපෙක්ෂා සහගත සිතින් පතුරුවා වෙසෙයි.

හෙ මෙසේ දනි: “පෙර වනාහි මාගේ මේ සිත අභාවිත වූයේ පරිත්ත විය. දැන් වනාහි මාගේ මේ සිත සුභාවිත වූයේ අප්‍රමාණ වෙයි. ම විසින් යම් ම කර්මයක් ප්‍රමාණ කරන ලද ද එ කර්මය මෙහි අවශිෂ්ට නො වෙයි. එ එහි නො සිටුනේ ය”යි.

මහණෙනි, එ කුමැයි හඟිවූ ද? ලදරු කල් පටන් ඉදින් එ මේ කුමර උපෙක්ෂා විඤ්චිමුක්තිය වඩනේ නම් පවිකම කරන්නේ දෑ යි.

වහන්ස, තෙල නො වේ ම ය. දුක පවිකම නො කරන්නහු පහස්නේ දෑ යි.

වහන්ස, තෙල නො වේ මැයි.

වහන්ස, දුක පාපකර්ම නො කරන්නහු කිසේ නම් පහස්නේ දෑ යි.

භාවේතබ්බා ඛො පනායං භික්ඛව උපෙක්ඛා වෙතො විමුක්ති ඉක්ඛියා වා පුරිසෙත වා. ඉක්ඛියා වා භික්ඛවෙ පුරිසස්ස වා නායං කායො ආදාය ගමනියො. විත්තත්තරො අයං භික්ඛවෙ මට්ඨවා. යො එවං පජානාති: “යං ඛො මෙ ඉධ කිංකුචි පුබ්බෙ ඉමිනා කරජකායෙන පාපකමුං කතං, සබ්බං තං ඉධ වෙදනියං. න තං අනුගං භවිස්සති ති. එවං භාවිතා ඛො භික්ඛව උපෙක්ඛා වෙතොවිමුක්ති අනාගාමිත්වාය සංවත්ත ති. ඉධ පඤ්ඤාස්ස භික්ඛුනො උත්තරිං උපුත්තිං අසුච්චිජ්ඣන්තො ති,

10. 5. 1. 10

අධමමචරියා සුත්තං.

අථ ඛො අක්කන්තරො බ්‍රාහ්මණො යෙන භගවා තෙනුපසඬ්ඤාති. උපසඬ්ඤාතිත්වා භගවතා යඤ්ඤිං සමමාදි. සමමාදනියං කථං සාරාණියං¹ විනිසාරෙඤ්ඤා එකමන්තං නිසීදි. එකමන්තං නිසීන්තො ඛො යො බ්‍රාහ්මණො භගවත්තං එතදවොච:

කො නු භො ගොතම හෙනු, කො පච්චයො, යෙනමිධෙකංචෙව සත්තා කායස්ස හෙද පරමමරණං අපායං දුග්ගතිං විනිපාතං නිරයං උපපජ්ජන්ති ති?

අධමමචරියා විසමචරියා හෙනු ඛො බ්‍රාහ්මණ එවමිධෙකංචෙව සත්තා කායස්ස හෙද පරමමරණං අපායං දුග්ගතිං විනිපාතං නිරයං උපපජ්ජන්ති ති.

කො පන භො ගොතම හෙනු, කො පච්චයො, යෙනමිධෙකංචෙව සත්තා කායස්ස හෙද පරමමරණං සුගතිං සග්ගං ලොකං උපපජ්ජන්ති ති?

ධමමචරියා සමචරියා හෙනු ඛො බ්‍රාහ්මණ එවමිධෙකංචෙව සත්තා කායස්ස හෙද පරමමරණං සුගතිං සග්ගං ලොකං උපපජ්ජන්ති ති.

1. සාරාණියං. - මෙසං.

මහණෙනි, ස්ත්‍රියක විසින් වෙව්බි, පුරුෂයකු විසින් වෙව්බි මේ උපෙක්ෂාවෙනා විමුක්තිය වැඩිය යුතුය. මහණෙනි, ස්ත්‍රියගේ හෝ පුරුෂයාගේ හෝ මේ කය පරලොව ගෙන යා හැකි නොවේ. මහණෙනි, මේ මිනිස් තෙම විතත ක්ෂණාන්තරයක් ඇත්තෙකි. හෙ මෙසේ දැනි: “ම විසින් මෙ ලොවහි පෙර මෙ කර්පකයින් යම් පව්කමක් කරණ ලද නම් එ හැම මෙලොව වින්ද යුතු වෙයි. එය අනුගතයෙන් නො වන්නේ ය”යි මහණෙනි, මෙසේ වඩනා ලද උපෙක්ෂාවිතත විමුක්තිය මතුයෙහි අර්හත ව්‍යාප්තිය නො පිළි විද්‍යනා ප්‍රාඥානික්ෂුණ්‍යගේ මෙලොවහිදී අනගමී බව පිණිස වැටෙයි.

10. 5. 1. 10

අධම්මවරියා සූත්‍රය

එ සඳ එක්තරා බ්‍රාහ්මණයෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා එළඹියේය. එළඹි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සමග සතුටු විය. සතුටු විය යුතු සිහි කටයුතු කරාව කොට නිමවා එකත් පසෙක ගින. එකත් පසෙක හුන් එ බ්‍රාහ්මණ තෙම භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල සැල කෙළේ ය:

භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, යම් හෙයකින් මෙ ලොවහි ඇතැම් සත්ත්ව කෙනෙක් කාබුන් මරණින් මතු අපාය සංඛ්‍යාත දුගීහි සංඛ්‍යාත විනිපාත නම් වූ නිරයෙහි උපදනාහු නම් එ හෙතු කවර? එ ප්‍රත්‍යය කවර? යි.

බ්‍රාහ්මණය, අධම්මවරියා සංඛ්‍යාත විෂමවරියාව හෙතු කොට ගෙන මෙසේ මෙලොව හි ඇතැම් සත්ත්ව කෙනෙක් කාබුන් මරණින් මතු අපාය සංඛ්‍යාත, දුගීහි සංඛ්‍යාත, විනිපාත නම් වූ නිරයෙහි උපදනාහු ය යි.

භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, යම් හෙයකින් මෙ ලොවහි ඇතැම් සත්ත්ව කෙනෙක් කාබුන් මරණින් මතු සුගති නම් වූ ස්වර්ග ලෝකයෙහි උපදනාහු නම්, ඒ හෙතු කවර? එ ප්‍රත්‍යය කවර? යි

බ්‍රාහ්මණය, මෙ ලොවහි ඇතැම් සත්ත්ව කෙනෙක් මෙසේ ධම්මවරියා සංඛ්‍යාත සමවරියාව හෙතු කොට ගෙන කාබුන් මරණින් පසු සුගති නම් ස්වර්ග ලෝකයෙහි උපදනාහු යි.

න බො අභං ඉමස්ස භොතො ගොතමස්ස සඬ්ඛිකෙනා භාසිතස්ස වික්ඛාරෙන අත්ථං ආජානාමි. සාධු මෙ හවං ගොතමො තථා ධම්මං දෙසෙතු යථාහං ඉමස්ස භොතො ගොතමස්ස සඬ්ඛිකෙනා භාසිතස්ස වික්ඛාරෙන අත්ථං ආජානෙය්‍යානති.

තෙන හි බ්‍රාහ්මණ, පූජ්‍යාහි, සාධුකං මනසි කරොහි භාසිස්‍යාමිති.

එවං භොති බො සො බ්‍රාහ්මණො භගවතො පච්චසෙසාසි. භගවා එකදුවොච:

තිව්ඨා¹ බො බ්‍රාහ්මණ, කායෙන අධම්මචරියා විසමචරියා භොති. චතුර්ඛිධා² වාචාය අධම්මචරියා විසමචරියා භොති. තිව්ඨා මනසා අධම්මචරියා විසමචරියා භොති.

කථංඤ ච්ඡාහ්මණ, තිව්ඨා¹ කායෙන අධම්මචරියා විසමචරියා භොති:
-පෙ- එවං බො³ බ්‍රාහ්මණ, තිව්ඨා කායෙන අධම්මචරියා විසමචරියා භොති.

කථංඤ ච්ඡාහ්මණ චතුර්ඛිධා² වාචාය අධම්මචරියා විසමචරියා භොති:
-පෙ- එවං බො³ බ්‍රාහ්මණ, චතුර්ඛිධා වාචාය අධම්මචරියා විසමචරියා භොති.

කථංඤ ච්ඡාහ්මණ තිව්ඨා¹ මනසා අධම්මචරියා විසමචරියා භොති:
-පෙ- එවං බො³ බ්‍රාහ්මණ, තිව්ඨා මනසා අධම්මචරියා විසමචරියා භොති.

එවං අධම්මචරියා විසමචරියා හෙතු බො බ්‍රාහ්මණ, එවම්ධෙකච්ච සත්ථා කායස්ස හෙදු පරමමරණා අපායා දුග්ගතිං විනිපාතං නිරයං උපපජ්ජනති.

තිව්ඨා¹ බො බ්‍රාහ්මණ, කායෙන ධම්මචරියා සමචරියා භොති. චතුර්ඛිධා² වාචාය ධම්මචරියා සමචරියා භොති. තිව්ඨා මනසා ධම්මචරියා සමචරියා භොති.

1. තිව්ඨං. සිමු.

2. චතුර්ඛිධං. සිමු.

3. එවං. බ්‍රාහ්මණ, මජ්ඣ.

භවත් ගෞතමයන් වහන්සේ විසින් සැකෙවින් දෙසූ මේ භාෂිත-
යාගේ අර්ථය මම විස්තර විසින් නොදනිමි මැයි. භවත් ගෞතමයන්
වහන්සේ විසින් සැකෙවින් දෙසන ලද ටේ භාෂිතයාගේ අර්ථය යම්
පරිද්දෙකින් මම විස්තර විසින් දැන ගනිමි නම්, භවත් ගෞතමයන්
වහන්සේ මට එපරිද්දෙන් ධර්මය දෙසන සේක් නම් මැනැවි.

බ්‍රාහ්මණය, එසේ නම්, අසව, මොනොවට මෙනෙහි කරව,
කියන්නෙමි යි.

පින්වතුන් වහන්ස, එසේ ය යි බ්‍රාහ්මණ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට
පිළිවදන් ඇස්වී. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තෙල කරුණ වදළ සේක.

බ්‍රාහ්මණය, කායඥාරයෙන් ත්‍රිවිධ අධර්මවය්‍යා සංඛ්‍යාත විෂමවය්‍යා-
යෙක් වෙයි. වාග්ඥාරයෙන් චතුර්විධ අධර්මවය්‍යා සංඛ්‍යාත විෂමවය්‍යා-
යෙක් වෙයි. මනොඥාරයෙන් ත්‍රිවිධ අධර්මවය්‍යා සංඛ්‍යාත විෂම-
වය්‍යායෙක් වෙයි.

බ්‍රාහ්මණය, කායඥාරයෙන් ත්‍රිවිධ අධර්මවය්‍යා සංඛ්‍යාත විෂමවය්‍යාව
කෙසේ වෙය යත්: -පෙ- බ්‍රාහ්මණය, මෙසේ කායඥාරයෙන් ත්‍රිවිධ
අධර්මවය්‍යා සංඛ්‍යාත විෂමවය්‍යාව වෙයි.

බ්‍රාහ්මණය, වාග්ඥාරයෙන් චතුර්විධ අධර්මවය්‍යා සංඛ්‍යාත විෂම-
වය්‍යාව කෙසේ වෙය යත්: -පෙ- බ්‍රාහ්මණය, මෙසේ වනාහි වාග්ඥාර-
යෙන් චතුර්විධ අධර්මවය්‍යා සංඛ්‍යාත විෂමවය්‍යාව වෙයි.

බ්‍රාහ්මණය, මනොඥාරයෙන් ත්‍රිවිධ අධර්මවය්‍යා සංඛ්‍යාත
විෂමවය්‍යාව කෙසේ වෙය යත්: -පෙ- බ්‍රාහ්මණය, මෙසේ වනාහි
මනොඥාරයෙන් ත්‍රිවිධ අධර්මවය්‍යා සංඛ්‍යාත විෂමවය්‍යාව වෙයි.

බ්‍රාහ්මණය, මෙසේ අධර්මවය්‍යා සංඛ්‍යාත විෂමවය්‍යාව හෙතු කොට
මෙලොවහි ඇතැම් සත්ත්‍ව කෙනෙක් කාබුන් මරණින් මතු අපාය
නම් වූ දුගති නම් වූ විනිපාත නම් වූ භිරයෙහි උපදනා හ.

බ්‍රාහ්මණය, කායඥාරයෙන් ත්‍රිවිධ ධර්මවය්‍යා සංඛ්‍යාත සමවය්‍යා-
යෙක් වෙයි. වාග්ඥාරයෙන් චතුර්විධ ධර්මවය්‍යා සංඛ්‍යාත සමවය්‍යා-
යෙක් වෙයි. මනොඥාරයෙන් ත්‍රිවිධ ධර්මවය්‍යා සංඛ්‍යාත සමවය්‍යායෙක්
වෙයි.

කථංකථා බ්‍රාහ්මණ, තිවිධා කායෙන ධම්මචරියා සමචරියා හොති:
-පෙ- එවං ඛො බ්‍රාහ්මණ, තිවිධා කායෙන ධම්මචරියා සමචරියා හොති.

කථංකථා බ්‍රාහ්මණ චතුර්ඛිධා වාචාය ධම්මචරියා සමචරියා
හොති: -පෙ- එවං ඛො බ්‍රාහ්මණ, චතුර්ඛිධා වාචාය ධම්මචරියා සම-
චරියා හොති.

කථංකථා බ්‍රාහ්මණ තිවිධා මනසා ධම්මචරියා සමචරියා හොති: -පෙ-
එවං ඛො බ්‍රාහ්මණ, තිවිධා මනසා ධම්මචරියා සමචරියා හොති.

එවං ධම්මචරියා සමචරියා හෙතු ඛො බ්‍රාහ්මණ එවමිධෙකච්චෙ
සන්නා කායසා හෙද පරමෙරණා සුගතිං සග්ගං ලොකං උපපජ්ජන්ති ති.

අභිකක්කනං හො ගොතම -පෙ- උපාසකං මං හවං ගොතමො ධාරෙතු
අජ්ජකග්ගෙ පාණ්ණපෙතං සරණං ගතන්ති.

කර්මකායවග්ගො පඨමො.

බ්‍රාහ්මණය, කායඥාරයෙන් ත්‍රිවිධ ධර්මවය්‍යා සංඛ්‍යාත සමවය්‍යාව කෙසේ වේය යත්: ... බ්‍රාහ්මණය, කායඥාරයෙන් ත්‍රිවිධ ධර්මවය්‍යා සංඛ්‍යාත සමවය්‍යාව වෙයි.

බ්‍රාහ්මණය, වාග්ඥාරයෙන් චතුර්විධ ධර්මවය්‍යා සංඛ්‍යාත සමවය්‍යාව කෙසේ වේය යත්: ... බ්‍රාහ්මණය, වාග්ඥාරයෙන් චතුර්විධ ධර්මවය්‍යා සංඛ්‍යාත සමවය්‍යාව මෙසේ වෙයි.

බ්‍රාහ්මණය, මනෝඥාරයෙන් ත්‍රිවිධ ධර්මවය්‍යා සංඛ්‍යාත සමවය්‍යාව කෙසේ වේය යත්: ... බ්‍රාහ්මණය, මනෝඥාරයෙන් ත්‍රිවිධ ධර්මවය්‍යා සංඛ්‍යාත සමවය්‍යාව මෙසේ වෙයි.

බ්‍රාහ්මණය, මෙසේ ධර්මවය්‍යා සංඛ්‍යාත සමවය්‍යාව හෙතු කොට ගෙන මෙසේ මෙ ලොවහි ඇතැම් සත්ත්වයෝ කාබ්‍රුන් මරණින් මතු සුගති සංඛ්‍යාත සවර්ග ලොකයෙහි උපදනාහ සි.

පින්වත් ගෞතමයන් වහන්ස, ඉතා කාන්තය ... හවත් ගෞතමයන් වහන්සේ අද පටන් මා දිවිහිමියෙන් තෙරුවන් සරණ ගිය උවසුවකු කොට දරණසේක්වා සි.

ප්‍රථම කර්ෂකාය වර්ගය සි.

10. සාමකඤ්චගෙයා

10. 5. 2. 1

පයම සුත්තං

දසහි භික්ඛවෙ ධම්මෙහි සමනනාගතො යථාහතං නික්ඛින්නො එවං නිරයෙ. කතමෙහි දසහි:

පාණාතිපාති හොති, අදින්නාදුඨි හොති. කාමෙසු මිඤ්චාරී හොති, මුසාවාදි හොති, පිසුණාවාචො හොති, ඵරුසාවාචො හොති, සමඵසලාපි හොති, අභිජ්ඣාලු හොති, ව්‍යාපනනවිතො හොති. මිඤ්චාදිඨිකො හොති. ඉමෙහි ඛො භික්ඛවෙ දසහි ධම්මෙහි සමනනාගතො යථාහතං නික්ඛින්නො එවං නිරයෙ.

දසහි භික්ඛවෙ ධම්මෙහි සමනනාගතො යථා හතං නික්ඛින්නො එවං සංගෙහ කතමෙහි දසහි:

පාණාතිපාතා පටිච්චරතො හොති. අදින්නාදුතා පටිච්චරතො හොති, කාමෙසු මිඤ්චාරා පටිච්චරතො හොති, මුසාවාද පටිච්චරතො හොති, පිසුනාය වාචාය පටිච්චරතො හොති, ඵරුසාය වාචාය පටිච්චරතො හොති, සමඵසලාපා පටිච්චරතො හොති. අනභිජ්ඣාලු හොති, අඛ්‍යාපනනවිතො හොති, සමාදිඨිකො හොති. ඉමෙහි ඛො භික්ඛවෙ දසහි ධම්මෙහි සමනනාගතො යථාහතං නික්ඛින්නො එවං සංගෙහති.

10. 5. 2. 2

දුතිය සුත්තං

විසතියා භික්ඛවෙ ධම්මෙහි සමනනාගතො යථාහතං නික්ඛින්නො එවං නිරයෙ. කතමෙහි විසතියා:

අත්තනා ව පාණාතිපාති හොති, පරඤ්ච පාණාතිපාතෙ සමාදපෙති. අත්තනා ව අදින්නාදුඨි හොති, පරඤ්ච අදින්නාදුතෙ සමාදපෙති.

10. සාමකැඳවර්ගය

10. 5. 2. 1

පළමුවැනි සූත්‍රය

මහණෙනි, දස ධර්මයෙකින් සමන්වාගත වූයේ ගෙනෙන ලද්දක් බහා තැබූයේ යම් සේ ද එසේ තීරයෙනි වෙයි. කවර දසයෙකින් යත්:

පණිවා කරනුයේ වෙයි. නුදුන්ද ගන්නා සුලුයේ වෙයි. කාමයන්හි මිස හසර ඇතියේ වෙයි. මුසවා බණන සුලුයේ වෙයි. පිසුනු බස් ඇතියේ වෙයි. පරොස් බස් ඇතියේ වෙයි. සම්ඵප්පලාප ඇතියේ වෙයි. අභිධ්‍යාලු වෙයි. ව්‍යාපාදයට පත් සිතැතියේ වෙයි. මිසදිටු ඇතියේ වෙයි. මහණෙනි, මේ දස ධර්මයෙන් සමන්වාගත වූයේ ගෙනෙන ලද්දක් බහා තැබූයේ යම් සේ වේ නම් එසේ තීරයෙනි වෙයි.

මහණෙනි, දස ධර්මයෙකින් සමන්වාගත වූයේ ගෙන එන ලද්දක් බහා තැබූයේ යම් සේ වේ නම්, එසේ සාධර්මයෙනි වෙයි. කවර දස-යෙකින් යත්:

පණිව්‍යෙන් වැළැකියේ වෙයි. අයිතාදනින් වැළැකියේ වෙයි. කාමයන්හි මිසහසරින් වැළැකියේ වෙයි. මුසවායෙන් වැළැකියේ වෙයි. පිසුනු බසින් වැළැකියේ වෙයි. පරොස් බසින් වැළැකියේ වෙයි. සම්ඵප්පලාපයෙන් වැළැකියේ වෙයි. අනභිධ්‍යාලු වෙයි. අබ්‍යාපාදයට පත් සිතැතියේ වෙයි. සම්දිටු ඇතියේ වෙයි. මහණෙනි, මේ දස ධර්මයෙන් සමන්වාගත වූයේ ගෙනෙන ලද්දක් බහා තැබූයේ යම් සේ වේ නම් එසේ සාධර්මයෙනි වෙයි.

10. 5. 2. 2

දෙවැනි සූත්‍රය

මහණෙනි, විසි කරුණෙකින් සමන්වාගත වූයේ ගෙනෙන ලද්දක් බහා තැබූයේ යම් සේ වේ නම්, එසේ තීරයෙනි වෙයි. කවර විස්සෙකින් යත්:

තෙමේ ද ප්‍රාණසාති වෙයි මෙරමා ද ප්‍රාණසාතයෙහි සමාදන් කරවයි. තෙමේ ද නුදුන්ද ගන්නා සුලුයේ වෙයි. මෙරමා ද අයිතාදන්හි සමාදන් කරවයි.

අත්තනා ව කාමෙසු මිත්‍යාවාරි හොති, පරඤ්ඤා කාමෙසු මිත්‍යාවාරෙ සමාදපෙති. අත්තනා ව මුසාවාදි හොති, පරඤ්ඤා මුසාවාදෙ සමාදපෙති. අත්තනා ව පිසුනවාටවා හොති, පරඤ්ඤා පිසුනාය වාචාය සමාදපෙති. අත්තනා ව ඵරුසාවාටො හොති, පරඤ්ඤා ඵරුසාය වාචාය සමාදපෙති. අත්තනා ව සමඵසලාපි හොති, පරඤ්ඤා සමඵසලාපෙ සමාදපෙති. අත්තනා ව අභිජ්ඣාලා හොති, පරඤ්ඤා අභිජ්ඣාය සමාදපෙති. අත්තනා ව ව්‍යාපනනවිතෙතා හොති, පරඤ්ඤා ව්‍යාපාදෙ සමාදපෙති. අත්තනා ව මිත්‍යාදිට්ඨිකා හොති, පරඤ්ඤා මිත්‍යාදිට්ඨියා සමාදපෙති. ඉමෙහි ඛො භික්ඛො චීසනියා ධම්මෙහි සමනනාගතො යථාහතං නික්ඛිතො ඵලං නිරයෙ.

චීසනියා භික්ඛවෙ ධම්මෙහි සමනනාගතො යථාහතං නික්ඛිතො ඵලං සග්ගෙ, කතමෙහි චීසනියා,

අත්තනා ව පාණාතිපාතා පටිච්චරතො හොති, පරඤ්ඤා පාණාති-පාතා චෙරමණියා සමාදපෙති. අත්තනා ව අදින්නාදනා පටිච්චරතො හොති, පරඤ්ඤා අදින්නාදනා චෙරමණියා සමාදපෙති. අත්තනා ව කාමෙසු මිත්‍යාවාරා පටිච්චරතො හොති, පරඤ්ඤා කාමෙසු මිත්‍යාවාරා චෙරමණියා සමාදපෙති. අත්තනා ව මුසාවාද පටිච්චරතො හොති, පරඤ්ඤා මුසාවාද චෙරමණියා සමාදපෙති. අත්තනා ව පිසුනාය වාචාය පටිච්චරතො හොති, පරඤ්ඤා පිසුනාය වාචාය චෙරමණියා සමාදපෙති. අත්තනා ව ඵරුසාය වාචාය පටිච්චරතො හොති, පරඤ්ඤා ඵරුසාය වාචාය චෙරමණියා සමාදපෙති. අත්තනා ව සමඵසලාපා පටිච්චරතො හොති පරඤ්ඤා සමඵසලාපා චෙරමණියා සමාදපෙති. අත්තනා ව අනභිජ්ඣාලා හොති, පරඤ්ඤා අනභිජ්ඣාය සමාදපෙති. අත්තනා ව අඛ්‍යාපනනවිතෙතා හොති, පරඤ්ඤා අඛ්‍යාපාදෙ සමාදපෙති. අත්තනා ව සමොදිට්ඨිකා හොති, පරඤ්ඤා සමොදිට්ඨියා සමාදපෙති.

ඉමෙහි ඛො භික්ඛවෙ චීසනියා ධම්මෙහි සමනනාගතො යථාහතං නික්ඛිතො ඵලං සග්ගෙති.

තෙමේ ද කාමයන්හි මිසභසර ඇතියේ වෙයි. මෙරමා ද කාම-
යන්හි මිස භසරයෙහි සමාදන් කරවයි. තෙමේ ද මුසවා ඇතියේ වෙයි.
මෙරමා ද මුසවායෙහි සමාදන් කරවයි. තෙමේ ද පිසුනු බස් ඇතියේ
වෙයි. මෙරමා ද පිසුනු බස්හි සමාදන් කරවයි. තෙමේ ද පරොස් බස්
ඇතියේ වෙයි. මෙරමා ද පරොස් බස්හි සමාදන් කරවයි. තෙමේ ද
සම්ඵප්පලාප ඇතියේ වෙයි. මෙරමා ද සම්ඵප්පලාපයෙහි සමාදන් කරවයි.
තෙමේ ද අභිධ්‍යාලු වෙයි. මෙරමා ද අභිධ්‍යායෙහි සමාදන් කරවයි.
තෙමේ ද ව්‍යාපාදයට පත් සිතැතියේ වෙයි. මෙරමා ද ව්‍යාපාදයෙහි
සමාදන් කරවයි. තෙමේ ද මිථ්‍යා දෘෂ්ටික වෙයි. මෙරමා ද මිථ්‍යාදෘෂ්ටි-
යෙහි සමාදන් කරවයි. මහණෙනි, මේ විසි කරුණින් සමන්වාගත
වූයේ ගෙන එන ලද්දක් බහා තැබූයේ යම් සේ නම්, එසේ නිරයෙහි
වෙයි.

මහණෙනි, විසි කරුණෙකින් සමන්වාගත වූයේ ගෙන එන ලද්දක්
බහා තැබූයේ යම් සේ වේ නම්, එසේ සාධාරණයෙහි වෙයි. කවර
විස්සෙකින යත්:

තෙමේ ද පණිව්‍යයෙන් වැළැකියේ වෙයි. මෙරමා ද පණිව්‍යයෙන්
වැළැකීමෙහි සමාදන් කරවයි. තෙමේ ද අධිනාදනින් වැළැකියේ වෙයි.
මෙරමා ද අධිනාදනින් වැළැකීමෙහි සමාදන් කරවයි. තෙමේ ද කාම-
යන්හි මිසභසරින් වැළැකියේ වෙයි. මෙරමා ද කාමයන්හි මිස භසරින්
වැළැකීමෙහි සමාදන් කරවයි. තෙමේ ද මුසවායෙන් වැළැකියේ වෙයි.
මෙරමා ද මුසවායෙන් වැළැකීමෙහි සමාදන් කරවයි. තෙමේ ද පිසුනු
බසින් වැළැකියේ වෙයි. මෙරමා ද පිසුනු බසින් වැළැකීමෙහි සමාදන්
කරවයි. තෙමේ ද පරොස් බසින් වැළැකියේ වෙයි. මෙරමා ද පරොස්
බසින් වැළැකීමෙහි සමාදන් කරවයි. තෙමේ ද සම්ඵප්පලාපයෙන්
වැළැකියේ වෙයි. මෙරමා ද සම්ඵප්පලාපයෙන් වැළැකීමෙහි සමාදන්
කරවයි. තෙමේ ද අනභිධ්‍යාලු වෙයි. මෙරමා ද අනභිධ්‍යායෙහි සමාදන්
කරවයි. තෙමේ ද අව්‍යාපාදයට පත් සිතැතියේ වෙයි. මෙරමා ද අව්‍යා-
පාදයෙහි සමාදන් කරවයි. තෙමේ ද සම්‍යක්දෘෂ්ටික වෙයි. මෙරමා ද
සම්‍යක්දෘෂ්ටියෙහි සමාදන් කරවයි.

මහණෙනි, මේ විසි කරුණින් සමන්වාගත වූයේ ගෙන එන ලද්දක්
බහා තැබූයේ යම් සේ නම් එසේ සාධාරණයෙහි වෙයි.

10. 5. 2. 3

කතිය සුතතං

තිංසාය භික්ඛවෙ ධුමමෙහි සමනනාගතො යථාහතං භික්ඛිකො ඵච.
නිරයෙ. කතමෙහි තිංසාය:

අත්තනා ව පාණාතිපාති හොති, පරඤ්ඤා පාණාතිපාතෙ
සමාදපෙති, පාණාතිපාතෙ ව සමනුසෙකා හොති. අත්තනා ව අදිනනාදායී
හොති, පරඤ්ඤා අදිනනාදායෙ සමාදපෙති, අදිනනාදායෙ ව සම-
නුසෙකා හොති. අත්තනා ව කාමෙසු මිච්ඡාවාරි හොති, පරඤ්ඤා
කාමෙසු මිච්ඡාවාරෙ සමාදපෙති, කාමෙසු මිච්ඡාවාරෙ ව සමනුසෙකා
හොති. අත්තනා ව මුසාවාදි හොති, පරඤ්ඤා මුසාවාදෙ සමාද-
පෙති, මුසාවාදෙ ව සමනුසෙකා හොති. අත්තනා ව පිසුනවාටො
හොති පරඤ්ඤා පිසුනාය වාටාය සමාදපෙති. පිසුනාය වාටාය ව සමනුසෙකා
හොති, අත්තනා ව ඵරුසවාටො හොති, පරඤ්ඤා ඵරුසාය වාටාය සමාද-
පෙති, ඵරුසාය වාටාය ව සමනුසෙකා හොති, අත්තනා ව සමථපඤ්ඤාපී
හොති, පරඤ්ඤා සමථපඤ්ඤාපෙ සමාදපෙති, සමථපඤ්ඤා -පෙ- ව සමනුසෙකා
හොති. අත්තනා ව අභිජ්ඣාලු හොති, පරඤ්ඤා අභිජ්ඣාය සමාදපෙති,
අභිජ්ඣාය ව සමනුසෙකා හොති. අත්තනා ව ව්‍යාපනන චිකිත්තා මහාති,
පරඤ්ඤා ව්‍යාපාදෙ සමාදපෙති, ව්‍යාපාදෙ ව සමනුසෙකා හොති.
අත්තනා ව මිච්ඡාදිට්ඨිකො හොති, පරඤ්ඤා මිච්ඡාදිට්ඨියා සමාදපෙති,
මිච්ඡාදිට්ඨියා ව සමනුසෙකා හොති. ඉමෙහි ධො භික්ඛවෙ තිංසාය
ධුමමෙහි සමනනාගතො යථාහතං භික්ඛිකො ඵච. නිරයෙති.

තිංසාය භික්ඛවෙ ධුමමෙහි සමනනාගතො යථාහතං භික්ඛිකො
ඵච. සග්ගෙ. කතමෙහි තිංසාය:

අත්තනා ව පාණාතිපාතා පටිච්චරතො හොති, පරඤ්ඤා පාණාතිපාතා
වෙරමණියා සමාදපෙති. පාණාතිපාතා වෙරමණියා ව සමනුසෙකා
හොති. අත්තනා ව අදිනනාදායා පටිච්චරතො හොති, පරඤ්ඤා අදිනනාදායා
වෙරමණියා සමාදපෙති, අදිනනාදායා වෙරමණියා ව සමනුසෙකා හොති.
අත්තනා ව කාමෙසු මිච්ඡාවාරා පටිච්චරතො හොති. පරඤ්ඤා කාමෙසු
මිච්ඡාවාරා වෙරමණියා සමාදපෙති, කාමෙසු මිච්ඡාවාරා වෙරමණියා ව
සමනුසෙකා හොති.

10. 5. 2. 3

කුන්වැනි සූත්‍රය

මහණෙනි, තිස් කරුණෙකින් සමන්වාගත වූයේ ගෙන එන ලද්දක් බහා තැබූයේ යම් සේ නම් එසේ නිරයෙහි වෙයි: කවර තියෙකින යත්:

තෙමේ ද ප්‍රාණසාතී වෙයි. මෙරමා ද ප්‍රාණසාතයෙහි සමාදන් කරවයි. ප්‍රාණසාතයෙහි සමසිතැතියේ වෙයි. තෙමේ ද අදිනනාදයි වෙයි. මෙරමා ද අධිනාදන්හි සමාදන් කරවයි. අධිනාදන්හි සම සිතැතියේ ද වෙයි. තෙමේ ද කාමයන්හි මිථ්‍යාවාරී වෙයි. මෙරමා ද කාමයන්හි මිස භසරෙහි සමාදන් කරවයි. කාමමිථ්‍යාවාරයෙහි සමසිතැතියේ වෙයි. තෙමේ ද මුසවා කියන සුදු වෙයි. මෙරමා ද මුසවායෙහි සමාදන් කරවයි. මුසවා යෙහි සම සිතැතියේ ද වෙයි. තෙමේ පිසුනු බසැතියේ ද වෙයි. මෙරමා ද පිසුනුයෙහි සමාදන් කරවයි. පිසුනු බස්හි සමනුඥ වෙයි. තෙමේ පරොස් බසැතියේ ද වෙයි. මෙරමා ද පරොස්බස්හි සමාදන් කරවයි. පරොස් බස්හි තෙමේ සමනුඥ ද වෙයි. තෙමේ සම්ඵප්‍රලාප කියනුයේ ද වෙයි. මෙරමා ද සම්ඵප්‍රලාපයෙහි සමාදන් කරවයි. සම්ඵප්‍රලාපයෙහි සමනුඥ ද වෙයි. තෙමේ අභිධ්‍යාලූ ද වෙයි. මෙරමා ද අභිධ්‍යායෙහි සමාදන් කරවයි. අභිධ්‍යායෙහි සමනුඥ ද වෙයි. තෙමේ ව්‍යාපාදයට පත් සිතැතියේ ද වෙයි. මෙරමා ද ව්‍යාපාදයෙහි සමාදන් කරවයි. ව්‍යාපාදයෙහි සමනුඥ ද වෙයි. තෙමේ මිථ්‍යාදෘෂ්ටික ද වෙයි. මෙරමා ද මිථ්‍යාදෘෂ්ටියෙහි සමාදන් කරවයි. මිථ්‍යාදෘෂ්ටියෙහි සමනුඥ ද වෙයි. මහණෙනි, මේ තිස් දහමින් සමන්වාගත වූයේ ගෙනෙන ලද්දක් බහා තැබූයේ යම් පරිදි වේ නම්, එසේ නිරයෙහි වෙයි.

මහණෙනි, තිස් කරුණෙකින් සමන්වාගත වූයේ ගෙනෙන ලද්දක් බහා තැබූයේ යම් පරිදි වේ නම් එ පරිදි ස්වර්ගයෙහි වෙයි. කවර තිස් කරුණෙකින යත්:

තෙමේ ද ප්‍රාණසාතයෙන් වැළැකියේ වෙයි. මෙරමා ද ප්‍රාණසාතයෙන් වැළැකීමෙහි සමාදන් කරවයි. ප්‍රාණසාත විරතියෙහි සමනුඥ ද වෙයි. තෙමේ අධිනාදන්හි වැළැකියේ ද වෙයි. මෙරමා ද අධිනාදන්හි වැළැකීමෙහි සමාදන් කරවයි. අධිනාදන්හි වැළැකීමෙහි සමනුඥ ද වෙයි. තෙමේ කාමමිථ්‍යාවාරයෙන් වැළැකියේ වෙයි. මෙරමා ද කාමමිථ්‍යාවාරයෙන් වැළැකීමෙහි සමාදන් කරවයි. කාමමිථ්‍යාවාර විරතියෙහි සමනුඥ ද වෙයි.

අත්තනා ව මුසාවාද පටිච්චරතො හොති, පරඤ්ඤා මුසාවාද වෙරමණියා සමාදපෙති, මුසාවාද වෙරමණියා ව සමනුකෙශ්ඤා හොති. අත්තනා ව පිසුනාය වාචාය පටිච්චරතො හොති, පරඤ්ඤා පිසුනාය වාචාය වෙරමණියා සමාදපෙති, පිසුනාය වාචාය වෙරමණියා ව සමනුකෙශ්ඤා හොති. අත්තනා ව ඵරුසාය වාචාය පටිච්චරතො හොති, පරඤ්ඤා ඵරුසාය වාචාය වෙරමණියා සමාදපෙති, ඵරුසාය වාචාය වෙරමණියා ව සමනුකෙශ්ඤා හොති. අත්තනා ව සමඵප්පලාපා පටිච්චරතො හොති, පරඤ්ඤා සමඵප්පලාපා වෙරමණියා සමාදපෙති. සමඵප්පලාපා වෙරමණියා ව සමනුකෙශ්ඤා හොති. අත්තනා ව අනභිජ්ඣාලා හොති, පරඤ්ඤා අනභිජ්ඣාය සමාදපෙති, අනභිජ්ඣාය ව සමනුකෙශ්ඤා හොති. අත්තනා ව අබ්බාසනන විතො හොති, පරඤ්ඤා අබ්බාසාදෙ සමාදපෙති, අබ්බාසාදෙ ව සමනුකෙශ්ඤා හොති. අත්තනා ව සමමාදිට්ඨිකො හොති, පරඤ්ඤා සමමාදිට්ඨියා සමාදපෙති, සමමාදිට්ඨියා ව සමනුකෙශ්ඤා හොති, ඉමෙහි ඛො භික්ඛවෙ නිංසාය ධම්මෙහි සමනනාගතො යථාහතං නිකම්බෙනා ඵවං සග්ගෙති.

10. 5. 2. 4

චතුස්ස සුත්තං.

චත්තාරිසාය භික්ඛවෙ ධම්මෙහි සමනනාගතො යථාහතං නිකම්බෙනා ඵවං තිරයෙ. කතමෙහි චත්තාරිසාය:

අත්තනා ව පාණාතිපාති හොති, පරඤ්ඤා පාණාතිපාතෙ සමාදපෙති. පාණාතිපාතෙ ව සමනුකෙශ්ඤා හොති, පාණාතිපාතස්ස ව චණ්ණං භාසති. අත්තනා ව අදින්නාදයි හොති, පරඤ්ඤා අදින්නාදනෙ සමාදපෙති, අදින්නාදනෙ ව සමනුකෙශ්ඤා හොති, අදින්නාදනස්ස ව චණ්ණං භාසති. අත්තනා ව කාමෙසු මිච්ඡාවාරි හොති. පරඤ්ඤා කාමෙසු මිච්ඡාවාරෙ සමාදපෙති. කාමෙසු මිච්ඡාවාරෙ ව සමනුකෙශ්ඤා හොති, කාමෙසු මිච්ඡාවාරස්ස ව චණ්ණං භාසති.

අත්තනා ව මුසාවාදී හොති, පරඤ්ඤා මුසාවාදෙ සමාදපෙති, මුසාවාදෙ ව සමනුකෙශ්ඤා හොති. මුසාවාදස්ස ව චණ්ණං භාසති. අත්තනා ව පිසුන වාචො හොති, පරඤ්ඤා පිසුනාය වාචාය සමාදපෙති, පිසුනාය වාචාය සමනුකෙශ්ඤා හොති, පිසුනාය ව වාචාය ව චණ්ණං භාසති,

තෙමේ ද මුසවායෙන් වැළැකියේ වෙයි. මෙරමා ද මාෂාවාද විරතියෙහි සමාදන් කරවයි. මාෂාවාද විරතියෙහි සමනුඥ ද වෙයි. තෙමේ ද පිසුනු බසින් වැළැකියේ වෙයි. මෙරමා ද පිසුනු බසින් වැළැකීමෙහි සමාදන් කරවයි. පිසුන වචන විරතියෙහි සමනුඥ ද වෙයි. තෙමේ ද පරුෂ වචනයෙන් වැළැකියේ වෙයි. මෙරමා ද පරුෂවචනවිරතියෙහි සමාදන් කරවයි. පරුෂ වචන විරතියෙහි සමනුඥ ද වෙයි. තෙමේ ද සම්ඵප්පලාපයෙන් වැළැකියේ වෙයි. මෙරමා ද සම්ඵප්පලාපවිරතියෙහි සමාදන් කරවයි. සම්ඵප්පලාපවිරතියෙහි සමනුඥ ද වෙයි. තෙමේ ද අනභිධ්‍යාය වෙයි. මෙරමා ද අනභිධ්‍යායෙහි සමාදන් කරවයි. අනභිධ්‍යායෙහි සමනුඥ ද වෙයි. තෙමේ ද අව්‍යාපන්නචිත්ත වෙයි. මෙරමා ද අව්‍යාපාදයෙහි සමාදන් කරවයි. අව්‍යාපාදයෙහි සමනුඥ ද වෙයි. තෙමේ ද සමාග්දෘෂ්ටික වෙයි. මෙරමා ද සමාග්දෘෂ්ටියෙහි සමාදන් කරවයි. සමාග්දෘෂ්ටියෙහි සමනුඥ ද වෙයි. මහණෙනි, මේ තිස් කරුණින් සමන්වාගත වූයේ ගෙනෙන ලද්දක් බහා තැබුයේ යම් සේ ද එ පරිදි සවරියෙහි වෙයි.

10. 5. 2. 4

සතරවැනි සූත්‍රය

මහණෙනි, ධර්ම සතළිසෙකින් සමන්වාගත වූයේ ගෙනෙන ලද්දක් බහා තැබුයේ යම් සේ නම් එසේ තීරයෙහි වෙයි. කවර සතළිසෙකින යත්:

තෙමේ ද ප්‍රාණසාතී වෙයි. මෙරමා ද ප්‍රාණසාතයෙහි සමාදන් කරවයි. ප්‍රාණසාතයෙහි සමනුඥ ද වෙයි. ප්‍රාණසාතයාගේ ගුණ ද බෙණෙයි. තෙමේ ද අසිතාදන් ගන්තාසුලු වෙයි. මෙරමා ද අසිතාදන්හි සමාදන් කරවයි. අසිතාදන්හි සමනුඥ ද වෙයි. අසිතාදන්හි ගුණ ද බෙණෙයි. තෙමේ ද කාමමිථ්‍යාවාරි වෙයි. මෙරමා ද කාමමිථ්‍යාවාරයෙහි සමාදන් කරවයි. කාමමිථ්‍යාවාරයෙහි සමනුඥ ද වෙයි. කාමමිථ්‍යාවාරයාගේ ගුණ ද බෙණෙයි.

තෙමේ ද මුසවා කියනසුලු වෙයි. මෙරමා ද මුසවායෙහි සමාදන් කරවයි. මුසවායෙහි සමනුඥ ද වෙයි. මුසවාහි ගුණ ද බෙණෙයි. තෙමේ ද පිසුනුබසැතියේ වෙයි, මෙරමා ද පිසුනුබසෙහි සමාදන් කරවයි. පිසුනුබසෙහි සමනුඥ ද වෙයි. පිසුනුබසෙහි ගුණ ද බෙණෙයි.

අත්තනා ව ඵරුසවාචො හොති, පරඤ්ඤා ඵරුසාය වාචාය සමාදපෙති, ඵරුසාය වාචාය ව සමනුකෙඤ්ඤා හොති. ඵරුසාය ව වාචාය ව ඡණ්ණං භාසති. අත්තනා ව සමුප්පලාපි හොති, පරඤ්ඤා සමුප්පලාපෙ සමාදපෙති, සමුප්පලාපෙ ව සමනුකෙඤ්ඤා හොති, සමුප්පලාපසය ව ව ඡණ්ණං භාසති. අත්තනා ව අභිජ්ඣාලු හොති, පරඤ්ඤා අභිජ්ඣාය සමාදපෙති, අභිජ්ඣාය ව සමනුකෙඤ්ඤා හොති, අභිජ්ඣාය ව ව ඡණ්ණං භාසති. අත්තනා ව ව්‍යාපනනවිතො හොති, පරඤ්ඤා ව්‍යාපාදෙ සමාදපෙති, ව්‍යාපාදෙ සමනුකෙඤ්ඤා හොති, ව්‍යාපාදසය ව ව ඡණ්ණං භාසති. අත්තනා ව මිච්ඡාදිට්ඨිකා හොති, පරඤ්ඤා මිච්ඡාදිට්ඨියා සමාදපෙති. මිච්ඡාදිට්ඨියා ව සමනුකෙඤ්ඤා හොති, මිච්ඡාදිට්ඨියා ව ව ඡණ්ණං භාසති. ඉමෙහි ඛො භික්ඛවෙ චත්තාරිසාය ධමමෙහි සමනනාගතො යථාභතං නික්ඛිතො එව. තීරයෙ.

චත්තාරිසාය භික්ඛවෙ ධමමෙහි සමනනාගතො යථාභතං නික්ඛිතො එව. සභො, කතමෙහි චත්තාරිසාය:

අත්තනා ව පාණානිපාතා පටිච්චරතො හොති, පරඤ්ඤා පාණානිපාතා චෙරමණියා සමාදපෙති, පාණානිපාතා චෙරමණියා ව සමනුකෙඤ්ඤා හොති, පාණානිපාතා චෙරමණියා ව ව ඡණ්ණං භාසති. අත්තනා ව අදින්නාදනා පටිච්චරතො හොති, පරඤ්ඤා අදින්නාදනා චෙරමණියා සමාදපෙති, අදින්නාදනා චෙරමණියා ව සමනුකෙඤ්ඤා හොති, අදින්නාදනා චෙරමණියා ව ව ඡණ්ණං භාසති. අත්තනා ව කාමෙසු මිච්ඡාවාරා පටිච්චරතො හොති, පරඤ්ඤා කාමෙසු මිච්ඡාවාරා චෙරමණියා සමාදපෙති. කාමෙසු මිච්ඡාවාරා චෙරමණියා ව සමනුකෙඤ්ඤා හොති. කාමෙසු මිච්ඡාවාරා චෙරමණියා ව ව ඡණ්ණං භාසති.

අත්තනා ව මුසාවාද පටිච්චරතො හොති, පරඤ්ඤා මුසාවාද චෙරමණියා සමාදපෙති, මුසාවාද චෙරමණියා ව සමනුකෙඤ්ඤා හොති, මුසාවාදචෙරමණියා ව ව ඡණ්ණං භාසති. අත්තනා ව පිසුනාය වාචාය පටිච්චරතො හොති, පරඤ්ඤා පිසුනාය වාචාය චෙරමණියා සමාදපෙති, පිසුනාය වාචාය චෙරමණියා ව සමනුකෙඤ්ඤා හොති, පිසුනාය වාචාය චෙරමණියා ව ව ඡණ්ණං භාසති. අත්තනා ව ඵරුසාය වාචාය පටිච්චරතො හොති, පරඤ්ඤා ඵරුසාය වාචාය චෙරමණියා සමාදපෙති, ඵරුසාය වාචාය චෙරමණියා ව සමනුකෙඤ්ඤා හොති. ඵරුසාය වාචාය චෙරමණියා ව ව ඡණ්ණං භාසති,

තෙමේ ද පරොස් බස් ඇතියේ වෙයි. මෙරමා ද පරොස්බස්හි සමාදන් කරවයි, පරොස්බස්හි සමනුඥ ද වෙයි. පරොස්බස්හු ගේ ගුණ ද බෙණෙයි. තෙමේ ද සම්ඵප්පලාප ඇතියේ වෙයි, මෙරමා ද සම්ඵප්පලාපයෙහි සමාදන් කරවයි, සම්ඵප්පලාපයෙහි සමනුඥ ද වෙයි. සම්ඵප්පලාපයාගේ ගුණ ද බෙණෙයි. තෙමේ ද අභිධ්‍යාය වෙයි, මෙරමා ද අභිධ්‍යායෙහි සමාදන් කරවයි. අභිධ්‍යායෙහි සමනුඥ ද වෙයි. අභිධ්‍යාව ගේ ගුණ ද බෙණෙයි. තෙමේ ද ව්‍යාපනනවිතත වෙයි. මෙරමා ද ව්‍යාපාදයෙහි සමාදන් කරවයි, ව්‍යාපාදයෙහි සමනුඥ ද වෙයි. ව්‍යාපාදයාගේ ගුණ ද බෙණෙයි. තෙමේ ද මිට්ඨාදාශ්ටික වෙයි. මෙරමා ද මිට්ඨාදාශ්ටියෙහි සමාදන් කරවයි. මිට්ඨාදාශ්ටියෙහි සමනුඥ ද වෙයි, මිට්ඨාදාශ්ටිහුගේ ගුණ ද බෙණෙයි. මහණෙනි, මේ සතළිය් කරුණින් සමන්වාගත වූයේ ගෙනෙන ලද්දක් බහා තැබුයේ යම් සේ නම්, එසේ හිරයෙහි වෙයි.

මහණෙනි, සතළිය් කරුණෙකින් සමන්වාගත වූයේ ගෙනෙන ලද්දක් බහා තැබුයේ යම් සේ වෙ නම් එසේ සවරියෙහි වෙයි. කවර සතළිසෙකින යත්;

තෙමේ ද ප්‍රාණසාතයෙන් වැළැකියේ වෙයි. මෙරමා ද ප්‍රාණසාතවිරමණයෙහි සමාදන් කරවයි. ප්‍රාණසාතවිරමණයෙහි සමනුඥ ද වෙයි. ප්‍රාණසාතවිරමණයාගේ ගුණ ද බෙණෙයි. තෙමේ ද අයිනාදාහින් වැළැකියේ වෙයි. මෙරමා ද අයිනාදාහින් විරමණයෙහි සමාදන් කරවයි, අදින්නාදාහ විරමණයෙහි සමනුඥ ද වෙයි. තෙමේ ද කාමමිට්ඨාචාරයෙන් වැළැකියේ වෙයි. මෙරමා ද කාමමිට්ඨාචාර විරමණයෙහි සමාදන් කරවයි. කාමමිට්ඨාචාරවිරමණයෙහි සමනුඥ ද වෙයි. කාමමිට්ඨාචාර විරමණයාගේ ගුණ ද බෙණෙයි.

තෙමේ ද මුසවායෙන් වැළැකියේ වෙයි. මෙරමා ද මුසවායෙන් විරමණයෙහි සමාදන් කරවයි, මුසවාදවිරමණයෙහි සමනුඥ ද වෙයි. මාෂාවාදවිරමණයාගේ ගුණ ද බෙණෙයි. තෙමේ ද පිසුනු බසින් වැළැකියේ වෙයි, මෙරමා ද පිසුනු බසින් වැළැකි මෙහි සමාදන් කරවයි. පිසුනු බසින් විරමණයෙහි සමනුඥ ද වෙයි. පිසුනු බසින් විරමණයාගේ ගුණ ද බෙණෙයි. තෙමේ ද පරුෂවචනයෙන් වැළැකියේ වෙයි, මෙරමා ද පරොස්බසින් වැළැකීමෙහි සමාදන් කරවයි. පරුෂවචනවිරමණයෙහි සමනුඥ ද වෙයි. පරුෂවචනවිරතීහුගේ ගුණ ද බෙණෙයි.

අත්තනා ව සමේසලාපා පටිවිරතො හොති, පරඤ්ඤා සමේසලාපා වෙරමණියා සමාදපෙති. සමේසලාපා වෙරමණියා ව සමනුකේඤ්ඤා හොති. සමේසලාපා ව වෙරමණියා ව ඡන්දො භාසති. අත්තනා ව අනභිජ්ඣාසු හොති, පරඤ්ඤා අනභිජ්ඣාසු සමාදපෙති. අනභිජ්ඣාසු ව සමනුකේඤ්ඤා හොති, අනභිජ්ඣාසු ව චන්දො භාසති. අත්තනා ව අව්‍යාපනනවිතො හොති, පරඤ්ඤා අව්‍යාපාදෙ සමාදපෙති, අව්‍යාපාදෙ ව සමනුකේඤ්ඤා හොති, අව්‍යාපාදසු ව චන්දො භාසති. අත්තනා ව සමොදිට්ඨිකො හොති, පරඤ්ඤා සමොදිට්ඨියා සමාදපෙති, සමොදිට්ඨියා ව සමනුකේඤ්ඤා හොති, සමොදිට්ඨියා ව චන්දො භාසති, ඉමෙහි ඛො භික්ඛවෙ චත්තාරියාය ධම්මෙහි සමනනාගතො යථාහතං නික්ඛිකො ඵලං සංගොති.

10. 5. 2. 5

පඤ්චමාදි සුත්තානි

දසහි භික්ඛවෙ ධම්මෙහි සමනනාගතො ඛො උපහතං අත්තනාං පරිහරති -පෙ- අක්කතං අනුපහතං අත්තනාං පරිහරති -පෙ-

10. 5. 2. 6

විසතිසා භික්ඛවෙ -පෙ-

10. 5. 2. 7

කිංසාය භික්ඛවෙ -පෙ-

10. 5. 2. 8

චත්තාරියාය භික්ඛවෙ ධම්මෙහි සමනනාගතො ඛො උපහතං අත්තනාං පරිහරති -පෙ- අක්කතං අනුපහතං අත්තනාං පරිහරති.

තෙමේ ද සම්ඵප්පලාපයෙන් වැළැකියේ වෙයි. මෙරමා ද සම්ඵප්පලාප විරමණයෙහි සමාදන් කරවයි. සම්ඵප්පලාපවිරමණයෙහි සමනුඤ ද වෙයි. සම්ඵප්පලාපවිරමණයාගේ ගුණ ද බෙණෙයි. තෙමේ ද අනභිධ්‍යා වූ වෙයි, මෙරමා ද අනභිධ්‍යායෙහි සමාදන් කරවයි. අනභිධ්‍යායෙහි සමනුඤ ද වෙයි. අනභිධ්‍යාවගේ ගුණ ද බෙණෙයි. තෙමේ ද අව්‍යාපකත චිත්ත වෙයි, මෙරමා ද, අව්‍යාපාදයෙහි සමාදන් කරවයි, අව්‍යාපාදයෙහි සමනුඤ ද වෙයි. අව්‍යාපාදයාගේ ගුණ ද බෙණෙයි. තෙමේ ද සමයග්දාෂ්ටික වෙයි. මෙරමා ද සමයග්දාෂ්ටියෙහි සමාදන් කරවයි. සමයග්දාෂ්ටියෙහි සමනුඤ ද වෙයි. සමයග්දාෂ්ටියගේ ගුණ ද බෙණෙයි. මහණෙනි, මෙ සතළිස් කරුණින් සමන්වාගත වූයේ ගෙනෙන ලද්දේ බහා තැබූයේ යම් සේ ද එසේ සවිභිසෙති වෙයි.

10. 5. 2. 5

පඤ්චමාදි සූත්‍රය

මහණෙනි, දස කරුණෙකින් සමන්වාගත වූයේ සාරාලු ගුණ ඇති නටගුණ ඇති ආත්ම පරිහරණය කරයි. ... ගුණ විසින් සාරා නො දැමූ නොනට ගුණ ඇති ආත්ම පරිහරණ කරයි. ...

10. 5. 2. 6

මහණෙනි, විසි කරුණෙකින් ...

10. 5. 2. 7

මහණෙනි, තිස් කරුණෙකින් ...

10. 5. 2. 8

මහණෙනි, සතළිස් කරුණෙකින් සමන්වාගත වූයේ සාරාලු ගුණ ඇති නටගුණ ඇති ආත්ම පරිහරණය කරයි. ... නොදැමුණු ගුණ ඇති නොනට ගුණ ඇති ආත්ම පරිහරණය කරයි.

10. 5. 2. 9

දසහි හික්කවෙ ධමමෙහි සමන්තාගතො ඉඳෙකවෙවා කායසස හෙද පරමමරණා අපායං දුග්ගතිං විනිපාතං නිරයං උපපජ්ජති. -පෙ- ඉඳෙකවෙවා කායසස හෙද පරමමරණා සුගතිං සග්ගං ලොකං උපපජ්ජති.

10. 5. 2. 10

විසතියා හික්කවෙ -පෙ-

10. 5. 2. 11

තිංසාය හික්කවෙ -පෙ-

10. 5. 2. 12

චක්ඛාරිසාය හික්කවෙ ධමමෙහි සමන්තාගතො ඉඳෙකවෙවා කායසස හෙද පරමමරණා අපායං දුග්ගතිං විනිපාතං නිරයං උපපජ්ජති - පෙ - ඉඳෙකවෙවා කායසස හෙද පරමමරණා සුගතිං සග්ගං ලොකං උපපජ්ජති.

10. 5. 2. 13

දසහි හික්කවෙ ධමමෙහි සමන්තාගතො බාලො වෙදිතබ්බො -පෙ- පණ්ඩිතො වෙදිතබ්බො -පෙ-

10. 5. 2. 14

විසතියා හික්කවෙ -පෙ-

10. 5. 2. 15

තිංසාය හික්කවෙ -පෙ-

10. 5. 2. 16

චක්ඛාරිසාය හික්කවෙ ධමමෙහි සමන්තාගතො බාලො වෙදිතබ්බො -පෙ- පණ්ඩිතො වෙදිතබ්බො. -පෙ- ඉමෙහි බො හික්කවෙ චක්ඛාරිසාය ධමමෙහි සමන්තාගතො පණ්ඩිතො වෙදිතබ්බොති.

සාමඤ්ඤ චග්ගො දුතියො.

10. 5. 2. 9

මහණෙනි, මෙලොවහි දස කරුණෙකින් සමන්වාගත වූ ඇතැමෙක් කාබුන් මරණින් මතු අපාය නම් වූ දුර්ගති නම් වූ විනිපාත නම් වූ නිරයට පැමිණේ. ... මෙලොවහි ඇතැමෙක් කාබුන් මරණින් මතු සුගති නම් වූ සාධාරණකයට එළඹෙයි.

10. 5. 2. 10

මහණෙනි, විසි කරුණෙකින් ...

10. 5. 2. 11

මහණෙනි, තිස් කරුණෙකින් ...

10. 5. 2. 12

මහණෙනි, මෙලොවහි සතළිස් කරුණෙකින් සමන්වාගත වූ ඇතැමෙක් කාබුන් මරණින් මතු අපාය සබ්බාසා, දුර්ගති සබ්බාසා, විනිපාත සබ්බාසා නිරයට පැමිණේ. ... මෙලොවහි ඇතැමෙක් කාබුන් මරණින් මතු සුගති සබ්බාසා සාධාරණකයට පැමිණේ.

10. 5. 2. 13

මහණෙනි, දස කරුණෙකින් සමන්වාගත බාල තෙමෙ දත යුත්තේය: ... පණ්ඩිත තෙම දතයුත්තේ ...

10. 5. 2. 14

මහණෙනි, විසිකරුණෙකින් ...

10. 5. 2. 15

මහණෙනි, තිස් කරුණෙකින් ...

10. 5. 2. 16

මහණෙනි, සතළිස් කරුණෙකින් සමන්වාගත වූ බාලතෙමෙ දත යුත්තේය -පප- පණ්ඩිත තෙම දත යුත්තේය. මහණෙනි, මෙ සතළිස් කරුණෙන් සමන්වාගත වූ පණ්ඩිත දතයුත්තේ ය යි.

දෙවැනි පාමඤ්ඤ වර්ග යි.

රාගාදිපෙය්‍යාලං

10. 5. 3. 1

රාගස්‍ය හික්කවෙ අභිඤ්ඤාය දසධම්මා භාවෙනබ්බා. කතමෙ දසා: අසුභසංකාරා මරණසංකාරා ආහාරෙ පටිකතුලසංකාරා සබ්බලොකෙ අනභිරතසංකාරා අනිච්චසංකාරා අනිමෙව දුක්ඛසංකාරා දුක්ඛෙ අනත්තසංකාරා පහානසංකාරා විරාගසංකාරා නිරොධසංකාරා, රාගස්‍ය හික්කවෙ අභිඤ්ඤාය ඉමෙ දසධම්මා භාවෙනබ්බා.

10. 5. 3. 2

රාගස්‍ය හික්කවෙ අභිඤ්ඤාය දසධම්මා භාවෙනබ්බා: කතමෙ දසා: අනිච්චසංකාරා අනත්තසංකාරා ආහාරෙ පටිකතුලසංකාරා සබ්බලොකෙ අනභිරතසංකාරා අර්සිකසංකාරා පුලුවකසංකාරා¹ විනිලකසංකාරා විප්‍රබ්ඛසංකාරා විච්ඡිද්ධකසංකාරා උද්ධුමානකසංකාරා. රාගස්‍ය හික්කවෙ අභිඤ්ඤාය ඉමෙ දසධම්මා භාවෙනබ්බාති.

10. 5. 3. 3

රාගස්‍ය හික්කවෙ අභිඤ්ඤාය දසධම්මා භාවෙනබ්බා. කතමෙ දසා: සමුදාදිට්ඨි සමුදාසංඛ්‍යාපො සමුදාවාචා සමුදාකම්මනෙතා සමුදාආජිවො සමුදාවායාමො සමුදාසති සමුදාසමාධි සමුදාඤ්ඤාං සමුදාචිත්‍රතති. රාගස්‍ය හික්කවෙ අභිඤ්ඤාය ඉමෙ දසධම්මා භාවෙනබ්බාති.

10. 5. 3. 4 - 6

රාගස්‍ය හික්කවෙ පරිඤ්ඤාය -පෙ-

10. 5. 3. 7 - 9

රාගස්‍ය හික්කවෙ පරික්ඛයාය -පෙ-

10. 5. 3. 10 - 12

රාගස්‍ය හික්කවෙ පහානාය -පෙ-

1. පුලුවකසංකාරා - මජ්ඣං.

රාගාදිපෙය්‍යාලය

10. 5. 3. 1

මහණෙනි, රාගයාගේ අභිඤ්ච පිණිස දසදහම් කෙනෙක් වැඩිය යුතුවහ. කවර දස කෙනෙක යත්: අසුභසඤ්ඤා ය, මරණසඤ්ඤා ය, ආහාරයෙහි පටික්කුලසඤ්ඤා ය, සර්වලෝකයෙහි අනභිරත සඤ්ඤා ය, අනිච්චසඤ්ඤා ය, අනිවේද දුක්ඛ සඤ්ඤා ය, දුක්ඛඅනන්තසඤ්ඤා ය, පහාන සඤ්ඤා ය, විරාගසඤ්ඤා ය, නිරෝධසඤ්ඤා යි. මහණෙනි, රාගයාගේ අභිඤ්ච පිණිස මෙ දස දහම්හු වැඩිය යුතුවහ.

10. 5. 3. 2

මහණෙනි, රාගයාගේ අභිඤ්ච පිණිස, දශධම් කෙනෙක් වැඩිය යුතුවහ, කවර දශ කෙනෙක යත්: අනිච්චසඤ්ඤා ය, අනන්තසඤ්ඤා ය, ආහාර පටික්කුලසඤ්ඤා ය, සබ්බලෝකෙ අනභිරත සංඤ්ඤා ය, අවිධිත සඤ්ඤා ය පුලවක සඤ්ඤා ය, විනිලකසඤ්ඤා ය, විපුබ්බකසඤ්ඤා ය විවේදකසඤ්ඤා ය උද්ධුමානකසඤ්ඤා යි, මහණෙනි, රාගයාගේ අභිඤ්ච සඳහා මෙ දස දහම්හු වැඩිය යුතුවහ යි.

10. 5. 3. 3

මහණෙනි, රාගයාගේ අභිඤ්ච සඳහා දශධම් කෙනෙක් වැඩිය යුතුවහ, කවර දශ කෙනෙක යත්: සමොදිට්ඨි ය, සමොසඬකප්ප ය, සමොවාචා ය, සමොකමමනා ය, සමොආජීව ය, සමොවායාම ය, සමො සත්ථ ය, සමොසමාධි ය, සමොක්කණ ය, සමොවිටුතති යි, මහණෙනි, රාගයාගේ අභිඤ්ච සඳහා මෙ දස දහම්හු වැඩිය යුතුවහ යි.

10. 5. 3. 4 - 6

මහණෙනි, රාගයාගේ පරිඤ්ච පිණිස, ...

10. 5. 3. 7 - 9

මහණෙනි, රාගයාගේ පරික්ෂය ය පිණිස ...

10. 5. 3. 10 - 12

මහණෙනි, රාගයාගේ ප්‍රභාණය පිණිස ...

10. 5. 3. 13 – 15

රාගස සිකිවෙ බයාය -පෙ-

10. 5. 3. 16 – 18

රාගස සිකිවෙ වයාය -පෙ-

10. 5. 3. 19 – 21

රාගස සිකිවෙ විරාගාය -පෙ-

10. 5. 3. 22 – 24

රාගස සිකිවෙ නිරොධාය -පෙ-

උපසමාය -පෙ- *

10. 5. 3. 25 – 27

රාගස සිකිවෙ වාගාය -පෙ-

10. 5. 3. 28 – 30

රාගස සිකිවෙ පටිභිසාගාය -පෙ- ඉමෙ දසධම්මො භාවෙනබ්බාති.

10. 5. 3. 31 – 60

දෙයස සිකිවෙ -පෙ-

10. 5. 3. 90

මොහස සිකිවෙ -පෙ-

10. 5. 3. 120

කොධස සිකිවෙ -පෙ-

10. 5. 3. 150

උපනාහස සිකිවෙ -පෙ-

10. 5. 3. 180

මසස සිකිවෙ -පෙ-

* 'උපසමායා' කි පදය දකුණින් පසුව රාගපෙය්‍යාලෙ අදිසසමානකා
අවධාන පතිතනි මඤ්ඤ.

10. 5. 3. 7

මහණෙනි, රාගයාගේ ක්ෂය පිණිස ...

10. 5. 3. 8

මහණෙනි, රාගයාගේ ව්‍යය පිණිස ...

10. 5. 3. 9

මහණෙනි, රාගයාගේ විරාගය පිණිස ...

10. 5. 3. 10

මහණෙනි, රාගයාගේ නිරෝධය පිණිස ...

10. 5. 3. 12

මහණෙනි, රාගයාගේ ත්‍යාගය පිණිස ...

10. 5. 3. 13

මහණෙනි, රාගයාගේ ප්‍රතිනිසර්ජනය පිණිස මෙ දස දහමිහු වැඩිය
යුත්තාහ සි.

10. 5. 3. 14

මහණෙනි, දෙව්‍යයාගේ ...

10. 5. 3. 15

මහණෙනි, මොහයාගේ ...

10. 5. 3. 16

මහණෙනි, ක්‍රොධයාගේ ...

10. 5. 3. 17

මහණෙනි, උපනාහයාගේ ...

10. 5. 3. 18

මහණෙනි, මකඛයාගේ ...

10. 5. 3. 210

පලාසසු හිකබ්වෙ -පෙ-

10. 5. 3. 240

ඉසසාය හිකබ්වෙ -පෙ-

10. 5. 3. 270

චච්ඡරියසු හිකබ්වෙ -පෙ-

10. 5. 3. 300

මායාය හිකබ්වෙ -පෙ-

10. 5. 3. 330

සාමෙය්‍යසු හිකබ්වෙ -පෙ-

10. 5. 3. 360

ඵලෙසු හිකබ්වෙ -පෙ-

10. 5. 3. 390

සාරලෙසු හිකබ්වෙ -පෙ-

10. 5. 3. 420

මානසු හිකබ්වෙ -පෙ-

10. 5. 3. 450

අත්මානසු හිකබ්වෙ -පෙ-

10. 5. 3. 480

මදසු හිකබ්වෙ -පෙ-

10. 5. 3. 510

පමාදසු හිකබ්වෙ අභිඤ්ඤාය -පෙ- පරිඤ්ඤාය -පෙ- පරිකබ්‍යාය -පෙ-
පහානාය -පෙ- බ්‍යාය -පෙ- ව්‍යාය -පෙ- විරාගාය -පෙ- නිරොධාය
-පෙ- උපසමාය -පෙ- වාගාය -පෙ- පටිනිසුග්‍ගාය ඉමෙ දසධම්මා
භ්වෙතබ්බාති.

රාගාදිපෙය්‍යාලං නිවසිතං.

දසකනිපාතො නිවසීතො.

10. 5. 3. 19

මහනෙති, පලායයාගේ ...

10. 5. 3. 20

මහනෙති, ඊෂ්ඨාවගේ ...

10. 5. 3. 21

මහනෙති, මාත්ස්‍යයියාගේ ...

10. 5. 3. 22

මහනෙති, මායාවගේ ...

10. 5. 3. 23

මහනෙති, සාටේයායාගේ ...

10. 5. 3. 24

මහනෙති, උමහයාගේ ...

10. 5. 3. 25

මහනෙති, සාරභෙයාගේ ...

10. 5. 3. 26

මහනෙති, මානායාගේ ...

10. 5. 3. 27

මහනෙති, අතිමානායාගේ ...

10. 5. 3. 28

මහනෙති, මදයාගේ ...

10. 5. 3. 29

මහනෙති, ප්‍රමාදයාගේ අභිඤ්ඤා පිණිස ... පරිඤ්ඤා පිණිස ...
පරික්ෂා පිණිස ... ප්‍රභාණය පිණිස ... ක්ෂය පිණිස... ව්‍යාය පිණිස ...
විරාගය පිණිස... නිරෝධය පිණිස ... ක්‍රියාගතය පිණිස ... ප්‍රතිනිසංසර්ජනය
පිණිස ... දස දහම්හු වැඩිය යුත්තාහ සි.

රාගාදියොපාලය නිමි.

දස්ක නිපාතය නිමියේ ය.

එකාදසකො නිපාතො

නමො තසස හගවතො අරහතො සමමා සමබුද්ධසස

1. නිසසයවගෙගා

11. 1. 1.

කිමඤ්ඤ සුතතං.

එවං මෙ සුතං: එකං සමයං හගවා සාවඤ්ඤං විහරති ජේතවනෙ අනාපචිණ්ඩිකසා ආරාමෙ.

අථ ඛො ආයස්මා ආනන්දෙ යෙන හගවා තෙනුපසඤ්ඤා උපසඤ්ඤාත්ථා හගවන්තං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං නිසීදි. එකමන්තං නිසීතන්තා ඛො ආයස්මා ආනන්දෙ හගවන්තං එතදවොච:

කිමඤ්ඤාති භතෙන කුසලාති සීලාති කිමානිසංසානිති. අවිජ්ජාපි-සාරස්වාති ඛො ආනන්ද කුසලාති සීලාති අවිජ්ජාපිසාරානිසංසානිති.

අවිජ්ජාපිසාරො පන භතෙන කිමඤ්ඤො කිමානිසංසොති? අවිජ්ජාපි-සාරො ඛො ආනන්ද පාමොජ්ජෙයො¹ පාමොජ්ජානිසංසො.

පාමොජ්ජං¹ පන භතෙන කිමඤ්ඤො කිමානිසංසොති: පාමොජ්ජං ඛො ආනන්ද පිතස්සං පිතානිසංසං.

පිති පන භතෙන කිමඤ්ඤො කිමානිසංසොති. පිති ඛො ආනන්ද පසාදාත්ථා පසාදානිසංසො.

පසාදාති පන භතෙන කිමඤ්ඤො කිමානිසංසොති? පසාදාති ඛො ආනන්ද සුඛස්වා සුඛානිසංසො.

සුඛං පන භතෙන කිමඤ්ඤො කිමානිසංසොති? සුඛං ඛො ආනන්ද සමාධිස්සං සමාධිනිසංසං.

1. පාමුජ්ජෙයො පාමුජ්ජානිසංසො-සි.මු

එකාදග නිපාතය

ඒ භාග්‍යවත් අර්භත් සමාක් සම්බුද්ධයන් වහන්සේට
නමස්කාර වේවා

1. නිසංසයවගීය

11. 1. 1

කීමත්ථිය සූත්‍රය

මා විසින් මෙසේ අසනලදි: එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැවැත්තුවර ජෙනවන නම් වූ අනේපිඬු මහසිටුහුගේ අරමිහි වැඩවසන සේක.

එකල්හි ආයුෂ්මත් ආනන්ද තෙරණුවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා එළඹියහ. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සකසා වැද එකත්පස්හි හුන්හ. එකත්පස්හි හුන් ආයුෂ්මත් අනඳ තෙරණුවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල කරුණ සැලකළහ:

වහන්ස, කුශලභිලයෝ කවරක් අතී කොට කවරක් අනුසස් කොට ඇත් දැයි? ආනන්දයෙනි, කුශලභිලයෝ අවිප්‍රතිසාරය අතී කොට අවිප්‍රතිසාරය අනුසස් කොට ඇති.

වහන්ස, අවිප්‍රතිසාරය කුමක් අතී කොට කුමක් අනුසස් කොට ඇත් දැයි? ආනන්දයෙනි, අවිප්‍රතිසාරය ප්‍රමොදය අතී කොට ප්‍රමොදය අනුසස් කොට ඇත.

වහන්ස, ප්‍රමොදය කුමක් අතී කොට කුමක් අනුසස් කොට ඇත් දැයි? ආනන්දයෙනි, ප්‍රමොදය ප්‍රීතිය අතී කොට ප්‍රීතිය අනුසස් කොට ඇත.

වහන්ස, ප්‍රීතිය කුමක් අතී කොට කුමක් අනුසස් කොට ඇත් දැයි? ආනන්දයෙනි, ප්‍රීතිය ප්‍රග්‍රහිධිය අතී කොට ප්‍රග්‍රහිධිය අනුසස් කොට ඇත.

වහන්ස, ප්‍රග්‍රහිධිය කුමක් අතී කොට කුමක් අනුසස් කොට ඇත් දැයි? ආනන්දයෙනි, ප්‍රග්‍රහිධිය සුඛය අතී කොට සුඛය අනුසස් කොට ඇත.

වහන්ස, සුඛය කුමක් අතී කොට කුමක් අනුසස් කොට ඇත් දැයි? ආනන්දයෙනි, සුඛය සමාධිය අතී කොට සමාධිය අනුසස් කොට ඇත.

සමාධි පන හතෙක කිමයෝ කිමානිසංයෝති? සමාධි ඛො ආනඤ්ඤායාමානස්සානානිසංයො.

යථාභූතඤ්ඤායාමානස්සානා පන හතෙක කිමයෝ කිමානිසංයෝති? යථාභූතඤ්ඤායාමානස්සානා ඛො ආනඤ්ඤායාමානස්සානානිසංයො.

නිබ්බිද පන හතෙක කිමයෝ කිමානිසංයෝති? නිබ්බිද ඛො ආනඤ්ඤායාමානස්සානානිසංයො.

විරාගො පන හතෙක කිමයෝ කිමානිසංයෝති? විරාගො ඛො ආනඤ්ඤායාමානස්සානානිසංයො.

ඉති ඛො ආනඤ්ඤායාමානස්සානානිසංයොති, අවිජ්ජාසාරානිසංයොති. අවිජ්ජාසාරො පාමොජ්ජයො පාමොජ්ජානිසංයො. පාමොජ්ජං ජිතයො ජිතානිසංයො. ජිති පසංඝායො පසංඝානිසංයො. පසංඝායො සුඛයො සුඛානිසංයො. සුඛං සමාධිකං සමාධිකානිසංයො. සමාධි යථාභූතඤ්ඤායාමානස්සානානිසංයො. යථාභූතඤ්ඤායාමානස්සානානිසංයො. නිබ්බිදයො නිබ්බිදානිසංයො, නිබ්බිද විරාගයො විරාගානිසංයො, විරාගො විමුක්තියො විමුක්තියානිසංයො. ඉති ඛො ආනඤ්ඤායාමානස්සානානිසංයොති.

11. 1. 2.

න චෙතනාකරණිය සුත්තං.

සීලවතො භික්ඛවෙ සීලසම්පන්නස්ස න චෙතනාය කරණියං. ‘අවිජ්ජාසාරො මෙ උපපජ්ජති. ධම්මො ඛො එසා භික්ඛවෙ යං සීලවතො සීලසම්පන්නස්ස අවිජ්ජාසාරො උපපජ්ජති.

අවිජ්ජාසාරියං¹ භික්ඛවෙ න චෙතනාය කරණියං. ‘පාමොජ්ජං මෙ උපපජ්ජති. ධම්මො එසා භික්ඛවෙ යං අවිජ්ජාසාරියං¹ පාමොජ්ජං උපපජ්ජති.

1. අවිජ්ජාසාරියං-මජ්ඣ.

වහන්ස, සමාධිය කුමක් අතී කොට කුමක් අනුසස් කොට ඇත් දැයි? ආනන්දයෙනි, සමාධිය යථාභූතඥානදර්ශනය අතී කොට යථාභූතඥාන. දර්ශනය අනුසස් කොට ඇත.

වහන්ස, යථාභූතඥානදර්ශනය කුමක් අතී කොට කුමක් අනුසස් කොට ඇත් දැයි? ආනන්දයෙනි, යථාභූතඥානදර්ශනය නිවේදය අතී කොට නිවේදය අනුසස් කොට ඇත.

වහන්ස, නිවේදය කුමක් අතී කොට කුමක් අනුසස් කොට ඇත් දැයි? ආනන්දයෙනි, නිවේදය විරාගය අතී කොට විර.ගය අනුසස් කොට ඇතැයි.

වහන්ස, විරාගය කුමක් අතී කොට කුමක් අනුසස් කොට ඇත් දැයි? ආනන්දයෙනි, විරාගය විමුක්තිඥානදර්ශනය අතී කොට විමුක්ති-ඥානදර්ශනය අනුසස් කොට ඇතැයි.

ආනන්දයෙනි, මෙසේ කුශලශීලයෝ අවිප්‍රතිසාරය අතී කොට අවිප්‍රතිසාරය අනුසස් කොට ඇත. අවිප්‍රතිසාරය ප්‍රමොදය අතී කොට ප්‍රමොදය අනුසස් කොට ඇත. ප්‍රමොදය ප්‍රීතිය අතී කොට ප්‍රීතිය අනුසස් කොට ඇත. ප්‍රීතිය ප්‍රග්‍රහිතිය අතී කොට ප්‍රග්‍රහිතිය අනුසස් කොට ඇත. ප්‍රග්‍රහිතිය සුඛය අතී කොට සුඛය අනුසස් කොට ඇත. සුඛය සමාධිය අතී කොට සමාධිය අනුසස් කොට ඇත. සමාධිය යථාභූතඥානදර්ශනය අතී කොට යථාභූතඥානදර්ශනය අනුසස් කොට ඇත. යථාභූතඥාන-දර්ශනය නිවේදය අතී කොට නිවේදය අනුසස් කොට ඇත. නිවේදය විරාගය අතී කොට විරාගය අනුසස් කොට ඇත. විරාගය විමුක්තිඥාන-දර්ශනය අතී කොට විමුක්තිඥානදර්ශනය අනුසස් කොට ඇත. ආනන්දයෙනි, මෙසේ කුශලශීලයෝ අනුක්‍රමයෙන් අර්හත්ත්වය සඳහා පිරිනැමෙති'යි.

11. 1. 2

න වෙතනයාය කරණිය සූත්‍රය

මහණෙනි, සිල්සපත් සිල්වත්තට 'මට අවිප්‍රතිසාරය උපදිවා'යි වෙතනයෙන් කතිව්‍යයෙක් නැත. මහණෙනි, සිල්සපත් සිල්වත්තට අවිප්‍රතිසාරය උපදනේය යන, තෙල ධර්මතා හෙයිනි.

මහණෙනි, අවිප්‍රතිසාරය ඇතියහුට 'මට ප්‍රමොදය උපදිවා'යි වෙතනයෙන් කතිව්‍යයෙක් නැත. මහණෙනි, අවිප්‍රතිසාරය ඇතියහුට ප්‍රමොදය උපදනේය යන තෙල ධර්මතා හෙයිනි.

පමුදිතස්ස හික්ඛවෙ න වෙනනාය කරණීයං. ටිති මෙ උප්පජ්ජතු'ති
ධම්මතා එසා හික්ඛවෙ යං පමුදිතස්ස ටිති උප්පජ්ජති.

පිතමනස්ස හික්ඛවෙ න වෙනනාය කරණීයං 'කායො මෙ පසංගිහතුති.
ධම්මතා එසා හික්ඛවෙ පිතමනස්ස කායො පසංගිහති.

පසංඛකායස්ස හික්ඛවෙ න වෙනනාය කරණීයං 'සුඛං වෙදියාමී'ති.
ධම්මතා එසා හික්ඛවෙ යං පසංඛකායස්ස සුඛං උප්පජ්ජති.

සුඛිනො හික්ඛවෙ න වෙනනාය කරණීයං 'චිත්තං මෙ සමාධියතු'ති.
ධම්මතා එසා හික්ඛවෙ යං සුඛිනො චිත්තං සමාධියති.

සමාහිතස්ස හික්ඛවෙ න වෙනනාය කරණීයං 'යථාභූතං¹ පජානාමි,
පසාමී'ති. ධම්මතා එසා හික්ඛවෙ යං සමාහිතො යථාභූතං පජානාති
පසාමි¹.

යථාභූතං හික්ඛවෙ ජානතො පසන්නො න වෙනනාය කරණීයං.
'නිබ්බිඤ්ඤි'ති. ධම්මතා එසා හික්ඛවෙ යං යථාභූතං ජානං පසං-
නිබ්බිඤ්ඤති.

නිබ්බිත්තස්ස² හික්ඛවෙ න වෙනනාය කරණීයං 'චිරජ්ජාමී'ති ධම්මතා
එසා හික්ඛවෙ යං නිබ්බිත්තො³ චිරජ්ජති.

චිරත්තස්ස හික්ඛවෙ න වෙනනාය කරණීයං 'චිමුත්තිඤ්ඤාදසුනං
සඤ්ඤරොමී'ති. ධම්මතා එසා හික්ඛවෙ යං චිරත්තො චිමුත්තිඤ්ඤාදසුනං
සඤ්ඤරොති,

ඉති ඛො හික්ඛවෙ විරාගො චිමුත්තිඤ්ඤාදසුනාදො චිමුත්තිඤ්ඤා-
දසුනානිසංසො. නිබ්බිද විරාගථා විරාගානිසංසා. යථාභූතඤ්ඤාදසුනං
නිබ්බිදථං නිබ්බිදානිසංසං. සමාධි යථාභූතඤ්ඤාදසුනාදො යථාභූතඤ්ඤා-
දසුනානිසංසො. සුඛං සමාධිථං සමාධානිසංසං. පසංඛං සුඛථා
සුඛානිසංසා. ටිති පසංඛථා පසංඛානිසංසා.

1. ජානාමි. ජානාති-මජ්ඣ.

2. නිබ්බිඤ්ඤා-සීල.

3. නිබ්බිඤ්ඤා-සීල.

මහණෙනි, ප්‍රමුදිතයාහට 'මට ප්‍රීතිය උපදිවා'යි වෙනනායෙන් කර්තව්‍යයක් නැත. මහණෙනි, ප්‍රමුදිතයාහට ප්‍රීතිය උපදිය යන තෙල ධර්මතා හෙයිනි.

මහණෙනි, ප්‍රිතමනස් ඇත්තාහට 'මාගේ නාමකාය සන්තිදේවා'යි වෙනනායෙන් කටයුතු නැති. මහණෙනි, ප්‍රිතමනස්කයාගේ කය සන්තිදෙන්තේ ය යන තෙල ධර්මතා හෙයිනි.

මහණෙනි, සන්හුන් කය ඇතියහට 'සුඛවේදනා විදිනෙමට'යි වෙනනායෙන් කර්ණි නැත. මහණෙනි, සන්හුන් කය ඇතියහට සුඛය උපදුනේ ය යන තෙල ධර්මතා හෙයිනි.

මහණෙනි, සුඛ ඇතියහට 'මාගේ සිත සමාහිත වේවා'යි වෙනනායෙන් කර්ණි නැති. මහණෙනි, සුඛ ඇතියහුගේ සිත සමාහිත වේ ය යන තෙල ධර්මතායෙක.

මහණෙනි, සමාධිගත සිත් ඇත්තාහට 'යථාභූත ව දන්මි දක්මි'යි වෙනනායෙන් කර්ණි නැති. මහණෙනි, සමාධිගත සිතැතියේ යථාභූත ව දන්තේ දක්තේ ය යන තෙල ධර්මතායෙක.

මහණෙනි, යථාභූත ව දන්තා දක්නාහට 'සසරට කලකිරෙමි'යි වෙනනායෙන් කර්ණි නැති. මහණෙනි, යථාභූත ව දන්තේ දක්තේ සසර කලකිරෙයි යන, තෙල ධර්මතායෙක.

මහණෙනි, නිවේදයට පැමිණියහට 'විරාගයට පැමිණෙමි'යි වෙනනායෙන් කර්ණි නැති. මහණෙනි, නිර්විග්න වූයේ නො ඇලේ යන තෙල ධර්මතායෙකි.

මහණෙනි, විරක්තයාහට 'විමුක්තිඥානදර්ශනය පසක් කෙරෙමි'යි වෙනනායෙන් කර්ණි නැති. මහණෙනි, විරක්ත වූයේ විමුක්තිඥානදර්ශනය පසක් කෙරේ යන, තෙල ධර්මතායෙකි.

මහණෙනි, මෙසේ විරාගය විමුක්තිඥානදර්ශනය අතී කොට ඇත. විමුක්තිඥානදර්ශනය අනුසස් කොට ඇත. නිවේදය විරාගය අතී කොට විරාගය අනුසස් කොට ඇත. යථාභූතඥානදර්ශනය නිවේදය අතී කොට නිවේදය අනුසස් කොට ඇත. සමාධිය යථාභූතඥානදර්ශනය අතී කොට යථාභූතඥානදර්ශනය අනුසස් කොට ඇත. සුඛය සමාධිය අතී කොට සමාධිය අනුසස් කොට ඇත. ප්‍රග්‍රහිතිය සුඛය අතී කොට සුඛය අනුසස් කොට ඇත. ප්‍රීතිය ප්‍රග්‍රහිතිය අතී කොට ප්‍රග්‍රහිතිය අනුසස් කොට ඇත.

පාමොජ්ජං පිතතං පිතානිසංසං. අවිසව්සාරො පාමොජ්ජකො
පාමොජ්ජානිසංසො. කුසලානි සිලානි අවිසව්සාරකානි අවිස-
ව්සාරානිසංසානි.

ඉති බො භික්ඛවෙ ධම්මා ච ධම්මෙ¹ අභිසංඤ්ඤාති. ධම්මා ච ධම්මෙ
පරිපූරෙන්නි අපාරා පාරඛමනායාති.²

11. 1. 3

පයම උපනිස සුතතං

දුස්සිලස්ස භික්ඛවෙ සිලවිපතනස්ස හතුපනිසො හොති අවිසව්සාරො,
අවිසව්සාරෙ අසති අවිසව්සාරවිපතනස්ස හතුපනිසං හොති පාමොජ්ජං.
පාමොජ්ජෙ අසති පාමොජ්ජවිපතනස්ස හතුපනිසා හොති පිති. පිතියා අසති
පිතිවිපතනස්ස හතුපනිසා උහානි පසසද්ධි. පසසද්ධියා අසති පසසද්ධිවිපතනස්ස
හතුපනිසං හොති සුඛං. සුඛෙ අසති සුඛවිපතනස්ස හතුපනිසො හොති
යමොසමාධි. යමොසමාධිමහි අසති යමොසමාධිවිපතනස්ස හතුපනිසං
හොති යථාභූතඤ්ඤාදස්සනං. යථාභූතඤ්ඤාදස්සනෙ අසති යථාභූතඤ්ඤා-
දස්සනවිපතනස්ස හතුපනිසා හොති නිබ්බද. නිබ්බදය අසති නිබ්බදවිපතනස්ස
හතුපනිසො උහානි විරාගො. විරාගෙ අසති විරාගවිපතනස්ස හතුපනිසං
හොති විමුක්තිඤ්ඤාදස්සනං.

සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ රුකෙබ්බා සාධාපලාසවිපකො තස්ස පපටිකාපි
න පාරිසූරි³ ගව්හති. තථොපි - පෙ- ඵෙගුපි - පෙ- සාරොපි න පාරිසූරි
ගව්හති.

එවමෙව බො භික්ඛවෙ දුස්සිලස්ස සිලවිපතනස්ස හතුපනිසො හොති
අවිසව්සාරො. අවිසව්සාරෙ අසති අවිසව්සාරවිපතනස්ස හතුපනිසං
හොති පාමොජ්ජං. -පෙ- හතුපනිසං හොති විමුක්තිඤ්ඤාදස්සනං.

1. ධම්මා ධම්මෙ-මජ්ඣං.

2. අපාරාපර-මනායාති-සිමු

3. පරිසූරි-මජ්ඣං.

ප්‍රමොදය ප්‍රීතිය අතී කොට ප්‍රීතිය අනුසස් කොට ඇත. අවිප්‍රතිසාරය ප්‍රමොදය අතී කොට ප්‍රමොදය අනුසස් කොට ඇත. කුශලශීලයෝ අවිප්‍රතිසාරය අතී කොට අවිප්‍රතිසාරය අනුසස් කොට ඇත.

මහණෙනි, මෙසේ ධර්මයෝ ම ධර්මයන් පවත්වන්නාහ. ධර්මයෝ ම මෙ ත්‍රෙහුමක වර්තනිරයෙන් නිව්‍යාණ සංඛ්‍යාත පාරිමතිරයට යනු සඳහා ධර්මයන් ම පුරන්නාහයි.

11. 1. 3

පයම් උපනිස සූත්‍රය

මහණෙනි, විපත්සිල් ඇති දුසිල්හුගේ අවිප්‍රතිසාරය නට උපනිශ්‍රය ඇතියේ වෙයි. අවිප්‍රතිසාරය නැතිවත් ම නට අවිප්‍රතිසාර ඇත්තහුගේ ප්‍රමොදය නට කරුණු ඇතියේ වෙයි. ප්‍රමොදය නැතිවත් ම නට ප්‍රමොද ඇතියහුගේ ප්‍රීති නොමෝ නට උපනිශ්‍රය ඇත්ති වෙයි. ප්‍රීතිය නැතිවත් ම විපත් ප්‍රීතිඇතියහුගේ ප්‍රග්‍රහිධි නොමෝ නට උපනිශ්‍රය ඇත්ති වෙයි. ප්‍රග්‍රහිධිය නැතිවත් ම විපත් ප්‍රග්‍රහිධි ඇතියහුගේ සුඛය නටමුල් වෙයි. සුඛ නැතිවත් ම සුඛවිපක්‍ෂකයාගේ සමාක්සමාධිය නට උපනිශ්‍රය ඇති වෙයි. සමාක්සමාධිය නැතිවත් ම සමාක්සමාධිවිපක්‍ෂකයාගේ යථාභූතඥානදර්ශනය නට උපනිශ්‍රය ඇති වෙයි. යථාභූතඥානදර්ශනය නැතිවත් ම විපත් යථාභූතඥානදර්ශනය ඇතියහුගේ නිවේදය නට උපනිශ්‍රය ඇති වෙයි. නිවේදය නැතිවත් ම විපත් නිවේද ඇත්තහුගේ විරාගය නට උපනිශ්‍රය ඇති වෙයි. විරාගය නැතිවත් ම විපත් විරාග ඇතියහුගේ විමුක්තිඥානදර්ශනය නට උපනිශ්‍රය ඇති වෙයි.

මහණෙනි, යම් පරිද්දෙකින් විපත් අනුපත් ඇති වාක්ෂයෙක් වේ නම් එ රුක්කුගේ පතුරුදු පරිපූර්ණභාවයට නො යෙයි. සිව්දු ... බොරුදු ... හර ද පරිපූර්ණභාවයට නො යෙයි.

මහණෙනි, එ පරිද්දෙන් ම විපත්සිල් ඇති දුසිල්හුගේ අවිප්‍රතිසාරය නට උපනිශ්‍රය ඇතියේ වෙයි. අවිප්‍රතිසාරය නැතිවත් ම විපත් අවිප්‍රතිසාර ඇතියහුගේ ප්‍රමොදය නට උපනිශ්‍රය ඇතියේ වෙයි. -පෙ- විමුක්තිඥානදර්ශනය නට උපනිශ්‍රය ඇතියේ වෙයි.

සීලවිතො භික්ඛවෙ සීලසම්පන්නස්ස උපනිසසම්පන්නො හොති අවිප්පට්ඨාරො. අවිප්පට්ඨාරෙ සති අවිප්පට්ඨාරසම්පන්නස්ස උපනිසසම්පන්නො හොති පාමොජ්ඣං. පාමොජ්ඣෙ සති පාමොජ්ඣසම්පන්නස්ස උපනිසසම්පන්නො හොති චිත්ති. චිත්තියා සති චිත්තිසම්පන්නස්ස උපනිසසම්පන්නො හොති පසංදධි. පසංදධියා සති පසංදධිසම්පන්නස්ස උපනිසසම්පන්නො හොති සුඛං. සුඛෙ සති සුඛසම්පන්නස්ස උපනිසසම්පන්නො හොති සම්මාසමාධි. සම්මාසමාධිමහි සති සම්මාසමාධිසම්පන්නස්ස උපනිසසම්පන්නො හොති යථාභුතඤ්ඤාදස්සනං. යථාභුතඤ්ඤාදස්සනෙ සති යථාභුතඤ්ඤාදස්සනසම්පන්නස්ස උපනිසසම්පන්නො හොති නිබ්බිදා. නිබ්බිදා සති නිබ්බිදාසම්පන්නස්ස උපනිසසම්පන්නො හොති වීරාගො. වීරාගෙ සති වීරාගසම්පන්නස්ස උපනිසසම්පන්නො හොති විමුක්තිඤ්ඤාදස්සනං.

සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ රුක්ඛො සාධාපලාසසම්පන්නො තස්ස පපටිකාපි පරිපූරිං ගව්හති, තවොපි -පෙ- ඵෙගගුපි -පෙ- සාරොපි පාරිපූරිං ගව්හති. එවදෙව ඛො භික්ඛවෙ සීලවිතො සීලසම්පන්නස්ස උපනිසසම්පන්නො හොති අවිප්පට්ඨාරො, අවිප්පට්ඨාරෙ සති අවිප්පට්ඨාරසම්පන්නස්ස උපනිසසම්පන්නො හොති පාමොජ්ඣං -පෙ- විමුක්තිඤ්ඤාදස්සනන්ති.

11. 1. 4

දුතිය උපනිස සුත්තං

තත්‍ර ඛො ආයස්මා සාරිපුත්තො භික්ඛු ආමනෙත්ති ‘ආවුසො භික්ඛවො’ති. ‘ආවුසො’ති ඛො තෙ භික්ඛු ආයස්මතො සාරිපුත්තස්ස පවචසෙසාසුං. ආයස්මා සාරිපුත්තො එතදවොච:

දුස්සීලස්ස ආවුසො සීලවිපන්නස්ස හතුපනියො හොති අවිප්පට්ඨාරො. අවිප්පට්ඨාරෙ අසති අවිප්පට්ඨාරවිපන්නස්ස හතුපනියං හොති පාමොජ්ඣං. පාමොජ්ඣෙ අසති පාමොජ්ඣවිපන්නස්ස හතුපනියං හොති චිත්ති. චිත්තියා අසති චිත්තිවිපන්නස්ස හතුපනියං හොති පසංදධි. පසංදධියා අසති පසංදධිවිපන්නස්ස හතුපනියං හොති සුඛං. සුඛෙ අසති සුඛවිපන්නස්ස හතුපනියො හොති සම්මාසමාධි. සම්මාසමාධිමහි අසති සම්මෙ සම ධිවිපන්නස්ස හතුපනියං හොති යථාභුතඤ්ඤාදස්සනං. යථාභුතඤ්ඤාදස්සනෙ අසති යථාභුතඤ්ඤාදස්සනවිපන්නස්ස හතුපනියං හොති නිබ්බිදා. නිබ්බිදා අසති නිබ්බිදවිපන්නස්ස හතුපනියං හොති වීරාගො. වීරාගෙ අසති වීරාගවිපන්නස්ස හතුපනියං හොති විමුක්තිඤ්ඤාදස්සනං.

මහණෙනි, සිල්සපත් සිල්වත්තූගේ අවිප්‍රතිසාරය උපනිග්‍රයසමපන්න වෙයි. අවිප්‍රතිසාරය නැතිවත් ම අවිප්‍රතිසාරසමපන්නයාගේ ප්‍රමොදය උපනිග්‍රයසමපන්න වෙයි. ප්‍රමොදය ඇතිවත් ම ප්‍රමොදසමපන්නයාගේ ප්‍රීතිය උපනිග්‍රයසමපන්න වෙයි. ප්‍රීතිය ඇතිවත් ම ප්‍රීතිසමපන්නයාගේ ප්‍රග්‍රහිධිය උපනිග්‍රයසමපන්න වෙයි. ප්‍රග්‍රහිධිය ඇතිවත් ම සුඛය උපනිග්‍රය සමපන්න වෙයි. සුඛය ඇතිවත් ම සුඛසමපන්නයාගේ සමාක්සමාධිය උපනිග්‍රයසමපන්න වෙයි. සමාක්සමාධිය ඇතිවත් ම සමාන්සමාධි, සමපන්නයාගේ යථාභූතඥානදර්ශනය උපනිග්‍රයසමපන්න වෙයි. යථාභූත-ඥානදර්ශනය ඇතිවත් ම යථාභූතඥානදර්ශනසමපන්නයාගේ නිවේදය උපනිග්‍රයසමපන්න වෙයි. නිවේදය ඇතිවත් ම නිවේදසමපන්නයාගේ විරාගය උපනිග්‍රයසමපන්න වෙයි. විරාගය ඇතිවත් ම විරාගසමපන්නයාගේ විමුක්තිඥානදර්ශනය උපනිග්‍රයසමපන්න වෙයි.

මහණෙනි, යම් සෙයෙකින් අතුපත් සපත් වෘක්ෂයෙක් වේ නම්, එ රුක්වූගේ පතුරුදු පිරිපුන්බවට යෙයි. සිව්දු... බොරුදු ... හරදු පිරිපුන්බවට යෙයි. මහණෙනි, එසෙයින් ම සිල්සපත් සිල්වත්තූගේ අවිප්‍රතිසාරය උපනිග්‍රයසමපන්න වෙයි. අවිප්‍රතිසාරය ඇතිවත් ම අවිප්‍රතිසාරසමපන්න-යාගේ ප්‍රමොදය ... විමුක්තිඥානදර්ශනය උපනිග්‍රයසමපන්න වෙයි.

11. 1. 4

දුතිය උපනිස සූත්‍රය

එකල්හි ආයුෂ්මත් සැරියුත් තෙරණුවෝ “ඇවැත්නි මහණෙනි”යි හික්පුන් ඇමතුන. “ඇවැත්නි”යි එ මහණහු ආයුෂ්මත් සැරියුත් තෙරුන්ට පිළිවදන් ඇස්වූහ. ආයුෂ්මත් සැරියුත් තෙරණුවෝ තෙල වදළහ.

ඇවැත්නි, සිල්විපත් දුසිල්වූගේ අවිප්‍රතිසාරය නට උපනිග්‍රය ඇතියේ වෙයි. අවිප්‍රතිසාරය නැතිවත් ම නට අවිප්‍රතිසාරය ඇතියහුගේ ප්‍රමොදය නට උපනිග්‍රය ඇතියේ වෙයි. ප්‍රමොදය නැතිවත් ම ප්‍රමොදවිපන්නයාගේ ප්‍රීතිය නට උපනිග්‍රය ඇති වෙයි. ප්‍රීතිය නැතිවත් ම ප්‍රීතිවිපන්නයාගේ ප්‍රග්‍රහිධිය නට උපනිග්‍රය ඇතියේ වෙයි. ප්‍රග්‍රහිධිය නැතිවත් ම ප්‍රග්‍රහිධි-විපන්නයාගේ සුඛය නට උපනිග්‍රය ඇති වෙයි. සුඛ නැතිවත් ම සුඛවිපන්නයාගේ සමාක්සමාධිය නට උපනිග්‍රය ඇති වෙයි. සමාක්-සමාධිය නැතිවත් ම සමාක්සමාධිවිපන්නයාගේ යථාභූතඥානදර්ශනය නට උපනිග්‍රය ඇති වෙයි. යථාභූතඥානදර්ශනය නැතිවත් ම යථාභූතඥාන-දර්ශනවිපන්නයාගේ නිවේදය නට උපනිග්‍රය ඇති වෙයි. නිවේදය නැතිවත් ම නිවේදවිපන්නයාගේ විරාගය නට උපනිග්‍රය ඇති වෙයි. විරාගය නැතිවත් ම විරාගවිපන්නයාගේ විමුක්තිඥානදර්ශනය නට උපනිග්‍රය ඇති වෙයි.

සෙය්‍යථාපි ආවුසො රුකෙඛා සාධාපලාසවිපතෙනා, තස්ස පපටිකාපි න භාරිපුරිං ගව්හති, තවොපි -පෙ- ඵෙගගුපි -පෙ- සාරොපි න භාරිපුරිං ගව්හති. එවමෙව ඛො ආවුසො දුස්සීලස්ස සීලවිපතනස්ස හතුපනිසො හොති අවිප්පට්ඨාරො. අවිප්පට්ඨාරො අසති අවිප්පට්ඨාරවිපතනස්ස හතුපනිසං හොති පාමොජ්ජං -පෙ- විමුත්තිකුණදස්සනං.

සීලවතො ආවුසො සීලසම්පන්නස්ස උපනිසසම්පන්නො හොති අවිප්පට්ඨාරො. අවිප්පට්ඨාරො සති අවිප්පට්ඨාරසම්පන්නස්ස උපනිසසම්පන්නං හොති පාමොජ්ජං. පාමොජ්ජෙ සති පාමොජ්ජසම්පන්නස්ස උපනිසසම්පන්නො හොති පිති. පිතියා සති පිතිසම්පන්නස්ස උපනිසසම්පන්නො හොති පසාදධි. පසාදධියා සති පසාදධිසම්පන්නස්ස උපනිසසම්පන්නං හොති සුඛං. සුඛෙ සති සුඛසම්පන්නස්ස උපනිසසම්පන්නො හොති සම්මාසමාධි. සම්මාසමාධිභි සති සම්මාසමාධිසම්පන්නස්ස උපනිසසම්පන්නං හොති යථාභුතකුණදස්සනං. යථාභුතකුණදස්සනෙ සති යථාභුතකුණදස්සනසම්පන්නස්ස උපනිසසම්පන්නො හොති නිබ්බද. නිබ්බදය සති නිබ්බදසම්පන්නස්ස උපනිසසම්පන්නො හොති විරාගො. විරාගෙ සති විරාගසම්පන්නස්ස උපනිසසම්පන්නං හොති විමුත්තිකුණදස්සනං.

සෙය්‍යථාපි ආවුසො රුකෙඛා සාධාපලාසසම්පන්නො තස්ස පපටිකාපි භාරිපුරිං ගව්හති. තවොපි -පෙ- ඵෙගගුපි -පෙ- සාරොපි භාරිපුරිං ගව්හති එවමෙව ඛො ආවුසො සීලවතො සීලසම්පන්නස්ස උපනිසසම්පන්නො හොති අවිප්පට්ඨාරො, අවිප්පට්ඨාරො සති අවිප්පට්ඨාරසම්පන්නස්ස උපනිසසම්පන්නං හොති පාමොජ්ජං -පෙ- විමුත්තිකුණදස්සනානි.

11. 1. 5

කතිය උපනිසසුත්තං

තත්‍ර ඛො ආයස්මා ආනන්ද භික්ඛු ආමනෙහි -පෙ- දුස්සීලස්ස ආවුසො සීලවිපතනස්ස හතුපනිසො හොති අවිප්පට්ඨාරො. අවිප්පට්ඨාරො අසති අවිප්පට්ඨාරවිපතනස්ස හතුපනිසං හොති පාමොජ්ජං. පාමොජ්ජෙ අසති පාමොජ්ජවිපතනස්ස හතුපනිසා හොති පිති. පිතියා අසති පිතිවිපතනස්ස හතුපනිසා හොති පසාදධි. පසාදධියා අසති පසාදධිවිපතනස්ස හතුපනිසං හොති සුඛං. සුඛෙ අසති සුඛවිපතනස්ස හතුපනිසා හොති සම්මාසමාධි. සම්මාසමාධිභි අසති සම්මාසමාධිවිපතනස්ස හතුපනිසං හොති යථාභුතකුණදස්සනං. යථාභුතකුණදස්සනෙ අසති යථාභුතකුණදස්සනවිපතනස්ස හතුපනිසා හොති නිබ්බද. නිබ්බදය අසති නිබ්බදවිපතනස්ස හතුපනිසො හොති විරාගො. විරාගෙ අසති විරාගවිපතනස්ස හතුපනිසං හොති විමුත්තිකුණදස්සනං.

ඇවැත්නි, යම් පරිද්දෙකින් අතු-පත් විපත් රුකෙක් වේ නම් එහි පතුරුදු දිරිපුන්බවට නො යෙයි. සිව්දු ... බොරුදු ... හරදු පිරිපුන්බවට නො යෙයි. ඇවැත්නි, එ පරිදි ම සිල්විපත් දුසිල්හුගේ අවිප්‍රතිසාරය නට උපනිඃශ්‍රය ඇතිවෙයි. අවිප්‍රතිසාරය නැතිවත් ම අවිප්‍රතිසාරවිපන්නයාගේ ප්‍රමොදය නට උපනිඃශ්‍රය ඇති වෙයි -පෙ- විමුක්තිඥානදර්ශනය නට උපනිඃශ්‍රය ඇති වෙයි.

ඇවැත්නි, සිල්සපත් සිල්වත්හුගේ අවිප්‍රතිසාරය උපනිඃශ්‍රයසම්පන්න වෙයි. අවිප්‍රතිසාරය ඇතිවත් ම අවිප්‍රතිසාරසම්පන්නයාගේ ප්‍රමොදය උපනිඃශ්‍රයසම්පන්න වෙයි. ප්‍රමොදය ඇතිවත් ම ප්‍රමොදසම්පන්නයාගේ ප්‍රීතිය උපනිඃශ්‍රයසම්පන්න වෙයි. ප්‍රීතිය ඇතිවත් ම ප්‍රීතියම්පන්නයාගේ ප්‍රග්‍රහිධිය උපනිඃශ්‍රයසම්පන්න වෙයි. ප්‍රග්‍රහිධිය ඇතිවත් ම ප්‍රග්‍රහිධියම්පන්නයාගේ සුඛය උපනිඃශ්‍රයසම්පන්න වෙයි. සුඛ ඇතිවත් ම සුඛසම්පන්නයාගේ සමාන්තසමාධිය උපනිඃශ්‍රය සම්පන්න වෙයි. සමාන්තසමාධිය ඇතිවත් ම සමාන්තසමාධියම්පන්නයාගේ යථාභූතඥානදර්ශනය උපනිඃශ්‍රය සම්පන්න වෙයි. යථාභූතඥානදර්ශනය ඇතිවත් ම යථාභූතඥානදර්ශන-සම්පන්නයාගේ නිර්වේදය උපනිඃශ්‍රයසම්පන්න වෙයි. නිර්වේදය ඇතිවත් ම නිර්වේදසම්පන්නයාගේ විරාගය උපනිඃශ්‍රයසම්පන්න වෙයි. විරාගය ඇතිවත් ම විරාගසම්පන්නයාගේ විමුක්තිඥානදර්ශනය උපනිඃශ්‍රයසම්පන්න වෙයි.

ඇවැත්නි, යම්සේ අතු - පත් සපත් රුකෙක් වේ නම් එහි පතුරුදු පිරිපුන්බවට යෙයි. සිව්දු ... බොරුදු... හරදු පිරිපුන් බවට යෙයි. ඇවැත්නි, එසෙයින් ම සිල්සපත් සිල්වත්හුගේ අවිප්‍රතිසාරය උපනිඃශ්‍රයසම්පන්න වෙයි. අවිප්‍රතිසාරය ඇතිවත් ම අවිප්‍රතිසාරසම්පන්නයාගේ ප්‍රමොදය උපනිඃශ්‍රයසම්පන්න වෙයි ... විමුක්තිඥානදර්ශනය උපනිඃශ්‍රයසම්පන්න වෙයි.

11. 1. 5

තනිය උපනිසා සූත්‍රය

එකල්හි ආයුෂ්මත් ආනන්ද තෙරණුවෝ හික්මුන් ඇමතුහ... ඇවැත්නි, සිල්විපත් දුසිල්හුගේ අවිප්‍රතිසාරය නට උපනිඃශ්‍රය ඇති වෙයි. අවිප්‍රතිසාරය නැතිවත් ම අවිප්‍රතිසාරවිපන්නයාගේ ප්‍රමොදය නට උපනිඃශ්‍රය ඇති වෙයි. ප්‍රමොදය නැතිවත් ම ප්‍රමොදවිපන්නයාගේ ප්‍රීතිය නට උපනිඃශ්‍රය ඇති වෙයි. ප්‍රීතිය නැතිවත් ම ප්‍රීතිවිපන්නයාගේ ප්‍රග්‍රහිධිය නට උපනිඃශ්‍රය ඇති වෙයි. ප්‍රග්‍රහිධිය නැතිවත් ම ප්‍රග්‍රහිධිවිපන්නයාගේ සුඛය නට උපනිඃශ්‍රය ඇති වෙයි. සුඛය නැතිවත් ම සුඛවිපන්නයාගේ සමාන්තසමාධිය නට උපනිඃශ්‍රය ඇති වෙයි. සමාන්තසමාධිය නැතිවත් ම සමාන්තසමාධිවිපන්නයාගේ යථාභූත-ඥානදර්ශනය නට උපනිඃශ්‍රය ඇති වෙයි. යථාභූතඥානදර්ශනය නැතිවත් ම යථාභූතඥානදර්ශනවිපන්නයාගේ නිර්වේදය නට උපනිඃශ්‍රය ඇති වෙයි. නිර්වේදය නැතිවත් ම නිර්වේදවිපන්නයාගේ විරාගය නට උපනිඃශ්‍රය ඇතියේ වෙයි. විරාගය නැතිවත් ම විරාගවිපන්නයාගේ විමුක්තිඥානදර්ශනය නට උපනිඃශ්‍රය ඇතියේ වෙයි.

සෙය්‍යථාපි ආවුසො රුකෙබ්‍යා සාබාපලාසමිපනෙතො තස්ස පපටිකාපි න පාරිසුරිං ගච්ඡති. තථොපි -පෙ- ඵෙගගුපි -පෙ- සාරොපි න පාරිසුරිං ගච්ඡති. එවමෙව ඛො ආවුසො දුස්සීලස්ස සීලටිපන්නස්ස ගතූපනිසො හොති අවිසුට්ඨාරො. අවිසුට්ඨාරෙ අසති අවිසුට්ඨාරටිපන්නස්ස ගතූපනිසං හොති පාමොජ්ජං. -පෙ- විමුත්තිකුණදස්සනං.

සීලවතො ආවුසො සීලසම්පන්නස්ස උපනිසසම්පනෙතො හොති අවිසුට්ඨාරො. අවිසුට්ඨාරෙ සති අවිසුට්ඨාරසම්පන්නස්ස උපනිස-සම්පන්නං හොති පාමොජ්ජං. පාමොජ්ජ සති පාමොජ්ජසම්පන්නස්ස උපනිසසම්පන්නා හොති චිති. චිතියා සති චිතිසම්පන්නස්ස උපනිස-සම්පනෙතො හොති ජස්සද්ධි. ජස්සද්ධියා සති ජස්සද්ධිසම්පන්නස්ස උපනිස-සම්පන්නං හොති සුඛං. සුඛෙ සති සුඛසම්පන්නස්ස උපනිසසම්පනෙතො හොති සමමාසමාධි. සමමාසමාධිස්ස සති සමමාසමාධිසම්පන්නස්ස උපනිසසම්පන්නං හොති යථාභූතකුණදස්සනං. යථාභූතකුණදස්සනෙ සති යථාභූතකුණදස්සනසම්පන්නස්ස උපනිසසම්පන්නා හොති නිබ්බිද. නිබ්බිද සති නිබ්බිදසම්පන්නස්ස උපනිසසම්පනෙතො හොති විරාගො. විරාගෙ සති විරාගසම්පන්නස්ස උපනිසසම්පන්නං හොති විමුත්තිකුණදස්සනං.

සෙය්‍යථාපි ආවුසො රුකෙබ්‍යා සාබාපලාසමිපනෙතො. තස්ස පපටිකාපි පාරිසුරිං ගච්ඡති. තථොපි -පෙ- ඵෙගගුපි -පෙ- සාරොපි පාරිසුරිං ගච්ඡති. එවමෙව ඛො ආවුසො සීලවතො සීලසම්පන්නස්ස උපනිස-සම්පනෙතො හොති අවිසුට්ඨාරො. අවිසුට්ඨාරෙ සති අවිසුට්ඨාර-සම්පන්නස්ස උපනිසසම්පන්නං හොති පාමොජ්ජං. -පෙ- විමුත්තිකුණ-දස්සනන්ති.

11. 1. 6

ව්‍යසන සුත්තං.

යො සො භික්ඛවෙ භික්ඛු අකෙකාසකපරිභාසකො¹ අරියුපවාදි² සමුහමචාරිතං අට්ඨානමෙතං අනවකායො යං සො එකාදසනං ව්‍යසනානං අඤ්ඤතරං ව්‍යසනං න නිගච්ඡියා. කතමෙසං එකාදසනානං:

1. අකෙකාසකො පරිභාසකො-මජ්ඣං.

2. අරියුපවාදෙ-මජ්ඣං.

ඇවැත්නි, යම්පරිදි අතුපත් වීපත් රුකෙක් වේ නම් එහි පතුරුදු පිරිපුන් බවට නො යෙයි. සිව්දු... බොරුදු...හරදු පිරිපුන් බවට නො යෙයි. ඇවැත්නි, එ පරිදි ම සිල්විපත් දුසිල්හුගේ අවිප්‍රතිසාරය නට උපනි:ශ්‍රය ඇති වෙයි. අවිප්‍රතිසාරය නැතිවත් ම අවිප්‍රතිසාරවිපන්නයාගේ ප්‍රමොදය නට උපනි:ශ්‍රය ඇති වෙයි ... විමුක්තිඥානදර්ශනය නට උපනි:ශ්‍රය ඇති වෙයි.

ඇවැත්නි, සිල්සපත් සිල්වත්හුගේ අවිප්‍රතිසාරය උපනි:ශ්‍රයසම්පන්න වෙයි. අවිප්‍රතිසාරය ඇතිවත් ම අවිප්‍රතිසාරසම්පන්නයාගේ ප්‍රමොදය උපනි:ශ්‍රයසම්පන්න වෙයි. ප්‍රමොදය ඇතිවත් ම ප්‍රමොදසම්පන්නයාගේ ප්‍රීතිය උපනි:ශ්‍රයසම්පන්න වෙයි. ප්‍රීතිය ඇතිවත් ම ප්‍රීතියම්පන්නයාගේ ප්‍රශ්‍රබ්ධිය උපනි:ශ්‍රයසම්පන්න වෙයි. ප්‍රශ්‍රබ්ධිය ඇතිවත් ම ප්‍රශ්‍රබ්ධියම්පන්නයාගේ සුඛය උපනි:ශ්‍රයසම්පන්න වෙයි. සුඛය ඇතිවත් ම සුඛසම්පන්නයාගේ සමාක්සමාධිය උපනි:ශ්‍රයසම්පන්න වෙයි. සමාක්සමාධිය ඇතිවත් ම සමාක්සමාධියම්පන්නයාගේ යථාභූතඥානදර්ශනය උපනි:ශ්‍රයසම්පන්න වෙයි. යථාභූතඥානදර්ශනය ඇතිවත් ම යථාභූතඥානදර්ශනසම්පන්නයාගේ නිර්වෙදය උපනි:ශ්‍රයසම්පන්න වෙයි. නිර්වෙදය ඇතිවත් ම නිර්වෙද සම්පන්නයාගේ විරාගය උපනි:ශ්‍රයසම්පන්න වෙයි. විරාගය ඇතිවත් ම විරාගසම්පන්නයාගේ විමුක්තිඥානදර්ශනය උපනි:ශ්‍රයසම්පන්න වෙයි.

ඇවැත්නි, යම්යේ අතුපත් සපත් රුකෙක් වේ නම් එහි පතුරුදු පිරිපුන් බවට යෙයි. ඇවැත්නි, එසෙයින් ම සිල්සපත් සිල්වත්හුගේ අවිප්‍රතිසාරය උපනි:ශ්‍රයසම්පන්න වෙයි. අවිප්‍රතිසාරය ඇතිවත් ම අවිප්‍රතිසාරසම්පන්නයාගේ ප්‍රමොදය උපනි:ශ්‍රයසම්පන්න වෙයි ... විමුක්ති-ඥානදර්ශනය උපනි:ශ්‍රයසම්පන්න වෙයි.

11. 1. 6

ව්‍යසන සූත්‍රය

මහණෙනි, යම් මහණෙක් සබ්බසරුනට ආක්‍රොශ පරිභව කරනුයේ ආයථීයනට උපවාද බණනසුදු වේද, හේ යම් හෙයෙකින් එකොළොස් ව්‍යසනයන්ගෙන් එක්තරා ව්‍යසනයකට නො යන්නේ ය යන යමක් වේ නම් තෙල කරුණ අසථාන වෙයි. අනවකාශ වෙයි. කවර එකොළොස් කරුණින යත්:

අනධිගතං නාධිගච්ඡති, අධිගතං¹ පරිභායති, සඤ්චිත්තස්ස න වොදයති, සඤ්චිත්තෙසු වා අධිමානිකො හොති. අනභිරුචා වා චුභ්චරිතං වරති, අඤ්ඤතරං වා සඤ්ඤිලිඨං ආපන්නං ආපජ්ජති. සික්ඛං වා පච්චික්ඛාය භිනායාවතති, ගාලං වා රොගානඛං චූසති, උම්මාදං වා පාපුණාති විත්තකෙබ්ඵං, සමට්ථිලොකා කාලං කරොති, කායස්ස හෙද පරමමරණා අපායං දුග්ගතිං විනිපාතං ගිරයං උපපජ්ජති.

යො යො භික්ඛවෙ භික්ඛු අකෙකාසකපරිභාසකො අරියුපවාදී සමුභවාරිතං, අට්ඨානථෙතං අනවකාසො යං යො ඉමෙසං එකාදසනං වාසනානං අඤ්ඤතරං වාසනං න නිගවෙජ්ජායාති.

11. 1. 7

පඨම සඤ්ඤා සුත්තං

අථ ඛො ආයස්මා ආනන්දෙ යෙන හගවා තෙනුපසඤ්චි. උපසඤ්චිකා හගවතො අභිවාදෙකා එකමන්තං නිසීදි. එකමන්තං නිසීනො ඛො ආයස්මා ආනන්දෙ හගවතො එතදවොච;

සීයා නු ඛො හතෙත භික්ඛුනො තථාරූපො සමාධිපට්ඨාගො යථා තෙව පඨවියං පඨවියඤ්ඤි අස්ස, න ආපස්මිං ආපොසඤ්ඤි අස්ස, න තෙජස්මිං තෙජොසඤ්ඤි අස්ස, න වායස්මිං වායොසඤ්ඤි අස්ස, න ආනාසානඤ්ඤායතනෙ ආනාසානඤ්ඤායතනසඤ්ඤි අස්ස, න විඤ්ඤාණඤ්ඤායතනෙ විඤ්ඤාණඤ්ඤායතනසඤ්ඤි අස්ස, න ආතිඤ්ඤායතනෙ ආතිඤ්ඤායතනසඤ්ඤි අස්ස, න තෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනෙ තෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනසඤ්ඤි අස්ස.

න ඉධිලොකෙ ඉධිලොකසඤ්ඤි අස්ස, න පරිලොකෙ පරිලොක-සඤ්ඤි අස්ස. යමිදං දිට්ඨං සුත්තං මුතං විඤ්ඤානං පතං පරියෙසිතං අනුච්චරිතං මනසා, තත්ත්වං න සඤ්ඤි අස්ස, සඤ්ඤි ච පන අස්සාති.

1. අධිගතං-සිමු

* සිංහල පොතේ නැති කොටසක් මේ සුත්තයෙහි මුල එයි.

අනධිගත භොගය නො ලබන්නේ ය. අධිගතය පිරිහෙන්නේ ය. ඔහුගේ ශික්ෂාත්‍රය සංඛ්‍යාත ශාසනධර්මය ව්‍යවදානයට නො යෙයි. සඤ්ඤායෙහි හෝ අධිමාන ඇතියේ වෙයි. නො ඇලුණේ හෝ බලිසර හැසිරෙයි. එක්තරා සංකීර්ණ ඇවතකට හෝ අවදානය, ශික්ෂා හෝ ප්‍රත්‍යාඛ්‍යාතය කොට හිතහැටියට වැටෙයි. දැඩි රොගාබාධයක් හෝ පහස්පත් ය. විකෘත්පෙප සංඛ්‍යාත උත්මාදයට හෝ පැමිණෙයි නට සිහි ඇතියේ කල්පය කෙරෙයි. කාලින් මරණින් මතු අපාය දුර්ග්ථි විනිපාත සංඛ්‍යාත නිරයට පැමිණෙයි.

මහණෙනි, යම් මහණෙක් සමුම්භරුනට ආක්‍රොශ පරිභව කරනුයේ ආයෙඛාපවාද බණනසුලු වේ නම් හේ මේ එකොළොස් ව්‍යසනයන්ගෙන් එක්තරා ව්‍යසනයකට නො පැමිණෙන්නේ ය යන තෙල කරුණ අසථාන වෙයි. අනවකාශ වේ.

11. 1. 7

පයම් සඤ්ඤා සූත්‍රය

එකල්හි ආයුෂ්මත් ආනන්ද තෙරණුවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියහ. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සකසා වැද එකත්පසෙක හුන්හ. එකත්පසෙක හුන් ආයුෂ්මත් ආනන්ද තෙරණුවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල සැලකළහ:

වහන්ස, යම් පරිද්දෙකින් පෘථිවි (කාන්ත්ත) යෙහි පෘථිවිසංඥා ඇති නොවන්නේ නම්, ආපොකම්භයෙහි අප්පංඥා ඇති නොවන්නේ නම් තෙජස්සි තෙජසංඥා ඇති නො වන්නේ නම්, වායුයෙහි වායු සංඥා ඇති නොවන්නේ නම් ආකාශානඤ්ඤායතනයෙහි ආකාශානඤ්ඤායතනසංඥා ඇති නො වේ නම් විඤ්ඤාණඤ්ඤායතනයෙහි විඤ්ඤාණඤ්ඤායතනසංඥා ඇති නො වේ නම් ආකිඤ්ඤායතනයෙහි ආකිඤ්ඤායතනසංඥා ඇති නො වේ නම් නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනයෙහි නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනසංඥා ඇති නො වේ නම් ඉහලොකයෙහි ඉහලොකසංඥා ඇති නො වේ නම්, පරලොකයෙහි පරලොකසංඥා ඇති නො වේ නම්, යම් මේ ප්‍රාථ්‍ය වූ පෘථිවිපණ කළා වූ සිතින් අනුවචරණය කරන ලද දිට්ඨි සංඛ්‍යාත රූපායතනයක් හෝ ශ්‍රැතසංඛ්‍යාත ගබ්ඳයතනයක් හෝ මුත්‍රසංඛ්‍යාත ගඤ්ඤා ස්ප්‍රෂ්ටව්‍ය ආයතනයක් හෝ සුඛ-දුඛාදි ධර්මාරමණයක් හෝ වේ නම් එහිදී සංඥා ඇති නො වේ නම් සංඥා ඇතියේත් වේ නම් හික්ෂුණට එබදු සංඥා ප්‍රතිලාභයක් වේ දැයි.

සියා ආනන්ද භික්ඛුනො තථාරූපො සමාධිපට්ටලාහො, යථා නෙව පඨවියං පඨවියඤ්ඤි අසස, න ආපසමිං ආපොසඤ්ඤි අසස, න තෙජසමිං තෙජොසඤ්ඤි අසස, න වායසමිං වායොසඤ්ඤි අසස, න ආකාසානඤ්ඤායතනෙ ආකාසානඤ්ඤායතනසඤ්ඤි අසස, න විඤ්ඤාණඤ්ඤායතනෙ විඤ්ඤාණඤ්ඤායතනසඤ්ඤි අසස, න ආකිඤ්ඤායතනෙ ආකිඤ්ඤායතනසඤ්ඤි අසස, න නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනෙ නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනසඤ්ඤි අසස, න ඉධිලොකෙ ඉධිලොකසඤ්ඤි අසස, න පරලොකෙ පරලොකසඤ්ඤි අසස, යමිදං දිට්ඨං සුතං මුතං විඤ්ඤානං පතනං පරියෙසිතං අනුච්චරිතං මනසා, තත්ත්වාපි න සඤ්ඤි අසස, සඤ්ඤි ච පන අසසාති.

යථාකථං පන හතෙන සියා භික්ඛුනො තථාරූපො සමාධිපට්ටලාහො, යථා නෙව පඨවියං පඨවියඤ්ඤි අසස, න ආපසමිං ආපොසඤ්ඤි අසස, න තෙජසමිං තෙජොසඤ්ඤි අසස, න වායසමිං වායොසඤ්ඤි අසස, න ආකාසානඤ්ඤායතනෙ ආකාසානඤ්ඤායතනසඤ්ඤි අසස, න විඤ්ඤාණඤ්ඤායතනෙ විඤ්ඤාණඤ්ඤායතනසඤ්ඤි අසස, න ආකිඤ්ඤායතනෙ ආකිඤ්ඤායතනසඤ්ඤි අසස, න නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනෙ නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනසඤ්ඤි අසස, න ඉධිලොකෙ ඉධිලොකසඤ්ඤි අසස, න පරලොකෙ පරලොකසඤ්ඤි අසස, යමිදං දිට්ඨං සුතං මුතං විඤ්ඤානං පතනං පරියෙසිතං අනුච්චරිතං මනසා, තත්ත්වාපි න සඤ්ඤි අසස, සඤ්ඤි ච පන අසසාති.

ඉධානන්ද භික්ඛු එවං සඤ්ඤි හොති: “එතං සත්තං එතං පණිතං යදිදං සබ්බසංඛාරසමුප්පාදං සබ්බපට්ඨපට්ඨිසසංගො තණ්හසබ්බො විරාගො නිරෝධො නිබ්බානං”න්ති. එවං බො ආනන්ද සියා භික්ඛුනො තථාරූපො සමාධිපට්ටලාහො, යථා නෙව පඨවියං පඨවියඤ්ඤි අසස, න ආපසමිං ආපොසඤ්ඤි අසස, න තෙජසමිං තෙජොසඤ්ඤි අසස, න වායසමිං වායොසඤ්ඤි අසස, න ආකාසානඤ්ඤායතනෙ ආකාසානඤ්ඤායතනසඤ්ඤි අසස, න විඤ්ඤාණඤ්ඤායතනෙ විඤ්ඤාණඤ්ඤායතනසඤ්ඤි අසස, න ආකිඤ්ඤායතනෙ ආකිඤ්ඤායතනසඤ්ඤි අසස, න නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනෙ නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනසඤ්ඤි අසස, න ඉධිලොකෙ ඉධිලොකසඤ්ඤි අසස, න පරලොකෙ පරලොකසඤ්ඤි අසස, යමිදං දිට්ඨං සුතං මුතං විඤ්ඤානං පතනං පරියෙසිතං අනුච්චරිතං මනසා, තත්ත්වාපි න සඤ්ඤි අසස, සඤ්ඤි ච පන අසසාති.

ආනන්දයෙනි, යම් පරිද්දෙකින් පෘථිවියෙහි පෘථිවිසංඥා ඇති නො වේ නම්, ආපයෙහි අප්පංඥා ඇති නො වේ නම්, තෙජස්සි තෙජස්සංඥා ඇති නො වේ නම්, වායුවෙහි වායුසංඥා ඇති නො වේ නම්, ආකාශානඤ්ඤායතනයෙහි ආකාශානඤ්ඤායතනසංඥා ඇති නො වේ නම්, විඤ්ඤාණඤ්ඤායතනයෙහි විඤ්ඤාණඤ්ඤායතනසංඥා ඇති නො වේ නම් ආකිඤ්ඤායතනයෙහි ආකිඤ්ඤායතනසංඥා ඇති නො වේ නම්, නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනයෙහි නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනසංඥා ඇති නො වේ නම්, ඉහලොකයෙහි ඉහලොකසංඥා ඇති නො වේ නම්, පරලොකයෙහි පරලොකසංඥා ඇති නො වේ නම්, යම් මේ සිතින් ප්‍රාප්ත වූ පයෙඝිෂිත වූ සිතින් අනුවචරණය කරන ලද දිට්ඨසංකිත්‍යාන රූපායතනයක් හෝ ශ්‍රැතසංකිත්‍යාන ශබ්දයතනයක් හෝ මුත්‍රසංකිත්‍යාන භක්‍ති - රස - ස්ප්‍රෂ්ටව්‍යආයතනයක් හෝ සුඛ-දුඃඛාදි ධර්මායතනයක් හෝ වේ නම්, එහිද සංඥා ඇති නො වේ ද, සංඥා ඇතියේත් වේ ද, එබඳු සමාධිප්‍රතිලාභයක් මහණනට වන්නේ ය.

වහන්ස, යම් පරිදි පෘථිවියෙහි පෘථිවිසංඥා නැති වේ නම්, අප්පංඥා ඇති වේ නම්, තෙජස්සි තෙජස්සංඥා නැති වේ නම් වායුවෙහි වායුසංඥා නැති වේ නම්, ආකාශානඤ්ඤායතනයෙහි ආකාශානඤ්ඤායතනසංඥා නැති වේ නම්, විඤ්ඤාණඤ්ඤායතනයෙහි විඤ්ඤාණඤ්ඤායතනසංඥා නැති වේ නම්, ආකිඤ්ඤායතනයෙහි ආකිඤ්ඤායතනසංඥා නැති වේ නම්, නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනයෙහි නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනසංඥා නොමැති වේ නම් ඉධිලොකයෙහි ඉධිලොකසංඥා නැති වේ නම්, පරලොකයෙහි පරලොක සංඥා නැති වේ නම්, යම්බඳු මේ සිතින් ප්‍රාප්ත පයෙඝිෂිත අනුවචරිත, දිට්ඨ සූත්‍ර මුත්‍ර විඤ්ඤාතයකුත් වේ නම් එහිද සංඥා ඇති නො වේ නම් සංඥා ඇතියේත් වේ නම් මහණනට එබඳු සමාධි-ප්‍රතිලාභයක් කෙසේ වන්නේ දැයි.

ආනන්දයෙනි, මෙ සස්තෙහි මහණ “යම්බඳු සර්වසංස්කාරසමථයෙක් සර්වොපධිප්‍රතිනිසංගියෙක් තෘෂ්ණාක්ෂයෙක් විරාගයෙක් නිරෝධයෙක් නිර්වාණයෙක් වේ නම් තෙල ශාන්ත ය, තෙල ප්‍රණීතය”යි යන මෙබඳු සංඥා ඇතියේ වෙයි. ආනන්දයෙනි, මෙසේ යම් පරිදි පෘථිවියෙහි පෘථිවිසංඥා නැති වේ නම් අප්පංඥා ඇති වේ නම් තෙජස්සි තෙජස්සංඥා නැති වේ නම් වායුවෙහි වායුසංඥා නැති වේ නම් ආකාශානඤ්ඤායතනයෙහි ආකාශානඤ්ඤායතනසංඥා නැති වේ නම්, විඤ්ඤාණඤ්ඤායතනයෙහි විඤ්ඤාණඤ්ඤායතනසංඥා නැති වේ නම් ආකිඤ්ඤායතනයෙහි ආකිඤ්ඤායතනසංඥා නැති වේ නම් නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනයෙහි නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනසංඥා නැති වේ නම්, ඉහලොකයෙහි ඉහලොකසංඥා නැති වේ නම්, පරලොකයෙහි පරලොකසංඥා නැති වේ නම්, ප්‍රාප්ත වූ ද පයෙඝිෂිත වූ ද සිතින් අනුවචරිත වූ ද යම් දිට්ඨ, සූත්‍ර, මුත්‍ර, විඤ්ඤාතයෙක් වේ නම්, එහිද සංඥා නැත්තේ නම්, එහෙත් සංඥා ඇතියේත් වේ නම්, හික්මුනට එබඳු සමාධිප්‍රතිලාභයක් වෙයි.

අථ ඛො ආයස්වා ආනන්දෙ භගවතො භාසිතං අභිනන්දිතා අනුමොදිතා උට්ඨායාසනා භගවන්තං අභිවාදෙතා පදකඛිණං කතා යෙනායස්වා සාරිපුතො තෙනුප්පඛාටි. උප්පඛාටීතා ආයස්වතා සාරිපුතෙන සද්ධිං සමමොදි. සමමොදනියං කථං සාරාණියං විතීක්ෂෙරතා එකමන්තං නිසීදි. එකමන්තං නිසින්නා ඛො ආයස්වා ආනන්දෙ ආයස්වන්තං සාරිපුතං එතද්වොච:

සියා නු ඛො ආවුසො සාරිපුත භික්ෂුනො තථාරූපො සමාධි-
පටිලාභො යථා තෙව පඨවියං පඨවිසඤ්ඤි අස්ස -පෙ- යමිදං දිට්ඨං සුතං
මුතං විඤ්ඤාතං පත්තං පරියෙසිතං අනුච්චරිතං මනසා, තත්ත්වං න සඤ්ඤි
අස්ස, සඤ්ඤි ච පන අස්සාති.

සියා ආවුසො ආනන්ද භික්ෂුනො තථාරූපො සමාධිපටිලාභො යථා
තෙව පඨවියං පඨවිසඤ්ඤි අස්ස -පෙ- යමිදං දිට්ඨං සුතං මුතං විඤ්ඤාතං
පත්තං පරියෙසිතං අනුච්චරිතං මනසා, තත්ත්වං න සඤ්ඤි අස්ස, සඤ්ඤි ච
පන අස්සාති.

යථාකථං පනාවුසො සාරිපුත සියා භික්ෂුනො තථාරූපො සමාධි-
පටිලාභො යථා තෙව පඨවියං පඨවිසඤ්ඤි අස්ස -පෙ- යමිදං දිට්ඨං සුතං
මුතං විඤ්ඤාතං පත්තං පරියෙසිතං අනුච්චරිතං මනසා, තත්ත්වං න සඤ්ඤි
අස්ස, සඤ්ඤි ච පන අස්සාති.

ඉධාවුසො ආනන්ද, භික්ෂු එවං සඤ්ඤි හොති: 'එතං සත්තං එතං පණිතං
යදිදං සබ්බසංඛාරං මමො සබ්බපටිපට්ඨිකං හොතො තණ්හකමායා විරුගො
නිරොධො නිබ්බානං'නි, එවං ඛො ආවුසො ආනන්ද, සියා භික්ෂුනො
තථාරූපො සමාධිපටිලාභො යථා තෙව පඨවියං පඨවිසඤ්ඤි අස්ස -පෙ-
යමිදං දිට්ඨං සුතං මුතං විඤ්ඤාතං පත්තං පරියෙසිතං අනුච්චරිතං මනසා,
තත්ත්වං න සඤ්ඤි අස්ස, සඤ්ඤි ච පන අස්සාති.

අව්ඡරියං ආවුසො, අභිග්ගං ආවුසො, යනු හි නාම සන්තති ච සාවකස්ස ච
අනෙත අනෙතා ඛාණ්ඩනා ඛාණ්ඩනං සංසංදිස්සති සමෙස්සති න
විග්ගතිස්සති, යදිදං අග්ගපදස්මි.

එකල්හි ආයුෂ්මත් ආනන්ද තෙරණුවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ භාෂිතය සතුවත් පිළිගෙන අනුමෝදන් ව හුනස්නෙන් නැගී භාග්‍යවතුන් සකසා වැද පැදැනුණු කොට ආයුෂ්මත් සැරියුත් තෙරුන් කරා ගියහ. ගොස් ආයුෂ්මත් සැරියුත් තෙරුන් හා සතුවුවහ. සමූපදන්‍යයට නිසි සිහිකටයුතු කථාව කොට නිමවා එකත්පස් ව උන්න. එකත්පස් ව හුන් ආයුෂ්මත් ආනන්ද තෙරණුවෝ ආයුෂ්මත් සැරියුත් තෙරුන්ට තෙල කීහ:

ඇවැත්නි, ශාරිපුත්‍රයෙනි, යම් පරිදි පාටිච්ඡයෙහි පාටිච්ඡංඤා නොමැති වේ නම් -පෙ- යම් බදු ප්‍රාප්ත වූ ද පයෙඝිහිත වූ ද සිතින් අනුච්චරිත වූ ද දිට්ඨ, සුත, මුත, විඤ්ඤාතයෙක් වේ නම්, එහිදු සංඤා නැති වේ නම්, එතෙකුදු වත් සංඤා ඇතියේත් වේ නම් මහණහට එබඳු සමාධිප්‍රතිලාභයෙක් වේ දැයි?

ඇවැත්නි, ආනන්දයෙනි, යම් පරිදි පාටිච්ඡයෙහි පාටිච්ඡංඤා නොමැති වේ නම් ... ප්‍රාප්ත වූ ද පයෙඝිහිත වූ ද සිතින් අනුච්චරිත වූ ද යම් දිට්ඨ, සුත, මුත, විඤ්ඤාතයෙක් වේ නම්, එහිදු සංඤා නැති වේ නම්, එහෙත් සංඤා ඇතියේත් වේ නම්, මහණහට එබඳු සමාධිප්‍රතිඵලයෙක් වේ යයි.

ඇවැත්නි, ශාරිපුත්‍රයෙනි, යම් පරිදි පාටිච්ඡයෙහි පාටිච්ඡංඤා නැති වේ නම් ... ප්‍රාප්ත වූ ද පයෙඝිහිත වූ ද මනසින් අනුච්චරිත වූ ද යම් දිට්ඨ, සුත, මුත, විඤ්ඤාතයෙක් වේ නම් එහිදු සංඤා නැති වේ නම් මහණහට එබඳු සමාධිප්‍රතිලාභයෙක් කෙසේ නම් වේ දැයි.

ඇවැත්නි ආනන්දයෙනි, මෙයස්නෙහි මහණ “යම වෙ සථිසංස්කාර ශමථයෙක් සමොපධිප්‍රතිපත්තියෙක් තාප්පාක්ෂයෙක් විරාගයෙක් නිරොධයෙක් නිව්ඤ්ඤායෙක් වේ නම්, තෙල ශාන්තය තෙල ප්‍රණීත ය” යි යන මෙබඳු සංඤා ඇතියේ වෙයි. ඇවැත්නි ආනන්දයෙනි, මහණහට යම් පරිදි පාටිච්ඡයෙහි පාටිච්ඡංඤා නොමැති වේ නම්... ප්‍රාප්ත වූ ද, පයෙඝිහිත වූ ද මනසින් අනුච්චරිත වූ ද යම් දිට්ඨ, සුත මුත විඤ්ඤාතයෙක් වේ නම්, එහිදු සංඤා නැතියේ වේ නම්, එතෙකුදු වත් සංඤා ඇතියේත් වේ නම් එබඳු සමාධිප්‍රතිලාභයෙක් වේ යයි.

ඇවැත්නි, යම් කරුණෙක්හි ලා ශාසනයන් වහන්සේගේ ද ශ්‍රාවකයාගේ ද අග්‍රපදයෙහි ලා අක්ඛය හා අක්ඛය ද බ්‍යඤ්ඤාය හා ව්‍යඤ්ඤාය ද සැසැලේ නම්, සමාන වේ නම්, නො වැරදේ නම්, තෙල ආශ්වාසී යි. ඇවැත්නි, තෙල අද්භූතයි.

ඉදනාහං ආවුසො හගවන්තං උපසංඛ්‍යානීනා එතඤ්ඤං අපුඤ්ඤං. හගවාපි මෙ එතෙහෙව පදෙහි එතෙහි බ්‍යඤ්ජනෙහි එතඤ්ඤං ව්‍යාකාසි, සෙය්‍යථාපි ආයස්මා සාරිපුතෙනා. අවජරියං ආවුසො, අබ්‍යුතං ආවුසො, යත්‍ර හි නාම සත්ථු ව සාවකස්‍ය ව අකේන අකේන බ්‍යඤ්ජනෙන බ්‍යඤ්ජනං සංසංදිස්‍යති, සමෙස්‍යති, න විග්ගහිස්‍යති, යදිදං අග්ගපදස්‍යති.

11. 1. 8

මනසිකාර සුතකං

අප්ථං ඛො ආයස්මා ආනන්දෙ යෙන හගවා තෙනුපසංඛ්‍යමි. උපසංඛ්‍යානීනා හගවන්තං අභිවාදෙතො එකමන්තං නිසීදි. එකමන්තං නිසිනෙතො ඛො ආයස්මා ආනන්දෙ හගවන්තං එකදවොච:

සියා නු ඛො හතෙන භික්ඛුනො තථාරූපො සමාධිපට්ඨාහො, යථා න චක්ඛුං මනසි කරෙය්‍ය, න රූපං මනසි කරෙය්‍ය, න සොතං මනසි කරෙය්‍ය, සද්දං මනසි කරෙය්‍ය, න සානං මනසි කරෙය්‍ය, න ගන්ධං මනසි කරෙය්‍ය, න ජ්වහං මනසි කරෙය්‍ය, න කායං මනසි කරෙය්‍ය, න ථේඛණ්ඩං මනසි කරෙය්‍ය, න පයවිං මනසි කරෙය්‍ය න, ආපං මනසි කරෙය්‍ය, න තෙජං මනසි කරෙය්‍ය, න වායං මනසි කරෙය්‍ය, න අකාසානඤ්ඤායනං මනසි කරෙය්‍ය, න විඤ්ඤාණඤ්ඤායනං මනසි කරෙය්‍ය, න ආකිඤ්ඤායනං මනසි කරෙය්‍ය, න තෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායනං මනසි කරෙය්‍ය, න ඉධ ලොකං මනසි කරෙය්‍ය, න පරලොකං මනසි කරෙය්‍ය, යමිදං දිට්ඨං සුතං චුතං විඤ්ඤානං පත්තං පරියෙසිතං අනුච්චරිතං මනසා, තමි න මනසි කරෙය්‍ය, මනසි ච පන කරෙය්‍යාති.

ඇවැත්නි ශාරිපුත්‍රයෙනි, මම මෙ දෑත් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා එළඹ තෙල අක්ඛිය පිළිවිසියෙහි, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ද තෙල පදයෙන් තෙල ව්‍යාකූණනයෙන් තෙල අක්ඛිය ආයුෂ්මත් ශාරිපුත්‍රයන් (විසඳු) පරිද්දෙන් විසඳු සේක. ඇවැත්නි යම් කරුණෙක් ශාක්‍යයන් වහන්සේගේ හා ග්‍රාවකයාගේ හා අක්ඛියෙන් අක්ඛියත් ඛ්‍යාකූණනයෙන් ඛ්‍යාකූණනයත් අග්‍රපද සංඛ්‍යාත නිවාරණයෙහි ලා සැසැදේ නම් සමාන වේ නම් නොවැරදේ නම්, ඇවැත්නි, තෙල ආශ්‍රයයි යි. ඇවැත්නි, අද්භූත යි.

11. 1. 8

මනසිකාර සූත්‍රය

එකල්හි ආයුෂ්මත් ආනන්ද තෙරණුවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා එළඹියහ. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සකසා වැද එකත් පසෙක හුන්හ. එකත් පසෙක හුන් ආයුෂ්මත් ආනන්ද තෙරණුවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල සැල කළහ:

වහන්ස, යම් පරිද්දෙකින් වක්ෂ්‍ය මෙනෙහි නො කෙරේ නම්, රූපය මෙනෙහි නො කෙරේ නම්, ග්‍රොහය මෙනෙහි නො කෙරේ නම්, ශබ්දය මෙනෙහි නො කෙරේ නම්, ස්පර්ශය මෙනෙහි නො කෙරේ නම්, ගන්ධය මෙනෙහි නො කෙරේ නම්, ජිහ්වා ව මෙනෙහි නො කෙරේ නම්, රස මෙනෙහි නො කෙරේ නම්, කය මෙනෙහි නො කෙරේ නම්, ස්ප්‍රේෂ්ටව්‍යය මෙනෙහි නො කෙරේ නම්, පැට්ටිය මෙනෙහි නො කෙරේ නම්, ආපය මෙනෙහි නො කෙරේ නම්, තේජස් මෙනෙහි නො කෙරේ නම්, වායු මෙනෙහි නො කෙරේ නම්, ආකාශානුකූලතාවය මෙනෙහි නො කෙරේ නම්, විශ්වකාශානුකූලතාවය මෙනෙහි නො කෙරේ නම්, ආකිංකූලතාවය මෙනෙහි නො කෙරේ නම්, නෙවසංකූලතාවය මෙනෙහි නො කෙරේ නම්, ඉහලොකය මෙනෙහි නො කෙරේ නම්, පරලොකය මෙනෙහි නො කෙරේ නම්, යම්බඳු මේ ප්‍රාප්ත වූ පර්යේෂිත වූ සිතින් අනුවච්චිත වූ දිට්ඨි, සුත මුත, විශ්‍යාසයක් ඇත් නම්, එ ද මෙනෙහි නො කෙරේ නම් මෙනෙහි කරනෙක් වේ නම් මහණහට එබඳු සමාධි ප්‍රතිලාභයක් වන්නේ ද යි. ?

සියා ආනන්ද, භික්ඛුනො තථාරූපො සමාධිපට්ඨාභො, යථා න චක්ඛං මනසි කරෙය්‍ය, න රූපං මනසි කරෙය්‍ය, න සොතං මනසි කරෙය්‍ය, න සඤ්ඤං මනසි කරෙය්‍ය, න සානං මනසි කරෙය්‍ය, න ගන්ධං මනසි කරෙය්‍ය, න ජීව්හං මනසි කරෙය්‍ය, න රසං මනසි කරෙය්‍ය, න කායං මනසි කරෙය්‍ය, න ථේඛ්‍යං මනසි කරෙය්‍ය, න පඨවිං මනසි කරෙය්‍ය, න ආපං මනසි කරෙය්‍ය, න තෙජං මනසි කරෙය්‍ය, න වායං මනසි කරෙය්‍ය, න ආකාශානඤ්ඤායතනං මනසි කරෙය්‍ය, න විඤ්ඤාණඤ්ඤායතනං මනසි කරෙය්‍ය, න ආකිඤ්ඤායතනං මනසි කරෙය්‍ය, න තෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනං මනසි කරෙය්‍ය, න ඉධිලොකං මනසි කරෙය්‍ය, න පරිලොකං මනසි කරෙය්‍ය, යමිදං දිට්ඨං සුතං මුතං විඤ්ඤාතං පත්තං පරියෙසිතං අනුච්චරිතං මනසා, තමි න මනසි කරෙය්‍ය, මනසි ච පන කරෙය්‍යාති.

යථා කථං පන භතෙහ සියා භික්ඛුනො තථාරූපො සමාධිපට්ඨාභො, යථා න චක්ඛං මනසි කරෙය්‍ය -පෙ- යමිදං දිට්ඨං සුතං මුතං විඤ්ඤාතං පත්තං පරියෙසිතං අනුච්චරිතං මනසා තමි න මනසි කරෙය්‍ය, මනසි ච පන කරෙය්‍යාති.

ඉධානන්ද භික්ඛු එවං මනසි කරොති: “එතං සත්තං එතං පඤ්ඤං යදිදං සබ්බසංඛාරසමුප්පාදං සබ්බපට්ඨපට්ඨිනිසංගො තණ්හකම්මො විරාගො තිරොධො නිබ්බාන”න්ති. එවං බො ආනන්ද, සියා භික්ඛුනො තථාරූපො සමාධිපට්ඨාභො යථා න චක්ඛං මනසි කරෙය්‍ය, න රූපං මනසි කරෙය්‍ය, න සොතං මනසි කරෙය්‍ය, න සඤ්ඤං මනසි කරෙය්‍ය, න සානං මනසි කරෙය්‍ය, න ගන්ධං මනසි කරෙය්‍ය, න ජීව්හං මනසි කරෙය්‍ය, න රසං මනසි කරෙය්‍ය, න කායං මනසි කරෙය්‍ය, න ථේඛ්‍යං මනසි කරෙය්‍ය, න පඨවිං මනසි කරෙය්‍ය, න ආපං මනසි කරෙය්‍ය, න තෙජං මනසි කරෙය්‍ය, න වායං මනසි කරෙය්‍ය, න ආකාශානඤ්ඤායතනං මනසි කරෙය්‍ය, න විඤ්ඤාණඤ්ඤායතනං මනසි කරෙය්‍ය, න ආකිඤ්ඤායතනං මනසි කරෙය්‍ය, න තෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනං මනසි කරෙය්‍ය, න ඉධිලොකං මනසි කරෙය්‍ය, න පරිලොකං මනසි කරෙය්‍ය, න පරිලොකං මනසි කරෙය්‍ය, යමිදං දිට්ඨං සුතං මුතං විඤ්ඤාතං පත්තං පරියෙසිතං අනුච්චරිතං මනසා, තමි න මනසි කරෙය්‍ය, මනසි ච පන කරෙය්‍යාති.

ආනන්දයෙනි, යම් පරිද්දෙකින් චක්ෂුස මෙනෙහි නො කෙරේ නම්, රූපය මෙනෙහි නො කෙරේ නම්, ශ්‍රෝතය මෙනෙහි නො කෙරේ නම්, ගබ්ඳය මෙනෙහි නො කෙරේ නම්, ස්පාණය මෙනෙහි නො කෙරේ නම්, ගන්ධය මෙනෙහි නො කෙරේ නම්, පිභ්වා මෙනෙහි නො කෙරේ නම්, රසය මෙනෙහි නො කෙරේ නම්, කායය මෙනෙහි නො කෙරේ නම්, ස්ප්‍රජ්ව්‍යය මෙනෙහි නො කෙරේ නම්, පාඨුට්ඨිය මෙනෙහි නො කෙරේ නම්, ආපය මෙනෙහි නො කෙරේ නම්, තෙජස මෙනෙහි නො කෙරේ නම්, වායුව මෙනෙහි නො කෙරේ නම්, ආකාශානුක්‍රමයන්‍ය මෙනෙහි නො කෙරේ නම්, විශුක්ඛානුක්‍රමයන්‍ය මෙනෙහි නො කෙරේ නම්, ආකිංකරානුක්‍රමයන්‍ය මෙනෙහි නො කෙරේ නම්, නෙවසංඝරානුක්‍රමයන්‍ය මෙනෙහි නො කෙරේ නම්, ඉහ ලොකය මෙනෙහි නො කෙරේ නම්, පරලොකය මෙනෙහි නො කෙරේ නම්, යම්බඳු ප්‍රාජ්න වූ පර්යේෂිත වූ මහසින් අනුච්චරිත වූ මේ දිට්ඨ, සුත, මුත, විශුක්ඛයෙකුත් ඇත්නම් එ ද මෙනෙහි නො කෙරේ නම්, මෙනෙහි කරනුයේ ද වේ නම්, මහණහි ඵබඳු සමාධි ප්‍රතිලාභයෙක් වේ යයි.

වහන්ස, යම් පරිද්දෙකින් චක්ෂුස මෙනෙහි නො කෙරේ නම් යම් බඳු ප්‍රාජ්න, පර්යේෂිත මහසින් අනුච්චරිත වූ දිට්ඨ, සුත, මුත, විශුක්ඛයෙක් වේ නම් එ ද මෙනෙහි නො කෙරේ නම්, මෙනෙහි කරනුයේත් වේ නම්, කෙසේ නම් මහණහි ඵබඳු සමාධි ප්‍රතිලාභයෙක් වේ දැයි ?

ආනන්දයෙනි, මෙ සස්තෙහි මහණ මෙසේ මෙනෙහි කරන්නේ ය: “යම් බඳු මේ සඵසංස්කාරයන්ගේ ශමථයෙක් සඵභාවයන්ගේ ප්‍රතිනි: සඵයෙක්, තෘෂ්ණාක්ෂයෙක්, විරාගයෙක්, නිරෝධයෙක් නිව්‍යාණයෙක් වේ නම්, තෙල ශාන්ත ය, තෙල ප්‍රණීත ය” (කියා) යි. ආනන්දයෙනි, මෙසේ වනාහි යම් පරිද්දෙකින් චක්ෂුස මෙනෙහි නො කෙරේ නම්, රූපය මෙනෙහි නො කෙරේ නම්, ශ්‍රෝතය මෙනෙහි නො කෙරේ නම්, ගබ්ඳය මෙනෙහි නො කෙරේ නම්, ස්පාණය මෙනෙහි නො කෙරේ නම්, ගන්ධය මෙනෙහි නො කෙරේ නම්, පිභ්වා මෙනෙහි නො කෙරේ නම්, රසය මෙනෙහි නො කෙරේ නම්, කායය මෙනෙහි නො කෙරේ නම්, ස්ප්‍රජ්ව්‍යය මෙනෙහි නො කෙරේ නම්, පාඨුට්ඨිය මෙනෙහි නො කෙරේ නම්, ආපය මෙනෙහි නො කෙරේ නම්, තෙජස මෙනෙහි නො කෙරේ නම්, වායුව මෙනෙහි නො කෙරේ නම්, ආකාශානුක්‍රමයන්‍ය මෙනෙහි නො කෙරේ නම්, විශුක්ඛානුක්‍රමයන්‍ය මෙනෙහි නො කෙරේ නම්, ආකිංකරානුක්‍රමයන්‍ය මෙනෙහි නො කෙරේ නම්, නෙවසංඝරානුක්‍රමයන්‍ය මෙනෙහි නො කෙරේ නම්, ඉහ ලොකය මෙනෙහි නො කෙරේ නම්, පරලොකය මෙනෙහි නො කෙරේ නම්, යම් බඳු ප්‍රාජ්න පර්යේෂිත, මහසින් අනුච්චරිත වූ මේ දිට්ඨ, සුත, මුත, විශුක්ඛයෙක් ද වේ නම් එය ද මෙනෙහි නො කෙරේ නම්, මෙනෙහි කරනුයේ ද වේ නම්, චක්ෂුහි ඵබඳු සමාධි ප්‍රතිලාභයෙක් වේ යයි,

සජ්ඣ සුතතං

එකං සමයං හගවා නාදිකෙ විහරති ගිඤ්ඤකාවයපථං අප්ථං බො ආයස්මා සන්ධො¹ යෙන හගවා තෙනුපසඬකම්. උපසංකම්ඤා හගවන්තං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං නිසීදි. එකමන්තං නිසිත්වා බො ආයස්මන්තං සන්ධං හගවා එතදවොච:

ආජානියජ්ඣාසිතං සන්ධකො², මා බලුඬාජ්ඣාසිතං. කප්ඤ්ඤ බලුඬකජ්ඣාසිතං හොති:

අස්සබලුඬෙකා හි සන්ධ දෙණියා³ බද්ධො ‘යවසං යවසන්ති’ කොයති, තං කිස්ස හෙතු: න හි සන්ධ අස්සබලුඬකස්ස දෙණියා, බද්ධස්ස එවං හොති, කිං නු බො මං අජ්ජ අස්සදමමසාරම් කාරණං කාරෙස්සති? කිමස්සානං පතිකරොම්’ති? සො දෙණියා බද්ධො ‘යවසං යවසන්ති, කොයති.

එවමෙව බො සන්ධ ඉධෙකවෙවා පුරිසබලුඬෙකා අරඤ්ඤගතොපි රුක්ඛමූලගතොපි සුඤ්ඤාගාරගතොපි කාමරාගපරිශුද්ධිතෙන වෙතසා විහරති කාමරාගපරෙතෙන. උප්පන්නස්ස ච කාමරාගස්ස නිස්සරණං යථාභූතං නප්පජානාති. සො කාමරාගං යෙව අත්තරං කරිත්වා කොයති පජ්ඣායති නිජ්ඣායති, අපජ්ඣායති. ව්‍යාපාදපරිශුද්ධිතෙන වෙතසා විහරති- ඵ්ඨමිඳුපරිශුද්ධිතෙන වෙතසා විහරති- උඤ්චකුක්කුචද්විපරිශුද්ධිතෙන වෙතසා විහරති- විචිකිච්ඡාපරිශුද්ධිතෙන වෙතසා විහරති විචිකිච්ඡා පරෙතෙන. උප්පන්නාය ච විචිකිච්ඡාය නිස්සරණං යථාභූතං නප්පජානාති. සො විචිකිච්ඡං යෙව අත්තරං කරිත්වා කොයති පජ්ඣායති නිජ්ඣායති අපජ්ඣායති. සො පඨවිමි නිස්සාය කොයති ආපමි නිස්සාය කොයති, තෙජමි නිස්සාය කොයති, වායමි නිස්සාය කොයති, ආකාසානඤ්ඤායතනමි නිස්සාය කොයති, විඤ්ඤාණඤ්ඤායතනමි නිස්සාය කොයති, ආතිඤ්ඤායතනමි නිස්සාය කොයති, තෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනමි නිස්සාය කොයති, ඉධ ලොකමි නිස්සාය පරලොකමි නිස්සාය කොයති, යමිදං දිට්ඨං සුතං මුතං විඤ්ඤානං පතතං පරියෙසිතං අනුවච්චිතං මහසා, තමි නිස්සාය කොයති. එවං බො සන්ධ පුරිස-බලුඬකජ්ඣාසිතං හොති.

1. සද්ධො - මජ්ඣ.
2. කොයථ - සිමු.
3. බන්ධො - සාය,

11. 1. 9

සන්ධ සූත්‍රය

එක් සමයෙක්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ නාදික නගර සමීපයෙහි වූ ගිඤ්ඤාවස්ථයෙහි වාසය කරන සේක. එකල්හි ආයුෂ්මත් සඤ්ඤා තෙරණුවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹීයහ. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සකසා වැද එකත්පසෙක හුන්හ. එකත්පසෙක හුන් ආයුෂ්මත් සඤ්ඤා තෙරුන්හට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තෙල කරුණ වදළ සේක:

සඤ්ඤානි, ආජානෙයධ්‍යායිතය සිතව, අස්ගුණිකයාගේ ධ්‍යායිතය නහමක් සිතව, සඤ්ඤානි, අස්ගුණිකයාගේ ධ්‍යායිතය කිසෙය්හ වේ ය යත්:

සඤ්ඤානි, සන්ධාතාර බහවා දෙණ සමීපයෙහි බඳනා ලද අස්ගුණිකයා වනාහි 'යවස, යවස'යි සිතනේ ය. එ කවර හෙය්හ යත්: සඤ්ඤානි, යවස බහවා දෙණ හමුයෙහි බැඳුණු අස්ගුණිකයාට මෙබඳු සිතෙක් නො වෙයි: 'අස්දම්සැරි අද මා ලවා කිනම් කරුණක් කරවන්නේ ද? මම අද ඔහට කුමක් පෙරළා කරනෙමි ද?'යි (කියයි). හේ දෙණ වෙත බැඳුණේ 'යවස, යවස'යි සිතනේ ය,

සඤ්ඤානි, එ පරිද්දෙන් ම මෙ සස්තෙහි ඇතැම් පුරුෂගුණිකයෙක් වලට ගියේ වේවයි, රුක්මුලට ගියේ වේවයි, ගුහ්‍යාගාරයට ගියේ වේවයි, කාමරාගයෙන් ගන්නා ලද කම්රාඅනුගිය සිතින් වාසය කරයි. උපන්නා වූ ද කාමරාගයාගේ නිසරණය ඇතිසැටියෙන් නොදන්නේ ය හේ කාමරාගය අභ්‍යන්තරයෙහි කොට ධ්‍යාන කෙරෙයි. ප්‍රධ්‍යාන කෙරෙයි නිබඳ කොට ධ්‍යාන කෙරෙයි, බැස ගෙන සිතයි, ව්‍යාපාදයෙන් ගත් සිතින් වාසය කරයි — සන්ධාතාරිකයෙන් ගත් සිතින් වාසය කරයි — ඔඤ්ඤානෙයකාන්තයෙන් ගත් සිතින් වාසය කරයි — විචිකිත්සායෙන් ගත් විචිකිත්සායෙන් මැඩුණු සිතින් වාසය කරයි. උපන්නා වූ ද විචිකිත්සා හුගේ නිසරණය ඇතිසැටියෙන් නො දන්නේ ය, හේ විචිකිත්සාව ම අභ්‍යන්තරයෙහි කොට (ලා) සිටන්නේ ය, නානාප්‍රකාරයෙන් සිතන්නේ ය, නිබඳකොට සිතන්නේ ය, බැස සිතන්නේ ය, හේ පාවිච්ඡාත්ස්න-ධ්‍යානය ද නිසා ධ්‍යාන කරන්නේ ය — අප්ප්‍රාප්තධ්‍යානය ද නිසා සිතන්නේ ය — තෙජස්සකාන්තධ්‍යානය ද නිසා සිතන්නේ ය. වායුකාන්තධ්‍යානය ද නිසා සිතන්නේ ය — ආකාශානන්දායතධ්‍යානය ද සිතන්නේ ය — විඤ්ඤානන්දායතධ්‍යානය ද නිසා සිතන්නේ ය — ආකිඤ්ඤායතධ්‍යානය ද නිසා සිතන්නේ ය — නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතධ්‍යානය ද නිසා ලොකය ද නිසා සිතන්නේ ය, පරලොකය ද නිසා සිතන්නේ ය. යම් බඳු සිතන්නේ ය ඉහප්පත්ත, පයෙඝිමිත මනසිත අනුවච්චිත මේ දිට්ඨ, සුත, මුත, විඤ්ඤානෙයෙක් වේ නම්, එය ද නිසා සිතන්නේ ය. සඤ්ඤානි, මෙයෙය්හ පුරුෂ බලධ්‍යායිතය වෙයි.

කප්ඤ්ච සන්ධ ආජානියජ්ඣාසිතං හොති: හද්‍රො හි සන්ධ අසසාජානියො දෙණියා බද්ධො න යවසං යවසන්ති ක්කායති. තං කිසසං හෙතු: හද්‍රස්ස හි සන්ධ අසසාජානියස්ස දෙණියා බද්ධස්ස එවං හොති: කිං නු ඛො මං අජජ අසසදමලසාරථි කාරණං කාරෙස්සති? කිමස්සාහං පතිකරොමි' ති? සො දෙණියා බද්ධො න යවසං යවසන්ති ක්කායති. හද්‍රො හි සන්ධ අසසාජානියො යථා ඉණං යථා බද්ධං¹ යථා ජාතිං යථා කලිං, එවං පනොදස්ස අජෙකාහරණං සමනුපස්සති.

එවමෙව ඛො සන්ධ හද්‍රො පුරිසාජානියො අරඤ්ඤගතොපි රුකකමුල-ගතොපි සුඤ්ඤාගාරගතොපි න කාමරාගපරිපුරිසිතෙන වෙනසා විහරති න කාමරාගපරෙතෙන, උප්පන්නාය ව කාමරාගස්ස නිස්සරණං යථාභූතං පජානාති.

න ව්‍යාපාදපරිපුරිසිතෙන වෙනසා විහරති -පෙ- න ථිනමිඳ්ධපරිපුරිසි-තෙන වෙනසා විහරති -පෙ-න උද්ධවචකුකකුචචපරිපුරිසිතෙන වෙනසා විහරති -පෙ- න විචිකිච්ඡාපරිපුරිසිතෙන වෙනසා විහරති න විචිකිච්ඡා-පරෙතෙන, උප්පන්නාය ව විචිකිච්ඡාය නිස්සරණං යථාභූතං පජානාති. සො තෙව පඨවිං නිස්සාය ක්කායති, න ආපං ගිස්සාය ක්කායති, න තෙජං ගිස්සාය ක්කායති න වායං නිස්සාය ක්කායති, න ආකාශානඤ්ඤායතනං ගිස්සාය ක්කායති, න විඤ්ඤාණඤ්ඤායතනං නිස්සාය ක්කායති, න ආකිඤ්ඤායතනං නිස්සාය ක්කායති, න නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනං නිස්සාය ක්කායති, න ඉධ ලොකං නිස්සාය ක්කායති, න පරලොකං ගිස්සාය ක්කායති. යමෙදං දිව්‍යං සුතං මුතං විඤ්ඤාතං පතනං පරියෙසිතං අනුවචරිතං මනසා. තමපි නිස්සාය න ක්කායති, ක්කායති ව පන එවං ක්කාසිඤ්ඤ පන සන්ධ හද්‍රං පුරිසාජානියං සඉන්ද්‍ර දෙවා සබ්බමකා සපජාපතිකා ආරකාව නමස්සන්ති:

න මො තෙ පුරිසාජඤ්ඤ - න මො තෙ පුරිපුත්තම
යස්ස තෙ නාභිජානාම - යමපි නිස්සාය ක්කායසී ති.

එවං වුත්තෙ ආයස්මා සන්ධො හගවත්තං එතදවොච:

1. බ්‍රහ්ම - මජ්ඣං.

සක්කියෙනි, හදු වූ ආජානෙයධ්‍යායිතය කෙසේ වේ ය යත්: සක්කියෙනි, අශ්වාජානෙයයා සත්ත්වාභාර බහන දෙණ සමීපයෙහි බඳනාලද්දේ ‘යවස, යවසැ’යි නො සිතන්නේ ය. එ කවර හෙයින් යත්: සක්කියෙනි, දෙණ සමීපයෙහි බඳනා ලද හදු වූ ආශ්වාජානෙයයාට මෙබඳු සිතෙක් වෙයි: අද මා ලවා අස්ථම්මාරි කුමක් කරවන්නේ ද? සිහට මම් අද කුමක් පෙරළා කරනෙමි ද?’යි (කියායි), හේ දෙණ හමුයෙහි බඳනා ලද්දේ ‘යවස, යවසැ’යි නො සිතන්නේ ය. සක්කියෙනි, හදු වූ අශ්වාජානෙයයා වනාහි ප්‍රත්‍යාදයාගේ අධ්‍යවහරණ සංකීර්ණ පනතය සාණ සදාශ කොට බන්ධන සදාශ කොට හානි සදාශ කොට මහාපරාධ සදාශ කොට මෙසේ මොනවට දක්නේ ය.

සක්කියෙනි; එ පරිද්දෙන් ම හදු වූ පුරුෂාජානෙයයා වලට ගියේ වේවයි රුක්මුලට ගියේ වේව යි ශුන්‍යාගාරයට ගියේ වේවයි කාමරාගයෙන් ගත් කාමරාගයෙන් මඩනා ලද සිතින් වාසය නො කරයි. උපන්නා වූ ද කාමරාගයාගේ නිසරණය ඇතිසැටියෙන් දන්නේ ය. ව්‍යාපාදයෙන් මඩනා ලද, සිතින් වාසය නො කෙරෙයි — සත්‍යානුමතියෙන් මඩනා ලද සිතින් වාසය නො කෙරෙයි — ඖද්ධිත්‍යකොන්‍යාත්‍යයෙන් මඩනා ලද සිතින් වාසය නො කෙරෙයි — විචිකිත්සායෙන් මඩනා ලද විචිකිත්සායෙන් යටකළ සිතින් වාසය නො කරයි උපන්නා වූ ද විචිකිත්සාවගේ නිසරණය තතු සේ දන්නේ ය. හේ පාච්චිය නිසා නො ම ධ්‍යාන කෙරෙයි, ආපය නිසා නොම ධ්‍යාන කෙරෙයි. තේජස් නිසා නොම ධ්‍යාන කෙරෙයි, වායු නිසා නොම ධ්‍යාන කෙරෙයි, ආකාශානුකූලායතනය නිසා නො ම ධ්‍යාන කෙරෙයි, විඤ්ඤාණඤ්ඤායතනය නිසා නො ම ධ්‍යාන කෙරෙයි, ආකිඤ්ඤායතනය නිසා නො ම ධ්‍යාන කෙරෙයි. නෙට්ඨඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනය නිසා නොම ධ්‍යාන කෙරෙයි, ඉහලොකය නිසා නොම ධ්‍යාන කෙරෙයි, පරලොකය නිසා නො ම ධ්‍යාන කෙරෙයි. යම් ප්‍රාප්ත පර්යේෂිත මනසින් අනුච්චරිත වූ දිට්ඨසුත මුත විඤ්ඤානයෙක් වේ නම් එ ද නිසා නො ම ධ්‍යාන කෙරෙයි. එතෙකුදුවත් ධ්‍යාන කෙරෙයි. සක්කියෙනි, හදු වූ පුරුෂාජානෙයයා ඉන්ද්‍රියා සහිත බ්‍රහ්මයා සහිත ප්‍රජාපති සහිත දෙවියෝ දුරදි ම නමදනාහ:

“යම් ම අරමුණක් නිසා ධ්‍යානය කරනු නම් තොපගේ එ අරමුණ නො දනුමෝ නම්, පුරුෂාජානෙයයෙනි. තොපට නම්ස්කාර වේවා, පුරුෂොක්කමයෙනි තොපට නම්ස්කාර වේවා”යි.

මෙසේ වදළ කල්හි ආයුෂ්මත් සක්කි තෙරණුවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල කරුණ සැලකළහ.

කථං කොඨි පන හතෙත හද්දා¹ පුරිසාඡානියො කොයති, යො නෙව පඨවි¹ නිසාය කොයති, න ආපං නිසාය කොයති, න වායං නිසාය කොයති, න ආකාසානඤ්ඤායතනං නිසාය කොයති න විඤ්ඤාණඤ්ඤායතනං නිසාය කොයති. න ආකිඤ්ඤායතනං නිසාය කොයති, න නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනං නිසාය කොයති න ඉධිලොකං නිසාය කොයති, න පරිලොකං නිසාය කොයති. යමිදං දිට්ඨං සුතං මුතං විඤ්ඤාතං පතනං පරියෙසිතං අනුච්චරිතං මනසා, තමි නිසාය කොයති, කොයති ච පන කථං කොඨිඤ්ඤා පන හතෙත හද්දා පුරිසාඡානියං සඉඤ්ඤ දෙව සමුභමකා සපඡාපතිකා ආරකාව නමසසන්ති?

නමො තෙ පුරිසාඡඤ්ඤ - නමො තෙ පුරිසුත්තම

යසස තෙ නාභිඡානාම - යමි නිසාය කොයසීති.

ඉධ සන්ධි හද්දා පුරිසාඡානියසස පඨවියා¹ පඨවිසඤ්ඤා විභූතා හොති, අපඨවි¹ ආපොසඤ්ඤා විභූතා හොති, තෙජඨවි¹ තොජොසඤ්ඤා විභූතා හොති වයඨවි¹ වායොසඤ්ඤා විභූතා හොති ආකාසානඤ්ඤායතනොආකාසානඤ්ඤායතනසඤ්ඤා විභූතා හොති විඤ්ඤාණඤ්ඤායතනසඤ්ඤා විභූතා හොති, ආකිඤ්ඤායතනො ආකිඤ්ඤායතනසඤ්ඤා විභූතා හොති, නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනො නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනසඤ්ඤා විභූතා හොති, ඉධ ලොකෙ ඉධිලොකසඤ්ඤා විභූතා හොති, පරිලොකෙ පරිලොකසඤ්ඤා විභූතා හොති. යමිදං දිට්ඨං සුතං මුතං විඤ්ඤාතං පතනං පරියෙසිතං අනුච්චරිතං මනසා තමාපි සඤ්ඤා විභූතා හොති ඒවං කොඨි මො සන්ධි හද්දා පුරිසාඡානියො නෙව පඨවි නිසාය කොයති, න ආපං, නිසාය කොයති, න තෙජං නිසාය කොයති න වායං නිසාය කොයති න ආකාසානඤ්ඤායතනං නිසාය කොයති. න විඤ්ඤාණඤ්ඤායතනං නිසාය කොයති, න ආකිඤ්ඤායතනං නිසාය කොයති, න නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනං නිසාය කොයති, න ඉධිලොකං නිසාය කොයති, න පරිලොකං නිසාය කොයති, යමිදං දිට්ඨං සුතං මුතං විඤ්ඤාතං පතනං පරියෙසිතං අනුච්චරිතං මනසා, තමි නිසාය න කොයති, කොයති ච පන ඒවං කොඨිඤ්ඤා පන සන්ධි හද්දා පුරිසාඡානියං සඉඤ්ඤ දෙවා සමුභමකා සපඡාපතිකා ආරකාව නමසසන්ති:

නමො තෙ පුරිසාඡඤ්ඤ - නමො තෙ පුරිසුත්තම

යසස තෙ නාභිඡානාම - යමි නිසාය කොයසීති.

1. පඨවියං - චජසං.

වගන්ස, ධ්‍යාන කරන සුදු හද වූ ඒ පුරුෂාඡානෙයයා පාරිවිකාරස්නය නිසා ධ්‍යාන නොකරන්නේ නම් ආපය නිසා ධ්‍යාන නොකරන්නේ නම් තෙජස් නිසා ධ්‍යාන නොකරන්නේ නම්, වායු නිසා ධ්‍යාන නොකරන්නේ නම් ආකාශානඤ්ඤායතනය නිසා ධ්‍යාන නොකරන්නේ නම්, විඤ්ඤාණඤ්ඤායතනය නිසා ධ්‍යාන නොකරන්නේ නම්, ආකිඤ්ඤායතනය නිසා ධ්‍යාන නොකරන්නේ නම්, නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනය නිසා ධ්‍යාන නොකරන්නේ නම් ඉහලොකය නිසා ධ්‍යාන නොකරන්නේ නම්, පරලොකය නිසා ධ්‍යාන නොකරන්නේ නම්. යම් ප්‍රාජ්න වූ පර්යේෂිත වූ මනසින් අනුවිචරිත වූ දිට්ඨ සුත, මුත, විඤ්ඤානයෙක් වේ නම් එද නිසා ධ්‍යාන නොකෙරේ නම් වැලි ධ්‍යාන කරන්නේත් වේ නම්, කෙසේ නම් ධ්‍යාන කරන්නේ ද, වගන්ස, කෙසේ ධ්‍යාන කරන සුදු පුරුෂාඡානෙයයා ඉන්ද්‍රියා සහිත බ්‍රහ්මයා සහිත ප්‍රජාපති සහිත දෙවියෝ දුරදී ම නමස්කාර කරන්නාහු ද?

‘යම් ච අරමුණක් නිසා ධ්‍යාන කරන්නාහු නම්, තොපගේ අරමුණ නොදනුවෝ නම්, පුරුෂාඡානෙයයෙනි, තොපට නමස්කාර වේවා, පුරුෂොක්තමය, තොපට නමස්කාර වේවා’යි.

සක්කියෙනි, මෙ සස්තෙනි හද වූ පුරුෂාඡානෙයයාහට පාරිවිකාරස්නය යෙහි (වතුස්න, පඤ්ඤක) පාරිවිධ්‍යානසංඥාව ප්‍රකට වෙයි. ආපයෙහි ආප්-සංඥාව ප්‍රකට වෙයි. තෙජස්හි තෙජස්සංඥාව ප්‍රකට වෙයි. වායුයෙහි වායු සංඥාව ප්‍රකට වෙයි. ආකාශානඤ්ඤායතනයෙහි ආකාශානඤ්ඤායතන සංඥාව ප්‍රකට වෙයි. විඤ්ඤාණඤ්ඤායතනයෙහි විඤ්ඤාණඤ්ඤායතන සංඥාව ප්‍රකට වෙයි. ආකිඤ්ඤායතනයෙහි ආකිඤ්ඤායතන සංඥාව ප්‍රකට වෙයි. නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනයෙහි නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතන සංඥාව ප්‍රකට වෙයි. ඉහලොකයෙහි ඉහලොකසංඥාව ප්‍රකට වෙයි, පරලොකයෙහි පරලොක සංඥාව ප්‍රකට වෙයි. යම් මේ ප්‍රාජ්න පර්යේෂිත මනසින් අනුවිචරිත වූ දිට්ඨ සුත මුත විඤ්ඤානයෙක් වේ නම් එහි ද සංඥාව ප්‍රකට වෙයි. සක්කියෙනි, මෙයේ සිත්ත සුදු හද වූ පුරුෂාඡානෙය කෙම පාරිවිය නිසා ම ධ්‍යාන නොකරන්නේය, ආපය නිසා නොම ධ්‍යාන කරන්නේය. තේජස් නිසා නොම කරන්නේය. වායු නිසා නොම ධ්‍යාන කරන්නේය, ආකාශානඤ්ඤායතනය නිසා නොම ධ්‍යාන කරන්නේය, විඤ්ඤාණඤ්ඤායතනය නිසා නොම ධ්‍යාන කරන්නේය, ආකිඤ්ඤායතනය නිසා නොම ධ්‍යාන කරන්නේය, නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනය නිසා නොම ධ්‍යාන කරන්නේය, ඉහ ලොකය නිසා නොම ධ්‍යාන කරන්නේය, පරලොකය නිසා නොම ධ්‍යාන කරන්නේය. යම් මේ ප්‍රාජ්න පර්යේෂිත මනසින් අනුවිචරිත වූ දිට්ඨ සුත මුත විඤ්ඤානයෙක් වේ නම් එද නිසා ධ්‍යාන කරන්නේය. ධ්‍යාන නොකරනුයේ ද වේ. සක්කියෙනි මෙයේ ධ්‍යාන කරන සුදු හද වූ පුරුෂාඡානෙයයා ඉන්ද්‍රියා සහිත බ්‍රහ්මයා සහිත, ප්‍රජාපති සහිත දෙවියෝ දුරදී ම

‘යම් අරමුණක් නිසා ධ්‍යාන කරනෙහි නම් තොපගේ ඒ ධ්‍යානාරමණය නොදන්නෝ නම්, පුරුෂාඡානෙයයෙනි, එ තොපට නමස්කාර වේවා, පුරුෂොක්තමය, එ තොපට නමස්කාර වේවා’යි නමස්කාර කරන්නාහ.

මොරනිවාප සූතකං

එකං සමයං භගවා රාජගහෙ විහරති මොරනිවාපෙ පරිබ්බාජකාරාමෙ.
 තත්‍ර ධො භගවා භික්ඛු ආමනෙත්ති භික්ඛවොති. හදනෙති තෙ භික්ඛු
 භගවතො පට්ටසෙසාසුං. භගවා එතදවොච:

තිහි භික්ඛවෙ ධම්මෙහි සමනනාගතො භික්ඛු අවචන්තනිවෙසා හොති
 අවචන්තයොගකෙබ්බි අවචන්තමුභමචාරි අවචන්තපරියොසානො සෙට්ඨො
 දෙවමනුසසානං. කතමෙහි තිහි: අසෙබෙන සීලකබ්බෙන අසෙබෙන
 සමාධිකබ්බෙන අසෙබෙන පඤ්ඤාකබ්බෙන. ඉමෙහි ධො භික්ඛවෙ තිහි
 ධම්මෙහි සමනනාගතො භික්ඛු අවචන්තනිවෙසා හොති අවචන්තයොගකෙබ්බි
 අවචන්තමුභමචාරි අවචන්තපරියොසානො සෙට්ඨො දෙවමනුසසානං.

අපරෙහිසි භික්ඛවෙ තිහි ධම්මෙහි සමනනාගතො භික්ඛු අවචන්ත-
 නිවෙසා හොති අවචන්තයොගකෙබ්බි අවචන්තමුභමචාරි අවචන්තපරියො-
 සානො සෙට්ඨො දෙවමනුසසානං. කතමෙහි තිහි: ඉඤ්ජාපිභාරියෙන,
 ආදෙසනාපාපිභාරියෙන අනුසාසනිපාපිභාරියෙන. ඉමෙහි ධො භික්ඛවෙ
 තිහි ධම්මෙහි සමනනාගතො භික්ඛු අවචන්තනිවෙසා හොති අවචන්ත
 යොගකෙබ්බි අවචන්තමුභමචාරි අවචන්තපරියොසානො සෙට්ඨො
 දෙවමනුසසානං.

අපරෙහිසි භික්ඛවෙ තිහි ධම්මෙහි සමනනාගතො භික්ඛු අවචන්තනිවෙසා
 හොති අවචන්තයොගකෙබ්බි අවචන්තමුභමචාරි අවචන්තපරියොසානො
 සෙට්ඨො දෙවමනුසසානං, කතමෙහි තිහි: සමොද්ධියා, සමොක්ඛානෙන,
 සමො විමුක්තියා ඉමෙහි ධො භික්ඛවෙ තිහි ධම්මෙහි සමනනාගතො
 භික්ඛු අවචන්තනිවෙසා හොති, අවචන්තයොගකෙබ්බි, අවචන්තමුභමචාරි
 අවචන්තපරියොසානො සෙට්ඨො දෙවමනුසසානං.

2. අනුස්සති වර්ගය

11. 1. 10

මොරනිවාප සූත්‍රය

එක් කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ රජගහනුවර සමීපයෙහි වූ මොර නිවාප නම් වූ පරිව්‍රාජකාරාමයෙහි වාසය කරන සේක. එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ 'මහණෙනි'යි භික්ෂූන් ඇමතු සේක. 'වහන්සැ'යි එ භික්ෂූහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිවදන් ඇස්වූහ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තෙල කරුණ වදළුසේක:

මහණෙනි, කරුණු තුනෙකින් සමන්වාගත මහණ අතික්‍රාන්ත (ක්ෂයවාස සංඛ්‍යාත) අත්තච්ඡි නිෂ්ටා (නිවාණ) ඇතියේ අත්‍යන්ත යොග ක්ෂේම ඇතියේ අත්‍යන්තයෙන් බ්‍රහ්මචාරී වූයේ අත්‍යන්තපයඛිවසාන ඇතියේ දෙව් මිනිස්තට ශ්‍රේෂ්ඨ වූයේ වෙයි. කවර තුනෙකින් යත්: අගෙකක්ෂශීලස්කන්ධයෙන, අගෙකස්ස සමාධි ස්කන්ධයෙන, අපෙක්ෂ ප්‍රඥාස්කන්ධයෙනැයි. මහණෙනි, මේ තුන් කරුණෙන් සමන්වාගත මහණ අත්‍යන්ත නිෂ්ඨා වූයේ අත්‍යන්ත යොගක්ෂේම ඇතියේ අත්‍යන්ත බ්‍රහ්මචාරී වූයේ අත්‍යන්තපයඛිවසාන ඇතියේ දෙව් මිනිස්තට ශ්‍රේෂ්ඨ වෙයි.

මහණෙනි, අනෙකුදු තුන් කරුණෙකින් සමන්වාගත මහණ අත්‍යන්ත නිෂ්ඨා ඇතියේ අත්‍යන්තයොගක්ෂේම ඇතියේ අත්‍යන්ත බ්‍රහ්මචාරී වූයේ අත්‍යන්තපයඛිවසාන ඇතියේ දෙව් මිනිස්තට ශ්‍රේෂ්ඨ වෙයි. කවර තුනෙකින් යත්: සාද්ධිප්‍රාතිභායඛියෙන, ආදෙහනා ප්‍රාතිභායඛියෙන, අනුගාසනී ප්‍රාතිභායඛියෙනැයි. මහණෙනි, මේ තුන් කරුණෙන් සමන්වාගත මහණ අත්‍යන්ත නිෂ්ඨා ඇතියේ අත්‍යන්ත යොග ක්ෂේම ඇතියේ අත්‍යන්ත බ්‍රහ්මචාරී වූයේ අත්‍යන්ත පයඛිවසාන ඇතියේ දෙව් මිනිස්තට ශ්‍රේෂ්ඨ වෙයි.

මහණෙනි, අනෙකුදු තුන් කරුණෙකින් සමන්වාගත මහණ අත්‍යන්ත නිෂ්ඨා ඇතියේ අත්‍යන්තයොගක්ෂේම ඇතියේ අත්‍යන්ත බ්‍රහ්මචාරී වූයේ අත්‍යන්තපයඛිවසාන ඇතියේ දෙව් මිනිස්තට ශ්‍රේෂ්ඨ වෙයි. කවර තුනෙකින් යත්: සමග්ගදාජ්ඣියෙන, සමග්ගඥානයෙන, සමග්ගවිමුක්තියෙනැයි. මහණෙනි, මේ කරුණු තුනින් සමන්වාගත මහණ අත්‍යන්ත නිෂ්ඨා ඇතියේ අත්‍යන්තයොගක්ෂේම ඇතියේ අත්‍යන්ත බ්‍රහ්මචාරී වූයේ අත්‍යන්ත පයඛිවසාන ඇතියේ දෙව් මිනිස්තට ශ්‍රේෂ්ඨ වෙයි.

ද්විතී භික්ඛවෙ ධම්මෙහි සමනනාගතො භික්ඛු අවචන්තනිට්ඨො භොති අවචන්තයොගසෙබ්බි අවචන්තත්ථමචාරි අවචන්තපරියොසානො සෙට්ඨො දෙවමනුසානා. කතමෙහි ද්විතී; විජ්ජාය ච වරණෙන ච. ඉමෙහි ඛො භික්ඛවෙ ධම්මෙහි සමනනාගතො භික්ඛු අවචන්තනිට්ඨො භොති අවචන්ත-
යොගසෙබ්බි අවචන්තත්ථමචාරි අවචන්තපරියොසානො සෙට්ඨො දෙව-
මනුසානා.

බ්‍රහ්මුත පෙසා භික්ඛවෙ සනාකුමාරෙන ගාථා භාසිතා:

බ්‍රහ්මයො සෙට්ඨො ජනෙනසී - යෙ ගොත්තපට්ඨාරිනො

* විජ්ජාවරණසම්පන්නො - සො සෙට්ඨො දෙවමානුසෙති.

සා ඛො ජනෙසා භික්ඛවෙ බ්‍රහ්මුතා සනාකුමාරෙන ගාථා සුභිතා,
නො දුභිතා සුභාසිතා නො දුඛභාසිතා, අත්ඨසංභිතා නො අනත්ඨසංභිතා
අනුමතා මයා. අහමි භික්ඛවෙ එවං වදාමි.

බ්‍රහ්මයො සෙට්ඨො ජනෙනසී - යෙ ගොත්තපට්ඨාරිනො

විජ්ජාවරණසම්පන්නො - සො සෙට්ඨො දෙවමානුසෙති.

නිසසයවග්ගො පඨමො.

තත්ත්වදැන:

කිම්බයා වෙතනා තයො - උපනිසා වාසනෙන ච

දෙව සඤ්ඤා මනසිකාරො සජ්ජො මොරනිවාපකන්ති.

මහණෙනි, කරුණු දෙකෙකින් සමන්වාගත මහණ අත්‍යන්ත නිෂ්ඨා ඇතියේ අත්‍යන්ත යොගක්ෂේම ඇතියේ අත්‍යන්තබ්‍රහ්මචාරී වූයේ අත්‍යන්ත පයඛිට්‍යාන ඇතියේ දෙව් මිනිස්තට ශ්‍රේෂ්ඨ වෙයි. ඤවර දෙකෙකින් යත්: විද්‍යායෙන, වරණයෙනැයි. මහණෙනි, මෙ දෙකරුණෙන් සමන්වාගත මහණ අත්‍යන්ත නිෂ්ඨා ඇතියේ අත්‍යන්තයොගක්ෂේම ඇතියේ අත්‍යන්ත බ්‍රහ්මචාරී වූයේ අත්‍යන්තපයඛිට්‍යාන ඇතියේ දෙව්මිනිස්තට ශ්‍රේෂ්ඨ වෙයි.

මහණෙනි, සනංකුමාර බ්‍රහ්ම විසිනුදු තෙල ගාථා භාෂිත වෙයි:

“යමෙක් තුමු ගොත්‍රප්‍රතිසාරී වෙත් නම්, එ ජනාපනයා අතුරෙහි ක්ෂත්‍රිය තෙමේ ශ්‍රේෂ්ඨ වෙයි. විද්‍යායෙන් හා වරණධර්මයෙන් සම්පන්න එ ක්ෂිණාසුව බුදුහු දෙව් මිනිසුන් අතුරෙහි ශ්‍රේෂ්ඨ වෙති”යි.

මහණෙනි, සනංකුමාර බ්‍රහ්මයා විසින් තෙල ගාථා තොමෝ දුර්ගත නොව සුගත වෙයි. දුර්භාෂිත නොව සුභාෂිත ය. අනර්ථ සංහිත නොව අර්ථ සංහිත ය, මා විසින් අනුමත ද වෙයි. මහණෙනි, මමුදු මෙසේ කියමි:

යම් කෙනෙක් ගොත්‍රප්‍රතිසාරී වෙත් නම්, එ බද්ධ ජනයා අතුරෙහි ක්ෂත්‍රිය තෙමේ ශ්‍රේෂ්ඨ ය, විද්‍යායෙන් හා වරණ ධර්මයෙන් සම්පන්න එ ක්ෂිණාසුව මුනිහු දෙව්මිසුන් අතුරෙහි ශ්‍රේෂ්ඨ වෙති”යි.

ප්‍රථම නිසසය වරිය යි.

එහි උද්දනය:

කිම්බසීය, වෙනනා යන සූත්‍ර දෙක ය උපනිසා සූත්‍ර තුනෙක, ඛාසන සූත්‍ර ය, සඤ්ඤා සූත්‍ර දෙක ය, මනසිකාර සූත්‍ර ය, සක්ක සූත්‍ර ය, මාර්තිවාස සූත්‍ර ය ද යි දසයෙකි.

2. අනුසාරිවග්ගො

11. 2. 1

මහානාම සූතං.

එකං සමයං භගවා සකෙකසු විහරති කපිලවත්ථසීං ගිග්‍රොධාරාමෙ. තෙන ඛො පන සමයෙන සඬෙභුලා හික්ඛු භගවතො විවරකමමං කරොන්ති, 'නිඨ්ඨිතවිවරො භගවා තෙමාසච්චයෙන වාරිකං පක්කමිස්සන්'ති. අසෙසාසි ඛො මහානාමො සකෙකා සඬෙභුලා කීර් හික්ඛු භගවතො විවරකමමං කරොන්ති 'නිඨ්ඨිතවිවරො භගවා තෙමාසච්චයෙන වාරිකං පක්කමිස්සන්'ති. අප් ඛො මහානාමො සකෙකා යෙන භගවා තෙත්‍රපසංකමී. උපසංකමීත්වා භගවන්තං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං නිසීදී. එකවන්තං නිසීනෙතා ඛො මහානාමො සකෙකා භගවන්තං එතදවොච:

සූතං මෙ තං භතෙන 'සඬෙභුලා කීර් හික්ඛු භගවතො විවරකමමං කරොන්ති නිඨ්ඨිතවිවරො භගවා තෙමාසච්චයෙන වාරිකං පක්කමිස්සන්'ති. තෙසං නො භතෙන නානාවිහාරෙහි විහරන්තං කෙනස්ස විහාරෙන විහාතබ්බන්ති?

යාධු යාධු මහානාම, එතං ඛො මහානාම තුම්භාකං පතිරූපං ඤාලසුත්තානං යං තුමෙත නරාගතං උපසංකමීත්වා පුච්චෙය්‍යාථ, 'තෙසං නො භතෙන නානා විහාරෙහි විහරන්තං කෙනස්ස විහාරෙන විහාතබ්බ'න්ති.

සදේධා ඛො මහානාම ආරාධකො හොති නො අස්සදේධා, ආරඤ්චිරියා ආරාධකො හොති, නො කුසීතො; උපඨ්ඨිතසති ආරාධකෙ හොති, නො මුට්ඨස්සති; සමාහිතො ආරාධකො හොති, නො අසමාහිතො පඤ්ඤවා ආරාධකො හොති නො දුප්පඤ්ඤා. ඉමෙසු ඛො ත්වං මහානාම පඤ්ඤා ධම්මෙසු පතිට්ඨාය ඡධම්මෙ උත්තරිං භාවෙය්‍යාසී.

ඉධ ත්වං මහානාම නරාගතං අනුසාරෙය්‍යාසී, 'ඉතිපි සො භගවා අරතං සමමාසබ්බදේධා විජ්ජාවරණසම්පන්නො සුගතො ලොකවිදු අනුත්තරො පුරිසදම්මසාලථි සත්ථ දෙවමත්‍රස්සානං බුද්ධො භගවා'ති.

11. 2. 1

මහානාම සූත්‍රය

එක් කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ශාක්‍යජනපදයෙහි කපිලවස්තු සමීපයෙහි වූ නිග්‍රොධාරාමයේ වසන සේක. එකල්හි බොහෝ වහන් දෑ “භාග්‍යවතුන් වහන්සේ නිමග්ගි කළ සිවුරු ඇතියේක් තෙමස් ඇවෑමෙන් වාරිකාවට වඩනාහ”යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේට සිවුරුකම් කරන්නාහ. මහානාම ශාක්‍ය තෙමේ “භාග්‍යවතුන් වහන්සේ නිමග්ගි කළ සිවුරු ඇතියේක් තෙමස් ඇවෑමෙන් වාරිකාවට බැහැර වඩනාහ”යි බොහෝ වහන් දෑ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට සිවුරුකම් කරන්නාහයි ඇසුයේ ය. ඉක්බිති මහානාම ශාක්‍ය තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා එළඹියේ ය. එළඹි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සකසා වැද එකත්පස් ව හිනා. එකත්පස් ව ගුන් මහානාම ශාක්‍ය තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල කරුණ කීය:

වහන්ස, “භාග්‍යවතුන් වහන්සේ නිමග්ගි කළ සිවුරු ඇතියේක් තෙමස් ඇවෑමෙන් වාරිකාවට බැහැර වඩනාහ”යි බොහෝ වහන් දෑ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට සිවුරුකම් කරන්නාහයි තෙල ප්‍රචන මා විසින් අසන ලදී, වහන්ස, නානා විභරණයෙන් වසන එ අප විසින් කවර විභරණයෙකින් විසිය යුතු වේ ද යි.

මහානාමයෙනි, මැනව, මැනව යම් හෙයකින් තෙපි තථාගතයන් කරා එළඹ ‘වහන්ස, නානා විභරණයෙන් වසන අප විසින් කවර නම් විභරණයෙකින් විසිය යුතු වේද’ යි ප්‍රච්ඡින්න වූ නම්, මහානාමයෙනි, තෙල කරුණ කුලපුත් වන තොපට නිසි වේ මැ ය.

මහානාමයෙනි, සැදහැනියේ ම ආරාධක වෙයි, සැදහැ නැතියේ නො වෙයි, ආරඬුවියැ වූයේ ම ආරාධක වෙයි, කුසිතයා නො වේ. එළඹ සිටි සිහි ඇතියේ ම ආරාධක වෙයි, නට සිහි ඇතියේ නො වේ. (උපවාරාජ්‍යය විසින්) එකඟ සිත් ඇතියේ ම ආරාධක වෙයි, අසමාහිතයා නො වේ. (විදර්ශනා මාර්ග ප්‍රඥායෙන්) පැහැනියේ ම ආරාධක වෙයි, දුෂ්ප්‍රාඥ නො වේ. මහානාමයෙනි, තෝ මෙ පඤ්චධර්මයන්හි පිහිටා මතුයෙහි ඡෙදි ධර්ම කෙනෙකුන් වඩන්නෙහි.

මහානාමයෙනි, තෝ මෙ විසාහි ‘මෙ කරුණිනිදු’ ඒ හඟවන්නු අර්හත්හ, සමාක්සම්බුද්ධයහ, විද්‍යාවරණසම්පන්නයහ, සුගතයහ, ලොකවිද්හ, අනුත්තරපුරුෂදම්‍යසාරථිහ. දෙවිමිනිස්නට ශාස්තෘවහ, බුද්ධහ, හඟවන්න’යි තථාගතයන් (ගුණ විසින්) සිහිකරන්නෙහි.

යස්මිං මහානාම සමයෙ අරියසාවකො තථාගතං අනුසාරති නෙවස්ස තස්මිං සමයෙ රාගපරිවූට්ඨිතං විතතං හොති, න දෙසපරිවූට්ඨිතං විතතං හොති, න මොහපරිවූට්ඨිතං විතතං හොති. උජුගතමෙවස්ස තස්මිං සමයෙ විතතං හොති. තථාතතං ආරභ්වා උජුගතවිතො ඛො පන මහානාම අරියසාවකො උහති අඤ්චෙදං උහති ධම්මචෙදං, උහති ධම්මපසංගිතං පාමොජ්ජං පමුදිතස්ස පිති ජායති, පිතමනස්ස කායො පස්සමිහති, පස්සද්ධිකායො සුඛං වෙදියති, සුඛිතො විතතං සමාධියති. අයං වුවචති මහානාම අරියසාවකො විසමගතාය පජාය සමප්පන්නො විහරති, සත්ථාපජ්ඣාය පජාය අත්ථාපජ්ඣො විහරති, ධම්මසොතසමාපන්නො බුද්ධානුස්සතිං භාවෙති.

පුනචපරං කං මහානාම ධම්මං අනුසාරෙය්‍යාසී, 'සවාක්ඛාතො හගවතා ධම්මො සන්දිට්ඨිකො අකාලිකො ඵභිපස්සිකො ඔපතයිකො පච්චත්තං වෙදිතඛො විඤ්ඤාතී'ති යස්මිං මහානාම සමයෙ අරියසාවකො ධම්මං අනුසාරති, නෙවස්ස තස්මිං සමයෙ රාගපරිවූට්ඨිතං විතතං හොති, න දෙසපරිවූට්ඨිතං විතතං හොති, න මොහපරිවූට්ඨිතං විතතං හොති, උජුගතමෙවස්ස තස්මිං සමයෙ විතතං හොති ධම්මං ආරභ්වා උජුගතවිතො ඛො පන මහානාම අරියසාවකො උහති අඤ්චෙදං, උහති ධම්මචෙදං උහති ධම්මපසංගිතං පාමොජ්ජං පමුදිතස්ස පිති ජායති, පිතමනස්ස කායො පස්සමිහති, පස්සද්ධිකායො සුඛං වෙදියති, සුඛිතො විතතං සමාධියති, අයං වුවචති මහානාම අරියසාවකො විසමගතාය පජාය සමප්පන්නො විහරති, සත්ථාපජ්ඣාය පජාය අත්ථාපජ්ඣො විහරති, ධම්මසොතසමාපන්නො ධම්මානුස්සතිං භාවෙති.

පුනචපරං කං මහානාම සඤ්ඤං අනුසාරෙය්‍යාසී, 'සුපට්ඨපනො හගවතො සාවකසඤ්ඤා, උජුපට්ඨපනො හගවතො සාවකසඤ්ඤා, ඤායපට්ඨපනො හගවතො සාවකසඤ්ඤා, සාමිප්පට්ඨපනො හගවතො සාවකසඤ්ඤා යදිදං වත්තාරි පුරිසප්පගාති අට්ඨපුරිසප්පගලා. එස හගවතො සාවකසඤ්ඤා ආහුනෙය්‍යා පාහුණෙය්‍යා දක්ඛිණෙය්‍යා අඤ්ඤාලිකරණීයො අනුගාරං පුඤ්ඤකෙබ්බතං ලොකස්සා'ති.

මහානාමයෙනි, යම් කලෙක අරිසවු තථාගතයන් සිහි කෙරේද, එ සමයෙහි ඔහුට රාගයෙන් මඬනා ලද සිත් නො වෙයි. දොෂයෙන් මඬනා ලද සිත් නො වෙයි. මොහයෙන් මඬනා ලද සිත් නො වෙයි. එ සමයෙහි ඔහුගේ සිත තථාගතයන් ඇඳබ සාප්පගත ම වෙයි. මහානාමයෙනි, සාප්ප ව ගිය සිත් ඇති අරිසවු අර්ථකථා නිශ්ශ්‍රිත ප්‍රීති ප්‍රමොදය ලබයි (පෙළෙදම් නිසා උපදනා) ධර්ම වෙදය ලබයි. ධර්මාපනිශ්‍රිත ප්‍රමොදය ලබයි. ප්‍රමුද්ධා- යාහට ප්‍රීතිය උපදී. පිනාහිය සිතැත්තහුගේ නාමකාය හා කර්මකායය සංහිදෙයි. සන්ත්‍රන් කය ඇතියේ කායික චෛතසික සුවය විදී. සුව ඇතිය හුගේ සිත එකඟ වෙයි, මහානාමයෙනි, මේ අරිසවු (රාගදොෂ මොහ- යෙන්) විෂමගත සන්ත්ථයන් අතුරෙහි ව්‍යුපගමයට පැමිණියේ වාසය කෙරේ යි ද දුක් සහිත සන්ත්ථයන් අතුරෙහි නිදුක් ව වාසය කෙරේ යි ද විදර්ශනා සංඛ්‍යාත ධර්මසූත්‍රයට පැමිණියේ බුද්ධානුස්මාතිය වඩනේ යි ද කියනු ලැබේ.

තවද, මහානාමයෙනි, තෙපි “භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් (සපයංඝාජ- නික නව ලොභකාන්තර) ධර්මය ස්වාධ්‍යාය ය, සාන්ද්‍රාජික ය, අකාලික ය, එහිපසස්සක ය, ඔෂපනයික ය, විඤ්ජන විසින් තමන් තමන් කෙරෙහි ලා දතයුත්තේ ය” යි ධර්මය සිහි කරවූ, මහානාමයෙනි, යම් කලෙක අරිසවු ධර්මය සිහි කෙරේ ද, එ සමයෙහි ඔහුට රාගයෙන් මඬනා ලද සිත් නො වෙයි, දොෂයෙන් මඬනා ලද සිත් නො වෙයි, මොහයෙන් මඬනා ලද සිත් නො වෙයි, එ සමයෙහි ඔහුගේ සිත ධර්මය ඇඳබ දුදුරා ගියේ ම වෙයි, මහානාමයෙනි, සාප්ප ව ගිය සිතැති අරිසවු අර්ථවෙදය ලබයි, ධර්මවෙද ලබයි, ධර්මාපනිශ්‍රිත ප්‍රමොදය ලබයි, ප්‍රමුද්ධායාහට ප්‍රීතිය උපදයි, ප්‍රීති යුක්ත සිත් ඇතියහුගේ (ද්විවිධ) කය සන්ධිදෙයි. සන්ත්‍රන් කය ඇතියේ සුව විදුනේය. සුව ඇතියහුගේ සිත එකඟ වෙයි. මහානාමයෙනි, මේ අරිසවු විෂමගත පුරාකාය සන්ත්ථයන් අතුරෙහි ව්‍යුපගමයට පැමිණියේ වාසය කෙරේ යයි ද දුක් සහිත සන්ත්ථයන් අතුරෙහි නිදුක් ව වාසය කෙරේ යයි ද ධර්ම සූත්‍රයට පැමිණියේ ධර්මානුස්මාතිය වඩනේ යයි ද කියනු ලැබේ.

තවද මහානාමයෙනි, තෙපි භාග්‍යවත්තුගේ (අජ්ඣාසම් පුද්ගලසංඛ්‍යාත) ශ්‍රාවක සංඝයා තෙම සුප්‍රතිපන්න ය, භාග්‍යවත්තුගේ ශ්‍රාවකසංඝයා තෙම සාප්ප ප්‍රතිපන්න ය, භාග්‍යවත්තුගේ ශ්‍රාවකසංඝයා තෙම න්‍යාය ප්‍රතිපන්න ය, භාග්‍යවත්තුගේ ශ්‍රාවකසංඝයා තෙම සාම්චිප්‍රතිපන්න ය, යම්බඳු සතර පුරුෂයුග කෙනෙක්, අජ්ඣාසම් පුද්ගල කෙනෙක් වෙත් නම් භාග්‍ය- වත්තුගේ තෙල ශ්‍රාවකසංඝයා ආනුනාර්ථ වෙයි, ප්‍රාසුණාර්ථ වෙයි, දක්ඛිණාර්ථ වෙයි, අඤ්ඤාලිකාර්ථ වෙයි, ලොකයාහට අනුකර පුණාක්ෂේත්‍ර වේ” යයි සංඝයා සිහි කරවූ.

යසම්. මහානාම සමයෙ අරියසාවකො සඛ්ඤං අනුසාරති, නෙවසා
 තස්මිං සමයෙ රාගපරිසුද්ධිනං විතතං හොති, න දෙස -පෙ- න මොහපරි-
 සුද්ධිනං විතතං හොති. උජුගතමෙවසා තස්මිං සමයෙ විතතං හොති සඛ්ඤං
 ආරබ්භ. උජුගතවිතෙතා ඛො පන මහානාම අරියසාවකො ලහති අසු-
 වේදං, ලහති ධම්මවේදං, ලහති ධම්මපසංහිතං පාමොජ්ජං, පමුදිතස්ස පිති
 ජායති; ඩිතමනස්ස කායො පසංඝෙති, පසංඝාදිකායො සුඛං වේදියති,
 සුඛිනො විතතං සමාධියති. අයං චූළචති මහානාම අරියසාවකො විසම-
 ගතාය පජාය සමපන්නො විහරති සඛ්ඤාපජංඛාය පජාය අඛ්ඤාපජංඛා
 විහරති. ධම්මසොතසමාපන්නො සඛ්ඤානුසාරී භාවෙති.

සුතචපරං කං මහානාම අනන්තො සීලාති අනුසාරයාසි අබ්බාසාති
 අච්ඡේද්ගති අසබ්බාති අකම්මාසාති භූමිසාති විඤ්ඤාසංඛාති අපරාමඛාති
 සමාධිසංවත්තතිකාති. යසම්. මහානාම සමයෙ අරියසාවකො සීලං
 අනුසාරති, නෙවසා තස්මිං සමයෙ රාගපරිසුද්ධිනං විතතං හොති, න
 දෙස පරිසුද්ධිනං විතතං හොති, න මොහපරිසුද්ධිනං විතතං හොති.
 උජුගතමෙවසා තස්මිං සමයෙ විතතං හොති සීලං ආරබ්භ. උජුගතවිතෙතා
 ඛො පන මහානාම අරියසාවකො ලහති අසුවේදං ලහති ධම්මවේදං,
 ලහති ධම්මපසංහිතං පාමොජ්ජං, පමුදිතස්ස පිති ජායති,
 ඩිතමනස්ස කායො පසංඝෙති, පසංඝාදිකායො සුඛං වේදියති, සුඛිනො
 විතතං සමාධියති. අයං චූළචති මහානාම අරියසාවකො විසමගතාය
 පජාය සමපන්නො විහරති, සඛ්ඤාපජංඛාය පජාය අඛ්ඤාපජංඛා විහරති,
 ධම්මසොතසමාපන්නො සීලානුසාරී භාවෙති.

සුතචපරං කං මහානාම අනන්තො වාගං අනුසාරයාසි, 'ලාභා
 වත මෙ, සුලභං වත මෙ, යොහං මචේරමලපරිසුද්ධිතාය පජාය
 විගතමලමචේරෙන චෙතසා අගාරං අර්ඤ්ඤාචසාමි මුත්තවාගො පයතපාණි
 වොසසග්ගරතො යාවයොගො දනසංවිහාරතො'ති.

මහානාමයෙනි, යම් කලෙක්හි අරිසවු සංඝයා සිහි කෙරේ නම්, ඔහුට එකල්හි රාගයෙන් මධ්‍යාලද සිත් නො වෙයි. දොෂයෙන් මධ්‍යාලද සිත් නො වෙයි. මොහයෙන් මධ්‍යාලද නො වෙයි. එසමයෙහි ඔහුගේ සිත සංඝයා ඇඳබැසා පු ව ගියේ ම වෙයි. මහානාමයෙනි, සාපු ව ගිය සිතැති අරිසවු අවිච්ඡේද ලබයි, ධර්මවිච්ඡේද ලබයි, ධර්මාපනිශ්‍රිත ප්‍රමොදය ලබයි, ප්‍රමුදිතයාහට ප්‍රීතිය උපදී ප්‍රීත සිතැත්තහුගේ කය සන්තිදෙයි. සන්තුන් කය ඇතිගේ සුව විදුනේ ය. සුව ඇතියහුගේ සිත සමාධිගත වෙයි. මහානාමයෙනි, මේ ආර්යශ්‍රාවක විෂමගත ප්‍රජායෙහි සමප්‍රාප්ත වූයේ වාසය කෙරේ යයි ද දුක් සහිත ප්‍රජායෙහි නිදුක් ව වාසය කෙරේ යයි ද ධර්මසොත්තසට පැමිණියේ සංකානුසාරිකය වඩනේ යයි ද කියනු ලැබේ.

තවද මහානාමයෙනි, තෙපි නො කඩ වූ සිකපද ඇති , (මැද නො බුන් සිකපද ඇති හෙයින් නොසිදුරු ඇති, (අනුපිළිවෙළින් නො බුන් සිකපද ඇති හෙයින්) අගබල වූ (තන්හි තන්හි බුන් සිකපද නැති හෙයින්) අකල්මාප වූ (නාමණාදසචාරයෙන් මුදන හෙයින්) භූමියා වූ (බුද්ධාදි විභූතන් විසින් පසස්නාලද (නාමණාදාණ්ඩ, ආදියෙන්) අපරාමාණ්ඩ වූ සමාධිය පිණිස පවත්නා තමාගේ සිල් සිහි කරව. මහානාමයෙනි, යම් කලෙක්හි අරිසවු සිල් සිහි කෙරේ ද, එකල්හි ඔහුට රාගයෙන් මධ්‍යාලද සිත් නො වේ, දොෂයෙන් මධ්‍යාලද සිත් නො වේ, මොහයෙන් මධ්‍යාලද සිත් නො වේ. එසමයෙහි ඔහුගේ සිත ශීලය ඇඳබැසා පු ව ගියේ ම වෙයි. මහානාමයෙනි, සාපු ව ගිය සිතැති අරිසවු තෙම අභිච්ඡේදය ලබයි. ධර්මවිච්ඡේදය ලබයි, ධර්මාපනිශ්‍රිත ප්‍රමොදය ලබයි. ප්‍රමුදිතයාහට ප්‍රීතිය උපදී, ප්‍රීතියෙන් යුත් සිතැත්තහුගේ කය සන්තිදෙයි, සන්තුන් කය ඇතිගේ සුව විදුනේය, සුව ඇතියහුගේ සිත එකඟ වෙයි. මහානාමයෙනි, මේ අරිසවු විෂමගත ප්‍රජායෙහි සමප්‍රාප්ත වූයේ වාසය කරනේ යයි ද දුක් සහිත ප්‍රජායෙහි නිදුක් වූයේ වාසය කරනේ යයි ද ධර්මසොත්තසට පැමිණියේ ශිලානුසාරිකය වඩනේ යයි ද කියනු ලැබේ.

තවද මහානාමයෙනි, තෙපි “මම මසුරු මලින් මධ්‍යාලද ප්‍රජායෙහි විගතමලමාත්සයාරී ඇති සිතින් මුක්තත්‍යාග ඇතියෙම් දෙවූ අත් ඇතියෙම් දීමෙහි ඇලුණෙම් යාවනාවට නිසියෙම් දනසංවිභාගයෙහි ඇලුණෙම් වෙමි ද (එය) එකැතින් මට ලාභයෙකි. එකැතින් මම මනා-ලාභයෙකි” යි. තමාගේ ත්‍යාගය සිහි කරව.

යසම්. මහානාම සමයෙ අරියසාවකො වාගං අනුසාරති. නෙවසා
 තසම් සමයෙ රාගපරිශුද්ධිතං චිත්තං හොති, න දෙස පරිශුද්ධිතං චිත්තං
 හොති, න මොහපරිශුද්ධිතං චිත්තං හොති, උජුගතමෙවසා තසම් සමයෙ
 චිත්තං හොති වාගං ආරබ්භ. උජුගතවිතොතො ඛො පන මහානාම අරිය
 සාවකො ලහිති අඤ්චෙදං, ලහති ධම්මචෙදං, ලහති ධම්මුපසංහිතං
 පාමොජ්ජං. පමුදිතස්ස පිති ජායති. පිතමනස්ස කායො පසංඝෙති.
 පසංඝකායො සුඛං වෙදියති, සුඛිතො චිත්තං සමාධියති. අයං චූචිති
 මහානාම අරියසාවකො විසමගතාය පජාය සමප්පන්නො විහරති,
 සබ්බාපජ්ඣාය පජාය අබ්බාපජේකා විහරති, ධම්මසොතසමාපන්නො
 වාගානුසාරති භාවෙති.

පුනවපරං. කිං මහානාම දෙවතා අනුසාරෙය්‍යාසී, 'සතති දෙවා
 වාතුමෙහාරාජිකා, සතති දෙවා තාවතිංසා, සතති දෙවා යාමා, සතති
 දෙවා තුසිතා සතති දෙවා නිම්මාණරතීනො, සතති දෙවා පරනිමිත-
 වසවතීනො, සතති දෙවා බ්‍රහ්මකායිකා, සතති දෙවා තතුන්තරිං යථා
 රූපාය සද්ධාය සමනනාගතා තා දෙවතා ඉතො චූතා තඤ්ඤ පපන්නා,
 මයහමුපි තථාරූපා සද්ධා සංවිජජති. යථාරූපෙන සීලෙන සමනනාගතා
 දෙවතා ඉතො චූතා තඤ්ඤ පපන්නා, මයහමුපි තථාරූපං සීලං
 සංවිජජති. යථාරූපෙන සුතෙන සමනනාගතා තා දෙවතා ඉතො චූතා
 තඤ්ඤ පපන්නා, මයහමුපි තථාරූපං සුතං සංවිජජති. යථාරූපෙන
 වාගෙන සමනනාගතා, තා දෙවතා ඉතො චූතා තඤ්ඤ පපන්නා,
 මයහමුපි තථාරූපො වාගො සංවිජජති. යථාරූපාය පඤ්ඤාය සමනනාගතා
 තා දෙවතා ඉතො චූතා තඤ්ඤ පපන්නා, මයහමුපි තථාරූපා පඤ්ඤා
 සංවිජජති'ති.

යසම්. මහානාම සමයෙ අරියසාවකො අත්තනො ව තාසඤ්ඤ
 දෙවතානං සද්ධාඤ්ඤ සීලඤ්ඤ සුතඤ්ඤ වාගඤ්ඤ පඤ්ඤඤ අනුසාරති,
 නෙවසා තසම් සමයෙ රාගපරිශුද්ධිතං චිත්තං හොති, න දෙසපරිශුද්ධිතං
 චිත්තං හොති, න මොහපරිශුද්ධිතං චිත්තං හොති. උජුගතමෙවසා තසම්
 සමයෙ චිත්තං හොති දෙවතා ආරබ්භ. උජුගතවිතොතො ඛො පන මහානාම
 අරියසාවකො ලහිති අඤ්චෙදං, ලහති ධම්මචෙදං, ලහති ධම්මුපසංහිතං
 පාමොජ්ජං. පමුදිතස්ස පිති ජායති, පිතමනස්ස කායො පසංඝෙති.
 පසංඝකායො සුඛං වෙදියති, සුඛිතො චිත්තං සමාධියති. අයං චූචිති
 මහානාම අරියසාවකො විසමගතාය පජාය සමප්පන්නො විහරති.
 සබ්බාපජ්ඣාය පජාය අබ්බාපජේකා විහරති ධම්මසොතසමාපන්නො
 දෙවතානුසාරති භාවෙති'ති.

මහානාමයෙනි, යම් කලෙකි අරිසවු ක්‍රියාගය සිහි කෙරේ ද, එසමයෙහි ඔහුට රාගයෙන් ලැබුණු සිත් නො වේ. දෝෂයෙන් ලැබුණු සිත් නො වේ. මොහයෙන් ලැබුණු සිත් නො වේ. එසමයෙහි ඔහුගේ සිත ක්‍රියාගය ඇරඹ සාප්ත වෙයි. මහානාමයෙනි, සාප්ත සිත් ඇති අරිසවු තෙම අඤ්චේදය ලබන්නේ ය. ධර්මචේදය ලබන්නේ ය. ධර්මාප- නිශ්චිත ප්‍රමොදය ලබන්නේ ය. ප්‍රතිදික්‍ෂාහිම ප්‍රීතිය උපදන්නේ ය, ප්‍රීතියෙන් යුත් සිතැතිතනුගේ කය සන්තිර්ඳෙයි, සන්තූන් කය ඇතිමය සුඛ විදුන්නේ ය. සුඛ ඇතියනුගේ සිත එකඟ වෙයි. මහානාමයෙනි, මේ අරිසවු විෂමගත ප්‍රජායෙහි සමප්‍රාප්ත වූයේ වාස කෙරේ යයි ද දුක් සහිත ප්‍රජායෙහි නිදුක් ව වාස කෙරේ යයි ද ධර්මප්‍රාප්තයට පැමිණියේ ක්‍රියාගානුසාරි වෙන්නේ යයි ද කියනු ලැබේ.

තවද මහානාමයෙනි, තෙපි “වාතුම්භාරාජික දෙවියෝ ඇත තාවතිය දෙවියෝ ඇත, යාමදෙවියෝ ඇත. නිම්මාරති දෙවියෝ ඇත, පරනිර්මිත- වශවර්ති දෙවියෝ ඇත, බ්‍රහ්මකායික දෙවියෝ ඇත, ඉන් මතුයෙහිද දෙවියෝ ඇත. යම්බඳු ශ්‍රද්ධායෙකින් සමන්වාගත එ දෙවතාවෝ මෙයින් ව්‍යුත් ව එහි උපන්තාහු නම් මට ද එබඳු ශ්‍රද්ධායෙක් විද්‍යාමාන ය. යම්බඳු ශිලයෙකින් සමන්වාගත එ දෙවතාවෝ මින් ව්‍යුත් වූවාහු එහි උපන්තාහු නම් මට ද එබඳු සිල් විද්‍යාමාන ය. යම්බඳු ශ්‍රැතයෙකින් සමන්වාගත ඒ දෙවතාවෝ මෙයින් ව්‍යුත් ව එහි උපන්තාහු නම් මට ද එබඳු ශ්‍රැතයෙක් විද්‍යාමාන ය. යම්බඳු ක්‍රියාගයෙකින් සමන්වාගත ඒ දෙවතාවෝ මෙයින් ව්‍යුත් වූවාහු එහි උපන්තාහු නම් මට ද එබඳු ක්‍රියාගයෙක් විද්‍යාමාන ය. යම්බඳු ප්‍රඥයෙකින් සමන්වාගත ඒ දෙවතාවෝ මෙයින් ව්‍යුත් වූවාහු එහි උපන්තාහු නම් මට ද එබඳු ප්‍රඥයෙක් විද්‍යාමාන ය”යි දෙවතාවන් අනුස්මරණය කරන්නාව යි.

මහානාමයෙනි, යම් කලෙක අරිසවු තමන්ගේ ඒ දෙවතාවන්ගේ ද ශ්‍රද්ධා හා ශිල හා ශ්‍රැත හා ක්‍රියා හා ප්‍රඥ හා සිහි කෙරේ නම් එකල්හි ඔහුට රාගයෙන් ලැබුණු සිත් නො වේ. දෝෂයෙන් ලැබුණු සිත් නො වේ. මොහයෙන් ලැබුණු සිත් නො වේ. එ සමයෙහි ඔහුගේ සිත දෙවියන් ඇරඹ සාප්ත ව වෙයි. මහානාමයෙනි, සාප්ත සිත් ඇති අරිසවු අඤ්චේදය ලබන්නේ ය. ධර්මචේදය ලබන්නේ ය. ධර්මාපනිශ්චිත ප්‍රමොදය ලබන්නේ ය. ප්‍රතිදික්‍ෂාහිම ප්‍රීතිය උපදී. ප්‍රීතියෙන් ඇතියනුගේ කය සන්තිර්ඳෙයි. සන්තූන් කය ඇතිමය සුඛ විදුන්නේ ය. සුඛ ඇතියනුගේ සිත සමාධිගත වෙයි. මහානාමයෙනි, මේ අරිසවු විෂමගත ප්‍රජායෙහි සමප්‍රාප්ත ව වෙන්නේ යයි ද දුක් සහිත ප්‍රජායෙහි නිදුක් ව වෙන්නේ යයි ද ධර්මප්‍රාප්තයට පැමිණියේ දෙවතානුසාරිය වෙන්නේ යයි ද කියනු ලැබේ යි.

දුතිය මහානාම සූතකං

එකං සමයං භගවා සකෙකසු විහරති කපිලවත්ථූන්ති. නිග්‍රොධාරාමෙ,
තෙන ඛො පන සමයෙන මහානාමො සකෙකා ගිලානා චූරිකිතො
හොති අවිරචුරිකිතො ලෙලඤ්ඤා. තෙන ඛො පන සමයෙන සඤ්ඤාලා
භික්ඛු භගවතො චිවරකමං කරොන්ති 'නිරිකිතචිවරො භගවා
තෙමාසචයෙන වාරිකං පකකම්ඤ්ඤති'ති.

අසොසාසි ඛො මහානාමො සකෙකා 'සඤ්ඤාලා කිර භික්ඛු භගවතො
චිවරකමං කරොන්ති, නිරිකිතචිවරො භගවා තෙමාසචයෙන වාරිකං
පකකම්ඤ්ඤති'ති. අප ඛො මහානාමො සකෙකා යෙන භගවා තෙනුප-
සඤ්ඤාමි. උපසඤ්ඤාමිතො භගවතං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං ඤ්ඤිදි. එකමන්තං
නිසින්නො ඛො මහානාමො සකෙකා භගවතං එතදදොව:

සූතං මෙන භනෙත, 'සඤ්ඤාලා කිර භික්ඛු භගවතො චිවරකමං
කරොන්ති 'නිරිකිතචිවරො භගවා තෙමාසචයෙන වාරිකං පකකම්ඤ්ඤති'ති.
තෙසං නො භනෙත නානාචිහාරෙහි විහරතං කෙනස්ස විහාරෙන
විහාතබ්බන්ති?

සාධු සාධු මහානාම, එතං ඛො මහානාම තුමනාකං පතිරූපං කුල-
පුත්තානං යං තුමෙත නථංගතං උපසඤ්ඤාමිතො පුලෙස්සයාප, 'තෙසං
නො භනෙත නානාචිහාරෙහි විහරතං කෙනස්ස විහාරෙන විහාතබ්බ'න්ති.

සද්ධො ඛො මහානාම ආරාධකො හොති නො අස්සද්ධො,
ආරඤ්චිරියො ආරාධකො හොති නො ඤ්ඤිතො, උපරිකිතසති ආරාධකො
හොති නො චුරිකිතසති. සමාභිතො ආරාධකො හොති නො අසමාභිතො,
පඤ්ඤා ආරාධකො හොති නො දුස්සද්ධො, ඉමෙසු ඛො ත්වං මහානාම
පඤ්ඤා ධම්මෙසු පතිට්ඨාය ජ ධම්මෙ උත්තරි. භාවෙය්‍යාසි.

දුතිය මහානාම සූත්‍රය

එක් කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ශාක්‍ය ජනයාගේ කපිලවස්‍රයමීප-
යෙහි වූ න්‍යග්‍රොධාරාවයෙහි වැඩවසන සේක. එකල්හි මහානාම ශාක්‍ය
තෙම ගිලන් බැවින් නැඟියේ ගිලන් බැවින් නැගී නොබෝකල්
ඇතියේ වෙයි. එකල්හි බොහෝ වහන්දෑ “භාග්‍යවතුන් වහන්සේ
නිමග්‍ම කළ සිවුරු ඇති සේක් තෙමස ඇවෑමෙන් වාරිකාවට පිටත්-
වන්නාහ”යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේට සිවුරුකම් කරන්නාහ.

මහානාම සැහැරජ “බොහෝ වහන්දෑ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ
නිමග්‍ම කළ සිවුරු ඇතියේක් තෙමස ඇවෑමෙන් වාරිකාවට වඩනාහ”යි
භාග්‍යවතුන් වහන්සේට විවරනම් කරන්නාහ”යි ඇසී ය. ඉක්බිති
මහානාම සැහැරජ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා එළඹියේ ය. එළඹ
භාග්‍යවතුන් සකසා වැඳ එකත්පස් ව හින. එකත්පස් ව හුන් මහානාම
සැහැරජ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල සැල කෙළේ ය:

වහන්ස, “බොහෝ වහන්දෑ ‘භාග්‍යවතුන් වහන්සේ නිමග්‍ම කළ
සිවුරු ඇති සේක් තෙමස ඇවෑමෙන් වාරිකාවට වඩනාහ’යි භාග්‍යවතුන්
වහන්සේට සිවුරුකම් කරන”යි යන තෙල කරුණ ම විසින් අසන ලද,
වහන්ස, නානාපිඨ විහාරයෙන් වාසය කරන එ අප විසින් කිනම්
විහාරයෙකින් වාසය කටයුතු වේ දැයි?

මහානාමයෙනි, මැනැවි, මැනැවි, මහානාමයෙනි, යම් භෙයෙකින්
තෙපි කපාගෙනත් කරා එළඹ “වහන්ස, නානා විහාරයෙන් වාසය
කරන අප විසින් කිනම් විහාරයෙකින් වාසය කටයුතු දැ”යි යන තෙල
කරුණ කුලපුත්‍ර වූ තොපට හිසිවැ යි.

මහානාමයෙනි, සැදහැනියේ ආරාධක වෙයි, සැදහැනැතියේ ආරාධක
නො වෙයි. රුකුළුවැර ඇතියේ ආරාධක වෙයි, කුසින නො වෙයි, එළඹ
සිටි සිහි ඇතියේ ආරාධක වෙයි. සිහි ඇතියේ නො වෙයි. එකඟ සිතැතියේ
ආරාධක වෙයි, අසමාහිතයා නො වෙයි. ප්‍රඥ ඇතියේ ආරාධක වෙයි,
දුෂ්ප්‍රඥ වූයේ නො වෙයි. මහානාමයෙනි, තෙපි මේ පක්‍ෂාධර්මයෙහි
පිහිටා මතුයෙහි සඳහනුන් වඩව.

ඉධි කං මහානාම තථාගතං අනුසාරයාසි 'ඉතිපි සො හගවා -පෙ- බුද්ධො හගවා'ති. යස්මිං සමයෙ මහානාම අරියසාවකො තථාගතං අනුසාරති, නෙවසා තස්මිං සමයෙ රාගපරිවෘත්තං විතං හොති, න දෙසපරිවෘත්තං විතං හොති, න මොහපරිවෘත්තං විතං හොති. උජුගත-වෙවසා තස්මිං සමයෙ විතං හොති තථාගතං ආරබ්භා. උජුගතවිතො බො පන මහානාම අරියසාවකො ලහති අත්ථෙදං, ලහති ධම්මවෙදං ලහති ධම්මපසංහිතං පාමොජ්ජං. පමුදිතස්ස පිති ජායති, පිතමනස්ස කායො පසංමෙති, පසංඛකායො සුඛං වෙදියති, සුඛිතො විතං සමාධියති. ඉමං බො කං මහානාම බුද්ධානුසාරිං ගවස්නොපි භාවෙය්‍යාසි, ධිතොපි භාවෙය්‍යාසි, නිසිනොපි භාවෙය්‍යාසි, සයානොපි භාවෙය්‍යාසි, කම්මනං අධිට්ඨනොපි භාවෙය්‍යාසි, පුත්තසම්බධස්සනං අජ්ඣාචසනොපි භාවෙය්‍යාසි.

පුතවපරං කං මහානාම ධම්මං අනුසාරයාසි -පෙ- සබ්බං අනු-සාරයාසි -පෙ- අත්තනො සිලාති අනුසාරයාසි. -පෙ- අත්තනො වාගං අනුසාරයාසි -පෙ- දෙවතා අනුසාරයාසි සන්ති' දෙවා වාතුමහාරාජිකා -පෙ- සන්ති දෙවා තතුන්රි.

යථාරූපාය සඤ්ඤාය සමන්තාගතා තා දෙවතා ඉතො චුතා තත් උපපන්නා මෙහස්සි තථාරූපා සඤ්ඤා සංවිජ්ජති. යථාරූපෙන සිලෙන -පෙ- සුතෙන -පෙ- වාගෙන -පෙ- පඤ්ඤාය සමන්තාගතා තා දෙවතා ඉතො චුතා තත් උපපන්නා, මෙහස්සි තථාරූපා පඤ්ඤා සංවිජ්ජති.

යස්මිං මහානාම සමයෙ අරියසාවකො අත්තනො ව නාසඤ්ඤා දෙවතා-නං සඤ්ඤා සිලඤ්ඤා සුතඤ්ඤා වාගඤ්ඤා පඤ්ඤාඤ්ඤා අනුසාරති, නෙවසා තස්මිං සමයෙ රාගපරිවෘත්තං විතං හොති, න දෙසපරිවෘත්තං විතං හොති, න මොහපරිවෘත්තං විතං හොති, උජුගතවෙවසා තස්මිං සමයෙ විතං හොති දෙවතා ආරබ්භා. උජුගතවිතො බො පන මහානාම අරියසාවකො ලහති අත්ථෙදං, ලහති ධම්මවෙදං, ලහති ධම්මපසංහිතං පාමොජ්ජං. පමුදිතස්ස පිති ජායති. පිතමනස්ස කායො පසංමෙති, පසංඛකායො සුඛං වෙදියති, සුඛිතො විතං සමාධියති, ඉමං බො කං මහානාම දෙවතානුසාරිං ගවස්නොපි භාවෙය්‍යාසි, ධිතොපි භාවෙය්‍යාසි, නිසිනොපි භාවෙය්‍යාසි, සයානොපි භාවෙය්‍යාසි, කම්මනං අධිට්ඨනොපි භාවෙය්‍යාසි, පුත්තසම්බධස්සනං අජ්ඣාචසනොපි භාවෙය්‍යාසි.

මහානාමයෙනි, මෙ විෂයෙහි ලා තෙපි “මෙ කරුණෙනුදු එ හගවත්හු බුද්ධසහ, භාග්‍යවත්හ”යි තථාගතයන් (ගුණ විසින්) සිහි කරව. මහානාමයෙනි, යම් සමයෙකහි ආයඨිශ්‍රාවක තථාගතයන් සිහි කෙරේ නම් එ සමයෙහි ඔහුට රාගපර්යයුක්ත චිත්තය නො වෙයි, දොෂපර්යයුක්ත චිත්තය නො වෙයි. මොහපර්යයුක්ත චිත්තය නො වෙයි. එ සමයෙහි ඔහුගේ සිත තථාගතයන් ඇරඹ සාජුගත ම වෙයි. මහානාමයෙනි, සාජුගතවිතත ඇති ආයඨිශ්‍රාවක අඤ්චෙදය ලබන්නේ ය. ධර්මවෙදය ලබන්නේ ය, ධර්මාපනිශ්‍රිත ප්‍රමොදය ලබන්නේ ය. ප්‍රමුදිතයාට ප්‍රීතිය උපදී. ප්‍රීතමනස්කයා ගේ නාමකය සන්තිරෙයි. සන්තූන් කය ඇතියේ සුව විඳිනේ ය. සුව ඇතියහුගේ සිත එකඟ වෙයි. මහානාමයෙනි, තෙපි මේ බුද්ධානුසංඛාරිය ම යනුයේත් වඩව, සිටියේත් වඩව, හුන්නේත් වඩව, හෝන්නේත් වඩව, කමත්හි සිටිනුයේත් වඩව, පුත්‍රසංඛාධශයනගෙහි වසනුයේත් වඩව.

තවද මහානාමයෙනි, තෙපි ධර්මය සිහිකරව ... සංඝයා සිහිකරව ... තමන් සිල් සිහිකරව ... තමන්ගේ ත්‍යාග සිහිකරව... “වාතුර්මහාරාජික දෙවියෝ ඇත ... ඉන් මතුයෙහි දෙවියෝ ඇතැ”යි... දෙවතාවන් සිහි කරව.

එ දෙවියෝ යම්බඳු ශ්‍රද්ධායෙකින් සමන්වාගත වූවාහු මෙයින් ව්‍යුත ව එහි උපන්නාහු නම් මට ද එබඳු ශ්‍රද්ධා ඇත. යම් බඳු ශීලයෙකින්...ශ්‍රැත-යෙකින්...ත්‍යාගයෙකින්... ප්‍රඥයෙකින් එ දෙවියෝ සමන්වාගත වූවාහු මෙයින් ව්‍යුත ව එහි උපන්නාහු නම් මට ද එබඳු ප්‍රඥා ඇතැයි.

මහානාමයෙනි, යම් කලෙකහි ආයඨිශ්‍රාවක තෙම තමන්ගේ ද එ දෙවියන්ගේ ද ශ්‍රද්ධා හා ශීල හා ශ්‍රැත හා ත්‍යාග හා ප්‍රඥා හා සිහි කෙරේ ද, එසමයෙහි ඔහුට රාගපර්යයුක්ත චිත්තය නො වෙයි, දොෂපර්යයුක්ත චිත්තය නො වෙයි. මොහපර්යයුක්ත චිත්තය නො වෙයි. එසමයෙහි ඔහුගේ සිත දෙවතාවන් ඇරඹ සාජුගත ම වෙයි. මහානාමයෙනි, සාජුගත විතත ඇති ආයඨිශ්‍රාවක අඤ්චෙදය ලබන්නේ ය. ධර්මවෙදය ලබන්නේ ය. ධර්මාපනිශ්‍රිත ප්‍රමොදය ලබන්නේ ය. ප්‍රමුදිතයාට ප්‍රීතිය උපදනේ ය. ප්‍රීතමනස්කයාගේ නාමකය සන්තිරෙයි, සන්තූන් කය ඇතියේ සුව විඳිනේ ය. සුව ඇතියහුගේ සිත එකඟ වෙයි. මහානාමයෙනි, තෙපි මේ දෙවතානුසංඛාරිය යනුයේත් වඩව, සිටියේත් වඩව, හුන්නේත් වඩව, හෝන්නේත් වඩව, කම්මානගෙහි යෙදෙනුයේත් වඩව, පුත්‍රසංඛාධශයනගෙහි වසනුයේත් වඩවයි.

නානිකය සුතතං

එකං සමයං භගවා සකෙකසු විහරති කපිලවත්තීයමි. නිග්‍රොධාරාමෙ තෙන ඛො පන සමයෙන භගවා සාවත්තියං වසාචාසං උපගන්තුකාමො භොති. අසොසාසි ඛො නානිකයො සකෙකා “භගවා කිර සාවත්තියං වසාචාසං උපගන්තුකාමො”ති. අථ ඛො නානිකයසු සකකසු එතදභොසි: යනුනාහසි සාවත්තියං වසාචාසං උපගවෙජයාං, තස්ස කමෙන-කෙඤ්ච අබ්බොධිසාමී, භගවන්තඤ්ච ලච්ඡාමී කාලෙන කාලං දස්සනායාති.

අථ ඛො භගවා සාවත්තියං වසාචාසං උපගඤ්ථි. නානිකයොපි ඛො සකෙකා සාවත්තියං වසාචාසං උපගඤ්ථි. තස්ස කමෙන-කෙඤ්ච අබ්බොධිසි. භගවන්තඤ්ච ලච්ඡාමී කාලෙන කාලං දස්සනාය.

තෙන ඛො පන සමයෙන සමඛුලා භික්ඛු භගවතො විවරකමං කරොන්ති “නිලසිතවිවරො භගවා තෙමාසච්චයෙන වාරිකං පකකම්සසති”ති. අසොසාසි ඛො නානිකයො සකෙකා “සමඛුලා කිර භික්ඛු භගවතො විවරකමං කරොන්ති නිලසිතවිවරො භගවා තෙමාසච්චයෙන වාරිකං පකකම්සසති”ති. අථ ඛො නානිකයො සකෙකා යෙන භගවා තෙනුපසඤ්ඤාමී. උපසඤ්ඤාමිතා භගවන්තං අභිවාදෙතා එකමන්තං නිසිදි. එකමන්තං නිසිතන්තා ඛො නානිකයො සකෙකා භගවන්තං එතදවොච; සුතං මෙන භනෙත ‘සමඛුලා කිර භික්ඛු භගවතො විවරකමං කරොන්ති නිලසිත-විවරො භගවා තෙමාසච්චයෙන වාරිකං පකකම්සසති’ති. තෙසං නො භනෙත නානාචිහාරෙහි විහරන්තං කෙනසු විහාරෙන විහතබ්බන්ති?.

සාධු සාධු නානිකය, එතං ඛො නානිකය තුමහාදිසානං¹ පතිරුපං කුලපුත්තානං යං තුමෙන තථාගතං උපසඤ්ඤාමිතා පුලෙජයාථ ‘තෙසං නො භනෙත නානාචිහාරෙහි විහරන්තං කෙනසු විහාරෙන විහතබ්බන්ති’න්ති.

1. තුමහාකං-සිච්ච.

නන්දිය සූත්‍රය

එක් සමයෙක්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ශාක්‍යජනපදයෙහි කපිලවස්තු සමීපයෙහි නිග්‍රොධාරාමයෙහි වසන සේක, එසමයෙහි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැවැත්හි වර්ෂාවාසයට එළඹෙනු කැමැතිසේක් වෙති. නන්දිය ශාක්‍යයා “භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වූ කලි සැවැත්හි වර්ෂාවාසයට එළඹෙනු කැමති සේක්”යි ඇසුයේ ම ය. ඉක්බිති නන්දිය ශාක්‍යයාට තෙල අරභය විය: “මම ද සැවැත්හි වර්ෂාවාසයට එළඹෙමි නම් එහි කම්මානකයෙහි යෙදෙමි නම් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ද කලින් කල දක්නට ලබන්නෙමි නම් ඉතා මැනවැ”යි.

එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැවැත්හි වර්ෂාවාසයට එළඹීමේ සේක. නන්දිය ශාක්‍ය ද සැවැත්හි වර්ෂාවාසයට එළඹියේ ය. එහි කම්මාන ද ඇරඹී ය. කලින් කල භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දැක්මට ද ලද්දේ ය.

එසමයෙහි බොහෝ වහන්දෑ “භාග්‍යවතුන් වහන්සේ නිමග්ගි කළ සිවුරු ඇති සේක් තෙමස් ඇවෑමෙන් වාරිකාවට නික්ම යන්නාහ”යි භාග්‍යවතුන් උදෙසා සිවුරුකම් කෙරෙත්. නන්දිය ශාක්‍ය “භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තෙමස් ඇවෑමෙන් වාරිකාවට නික්ම යන්නාහ”යි බොහෝ වහන්දෑ භාග්‍යවතුන් උදෙසා සිවුරුකම් කරන්නෙහි ඇසුයේ ම ය. එකල්හි නන්දිය ශාක්‍ය භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා එළඹියේ ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සකසා වැද එකත්පස් ව හිත. එකත්පස් ව හුන් නන්දිය ශාක්‍ය භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල සැලකළේ ය: වහන්ස, බොහෝ හික්සුහු “භාග්‍යවතුන් වහන්සේ නිමග්ගි කළ සිවුරු ඇති සේක්, තෙමස් ඇවෑමෙන් වාරිකාවට නික්මෙන්නාහ”යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ උදෙසා සිවුරුකම් කෙරෙති යන තෙල කරුණ ම විසින් අසන ලද්දි. වහන්ස, නානා විහාරයෙන් වසන අප විසින් කිනම් විහාරයෙකින් විසිය යුතුද යි?

නන්දියෙහි, මැනව, මැනව, නන්දියෙහි, තෙහි තපාගනයන් කරා එළඹ යම් ගෙයෙකින් “වහන්ස, නානා විහාරයෙන් වසන අප විසින් කිනම් විහාරයෙකින් වාස කටයුතු දැයි පුළුවන්හු. තෙල කරුණ කුලපුත්‍ර වූ තොපට අනුරූප මැ යි.

සඳො බො නැදිය ආරාධකො හොති නො අසඳො සිලවා ආරාධකො හොති නො දුසිලො. ආරඬුවිරියො ආරාධකො හොති නො කුසිතො, උපධිසිතසති ආරාධකො හොති නො මුඬසසති. සමාහිතො ආරාධකො හොති නො අසමාහිතො, පඤ්ඤවා ආරාධකො හොති නො දුපපඤ්ඤා. ඉමෙසු බො තෙ නැදිය ඡසු ධම්මෙසු පතිට්ඨාය පඤ්ඤ ධම්මෙසු අජ්ඣන්තං සති උපට්ඨාපෙතබ්බා.

ඉධ කං නැදිය තථාගතං අනුසාරෙය්‍යාසි: “ඉතිපි සො භගවා අරහං සමාසමුදො විජ්ජාවරණසම්පන්නො සුගතො ලොකවිදු අනුත්තරො පුරිසදම්මසාරථි සඤ්ඤා දෙවමනුසානං බුදො භගවා”ති. ඉති බො තෙ නැදිය තථාගතං ආරඤ්ඤා අජ්ඣන්තං සති උපට්ඨාපෙතබ්බා.

පුනච පරං කං නැදිය ධම්මං අනුසාරෙය්‍යාසි, ‘සමාසමානො භගවතා ධම්මො සන්දිසිකො අකාලිකො ඵගිපසසිකො ඔපනාසිකො පච්චින්නං වෙදිතබ්බං විඤ්ඤාහි ති. ඉති බො තෙ නැදිය ධම්මං ආරඤ්ඤා අජ්ඣන්තං සති උපට්ඨාපෙතබ්බා.

පුනච පරං කං නැදිය කල්‍යාණමිත්තෙ අනුසාරෙය්‍යාසි, ‘ලාභා චත මෙ සුලඬං චත මෙ, යසං මෙ කල්‍යාණමිත්තා අනුකම්පනා අසුඤ්ඤා ඔවාදකා අනුසාසකා’ති. ඉති බො තෙ නැදිය කල්‍යාණමිත්තෙ ආරඤ්ඤා අජ්ඣන්තං සති උපට්ඨාපෙතබ්බා.

පුනච පරං කං නැදිය අත්තනො වාගං අනුසාරෙය්‍යාසි, ‘ලාභා චත මෙ, සුලඬං චත මෙ යොගං මචෙජ්ජරමලපරිපුරිසිතාය පජාය විගතමලං මචෙජ්ජරෙන වෙනසා අගාරං අජ්ඣාට්ඨාමි මුත්තවාගො පයධපාණි වොසාගාරතො යාවයොගො දුතඤ්ඤා විභාගරතො’ති. ඉති බො තෙ නැදිය වාගං ආරඤ්ඤා අජ්ඣන්තං සති උපට්ඨාපෙතබ්බා.

පුනච පරං කං නැදිය දෙවතා අනුසාරෙය්‍යාසි ‘යා දෙවතා අතික්කමෙව කබලිඬාධාරාභාරභක්ඛානං¹ දෙවතාං සභවානං අඤ්ඤාතරං මනොමයං කායං උපපන්නා, තා කරණියං අත්තනො න සමනුපසාගති, කතස්ස වා පතිවයං.’

1. කබලිඬාධාරභක්ඛානං-සිමු. ස්‍යා PTS

නන්දියෙනි, ශ්‍රද්ධා ඇතියේ ම ආරාධක වෙයි. ශ්‍රද්ධානැතියේ නො වෙයි. සිල්වත් වූයේ ආරාධක වෙයි. දුෂ්සීල වූයේ නො වෙයි. පාරබ්බවියම් ඇතියේ ම ආරාධක වෙයි. කුසිත වූයේ නො වෙයි. එළඹ සිටි සිහි ඇතියේ ම ආරාධක වෙයි. නට සිහි ඇතිවූයේ නො වෙයි. සමානිත වූයේ ම ආරාධක වෙයි. අසමානිත වූයේ නොවෙයි. ප්‍රඥා ඇතියේ ම ආරාධක වෙයි. දුෂ්ප්‍රඥා වූයේ නො වෙයි. නන්දියෙනි, මේ සදහම් හි පිහිටා පඤ්ඤාධර්මයන්හි තා විසින් ආධ්‍යාත්මික වශයෙන් සමානිය එළවිය යුතු වෙයි.

නන්දියෙනි, මේ විසාහි ලා තෙපි “මේ කරුණෙනුදු ඒ හඟවත්හු අර්හත්හ, සමාසස්මබුද්ධය හ, විද්‍යාවරණසමසන්තය හ, ලොකවිද්හ, අනුත්තර පුරුෂදම්‍යසාරපී හ, දෙවිවිනිස්නට ශාසනා හ, බුද්ධය හ, හඟවත් හ, යි තථාගතයන් සිහි කරව, නන්දියෙනි, මෙසේ ම තොප විසින් තථාගතයන් ඇරඹ අධ්‍යාත්මයෙහි සමානි එළවිය යුතු.

තවද නන්දියෙනි, තෙපි “හඟවත්හු විසින් ධර්මය ස්වාධ්‍යාතය, සාද්‍යාජිකය, අකාලිකය, එහිපසිකය, උපතයනාර්හය, විඤ්ජන් විසින් තමන් තමන් සිත්හි ලා දායුතුය” යි ධර්මය සිහි කරව. නන්දියෙනි, මෙසේ ම තොප විසින් දහම් ඇරඹ අධ්‍යාත්මයෙහි සිහි එළවිය යුතු.

තවද නන්දියෙනි, තෙපි “යම් බද්ධ මාගේ කල්‍යාණ චිත්‍රයෝ අනුකම්පා ඇතිය හ, අනීකාමය හ, ඕවා දෙත්තා හ, අනුසස්තා හ, එකැතියෙන් මට එ ලාභය. එකැතියෙන් මනා ලැබීමෙකි” යි කල්‍යාණ චිත්‍රයන් සිහි කරව, නන්දියෙනි, මෙසේ ම තොප විසින් කල්‍යාණ චිත්‍රයන් ඇරඹ අධ්‍යාත්මයෙහි සිහි එළවිය යුතු.

තවද නන්දියෙනි, තෙපි “යම් බද්ධ මට මාත්ස්‍යයාබලයෙන් පර්යයුක්ත ප්‍රජායෙහි විගතමලමාත්ස්‍යයෙහි යුත් සිතින් මිදු ත්‍යාග ඇතියෙමි දෙනුවට දෙවි අත් ඇතියෙමි හැරමමෙහි ඇලුනෙට් යදනට නිසි වූයෙමි දුතසංවිභාගයෙහි ඇලුණෙමි ගිහිගෙයි වෙසෙමි නම් එකැතියෙන් මට ලාභය, එකැතියෙන් සුලබ්ධිය” යි තමන්ගේ ත්‍යාග සිහි කරව. නන්දියෙනි, මෙසේ ම තොප විසින් ත්‍යාගය ඇරඹ අධ්‍යාත්මයෙහි සිහි එළවිය යුතු.

තවද නන්දියෙනි, තෙපි යම් ඒ දෙවතා කෙනෙක් කබලිච්ඤාඋභාර-හත්පක උදියන්ගේ සහවාසය ඉක්ම අන්‍යතර මනෝලිය කයකට එළඹියාහු නම් ඔවුහු තමන් කරුණි නො ම දක්නා හ. කාතයාගේ හෝ නැවත කිවීමක් නො දක්නාහයි දෙවතාවන් සිහි කරව.

සෙය්‍යථාපි නන්දිය භික්ඛු අසමයවිමුක්තො කරණීයං අත්තනො න සමනුපස්සති, කතස්ස වා පතිවයං, එවමෙව ඛො නන්දිය යා තා දෙවතා අතික්කමෙව කබලිඛකාරාභාරභක්ඛානං දෙවතාං සභවිතං අක්ඛන්තං මනෝමයං කායං උපපන්නා, තා කරණීයං අත්තනො න සමනුපස්සන්ති කතස්ස වා පතිවයං. ඉති ඛො තෙ නන්දිය දෙවතා ආරභ්‍යා අප්ඛන්තං සති උපට්ඨාපෙතඛො. ඉමෙහි ඛො නන්දිය එකාදසහි ධම්මෙහි සමන්තාගතො අරියසාවකො පජ්ඣතෙව පාපකෙ අකුසලෙධම්මෙ, න උපාදියති.

සෙය්‍යථාපි නන්දිය කුලේහා ගික්කුජේජා¹ වමතෙව උදකං, නො වන්තං පච්ඡා වමති. සෙය්‍යථා වා² පත නන්දිය සුඛෙඛි තිණදයෙ අභිභිමුක්කා³ ඛහං යෙව නච්ඡති, නො දඬුසං පච්චුද්ධන්ති.

එව මෙව ඛො නන්දිය ඉමෙහි එකාදසහි ධම්මෙහි සමන්තාගතො අරියසාවකො පජ්ඣතෙ ව පාපකෙ අකුසලෙ ධම්මෙ, න උපාදියති.

11. 2. 4

සුභුති සුත්තං

අථ ඛො ආයස්මා සුභුති සද්ධො භික්ඛුනා සද්ධං යෙන භගවා තෙත්‍රපසංකම්. උපසංකම්ඛා භගවන්තං අභිවාදෙඛා එකමන්තං ගිඤ්චි එකමන්තං තිඤ්ඤො ඛො ආයස්මන්තං සුභුතිං භගවා එතදවොච:

කොනාමො අයං⁴ සුභුති භික්ඛුති?

“සද්ධා නාමායං භතෙන භික්ඛු සද්ධස්ස² උපාසකස්ස පුත්තො සද්ධා අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජිතො”ති.

කච්චි පනායං සුභුති සද්ධො භික්ඛු සද්ධස්ස⁵ උපාසකස්ස පුත්තො සද්ධා අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජිතො සන්දිස්සති සද්ධාපදනෙසුති?

1. නිකුජේජා - මජ්ඣං.

2. සෙය්‍යථාපි වා - මජ්ඣං.

3. අභිභිමුක්කා - පිච්ච.

4. කො නාමායං - මජ්ඣං. - කො නාමො අයං - පිච්ච.

කො නාම අයං - යායා.

5. සුද්ධස්ස - මජ්ඣං.

නානිකයෙහි, යම් පරිදි අසමයවිමුක්ත (=විනාසව) මහණෙක් තමන් කරණී වේවයි කාතයාගේ නැවත කිරීමක් වේවයි නො දක්නේ ද නානිකයෙහි, එපරිද්දෙන් ම යම් ඒ දෙවතා කෙනෙක් කබලිඤ්ඤාරාහර-භක්ෂක දෙවියන්ගේ සහවාසය ඉක්ම පියා අත්‍යාතරමනොමයකායකට එළඹියානු නම් එ දෙවතාවෝ තමන් කරණී හෝ කාතයාගේ නැවත කිරීමක් හෝ නො දක්නා හ. නානිකයෙහි, මෙසේ ම නොප විසින් දෙවතාවන් ඇරඹ අධ්‍යාත්මයෙහි සිහි එළැවිය යුතු. නානිකයෙහි, මෙ එකොළොස් දහමින් සමන්වාගත අරිසවු ලමු අකුසල් දහම් හරණේ ම ය. උපාදාන විසින් නො ගන්නේ ම ය.

නානිකයෙහි, යම් පරිද්දෙකින් යටිකුරු කළ සටයෙක් දිය වමාරන්තේ ම වේ ද වමාළ දිය පෙරළා නොවමාරන්තේ වේ ද නානිකයෙහි, යම් සේ වනාහි විසල් තණ ලැහැබිහි ඇවිලගත් ගිනි දවමින් ම සේ ද දූවු දැ පෙරළා නො දවන්නේ වේ ද.

නානිකයෙහි, එපරිද්දෙන් ම මේ එකොළොස් දහමින් සමන්වාගත අරිසවු ලමු අකුසල් දහම් හරන්නේ ම ය. උපාදාන විසින් නො ගන්නේ ම ය යි.

11. 2. 4

සුභුති සූත්‍රය

එකල්හි ආයුෂ්මත් සුභුති තෙරණුවෝ සඬ නම් හික්සුහු සමග භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා එළඹිය හ. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සකසා වැද එකත් පස්ව හුන්හ. එකත්පස්ව හුන් ආයුෂ්මත් සුභුති තෙරණුවන් වහන්සේට භගවත්හු තෙල වදළහ.

සුභුතිකයෙහි, මෙ මහණ කීතමැ යි?

වහන්ස, සඬ (=අතෝපිඬු) නම් උවසුහුගේ පුත් මෙතෙම සඬ නම් වූයේ සැදහැයෙන් ගිහිගෙන් ගික්ම අනගායඨී සඬ්ඛ්‍යාත පැවිද්දට පැමිණියේ වේයි.

සුභුතිකයෙහි, කිමෙක, සඬ උවසුහුගේ පුත් සැදහැයෙන් ගිහිගෙන් ගික්ම අනගායඨී සඬ්ඛ්‍යාත පැවිද්දට පැමිණියේ සඬ මහණ ශ්‍රද්ධාප-දායන් හි ලා පැණේ ද යි?

එතස්ස භගවා කාලො, එතස්ස සුගත කාලො, යං භගවා සඤ්ඤා සඤ්ඤාපදනාති භාසෙය්‍යා. ඉදනාහං ජාතිස්සාමි යදි වායං භික්ඛු සඤ්ඤාති සඤ්ඤාපදනෙසු යදි වා නො'ති.

තෙන හි සුභුති සුභාති; සාධුකං මනසිකරොහි භාසිස්සාමිති.

එවං භනෙන් ති ඛො ඥායස්වා සුභුති භගවතො පච්චසෙසාසි. භගවා එතදවොච:

1. ඉධ සුභුති, භික්ඛු සීලවා හොති, පාතිමොක්ඛ සංවරසංවුත්තො විහරති ආචාරගොචරසම්පන්නො අනුමතෙසු වජේසු භයදස්සාචි සමාදය සික්ඛති සික්ඛාපදෙසු. යමි සුභුති භික්ඛු සීලවා හොති -පෙ- සමාදය සික්ඛති සික්ඛාපදෙසු, ඉදමි සුභුති සඤ්ඤා සඤ්ඤාපදනං හොති.

2. පුනචපරං සුභුති, භික්ඛු ඛුද්දන්තො හොති පුතධරො සුතසන්තිවයො. යෙ තෙ ධම්මා ආදිකල්‍යාණා මජ්ඣිකල්‍යාණා පරියොසානකල්‍යාණා සාත්ථා සබ්බස්සන්තා කෙවලපරිපුණ්ණං පරිසුඤ්ඤා භිඤ්ඤා අභිවදන්ති, තථා රුපාස්ස ධම්මා ඛුද්දන්තා හොන්ති ධර්මා, වච්ඡා පටිච්ඡා, නෙසානුපෙක්ඛිතා, දිට්ඨියා සුපටිච්ඤා. යමි සුභුති භික්ඛු -පෙ- ඛුද්දන්තො හොති -පෙ- දිට්ඨියා සුපටිච්ඤා, ඉදමි සඤ්ඤා සඤ්ඤාපදනං හොති.

3. පුනචපරං සුභුති, භික්ඛු කල්‍යාණමිත්තො හොති කල්‍යාණ සභායො කල්‍යාණ සම්පවබ්බන්තා. යමි සුභුති භික්ඛු කල්‍යාණමිත්තො හොති කල්‍යාණසභායො කල්‍යාණසම්පවබ්බන්තා, ඉදමි සුභුති සඤ්ඤා සඤ්ඤාපදනං හොති.

4. පුනචපරං සුභුති, භික්ඛු සුවචො හොති සොච්චස්ස කරණෙහි ධම්මෙහි සමන්තාගතො, ඛම්මො පදකක්ඛිණග්ගාහි අනුසාසනිං, යමි සුභුති භික්ඛු සුවචො හොති සොච්චස්සකරණෙහි ධම්මෙහි සමන්තාගතො ඛම්මො පදකක්ඛිණග්ගාහි අනුසාසනිං. ඉදමි සුභුති සඤ්ඤා සඤ්ඤාපදනං හොති.

භාග්‍යවතුන් වහන්ස, තෙල සඳහා මේ කළි. සුගතයන් වහන්ස, යම් හෙයකින් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැදහැනියහු ගේ ග්‍රඤාපදනයන් වදාරණ සේක් නම් තෙල සඳහා මේ කළි. දැන් මම මේ මහණ ග්‍රඤාපදනයන් හි ලා ඉදින් පැණේ ද හෝ නොපැණේ ද හෝ යි දැනගන්නෙමි යි.

සුභුතියෙනි, එසේ නම් අසවු, මොනොවට මෙනෙහි කරවු. කියමි යි.

වහන්ස, එසේය යි ආයුෂ්මත් සුභුති තෙරණුවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිවදන් ඇස් දූහ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තෙල වදළ සේක.

1. සුභුතියෙනි, මේ සස්තෙහි මහණ සිල්වත් වෙයි. පාමොක් සංවර සිලින් ස වර වූයේ ආචාරගොවර සමපන්නාව වෙසෙයි. අණුමාත්‍ර වරදෙහිදු බිය දක්නා සුලු වූයේ සිකපදයන්හි සමාදන් කොටැ ගෙන හික්මෙයි. සුභුතියෙනි, යම් හෙයකින් මහණ සිල්වත් වේද, සමාදන්ව ගෙන සිකපදයන් හි හික්මේ ද සුභුතියෙනි, සැදහැත්තහු ගේ මේ ද ග්‍රඤාපදනය වෙයි.

2. සුභුතියෙනි, තවද මහණ ශ්‍රැතධර වූයේ රැස්කොට ගත් ශ්‍රැත ඇතියේ බහුශ්‍රැත වෙයි. යම් ඒ ආදිකල්‍යාණ මධ්‍යකල්‍යාණ පයඝිවසාන කල්‍යාණ සාක්ඛි සවාසඤ්ඤා ධර්ම කෙනෙක් කෙටිල පරිපූර්ණ පරිශුද්ධ බ්‍රහ්මචරියාව පවසත් නම් එබඳු දහම්හු ඔහු විසින් බෙහෙවින් අසන ලද්දහු දරණ ලද්දහු වෙත්. වචනයෙන් පරිචිත වෙත්, මනසින් අනුප්‍රේක්ෂිත වෙත්, ප්‍රඥයෙන් සුප්‍රතිවිඳි වෙත්, සුභුතියෙනි, යම් හෙයකින් මහණ බහුශ්‍රැත වේ නම්... ප්‍රඥයෙන් සුප්‍රතිවිඳි වෙත් නම් මේ ද ග්‍රඤාපදනය ග්‍රඤාපදන වෙයි.

3. තවද සුභුතියෙනි, මහණ කලණ මිතුරන් ඇතියේ කලණ යහළුවන් ඇතියේ, කලණ මිතුරන් කෙරෙහි නැඹුරුවූයේ වෙයි, සුභුතියෙනි, යම් හෙයකින් මහණ කලණ මිතුරන් ඇතියේ කලණ යහළුවන් ඇතියේ කලණ මිතුරන් කෙරෙහි නැඹුරුවූයේ වේ ද සුභුතියෙනි, මේ ද ග්‍රඤාපදනය ග්‍රඤාපදන වෙයි.

4. තවද සුභුතියෙනි, මහණ සුවච්ඡාදය ඇති කරන ධර්මයෙන් සමන්වාගත වූයේ ක්ෂමා ඇතියේ අනුශාසනය ප්‍රදක්ෂිණයෙන් ගන්නා සුලු සුවච්ඡා වෙයි. සුභුතියෙනි, යම් හෙයකින් මහණ සුවච්ඡා භාවය කරන ධර්මයන්ගෙන් සමන්වාගත වූයේ ක්ෂමා ඇතියේ අනුශාසනය ප්‍රදක්ෂිණයෙන් ගන්නා සුලු සුවච්ඡායෙක් වේ නම්, සුභුතියෙනි, මේ ද ග්‍රඤාපදනය ග්‍රඤාපදන වෙයි.

5. පුනවපරං සුභුති, හික්කු යානි තානි සමුභවාරිනං උච්චාවචානි, කිඤ්ඤරණියානි තස්ස දකෙක්ඛා හොති අනලසො තත්තුපායාය වීම්භාය සමනනාගතො අලං කාතුං අලං සංවිධාතුං. යමි සුභුති හික්කු යානි තානි සමුභවාරිනං උච්චාවචානි කිඤ්ඤරණියානි, තස්සදකෙක්ඛා හොති අනලසො තත්තුපායාය සමනනාගතො අලංකාතුං අලංසංවිධාතුං. ඉදමි සුභුති සඤ්ඤා සඤ්ඤාපදනං හොති.

6. පුනවපරං සුභුති, හික්කු ධම්මකාමො හොති පියසමුද්ගාරො අභිධම්මෙ අභිචිතයෙ උළාරපාමොජ්ජා. යමි සුභුති හික්කු ධම්මකාමො හොති පියසමුද්ගාරො අභිධම්මෙ අභිචිතයෙ උළාරපාමොජ්ජා. ඉදමි සුභුති සඤ්ඤා සඤ්ඤාපදනං හොති.

7. පුනව පරං සුභුති හික්කු ආරඤ්චිරියො විහරති අකුසලානං ධම්මානං පහාණාය කුසලානං ධම්මානං උපසම්පදය ථාමවා දළහපරක්කමො අනික්ඛිත්තධුරො කුසලෙසු ධම්මෙසු. යමි සුභුති හික්කු ආරඤ්චිරියො විහරති අකුසලානං ධම්මානං පහාණාය කුසලානං ධම්මානං උපසම්පදය ථාමවා දළහපරක්කමො අනික්ඛිත්තධුරො කුසලෙසු ධම්මෙසු. ඉදමි සුභුති සඤ්ඤා සඤ්ඤාපදනං හොති.

8. පුනව පරං සුභුති හික්කු චතුත්තං ඤානානං ආභිචේතසිකානං දිට්ඨධම්මසුඛ විහාරානං නිකාමලාභි හොති අකිල්ලාභි අකසිරලාභි යමි සුභුති හික්කු චතුත්තං ඤානානං ආභිචේතසිකානං දිට්ඨධම්ම සුඛ විහාරානං නිකාමලාභි හොති අකිල්ලාභි අකසිරලාභි. ඉදමි සුභුති සඤ්ඤා සඤ්ඤාපදනං හොති.

9. පුනව පරං සුභුති, හික්කු අනෙකවිහිතං පුබ්බ නිවාසං අනුසාරති. සෙය්‍යථිදා: එකමි ජාතිං දෙවමි ජාතියො තිසෙය්‍යමි ජාතියො චතසෙය්‍යමි ජාතියො පඤ්චමි ජාතියො දසමි ජාතියො විසමි ජාතියො තිසමි ජාතියො චත්තාරිසමි ජාතියො පඤ්ඤාසමි ජාතියො ජාතිසතමි ජාති සහසමි ජාති සතසහසමි අනෙකෙපි සංචට්ටකසෙය්‍ය අනෙකෙ පි විචට්ටකසෙය්‍ය අනෙකෙපි සංචට්ටවිචට්ටකසෙය්‍ය අමුත්‍රාපි.

5. තවද සුභුතියෙනි, මහණ සමුම්භරුන්ගේ යම් බදු කුසු මහත් කිකකනිව්‍යයෝ වෙත් නම්, එහි දක්ෂ වූයේ අනලස් වූයේ තත්‍රොපාය විමාසායෙන් සමන්වාගත වූයේ කිරීමට නිසිවෙයි, සංවිධානයට නිසි වෙයි. සුභුතියෙනි, යම් හෙයකින් මහණ සමුම්භරුන්ගේ යම් බදු කුසු මහත් කිකකනිව්‍යයෝ වෙත් නම්, එහි දක්ෂ වූයේ අනලස් වූයේ තත්‍රොපායයෙන් සමන්වාගතවූයේ කිරීමට නිසි වේ නම්, සංවිධානයට නිසි වේ නම්, සුභුතියෙනි, මේ ද ශ්‍රාද්ධයාගේ ශ්‍රද්ධාපදනය වෙයි.

6. තවද සුභුතියෙනි, මහණ තෙට්ටො දහම් කැමැතියේ ප්‍රිය සමුද්දහාර ඇතියේ අභිධම්මයෙහි ද අභිවිතයෙහි ද උදර ප්‍රාමොද්‍යය ඇතියේ වෙයි. සුභුතියෙනි, යම් හෙයකින් මහණ ධම්කාම ඇතියේ ප්‍රියසමුද්දහාර ඇතියේ අභිධම්මයෙහි අභිවිතයෙහි උදර ප්‍රාමොද්‍යය ඇතියේ වේ නම්, සුභුතියෙනි, මේ ද ශ්‍රාද්ධයාගේ ශ්‍රද්ධාපදනය වෙයි.

7. තවද සුභුතියෙනි, මහණ අකුශල ධර්මයන්ගේ ප්‍රභාණය සඳහා කුශල ධර්මයන්ගේ උපසම්පන්නිය සඳහා රුකුළු වැර ඇතියේ ස්වාම ඇතියේ දළ පැරකුම් ඇතියේ කුශල ධර්මයන් කෙරෙහි බහා නොතැබූ වියඹ ධුර ඇතියේ වාස කෙරේ. සුභුතියෙනි, යම් හෙයකින් මහණ අකුශල ධර්මයන්ගේ ප්‍රභාණය සඳහා කුශල ධර්මයන්ගේ උපසම්පන්නිය සඳහා රුකුළු වැර ඇතියේ ස්වාම ඇතියේ දළ පැරකුම් ඇතියේ කුශල ධර්මයන් කෙරෙහි බහා නො තැබූ වියඹ ධුර ඇතියේ වේ නම්, සුභුතියෙනි, මේ ද ශ්‍රාද්ධයාගේ ශ්‍රද්ධාපදනය වෙයි.

8. තවද සුභුතියෙනි, මහණ අධිවිතනයෙහි උපන් ඉහාත්මයෙහි සුඛවිහාර වූ සතර ධ්‍යානයන් කැමති පරිදි ලබන සුදුසුයේ, නිදුකින් ලබන සුදුසුයේ විපුල සේ ලබන සුදුසුයේ වෙයි. සුභුතියෙනි, යම් කරුණෙකින් මහණ අධිවිතනයෙහි උපද්‍යා ඉහාත්මයෙහි සුඛවිහාරණ වූ සතර ධ්‍යානයන් කැමති පරිදි ලබන සුදුසුයේ නිදුකින් ලබන සුදුසුයේ විපුල සේ ලබන සුදුසුයේ වේ නම්, සුභුතියෙනි, මේ ද ශ්‍රාද්ධයාගේ ශ්‍රද්ධාපදනය වේ.

9. තවද සුභුතියෙනි, මහණ අනෙකවිධ පූර්ව නිවායය සිහි කෙරෙයි. එනම්: එක් දෑයක් ද ජාති දෙකක් ද ජාති කුණක් ද ජාති සතරක් ද ජාති පසක් ද ජාති දසයක් ද ජාති විස්සක් ද ජාති තිසක් ද ජාති සතළියක් ද ජාති පණසක් ද ජාති සියයක් ද ජාති සහස්‍රයක් ද ජාති ශතසහස්‍රයක් ද නොයෙක් නස්තා කල්පයන් ද නොයෙක් වැඩෙනා කල්පයන් ද නොයෙක් සංවති විවති කල්පයන් ද ‘අසෝතන්හි මෙබඳු නමැතියෙම්,

එවිංනාමො එවිංගොතොනා එවිංචණණා එවිමාහාරො එවිංසුඛ
දුක්ඛ පටිසංචෙදි එවිමායු පරියනොනා, සො තතො චුතො අමුත්ත උද්භාදි,
තත්තාපාසිං. එවිංනාමො එවිං ගොතොනා එවිංචණණා එවිමාහාරො එවිං
සුඛදුක්ඛපටිසංචෙදි එවිමායුපරියනොනා සො තතො චුතො ඉධුප-
පනෙතාති. ඉති සාකාරං ස උද්දෙසං අනෙක විහිතං පුබ්බෙ ගිවාසං
අනුසාරති. යමි සුභුති භික්ඛු අනෙක විහිතං පුබ්බෙ නිවාසං අනුසාරති,
සෙය්‍යාපීදං එකමි ජාතිං දෙව පි ජාතියො -පෙ- ඉති සාකාරං ස උද්දෙසං
අනෙක විහිතං පුබ්බෙ නිවාසං අනුසාරති. ඉදමි සුභුති සද්ධස්ස සද්ධා-
පදනං හොති.

10. පුන ව පරං සුභුති, භික්ඛු දිබ්බෙන චක්ඛුනා විසුද්ධෙන අභික්ඛන්ත-
මානුසකෙන සත්තෙ පස්සති වචමානෙ උපපජ්ජමානෙ භීතෙ පණිතෙ
සුචණ්ණෙ දුබ්බණ්ණෙ සුගතෙ දුගතෙන, යථා කම්මපගෙ සත්තෙ පජානාති,
“ඉමෙ චත භොතොනා සත්තා කාය දුච්චරිතෙන සමන්තාගතා වචි දුච්චරිතෙන
සමන්තාගතා මනො දුච්චරිතෙන සමන්තාගතා අරියානං උපවාදකා
මිච්ඡාදික්ඛා මිච්ඡාදිදික්ඛමමසමාදානා තෙ කායස්ස හෙද පරමමරණා
අපායං දුගතිං විනිපාතං භිරයං උපපන්නා. ඉමෙ වා පන භොතොනා
සත්තා කායදුච්චරිතෙන සමන්තාගතා වචි සුචරිතෙන සමන්තාගතා මනො
සුචරිතෙන සමන්තාගතා අරියානං අනුපවාදකා සමිච්ඡාදිදික්ඛා සමිච්ඡාදිදික්ඛ
කම්මසමාදානා, තෙ කායස්ස හෙද පරමමරණා සුගතිං සග්ගං ලොකං
උපපන්නා”ති. ඉති දිබ්බෙන චක්ඛුනා විසුද්ධෙන අභික්ඛන්තමානුසකෙන
සත්තෙ පස්සති වචමානෙ උපපජ්ජමානෙ භීතෙ පණිතෙ සුචණ්ණෙ
දුබ්බණ්ණෙ සුගතෙ දුගතෙන යථා කම්මපගෙ සත්තෙ පජානාති. යමි
සුභුති, භික්ඛු දිබ්බෙන චක්ඛුනා විසුද්ධෙන -පෙ- යථා කම්මපගෙ සත්තෙ
පජානාති. ඉදමි සුභුති සද්ධස්ස සද්ධාපදනං හොති.

11. පුන ව පරං සුභුති, භික්ඛු දාසවානං ධයා අනාසවං චෙතොවිමුත්තිං
පඤ්ඤා විමුක්තිං දිලධ්වං-ධමමෙ සයං අභිඤ්ඤා සමිච්ඡිකත්වා උපසම්පජ්ජ
විහරති. යමි සුභුති, භික්ඛු දාසවානං ධයා -පෙ- සමිච්ඡිකත්වා උපසම්පජ්ජ
විහරති. ඉදමි සුභුති සද්ධස්ස සද්ධාපදනං හොති ති.

මෙබඳු ගොත් ඇතියෙමි, මෙබඳු පැහැ ඇතියෙමි, මෙබඳු ආහාර ඇතියෙමි, මෙබඳු සුව දුක් විඳිනෙමි, මෙබඳු ආයුෂ කෙළවර කොට ඇතියෙමි වීම්. ඒ මම එයින් ව්‍යුත් වූයෙමි අසෝ තන්හි උපන්මි. එහිදු මෙබඳු නැමැතියෙමි, මෙබඳු ගොත් ඇතියෙමි, මෙබඳු ආහාර ඇතියෙමි, මෙබඳු සුව දුක් විඳියෙමි, මෙබඳු ආයුෂ කෙළවර කොට ඇතියෙමි වීම්. ඒ මම එයින් ව්‍යුත් වූ යෙමි මෙහි උපන්මි.” මෙසේ ආකාර සහිත උදෙසා සහිත අනෙකට පූර්විකාවාසය සිහි කරයි. සුභුතියෙනි, යම් කරුණෙකින් මහණ අනෙකට පූර්විකාවාසය සිහි කෙරේ ද එනම් - එක් ජාතියක් ද - ජාති දෙකක් ද -පෙ- මෙසේ ආකාර සහිත, උදෙසා සහිත අනෙකට පූර්වි නිවාසය සිහි කරයි ද, සුභුතියෙනි, මෙ ද ශ්‍රාද්ධයාගේ ශ්‍රද්ධාපදනය වේ.

10. තවද සුභුතියෙනි, මහණ විශුද්ධ වූ මිනිසැය ඉක්ම සිටි දිවැසින් ව්‍යුත්පන්න උපපදාමාන, හීන, ප්‍රණීන, සුවර්ණ දුර්වර්ණ සත්ත්වයන් දක්නේය. කම් වූ පරිදි මියැ යන සත්ත්වයන් දක්නේය; මෙ හවන් සත්ත්වයෝ එ කැතින් කායදුශ්චරිතයෙන් සමන්වාගත වූවාහු වාග්දුශ්චරිතයෙන් යුක්ත වූවාහු, මනෝ දුශ්චරිතයෙන් යුක්ත වූවාහු ආයුෂයනට උපවාද කරන්නාහු මිථ්‍යාදෘෂ්ටි ඇත්තාහු මිථ්‍යාදෘෂ්ටිකම් සමාදන් කොට ගන්නාහු වෙති. ඔහු කාබුන් මරණින් මතු අපාය නම් වූ දුගීති නම් වූ චිතිපාත නම් වූ ගිරයට පැමිණියාහු වෙති. මෙ පින්වත් සත්ත්වයෝ කායසුවරිතයෙන් සමන්වාගත වූවාහු වාක් සුවරිතයෙන් සමන්වාගත වූවාහු මනස්-සුවරිතයෙන් සමන්වාගත වූවාහු ආයුෂයනට උපවාද නො කරන්නාහු සම්දිටු ඇත්තාහු සම්දිටු කම් සමාදන් කොට ඇත්තාහු වෙති, ඔහු කාබුන් මරණින් මතු සුගති නම් වූ සවරි ලොකයට පැමිණියාහුය”යි. මෙසේ විශුද්ධ වූ මිනිසැය ඉක්ම පවත්නා වූ දිවැසින් ව්‍යුත්පන්න උපදනා හීන ප්‍රණීන, සුවර්ණ දුර්වර්ණ සුගත දුගීත සත්ත්වයන් දක්නේය, යථාකමෝපග සත්ත්වයන් දක්නේය. සුභුතියෙනි, මහණ යම් කරුණෙකින් විශුද්ධ වූ -පෙ- දිවැසින් යථා කමෝපග සත්ත්වයන් දක්නේ නම්, සුභුතියෙනි, මෙ ද ශ්‍රාද්ධයාගේ ශ්‍රද්ධාපදනය වේ.

11. තවද සුභුතියෙනි, මහණ ආසුචියන්ගේ ක්ෂයයෙන් අනාසුචි වෙතොවිමුක්තිය ප්‍රඥ විමුක්තිය ඉහාන්මයෙහි ම නමා විසින් මැ විශිෂ්ට ඥානයෙන් දැන ප්‍රත්‍යක්ෂ කොට එයට පැමිණ වාස කරයි. සුභුතියෙනි, යම් කරුණෙකින් මහණ ආසුචියන්ගේ ක්ෂයයෙන් -පෙ- සාක්ෂාත් කොට පැමිණ වාස කෙරේ නම්, සුභුතියෙනි, මෙ ද ශ්‍රාද්ධයාගේ ශ්‍රද්ධාපදනය වෙයි.

එවං වුතෙන ආයසමා සුභුති භගවතනං එතදවොච: යාතිමානි භතෙන භගවතා සද්ධසස සද්ධාපදනානි භාසිතානි යංවිජ්ජන්ති තානි ඉමසස භික්ඛුනො, අයඤ්ච භික්ඛු එතෙසු සන්දිසසති. අයං භතෙන භික්ඛු සීලවා හොති පාතිමොක්ඛසංවරසංවුතො විහරති ආචාරගොචරසම්පන්නො අණුමනෙසු වජේසු භයදසාථි සමාදය සික්ඛති සික්ඛාපදෙසු.

අයං භතෙන භික්ඛු බහුසුතො හොති සුතධරො සුතසන්නිවයො. යෙ තෙ ධම්මා ආදිකල්‍යාණා මජ්ඣේක කල්‍යාණා පරියොසානකල්‍යාණා සාත්ථා සබ්බඤ්ඤා කෙවල පරිපුණ්ණං පරිසුඤ්ඤං බ්‍රහ්මචරියං අභිවදන්ති, තථාරූපාසස ධම්මා බහුසුතා හොන්ති ධතා වට්ඨා පරිචිතා මනසානු-පෙක්ඛිතා දිට්ඨියා සුප්පට්ඨිතා.

අයං භතෙන භික්ඛු කල්‍යාණමිත්තො කල්‍යාණසභායො කල්‍යාණ-සම්පවබ්බතො.

අයං භතෙන භික්ඛු සුවචො හොති, සොචචසක්කරණෙහි ධම්මෙහි සම්මතාගතො ධම්මො පදක්ඛිණයාහි අනුසාසති.

අයං භතෙන භික්ඛු යානි තානි සබ්‍රහ්මචාරිනං උච්චාවචානි කිං කරණියානි, තත්ථ දකෙකො හොති අනලසො තත්තුපායාය වීමංසාය සම්මතා-ගතො අලං කාතුං, අලං සංවිධාතුං.

අයං භතෙන භික්ඛු ධම්මකාමො හොති, පියසමුද්දහාරො අභිධම්මෙ අභිචිතයෙ උළාරපාමොජ්ජා.

අයං භතෙන භික්ඛු ආරද්ධවිරියො විහරති ථාමවා දලහපරක්කමො අනික්ඛිත්තධුරො කුසලෙසු ධම්මෙසු.

අයං භතෙන භික්ඛු චතුත්තං ක්කානානං ආභිවෙතසික්කානං දිට්ඨධම්ම-සුබ්විහාරානං නිකාමලාභී හොති අකිම්පලාභී අක්ඛිත්තලාභී.

අයං භතෙන භික්ඛු අනෙකවිහිතං පුබ්බෙතිවාසං අනුසාරති සෙය්‍යාපීදං. එක්ඛමි ජාතිං දෙවපි ජාතියො -පෙ- ඉති සාකාරං සඋද්දෙසං අනෙකවිහිතං පුබ්බෙතිවාසං අනුසාරති.

මෙසේ වදළ කල්හි ආයුෂ්මත් සුභුති තෙරණුවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල කරුණ සැලකළහ. වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් ශ්‍රද්ධා ඇති පුද්ගලයාගේ යම් මේ ශ්‍රද්ධාපදන කෙනෙක් වදරන ලද්දු නම්, ඔහු මෙ මහණහට විද්‍යාමාන වෙත්, මෙ මහණ ද ඔවුනතර පැවේ. වහන්ස, මෙ මහණ සිල්වත් වෙයි, ප්‍රාතිමොක්ෂසංවරයෙන් සංවාත ව වෙසේ, ආචාර ගොවර සම්පන්න වූයේ අණුමාත්‍ර වදායෙහිදු හය විසින් දක්නා සුළුයේ සිකපෙරෙහි සමාදන් කොට ගෙන හික්මෙයි.

වහන්ස, මෙ මහණ ශ්‍රාතධර වූයේ රැස්කොටගත් ශ්‍රාත ඇතියේ බහුශ්‍රාත වෙයි. යම් ඒ ආදිකල්‍යාණ මධ්‍යකල්‍යාණ පයථිවසාන කල්‍යාණ සාරී සවාසකාරී ධර්මයෝ කෙවලපරිපූර්ණ පරිශුද්ධ බ්‍රහ්මචර්‍ය්‍යය ප්‍රකට කොට කියත් නම් එ බඳු ධර්මයෝ ඔහු විසින් අසන ලද්දු ධරන ලද්දු වචනයෙන් පරිචිත වූවාහු සිහින් අනුප්‍රේක්ෂිත වූවාහු ප්‍රඥාවෙන් මොනොවට පිළිවිදියාහු වෙත්.

වහන්ස, මෙ මහණ කලණ මිතුරන් ඇතියේ කලණ යහළුවන් ඇතියේ කලණයන් කෙරෙහි නැඹුරු වීම් ඇතියේ වෙයි.

වහන්ස, මෙ මහණ සුවච්ඡාදය කරන ධර්මයන්ගෙන් සමන්වාගත වූයේ ක්ෂමා ඇතියේ අනුශාසනාව ප්‍රදක්ෂිණායෙන් ගන්නාසුළුයේ සුවච වෙයි.

වහන්ස, මෙ මහණ සමුම්සරුන්ගේ යම් ඒ කුදු මහත් කිං කරණියෝ වෙත් නම් එහි දක්ෂ වූයේ අතලස් වූයේ තත්ත්වයම්මාංසායෙන් සමන්වාගත වූයේ කරනුවට නිසි වෙයි, සංවිධානයට නිසි වෙයි.

වහන්ස, මෙ මහණ ප්‍රියසම්ප්‍රදාය ඇතියේ අභිධර්මයෙහි අභිචිතයෙහි මහත් ප්‍රමොද ඇතියේ ධර්මකාම වෙයි.

වහන්ස, මෙ මහණ දළ වැර ඇතියේ ස්ථාම ඇතියේ දළ පැරකුම් ඇතියේ කුශලධර්මයන්හි නො බැහැ වියහිඳුර ඇතියේ වාස කරයි.

වහන්ස, මෙ මහණ අධිචිත්තයෙහි උපද්‍යා දිවු දර්මයෙහි සුඛවිහරණ වූ සතරධ්‍යානයන් කැමැති සේ ලබනුයේ නිදිකින් ලබනුයේ විපුල කොට ලබනුයේ වෙයි.

වහන්ස, මෙ මහණ අනෙකවිධ පූර්විවාසය සිහිකෙරෙයි, එ නම්: එක් ජාතියකු ජාති දෙකකුදු -පෙ- මෙසේ ආකාර සහිතව උදෙසා සහිතව අනෙකවිධ පූර්විවාසය සිහි කෙරෙයි.

අයං භතෙන භික්ඛු දිබ්බිකා වක්ඛුතා විසුද්ධින අතික්කන්තමානුසංකෙන-පෙ- යථා කම්මප්පගෙ සතෙන පජානාති.

අයං භතෙන භික්ඛු ආසවානං බයා -පෙ-සජ්ජිකත්වා උපසම්පජ්ජ විහරති.

යානිමානි භතෙන භගවතා සඤ්ඤා සංඛාපදනානි භාසිතානි සංවිජ්ජන්ති, තානි ඉමස්ස භික්ඛුතො. අයං ඤාමි භික්ඛු එතෙසු සඤ්ඤාති ති.

සාධු සාධු සුභුති, තෙන භික්ඛු සුභුති ඉමිතා සද්ධින භික්ඛුතා සද්ධිං විහරෙය්‍යාසි. යද ව භික්ඛු ආකමෙය්‍යාසි තථාගතං දස්සනාය ඉමිතාව සද්ධින භික්ඛුතා සද්ධිං උපසංඝතමෙය්‍යාසි තථාගතං දස්සනායා ති.

11. 2. 5

මෙතතානිසංස සුතං

මෙතතාය භික්ඛුවෙ වෙතොවිමුත්තියා ආසෙවිතාය භාවිතාය බහුලිකතාය යානිකතාය වත්ථුකතාය අනුලක්ඛිතාය පරිචිතාය සුසමාරභාය-එකාදසානිසංසා පාටිකඛ්ඛා. කතමෙ එකාදස:

සුඛං සුපති, සුඛං පටිබුජ්ඣති, න පාපකං සුපිනං පසස්සති. මනුස්සානං පියො හොති, අමනුස්සානං පියො හොති, දෙවතා රක්ඛන්ති, නාසස්ස අශ්ඨ වා විසං වා සත්ථං වා කමති, තුවටං වික්කං සමාධියති, මුඛවණ්ණො විපසිද්ධති, අසම්මුලෙහා කාලං කරොති, උත්තරිං අප්පට්ඨිකිකන්තො බ්‍රහ්මලොකුපගො හොති.

මෙතතාය භික්ඛුවෙ වෙතොවිමුත්තියා ආසෙවිතාය භාවිතාය බහුලිකතාය යානිකතාය වත්ථුකතාය අනුලක්ඛිතාය පරිචිතාය සුසමාරභාය ඉමෙ එකාදසානිසංසා පාටිකඛ්ඛාති.

වහන්ස, මේ මහණ මිනිසාගේ ඉක්ම පවත්නා විසුද්ධ වූ දිවැසින්... කම් වූ පරිදි යන සත්කයන් දන්නේය.

වහන්ස, මේ මහණ ආප්‍රවක්ෂය යෙන්... පසක් කොට එයට පැමිණ වාස කරයි.

වහන්ස, සැදහැනිය හුගේ යම් ඒ ශ්‍රද්ධාපදන කෙනෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් වදාරන ලද්දහු නම් ඔහු මේ මහණ හට විද්‍යාමාන වෙත්. මේ මහණ ද ඔවුන් තුළ පැවතේ යි.

සුභුතියෙනි, මැනව්, මැනවැ, සුභුතියෙනි, එ කරුණෙන් තෙපි මේ සද්ධනික්ෂුහු සමග වාස කරව. සුභුතියෙනි, යම් කලෙක තෙපි තථාගතයන් දර්ශනය කරනු කැමැත්තහු නම් තථාගතයන් දක්නා පිණිස මේ සද්ධනික්ෂුහු සමග ම එළඹෙවයි.

11. 2. 5

මෙත්තානිසංස සූත්‍රය

මහණෙනි, ආසෙවිත වූ භාවිත වූ බහුලිකාත වූ යානිකාත වූ වසතුකාත වූ අනුස්ථිත වූ පරිචිත වූ සුසමාරබ්බ වූ චෛත්‍රී වික්ඛම්බිකානි පිළිබඳ එකොළොස් අනුසස් කෙනෙක් කැමැති විය යුතුවහ: කවර එකොළොස් දෙනෙක් යත්:

සුවසේ හෝනේ ය. සුවසේ පුබුදුනේ ය. ලාමක ස්වස්ත නො දක්නේ ය. මිනිස්තට ප්‍රිය වන්නේ ය. නො මිනිස්තට ප්‍රිය වන්නේ ය. දෙවියෝ රක්තා හ. ගිනි වෙව්යි විෂ වෙව්යි යසුහ වෙව්යි ඔහට නො වදනේ ය. වහා සිත සමාධියට යෙයි. මුළුපැහැ වෙසෙසින් පහදනේ ය. නො මුළු සිහි ඇතියේ කලුරිය කරනේ ය. මතුයෙහි මග පල නො පිළිවිදුනේ බඹලෝ යනුයේ වෙයි.

මහණෙනි, ආසෙවිත වූ භාවිත වූ බහුලිකාත වූ යානිකාත වූ වසතුකාත වූ අනුස්ථිත වූ පරිචිත වූ සුසමාරබ්බ වූ චෛත්‍රී වික්ඛම්බිකානිහුගේ මේ එකොළොස් අනුසස් කැමැති විය යුත්තාහු යි.

අට්ඨකතාගර සූතකං

එකං සමයං ආයස්මා ආනන්දෙ වෙසාලියං විහරති බෙලුව ගාමකෙ. තෙන ඛො පන සමයෙන දසමො ගහපති අට්ඨකතාගරො පාටලීපුත්තං අනුප්පන්නො හොති කෙනවි දෙව කරණියෙන. අථ ඛො දසමො ගහපති අට්ඨකතාගරො යෙන කුකකුටාරාමො යෙන අක්කකුටාරො භික්ඛු තෙනුපසඛකමි. උපසඛකමිත්වා තං භික්ඛුං එතදවොච: කහං නු ඛො හතෙන ආයස්මා ආනන්දෙ එතරහි විහරති? දසසනකාමා හි මයං හතෙන ආයස්මන්හං ආනන්දනරී. එයං ගහපති ආයස්මා ආනන්දෙ වෙසාලියං විහරති බෙලුවගාමකෙ ති.

අථ ඛො දසමො ගහපති අට්ඨකතාගරො පාටලීපුත්තෙ තං කරණියං තීරෙත්වා යෙන වෙසාලි බෙලුවගාමකො යෙනායස්මා ආනන්දෙ තෙනුපසඛකමි. උපසඛකමිත්වා ආයස්මන්හං ආනන්දං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං කිසිදි, එකමන්තං කිසිනෙතො ඛො දසමො ගහපති අට්ඨකතාගරො ආයස්මන්හං ආනන්දං එතදවොච:

“අනී නු ඛො හතෙන ආනන්ද තෙන හගචතා ජානතා පසස්සතා අරහතා සම්මාසම්බුද්ධෙන එකධම්මො සම්මදක්ඛානො යත් භික්ඛුනො අප්පමත්තස්ස ආකාපිනො පභිත්තත්තස්ස විහරතො අවිමුක්තං වා විත්තං විමුච්චති. අපරික්ඛිණො වා ආසවා පරික්ඛිණං ගව්ඡන්ති, අනනුප්පන්නං වා අනුත්තරං යොගකෙඛමං අනුපාපුණාති” ති.

අනී ඛො ගහපති තෙන හගචතා ජානතා පසස්සතා අරහතා සම්මාසම්බුද්ධෙන එකධම්මො සම්මදක්ඛානො යත් භික්ඛුනො අප්පමත්තස්ස ආකාපිනො පභිත්තත්තස්ස විහරතො අවිමුක්තං වා විත්තං විමුච්චති. අපරික්ඛිණො වා ආසවා පරික්ඛිණං ගව්ඡන්ති, අනනුප්පන්නං වා අනුත්තරං යොගකෙඛමං අනුපාපුණාති ති.

අවිධිකතාගර සූත්‍රය

647

කතමො ච පන භතො ආනඤ්ඤා තෙන භගවතා ජානතා පසසතා අරහතා සමමාසමුද්දොධන එකධමෙමො සමමදකුතො යත් භික්ඛුනො අපමනස්ස ආනාපිනො පහිතත්තස්ස විහරතො අවිමුක්තො වා වික්තො චුච්චති අපරික්ඛිණො වා ආසවා පරික්ඛයං ගව්ඡන්ති, අනනුප්පන්නො වා අනුක්කරං යොගකෙකම් අනුපාපුණාති.

ඉධ ගහපති භික්ඛු විවිච්චව කාමෙහි විවිච්ච අකුසලෙහි ධමමෙහි සවිතකකං සවිචාරං විවෙකජං පිතිසුඛං පයමං ඤානං උපසම්පජ්ජ විහරති. සො ඉති පටිසංවිකාති: “ඉදමයි ඛො පයමං ඤානං අභිසංඛිතං අභිසංඝෙඤ්ඤායිතං, යං ඛො පන කිංඤ්ච අභිසංඛිතං අභිසංඝෙඤ්ඤායිතං තදනිච්චං නිරොධධම්මෙන්ති පජානාති. සො තත්ථ ධීතො ආසවානං ඛයං පාපුණාති. නො වෙ ආසවානං ඛයං පාපුණාති, තෙනෙව ධම්මරාගෙන තාය ධම්මනාදියා පඤ්ඤානං ධර්මභාගියානං සංඝෙඤ්ඤාජනානං පරික්ඛයා ඔපපාතිකො හොති. තත්ථ පරිතිබ්බාධී අනාවතතිධමෙමො තස්මා ලොකා.

අයමයි ඛො ගහපති තෙන භගවතා ජානතා පසසතා අරහතා සමමාසමුද්දොධන එකධමෙමො සමමදකුතො යත් භික්ඛුනො අපමනස්ස ආනාපිනො පහිතත්තස්ස විහරතො අවිමුක්තො වා වික්තො විමුච්චති, අපරික්ඛිණො වා ආසවා පරික්ඛයං ගව්ඡන්ති, අනනුප්පන්නො ච අනුක්කරං යොගකෙකම් අනුපාපුණාති.

පුනචපරං ගහපති භික්ඛු විතකකවිචාරානං වූපසමා අජ්ඣන්තං සම්පසාදනං වෙනසො එකොදිභාවං අවිතකකං අවිචාරං සමාධිජං පිති සුඛං දුතියං ඤානං උපසම්පජ්ජ විහරති-පෙ-තතියං ඤානං-පෙ- චතුත්ථං ඤානං උපසම්පජ්ජ විහරති. සො ඉති පටිසංඝෙඤ්ඤායිකා: ඉදමයි ඛො චතුත්ථං ඤානං අභිසංඛිතං අභිසංඝෙඤ්ඤායිතං, යං ඛො පන කිංඤ්ච අභිසංඛිතං අභිසංඝෙඤ්ඤායිතං, තදනිච්චං නිරොධධම්මෙන්ති පජානාති. සො තත්ථ ධීතො ආසවානං ඛයං පාපුණාති. නො වෙ ආසවානං ඛයං පාපුණාති, තෙනෙව ධම්මරාගෙන තාය ධම්මනාදියා පඤ්ඤානං ධර්මභාගියානං සංඝෙඤ්ඤාජනානං පරික්ඛයා ඔපපාතිකො හොති තත්ථ පරිතිබ්බාධී අනාවතතිධමෙමො තස්මා ලොකා.

අයමයි ඛො ගහපති තෙන භගවතා ජානතා පසසතා අරහතා සමමාසමුද්දොධන එකධමෙමො සමමදකුතො යත් භික්ඛුනො අපමනස්ස ආනාපිනො පහිතත්තස්ස විහරතො අවිමුක්තො වා වික්තො විමුච්චති, අපරික්ඛිණො වා ආසවා පරික්ඛයං ගව්ඡන්ති, අනනුප්පන්නො ච අනුක්කරං යොගකෙකම් අනුපාපුණාති.

වහන්ස, ආනන්දයෙනි, යම් ධර්මයෙකිනි අප්‍රමත වූ කෙලෙස් තවන වැර ඇති නිවන් කෙරෙහි මෙහෙයු සිත් ඇතිව වාස කරන භික්ෂුහුගේ නො මිදිනා වූ හෝ සිත මිදේ නම් අපරික්ෂිත වූ හෝ ආසුචයෝ පරික්ෂයට යෙන් නම් අනනුප්‍රාප්ත අනුකරයොගක්ෂෙමයට හෝ පැමිණේ නම් දන්තා වූ දක්තා වූ අර්හත් වූ සමාක් සම්බුද්ධ වූ ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් මොනොවට දෙසන ලද ඒ එක ම ධර්මය කවරේ දැයි.

ගෑහැවිය, මේ සස්තෙහි මහණ කාමයන්ගෙන් වෙන්ව ම අකුල ධර්මයන්ගෙන් වෙන්ව ම සවිතර්ක වූ සවිචාර වූ විවෙකයෙන් ගටගත් ප්‍රීතිසුඛ ඇති ප්‍රථමධ්‍යානයට පැමිණ වාස කරයි. හේ මෙසේ නුවණින් සිතයි, මේ ප්‍රථමධ්‍යානය ද උපදවන ලද්දේ කල්පිත වේ. යම් කිසිවක් උපදවන ලද නම් කල්පිත නම් එය අනිත්‍යය නිරුද්ධ වන සැහැවි ඇතියේ යයි දන්නේ ය. හේ ඒ ගමට විදුන්නා ධර්මයෙහි පිහිටියේ ආසුචයන්ගේ ක්ෂයට පැමිණෙයි ඉදින් ආසුචක්ෂයට නො පැමිණේ නම් එම (ගමට විදුන්නා) ධර්මාගයෙන් එම ධර්මාන්තයෙන් පඤ්චිධිඔරමහාරිය සංයොජන-යන්ගේ පරික්ෂයෙන් ඔපපාතික වූයේ එහි පිරිනිවෙන සුලුයේ එලොවින් පෙරළා නො එන සැහැවි ඇතියේ වෙයි.

ගෑහැවියෙනි, යම් ධර්මයෙකිනි අප්‍රමත වූ කෙලෙස් තවන වැර ඇති නිවනට මෙහෙයු සිත් ඇතිව වසන භික්ෂුහුගේ නො මිදිනු හෝ සිත මිදේ නම් අපරික්ෂිත වූ හෝ ආසුචයෝ පරික්ෂයට යෙන් නම් අනනුප්‍රාප්ත වූ හෝ අනුකරයොගක්ෂෙමයට පැමිණේ නම් එබඳු මේ එක ම ධර්මය ද දන්තා වූ දක්තා වූ අර්හත් වූ සමාක් සම්බුද්ධ වූ ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් මොනොවට දෙසන ලද්දේය.

ගෑහැවියෙනි, තවද මහණ විතර්ක විචාරයන්ගේ ව්‍යුපගමයෙන් අධ්‍යාත්මයෙහි සම්ප්‍රසාදනය ඇති වික්කයාගේ එකඟ බව ඇති අවිතර්ක අවිචාර වූ සමාධියෙන් උපන්-ප්‍රීතිසුඛ ඇති ද්විතීයධ්‍යානයට පැමිණ වාස කරයි... තෘතීයධ්‍යානයට... චතුර්ත්‍යධ්‍යානයට පැමිණ වාස කරයි. හේ මෙසේ නුවණින් සලකන්නේය. මේ චතුර්ත්‍යධ්‍යානය ද අභිසංස්කෘතය. අභිසංඤ්චිතය. යම්කිසිවක් අභිසංස්කෘත නම් අභිසංඤ්චිතය නම් එය අනිත්‍යය, නිරොධසවභාව ඇතිය යි දන්නේ ය. හේ ඒ සමට්ථිදුන්නා ධර්මයෙහි සිටියේ ආසුචක්ෂයට පැමිණෙයි. ඉදින් ආසුචක්ෂයට නො පැමිණියේ නම් එම ධර්මාගයෙන් එම ධර්මාන්තයෙන් පඤ්චිධිඔරමහාරිය සංයොජන-යන්ගේ පරික්ෂයෙන් ඔපපාතික වූයේ එහි පිරිනිවනසුලු වූයේ එලොවින් පෙරළා නො එන සැහැවි ඇතියේ වෙයි.

ගෑහැවියෙනි, යම් ධර්මයෙකිනි අප්‍රමත ව ආනාපි ව ප්‍රතිකාත්ම ව වාස කරන භික්ෂුහුගේ නො මිදිනු සිත හෝ මිදේ නම් අපරික්ෂිත වූ ආසුචයෝ පරික්ෂයට යෙන් නම් අනනුප්‍රාප්ත වූ හෝ අනුකරයොගක්ෂෙමයට පැමිණේ නම් දන්තා වූ දක්තා වූ අර්හත් වූ සමාක් සම්බුද්ධ වූ ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් මේ එකම ධර්මය ද මොනොවට දෙසන ලදී.

පුනවපරං ගහපති භික්ඛු මෙත්තාසහගතෙන වෙතසා එකං දිසං ඵරිත්වා විහරති - තථා දුතියං - තථා තතියං - තථා චතුස්සං - ඉති උඬ්ඛිමධො කිරියං සබ්බධි සබ්බත්තත්තාය සබ්බාවන්තං ලොකං මෙත්තාසහගතෙන වෙතසා විපුලෙන මහග්ගතෙන අප්පමාණෙන අවෙරෙන අබ්බාපජේඛන ඵරිත්වා විහරති. සො ඉති පටිසංඝේකිකිති: “අයමයි බො මෙත්තා වෙතො විමුක්ති අභිසංඛිතා අභිසංඝෙවනයිතා. යං බො පන කිංඤ්චි අභිසංඛිතං අභිසංඝෙවනයිතං, තදනිච්චං නිරොධධම්මෙනති” පජානාති. සො තස්ස ධීතො ආසවානං බයං පාපුණාති, නො වෙ ආසවානං බයං පාපුණාති, තෙනෙව ධම්මරාගෙන තාය ධම්මනඤ්ඤා පඤ්ඤානං ඕරමහාගියානං සංඝෙඤ්ජනානං පරික්ඛයා ඔපපාතිතො හොති තස්ස පරිනිබ්බාසී අනාවතති. ධම්මො තස්මා ලොකා.

අයමයි බො ගහපති තෙන හගවතා ජානතා පසස්සා අරහතා සමමාසමුද්දෙධිත එකධම්මො සමමදස්සාතො යස්ස භික්ඛුනො අප්පමත්තස්ස ආතාපිතො පහිතත්තස්ස විහරතො අවිමුක්තං වා චිත්තං විමුච්චති. අපරික්ඛිණං වා ආසවා පරික්ඛයං ගව්ඡන්ති. අනනුප්පන්නං වා අනුත්තරං යොගකෙබ්බං අනුපාපුණාති.

පුනවපරං ගහපති භික්ඛු කරුණාසහගතෙන වෙතසා - පෙ - මුද්දිතා සහගතෙන වෙතසා - පෙ - උපෙක්ඛාසහගතෙන වෙතසා එකං දිසං ඵරිත්වා විහරති. තථා දුතියං - තථා තතියං - තථා චතුස්සං, ඉති උඬ්ඛිමධො කිරියං සබ්බධි සබ්බත්තත්තාය සබ්බාවන්තං ලොකං උපෙක්ඛාසහගතෙන වෙතසා විපුලෙන මහග්ගතෙන අප්පමාණෙන අවෙරෙන අබ්බාපජේඛන ඵරිත්වා විහරති. සො ඉති පටිසංඝේකිකිති: අයමයි බො උපෙක්ඛා වෙතො - විමුක්ති අභිසංඛිතා අභිසංඝෙවනයිතා. යං බො පන කිංඤ්චි අභිසංඛිතං අභිසංඝෙවනයිතං තදනිච්චං නිරොධධම්මෙනති පජානාති. සො තස්ස ධීතො ආසවානං බයං පාපුණාති, නො වෙ ආසවානං බයං පාපුණාති, තෙනෙව ධම්මරාගෙන තාය ධම්මනඤ්ඤා පඤ්ඤානං ඕරමහාගියානං සංඝෙඤ්ජනානං පරික්ඛයා ඔපපාතිතො හොති තස්ස පරිනිබ්බාසී අනාවතති. ධම්මො තස්මා ලොකා.

අයමයි බො ගහපති තෙන හගවතා ජානතා පසස්සා අරහතා සමමාසමුද්දෙධිත එකධම්මො සමමදස්සාතො යස්ස භික්ඛුනො අප්පමත්තස්ස ආතාපිතො පහිතත්තස්ස විහරතො අවිමුක්තං වා චිත්තං විමුච්චති. අපරික්ඛිණං වා ආසවා පරික්ඛයං ගව්ඡන්ති. අනනුප්පන්නං වා අනුත්තරං යොගකෙබ්බං අනුපාපුණාති.

ගැහැවියෙනි, තවද මහණ මෙත්සහගිය සිතින් එක් දිගක් පතුරුවා වෙසෙයි. එසේ ම දෙවන - එසේ ම තෙවන - එසේ ම සතරවන - මෙසේ උඩ යට සරස හැමතන්හි සඵාත්මනාවෙන් හැම ලොව විපුල වූ මහත්ගත වූ අප්‍රමාණ වූ අවෙර වූ ව්‍යාබාධ රහිත වූ මෙත්සහගිය සිතින් පතුරුවා වෙසෙයි. හේ මෙසේ නුවණින් සලකයි මේ මෙතො වෙතොවිමුක්තිය ද අභිසංඛත වෙයි. අභිසංඝොත්තයින වෙයි. යම් කිසිවක් අභිසංඛත අභිසංඝොත්තයින නම් එය අනිත්‍යය නිරොධධම් යයි. දන්නේ ය. හේ එහි සිටියේ ආසුචක්ෂයට පැමිණේ. ඉදින් ආසුචක්ෂයට නො පැමිණේ නම් එම ධර්මාගයෙන් එම ධර්මානදියෙන් පඤ්චිධ ඔරමහාගිය සංයෝජනයන්ගේ පරික්ෂයෙන් ඔපපාතික වූයේ එහි පිරිනිවෙන සුදු වූයේ එලොචින් පෙරළා නො එන සැහැවි ඇතියේ වෙයි.

ගැහැවියෙනි, යම් ධර්මයෙක්හි අප්‍රමාණ ව ආනාපි ව ප්‍රතිතාත්ම ව වාස කරන භික්ෂුහුගේ නො මිදුණු සිත හෝ මිදේ නම් අපරික්ෂිණ වූ හෝ ආසුචයෝ පරික්ෂයට යෙන් නම් අනනුප්‍රාප්ත වූ හෝ අනුත්තර යොගක්ෂෙමයට පැමිණේ නම් දන්නා වූ දක්නා වූ අර්හත් වූ සමාක් සම්බුද්ධ වූ ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් මේ එක ධර්මය ද මොනොවට දෙසන ලදි.

තවද ගැහැවියෙනි, මහණ කුළුණු සහගිය සිතින් ... මුදිතා සහගිය සිතින්... උපෙක්ෂා සහගිය සිතින් එක් දිගක් පතුරුවා වෙසෙයි. එසේ දෙවන - එසේ ම තෙවන - එසේ සිවුවන - මෙසේ උඩ යට සරස හැම තන්හි සඵාත්මනාවයෙන් හැම ලොව විපුල වූ මහත්ගත වූ අප්‍රමාණ වූ අවෙර වූ ව්‍යාබාධ රහිත උපෙක්ෂා සහගිය සිතින් පතුරුවා වෙසෙයි. හේ මෙසේ නුවණින් සිතයි: මේ උපෙක්ෂාවිතතවිමුක්තිය ද අභිසංඛත ය අභිසංඝොත්තයින ය. යම් කිසිවක් වනාහි අභිසංඛත අභිසංඝොත්තයින නම් එ අනිත්‍ය වෙයි නිරොධ ධර්ම වෙයි දන්නේ ය. හේ එහි සිටියේ ආසුචක්ෂයට පැමිණෙයි. ඉදින් ආසුචක්ෂයට නො පැමිණේ නම්, එම ධර්මාගයෙන් එම ධර්මානදියෙන් පඤ්චිධ ඔරමහාගිය සංයෝජනයන්ගේ පරික්ෂයයෙන් ඔපපාතික වූයේ එහි පිරිනිවෙන සුදු වූයේ එ ලොචින් පෙරළා නො එන සුදු වූයේ වෙයි.

ගැහැවියෙනි, යම් ධර්මයෙක්හි අප්‍රමාණ ව ආනාපි ව ප්‍රතිතාත්ම ව වාස කරන භික්ෂුහුගේ අවිමුක්ත වූ හෝ චිත්තය මිදේ නම්, අපරික්ෂිණ වූ හෝ ආසුචයෝ පරික්ෂයට යෙන් නම් අනනුප්‍රාප්ත වූ හෝ අනුත්තර යොගක්ෂෙමයට පැමිණේ නම්, දන්නා වූ දක්නා වූ අර්හත් වූ සමාක් සම්බුද්ධ වූ එ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් මේ එක ධර්මය ද මොනොවට දෙසන ලද්දේය.

පුනව්‍යපරං ගහපති භික්ඛු සබ්බසො රූපසඤ්ඤානං සමතික්කමා පටිසසඤ්ඤානං අස්ඛග්ඛා නානත්තසඤ්ඤානං අමනසිකාරා අනන්තො ආකාසොති ආකාසානඤ්ඤායත්තං උපසම්පජ්ජ විහරති. සො ඉති පටි සඤ්චික්කති: අයමි ඛො ආකාසානඤ්ඤායත්තසමාපතති අභිසංඛිතා අභිසංඤ්චනයිතං. යං ඛො පන කිඤ්චි අභිසංඛිතං අභිසංඤ්චනයිතං තද- නිව්චං නිරොධධම්මෙනා පජානාති. සො තස්ස ධීතො ආසවානං ඛයං පාපුණාති. නො වෙ ආසවානං ඛයං පාපුණාති, තෙනෙව ධම්මරාගෙන තාය ධම්මනාදියා පඤ්චනතං ඔරමහාගියානං සංඤ්ඤාජනානං පරික්ඛයා ඔපපාතිකො හොති තස්ස පරිනිබ්බාසි අනාවතීධම්මො තස්මා ලොකා.

අයමි ඛො ගහපති පෙන හගවතා ජානතා පස්සතා අරහතා සමමා සම්මුද්ධතා එකධම්මො සම්මදක්ඛානො යස්ස භික්ඛුනො අප්පමනස්ස ආනාපිනො පහිත්තස්ස විහරතො අවිලික්ඛං වා වික්ඛං විලිච්චති, අපරික්ඛිණං වා ආසවා පරික්ඛයං ගම්භන්ති, අනනුසුත්තං වා අනුත්තරං යොගකෙම්මං අනුපාපුණාති.

පුනව්‍යපරං ගහපති භික්ඛු සබ්බසො ආකාසානඤ්ඤායත්තං සමතික්කමම අනන්තං විඤ්ඤාණන්ති විඤ්ඤාණඤ්චායත්තං උපසම්පජ්ජ විහරති-පෙ-සබ්බසො විඤ්ඤාණඤ්චායත්තං සමතික්කමම තස්සි කිඤ්චිති ආකිඤ්චඤ්ඤායත්තං උපසම්පජ්ජ විහරති. සො ඉති පටිසඤ්චික්කති: අයමි ඛො ආකිඤ්චඤ්ඤායත්තසමාපතති අභිසංඛිතා අභිසංඤ්චනයිතං. යං ඛො පන කිඤ්චි අභිසංඛිතං අභිසංඤ්චනයිතං තදනිව්චං නිරොධ ධම්මෙනා පජානාති. සො තස්ස ධීතො ආසවානං ඛයං පාපුණාති, නො වෙ ආසවානං ඛයං පාපුණාති, තෙනෙව ධම්මරාගෙන තාය ධම්මනාදියා පඤ්චනතං ඔරමහාගියානං සංඤ්ඤාජනානං පරික්ඛයා ඔපපාතිකො හොති තස්ස පරිනිබ්බාසි අනාවතීධම්මො තස්මා ලොකා.

අයමි ඛො ගහපති තෙන හගවතා ජානතා පස්සතා අරහතා සමමාසම්මුද්ධතො එකධම්මො සම්මදක්ඛානො තස්ස භික්ඛුනො අප්පමනස්ස ආනාපිනො පහිත්තස්ස විහරතො අවිලික්ඛං වා වික්ඛං විලිච්චති, අපරික්ඛිණං වා ආසවා පරික්ඛයං ගම්භන්ති අනනුසුත්තං වා අනුත්තරං යොගකෙම්මං අනුපාපුණාති.

තවද ගැහැටියෙහි, මහණ සම්ප්‍රකාරයෙන් රූපසංඥාවන්ගේ සමතික්‍රමණයෙන් ප්‍රතිසංඥාවන්ගේ අසංගමයෙන් නානාසංඥාවන්ගේ අමනසිකාරයෙන් ‘ආකාශ අනන්‍ය’යි ආකාශානන්දායනයට එළඹ වාස කරයි හේ මෙසේ නුවණින් සලකයි: “මේ ආකාශානන්දායනය සමාපත්තිය ද අභිසංයෝගය ය, අභිසංඝෙවනයින ය, යම් කිසිවක් අභිසංඝෙවන වේ නම්, අභිසංඝෙවනයින වේ නම්, එ අනන්‍ය ය, නිරෝධ ධර්මය’යි දන්නේ ය. හේ එහි සිටියේ ආභූතයන්ගේ ක්ෂයට පැවිණේ. ඉදින් ආභූතයන්ගේ නො පැවිණේ නම් එම ධර්මයෙන් එම ධර්ම නැතිකිරීමෙන් පසුව ධර්මානුගත සංයෝජනයන්ගේ පරික්ෂයෙන් ධර්මපාදක වූයේ එහි පිරිනිවේන සුදුසුයේ එලොවින් පෙරළා නො එන සුදුසුයේ වෙයි.

ගැහැටියෙහි, යම් ධර්මයක්හි අප්‍රමාද ව ආකාරය ව ප්‍රතිතාත්ම ව වාසය කරන මහණෙකුගේ අවිමුක්ත හෝ සිත මිදේ නම්, අපරික්ෂිත ආභූතයෝ හෝ පරික්ෂයට යෙන් නම්, අනනුප්‍රාප්ත වූ හෝ අනුකරයෝගතයෝගතයට පැවිණේ නම් ආසංයානුසාර දන්නා සංකල්පයකට පත්වනු ලැබේ. දක්නා අර්ථය සමාසයක් සම්බන්ධ වූ එ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් මෙ එක ධර්මය ද මොනොවට දෙසන ලදී.

තවද ගැහැටියෙහි, මහණ සම්ප්‍රකාරයෙන් ආකාශානන්දායනය සමතික්‍රම කොට ‘විඤාන අනන්‍ය’යි විඤානානන්දායනයට එළඹ වාසය කරයි සම්ප්‍රකාරයෙන් විඤානානන්දායනය සමතික්‍රම කොට ‘කිසිදු නැතැ’යි ආකාශානන්දායනයට එළඹ වෙයි. හේ මෙසේ නුවණින් සලකන්නේ ය: “මේ ආකාශානන්දායනය සමාපත්තිය ද අභිසංඝෙවන ය, අභිසංඝෙවනයින ය, යම් කිසිවක් අභිසංඝෙවන ද, අභිසංඝෙවනයින ද, එ අනන්‍ය ය නිරෝධ ධර්මය’යි දන්නේ ය. හේ එහි සිටියේ ආභූතයන්ගේ නො පැවිණේ. ඉදින් ආභූතයන්ගේ නො පැවිණේ නම් එම ධර්මයෙන් එම ධර්ම නැතිකිරීමෙන් පසුව ධර්මානුගත සංයෝජනයන්ගේ පරික්ෂයෙන් ධර්මපාදක වූයේ එහි පිරිනිවේන සුදුසුයේ එ ලොවින් පෙරළා නො එන සැහැටි ඇතිකිරීම වෙයි.

ගැහැටියෙහි, යම් තැනෙක අප්‍රමාද ආකාරය, ප්‍රතිතාත්ම ව වාසන භික්ෂුකුගේ අවිමුක්ත හෝ විතරය මිදේ නම්, අපරික්ෂිත හෝ ආභූතයෝ පරික්ෂයට යෙන් නම්, අනනුප්‍රාප්ත හෝ අනුකරයෝගතයට පැවිණේ නම් දන්නා, දක්නා, අර්ථය සමාසයක් සම්බන්ධ වූ එ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් මෙ එක ධර්මය ද මොනොවට දෙසන ලදී.

එවං වුක්ඛෙ දසමො ගහපති අට්ඨකනාගරො ආයඤ්ඤා ආනන්දං එතදවොච; සෙය්‍යථාපි හතෙන ආනන්ද පුරිසො එකං නිධිමුඛං ගවෙසනො සකිදෙව එකාදස හිධිමුඛානි අධිගච්ඡයා. එවමෙව ඛො අහං හතෙන එකං අමතදාරං ගවෙසනො සකිදෙව එකාදසනනං¹ අමතදාරානං අලඤ්ඤං සවණං. සෙය්‍යථාපි හතෙන පුරිසස්ස අගාරං එකාදසදාරං, සො තස්මිං අගාරෙ ආදික්ඛෙ එකමෙකෙනපි දාරොත සක්කුණෙය්‍ය අත්තානං සොඤ්ඤං කාතුං.

එවමෙව ඛො අහං හතෙන ඉමෙසං එකාදසනනං අමතදාරානං එකමෙකෙනපි අමතදාරොත සක්කුණස්සාමි අත්තානං සොඤ්ඤං කාතුං. ඉමෙ හි නාම හතෙන අඤ්ඤානිජ්ඣා ආචරියස්ස ආචරියධනං පරියෙසිස්සන්ති. කිං පනාහං ආයඤ්ඤා ආනන්දස්ස පූජං න කරිස්සාමිති.

අථ ඛො දසමො ගහපති අට්ඨකනාගරො වෙසාලිකඤ්ඤා පාටලී පුත්තකඤ්ඤා හික්ඛුසඬ්ඤං සන්තිපාතෙත්වා පණ්ණෙන බාදනියෙන භොජනියෙන සහස්සා සත්තපෙය්‍යං සම්පවාරෙයි. එකමෙකඤ්ඤා හික්ඛුං පච්චික දුස්සයුගෙන අවජාදෙසි ආයඤ්ඤාඤ්ඤා ආනන්දං නිවිචරෙන. ආයඤ්ඤා ච ආනන්දස්ස පඤ්චසකං විහාරං කාරාපෙසිති.

11. 2. 7

ගොපාලක සුත්තං

එකාදසහි හික්ඛවෙ අබ්බෙහි සමන්තාගතො ගොපාලකො අහබ්බො ගොගණං පරිහරිතුං ථානිකත්තුං,² කතමෙහි එකාදසහි. ඉධ හික්ඛවෙ ගොපාලකො න රූපඤ්ඤා හොති, න ලක්ඛණකුසලො හොති, න ආසාථිකං සාට්ඨං³ හොති, න වණං පටිච්ඡාදෙනා හොති, න ධූමං කත්තා හොති. න තිස්සං ජානාති, න පිතං ජානාති, න විථිං ජානාති, න ගොවරකුසලො හොති, අනවසෙසදෙහි ච හොති. යෙ තෙ උසහා ගොපිතරො ගොපරිනායකා තෙ න අතිරෙක පූජාය පූජෙතා හොති. ඉමෙහි ඛො හික්ඛවෙ එකාදසහි අබ්බෙහි සමන්තාගතො ගොපාලකො අහබ්බො ගොගණං පරිහරිතුං, ථානිකත්තුං.²

1. එකාදස අමතදාරානි — මජ්ඣං.

2. ථානිකාතුං, මජ්ඣං. ථානිකාතුං ය්‍යා. P.T.S.

3. සාට්ඨං. — මජ්ඣං.

මෙසේ වදාළ කල්හි අට්ඨක නගර වාසී දසම ගෘහපති තෙම ආයුෂ්මත් ආනන්ද තෙරුන්ට තෙල කරුණ කීය: වහන්ස, ආනන්දයෙනි, යම් පරිදි එක් ම නිධිමුඛයක් සොයන පුරුෂයෙක් එක්වර ම එකොළොස් නිධිමුඛයන් ලබන්නේ ද, වහන්ස, එපරිදි ම මම එක් ම අමානදාාරයක් සොයනෙමි එක්වර ම එකොළොස් අමානදාාර කෙනකුත් සෙවුනට ලදිමි. වහන්ස, යම් පරිදි පුරුෂයකුහට එකොළොස් දෙරටු ඇති ගෘහයෙක් වේ නම්, හේ එ ගින්නෙන් ඇවිළූ ගත් එ ගෙහි එක් එක් දෙරකිනුදු තමහට සවස්තිය කරනට හැකිවන්නේ ද,

වහන්ස, එ පරිද්දෙන් ම මම මේ එකොළොස් අමානදාාරයන් අතුරෙන් එක් එක් අමානදාාරයෙකිනුදු තමාහට සවස්තිය කරනට හැකි වන්නෙමි. වහන්ස, මේ අන්තොටුවෝ ඇදුරුහට ආවායංඛනය සොයා දෙන්නාහ. මම ආයුෂ්මත් ආනන්ද තෙරුන්හට කවර හෙයින් පූජා නො කරන්නෙමි දැයි.

ඉක්බිති අට්ඨක නගර වාසී දසම ගෘහපති තෙම විසල් පුර වැසි වූ ද පාටලිපුත්‍ර නිවාසී වූ ද භික්ෂු සඛකයා රැස් කරවා සියතින් ප්‍රණීතධායයෙන් හා භොජ්‍යයෙන් සන්තප්ත කෙළේ ය, සම්පවාරණය කෙළේ ය. එක් එක් මහණහට ප්‍රත්‍යක්ක වස්ත්‍ර යුග්මයක් දින. ආයුෂ්මත් ආනන්ද තෙරුන් තුන් සිවුරෙන් පිදී ය. ආයුෂ්මත් ආනන්ද තෙරුන් සඳහා පන්සියක් අගනා විහාර ද කරවී ය යි.

11. 2. 7

ගොපාලක සූත්‍රය

මහණෙනි, එකොළොස් කරුණෙකින් සමන්වාගත ගොපලු තෙම ගොමණඛල පරිහරණය කරනු පිණිස වඩනු පිණිස අභවා වෙයි. කවර එකොළොසෙකින යත්: මහණෙනි, මෙ ලොවහි ගොපලු තෙම (ගණන් විසින් හෝ පැහැ විසින්) රූපඤ්ඤා වෙයි, ලක්ෂණ කුශල නො වේ. මැසි බිජු (ඉහඳ) ඉවත් නො කෙරෙයි. වණ පිළිසන් නොකරන්නේ වෙයි. (ගොවුදය වටා) ධූම නො කරනුයේ වෙයි. (සම හෝ විෂම) තීර්ථය නො දන්දේය, පැන්පිවහු නො දන්නේ ය, මං නො දන්නේය, (පක්ෂාභික වාර සක්කාභික වාර වශයෙන්) ගොවර කුසල නො වේ. නිරවශෙෂ කොට දෝනා සුලුයේ ද වෙයි, ගොපිතා ගොපරිනෙතා වූ යම් ඒ වෘෂභයෝ වෙත් නම් උන් අතිරෙක පූජායෙන් නො පුදනේ වෙයි. මහණෙනි, මෙ එකොළොස් කරුණෙන් සමන්වාගත ගොපලු තෙම ගොමණඛල පරිහරණයට හෝ වඩන්නට නො හිසි වෙයි.

එවමෙව බො භික්ඛවෙ එකාදසභි ධම්මෙහි සමනතාගතො භික්ඛු අභබ්බො ඉමසමිං ධම්මවිනයෙ වුද්ධිං විරුලුහිං වෙසුලං ආපජ්ඣතුං. කතමෙහි එකාදසභි:

ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු න රූපඤ්ඤා හොති. න ලක්ඛණකුසලො හොති, න ආසාඨිකං සාට්ඨො¹ හොති, න චණං පටිච්ඡාදෙනා හොති, න ධූමං කතතා හොති, න තිස්සං ජානාති, න පිනං ජානාති, න ගොවර කුසලො හොති. අනාවසෙසදෙහි ච හොති. යෙ තෙ භික්ඛු ථෙරා රත්තඤ්ඤා විරපබ්බජිතා සඤ්ඤාපිතරො සඤ්ඤාපරිනායකා තෙ න අතිරෙක-පූජාය පුජෙතා හොති.

1. කථංඤා භික්ඛවෙ භික්ඛු න රූපඤ්ඤා හොති: ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු යං කිඤ්ඤි රූපං සබ්බං තං රූපං වත්තාරි මහාභූතාති චතුර්ත්තංඤා මහාභූතානං උපාදය රූපනති යථාභූතං නප්පජානාති. එවං බො භික්ඛවෙ භික්ඛු න රූපඤ්ඤා හොති.

2. කථංඤා භික්ඛවෙ භික්ඛු න ලක්ඛණකුසලො හොති; ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු, කම්ම ලක්ඛණො බාලො, කම්මලක්ඛණො පණ්ඩිතො² ති යථාභූතං නප්පජානාති. එවං බො භික්ඛවෙ භික්ඛු න ලක්ඛණකුසලොහොති.

3. කථංඤා භික්ඛවෙ භික්ඛු න ආසාඨිකං සාට්ඨො හොති; ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු උප්පන්නං කාමචිතකකං අධිවාසෙති නප්පජහති න විනොදෙති න බ්‍යභ්ඤ්ඤා රොති න අනභාවං ගමෙති. උප්පන්නං බ්‍යාපාදචිතකකං අධිවාසෙති නප්පජහති න විනොදෙති න බ්‍යභ්ඤ්ඤා රොති න අනභාවං ගමෙති. උප්පන්නං විහිංසාචිතකකං අධිවාසෙති නප්පජහති න විනොදෙති න බ්‍යභ්ඤ්ඤා රොති, න අනභාවං ගමෙති. උප්පන්නුප්පන්නෙ පාපකෙ අකුසලෙ ධම්මෙ අධිවාසෙති නප්පජහති න විනොදෙති බ්‍යභ්ඤ්ඤා රොති න අනභාවං ගමෙති. එවං බො භික්ඛවෙ භික්ඛු න ආසාඨිකං සාට්ඨො හොති.

1. සාරෙතා - ම ජ සං

මහණෙනි, එපරිද්දෙන් ම එකොළොස් කරුණෙකින් සමන්වාගත මහණ මෙ ධම් විනයෙහි වාද්ධියට, විරුඩියට වෛපුලයට පැමිණීමට අභව්‍ය වෙයි. කවර එකොළොසෙකින් යත්:

මහණෙනි, මෙ සස්තෙහි මහණ (මහාභූතරූප, උපාදයරූප විසින්) රූපඥ නො වෙයි. (බාලලක්ෂණ පණ්ඩිත ලක්ෂණ විසින්) ලක්ෂණ කුශල නොවෙයි. (කාමචිත්තර්කාදී) මක්ෂිකාණ්ඩය නො හරනේ වෙයි. (ඉන්ද්‍රිය සංවර සංකියාන) ඉණ ප්‍රතිව්‍යාදන නො කරනුයේ වෙයි. (ධම්මදෙශනා සංකියාන) ධූම නො කරන්නේ වෙයි. (බහුග්‍රාහ සංවර සංකියාන) තීර්ඪ නො දන්නේ වෙයි, (ධර්මාපරිනිත ප්‍රමොද සංකියාන) පිනය නො දන්නේය. (අර්ථදර්ශන නැමැති) විවිධ නො දන්නේය. (සතිපට්ඨාන සංකියාන) ගොවර කුශල නො වේ. (ප්‍රතිග්‍රහණයෙහි මාත්‍රඥා සංකියාන) මාත්‍ර නොදන්නා හෙයින් අනවසෙස දෙහි ද වෙයි. විරොධාත්‍රඥ විරප්‍රසූචිත, සංකප්පිත, සංකප්පරිනෙතා වූ යම් ඒ සංවර හික්ෂුහු වෙත් නම් ඔවුන් අතිරෙක පූජායෙන් නො පුදනුයේ වෙයි.

1. මහණෙනි, මහණ කෙසේ රූපඥ නො වේය යත්: මහණෙනි, මෙ සස්තෙහි මහණ යම්කිසි රූප වේ නම් එ හැම රූප සතරමහා භූතය, සතරමහා භූතයන්ගේ උපාදය රූපයයි යථාභූතය නො දන්නේය. මහණෙනි, මෙසේ මහණ රූපඥ නො වේ.

2. මහණෙනි, මහණ කෙසේ ලක්ෂණයන්හි කුසල නො වේය යත්: මහණෙනි, මෙ සස්තෙහි මහණ “බාල තෙමේ කම් ලක්ෂණ කොට ඇත්තේය, පණ්ඩිත තෙමේ කම් ලක්ෂණ කොට ඇත්තේය”යි යථාභූතය නො දන්නේය. මහණෙනි, මෙසේ මහණ ලක්ෂණ කුශල නො වේ.

3. මහණෙනි, කෙසේ මහණ (කාමචිත්තර්ක සංකියාන) මක්ෂිකාණ්ඩය පහ නො කරන්නේ වේය යත්: මහණෙනි, මෙ සස්තෙහි මහණ උපන් කාමචිත්තර්ක ඉවසනේ ය. දුරු නො කරන්නේය. පහ නො කරන්නේය. විගතාන්ත නො කරන්නේය. අභාවයට නො යවන්නේය. උපන් ව්‍යාපාද විතර්කය ඉවසනේය. දුරු නො කරන්නේය, පහ නො කරන්නේය, විගතාන්ත නො කරන්නේය, අභාවයට නො යවන්නේය, උපන් විහිසා විතර්කය ඉවසනේය, දුරු නො කරන්නේය, පහ නො කරන්නේය, විගතාන්ත නො කරන්නේය, අභාවයට නො යවන්නේය, උපනුපන් ලමු අකුසල් දහම් ඉවසනේය, දුරු නො කරන්නේය, පහ නො කරන්නේය විගතාන්ත නො කරන්නේය අභාවයට නො යවන්නේය මහණෙනි, මෙසේ මහණ මක්ෂිකාණ්ඩය පහ නො කරන්නේ වේ.

4. කථකුඹ හිසබවෙ හිකුනු න වණං පටිවජාදෙනා හොති: ඉධ හිසබවෙ හිකුනු වකුනා රූපං දිසවා ගිවින්නගාහි හොති අනුබ්‍යාඤ්ඤානගාහි, 'යකාධිකරණමෙතං¹ වකුනුඤ්ඤං අසංවුතං විහරන්තං අභිජ්ඣා දෙමනස්සා පාපකා අකුසලා ධම්මා අනාසවෙය්‍යං, තස්ස සංවරාය න පටිපජ්ජති, න රකඛති වකුනුඤ්ඤං, වකුනුඤ්ඤෙය න සංවරං ආපජ්ජති.² යොතෙන සඤ්ඤා -පෙ- සාතෙන ගතං සාධිතා -පෙ- චිත්තාය රසං සාධිතා -පෙ- කායෙන ථොට්ඨංඛං ඵ්ඤිතා -පෙ- මනසාධිමං විඤ්ඤාය ගිවින්නගාහි හොති අනුබ්‍යාඤ්ඤානගාහි. යකාධිකරණමෙතං මනිඤ්ඤං අසංවුතං විහරන්තං අභිජ්ඣා දෙමනස්සා පාපකා අකුසලාධම්මා අනාසවෙය්‍යං තස්ස සංවරාය න පටිපජ්ජති, න රකඛති, වනිඤ්ඤං මනිඤ්ඤෙය සංවරං නාපජ්ජති. එවං හිසබවෙ හිකුනු න වණං පටිවජාදෙනා හොති.

5. කථකුඹ හිසබවෙ හිකුනු න ධුමං කතතා හොති: ඉධ හිසබවෙ හිකුනු න යථාසුතං යථාපරියක්ඛං ධම්මං වික්ඛාරෙන පරෙස් දෙසෙනා හොති. එවං ඛො හිසබවෙ හිකුනු න ධුමං කතතා හොති.

6. කථකුඹ හිසබවෙ හිකුනු න තිත්ථං ජානාති: ඉධ හිසබවෙ හිකුනු යෙ තෙ හිකුනු බහුසුත්තා ආගතාගමා ධම්මධරා විනයධරා මාතිකාධරා, තෙ කාලෙන කාලං උපයංගමිතා න පරිපුරිජ්ජති, න පරිපඤ්ඤති, 'ඉදං භතෙන කථං, ඉවස්ස කො අත්ථොති? තස්ස තෙ ආයස්මතො අවිච්චිකෙඤ්ඤව න චිවරන්ති, අනුත්තාතිකතකුඹ න උත්තාතිකරොන්ති. අනෙකවිහිතෙසු ව කඛිනායාතියෙසු ධම්මෙසු කඛිනං න පටිවිනොදෙනති. එවං ඛො හිසබවෙ හිකුනු න තිත්ථං ජානාති.

7. කථකුඹ හිසබවෙ හිකුනු න පිතං ජානාති: ඉධ හිසබවෙ හිකුනු නාභගතප්පවේදිනෙ ධම්මවිනයෙ දෙසියමානෙ න ලහති අස්වේදං, න ලහති ධම්මවේදං, න ලහති ධම්මප්පසංගිතං පාමුජ්ජං. එවං ඛො හිසබවෙ හිකුනු න පිතං ජානාති.

8. කථකුඹ හිසබවෙ හිකුනු න විථිං ජානාති: ඉධ හිසබවෙ හිකුනු අරියං අට්ඨංගිකං මග්ගං යථාගුතං නාස්සජානාති. එවං ඛො හිසබවෙ හිකුනු න විථිං ජානාති.

1. යකාධිකරණමෙතං-සිමු

2. වකුනුඤ්ඤං සංවරං නාපජ්ජති-මජ්ඣං.

4. මහණෙනි, කෙසේ මහණ ඉණය නො පිළිසන් කරනුයේ වේය යත්: මහණෙනි, මෙ සස්තෙනි මහණ ඇසින් රු දැක නිමිති ගන්නා සුලුයේ අනුවාඤ්ඤා ගන්නා සුලුයේ වෙයි. යම් භෙයෙකින් චක්ඡුරිඤ්ඤය අසංවාත කොට වාස කරන තෙල පුභුල් කරා අභිධ්‍යා දොම්නසා සංකියාන ලමු අකුසල් දහම්හු ාලුබ්ධතාහු නම් ධ්‍යානයේ සංවරය පිණිස නො පිළිපදන්ය, චක්ඡුරිඤ්ඤ නො රක්තේ ය. චක්ඡුරිඤ්ඤයෙහි සංවරයට නො පැමිණේ. ශ්‍රොත්‍රයෙන් ගබ්ද අසා... ස්‍රාණයෙන් ගඳ අසා... ජිහ්වායෙන් රස විඳ... කයින් ස්ප්‍රස්තව්‍යය පැහැස... මනසින් ධර්මාරමභය දැන නිමිති ගන්නා සුලුයේ අනුවාඤ්ඤා ගන්නා සුලුයේ වෙයි. යම් භෙයෙකින් මනිඤ්ඤය අසංවාත කොට වාස කරන තෙල පුභුල් කරා අභිධ්‍යා-දොම්නසා සංකියාන ලමු අකුසල් දහම්හු ාලුබ්ධතාහු නම් එ සංවරය පිණිස නො පිළිපදන්ය, මනිඤ්ඤය නො රක්තේ ය, මනිඤ්ඤයෙහි සංවරයට නො පැමිණේය. මහණෙනි, මෙසේ මහණ ඉණ ප්‍රතිජ්‍යාදන නො කරන්නේ වේ.

5. මහණෙනි, කෙසේ නම් මහණ (ධර්මදෙශනා සංකියාන) ධූම නො කරන්නේ වේය යත්: මහණෙනි, මෙ සස්තෙනි මහණ ඇසු පරිදි පිරිවැහු පරිදි ධර්මය විතර විසින් පරහට නො දෙසනුයේ වෙයි. මහණෙනි, මෙසේ මහණ ධූම නො කරනුයේ වෙයි.

6. මහණෙනි, කෙසේ මහණ (බහුශ්‍රැත සංකියාන) තීර්ථය නො දන්නේ වේය යත්: මහණෙනි, මෙ සස්තෙනි මහණ ආගතාගම ඇති ධර්මධර විනයධර මානිකාධර යම් ඒ තෙර මහණහු වෙන් ද ඔවුන් කරා කලින් කල එළඹ පරිපාවණ නො කෙරෙයි. පරිප්‍රන්න නො කෙරෙයි: “වහන්ස, මේ කෙසේද මේ භාෂිතයාගේ අර්ථ කවරේ ද”යි, ඔහට ඒ ආයුෂ්මත්හු අවිවාත අර්ථය ද විවාත නො කෙරෙත්. අප්‍රකට අර්ථය ද ප්‍රකට නො කෙරෙත්, අනෙකවිධ සැක කටයුතු දහම් විසාහි සැක දුරු නො කෙරෙත් මහණෙනි, මෙසේ මහණ තීර්ථ නො දන්නේය.

7. මහණෙනි, කෙසේ මහණ පිනය නො දන්නේය යත්: මහණෙනි, මෙ සස්තෙනි මහණ තථාගත ප්‍රච්ඡික ධර්ම විනය දෙසනු ලබන් ම අර්ථවෙද නො ලබන්නේ ය. ධර්මවෙද නො ලබන්නේ ය. ධර්මොපසංහිත ප්‍රචොදය නො ලබන්නේය. මහණෙනි, මෙසේ මහණ පිනය නො දන්නේය.

8. මහණෙනි, කෙසේ නම්, මහණ විටිය නො දන්නේය යත්: මහණෙනි, මෙ සස්තෙනි මහණ අරිඤ්ඤමග යථාගත කොට නො දන්නේය. මහණෙනි, මෙසේ මහණ විටිය නො දන්නේය.

9. කථංකුච භික්ඛව භික්ඛු න ගොවරකුසලො හොති; ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු චක්ඛාරො සතිපට්ඨානෙ යථාභූතං නප්පජානාති. එවං ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු න ගොවරකුසලො හොති.

10. කථංකුච භික්ඛවෙ භික්ඛු අනවසෙසදෙහී හොති; ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛුං සද්ධා ගහපතිකා අභිගච්ඡං පචාරෙනාචි විවරපිණ්ඩපාතසෙනාසනා-
ගිලානපට්ඨසහෙයජ්ජපරික්ඛාරෙන. තත්ථ භික්ඛු මහං න ජානාති පටිග්ගහනාය, එවං ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු අනවසෙසදෙහී හොති.

11. කථංකුච භික්ඛවෙ භික්ඛු යෙ තෙ භික්ඛු ථෙරා රත්තඤ්ඤා විරපබ්බජිතා සඤ්ඤ පිනරො සඤ්ඤපරිනායකා, තෙ න අතිරෙක පූජාය පූජනා හොති. ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු යෙ තෙ භික්ඛු ථෙරා රත්තඤ්ඤා විරපබ්බජිතා සඤ්ඤපිනරො සඤ්ඤපරිනායකා, තෙසු න මෙත්තං කායකමමං පච්චුපට්ඨාපෙනි ආචී වෙච රහො ච න මෙත්තං වචිකමමං - න මෙත්තං මනොකමමං පච්චුපට්ඨාපෙනි ආචී වෙච රහො ච. එවං ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු යෙ තෙ භික්ඛු ථෙරා රත්තඤ්ඤා විරපබ්බජිතා සඤ්ඤපිනරො සඤ්ඤපරිනායකා, තෙ න අතිරෙක පූජාය පූජනා හොති. ඉමෙහි ඛො භික්ඛවෙ එකාදසහි ධම්මෙහි සමන්තාගතො භික්ඛු අහබ්බො ඉමස්මිං ධම්මෙවිනයෙ චූදධිං විරුළුහිං වෙසුලලං ආපජජිතුං.

එකාදසහි භික්ඛවෙ අබ්බොති සමන්තාගතො ගොපාලකො හබ්බො ගොගණං පරිහරිතුං, ථානිකත්තුං, කතමෙහි එකාදසහි: ඉධ භික්ඛවෙ ගොපාලකො රූපඤ්ඤා හොති. ලක්ඛණකුසලො හොති, ආසාචිකං සාවෙනා හොති, වණං පටිවජාදෙතා හොති, ධූමං කතතා හොති, නිත්ථං ජානාති, පිනං ජානාති, විථිං ජානාති, ගොවරකුසලො හොති, සාවසෙසදෙහී හොති, යෙ තෙ උසහා ගොපිනරො ගොපරිනායකා, තෙ අතිරෙක පූජාය පූජනා හොති. ඉමෙහි ඛො භික්ඛවෙ එකාදසහි අබ්බොති සමන්තාගතො ගොපාලකො හබ්බො ගොගණං පරිහරිතුං, ථානිකත්තුං.

එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ එකාදසහි ධම්මෙහි සමන්තාගතො භික්ඛු අහබ්බො ඉමස්මිං ධම්මෙවිනයෙ චූදධිං විරුළුහිං වෙසුලලං ආපජජිතුං කතමෙහි එකාදසහි:

9. මහණෙනි, කෙසේ නම් මහණ ගොවර කුසල නො වේය යත්: මහණෙනි, මෙ සස්තෙනි මහණ සිවුසිවටන් යථාභූත කොට නො දන්නේය. මහණෙනි, මෙසේ මහණ ගොවර කුසල නො වේ.

10. මහණෙනි, කෙසේ නම් මහණ අනවශෙස දෙහි වේය යත්: මහණෙනි, සැදහැනි ගිහියෝ මෙ සස්තෙනි මහණහු ඉදිරියට එළවා විවර පිණිඛපාත ගයනාසන ග්ලානප්‍රත්‍යය ගෙහෙප්ප්‍රා පරිච්ඡාරයෙන් පවරන්. මහණෙනි, එහිලා මහණ පිළිගැනුමට මාත්‍ර නො දන්නේය. මහණෙනි, මෙසේ මහණ අනවශෙස දෙහි වෙයි.

11. මහණෙනි, කෙසේ නම් මහණ යම් ඒ විරරාත්‍රඤ විරප්‍රච්ඡිත සංකපිතා වූ සංකප්පරිනායක වූ සංවිට් භික්ෂුහු වෙන් නම් ඔවුන් අතිරෙකපුජායෙන් නො පුදනේ වේය යත් මහණෙනි, මෙ සස්තෙනි මහණ යම් ඒ විරරාත්‍රඤ විරප්‍රච්ඡිත සංකපිතා වූ සංකප්පරිනායක වූ සංවිට් භික්ෂුහු වෙන් නම් ඔවුන් කෙරෙහි මෛත්‍රිකායකමීය හමුයෙහි හා නො හමුයෙහින් නො එළවනේ ය. මෛත්‍රිවාක්‍ෂකමීය නො ම එළවනේ ය ... මෛත්‍රිමනාකමීය හමුයෙහි හා නො හමුයෙහි නො එළවනේ ය. මහණෙනි, මෙසේ වනාහි මහණ යම් ඒ විරරාත්‍රඤ විරප්‍රච්ඡිත සංකපිතා වූ සංකප්පරිනායක වූ සංවිට් භික්ෂුහු වෙන් නම් ඔවුන් අතිරෙක පුජායෙන් නො පුදන්නේ වෙයි. මහණෙනි, මේ එකොළොස් කරුණින් සමන්වාගත මහණ මෙ ධර්මිකයෙහි වාද්ධියට විරුද්ධියට විපුලකයට පැමිණෙන්නට අභව්‍ය වේ.

මහණෙනි, එකොළොස් කරුණකින් සමන්වාගත ගොපල ගොමණිඛල පරිහරණයට හා වඩනට භව්‍ය වෙයි. කවර එකොළොස්කීන යත්: මහණෙනි, මෙලොවහි ගොපල රූපඤ වෙයි. ලක්ෂණ කුසල වෙයි. මක්ෂිකාණ්ඩ දුරු කරනුයේ වෙයි. වණ පිළිසන් කරනුයේ වෙයි. දුම් කරනුයේ වෙයි. පිතය දන්නේය. විටිය දන්නේය. ගොවරකුසල වෙයි. සාචගෙෂදෙහි වෙයි. ගොපිතා වූ ගොපරිනෙතා වූ යම් ඒ වෘෂභයෝ වෙන් නම් උන් අතිරෙකපුජායෙන් පුදනුයේ වෙයි. මහණෙනි, මේ එකොළොස් කරුණින් සමන්වාගත ගොපල ගොමණිඛල පරිහරණයට හා වර්ධනයට භව්‍ය වෙයි.

මහණෙනි, එ පරිදි ම එකොළොස් කරුණින් සමන්වාගත මහණ මෙ ධර්මිකයෙහි වාද්ධියට විරුද්ධියට විපුලභාවයට පැමිණීමට භව්‍ය වෙයි. කවර එකොළොස් කරුණිත් යත්:

ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු රූපඤ්ඤා හොති ලක්ඛණ කුසලො හොති, ආසාදිකං සාවෙනා හොති, වණං පටිවජ්ජාදෙනා හොති, ධූමං කතනා හොති, තිත්ථං ජානාති, පිතං ජානාති, ගොවරකුසලො හොති, සාවසෙසදෙහි හොති, යෙ තෙ භික්ඛු ථෙරා රත්තඤ්ඤා විරපබ්බජිතා සංඝපිතරො සංඝපටිනායකා, තෙ අතිරෙකපුජාය පුජෙතා හොති.

1. කථංඤ්ඤා භික්ඛවෙ භික්ඛු රූපඤ්ඤා හොති: ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු යං කිඤ්ඤි රූපං සබ්බං තං රූපං වතනාරි මහාභූතාති, වතුතනඤ්ඤා මහාභූතානං උපාදය රූපානි යථාභූතං පජානාති, එවං ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු රූපඤ්ඤා හොති.

2. කථංඤ්ඤා භික්ඛවෙ භික්ඛු ලක්ඛණ කුසලො හොති: ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු 'කම්මලක්ඛණො බාලො, කම්මලක්ඛණො පණ්ඩිතො'ති යථාභූතං පජානාති, එවං ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු ලක්ඛණකුසලො හොති.

3. කථංඤ්ඤා භික්ඛවෙ භික්ඛු ආසාදිකං සාවෙනා හොති: ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු උප්පන්නං කාමචිතකකං නාධිවාසෙති පජ්ඣති විනොදෙති බ්‍යානති කරොති, අනභාවං ගමෙති, උප්පන්නං ව්‍යාපාද විතකකං -පෙ- උප්පන්නං විහිංසා විතකකං -පෙ- උප්පන්නප්පන්නෙ පාපකො අකුසලෙ ධම්මෙ නාධිවාසෙති පජ්ඣති විනොදෙති බ්‍යානතිකරොති අනභාවං ගමෙති. එවං ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු ආසාදිකං සාවෙනා හොති.

4. කථංඤ්ඤා භික්ඛවෙ භික්ඛු වණං පටිවජ්ජාදෙනා හොති: ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු වක්ඛුනා රූපං දිස්වා න නිමිත්තභ්‍යාහි හොති, නානුබ්‍ය ඤ්ජනභ්‍යාහි යත්වාධිකරණමෙතං වක්ඛුන්ද්‍රියං අසං චූතං විහරන්තං අභිජ්ඣා දෙමනස්සා පාපකා අකුසලා ධම්මා අනාසංවේය්‍යා, තස්ස සංවරාය පටිපජ්ජති, රක්ඛති වක්ඛුන්ද්‍රියං, වක්ඛුන්ද්‍රියෙ සංවරං ආපජ්ජති. සොපෙන සද්දං සුඤ්ඤා -පෙ- සානෙන ගඤ්ඤං සාධිතා -පෙ- ජිව්හාය රසං සාධිතා -පෙ- කායෙන ථොට්ඨංඛං ඵුසිතා -පෙ- මනසා ධම්මං විඤ්ඤාය න ගිමිත්තභ්‍යාහි හොති, නානුබ්‍ය ඤ්ජනභ්‍යාහි, යත්වාධිකරණමෙතං මතින්ද්‍රියං අසං චූතං විහරන්තං අභිජ්ඣා දෙමනස්සා පාපකා අකුසලා ධම්මා අනාසංවේය්‍යා, තස්ස සංවරාය ආපජ්ජති. එවං ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු වණං පටිවජ්ජාදෙනා හොති.

මහණෙනි, මෙ සස්තෙනි මහණ රූපඥ වෙයි, ලක්ෂණ කුශල වෙයි, මක්ෂිකාණ්ඩ දුරලනුයේ වෙයි, චූෂප්‍රතිරෝධනය කරනුයේ වෙයි, දුම් කරනුයේ වෙයි, තිත්තිය දන්තේය, පිතය දන්තේය, ගොවරකුශල වෙයි, සාවශෙෂදෙහි වෙයි, විරරානුඥ - විරප්‍රච්ඡිත-සංඝපිතා - සංඝපරිනායක යම් ඒ සංවිත භික්ෂුහු වෙත් නම් ධූමන් අතිරෙක පූජායෙන් පුදන්තේ වෙයි.

1. මහණෙනි, කෙසේ මහණ රූපඥ වේය යත්: මහණෙනි, මෙ සස්තෙනි මහණ යම්කිසි රූප වේ නම් ඒ හැම රූප සතරමහාභූතය, සතරමහාභූතයන්ගේ උපාදය රූපය යි යථාභූතව දන්තේය. මහණෙනි, මෙසේ මහණ රූපඥ වෙයි.

2. මහණෙනි, කෙසේ මහණ ලක්ෂණකුශල වේය යත්: මහණෙනි, මෙ සස්තෙනි මහණ “බාලයා කම්මලක්ෂණ කොට ඇත්තේ ය, පණ්ඩිතයා කම්මලක්ෂණ කොට ඇත්තේ ය” යි යථාභූතය දනී. මහණෙනි, මෙසේ මහණ ලක්ෂණ කුශල වෙයි.

3. මහණෙනි, කෙසේ මහණ මක්ෂිකාණ්ඩ දුරලනුයේ වේය යත්: මහණෙනි, මෙ සස්තෙනි මහණ උපන් කාවේච්ඡර්කය නො ඉවසයි. පහකෙරෙයි, දුරලයි, විගතාන්ත කරයි, අභාවයට යවයි. උපන් ව්‍යාපාදච්ඡර්කය ... උපන් විභිංසාච්ඡර්කය ... උපනුපන් ලමු අකුසල් දහම් නො ඉවසයි, හැරලයි, පහ කෙරෙයි, විගතාන්ත කරයි, අභාවයට යවයි. මහණෙනි, මෙසේ මහණ මක්ෂිකාණ්ඩ දුරලන්නේ වෙයි.

4. මහණෙනි, කෙසේ මහණ වණ පිළියන් කරන්නේ වේය යත්: මහණෙනි, මෙ සස්තෙනි මහණ ඇසින් රූපයක් දකි නිමිති නොගන්නා සුලුයේ අනුවාසය නො ගන්නා සුලුයේ වෙයි. යමක් හෙතුකොට ගෙන වක්ෂුරිඤ්ඤය අසංවාත කොට වාසය කරන තෙල පුහුල් කරා අභිධ්‍යාදොම්නසා සංඛ්‍යාත ලාමක අකුශලධර්මයෝ ලුහුබඳනාහු නම් ඒ අවුරනු සඳහා පිළිපදුනේය. වක්ෂුරිඤ්ඤය රක්තේය. වක්ෂුරිඤ්ඤයෙහි සංවරයට පැමිණේ, ශ්‍රෝතයෙන් ශබ්ද අසා ... ස්‍රාණයෙන් ගන්ධ අසා ... ජීව්වායෙන් රස විඳි ... කයින් ස්ප්‍ර්ෂ්ටව්‍යය පැහැස ... මනසින් ධර්මාලංචනය දැන හිමිති නොගන්නා සුලුයේ වෙයි, යමක් හෙතුකොට ගෙන මනින්ද්‍රියය අසංවාත කොට වාසය කරන තෙල පුහුල් කරා අවිද්‍යා දොම්නසා සංඛ්‍යාත ලාමක අකුශලධර්මයෝ ලුහුබඳනාහු නම් ඒ අවුරනු සඳහා පිළිපදුනේය. මහණෙනි, මෙසේ මහණ වණ පිළියන් කරනුයේ වෙයි.

5. කථංඤා භික්ඛවෙ භික්ඛු ධූමං කන්තා හොති: ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු යථා සුතං යථාපරිසත්තං ධම්මං විඤ්ඤාපරාජයං පරෙසං දෙසෙතා හොති. එවං බො භික්ඛවෙ භික්ඛු ධූමං කන්තා හොති.

6. කථංඤා භික්ඛවෙ භික්ඛු තිස්සං ජානාති: ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු යෙ තෙ භික්ඛු බහුසුඤ්ඤා ආගතාගමා ධම්මධරා විනයධරා මානිකාධරා, තෙ කාලෙන කාලං උපසංඝමිත්වා පරිපුච්ඡති, පරිපඤ්ඤාති, 'ඉදං භතෙන කථං ඉමස්ස කො අප්පෝ'ති, නස්ස තෙ ආයස්සන්තො අවිච්චකේඤ්ච චිචරන්ති, අනුත්තානිකතඤ්ඤා උත්තානි කරොන්ති, අනෙකච්ඡිතෙසු ච කම්මායානියෙසු ධම්මෙසු කම්මං පටිට්ඨොදෙනති, එවං බො භික්ඛවෙ භික්ඛු තිස්සං ජානාති.

7. කථංඤා භික්ඛවෙ භික්ඛු පිතං ජානාති: ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු තථාගතස්සවේදින ධම්ම විනයෙ දෙසියමානෙ උභති අත්ථවේදං උභති ධම්මවේදං, උභති ධම්මපසංහිතං පාමොජ්ජං. එවං බො භික්ඛවෙ භික්ඛු පිතං ජානාති.

8. කථංඤා භික්ඛවෙ භික්ඛු වීරීං ජානාති: ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු අරියං අට්ඨධර්මං මඤ්ඤං යථාභූතං පජානාති. එවං බො භික්ඛවෙ භික්ඛු වීරීං ජානාති.

9. කථංඤා භික්ඛවෙ භික්ඛු ගොචරකුසලො හොති: ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු චක්ඛාරො සතිපට්ඨානෙ යථාභූතං පජානාති. එවං බො භික්ඛවෙ භික්ඛු ගොචරකුසලො හොති.

10. කථංඤා භික්ඛවෙ භික්ඛු සාවසෙසදෙහී හොති: ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු සද්ධා ගහපතිකා අභිච්ඡං පචාරෙන්ති චිචර පිණ්ඩපාත සෙනාසන ගිලානස්ථවිය හෙයජ්ජ පරික්ඛාරෙන. තත්ථ භික්ඛු මඤ්ඤං ජානාති පටිඤ්ඤානාය. එවං බො භික්ඛවෙ භික්ඛු සාවසෙසදෙහී හොති.

11. කථංඤා භික්ඛවෙ භික්ඛු යෙ තෙ භික්ඛු ථෙරා රත්තඤ්ඤා වීර-පබ්බජිතා සංඝපිතරො සංඝපරිනායකා තෙ අතිරෙකපුජාය පූජෙතා හොති,

5. මහණෙනි, කෙසේ මහණ ධූම කරන්නේ වේය යත්: මහණෙනි, මෙසස්නෙහි මහණ ඇසු පරිදි පිරිවැහු පරිදි ධර්මය විසාර විසින් පරහට දෙසන්නේ වෙයි. මහණෙනි, මෙසේ මහණ ධූම කරන්නේ වෙයි.

6. මහණෙනි, කෙසේ මහණ තීර්ථ දන්නේද යත්: මහණෙනි, මෙ සස්නෙහි මහණ ආගතාගම ඇති ධර්මධර විනයධර මාතෘකාධර යම් ඒ බහුශ්‍රැත භික්ෂුහු වෙත්ද, ඔවුන් කරා එළඹ කලින් කල පරිපාච්ඡා කරයි. පරිප්‍රශ්න කරයි, 'වහන්ස, මෙ කෙසේද? මෙ භාෂිතයාගේ අර්ථ කවරේද?'යි. ඒ ආශුෂ්මත්වු ඔහට අවිවාක වූ අර්ථය විවාක කරත්, අප්‍රකටාර්ථය ප්‍රකට කරත්. නානාවිධ සැකකටයුතු ධර්මයන් කෙරෙහි සැක දුරලත්. මහණෙනි, මෙසේ මහණ තීර්ථය දන්නේය.

7. මහණෙනි, කෙසේ මහණ පිතය දන්නේය යත්: මහණෙනි, මෙ සස්නෙහි මහණ තථාගතප්‍රවිදිත ධර්මවිනය දෙසන ලබන කල්හි අර්ථ-වෙදය ලබන්නේය, ධර්මවෙදය ලබන්නේය, ධර්මාපනි:ශ්‍රීත ප්‍රමොදය ලබන්නේය. මහණෙනි, මෙසේ මහණ පිතය දන්නේය.

8. මහණෙනි, කෙසේ මහණ වීරිය දන්නේය යත්: මහණෙනි, මෙ සස්නෙහි මහණ අරිඅට්ඨිමග යථාභූත කොට දන්නේය. මහණෙනි, මෙසේ මහණ වීරිය දන්නේය.

9. මහණෙනි, කෙසේ මහණ ගොවරකුශල වේය යත්: මහණෙනි, මෙ සස්නෙහි මහණ සිවු සිව්ටන් යථාභූත කොට දන්නේය. මහණෙනි, මෙසේ මහණ ගොවරකුශල වෙයි.

10. මහණෙනි, කෙසේ මහණ, සාවසෙසදෙහි වේය යත්: මහණෙනි, මෙ සස්නෙහි මහණහු සැදහැනි ගෙහෙවියෝ සිවුරු පිඬුවා යෙනසුන් ගිලන්පස බෙහෙත් පිරිකරින් එළවා පවරත්. එහිලා මහණ පිළිගැනීමට මාත්‍ර දන්නේය. මහණෙනි, මෙසේ මහණ සාවසෙසදෙහි වෙයි.

11. මහණෙනි, කෙසේ මහණ විරරාත්‍රභද්‍ර විරප්‍රච්ඡිත සඤ්ජිකා සඤ්ජිකා-පරිනායක යම් ඒ තෙරමහණහු වෙත් නම්, ඔවුන් අතිරේක පුජායෙන් පුදන්නේය යත්:

ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු යෙ තෙ භික්ඛු ථෙරා රත්තඤ්ඤෙ විරපබ්බජිතා සඛ්ඤපිතරො සඛ්ඤපරිනායකා තෙසු මෙත්තං කායකමමං පච්චුපථාපෙනි ආචී වෙච රහො ච මෙත්තං චිචිකමමං. -පෙ- මෙත්තං මනොකමමං පච්චු පථාපෙනි ආචී වෙච රහො ච. එවං බො භික්ඛවෙ භික්ඛු යෙ තෙ භික්ඛු ථෙරා රත්තඤ්ඤෙ විරපබ්බජිතා සඛ්ඤපිතරො සඛ්ඤපරිනායකා තෙ අතිරෙක පූජාය පූජෙතා හොති.

ඉමෙහි බො භික්ඛවෙ එකාදසහි ධර්මෙහි සමනනාගතො භික්ඛු හබ්බො ඉමස්මිං ධම්මවිනයෙ වුද්ධිං විරුල්භිං වෙසුලලං ආපජජිතුන්.

11. 2. 8

පඨම සමාධි සූතතං.

[සාවකී]

අථ බො සම්මහුලා භික්ඛු යෙන හගවා තෙනුපසංකම්භු උපසඛිනම්භා හගවත්තං අභිධාදෙතා එකමන්තං නිසීදිංසු. එකමන්තං නිසින්නා බො තෙ භික්ඛු හගවත්තං එතදවොදිං:

සීයා නු බො හතෙත භික්ඛුනො තථාරූපො සමාධිපට්ටලාහො යථා නෙච පඨවියං පට්ඨසඤ්ඤි අස්ස, න ආපස්මිං ආපොසඤ්ඤි අස්ස, න තෙජස්මිං තෙජොසඤ්ඤි අස්ස, න වායස්මිං වායොසඤ්ඤි අස්ස, න ආකාසාන ඤායතනෙ ආකාසාන ඤායතන සඤ්ඤි අස්ස, න විඤ්ඤාණ ඤායතනෙ විඤ්ඤාණ ඤායතන සඤ්ඤි අස්ස, න ආකිඤ්ඤායතන සඤ්ඤි අස්ස, න නෙච සඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනෙ නෙච සඤ්ඤානාසඤ්ඤායතන සඤ්ඤි අස්ස, න ඉධ ලොකෙ ඉධ ලොක සඤ්ඤි අස්ස, න පරලොකෙ පරලොක සඤ්ඤි අස්ස, යමිදිං දිට්ඨං සුතං මුතං විඤ්ඤාතං පත්තං පරියෙසිතං අනුවච්චි තං මනසා, තත්තාපි න සඤ්ඤි අස්ස, සඤ්ඤි ච පන අස්සාති?

සීයා භික්ඛවෙ භික්ඛුනො තථාරූපො සමාධිපට්ටලාහො යථා නෙච පඨවියං පට්ඨසඤ්ඤි අස්ස -පෙ- යමිදිං දිට්ඨං සුතං මුතං විඤ්ඤාතං පත්තං පරියෙසිතං අනුවච්චිතං මනසා, තත්තාපි න සඤ්ඤි අස්ස, සඤ්ඤි ච පන අස්සාති.

මහණෙනි, මෙ සස්තෙනි මහණ චිරරාත්‍රඥ වූ චිරප්‍රච්ඡිත වූ සංකපිතා වූ සංකපරිනායක වූ යම් ඒ සංවිතර් හික්ෂුහු වෙත් නම් ඔවුන් කෙරෙහි මෙමත්‍රිකායකමය හමුයෙහි ද නොහමුයෙහි ද එළවයි. මෙමත්‍රිකායකමය ... මෙමත්‍රිමනායකමය හමුයෙහි ද නො හමුයෙහි ද එළවයි. මහණෙනි, මෙසේ මහණ චිරරාත්‍රඥ චිරප්‍රච්ඡිත සංකපිතා සංකපරිනායක යම් ඒ සංවිතර් හික්ෂුහු වෙත් නම්, ඔවුන් අතිරෙකපුජායෙන් පුදන්නේ වෙයි.

මහණෙනි, මෙ එකොළොස් කරුණින් සමන්වාගත මහණ මෙ ධර්මිකයෙහි වාද්ධියට, විරුද්ධියට විපුලභාවයට පැමිණෙන්නට හව්‍ය වෙයි.

11. 2. 8

ඵයම සමාධි සූත්‍රය

එකල්හි බොහෝ මහණහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා එළඹියහ. එළඹි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සකසා වැඳ එකත්පසෙක හුන්හ. එකත්පසෙක හුන් එ මහණහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල කරුණ සැලකළහ;

වහන්ස, යම් පරිද්දෙකින් පාටිච්ඡයෙහි පාටිච්ඡංඥා ඇති නො වේ නම් අප්භි අප්ඝංඥා ඇති නොවේ නම්, තෙජස්හි තෙජස්ඝංඥා ඇති නො වේ නම්, වායුයෙහි වායුඝංඥා ඇති නොවේ නම්, ආකාශානඤ්ඤායතනයෙහි ආකාශානඤ්ඤායතනඝංඥා ඇති නොවේ නම්, විඤ්ඤාණඤ්ඤායතනයෙහි විඤ්ඤාණඤ්ඤායතනඝංඥා ඇති නොවේ නම්, ආකිඤ්ඤායතනයෙහි ආකිඤ්ඤායතනඝංඥා ඇති නො වේ නම්, නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනයෙහි නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනඝංඥා ඇති නොවේ නම්, ඉහලොකයෙහි ඉහලොකඝංඥා ඇති නොවේ නම්, පරලොකයෙහි පරලොකඝංඥා ඇති නොවේ නම්, යම් මේ ප්‍රාප්ත පයෙඝිමිත මනසින් අනුච්චරිත වූ දිට්ඨ සුත මුත විඤ්ඤාතයෙක් ඇත්ද, එහිදු සංඥා ඇති නො වේ නම්, සංඥා ඇතියේත් වේ නම්, මහණහට එබඳු සමාධිප්‍රතිලාභයෙක් වන්නේ දැයි?

මහණෙනි, යම් පරිද්දෙකින් පාටිච්ඡයෙහි පාටිච්ඡංඥා ඇති නොවේ නම් .. යම් මේ ප්‍රාප්ත පයෙඝිමිත මනසින් අනුච්චරිත දිට්ඨ සුත මුත විඤ්ඤාතයෙක් ඇත් ද එහිදු සංඥා නැතිද යේ වේ නම්, සංඥා ඇතියේත් වේ නම් මහණහට එ බඳු සමාධිප්‍රතිලාභයෙක් වන්නේය යි.

යථා කථං පන භතෙන සීයා භික්ඛුනො තථා රූපො සමාධිපට්ඨානො
 යථා නෙව පඨවියං පඨවිසඤ්ඤි අස්ස -පෙ- යමිදං දිට්ඨං සුතං මුතං
 විඤ්ඤානං පතනං පරියෙසිතං අනුච්චරිතං මනසා තත්‍රාපි න සඤ්ඤි අස්ස,
 සඤ්ඤි ච පන අස්සාති?

ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු එවං සඤ්ඤි හොති: “එතං සත්තං එතං පණිතං
 යදිදං සබ්බසංඛාර සමපො සබ්බපට්ඨපටිනිසංගො තණ්හකඛයො විරාගො
 නිරෝධො නිබ්බානානි”. එවං ඛො භික්ඛවෙ සීයා භික්ඛුනො තථා රූපො
 සමාධිපට්ඨානො යථා නෙව පඨවියං පඨවිසඤ්ඤි අස්ස න ආපසම්
 ආපොසඤ්ඤි අස්ස, න තෙජසම් තෙජො සඤ්ඤි අස්ස, න වායසම්
 වායොසඤ්ඤි අස්ස, න ආකාසානඤ්ඤායතනෙ ආකාසානඤ්ඤායතන
 සඤ්ඤි අස්ස, න විඤ්ඤාණඤ්ඤායතනෙ විඤ්ඤාණඤ්ඤායතනසඤ්ඤි අස්ස, න
 ආකිඤ්ඤායතනෙ ආකිඤ්ඤායතන සඤ්ඤි අස්ස, න භවසඤ්ඤානා
 සඤ්ඤායතනෙ භවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනසඤ්ඤි අස්ස, න ඉධලොකෙ
 ඉධලොකසඤ්ඤි අස්ස, න පරලොකෙ පරලොකසඤ්ඤි අස්ස, යමිදං
 දිට්ඨං සුතං මුතං විඤ්ඤානං පතනං පරියෙසිතං අනුච්චරිතං මනසා,
 තත්‍රාපි න සඤ්ඤි අස්ස, සඤ්ඤි ච පන අස්සාති.

11. 2. 9

දුතිය සමාධි සුත්තං

[සාවස්]

තත්‍ර ඛො භගවා භික්ඛු ආමනෙත්ථි භික්ඛවොති. භද්දෙනති තෙ භික්ඛු
 භගවතො පච්චෙසසාසු. භගවා එතදවොච:

සීයා නු ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛුනො තථා රූපො සමාධිපට්ඨානො යථා
 නෙව පඨවියං පඨවිසඤ්ඤි අස්ස, න ආපසම් ආපොසඤ්ඤි අස්ස, න
 තෙජසම් තෙජොසඤ්ඤි අස්ස, න වායසම් වායොසඤ්ඤි අස්ස, න ආකාසා
 නඤ්ඤායතනෙ ආකාසානඤ්ඤායතනසඤ්ඤි අස්ස, න විඤ්ඤාණඤ්ඤා-
 යතනෙ විඤ්ඤාණඤ්ඤායතනසඤ්ඤි අස්ස, න ආකිඤ්ඤායතනෙ ආකි-
 ඤ්ඤායතනසඤ්ඤි අස්ස, න භවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනෙ භවසඤ්ඤා
 නාසඤ්ඤායතන සඤ්ඤි අස්ස, න ඉධලොකෙ ඉධලොකසඤ්ඤි අස්ස, න
 පරලොකෙ පරලොකසඤ්ඤි අස්ස, යමිදං දිට්ඨං සුතං මුතං විඤ්ඤානං
 පතනං පරියෙසිතං අනුච්චරිතං මනසා, තත්‍රාපි න සඤ්ඤි අස්ස, සඤ්ඤි ච පන
 අස්සාති?

වහන්ස, යම් පරිද්දෙකින් පාරිවියෙහි පාරිවිසංඥා නොමැති වේ නම් ... යම් මේ ප්‍රාප්ත, පයෙඝිමිත, සිතින් අනුවිචරිත දිට්ඨ සුත මුත විඤ්ඤාතයෙක් ඇත් ද, එහිදු සංඥා නැතිගේ වේ නම්, සංඥා ඇතිගේත් වේ නම් මහණහට කෙසේ නම් එබදු සමාධිප්‍රතිලාභයෙක් වන්නේ දැයි?

මහණෙනි, මෙ සස්තෙහි මහණ මෙබදු සංඥා ඇතිගේ වෙයි; ‘‘යම්බදු වෙ සර්වසංස්කාරයන්ගේ ශමථයෙක්, සර්වොපධිත්ගේ ප්‍රතිනිසභියෙක් තෘණාක්ෂයෙක් විරාගයෙක් භිරොධයෙක් නිර්වාණයෙක් වේ නම්, තෙල ශාන්ත ය, තෙල ප්‍රණීත ය’’යි. මහණෙනි, මෙසේ යම්පරිද්දෙකින් පාරිවියෙහි පාරිවිසංඥා නැතිගේ වේ නම්, අප්භි අප්සංඥා නැතිගේ වේ නම්, තෙජස්සි තෙජස්සංඥා නැතිගේ වේ නම්, වායුයෙහි වායුසංඥා නැතිගේ වේ නම්, ආකාසානඤ්ඤායතනයෙහි ආකාසානඤ්ඤායතනසංඥා නැතිගේ වේ නම්, විඤ්ඤාණඤ්ඤායතනයෙහි විඤ්ඤාණඤ්ඤායතනසංඥා නැතිගේ වේ නම්, ආකිඤ්ඤායතනයෙහි ආකිඤ්ඤායතනසංඥා නැතිගේ වේ නම්, නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනයෙහි නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනසංඥා නැතිගේ වේ නම්, ඉහලොකයෙහි ඉහලොකසංඥා නැතිගේ වේ නම්, පරලොකයෙහි පරලොකසංඥා නැතිගේ වේ නම්, යම් මේ ප්‍රාප්ත, පයෙඝිමිත, සිතින් අනුවිචරිත වූ දිට්ඨ සුත මුත විඤ්ඤාතයෙක් ද ඇත් නම් එහිදු සංඥා නැතිගේ වේ නම්, සංඥා ඇතිගේත් වේ නම් මහණහට එබදු සමාධිප්‍රතිලාභයෙක් වන්නේ යයි.

11. 2. 9

දුතිය සමාධි සූත්‍රය

[සැවැත්]

එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ‘මහණෙනි’යි හික්සුන් ඇමතු සේක. ‘මහන්සැ’යි ඒ හික්සුහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිවදන් ඇස්වූහ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තෙල කරුණ වදළුසේක;

මහණෙනි, යම් පරිද්දෙකින් පාරිවියෙහි පාරිවිසංඥා නැතිගේ වේ නම්, අප්භි අප්සංඥා නැතිගේ වේ නම්, තෙජස්සි තෙජස්සංඥා නැතිගේ වේ නම්, ආකාසානඤ්ඤායතනයෙහි ආකාසානඤ්ඤායතනසංඥා නැතිගේ වේ නම්, විඤ්ඤාණඤ්ඤායතනයෙහි විඤ්ඤාණඤ්ඤායතනසංඥා නැතිගේ වේ නම්, ආකිඤ්ඤායතනයෙහි ආකිඤ්ඤායතනසංඥා නැතිගේ වේ නම්, නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනයෙහි නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනසංඥා නැතිගේ වේ නම්, ඉහලොකයෙහි ඉහලොකසංඥා නැතිගේ වේ නම්, පරලොකයෙහි පරලොකසංඥා නැතිගේ වේ නම්, යම් මේ ප්‍රාප්ත, පයෙඝිමිත, මනසින් අනුවිචරිත වූ දිට්ඨ සුත මුත විඤ්ඤාතයෙක් ඇත්නම් එහිදු සංඥා නැතිගේ වේ නම් සංඥා ඇතිගේත් වේ නම් මහණහට එබදු සමාධිප්‍රතිලාභයෙක් වන්නේ දැයි?

හගවමමුලකා නො හනෙන ධම්මා, හගවනෙතතතිකා, හගවමපටි-
සරණා, සාධු වත හනෙන හගවතතඤ්ඤව පටිභාතු එතස්ස භාසිතස්ස
අපො හගවතො සුඤ්ඤා භික්ඛු ධාරෙස්සනතිති.

තෙන භි භික්ඛවෙ සුණාම සාධුකං මනසි කරොම භාසිස්සාමිති.
එවමහතෙතති ඛො තෙ භික්ඛු හගවතො පච්චස්සාසුං හගවා එතදවොච:

සියා භික්ඛවෙ භික්ඛුනො තථාරූපො සමාධිපට්ටලාභො, යථා නෙව
පඨවියං පඨවිසඤ්ඤි අස්ස, -පෙ- යමපිදං දිට්ඨං සුතං මුතං විඤ්ඤානං පතනං
පරියෙසිතං අනුච්චරිතං මනසා, තත්‍රාපි න සඤ්ඤි අස්ස සඤ්ඤි ච පන
අස්සාති.

යථා කථං පන හනෙන සියා භික්ඛුනො තථාරූපො සමාධිපට්ටලාභො,
යථා නෙව පඨවියං පඨවිසඤ්ඤි අස්ස -පෙ- යමපිදං දිට්ඨං සුතං මුතං
විඤ්ඤානං පතනං පරියෙසිතං අනුච්චරිතං මනසා, තත්‍රාපි න සඤ්ඤි අස්ස
සඤ්ඤි ච පන අස්සාති?

ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු එවං සඤ්ඤි ගොති: “එතං සත්තං එතං පණීතං
යදිදං සබ්බසංඛාරසමථො සබ්බපට්ඨිනිස්සගෙනා තණ්හසබ්බො විරාගො
නිරෝධො නිබ්බානානති”. එවං ඛො භික්ඛවෙ සියා භික්ඛුනො තථාරූපො
සමාධිපට්ටලාභො යථා නෙව පඨවියං පඨවිසඤ්ඤි අස්ස -පෙ- යමපිදං
දිට්ඨං සුතං මුතං විඤ්ඤානං පතනං පරියෙසිතං අනුච්චරිතං මනසා, තත්‍රාපි
න සඤ්ඤි අස්ස, සඤ්ඤි ච පන අස්සාති.

11. 2. 10

තතිය සමාධි සුත්තං

[සාවකී]

අම ඛො සම්මෙවුලා භික්ඛු යෙනායමො සාරිපුත්තො තෙත්‍රපසඤ්ඤාමිසු,
උපසංචිතමිත්‍රා ආයමොතා සාරිපුත්තෙන සද්ධිං සමෙමාදිංසු, සමෙමාදනියං
කථං සාරාණියං විනිසාරෙඤ්ඤා එකමන්තං නිසිදිංසු, එකමන්තං නිසින්නා
ඛො තෙ භික්ඛු ආයමන්තං සාරිපුත්තං එතදවොචුං.

වහන්ස, අපගේ ධර්මයෝ හඟවද්මුලකයහ, හඟවද්නෙතකයහ, හඟවන්ප්‍රතිසරණයහ. වහන්ස, තෙල භාෂිතයාගේ අතීය භාග්‍යවතුන් වහන්සේට ම වැටහේ නම්, එකාත්තයෙන් මැනූ මය. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ හමුයෙහි අසා හික්මුණු ධරන්තෘහයි.

මහණෙනි, එකරුණිත් අසව, මොනොවට මෙනෙහි කරව, කියන්නෙමිහි. ‘වහන්ස, එසේය’යි ඒ හික්මුණු භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිවදන් ඇස්වූහ, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තෙල වදළහ:

මහණෙනි, යම්පරිද්දෙකින් පෘථිවියෙහි පෘථිවිසංඥා නොමැතියේ වේ නම් ... යම්බඳු මේ මනසින් ප්‍රාප්ත, පයෙඹිත, අනුච්චරිත වූ දිට්ඨ සූත මුත වික්කානසෙක් වේ නම්, එහිදු සංඥා නැතියේ වේ නම්, සංඥා ඇතියේ ද වේ නම්, මහණහට එබඳු සමාධිප්‍රතිලාභයෙක් වන්නේය.

වහන්ස, යම්පරිද්දෙකින් පෘථිවියෙහි පෘථිවිසංඥා නොමැතියේ වේ නම් ... යම්බඳු මේ මනසින් ප්‍රාප්ත, පයෙඹිත, අනුච්චරිත වූ දිට්ඨ සූත මුත වික්කානසෙක් වේ නම්, එහිදු සංඥා නැතියේ වේ නම් සංඥා ඇතියේ ද වේ නම් කෙසේ නම් මහණහට එබඳු සමාධිප්‍රතිලාභයෙක් වේ දැයි?

මහණෙනි, මෙසේයනෙහි මහණ මෙබඳු සංඥා ඇතියේ වෙයි. “යම්බඳු මේ සර්වසංස්කාරයන්ගේ ගමපයෙක්, සර්වොපධිත්ගේ ප්‍රතිනිසඞ්ගයෙක් තෘෂ්ණාක්ෂයයෙක් විරාගයෙක් භිරොධයෙක් නිර්වාණයෙක් වේ නම්, තෙල භාෂිතය, තෙල ප්‍රණීතය”යි. මහණෙනි, මෙසේ වනාහි යම් පරිද්දෙකින් පෘථිවියෙහි පෘථිවිසංඥා නැතියේ වේ නම් ... යම්බඳු මේ මනසින් ප්‍රාප්ත, පයෙඹිත, අනුච්චරිත වූ දිට්ඨ සූත මුත වික්කානසෙක් වේ නම්, එහිදු සංඥා නැතියේත් සංඥා ඇතියේත් වේ නම්, එබඳු සමාධි-ප්‍රතිලාභයෙක් හික්මුණට වන්නේ යයි.

11. 2. 10

තතිය සමාධි සූත්‍රය

එකල්හි බොහෝ හික්මුණු ආයුෂ්මත් ශාරිපුත්‍ර තෙරණුවන් කරා එළඹියහ, එළඹ ආයුෂ්මත් ශාරිපුත්‍ර තෙරුන් හා සමග සතුටුවූහ. සමමොදනයට ගිසි සිහිකටයුතු කථාව කොට නිමවා එකත්පසෙක හුන්හ. එකත්පසෙක හුන් එ හික්මුණු ආයුෂ්මත් ශාරිපුත්‍ර තෙරණුවන්ට තෙල කීහ:

සියානු බො ආවුසො සාරිපුත්ත භික්ඛුනො තථාරූපො සමාධිපට්ටාහො යථා නෙව පඨවියං පඨවිසඤ්ඤි අස්ස -පෙ- යමපිදං දිට්ඨං සුතං මුතං විඤ්ඤානං පත්තං පරියෙසිතං අනුච්චරිතං මනසා තත්‍රාපි න සඤ්ඤි අස්ස, සඤ්ඤි ච පන අස්සාති?

සියා ආවුසො භික්ඛුනො තථාරූපො සමාධිපට්ටාහො යථා නෙව පඨවියං පඨවිසඤ්ඤි අස්ස -පෙ- යමපිදං දිට්ඨං සුතං මුතං විඤ්ඤානං පත්තං පරියෙසිතං අනුච්චරිතං මනසා, තත්‍රාපි න සඤ්ඤි අස්ස, සඤ්ඤි ච පන අස්සාති.

යථා කථමපන ආවුසො සාරිපුත්ත සියා භික්ඛුනො තථාරූපො සමාධිපට්ටාහො, යථානෙව පඨවියං පඨවිසඤ්ඤි අස්ස -පෙ- යමපිදං දිට්ඨං සුතං මුතං විඤ්ඤානං පත්තං පරියෙසිතං අනුච්චරිතං මනසා, තත්‍රාපි න සඤ්ඤි අස්ස, සඤ්ඤි ච පන අස්සාති?

ඉධාවුසො භික්ඛු එවං සඤ්ඤි හොති: “එතං සත්තං එතං පඤ්ඤානං යදිදං සබ්බසංඝාරසමප්පාදං සබ්බපට්ඨපට්ඨිකාගො තණ්හකකයො විරාගො නිරෝධො නිබ්බානානති. එවං බො ආවුසො සියා භික්ඛුනො තථාරූපො සමාධිපට්ටාහො යථා නෙව පඨවියං පඨවිසඤ්ඤි අස්ස -පෙ- යමපිදං දිට්ඨං සුතං මුතං විඤ්ඤානං පත්තං පරියෙසිතං අනුච්චරිතං මනසා, තත්‍රාපි න සඤ්ඤි අස්ස, සඤ්ඤි ච පන අස්සාති.

11. 2. 11

චතුස්ස සමාධි සුත්තං

[සාවස්]

තත්‍ර බො ආයස්මා සාරිපුත්තො භික්ඛු ආමනෙතසි -පෙ-

සියානු බො ආවුසො භික්ඛුනො තථාරූපො සමාධිපට්ටාහො යථා නෙව පඨවියං පඨවිසඤ්ඤි අස්ස, න ආපස්මිං ආපොසඤ්ඤි අස්ස, න ගතජස්මිං තෙජොසඤ්ඤි අස්ස, න වායස්මිං වායොසඤ්ඤි අස්ස න ආකාසානඤ්ඤායතනෙ ආකාසානඤ්ඤායතනසඤ්ඤි අස්ස, න විඤ්ඤාණඤ්ඤායතනෙ විඤ්ඤාණඤ්ඤායතනසඤ්ඤි අස්ස, න ආකිඤ්ඤායතනෙ ආකිඤ්ඤායතනසඤ්ඤි අස්ස, න නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනෙ නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනසඤ්ඤි අස්ස, න ඉධ ලොකෙ ඉධලොකසඤ්ඤි අස්ස, න පරලොකෙ පරලොකසඤ්ඤි අස්ස, යමපිදං දිට්ඨං සුතං මුතං විඤ්ඤානං පත්තං පරියෙසිතං අනුච්චරිතං මනසා තත්‍රාපි න සඤ්ඤි අස්ස, සඤ්ඤි ච පන අස්සාති.

ඇවැත් ශාරිපුත්‍රයෙනි, යම් පරිද්දෙකින් පාරිච්ඡයෙහි පාරිච්ඡංඤා නැතියේ වේ නම් ... යම්බඳු මේ මනසින් ප්‍රාප්ත පයෙහිමිත අනුවච්චිත වූ දිට්ඨ සුත මුත විඤ්ඤාතයෙක් වේ නම්, එහිදු සංඤා නැතියේත් සංඤ ඇතියේත් වේ නම්, මහණහට එබඳු සමාධිප්‍රතිලාභයෙක් වන්නේ දැයි?

ඇවැත්නි, යම්පරිද්දෙකින් පාරිච්ඡයෙහි පාරිච්ඡංඤා නැති වේ නම් ... යම්බඳු මේ මනසින් ප්‍රාප්ත පයෙහිමිත අනුවච්චිත වූ දිට්ඨ සුත මුත විඤ්ඤාතයෙක් වේ නම් එහිදු සංඤා නැතියේත් සංඤා ඇතියේත් වේ නම්, මහණහට එබඳු සමාධිප්‍රතිලාභයෙක් වන්නේ යයි.

ඇවැත් ශාරිපුත්‍රයෙනි, යම්පරිද්දෙකින් පයච්ඡයෙහි පාරිච්ඡංඤා නැති වේ නම් ... යම්බඳු මේ මනසින් ප්‍රාප්ත පයෙහිමිත අනුවච්චිත වූ දිට්ඨ සුත මුත විඤ්ඤාතයෙක් වේ නම්, එහිදු සංඤා ඇතියේත් සංඤා නැතියේත් වේ නම්, මහණහට එබඳු සමාධිප්‍රතිලාභයෙක් කෙසේ වන්නේ දැයි?

ඇවැත්නි, මෙසස්තෙහි මහණ මෙබඳු සංඤ ඇතියේ වෙයි. යම්බඳු මේ සච්ඡංසකාරයන්ගේ ශමථයෙක් සමාපයින්ගේ ප්‍රතිනිසභියෙක් තෘෂ්ණාක්ෂයෙක් විරාගයෙක් නිරෝධයෙක් නිව්වාණයෙක් වේ නම් තෙල ශාන්තය, තෙල ප්‍රණීතය'යි. ඇවැත්නි, යම් පරිද්දෙකින් පාරිච්ඡයෙහි පාරිච්ඡංඤ ඇතියේ නොවේ නම් ... යම් මේ මනසින් ප්‍රාප්ත වූ පයෙහිමිත වූ අනුවච්චිත වූ දිට්ඨ සුත මුත විඤ්ඤාතයෙක් වේ නම් එහිදු සංඤ ඇතියේ නොවේ නම්, සංඤ ඇතියේත් වේ නම් මහණහට එබඳු සමාධි ප්‍රතිලාභයෙක් වේ යයි.

11. 2. 11

චතුස්සමාධි සූත්‍රය

[සැවැත්]

එකල්හි ආයුෂ්මත් ශාරිපුත්‍ර තෙරණුවෝ මහණුන් ඇමතුහ. ...

ඇවැත්නි, යම් පරිද්දෙකින් පාරිච්ඡයෙහි පාරිච්ඡංඤ ඇතියේ නොවේ නම්; අප්භි අප්සංඤ ඇති නොවේ නම්, තෙජස්හි තෙජස්සංඤ ඇති නොවේ නම්, වායුයෙහි වායුසංඤ ඇති නොවේ නම්, ආකාශානඤායතනයෙහි ආකාශානඤායතනසංඤ ඇති නොවේ නම්, විඤ්ඤාණඤායතනයෙහි විඤ්ඤාණඤායතන සංඤ ඇති නොවේ නම්, ආකිඤ්ඤායතනයෙහි ආකිඤ්ඤායතනසංඤ ඇති නොවේ නම්, නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනයෙහි නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනසංඤ ඇති නොවේ නම්, ඉහලොකයෙහි ඉහලොකසංඤ ඇති නොවේ නම්, පරලොකයෙහි පරලොකසංඤ ඇති නොවේ නම්, යම්බඳු මේ මනසින් ප්‍රාප්ත වූ පයෙහිමිත වූ අනුවච්චිත වූ දිට්ඨ සුත මුත විඤ්ඤාතයෙක් වේ නම් එහිදු සංඤ නැතියේත් සංඤ ඇතියේත් වේ නම්, මහණහට එබඳු සමාධිප්‍රතිලාභයෙක් වන්නේ දැයි?

දුරතොපි ඛො මයං ආවුසො ආගච්ඡය්‍යාම ආයස්මතො සාරිපුත්තස්ස සන්තිකෙ එතස්ස භාසිතස්ස අත්මඤ්ඤාතුං. සාධු චතායස්මන්තං යෙව් සාරි-
පුත්තං පටිභාතු එතස්ස භාසිතස්ස අත්මො. ආයස්මතො සාරිපුත්තස්ස සුඤ්ඤා භික්ඛු ධාරෙස්සන්ති.

තෙනභාවුසො සුඤ්ඤාථ සාධුකං මනසිකරොථ භාසිසස්මිති. ඵචමා-
වුසොති ඛො තෙ භික්ඛු ආයස්මතො සාරිපුත්තස්ස පච්චසෙස්සාසුං. ආයස්මා
සාරිපුත්තො එතදවොච:

සියා ආවුසො භික්ඛුනො තථාරූපො සමාධිපට්ඨාභො යථා නෙව
පඨවියං පඨවිසඤ්ඤා අස්ස, -පෙ- යමපිදං දිට්ඨං සුතං විඤ්ඤාතං පත්තං
පරියෙසිතං අනුච්චරිතං මනසා, තත්ත්වාපි න සඤ්ඤා අස්ස, සඤ්ඤා ච පන
අස්සාති.

යථා කථමපනාවුසො සාරිපුත්තසියා භික්ඛුනො තථාරූපො සමාධි-
පට්ඨාභො යථා නෙව පඨවියං පඨවිසඤ්ඤා අස්ස -පෙ- යමපිදං දිට්ඨං සුතං
මුතං විඤ්ඤාතං පත්තං පරියෙසිතං අනුච්චරිතං මනසා, තත්ත්වාපි න සඤ්ඤා
අස්ස, සඤ්ඤා ච පන අස්සාති?

ඉධාවුසො භික්ඛු ඵචං සඤ්ඤා හොති: එතං සන්තං, එතං පණිතං යදිදං
සබ්බසංඝාරසමුපො සබ්බපට්ඨිපට්ඨිත්ථස්සග්ගො තණ්හකකියො විරාගො
නිරෝධො භිබ්බානන්ති. ඵචමපි ඛො ආවුසො සියා භික්ඛුනො තථාරූපො
සමාධිපට්ඨාභො යථා නෙව පඨවියං පඨවිසඤ්ඤා අස්ස න ආපසම්-
ආපොසඤ්ඤා අස්ස, න තෙජස්සිං තෙජොසඤ්ඤා අස්ස න වායස්මිං වායො-
සඤ්ඤා අස්ස, න ආකාසානඤ්ඤායතනෙ ආකාසානඤ්ඤායතනසඤ්ඤා
අස්ස, න විඤ්ඤාණඤ්ඤායතනෙ විඤ්ඤාණඤ්ඤායතනසඤ්ඤා අස්ස න
ආකිඤ්ඤායතනෙ ආකිඤ්ඤායතනසඤ්ඤා අස්ස න නෙවසඤ්ඤා-
නාසඤ්ඤායතනෙ නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනසඤ්ඤා අස්ස, න ඉධලොකෙ
ඉධලොකසඤ්ඤා අස්ස න පරලොකෙ පරලොකසඤ්ඤා අස්ස, යමපිදං දිට්ඨං
සුතං මුතං විඤ්ඤාතං පත්තං පරියෙසිතං අනුච්චරිතං මනසා, තත්ත්වාපි න
සඤ්ඤා අස්ස, සඤ්ඤා ච පන අස්සාති.

අනුසස්තිවග්ගො දුතියො.

තත්ත්වාදානං:

දෙව මහානාමා ච නන්දියෙත සුභුතිනා ච මෙත්තා,
සමා දෙව ගොසාලො චත්තාරො ච සමාධිනාති.

ඇවැත් ශාරිපුත්‍රයෙනි, අපි ආයුෂ්මත් ශාරිපුත්‍ර තෙරුන් හමුයෙහි තෙල භාෂිතයාගේ අතීය දන ගැනුම සඳහා දුර සිට එමු. තෙල භාෂිතයාගේ අතීය ආයුෂ්මත් ශාරිපුත්‍රයනට ම වැටහේ නම් මැනූ මය. ආයුෂ්මත් ශාරිපුත්‍රයන්ගේ භාෂිතය දසා භික්ෂුහු ධරන්නාහයි.

ඇවැත්නි, එ කරුණින් අසව, මොනොවට මෙනෙහි කරව, කියන්නෙමැයි. ඇවැත්නි, එසේ යයි එ භික්ෂුහු ආයුෂ්මත් ශාරිපුත්‍රයනට පිළිවදන් ඇස්වූහ. ආයුෂ්මත් ශාරිපුත්‍ර තෙරණුවෝ තෙල කරුණ වදළහ.

ඇවැත්නි, යම් පරිද්දෙකින් පාරිවියෙහි පාරිවිසංඤ නොමැති වේ නම්, ... යම්බඳු මේ මනසින් ප්‍රාප්ත පයෙඝිෂිත අනුච්චරිත වූ දිට්ඨ සුත මුත විඤ්ඤනයෙක් වේ නම් එහිදු සංඤ නැතියේ වේ නම් සංඤ ඇතියේත් වේ නම් මහණහට එබඳු සමාධිප්‍රතිලාභයෙක් වන්නේයයි.

ඇවැත් ශාරිපුත්‍රයෙනි, යම් පරිද්දෙකින් පාරිවියෙහි පාරිවිසංඤ නොමැති වේ නම් ... යම්බඳු මේ මනසින් ප්‍රාප්ත පයෙඝිෂිත අනුච්චරිත වූ දිට්ඨ සුත මුත විඤ්ඤනයෙක් වේ නම්, එහිදු සංඤ නැතියේ වේ නම්, සංඤ ඇතියේත් වේ නම් මහණහට කෙසේ නම් එබඳු සමාධිප්‍රතිලාභයෙක් වන්නේ ද යි?

ඇවැත්නි, මෙ සස්තෙහි මහණ මෙබඳු සංඤ ඇතියේ වෙයි. යම්බඳු මේ සථිසංස්කාරයන්ගේ ශමථයෙක්, සචෝපධිත්ගේ ප්‍රතිනිසභයෙක් තෘෂ්ණාක්ෂයෙක් විරාගයෙක් භිරොධයෙක් නිව්භයෙක් වේ නම්, තෙල ශාන්තය, තෙල ප්‍රණීතයයි. ඇවැත්නි, යම් පරිද්දෙකින් පාරිවියෙහි පාරිවිසංඤ නොමැතියේ වේ නම්, අප්භි අප්සංඤ ඇති නො වේ නම්, තෙජස්සි තෙජස් සංඤ නොමැති වේ නම්, වායුයෙහි වායුසංඤ නොමැති වේ නම්, ආකාශානඤ්ඤායතනයෙහි ආකාශානඤ්ඤායතනසංඤ නොමැති වේ නම්, විඤ්ඤාණඤ්ඤායතනයෙහි විඤ්ඤාණඤ්ඤායතන සංඤ නොමැති වේ නම්, ආකිඤ්ඤායතනයෙහි ආකිඤ්ඤායතන සංඤ නොමැති වේ නම්, නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනයෙහි නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනසංඤ නොමැති වේ නම්, ඉහලොකයෙහි ඉහලොකසංඤ නොමැතියේ වේ නම්, පරලොකයෙහි පරලොකසංඤ නොමැති වේ නම්, යම්බඳු මේ මනසින් ප්‍රාප්ත පයෙඝිෂිත අනුච්චරිත වූ දිට්ඨ සුත මුත විඤ්ඤනයෙක් වේ නම් එහිදු සංඤා නොමැතියේ වේ නම්, සංඤා ඇතියේත් වේ නම්, මහණහට මෙසේ එබඳු සමාධි ප්‍රතිලාභයෙක් වන්නේ යයි.

අනුස්සන්ධි වර්ගය දෙවැනි යි.

එහි උද්දනය:

මහානාම සූත්‍ර දෙකය, නන්දිය සූත්‍රය, සුභුති, සූත්‍රය, මෙත්තානිසංස සූත්‍රය, දසමගප්පති සූත්‍රය, ගෝපාල සූත්‍ර දෙකය, සමාධි සූත්‍ර සතර දැයි එකොළොසෙකි.

3. සාමකඳු වගෙහි

11, 3, 1-8

අනිව්‍යානුපසන්නා සුත්තං

එකාදසති භික්ඛවෙ අබ්බෙහි සමන්තාගතො ගොපාලකො අභබ්බො ගොගණං පරිහරිතුං ඵාතිකත්තුං, කතමෙහි එකාදසති: ඉධ භික්ඛවෙ ගොපාලකො න රූපඤ්ඤ හොති, න උසබ්භ කුසලො හොති න ආසාචිකං සාදෙනා හොති, න වණං පටිච්ඡාදෙනා හොති, න ධූමං කන්තා හොති න තිත්ථං ජානාති, න පිතං ජානාති න විථිං ජානාති, න ගොවරකුසලො හොති, අනවසෙසදෙහි ව හොති, යෙ තෙ උසහා ගොපිතරො ගොපරිනායකා තෙ න අතිරේකපුජාය පුජෙතා හොති, ඉමෙහි ඛො භික්ඛවෙ එකාදසති අබ්බෙහි සමන්තාගතො ගොපාලකො අභබ්බො ගොගණං පරිහරිතුං ඵාතිකත්තුං.

එව්වෙව ඛො භික්ඛවෙ එකාදසති ධම්මෙහි සමන්තාගතො භික්ඛු අභබ්බො චක්ඛුසමිං අනිව්‍යානුපසසි විහරිතුං -පෙ- අභබ්බො චක්ඛුසමිං දුක්ඛානුපසසි විහරිතුං -පෙ- අභබ්බො චක්ඛුසමිං අනත්තානුපසසි විහරිතුං -පෙ- අභබ්බො චක්ඛුසමිං ඛයානුපසසි විහරිතුං -පෙ- අභබ්බො චක්ඛුසමිං වයානුපසසි විහරිතුං -පෙ- අභබ්බො චක්ඛුසමිං විරාගානුපසසි විහරිතුං -පෙ- අභබ්බො චක්ඛුසමිං නිරොධානුපසසි විහරිතුං -පෙ- අභබ්බො චක්ඛුසමිං පටිනිසංගානුපසසි විහරිතුං -පෙ-

11, 3, 9 - 48

යොතස්මිං -පෙ- සාණස්මිං -පෙ- ජිව්හාය -පෙ- කායස්මිං -පෙ- චතස්මිං -පෙ-

11, 3, 49 - 96

රූපෙසු -පෙ- සද්දෙසු -පෙ- ගන්ධෙසු -පෙ- ඵොද්ධබ්බෙසු -පෙ- ධම්මෙසු -පෙ-

3. සාමකැරැල්ලේ වර්ගය

11. 3. 1 - 8

අනිවාර්යානුපයෝගී සූත්‍රයෝ

මහණෙනි, එකොළොස් කරුණකින් සමන්විත ගොපල ගොමණිකය පරිහරණය කරන්නට හෝ වඩන්නට අභව්‍ය වෙයි. කවර එකොළොසෙකින් යත්:

මහණෙනි, මෙලොවහි ගොපල තෙම රූපඥ නොවෙයි. ලක්ෂණ කුශල නොවේ, මක්ෂිකාණ්ඩ නො හරන්නේ වෙයි. ඉණප්‍රතිව්‍යාදන නො කරන්නේ වෙයි. ධූම නො කරන්නේ වෙයි. තීරිය නො දන්නේය. පිත්ත නො දන්නේය. විරිය නො දන්නේය. ගොවර කුශල නොටන්නේය. අනවශෙෂදෙහි ද වෙයි. ගොපිතා වූ ගොපරිත්තායක වූ යම් ඒ වාෂගයෝ වෙත් නම් උන් අතිරේක පූජායෙන් නො පුදනුයේ වෙයි. මහණෙනි, මෙ එකොළොස් කරුණින් සමන්විත ගොපාල තෙම ගොමණික පරිහරණයට හෝ වර්ධනයට අභව්‍ය වෙයි.

මහණෙනි, එපරිද්දෙන් ම එකොළොස් කරුණකින් සමන්විත මහණ වක්ෂුස්හි අතිත්‍යානුදර්ශීව වාසය කරන්නට අභව්‍ය වෙයි ... වක්ෂුස්හි දුෂ්කානුදර්ශීව වාසය කරන්නට අභව්‍ය වෙයි ... වක්ෂුස්හි අනාත්මානුදර්ශීව වාසය කරන්නට අභව්‍ය වෙයි, -පෙ- වක්ෂුස්හි ක්ෂයානුදර්ශීව වාසය කරන්නට අභව්‍ය වෙයි ... වක්ෂුස්හි ව්‍යාධි-
දර්ශීව වාසය කරන්නට අභව්‍ය වෙයි ... වක්ෂුස්හි විරාගානුදර්ශීව වාසය කරන්නට අභව්‍ය වෙයි ... වක්ෂුස්හි නිරෝධානු දර්ශීව වාසය කරන්නට අභව්‍ය වෙයි... වක්ෂුස්හි ප්‍රතිනිෂ්චානුදර්ශීව වාසය කරන්නට අභව්‍ය වෙයි....

11. 3. 9 - 48

සොතස්හි ... ප්‍රාණයෙහි ... ජිව්වායෙහි ... කායයෙහි ... මනස්හි ...

11. 3. 49 - 96

රූපයන්හි... ගන්ධයන්හි... ගන්ධයන්හි... ස්ප්‍රභවයන්හි... ධර්මයන්හි

11. 3. 97-144

චක්‍රවිඤ්ඤාණං -පෙ- සොතවිඤ්ඤාණං -පෙ- සානවිඤ්ඤාණං -පෙ-
ජිව්හාවිඤ්ඤාණං -පෙ- කායවිඤ්ඤාණං -පෙ- මනෝවිඤ්ඤාණං -පෙ-

11. 3. 145-192

චක්‍රසම්මසෙය්‍යං -පෙ- සොතසම්මසෙය්‍යං -පෙ- සාන සම්මසෙය්‍යං -පෙ-
ජිව්හාසම්මසෙය්‍යං -පෙ- කායසම්මසෙය්‍යං -පෙ- මනෝසම්මසෙය්‍යං -පෙ-

11. 3. 193-240

චක්‍රසම්මසංස්ථාය වේදනාය -පෙ- සොතසම්මසංස්ථාය වේදනාය -පෙ-
සානසම්මසංස්ථාය වේදනාය -පෙ- ජිව්හාසම්මසංස්ථාය වේදනාය -පෙ-
කායසම්මසංස්ථාය වේදනාය -පෙ- මනෝසම්මසංස්ථාය වේදනාය -පෙ-

11. 3. 241-288

රූපසංකෘය්‍යං -පෙ- සද්දසංකෘය්‍යං -පෙ- ගන්ධසංකෘය්‍යං -පෙ-
රසසංකෘය්‍යං -පෙ- ඵොට්ඨබ්බසංකෘය්‍යං -පෙ- ධම්මසංකෘය්‍යං -පෙ-

11. 3. 289-336

රූපසංඤ්චනනාය -පෙ- සද්දසංඤ්චනනාය -පෙ- ගන්ධසංඤ්චනනාය -
-පෙ- රසසංඤ්චනනාය -පෙ- ඵොට්ඨබ්බසංඤ්චනනාය -පෙ- ධම්ම-
සංඤ්චනනාය -පෙ-

11. 3. 337-384

රූපනණ්‍යාය -පෙ- සද්දනණ්‍යාය -පෙ- ගන්ධනණ්‍යාය -පෙ-
රසනණ්‍යාය -පෙ- ඵොට්ඨබ්බනණ්‍යාය -පෙ- ධම්මනණ්‍යාය -පෙ-

11. 3. 385-432

රූපචිතකෙක -පෙ- සද්දචිතකෙක -පෙ- ගන්ධචිතකෙක -පෙ-
රසචිතකෙක -පෙ- ඵොට්ඨබ්බචිතකෙක -පෙ- ධම්මචිතකෙක -පෙ-

11. 3. 97-144

වක්ෂුර්විඥානයෙහි ... ප්‍රොතවිඥානයෙහි ... ප්‍රාණවිඥානයෙහි
 ජිවහාවිඥානයෙහි ... කායවිඥානයෙහි ... මනෝවිඥානයෙහි ...

11. 3. 145-192

වක්ෂුස්සංස්පඨියෙහි ... ශ්‍රොතසංස්පඨියෙහි ... ප්‍රාණසංස්පඨියෙහි
 ... ජිව්වාසංස්පඨියෙහි ... කායසංස්පඨියෙහි ... මනස්සංස්පඨියෙහි

11. 3. 193-240

වක්ෂුස් සංස්පඨියෙන් උපන් වෙදනායෙහි ... ශ්‍රොතසංස්පඨියෙන්
 උපන් වෙදනායෙහි ... ප්‍රාණසංස්පඨියෙන් උපන් වෙදනායෙහි ...
 ජිව්වාසංස්පඨියෙන් උපන් වෙදනායෙහි ... කාය සංස්පඨියෙන් උපන්
 වෙදනායෙහි ... මනස් සංස්පඨියෙන් උපන් වෙදනායෙහි ...

11. 3. 241-288

රූපසඤ්ඤායෙහි...ශබ්ද සඤ්ඤායෙහි...ගන්ධ සඤ්ඤායෙහි...රස සඤ්ඤායෙහි...
 ස්ප්‍රෂ්ටව්‍යසඤ්ඤායෙහි ... ධම්මසඤ්ඤායෙහි ...

11. 3. 289-336

රූපසඤ්ඤාවෙනනායෙහි...ශබ්දසඤ්ඤාවෙනනායෙහි... ගන්ධසඤ්ඤාවෙනනා...
 යෙහි ... රසසඤ්ඤාවෙනනායෙහි ... ස්ප්‍රෂ්ටව්‍ය සඤ්ඤාවෙනනායෙහි ...
 ධම්මසඤ්ඤාවෙනනායෙහි ...

11. 3. 337-384

රූපතෘෂ්ණායෙහි ... ශබ්දතෘෂ්ණායෙහි ... ගන්ධතෘෂ්ණායෙහි ...
 රසතෘෂ්ණායෙහි ... ස්ප්‍රෂ්ටව්‍යතෘෂ්ණායෙහි ... ධම්මතෘෂ්ණායෙහි ...

11. 3. 385-432

රූපවිතර්කයෙහි...ශබ්දවිතර්කයෙහි...ගන්ධවිතර්කයෙහි...රසවිතර්ක-
 යෙහි ... ස්ප්‍රෂ්ටව්‍යවිතර්කයෙහි ... ධම්මවිතර්කයෙහි ...

11. 3. 433-480

රූපවිචාර -පෙ- සඳුවිචාර -පෙ- ගැඬවිචාර -පෙ- රසවිචාර
-පෙ- පොඬබඩවිචාර -පෙ- ධම්මවිචාර -පෙ- අනිව්‍යානුපසාදි
විහරිතුං -පෙ- දුක්ඛානුපසාදි විහරිතුං -පෙ- අනත්තානුපසාදි විහරිතුං -පෙ-
බ්‍රහ්මානුපසාදි විහරිතුං -පෙ- ව්‍යානුපසාදි විහරිතුං -පෙ- විරාගානුපසාදි
විහරිතුං -පෙ- නිරෝධානුපසාදි විහරිතුං -පෙ- පටිනිසංයානුපසාදි
විහරිතුං.

11. 3. 481-960

එකාදසහි භික්ඛවෙ අබ්බෙහි සමනනාගකො ගොපාලකො හබ්බො
ගොගණං පරිහරිතුං, එකිකතතුං. කතමෙහි එකාදසහි: ඉධ භික්ඛවෙ
ගොපාලකො රූපඤ්ඤා භොති -පෙ-

එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ එකාදසහි ධම්මෙහි සමනනාගකො භික්ඛු
හබ්බො චක්ඛුසම් අනිව්‍යානුපසාදි විහරිතුං -පෙ- පටිනිසංයානුපසාදි
විහරිතුං.

සාමඤ්ඤවග්ගො තතිසො,

11. 3. 433-480

රූපවිචාරයෙනි...ශබ්දවිචාරයෙනි...ගන්ධවිචාරයෙනි...රසවිචාරයෙනි...
 ස්ප්‍රෂ්ටව්‍යවිචාරයෙනි ... ධර්මවිචාරයෙනි ... අනිත්‍යානුදර්ශීව වාසය
 කරනට ... දුඃඛානුදර්ශීව වාසය කරනට ... අනාත්මානුදර්ශීව වාසය
 කරනට ... ක්ෂයානුදර්ශීව වාසය කරනට-... ව්‍යයානුදර්ශීව වාසය කරනට
 ... විරාගානුදර්ශීව වාසය කරනට... නිරෝධානුදර්ශීව වාසය කරනට
 ... ප්‍රතිනිඃසංඛානුදර්ශීව වාසය කරනට අභව්‍ය වෙයි.

11. 3. 481-960

මහණෙනි එකොළොස් කරුණකින් සමන්වාගත ගොපාල තෙමි
 ගොමණ්ඩල පරිහරණයට වර්ධනයට භව්‍ය වෙයි. කවර එකොළොසෙ-
 කින යත්: මහණෙනි, මේ ලොවිහි ගොපාලක තෙමි රූපඥ වෙයි ...

මහණෙනි, එපරිද්දෙන්ම එකොළොස් කරුණකින් සමන්වාගත
 මහණ වක්ඛුස්සි අනිත්‍යානුදර්ශීව වාසය කරන්නට භව්‍ය වෙයි ...
 ප්‍රතිනිඃසංඛානුදර්ශීව වාසය කරනට භව්‍ය වෙයි.

සාමඤ්ඤ වර්ග තුන්වැනි යි.

රාගාදිපෙය්‍යාලෝ

11. 4. 1

රාගස්‍ය භික්‍ෂුවෙ අභිඤ්ඤාය එකාදසධම්මා භාවෙතඛ්ඛාති. කතමෙ එකාදස: පඨමං ක්‍යානං, දුතියං ක්‍යානං, තතියං ක්‍යානං චතුස්‍යං ක්‍යානං, මෙත්තාවෙනොවිමුත්ති, කරුණාවෙනොවිමුත්ති, මුදිතාවෙනොවිමුත්ති උපෙක්‍ෂාවෙනොවිමුත්ති, ආකාශානඤ්චායතනං, විඤ්ඤාණඤ්චායතනං, ආකිඤ්චඤ්ඤායතනං, රාගස්‍ය භික්‍ෂුවෙ අභිඤ්ඤාය ඉමෙ එකාදසධම්මා භාවෙතඛ්ඛාති.

11. 4. 2-10

රාගස්‍ය භික්‍ෂුවෙ පරිඤ්ඤාය -පෙ- පරික්‍ෂායාය -පෙ- පහානාය -පෙ- ඛයාය, -පෙ- වයාය, -පෙ- විරාගාය, -පෙ- නිරොධාය -පෙ- වාගාය -පෙ- පටිනිස්සභ්‍යාය ඉමෙ එකාදසධම්මා භාවෙතඛ්ඛාති.

11. 4. 11-170

දෙසස්‍ය -පෙ- මොහස්‍ය -පෙ- කොධස්‍ය -පෙ- උපනාහස්‍ය -පෙ- මක්‍ෂස්‍ය -පෙ- පලායස්‍ය -පෙ- ඉස්‍යාය -පෙ- මච්ඡරියස්‍ය -පෙ- මායාය -පෙ- සාමංගායස්‍ය -පෙ- එමහස්‍ය -පෙ- සාරම්භස්‍ය -පෙ- මානස්‍ය -පෙ- අතිමානස්‍ය -පෙ- විදස්‍ය -පෙ- පමාදස්‍ය අභිඤ්ඤාය -පෙ- පරිඤ්ඤාය -පෙ- පරික්‍ෂායාය -පෙ- පහානානාය. -පෙ- ඛයාය -පෙ- වයාය -පෙ- විරාගාය -පෙ- නිරොධාය -පෙ- වාගාය -පෙ- පටිනිස්සභ්‍යාය ඉමෙ එකාදසධම්මා භාවෙතඛ්ඛාති.

ඉදමවොච භගවා. අත්තමනා තෙ භික්‍ෂු භගවතො භාසිතං අභි-
නන්‍දුහති.

රාගාදිපෙය්‍යාලෝ නිවසීතො.

නච සුත්තස්‍යභස්‍සාති භීයො පඤ්චස්‍යතාති ච,
ස්‍යත්තපඤ්ඤායසුත්තාති¹ අභිගුහතරස්‍යමායුතාති.

එකාදසකතිපාතො නිවසීතො.

අභිගුහතරතිකායො සමත්තො.

1. සත්තපඤ්ඤායසුත්තනා - මෙසං.

රාගාදිපෙය්‍යාලය

11. 4. 1

මහණෙනි, රාගයාගේ අභිඥානය පිණිස එකොළොස් දහම් කෙනෙක් වැඩිය යුත්තාහ. කවර එකොළොස්කෙනෙක යත්: ප්‍රථමධ්‍යානය, ද්විතීය ධ්‍යානය, තෘතීය ධ්‍යානය, චතුර්ථ ධ්‍යානය, මෙන්තාවෙනොවිමුත්තිය, කරුණාවෙනොවිමුත්තිය, මුදිතාවෙනොවිමුත්තිය, උපෙක්ඛාවෙනොවිමුත්තිය, ආකාසානඤ්චායතනය, විඤ්ඤාණඤ්චායතනය, ආකිඤ්චඤ්ඤායතනය යි. මහණෙනි, රාගයාගේ අභිඥානය පිණිස මේ එකොළොස් ධර්මයෝ වැඩිය යුත්තාහ යි.

11. 4. 2-10

මහණෙනි, රාගයාගේ පරිඥානය පිණිස ... පරික්ෂය පිණිස ... ප්‍රභාණය පිණිස ... ක්ෂය පිණිස ... ව්‍යය පිණිස ... නිරෝධය පිණිස ... ත්‍යාගය පිණිස ... ප්‍රතිනිසේදය පිණිස මේ එකොළොස් දහම්හු වැඩිය යුත්තාහ යි.

11. 4. 10-170

ද්වේෂයාගේ ... මොහයාගේ ... ක්‍රොධයාගේ ... උපනාහයාගේ මක්ඛයාගේ ... පළාසයාගේ ... ඊෂ්ඨාහුගේ ... මාත්ස්‍යභීයාගේ...මායාවගේ ... ශාඛ්‍යයාගේ ... ස්තම්භයාගේ ... සාරම්භයාගේ ... මානායාගේ ... අතිවානායාගේ ... මදයාගේ ... ප්‍රමාදයාගේ අභිඥානය පිණිස ... පරිඥානය පිණිස ... පරික්ෂය පිණිස ... ප්‍රභාණය පිණිස ... ක්ෂය පිණිස ... ව්‍යය පිණිස ... විරාගය පිණිස ... ත්‍යාග පිණිස ... ප්‍රතිනිසේදය පිණිස ... මේ එකොළොස් දහම්හු වැඩිය යුත්තාහ යි.

භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදාළසේක. සතුටුසිත් ඇති ඒ හික්මුණු භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ භාෂිතය සතුටින් පිළිගත්ත යි.

රාගාදිපෙය්‍යාලය නිමි.

යුත්ත නවදහසක් ද නැවත පන්සියක් ද සත්පනස් යුත්ත කෙනෙක් ද අභිගුත්තරාගමයෙහි සංගහිත යි.

අභිගුත්තරනිකාය සමාප්ත යි.

අබ්ගුනනර - දසක එකාදසක නිපානෙසු

ගාථාදිපාදනුකකමණිකා

අත්සා පතති. හදයසා සනති.	86
අපසකා තෙ මනුසෙසු	422, 424, 462
අපපමනො අයං කලි	308, 312
අසෙබෙන ව සිලෙන	32
කණතං ධම්මං විප්‍රභාය	422, 424, 462, 464
කාමච්ඡන්දෙ ව ව්‍යාපාදෙ	32
බතතියො සෙට්ඨො ජනෙනසම්.	616
නත්‍රාභිරතිමිච්ඡයා	122, 424, 462, 464
ධනෙන ධනෙකුත ව යොධි වඩඪති	246
නමො තෙ පුරිසාජකුත	610, 612
පුරිසසා හි ජාතසා	306, 310
යෙ ව බො සමඳකාතෙ	422, 424, 462, 464
යෙසං සමෙබ්බි අබ්බානං.	422, 424, 462, 464
යො නිද්දියං පසංසති	306, 310
යො සුගතෙසු මනං පදෙසයෙ	308, 312
සද්ධාය සිලෙන ව යොධි වඩඪති	246
ස ටෙ පඤ්ඤාමපනො	25

සඤ්ඤානාමානුකම්පිකා

අ	ක
අවිරවති 42	කට්ඨෙ 240
අජිත 416	කට්ඨසංඛය 240
අට්ට 310	කපිලවත්තු 148,618,626,630
අට්ඨකනාගර 646	කමොසාදම 56
අනාථපිණ්ඩක 2, 88, 116, 160, 230, 232, 236, 246, 316, 326, 332, 584	කලඤ්ඤා 294
අපරගොයාන 106	කලඤ්ඤාභිවාප 288
අබ්බ 310	කාලී 86
අබ්බුද 310	කාසිකොසල 106
අසංඛලික 298, 608	කුකුටාරාම 644
අවනති 86	කුමුද 310
අහභ 310	කුරරසර 86
	කුරු 56
	කුසිනාරා 142
	කොකනද 350
ආ	කොකාලික 304
ආනන්ද 2,14,16,134,136, 194,246,250,268,350,408, 584,594,598,604,646	කොසල 220,310
ආහසාර 108	ග
	ගග්ගරා 268, 340
	ගඛයා 42
ඉසිදත්ත 246,256	ගිඤ්ඤාකාවසථ 608
	ගිරිමානන්ද 194
උ	ගොතම 90,334,340,346, 416,424,454,492,558
උත්තරකුරු 106	ගොසිඛයසාල 240
උත්තිය 346	ච
උපවාලා 240	චම්පා 268, 340
උපාලී 124,216,128,130,138,362	චාතුමමහාරාජික 106
උපලක 310	චාලා 240
ක	චුඤ්ඤා 480
කකකට 240	චෙති 78,280
කජ්ඣලා 100	
කට 240	

සංඝරාමානුකම්පිකා

ප		ක	
ප්ලෙදීප	106	බලිහරණ වනයන්ක	142
ජාණසොණි	424, 454, 490	බාහුන	268
ජෙතවන	2,88,116,160,166, 194,230,232,236,246,316, 332,584	බෙලුවගාම	646
		ම	
ක		මගධ	218
කපොදුරාම	350	මහාකච්චාන	86, 466
කාවතිංස	106	මහාකස්සප	288
තුදු	306	මහාචූඤ්ඤ	78, 280
තුසිත	106	මහානාම	618, 626
		මහාමොග්ගලලාන	276, 304
ද		මහාලි	154
දසමග්ගපති	646	මහාවන	154, 240
		මහී	42
ධ		මිගසාලා	246
ධොවන	388	මොරනිවාප	614
න		ය	
නන්දිය	630	යමුනා	42
නලකපාන	220, 226	යාම	106
නාදික	608		
නාලකගාම	218	ර	
නිග්‍රොධාරාම	618, 626, 630	රාජගහ	288, 350, 614
නිලමාණරති	106		
නිරබ්බද	310		
ප		උ	
පද්ම	308	ලිච්චි	240
පරනිමිතවසවතනි	106		
පලාසවන	220, 226	ච	
පසෙනදිකොසල	106, 116	වජ්ජියමාහිත	340
පාටලිපුත්ත	646	වෙළුවගාමක	644
පාවා	480	වෙළුවන	288
පුණ්ඩරික	310	වෙසාලි	154, 240, 646
පුබ්බවිදෙහ	106		

සංස්කෘතාලංකාරවිකික

	ස		සා
සකක	618, 626, 630	සාමන්තකානි	218
සමහාරව	460,420	සාරිපුතන	16,168,184,218,220
සද්ධි	634		226,304,592,670,672
සනඞ්කුමාර	616	සාවසී	2,80,116,160,166,230,232
සජ්චි	608		236,246,316,332,584,630
සරභු	42	සිතෙරු	106
සහජාති	78, 280	සුභුති	634
සහමපති	308	සොග කික	310

විසෙසපද්‍යාකකමණිකා

අ		අ	
අකිඤ්චනෝ	462, 464	අතිරාකතජ්ඣානෝ	286
අකුසලප්‍රේෂ ධර්මෙසු	98	අනුච්ඡාදනසෝ	126
අගගිපරිවාරකා	480	අනුසාසනී පාටිභාරියන	614
අගගිප්‍රකේකා	634	අනුසාරිතබ්බො ධර්මෝ	512
අඛණ්ණං	170, 186	අනෙකධාතු නානාධාතු	64, 70
අච්චනනනිට්ඨා	614	අනොකං	462, 464
අඤ්ඤාමිතො මග්ගො	102	අනොත්තමං	264
අඤ්ඤාදං	80	අනුරාපරිනිබ්බාසී	216
අණ්ඩකා	520	අනු රාවොසානගමනං	280
අනතුකකංසකපරමහකා	266	අනුලිකාවරා	108
අත්ථවේදං	622, 658	අනුචා ලොකො 58, 336 338, 352	
අත්ථසපතනී	86	අපවයගාමී	506
අධමමිකං වාදං	416	අපණ්ණකං	152
අධමමචරියා	156, 558	අපණ්ණකො මාණි	544, 550
අධමො	402, 406	අපරිභාන ධර්මෝ	184
අධිකරණං	126	අපරෙ වා පරියායෙ	532
අධිකරණ නිරොධ		අපාරාපාරං	6
ගාමිණී පටිපදං	126	අපටිමංසෙන	142
අධිකරණිකො	294	අපටිච්චානී	168, 176, 178, 186
අධිපඤ්ඤා ධර්ම		අප්පමාදෙ	40
විපසයනාය	176, 178	අප්පඤ්ඤා	270
අධිමානිකො	290, 304	අභිජ්ඣාලු	176
අධිචුක්තිපදනී	68	අභිධර්මෙ	46, 52, 162, 638
අනගාරියං	634	අභිභායනනානී	108
අනභිජ්ඣාලු	176, 186	අභිචිතයෙ	42, 46, 52, 162, 638
අනභිතසඤ්ඤා	200	අභිසංඛතං	646
අනායං	276, 282, 290	අභිසංඤ්ඤාසයිකං	646
අනාවසෙසදෙහී	656	අභිසංලොඛිකා	120
අනාගාමිකා	194	අමතද්වාරානං	654
අනාපො	48	අමතොගධා	190, 192
අනාවන්ධර්මෙවො	648	අබ්බකා	248, 256
අනිවච්චසඤ්ඤා	192	අබ්බක පඤ්ඤා	248, 256
අනිවචානුපසයි	676, 680	අයොනිසො-	
		මනසිකාරං	204, 258, 262

විසෙසපදනුකකමණිකා

අ		ආ	
අරියධමමො	500	ආසානපටිච්ඡයා	266
අරියමග්ගං	508	අසානවඤ්ඤා	266
අරියසාවකො	620, 634	ආවයගාමී	444, 506
අරියසීලො	118	ආචාරගොවරසමුපකො	160
අරියං වමනං	394	ආජීවසංචරො	158
අරියුපවාදී	302	ආදනපටි-	
අරියො ඤයො	330	ඤ්ඤාගො	422, 424, 462, 464
අරියො මග්ගො	506	ආදසෙ	174
අරුපසඤ්ඤා	108	ආදික්ඛවෙලො	168
අවදඤ්ඤා	260, 262	ආදිනවො	146, 148
අවිසුට්ඨාරො	2, 6, 8, 10	ආදෙසනාපාටිභාරියෙන	614
අවෙච්චපසසනනා	216	ආධානගාමී	266
අසඤ්ඤාපටිච්ඡායා	216	ආනාපානසති	200
අසනාසමුප්පඤ්ඤා	204	ආයතනෙසු	96
අසනතුලෙයා	270	ආරඬ වීරියො	28
අසඬ මමසවණං	204	ආරාධනා	380
අසඬමමො	508	ආලොප සහභාකර	368
අසපුරිසසංසෙවො	204	ආවේණික කමොති	130, 132
අසමය විමුක්තො	634	ආවේණික-	
අසමුප්පඤ්ඤා	258	පාතිමොක්ඛං	130, 132, 134, 136
අසසංගො ලොකො	334	ආසංගං යානං	62
අසංභිතො	126	ආසාටිකං සාටෙනා	656, 676
අසාරඬකායො	168	ආභාරට්ඨිතිකා	100
අසෙබ්බා ධමමො	400	ආභාරෙසු	94
අසෙබො	398, 490	ආභුතෙයො	356
අසංඛලුචක	298, 608		
අසංඛියං	204, 258		
අසංඥො	222, 270		
අනිරිකං	264		
		ඉ	
		ඉච්ඡා	242
		ඉද්දව්ච්ඡා අවිජ්ජා	204
		ඉද්ධිපාටිභාරියෙන	614
		ඉද්ධිවිධං	358
		ඉධෙලොකසඤ්ඤා	14, 18
		ඉන්ද්‍රිය සංචරො	206
		ඉරිණං	276, 282, 290
ආ			
ආකාසානඤ්ඤායතනං	280 286, 374		
ආකාසානඤ්ඤායතන			
සඤ්ඤා	14, 16		
ආගිලායති	220		

විසෙසපද්‍රව්‍යකමණිකා

උ

උච්චිත්තමුලෝ	60
උදකොරොහකා	480
උදපතෙත	174, 176
උදයත්ථගාමිනියා	28, 48, 54, 164
උදෙදසො	92, 100
උඬුවචකුකකුවච.	56
උඬුං-සොතඤ්ඤානිට්ඨගාමී	216
උඬුමහාගියානි	558
උපධානසාලා	160, 230, 232
උපසුපාදනා	200
උපසම්පාදෙනඛං	126
උපහව්වපරිනිබ්බාසී	216
උපාදනකඛකේසු	96
උපාරමිහවිත්තං	258
උපාසිකා	530, 532
උපොසථං	148
උබ්බාහිකා	126
උභතොජාගවිමඬං	110
උභතොභාගවිමුක්තො	42
උයොයාධිකාය	116
උයෙසාළභී	168, 186

එ

එකබ්ඪී	216
එකාරකෙකා	54, 56

ඔ

ඔකාසාධිගමො	534
ඔත්තප්පං	222
ඔරමහාගියානි	554
ඔරවිතා	264
ඔරිමං නිරං	420, 422, 460, 462
ඔසධිතාරකා	112

ක

කකකසා	520
කණ්ටක-	242
කණ්ණමග්ගො	446, 508
කණ්ණං ධර්මං	422, 424, 462
කප්පී	280, 286
කප්පලසීයං	134
කමණ්ඩලකා	480
කමමසාකා	530
කමාරාමො	294
කයවිකකයා	368
කලායම තථියො	306
කලිතා	306
කලායාණධම්මතාය	116
කලායාණමිත්තො	44, 50
කසිණසමාපත්ති	86
කසිණායතනානි	108

කා

කාමගොභී	316
කාමවිතකකං	198
කාමෙයනා	58
කායසකඛී	42
කායෙන පහාතබ්බො	72
කාලානුසාරිකං	42

කි

කිංකියං	134
---------	-----

කු

කුඬ්ඛිරාජානො	42
කුණාදියො	206
කුමමග්ගසෙවනං	210, 258, 264
කුසලසීලො	118

විසෙසපද්‍යාකකමණිකා

කු		ජ	
කුසලානිසිලානි	2	ජඤ්චුලකා	192
කුසලෙසු කමෙපථෙසු	104		
කුසිතො	270	ජ	
කුසුඛා	206	ජංගමානං පාණානං	40
කුටාගාරසාලා	240	ජිහ්වං	534
කුටෙය්‍යානි	298	ජිමෙහය්‍යානි	298
කෙ		කි	
කෙවලි	30	කිංත වීමොකකි සමාධි-	
		සමාපත්තිනං	64
කො			
කොලං කොලො	216		
කොසාතකිබ්ථං	382	කො	
		කොභවාද	78
කි			
කිංඛා	364	කි	
කිලපානෙ	34	කිනසො	62
කි		ක	
කිණ්ඨපා 76, 422, 424, 462, 464		කණ්ණකයො	198
		කත්තපරිනිබ්බාසි	646
ග		කථාගතබ්බලානි	62, 70
ගලගලායනෙන	206	කපතියො ධමමො	504
ගාමධමමො	40	තං ජිවං	346, 352
ගොත්‍රභූ	42	තාරකරුපාභි	42
ගොපනසියො	40	තාලාවාද්‍යකතො	60
		තිකිප්පකා	392
ච		තිණ්ණවිචිකිට්ඨො	186
චක්ඛුභූතො	468	තිණ්ණිනො	264
චතසො පටිපදා	112	තිරව්‍යාන කථං	230
චතසො සඤ්ඤා	112	තිණ්ණ දුට්ඨිතානි	204
චතුරාපසොකතො	54, 56	තුට්ඨං	644
චත්තාරො සතිපට්ඨානා	206		
චෙතොබ්බලා	34		
චෙතොවිමුත්ති 22, 26, 30, 68-		ද	
72, 122, 250, 360, 556		දස අරියවාසා	54, 60
චෙතොවිචරණසප්පයා	120	දස කථා	120
චොදකෙන	142, 144	දස කථා වක්ඛු	232

විසෙසපදනුකතමනිකා

ද		ධ	
දස කසිණයනනානි	84	ධමොනුසාරි	42
දස කුසලකමපථා	488	ධමම් කථා	226
දස ධමමා (භාවෙනධ්මා)	578	ධමෙමා	402, 406
දස ධමමා (සාරංගිණියා)	160	ධංසි	264
දස ධමමා (සරිරට්ඨා)	158	ධුමං කතනා	656, 662
දස නාටකරණ ධමමා	44, 54		
දස පාසංසානි	232		
දස සඤ්ඤා	188, 190, 194	ක	
දහරතගෙහ	554	කසි දිනනා	484, 522
දළුදුප්පා	350	නාටකරණො	48
දිට්ඨං	604	නානාධිමුතතිකතං	64, 70
දිට්ඨිගතා	356	නාමෙ ව රූපෙ ව	92
දිට්ඨිප්පකෙනා	42	නිගණ්ඨා	266
දිට්ඨිසම්පන්නා	216	නිග්ගරවත්ථු	386
දිට්ඨව ධමෙම	194	නිබ්බිතවිචරො	618, 626
දුක්ඛද්‍රව්‍යො	444, 506, 542	නිඤ්ඤානියා	396
දුක්ඛවො	270	නිධානවතිං වාචං	368, 486
දුරභිරමං	362	නිධිමුඛානි	654
දුස්සිලො	270	නිනොනනා	468
දෙවවස්සනං	260, 262	නිපච්චාකාරං	116
		නිබ්බානං	198
		නිබ්බද්ධිරාගො	4, 8
		නිසාමනජාතිකො	296
		නිසංසො	128
		නිසාරණියාසු ධාතුසු	102
		නෙවධිකො	264
		නෙළා	368, 488
ධනවාදං	80		
ධම්මකට්ඨකො	20, 24		
ධම්මවරියා	156, 558		
ධම්මනන්දියා	648		
ධම්මනිසන්දියා	296		
ධම්මධරා	30		
ධම්ම විනයො	30, 256, 270, 282-		
	288, 294, 656, 660		
ධම්මවේදං	622, 658		
ධම්මසොනො	256, 624		
ධම්මසුඛම්	468		
ධම්මොනුධම්ම පටිපක්ඛි	228		
		පගබො	264
		පච්චධිකො	306
		පච්චික ධුද්ධො	42
		පච්චොරොහණි	424, 428, 430,-
			460
		පඤ්ඤා නිවරණා	204, 372
		පඤ්ඤා භයානි	328

විසෙසපදනුකකමණිකා

ප

පඤ්ඤාසං විහාරං	654
පඤ්ඤා විමුක්තො	42
පඤ්ඤා විමුක්තිං	22, 26; 30, 68, 72 120, 250, 360
පටිසංසාරකො	298
පටිසංප්පාත	230, 298
පඨවිසංඤ්ඤි	666, 668, 672
පණ්ඩිතො	576
පතිසලලිතො	340
පදකක්ඛණග්ගාහි	44, 50, 162, 642
පනු ඡායාපච්ඡායා	54, 56
පපටිකා	10, 590, 592, 594, 590
පබ්බජ්ජාපටිච්ඡං	194
පමිණනති	250
පරවිකුට්ඨකපටියාය-	
කුසලො	168, 172, 176
පරමත්ථ විසුද්ධිං	114
පරමදිට්ඨධම්මනිබ්බානවාදං	114
පරලොකසංඤ්ඤි	14
පරවිකුට්ඨකපටියං	520
පරාහිසජ්ජති	520
පරිබ්බාජක	88, 190, 332, 342- 346; 350, 416
පරිහාන ධම්මො	184, 282
පරෙති	250
පසංදායකාය සංඛාරො	58
පසංදාය	4

පා

පානිමොක්ඛ	44, 124, 126, 160
පානිමොක්ඛධම්මපනා	124
පාපමිත්තං	260, 262, 270
පාපිකා ඉච්ඡා	76
පාපිච්ඡො	270

ප

පාපිච්ඡො දුරිසදුග්ගලො	222
පාමොජ්ජං	2, 6, 8, 10
පාරගාමිනො	462, 464
පාරිමං තීරං	420, 422, 460, 462

පි

පියසමුද්දහාරො	638
පියසාතරූපං	86

පි

පිතිහකං	108
---------	-----

පු

පුත්තසංඛාධම්මයනං	628
පුත්ත පච්චේක සම්මානං	58
පුත්තසම්මාන චූළාභිමානං	58
පුත්තසම්මාන	42
පුත්තසම්මානො	350
පුත්තසම්මානො	24, 120
පුත්තසම්මානො	608
පුත්තසම්මානො	610

පු

පුත්තසම්මානො	484
--------------	-----

පෙ

පෙසලා	306
-------	-----

පො

පොරි	276, 548
------	----------

බ

බලාති	314
බහුසුත්තො	356
බලාමකනියො	306

විසේසපද්‍රක්‍ෂමණිකා

බ

බුද්ධානුසංගී.	620
බෙලුව සලාටුමනනියො	306
බොජ්ඣංග	102, 378
බ්‍රහ්මවක්කං	62
බ්‍රහ්මවරියෙන	36
බ්‍රහ්මවරියෙසනා	58
බ්‍රහ්මවාරි	246

භ

භගවම්මුලකා	190, 670
භණ්ඩනජාතා	160
භවනණ්ඩා	210
භවසංඛාරො	158
භවෙසනා	58
භාවනාවාද	78
භාවෙනබෙධා ධම්මො	448
භෙග්ගා	482

ම

මච්ඡුධෙය්‍යං	422, 462, 464
මහාමහාඤ්ඤාදසකං	86
මනොභාවනීය	100, 332
මනොමයං	108
මහාවරියෙන	356
මාතුගාමො	528
මාතුරකඛිතා	486
මාලාගුලපරිකඛිතා	520
මිට්‍යාදිලිකො	270
මුඛසත්ති	160
මුඛස්සති	270
මුලගන්ධා	42
මෙඝනාවෙතොවිමුත්ති	556, 644
	682
මෙත්තුපහාරං	116
මොසධම්මා	150

ය

යථාකම්මුපගෙ	66, 122
යථාභුතඤ්ඤාදසකං	4, 8, 586-
	590, 592, 594, 596
යොගකෙකිමං	131, 136, 616
යොනියො මනසිකාරො	208

ර

රූපසඤ්ඤා	108
----------	-----

ල

ලක්ඛණ කුසලො	656, 662
ලුබ්ධපීඨි.	340
ලොකධම්ම	98
ලොභිතව්‍යුත්තං	42

ව

වච්ඤාකං	364
වරද්දයි	244
වචකථාං	314
වස්සිකං	42

වා

වාචාය පහාතධ්මා ධම්මා	74
----------------------	----

වි

විකප්පි	280, 286
විගතථිතමිද්දො	226
විවික්චජා	56, 260, 262
විජජා	386
විජජාවිමුත්ති	206
විඤ්ඤාණලිඞ්ඛිත්‍ර	96
විනයධරො	24
විනිබ්ඛා	34
විපරාමොස	368
විපිනං	276, 282, 290

විසෙසපදනුකම් නිකා

වි	
විසකතා	230
විමරියාදිකතෙතා	268
විමුතති කෘණදසනා	4, 6, 8, 10- 12, 586
විවාදමූලානි	140
විවාද	138
විරාධනා	380
විරෙවනා	392
විවිධා ආබාධා	196
විසගිලිතො	306
විසම වරියා	156
විසෙසගාමී	248, 252
විසෙසාය	250
විහිංසාවිතකකා	198

වෙ

වෙදනාසු	94
වෙය්‍යා කරණා	92, 100

වො

වොදනා	64
-------	----

ව්‍ය

ව්‍යසනා	596
ව්‍යාපාදවිතකකා	198

ස

සකදගාමී	246
සකකායදිට්ඨි	262
සඛන්ධිතරො	664
සඛසහෙදෙ	130, 134
සඛසසාමගගි	132
සඛකානා	62
සඛිත්තපරියාය කුසලො	168, 170- 172, 174, 186

ස

සච්ඡිකාතබ්බො ධම්මො	514
සංඝභිතතිකානා	538, 544
සංඝඝ්ඤි	14
සනාරකෙඛන	56
සතිනෙපකෙකන	46, 164
සතිපට්ඨානා	102, 314
සතිසම්පජ්ඣාද්	206
සත්තකඛනතුපරමො	216
සත්තබොජ්ඣබ්බො	206
සත්තසංඝදා	94
සත්තාවාසා	98, 104
සද්ධා	222
සද්ධිංත්‍රසාරි	42
සද්ධිංවිමුතො	42
සද්ධො	22, 28
සද්ධො පුරිසපුග්ගලො	224
සප්පමණේඛා	326
සප්පුරිස ධම්මො	510
සප්පුරිස සංසෙවො	208
සබ්බසුභාගාමිතිං පටිපදං	70
සබ්බසුඛාරසමපො	198, 606, 670
සබ්බසාමුකකං සිකං	348
සබ්බ සත්තා ආභරමිතිකා	92
සබ්බසුචාරි	46, 298, 356, 416
සමවරියා	156
සමණසාමඤ්ඤ	378
සමවයසට්ඨාසනා	54, 56
සමාධි	4, 6, 8
සමාපත්තිකුසලො	276, 278
සමුප්පත්තිලා	236
සමෙධාධි	462, 464
සමෙධාධි අබ්බෙසු	422, 424
සමොක්ඛණං	380, 430, 432, 438
සමොවිමුතති	380, 430, 432, 438

විසේෂපද්‍යාකත මණ්ඩා

සසකාර පරිනිබ්බාසී	216	සීලසංකේත	30, 368
සසානො ලොකො	346, 352	සීලබ්බන පරාමාසං	258, 262
සහසාධා ලොකො	106	සීහනාදං	62
සංදේසබ්‍යාපනති	542	සීහසෙය්‍යං	226
සංයොජනානි	30		
සංවිට්ඨමානෙ	108	සු	
සංසප්පනියපරියායො	532	සුක්කං ධම්මං	422
		සුබ්බුද්‍යා	506, 544
සා		සුගතචිත්තයා	434, 436
සායේය්‍යානි	298	සුඤ්ඤාගාරා	236
සාධු	500	සුතධරො	44
සාපදෙසං	546	සුත්තසො	126
සාමභිකියා	160, 162, 164	සුභවධාසිනො	108
සාමඤ්ඤය	296		
සාමභේරො උපට්ඨා-		සෙ	
පෙනබ්බො	130	සෙනාසනානි	118
සාමසික්කං විමුක්තිං	248, 250	සෙචාලමාලකා	480
සාරගනා	42		
සාරද්ධි	244	සො	
සාරද්ධිකායො	168	සොනාපකතියඛානි	326
සාරාණිය ධම්ම	160		
සාවිජ්ජා ධම්මො	504	හ	
සාසවො ධම්මො	442, 504	හතුපතිසො	560, 590, 594
		හදයස්ස සන්තීං	86
සි		හානගාමී	252
සික්කාපදං	124	හිරි	222

බුද්ධ ජයන්ති ත්‍රිපිටක ග්‍රහණමාලා

ආරම්භය:

ශ්‍රී සම්බුද්ධ වසී 2500 අනුස්මරණය කිරීමේ බුද්ධජයන්ති මහෝත්සවය සංවිධාන කොට පැවැත්වීම සඳහා ශ්‍රී ලංකා රජය මගින් 1954 දී පත් කරන ලද ලංකා බෞද්ධ මණ්ඩලය මගිනි.

සංස්කරණය:

ලංකා බෞද්ධ මණ්ඩලය මගින් ආරම්භ කරන ලදුව දැනට සංස්කෘතික දෙපාර්තමේන්තුවේ ත්‍රිපිටක සංස්කාරක මණ්ඩලය මගිනි. ත්‍රිපිටක සංස්කාරක මණ්ඩලයේ මුල් සභාපති දුරය හෙබවූයේ විද්‍යාඥයා වීශ්ව විද්‍යාලයාධිපතිව වැඩ විසූ සුරා පණ්ඩිතවැලිවිටියේ සෝරක නාහිමිපාණන් විසිනි. දැනට එම දුරය උසුලනුයේ අනුරාධපුර බුද්ධ ශ්‍රාවක ධර්ම පීඨාධිපති දක්ෂිණ ලංකායෙහි ප්‍රධාන සංඝ නායක දුරුඤ්ඤ ත්‍රිපිටකවාගීඤ්චරාචාර්ය කෝදිගොඩ ඤාණාලෝක නාහිමිපාණන් විසිනි. කෝට්ටේ ශ්‍රී කල්‍යාණි සාමග්‍රී ධර්ම මහාසංඝ සභාවේ අනුනායක ත්‍රිපිටක වාගීඤ්චරාචාර්ය ලබ්භම ලංකානන්ද නාහිමිපාණෝ මෙම ත්‍රිපිටක සංස්කාරක මණ්ඩලයේ ප්‍රධාන සම්පාදක දුරය උසුලති. එසේම අමරපුර මහාසංඝ සභාවේ ප්‍රථම සභාපති දුරය ඉසුලූ අඟුරමහා පණ්ඩිත බළන්ගොඩ ආනන්ද මෛත්‍රෙය මහානායක හිමිපාණෝ මෙහි අනුශාසක වෙති.

සැලැස්ම:

සැම ග්‍රන්ථයක ම වම් පස පිටුවේ පාලි පෙළ ද, දකුණු පස පිටුවේ සිංහල පරිවර්තනය ද යොදා ඇත. සැම ග්‍රන්ථයක් ම අඟල් 11X7½ ප්‍රමාණයේ පිටුවලින් සමන්විත වේ.

ප්‍රකාශනය:

සංස්කෘතික දෙපාර්තමේන්තුව මගිනි.

විකිණීම:

ශ්‍රී ලංකා සංස්කෘතික මණ්ඩලය මගිනි.

තැපෑලෙන්: මුදල් එවා ලබාගැනීමට:

පාලන භාරකරු,

ශ්‍රී ලංකා සංස්කෘතික මණ්ඩලය,

135, ධර්මපාල මාවත, කොළඹ 7.

පැමිණි මිලට ගැනීමට:

ජයන්ති පොත්හල,

135, ධර්මපාල මාවත, කොළඹ 7.

බුද්ධජයන්ති ත්‍රිපිටක ග්‍රන්ථමාලා

අංකය	ග්‍රන්ථ නාමය	වුද්‍රණය	පිටු	රෙදි බැම්ම	කඩයයි බැම්ම
1.	පාරාජිකපාළි	1959	696	17.50	14.00
2.	පාවිත්තියපාළි	අමුද්‍රිත	—	—	—
3.	මහාවග්ගපාළි 1	1957	608	විකිණි	විකිණි
4.	„ „ 2	1957	458	විකිණි	විකිණි
5.	චුල්ලවග්ග පාළි	වුද්‍රණයෙහි	—	—	—
6.	i පරිවාර පාළි } ii පරිවාර පාළි }	වුද්‍රණයෙහි	—	—	—
7.	දිසානිකාය 1	1962	700	විකිණි	14.00
8.	„ „ 2	1976	600	නැත	45.00
9.	„ „ 3	1977	616	නැත	45.00
10.	මජ්ඣිමනිකාය 1	1964	846	20.00	විකිණි
11.	„ „ 2	1973	800	60.00	55.00
12.	„ „ 3	1974	660	නැත	50.00
13.	සංයුක්තනිකාය 1	1960	540	විකිණි	විකිණි
14.	„ „ 2	1962	512	විකිණි	විකිණි
15.	„ „ 3	අමුද්‍රිත	—	—	—
16.	„ „ 4	අමුද්‍රිත	—	—	—
17.	„ „ 5	අමුද්‍රිත	—	—	—
18.	අබ්ගුණාරනිකාය 1	1960	672	විකිණි	12.00
19.	„ „ 2	1962	580	විකිණි	12.00
20.	„ „ 3	1968	506	20.00	18.00
21.	„ „ 4	1970	544	20.00	18.00
22.	„ „ 5	1977	628	නැත	45.00
23.	„ „ 6	1977	734	නැත	—
24.	i බුද්ධකපාද } ii ධම්මපද iii උදන iv ඉතිවුක්කන }	1960	628	විකිණි	12.00
25.	සුක්කනිපාත	1977	—	නැත	30.00
26.	විමානවත්තු ...	අමුද්‍රිත	—	—	—

අංකය	ග්‍රන්ථ නාමය	මුද්‍රණය	පිටු	රෙදි බැම්ම	කඩදාසි බැම්ම
27.	පෙතවිත්ති ...	අමුදින	—	—	—
28.	ථෙරගාථා ...	1972	362	නැත	15.00
29.	ථෙරගාථා ...	1972	150	නැත	විකිණි
30.	ජාතකපාළි 1	අමුදින	—	—	—
31.	„ „ 2	අමුදින	—	—	—
32.	„ „ 3	අමුදින	—	—	—
33.	මහානිද්දෙසපාළි	1961	788	17.50	14.00
34.	චුල්ලනිද්දෙසපාළි	1976	676	නැත	45.00
35.	i පටිසම්භිද්ධානපාළි	1971	562	20.00	18.00
	ii „ „	1972	274	20.00	18.00
36.	අපදන පාළි 1	1961	700	17.50	14.00
37.	„ „ 2	මුද්‍රණයෙහි	—	—	—
38.	i බුද්ධචංස පාළි ii වරියාපිටක පාළි	} 1977	400	නැත	30.00
39.	නෙතතිප්පකරණ				
40.	පෙටකොපදෙස	අමුදින	—	—	—
41.	ධම්මසංඛිතියා- කරණ ...	1973	628	නැත	50.00
42.	විභඨිග්ගකරණ 1	*(1975)	—	—	—
43.	„ „ 2	*(1975)	—	—	—
44.	කථාවත්ථුපකරණ 1	1967	622	විකිණි	විකිණි
45.	„ „ 2	1968	588	17.50	15.00
46.	„ „ 3	1969	554	20.00	18.00
47.	i ධාතුකථාපකරණ ii පුග්ගලපඤ්ඤානි	} 1976	452	නැත	30.00
48.	යමකපකරණ 1				
49.	„ „ 2	අමුදින	—	—	—
50.	පට්ඨානපකරණ 1	අමුදින	—	—	—
51.	„ „ 2	අමුදින	—	—	—
52.	„ „ 3	අමුදින	—	—	—

*මුද්‍රණය අවසන් වී ඇතත් පොත් බැඳීම් නිම වී නැත.

අංක 12 හා 13 පොත් වෙළඳාමට ලැබුණේ 1977 දීය.

විකිණි = විකිණි අවසානයයි

නැත = රෙදි බැම්මේ පොත් හදු නැත